LEONIS ALLATII

DE SYMEONVM

SCRIPTIS DIATRIBA,

SYMEONIS METAPHRASTÆ LAVDATIO,

AVCTORE MICHAELE PSELLO:

SANCTÆ MARIÆ PLANCTVS,

IPSO METAPHRASTE, AVCTORE;

EIVSDEM ALIQVOT EPISTOLÆ.

LEONE ALLATIO IPSO INTERPRETE.

ORIGINVM

RERVMQVE CONSTANTINOPOLITANARVM

MANIPVLVS,

VARIIS AVCTORIBVS.

F. FRANCISCVS COMBEFIS *Congregationis S. Ludouici Ord. Prædicatorum, ex vetuſtis MSS. Codd. partim eruit, omnia reddidit, ac Notis illuſtrauit,*

Verſa Pagina ſyllabum indicabit.

PARISIIS,
Sumptibus SIMEONIS PIGET, Bibliopolæ Pariſienſis,
Viâ Iacobæâ, ſub ſigno Prudentiæ.

M. DC. LXIV.
SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

8 27 E 21

OPVSCVLORVM

AVCTORVMQVE SYLLABVS,

ALTERA TOMI PARTE.

1. INcerti Demonſtrationes Chronographic. *ex Reg. Cod.*
2. Conſtantini Porphyrogennetæ de Chriſti Imagine Edeſſena. *ex Reg. Cod.*
3. Orientalium Epiſtola Synodica ad Theophilum Imp. de cultu SS. Imag. *ex Card. Max. Cod.*
4. S. Nicephori Patriarch. CP. diſſertatio cum Leone Armeno Imp. de Cultu SS. Imaginum. *ex Cod. Sorbon.*
5. Theodori Grapti Confeſſoris Vita, &c. *ex Reg. Cod.*
6. S. Germani Archiep. CP. de Zona S. Mariæ, & Pueri Ieſu Faſciis; inque Templi Encænia. *ex Reg. Cod.*
7. Incerti de Ædificio Templi S. Sophiæ. *ex Cod. Raph. du Freſne.*
8. Procopij Rhetoris de eodem. *ex 1. de Ædificiis Iuſtiniani, edit. Maltreti S. I. Reg. Lupar.*
9. Photij Patriarchæ CP. deſcriptio Nouæ Eccleſiæ Baſilo Macedone Imp. *ex Lambecij Græca Edit. Lup.*

Digitized by Google

CLARISSIMO VIRO AC ERVDITISSIMO LEONI ALLATIO,

FR. FRANCISCVS COMBEFIS ORDINIS FF. Prædicatorum Congregationis Sancti Ludouici ſtrictioris obſeruantiæ, εὖ πράττειν.

GRATIOR NE tua tibi de Symeonum ſcriptis, Vir doctiſſime, futura Diatriba, quòd vel ſerò tandem, diuque tibi expetita, in tuum redit ſinum; non ipſa tibi in tuis ſolum ſchedis propria (qualis bonæ memoriæ ſodali meo R. P. Goario tradita, mihique eius deceſſu depoſito credita, ac pro facultate, vbi ſe tulit occaſio, laudata) ſed Regia Lutetiæ typorum cultu eleganti ornata; quo in omnium verſari manibus queat, cunctis deinceps communis theſaurus facta; an ferè deſpectior, quod tantis parenti ſubſtracta, non ſatis ex voto, pro illa dilatione, per curas poſteriores, iudicio ſenſuque tuo adoleuerit: qui nempe Solonis more, illoque forſan iuſtiori titulo, ipſe omnium vel maximè Græcæ literaturæ, Doctor, dicere non verearis,

Digitized by Google

Γηράσκω αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος : *dum quicquid Græcorum omnis ætatis Auctorum eſt, ſic vnus pellegis, excutis ac deuoras; quicquid denique in eis ſcitu dignum acu attingis atque obſeruas, ac tibi commodum reponis, rem ſcilicet literariam ac ſacram ditaturus; vt in te tota collecta Græcia, in te ſuperſtes vigenſque, ſuis ipſa effœta diſpendiis penéque emortua, videatur. Sic nimirum in communis nuper amici eruditas aures deponebas; potuiſſe nimirum te plura addere, quæ legenti in dies ſuccurrerent, ſi tuæ huius lucubrationis tibi copia fuiſſet. Atque vtinam non defuiſſet, vt nec ea nos deficerent, quæ inde oppido erudita acceſſura erant. Vt tamen ipſe remitterem, nec tutum putaui, nec vt Romæ ipſe ederes, opportunum. Non latebat, tuis aliis (in Fidei præſertim ſubſidium) Romæ ſudare prælum. Inde Græciæ Orthodoxæ tomos alios accepimus, alios expectamus; eum cum primis, cui clariſſimi Confeſſoris Georgij Metochitæ à me acceptos ex Chriſtianiſſimi gaza libros verè aureos, ac qui promptuarij loco traditionis de proceſſione Spiritus & à Filio, videri poſſint, inſerturus es. Hinc abs te* χρείαν *breui præſtolamur*, Pſeudohiſtoriæ veræ Vnionis Latinos inter & Græcos, Siluestri Sguropuli *Græci allophyli, Roberto Croyghton Anglo pariter* ἑτεροδόξων *euulgatore ac vindice. Quid enim vetat, Anglicani deſertoris candore detortum titulum, eius Synodi inuidia, fidei ipſa æmulatione, mitiori æquè ac veriori, Gallum hominem Romanæ Fidei tenacem (id eſt, Catholicæ) mutare? Vnum vel maximè huic tantæ molis operi parem Purpuratorum Senatus, ſummuſque ipſe Antiſtes (quæ tua Græcis rebus* πολυμαθία *) exiſtimarunt, ac negotium ſeriò injunxerunt. Strenueque exequeris, tametſi graui annis ſenectute, ac qua nemo alius non magis vacationem depoſceret. Vel hîc tamen tua ſignanda tropæa. Quàm facilis putas veteranus diſſolues, quod juuenili calore vnius alteriuſve Ieſuitæ Anglus obgannit, Photij Patriarchæ injuriâ, quod æquales ipſi ac Græci, graueſque hiſtorici acrius etiam fidei ac diſciplinæ zelo ſeriò perſcripſere; è quibus allata mihi aliqua in Recenſitis Bibliotheca PP. Concionatoria Auctoribus, caſtiganda perinde Angli nebulonis petulantia cum pari*

Digitized by Google

inſcitia, Photij illis vindicijs, ceu qui ſchiſmatis Anteſignanus exiſtat. Hac te perinde arena, ἀριστεῖα petebant, Illuſtriſſimi ac Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Pariſienſis Petri de Marca, vòta, cum familiari mecum, pro antiqua neceſſitudine, haud raro colloquio ac fabulatione (nec enim vnum Stephanum Baluzium ac Sorbierium in neceſſariis Vir ille habebat) Eccleſiæ injuriam in obſcuro illo Crucigero Græculo ſegrege (ejuſque magis productore, aucto illi multis veneno extra fidem Interpretis) ſeriò quereretur, tuaque vel maximè opera gliſcenti malo occurrendum putaret.

Ad tuam verò hanc de Symeonum Scriptis Lucubrationem quod attinet, hærebat animo Eminentiſſimi Cardinalis Franciſci Barberini amantiſſimis literis, mox à R. P. Iacobi Goar ſodalis mei Viri eruditi ac communis amici exceſſu, commendatio; hærebat & Prædicatorum familiæ, cuius alumnum profiteor, qua te beneuolentia proſequitur, tuáque admiratur, Antiſtitis ſummi ſæpius repetita juſſio: hærebat denique ipſe tui amor, & quod magnum ducebam, vel hac minima officij præſtatione Virum demereri, qui vnus literatos omnes demereri modis omnibus ſtudeat; in quo ipſo non neſciebam gratiam me initurum, eorum omnium qui in Metaphraſte Græciſque monumentis Eccleſiaſticis, quibus Sanctorum geſta ornantur, extantque conſignata, vel ſerò ſapere cupiant, tuiſque fulgoribus ac luce, inde pridem ijs offuſas tenebras, quod paſſim ἀδέσποτα habeantur, procliniuſque Metaphraſtæ nomen aſciuerint, noſtrorum effuſiore, quàm cata liberalitate, diſpellere aueant. Quantis, putas, Simon Vuagnerechius S. I. tuus pridem admirator, quod per Epiſtolam, ac quantum eius anguſtiæ patiebantur, hujuſce tuæ Diatribæ parte aliqua donaueras, Baronioque ac Bellarmino, vti ipſe fatetur, incomperta docueras, jam integra gratularetur, niſi Deus Virum Sanctorum amantem, vitâ interim functum, Sanctis commodum (vt ſpes eſt) adjunxiſſet. At præſtabunt, qui etiamnum eadem ex Societate, majore conatu ac opera in eam rem incumbunt, vt Sanctorum vetuſta Acta illibata producant, illuſtrent, Auctoribus ſuis aſſerant, ac (ne Græciæ injuriam queraris, Græcis ipſis monumentis ſuppreſſis, du ſo la prodeunt

Latinæ Verſiones, vti Lipomano factitatum ac Surio) etiam Græca ad rerum fidem, eorumque gratiam qui Græcè callent, in mantiſſæ partem, Martio, cui deſudant, deincepſque adhibeant; Godefridus ſcilicet Henſchenius, ac qui effœti iam præclari ſenis ac emeriti Ioannis Bollandi, eadem ipſa palæſtra, Daniel Papebrochius generoſus Athleta locum excipiens, Græca digerit. Dudum tua hæc auidi expectant, ex meque ſolicitant, iis plurimum iuuandi, ac ipſi iuuaturi. Ea ſanè quæ iuuando ſint, illorum ſtudia, ac queis ſuppetias ire longè glorioſum; non quibus Thomam Doctorem Angelicum, quibus alios Cælites, eo vel nomine quod Prædicatoriæ togæ candore conniteant, ne ſcriptores quoſque, eruditione etiam præſtantes, eaque piis omnibus ac eruditis olim, nuncque commendabiles, dicam, neſcio quibus acti furiis, ac quibus obſequentes, fatigant; ſicque, diuino tribunali ſiſtendi, religioſiſſimi Viri ac Patres, Apoſtolici pectoris Virorum alumni, inque muneris ejuſdem ac Prædicatores partem aſciti, rationes parant. Ignoſcat Deus, ac ſaniora inſpiret. Nos interim iuuemur, ac, quà facultas, iuuemus. Iubabis ipſe gratiamque augebis, cùm Græcarum Italiæ Bibliothecarum Catalogos in lucem publicam dabis, ne nos lateat, quibus in locis occulti theſauri (Vitæ ſcilicet ac Encomia Sanctorum) quorum duntaxat priora verba atque titulum Indiculis annotaſti. Ejus verò per literas ſtem feciſti, cùm in tuis id deſiderari, vt plena vtilitas foret, tum ego ſcripſiſſem, cum verò alii monuiſſent. Nec noſtris deſunt Regiæ Lutetiæ clarioribus Bibliothecis exarata libris Græcis Martyria, Actaque Sanctorum ac monumenta (Regia maximè, Card. Maz. τοῦ μακαρίτου, ac Excel. Viri Petri Seguierii Franciæ Cancellarii, ipſa librorum Græcorum Eccleſiaſticorum ingenti nuper copia locupletata) eratque animus eorum indiculum tuis annectere; at deterruit labor, quódque Codices non facile in promptu eſſent, vnde præſertim ἀκριβείᾳ tui æmula, Auctores ipſos, quoad res patiatur, monumentorum diligenti inſpectione, diſcernerem. Præſtabunt ex parte vulgando, eruditis ſuis Notis, quam laudaui Loyolanam verè ſobolem, ac qui iis ſucceſſores eo ipſo ſpiritu ſurgent. Neque enim ea molitio eſt, cui duorum triumve ætas

Digitized by Google

laborque ſufficiat. Mortales ſumus, vixque ſcientijs nati, paucisque perfuncti, ac votorum auidi, euocante prouidentia arcanis iudicijs, vita defungimur ac emigramus: τὴν προθεσμίαν *Deus Optimus Maximus, quibus ſic illi militas ac ſtrenue agis, Vir Clariſſime, etiam atque etiam proferat. E Cella noſtra Aſcetica ac muſæolo, in Conuentu ſanctiſſimæ Annuntiationis FF. Prædicatorum Pariſiis, VI. Kalendas Nouembris, anni M. DC. LXIII.*

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LEONIS ALLATII

DIATRIBA DE SIMEONVM SCRIPTIS.

DENSVM confertumque Simeonum agmen agat, ac præeat Simeon ille ſenex, fortunatus ſenex diuinoque eloquio, ô omnibus bonis proſperè perfunctum! celebratus. An potuit ſublimius dici? An ſperari beatius? Pietatem cum iuſtitia coniunxerat, humani generis ſolatia auidè, ſecuréque expectans; oppletus præferuido diuinoque ſpiritu; in confecta iam ætate mollis artus, valens ipſe animo durabat. Is, ſi Galatino credimus lib. 1. cap. 3. Hillelis filius ob eximiam ſanctitatem *Iuſtus* à Talmudiſtis cognominatus, in Academiæ Synagogicæ defectu multa de Chriſto dixerat, quæ in Talmudicis libris ſparſim leguntur: ſi Genebrardo lib. 2. Chronologiæ, inter octoginta Hillelis diſcipulos clarior, in quo ex Talmudicorum ſententia ſpiritus Synagogæ Magnæ, qui erat Prophetico minor, communi tamen maior, defecit: ſi Moſi Ægyptio, Hillelis filius & diſcipulus, Gamalieliſque à quo Paulus legē didicerat, præceptor; ſi Cornelio Ianſenio, incerta hæc eſſe, quod in Talmudicis Simeon Iuſtus dicatur præceſſiſſe Hillelem, neque inter Hillelis diſcipulos vllus collocetur, cui nomen fuerit Simeonis.

Symeon Domini ſuſceptor; deque eo ſententiæ.

Ferunt de eo, cum Eſaiæ illa verba exponeret, *Ecce Virgo concipiet*, &c. rei magnitudine obrutum, quæ non intellexerat deleta immutaſſe, arcana diuina pro intellectus ſui captu dimenſum, ſed diuina bonitate admonitum, dubiumque fluctuanti exemptum, certam ſcilicet eſſe fidem ſacrorum oraculorum, quam ipſe antequam è viuis exceſſiſſet, opere ipſo certiſſimam experiretur. Hæc

Digitized by Google

multi inter Apocrypha ponunt, narrantur nihilominus à Nicephoro Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ lib. 1. cap. 12. Beauxame ex Hegeſippo, quæ tamen in Hegeſippo nondum inueniſſe ſe tradit Sebaſtianus Barradas lib. 10. cap. 2. Vide quoque Petrum Caniſium de Maria Virgine lib. 2. cap. 6. & cap. 14. Sed quod affert Cedrenus in Synopſi, effatique ſui teſtem dat Ioannem Chryſoſtomum, ſine admiratione legi non debet; hunc Simeonem vnum è Septuaginta Interpretibus ſub Ptolomæo Philadelpho ante Chriſti aduentum, cum aliis diuinas Scripturas in Græcum ſermonem vertiſſe, dubiumque de Virgine paritura tum illi natum; ſed diuino monitu mutata ſententia, ex eo tempore promiſſa ſibi de Chriſto expectaſſe. Nec ab iſta Cedreni narratione recentiores alij Græci abhorruere; Georgius ſiue Gregorius Pardus Archiepiſcopus Corinthi in Expoſitione Troparij ſecundi Odæ quartæ Canonis Coſmæ Monachi in Occurſum Domini, Ὁ θεολόγος οὗτος καὶ ἅγιος Συμεὼν ἰουδαῖος ὤν, εἷς ὑπῆρχε τῶν ἑβδομήκοντα τῶν ἰουδαϊκῶς συντεθειμένην τὴν παλαιὰν θείαν γραφὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν μεταβαλόντων, ὡς ἐκ τῆς ἐξαημέρου τοῦ θείου καὶ ἱεροῦ Χρυσοστόμου γλώσσης τοῦτο διδασκόμεθα ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως, ὃς ἐντυχὼν τῷ τοῦ μεγαλοφωνοτάτου προφήτου Ἡσαΐου ῥητῷ· τῷ φάσκοντι, Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱόν, διηπίστησε τούτῳ· ἀδύνατον εἶναι οἰόμενος, ὅσον ἐπὶ ἀνθρωπίνῃ φύσει, τὸ, παρθένον τεκεῖν. Οὕτως οὖν ἔχων, ἀποκαλύψεως ἔτυχε θείας, ἕως τότε τῷ βίῳ τούτῳ παραμεῖναι, ἕως ἂν πληρωθῇ τὸ θεῖον τοῦ Προφήτου ῥητόν, ὃ δὴ καὶ τὸ θεῖον ἡμᾶς Εὐαγγέλιον διδάσκει σαφῶς, Πνεῦμα λέγον ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον, ἤγουν λαληθὲν ὑπὸ τοῦ Πνεύματος ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον, πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν τοῦ κυρίου· ὃ καὶ ὁ Ποιητὴς ἐκ προσώπου τῆς Θεοτόκου τῷ θεοδόχῳ φησίν, Ὃν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἰδεῖν ἐλαλήθη σοι Συμεών, τῶν ἀπορρήτων μύστα νηπιάσαντα λόγον Θεοῦ, δῆλον ὅτι τὸν ἐξ ἐμοῦ τεχθέντα Θεὸν καὶ ἄνθρωπον, ἐναγκαλίζου κράζων αὐτῷ, Ἐπλήσθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως. *Is Dei receptor Simeon Iudaus vnus erat ex Septuaginta illis Interpretibus, qui ſub Ptolomao Philadelpho Hebraicum vetus Teſtamentum in Gracum tranſtulerant ſermonem, ante Chriſti aduentum, ſicut Diuus Chryſoſtomus in ſuo de ſex diebus opere tradit. Atque hic Simeon cum Eſaia magnitudine excellentiaque vocis inter alios eximij vaticinium legiſſet, Ecce Virgo concipiet in vtero & pariet filium, fidem dicto prorſus denegauit, ratus id fieri non poſſe natura viribus, vt Virgo pareret. Sic ei animato diuinitus patefactum eſt, victurum eo vſque dum Vatis oraculum impleretur. Id nos ſacrum etiam docet Euangelium his, Et Spiritus ſanctus erat in eo: &, Reſponſum acceperat, nempe dictum à Spiritu ſancto, non viſurum ſe mortem, niſi prius videret Chriſtum Domini. Quod & Poëta Virginis perſonam pra ſe ferens Dei receptori dicit: Quem à Spiritu factum videre tibi dictum eſt, ô Simeon rerum, qua verbis exprimi non poſſunt, Myſta, puerulum factum, Verbum Dei, eum nempe qui à me Deus & homo genitus eſt, ample-*

Digitized by Google

ſtere, clamans illi, Repleta ſunt omnia tua laudis. Nec diuerſa ſunt quæ narrat Damaſcenus Theſſalonicenſis Concione 4. Simeon ergo trecentos minimum annos natus, ſi Chronologicis demonſtrationibus inniti volumus, Chriſtum vlnis excepit. Simile præter naturam miraculum, Euangeliſtæ in reliquis huius viri etiam enarrandis minutiſſimis diligentiam ſummam, tacituram minimè fuiſſe mihi certo perſuadeo. Verba item Scripturæ quibus id probant, alio & commodiori ſenſu à Patribus exponuntur. Non eſt ergo ætas illius à Ptolomæi temporibus repetenda. Ioannes Druſius, vt id quoque addam, in Apophthegmatum Hebræorum & Arabum lib. 1. notat, Galatinum perperam confundere Simeonem Iuſtum, qui vixit Alexandri æuo vltimus virorum Synagogæ Magnæ cum eo, qui Chriſtum in vlnis geſtauit, ob interuallum temporis nimis longum. Addunt alij Simeonem Iuſtum ſummum Sacerdotem Iudææ, qui Alexandro Magno obuiam Hieroſolymis proceſſiſſe narratur, Antiquit. lib. 11. cap. 8. ex Filio Oniæ nepotem fuiſſe, & in Pontificatu ſucceſſiſſe. Mirum etiam eſt quod Celſus ad Vigilium Epiſcopum de Incredulitate Iudæorum inter Cypriani opera narrat, & ſecundo repetit, hunc Simeonem cæcum fuiſſe, & in ipſo Chriſti aduentu viſum recuperaſſe, quod neſcio, an vſquam alibi legatur. Id tamen veluti commentum refellitur à Spondano in Annalium Baronianarum Epitome, Anno 1. num. 9.

Simeon hic ſiue Sacerdos, vt Methodio Patarenſi. Cyrillo Hieroſolymitano Orat. de Occurſu Domini, Athanaſio lib. de Eſſentia communi Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Epiphanio de Patribus veteris Teſtamenti, Leone Imperatore Oratione de Purificat. B. Mariæ Virginis, Dionyſio Cartuſiano, Sophronio Hieroſolymitano Ode in Hypapantem, & Oratione encomiaſtica in Ioannem Baptiſtam ac Præcurſorem, Franciſco Luca, Toleto, Cajetano, Lyrano, Ludolpho, Caniſio, & aliis placet; ſiue non, vt Euthymio, Theophylacto, Ianſenio, Barradio, quibus adde & Photium nondum editum in Amphilochiis cap 156. Οὐκ ἦν ἱερεὺς ὁ Συμεὼν, τῶν δὲ ἱερέων ταῖς ἀρεταῖς πολλὰ προεῖχεν· διὸ καὶ ὁ μὲν ἱερεὺς ὅσα ἐπὶ τοῦ βρέφους πράττειν ὁ νόμος ἐκέλευε, τούτοις ὑπηρέτει. ὁ δὲ Συμεὼν τοῖς τε ἄλλοις κατορθώμασι καὶ τῇ πρεσβυτικῇ βεβιωκὼς πολιᾷ, καὶ τοῖς θείοις χρησμοῖς τῆς ἀπολύσεως ἠξιοῦτο. *Non erat Sacerdos Simeon, verùm Sacerdotum virtutibus multum præſtabat. Propterea que Sacerdos, quæ de puerulo fieri lex præcipiebat, illis aſſeruiebat: Simeon, & aliis facinoribus rectè geſtis, & ſenectute iam effœta, venerandaque canitie ſecundum diuina oracula dimiſſione dignabatur.* Spiritu prophetiæ, ſiue Spiritu ſancto, qui in iuſtis eſt per gratiam & charitatem, vt exponunt Scholaſtici, in Templo manens, & neſcio quid imminentis felicitatis præſentiens, dum inter Numinis ſupplices ora oculoſque obuertit ſua,

Simeon incertum an Sacerdos.

videt vndique cinctam ſplendoribus Virginem, puerique lactentis faciem omnia irradiantem, Deique ſibi promiſſum, quod anxie diù expectauerat, ibi latere animaduertens, moræ longioris impatiens, per multitudinem irrumpens, puerum enixè complectitur, complexuſque diuinior ac doctior factus, Canticum illud enunciat: *Nunc dimittis ſeruum tuum Domine, &c.* Ἐν δὲ τῷ ἱερῷ ὁ Συμεὼν καταντήσας, ἑώρα μὲν πολλὰς μητέρας μετὰ τῶν ἰδίων εἰσιούσας εἰς τὸ ἱερὸν τὴν θυσίαν τῶν καθαρσίων ἐκτελέσαι. μεθ' ὧν ἀναμέσον ἦν καὶ ἡ τὸν ἀκοίμητον τόκον ἔχουσα καὶ βαστάζουσα. ὁ δὲ Συμεὼν ὧδε κἀκεῖσε τὰς ὄψεις περιφέρων, ἑώρα πολλὰς μητέρας ἐν τῷ ἰδιοτικῷ τῆς ἀνθρωπότητος σχήματι, μόνην δὲ τὴν παρθένον ἀπείρῳ τινὶ φωτὶ θεϊκῷ περιτειχισθεῖσαν, καὶ καταδραμὼν ὁ Συμεὼν ἐχώρισε τὰς λοιπὰς μητέρας κράζων ἔμπροσθεν πάντων. Δότε μοι τόπον. κατέχω τὸν πόθον. ἰδοὺ τὸν προϊδόντα με. τί παιδίσκαι τυγχάνουσαι τῇ ἐλευθέρᾳ συναμιλλᾶσθε. τί τὰ παιδία ὑμῶν τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρετε ὧδε; ὑποστρέψασαι προσφέρετε τῷ παιδὶ τῷ ἀρχαιοτέρῳ τοῦ Ἀβραάμ. ἐν τούτοις ὁ Συμεὼν τὸν νηπιοφανῆ κύριον ἐν ταῖς αὐτοῦ ἀγκάλαις κατέχων, τὸν μὲν Ἰωσὴφ καὶ τὴν Μαρίαν ηὐλόγησε. *In Templum Simeon cum perueniſſet, videbat multas matres cum propriis filiis in Templum ingredientes, vt luſtrationis ſacrificium perpetrarent, inter quas erat, quæ immaculatum fœtum habebat, geſtabatque. Verum Simeon huc atque illuc oculos conijciens, multas matres in proprio humanitatis habitu conuiſebat. Solam Virginem immenſo quodam lumine diuino circumfuſam. Hinc Simeon curſum arripiens, reliquas matres diuiſit, clamans ante omnes, Cedite mihi locum: cōprehendam amores meos: Videam eum, qui me præuiderat. Quid ſeruæ cum libera contenditis? Quid huc filios veſtros in ſacrificium offertis? Reuerſæ offerte puero Abrahamo antiquiori. Inter hæc Simeon Dominum, qui puer videbatur, propriis vlnis comprehendens Ioſepho, Mariæque benedixit.* Non inelegans eſt in eundem Simeonem Gregorij Corcathi Epiſcopi Epigramma, quod nunc occurrit:

Βρέφος παλαιὸν ἡμερῶν ὁ πρεσβύτης
Νῦν Συμεὼν γέγηθεν ἠγκαλισμένος.
Τὸ πῦρ λαβὼν γὰρ λαβίδος τῆς παρθένου
Ἀφλεκτός ἐστι, λάμπεται, φλέγει λέγων,
Ἰδοὺ τὸ φῶς ἔλαμψε τοῖς ἐν τῷ σκότει.
Τοῦτο κραταιὸν τῶν κραταιῶν τὸ βρέφος,
Καταθλάσει δὲ καὶ πύλας τοῦ θανάτου.

Infantem Antiquum dierum, ſeniculus
Nunc Simeon geſtit in vlnis geſtans.
Ignem enim ex Virgine velut forcipe accipiens,
Inuſtus eſt, illuminatur, incendit, dicens,
Ecce lux effulſit agentibus in tenebris.
Infans hic fortis fortium eſt:
Ipſaſque adeò confringet portas inferni.

Digitized by Google

Canticum ſiue Melos ſuauiſſimum hanc ob cauſam ab eodem confectum, locum ob ſui diuinitatem inter diuina eloquia meruit habere. Et ſanctiſſimi quique Patres ac Scriptores probatiſſimi operam ſuam in eo exponendo poſuerunt. Non illud te fugiat, Lector; poſt Chriſtum exceptum, Cantico, & Vaticinio abſoluto, mortem quam diu optauerat, conſecutum protinus expiraſſe, quod tradit Nicephorus. Et ſi rectè Diui Lucæ verba conſiderentur, rationi conſonum videtur. Chriſti enim proſpectus, dum aberat, vitam ſenis, ne difflueret, morabatur; vbi aduenit, veluti abrupto obice ſoluta eſt. Nec longè eſt Auguſtinus ſerm. 16. in Nat. Domini: *Non expectauit, vt Chriſtum audiret loquentem, quoniam audiuit infantem. Et hoc illi conceſſum erat iam decrepito, quaſi deſideranti, & ſuſpiranti quotidie in orationibus ſuis.* Poſt mortem à Sacerdotibus ſepultura priuatum ſcribit Epiphanius de Vitis Prophetarum cap. 24. Illius dignitatem, ac ſanctitatem, necnon & Sacerdotium contra noſtri ſeculi Hæreticos eloquenter ſatis propugnauit Petrus Canisius de Deipara Virgine lib. 4. cap. 12. Sophronij de Simeone Christi ſuſceptore.

Finiam de hoc Simeone narrationem, ſi quæ de eo narrat Lucas Euangeliſta à Sophronio Archiepiſcopo Hieroſolymitano venuſtiſſimis, & melle ipſo ſuauioribus Anacræonticis expreſſa hîc appendam.

Ἀπὸ Βηθλεὲμ παρέλθω
μετὰ παρθένου τεκούσης,
Βρέφος ἀγκάλαις φερούσης
κλυτὸν ἐς δόμον Θεοῖο.
Βιβλίον κόμιζε Λουκᾶ,
κιθάρην φέρε Προφῆτα,
ἵνα τῷ τεχθέντι Χριστῷ
διφυὲς μέλος προσάξω.
Γενέτῃ γὰρ ἐστὶν ἴσος
Θεὸς ἐκ Θεοῦ, παλάμας
ἴσος αὖ πάλιν τεκούσῃ,
βροτὸς ἐκ βροτοῦ γὰρ ὤφθη.
Διὸ σύνθετον καλέσω
τὸν ἀσυγχύτως φανέντα.
δύο γὰρ φύσεις τελείας
μετὰ σύνθεσιν δεικνύω.
Ἐς Θεὸν, ἐς γενέτην Χριστὸς ἱκάνει,
δεσποτικοῦ προθύρων συνύσομβμίχνας.
ὅτι Χριστὸς ἐς τοκῆα
Θεὸν ὡς βρέφος προσῆλθεν,
προθύρων προσῆπτε πάτης.
Ἔθιμος δ' ἐπεὶ τὸ ἔθη·
ἁγίας χρόνος λοχείης,
Καθὰ Μωσέως κελεύει
νόμος εὐσεβοῦς Προφήτου.
Ζάθεον πάϊν τοκῆες
Ἱερουσαλὴμ εἰσῆγον,
βροτὸν ὡς Θεῷ προσοίσειν
τὸν ἀεὶ Θεῷ συνόντα.
Ζάθεος νόμος γὰρ ἔσκεν,
ὅτι πᾶν διοῖγον ἄρσεν
τοκετοῦ στόμας παράγνοις,
ἅγιον Θεῷ καλεῖσθαι.
Θυσίην δ' ὁμοῦ κομίζειν
δύο τρυγόνας κελεύει.
ἀπεργυμένοις ἢ τέκνα
τὰ πελειάδων γενέθλης.
Χριστὸς ἐλευθερίην πᾶσιν ὀπάζων
Μωσαϊκῶν νομίμων ἄχθος ἀείρει
ὃς ζευθέρων πεσεῖται
μεσόπτων νόμου γενέθλην
θρεπτῶν νόμου φανάνῃ.
Ἱερεὺς δέ τις κατῴκει
Ἱερουσαλὴμ ἐν ἄστει,

Συμεὼν μέγας προφήτης,
φορέων Θεοῖο πνεῦμα.
Κράτος ἀξίως ἐτίμα
ἁγίαις φρεσὶν Θεοῖο,
παράκλησιν γὰρ ἔθνοις
μόνον Ἰσραὴλ ἰδέαξ.
Λόγον ἐνθέως βοῶντα
ἅγιον παρέχει Πνεῦμα,
ἵνα μὴ μόρῳ προσπέλθῃ
πρὶν ἴδῃ γόνον Θεοῖο.
Μεγάρων ἄφνω προσῆλθεν.
ἱερὸν δ' εἰσῆλθε θεῖον.
ἅγιον γὰρ εἶχε πνεῦμα,
ἵνα Χριστὸν αὐτὸν εὕρει.
Ὁ νόμος Μωϋσέως ἄρτι τελέσθη
ὅτι Χριστὸς προφανεὶς ὤπασε τέρμα.
Νόμον οἱ γονεῖς πληροῦντες
Ἱερεῖ βρέφος παρέχον,
ὁ δὲ δέξατο προθύμως
παλάμαις Θεὸν δικαίαις.
Ξένα θαύματα σκοπήσας,
ἅπερ οὔπω τις εἶδεν,
πετακὼς ἐς ὕψος ὄμμα
λέγει πρὸς βρέφος τοκῆα.
Ὁ Θεὸς τεόν με δοῦλον
κατὰ τὸν σὸν ἄρτι μῦθον
ἀπέλυσον ἐν γαλήνῃ.
ὅτι σοῦ τὸ λύτρον εἶδον.
Περιφανῶς γὰρ αὐτὸς πᾶσιν
ὁρᾶν βροτοῖς παρέχειν,
φάος ἔθνεσι φαίνειν
κλέος Ἰσραὴλ λαῷ σου.
Συμεὼν ἐκ προγόνων ὄλβιος ὤφθης,
ὅτι Χριστὸν παλάμαις δέξαο μοῦνος.
Ῥόος ἐκ λόγων θεόπλε
γνώταις ἔπεσε θάμβος.
βάθος ἠγνόουν γὰρ οὗτοι
κρύφιον σοφῆς προνοίας.
Συμεὼν τότε Προφήτης
μετὰ τοῖς λόγοις ἐκείνοις
ὀρέγων βρέφος κομίζειν,
Μαριὰμ λέγεται τικούσῃ.
Τὸ βρέφος πάναγνε τοῦτο
εἰς ἔγερσιν ἐστὶ πολλῶν,
μόρον αὐτίων σὺν ἰδίων
ἐς ἐναντίον τε σῆμα.
Ὑπὸ σὸν δὲ πνεῦμα κούρη
δόρυ χάλκεον διέλθοι,
κραδίαν ὅπως ἀπείρων
φανεροῖς λόγοις ποιήσῃ.
Ἔννομος εὐσεβίη πᾶσι φαείνει.
πρῶτος ἔγνω Συμεὼν Χριστὸν ἐόντα.
Φάτις εὐθέως ἱκέσθαι
ἱερὰν προφῆτιν Ἄνναν.
θυγατὴρ πέλεν Φανουὴλ
ἀπ' Ἀσὴρ ἐοῦσα φύτλης.
Χρόνον οὐ βραχὺν γὰρ αὕτη
σώφρων πέλεσκε κόρη.
ἱερῷ δ' αἰεὶ παροῦσα
Θεὸν ηὐμόλπιζεν ὕμνοις.
Ψόφον οὐδ' ὅλως πεσοῦσα
πολιοῖς ποσὶν παρέστη,
φανερὴν δ' ἔτευξε Χριστὸν
Ἱερουσαλὴμ πολίταις.
Ψόγον ἐξελοῦσα λήθης
κραδίῃ φύλαξε πάντα
Μαρίη, βρέφος δ' ἑλοῦσα
ἀπὸ Ναζαρὲτ περᾷ.
Μαρίη, καὶ Συμεὼν, χ' ὁ αὐτὸς Ἰωσὴφ
μετὰ Ἄννης ἱκέτας σώζετε πάντας.
Μαρίη κλυτὴ σὺν Ἄννῃ,
Συμεὼν, ἄναξ Ἰωσὴφ,
ἱκέτας ῥύσασθε τεῖχος.

Simeon Stylita,

Simeon vir illuſtris, & maximum terrarum orbis miraculum Siſano oppido ortus, à paſcendis gregibus diuino inſomnio Ieledæ apud Heliodorum eximium ſanctitate virum decem annos ieiuniis, laboribus & vigiliis præter omnium expectationem & inſtituti illius moderatoribus renitentibus, etiam ſupra vires ſeſe exercuit. Hinc Palaniſi ſub montis vertice anguſta æde occluſus, quadraginta

Digitized by Google

dierum ieiunio adeò corpus extenuat, vt niſi à Baſſo Archipreſbytero in re perdita ac deplorata peropportunæ ſuppetiæ latę fuiſſent, abſque dubio viuendi finem feciſſet. Poſt triennium in ipſo verticé montis catena ferrea viginti cubitorum pedem colligatus fines ſibi deambulationis, quos etiam ſi vellet, excedere non valeret, circumſcripſit. Illius igitur ſanctitatis fama innumeræ ex omnibus nationibus hominum cateruæ concurrunt, vt gratiam inde ſibi diuinam comparent, egentium calamitatibus, veluti à laborum, & ſollicitudinum perfugio ſubſidia petant, atque à periculis & dæmonum faucibus eripiant, ereptoſque, ac ſaluti reſtitutos conſeruent. Quid plura? labentes ac penè cadentes fulcit, & omnium vnus ipſe deſideriis non minus tutelari nomine, etiam imagine expreſſus ſatisfacit. Sic cœleſtis terreſtribus domiciliis vale dictis, ſex, deinde duodecim, mox viginti, tandem triginta cubitorum columnam aſcendit: ex qua rerum ſuperior quaquauerſum radios ſanctitatis emittens, rectam omnibus viuendi rationem tanquam arbiter vniuerſi indixit, Regibus ac Imperatoribus carus, & poſt quinquaginta & ſex annorum certamen integer mente animam à culpa vacuam Creatori reddidit. Multa de eo, rebuſque ab eo geſtis Theodoretus in Philoth. Hiſtor. cap. 28. Euagrius Scholaſticus Hiſtor. lib. 1. cap. 13. & 14. & lib. 2 cap. 9. Nicephorus lib. 14. cap. 51. Eulogius Alexandrinus apud Photium orat. 9. Cod. 230. Metaphraſtes in Vita Sancti Theodoſij Cœnobiarchæ 11. Ianuarij, & in Vita Danielis Stylitæ 11. Decembris. Gregorius Turonenſis de gloria Confeſſorum cap. 26. Suidas, Cedrenus, Glycas. Præterea Theodorus Petræorum Epiſcopus in vita ſancti Theodoſij Archimandritæ: Κατὰ δὲ τὴν Ἀντιόχου γενόμενος μεγαλόπολιν, καλὴν βουλὴν βουλεύεται καὶ συνετήν, ἀφικέσθαι καὶ πρὸς Συμεώνιον τὸν πάνυ καὶ τῆς αὐτοῦ μετασχεῖν εὐχῆς τε καὶ εὐλογίας, ὥσπερ ἐφόδιον ἀρετῆς. Συμεώνιον δὲ λέγω τὸν μέγαν ἐκεῖνον καὶ πρεσβύτην, ὃς ἐκ τῆς τοῦ στύλου περιωπῆς ἡλίου δίκην πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν ταῖς οἰκείαις τῶν ἀρετῶν κατεφαίδρυνεν ἀκτῖσιν. καὶ γενόμενος πρὸς αὐτὸν, προφητεύεται αὐτίκα τὸ μέλλον ἐπ' αὐτῷ θείᾳ χάριτι γενέσθαι, &c. *Profectus autem in magnam Antiochi ciuitatem, bonum prudenſque conſilium init, ad magnum Simeonem proficiſci, illiuſque precum, & benedictionis participem fieri, veluti commeatus ad virtutem. Simeonem, inquam, magnum illum & ſeniorem, qui ex columnæ culmine ſolis inſtar, quæ ſub cœlo terra habitatur propriis virtutum radiis illuſtrauit. Hic ſtatim atque ad eum peruenit, audit ab eo vaticinium de ijs, quæ illi diuina gratia euentura erant*, &c. Sed inter alios Simeon Metaphraſtes in eius vita, quæ adhuc extat, quamvis id alij negarent, de quo habentur illa carmina:

De eo Theodorus Petr. Epiſcopus.

Τῷ Συμεώνῃ ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν λόγων
Φαιδρῶς προλάμπει Συμεὼν ἅγιος μέγας,

Οὐ τοῖς πτερωθεὶς πήγνυσι σῦ·ω δέμας.

Antonius eius discipulus.

Nec non & ante Metaphraſten Antonius Monachus, Simeonis diſcipulus in eiuſdem vita, quæ penès me eſt, in Codice antiquiſſimo cum illo principio, Ξένον καὶ παράδοξον μυστήριον ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. Et prope finem habetur, Ἐγὼ οὖν ὁ ταπεινὸς καὶ ἐλάχιστος Ἀντώνιος εἰς ὃ ἠδυνήθην κατὰ δύναμιν ἔγραψα τὴν ἱστορίαν ταύτην. *Ego itaque humilis & minimus Antonius pro viribus meis ſcripſi hanc hiſtoriam.* Non eſt itaque Vitæ hujus incertus Auctor, vt putauit Baronius, ſed Antonius, qui ſæpius in eadem nomen ſuum declarat. De quo fortè etiam Euagrius intelligendus Hiſtor. lib 1. cap. 13. Τούτου τὰς θεοσημείας γέγραφε μὲν καί τις τῶν αὐτοπτῶν γενομένων. Γέγραφε δὲ καὶ λογίως ἐπὶ τούτῳ καὶ Θεοδώρητος, ὁ τῆς Κυρεστῶν ἐπισκοπήσας. *Huius res geſtas literis prodidit, cùm alius quidam, qui eum oculis aſpexit, tùm Theodoritus Eccleſiæ Cyrenſis Epiſcopus eadem disertè expoſuit.* Hic Antonius præſens rebus præſentibus adfuit, vt ſæpius inculcat de Dracone: Καὶ ἐξέρχεται μεθ' ἡμέραν ἐκ τοῦ φωλεοῦ αὐτοῦ, καὶ συρόμενος ἔρχεται πάντων ἡμῶν θεωρούντων, καὶ ἐλθὼν ἔῤῥιψεν αὐτὸν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς μάνδρας. Et infra de Pardo: Καὶ κελεύει τοῦ ὕδατος καὶ τῆς γῆς ῥανθῆναι ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, καὶ ἀπῆλθον ἐγώ, καὶ κατέβρεξα τὸν τόπον ἐκεῖνον. καὶ τῇ ἑξῆς ἀπῆλθον. Et, Ὅτι δὲ εἶδον ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος, ἀνῆλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἐθεασάμην τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἦν φαιδρὸν ὡς ὁ ἥλιος, καὶ κατὰ τὸ ἔθος οὐκ ἐλάλησέ με· καὶ ἐγὼ ἔλεγον ἐν ἑαυτῷ· ὅτι ἀναπαύεται, καὶ πάλιν ἠκροώμην καὶ ἐφοβούμην προσεγγίσαι αὐτῷ, καὶ τολμήσας λέγω αὐτῷ· Δοῦλε τοῦ Θεοῦ διατί οὐ λαλεῖς με, καὶ τὰς εὐχάς σου. καὶ σταθεὶς ὥραν μίαν λέγω αὐτῷ· Οὐδέν μοι λαλεῖς; καὶ τείνας τὴν χεῖρα ἡψάμην τοῦ πώγωνος αὐτοῦ, καὶ ἦν ὀχυλέστερον τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ τότε ἔγνων, ὅτι ἐτελειώθη ἐν Κυρίῳ, καὶ ἔκλαυσα πικρῶς, καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπόν μου ἐφίλησα αὐτοῦ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τοὺς εὐλογημένους αὐτοῦ πόδας, καὶ κρατήσας αὐτοῦ τὰς χεῖρας ἐπέθηκα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου. Et, Ἐγὼ δὲ ἀδελφοὶ ἐθεώρησα ἄγγελον ἐρχόμενον, καὶ παρεστάμενον καθ' ἑκάστην ἐπ' αὐτὸν περὶ ὥραν δεκάτην, καὶ συνωμίλει αὐτῷ ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά, καὶ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡσεὶ ἀστραπή. Et alibi, ne ſingula recenſeam. *Exit aliquando ex latebra ſua, & ſerpens venit, omnibus nobis conſpicientibus, ad veſtibulum Mandræ, ibique ſe proijcit.* Et, *præcepit aqua & terra irrigari locum illum, acceſſique ipſe, & irrigaui locum illum, & die ſequente abij.* Et, *Vt vero vidi ipſe minimus, acceſſi ad ipſum, & vidi faciem illius, & erat ſplendida ſicut Sol, & vt ſolebat, non eſt allocutus me: & ipſe intra meipſum dicebam: Quis hic? & rurſus aures arrigebam, & illi approximare verebar; tandem audens dixi: Serue Dei quare ſermonem mecum non confers, & preces tuas non abſoluis? tùm vna hora perdurans dico ipſe: Nihil mihi dicis? & extenſa manu tetigi mentum eius, & erat corpus illius remiſſum, & tum agnoui eum vitam finiſſe in Domino, & fleui amarè, & lauans faciem meam deoſculatus ſum os eius & oculos, & benedictos eius pedes, & arripiens*

illius

illius manus appoſui ſuper oculos meos. Et, Ego vero, fratres! videbam Angelum aduenientem, & ſtantem ſingulis diebus ſuper ipſum circa horam decimam, & intercedebat cum eo quotidiana conſuetudo ad dies decem, & forma illius ſicut fulgur. Non tamen me latet hanc vitam ab Antonio conſcriptam Simeonis Metaphraſtæ titulum in nonnullis antiquis codicibus prætuliſſe. Sed fruſtra. De eo quoque Gregorius Tauromenito oratione de Indictione, & principio anni hæc habet. Gregorius Tauromenitanus. Οὗτος ὁ μέγας ἔτι παῖδων ποιμὴν προβάτων γενόμενος, οὐ τοῖς χοίροις συνδιαιτώμενος κατὰ τὸν ἄτακτον ἐκεῖνον νέον, τὸν ἀποσώτην τῆς πατρικῆς οὐσίας, καὶ συβώτην γενόμενον, οὐδὲ βουκολῶν ἡμιόνοις κατὰ τὸν Ἰδουμαῖον Δωήκ, οὔτε μὴν πωλοδαμνεῖν παιδευόμενος, ἀλλ' ἀγέλῃ προβάτων ἐπιστατῶν κατὰ Μωσέα καὶ Ἰακὼβ, καὶ Δαυίδ, καὶ Ἀμώς. ἐπειδὴ δὲ ἐκκλησίας εἴσω γένοιτο, καὶ τῶν εὐαγγελικῶν ἀκούσοι φωνῶν, γέροντός τινος αὐτῷ παραινέσαντος, πάντων ἀφροντίσας βιωτικῶν, αὐτὸ θρεμμάτων ἡγεμονεύειν λογικῶν ποίμνης συναγελάζεται: καὶ πρῶτον μὲν σχοινίῳ τραχεῖ τὴν ὀσφὺν περισφίγγεται, εἶτα γνωσθεὶς εἰς φρέαρ ἑαυτὸν καθεὶς, ὑπόγειος γίνεται. κἀκεῖθεν αὖ ἀχθεὶς τὸν κιόνιον βίον πρῶτος πάντων ἐκλέγεται, τοῖς κατὰ μικρὸν ἐπιδιδοὺς ἐπαύξων τὸν στύλον ἤδη ἄνωθεν. πρῶτον μὲν εἰς ἓξ πήχεις ὑψώσας αὐτόν, εἶτα μεγαλειῶν τὸν αὐτὸν ἄχρι πηχῶν τριάκοντα ἕξ. οὕτω μετέωρος ἀρθεὶς, καὶ πολλῶν σημείων γενόμενος αὐτουργὸς, δαίμονάς τε φυγαδεύσας, καὶ βαρβάρων ἡμερώσας ἦθος ἀτίθασον, καὶ πολλοὺς πρὸς Θεὸν ἐπιστρέψας, πρὸς τὰς ἀϊδίους μετέστη μονάς, τῆς αὐτοῦ πολιτείας οἷα στήλην τὸν στύλον καταλιπών. *Hic igitur egregius vir pecorum initio paſtor fuit, non inter porcos victitans, vt ille quondam luxu perditus adoleſcens, qui à paterna domo diſceſſit, ac ſubulcum ſe fecit; neque mulorum armentis, vt Idumæus Doëc præpoſitus, neque pullos edomare condiſcens, ſed oues paſcens, id quod olim Moyſes, Iacob, Dauid, & Amos feciſſe dicuntur. Verùm cum aliquando Eccleſiam eſſet ingreſſus, & Euangelicas voces inaudiſſet, hortatu cuiuſdam ſenis, contemptis rebus omnibus, ex pecorum magiſtro ratione ipſe præditum pecus efficitur. Ac primum arctiſſimo fune lumbos aſtringit. Inde quod iam fama celebrari cœpiſſet, in puteum ſe demittens ſub terra delituit. Vnde poſtmodum extractus, columnarem illam vitam omnium primus inſtituit. Quam quidem columnam paulatim in altum extruens, primum ſenos ad cubitos exegit. Hinc altius erigens, ad ſex & triginta perduxit. Sic arrectus in ſublime cum & prodigia quam plurima feciſſet, dæmones fugaſſet, & barbarorum mores inconditos leniſſet, & ad Deum pleroſque conuertiſſet, in cœleſte domicilium tranſlatus eſt, atque illam ipſam columnam, tanquam vitæ ſuæ monimentũ reliquit.* Et Collectanea ex Theodoro Lectore: Συμεὼν ἀπὸ κώμης ἦν Σισάν, καὶ πρῶτος τὴν κιόνων ἐπιτήδευμα ἐπινόησε μέγας γενόμενος, ὡς δηλοῦσι τὰ περὶ αὐτοῦ συγγράμματα. *Simeon à vico Siſan erat. Hic primus exercitationem in columnis excogitauit, magnus effectus, ſicut Commentarij de eo indicant.*

Primus itaque omnium vitæ ſuæ rationem ita inſtituit, vt dies atque noctes ſuper columnam, quæ Græcis Grammaticis στῦλος, & στήλη ab eadem origine, ſiue etiam κίων eſt, ætatem exegerit, ideóque Stylitæ, & Cionitæ, vel Columnarij nomen habuerit. Suidas στυλίτης, ὁ ἐπὶ κίονος ἱστάμενος, *Stylita, qui ſuper columnam ſtat.* Georgius Hamartolus in Conſtante filio Conſtantini poſt Heraclonem, Ἐφ' οὗ μέγας ἄνεμος, καὶ ῥαγδαῖος πνεύσας πολλὰ μὲν δένδρα, καὶ παμμεγέθη ἐξέῤῥιζε αὐτόπρεμνα πολλοὺς δὲ καὶ στύλους κιονιτῶν μοναχῶν κατέβαλεν: *Sub quo vehemens, atque impetuoſus ventus exortus, plures arbores, eaſque ingentiſſimas radicitus euulſit, plures etiam columnas Cionitarum Monachorum proſtrauit.* Eclogæ vniuerſi Iuris, quam Leunclauius edidit lib. 7. tit. 8. cap. 2. dicitur eos, qui propter loci religionem inde ſe mouere non poſſunt, in ius vocandos non eſſe. Quidam in margine his verbis exemplum adjecit: Ὁποῖοί εἰσιν οἱ τόποι, οἷς πον ἑαυτοὺς περικλείουσιν οἱ λεγόμενοι Στυλῖται. *Qualia loca ſunt, quibus ſemet includunt, qui Columnarij dicuntur.* Et notat optimè Leunclauius vocis Stylitæ ſignificatum penitus ignoraſſe, qui *ærarios* vertit; cum potius debuiſſet *Columnarios* vertere. Fallitur tamen cum Nazianzeni Gregorij carmina de Columnariis huiuſcemodi accipit. Ea ſunt:

Georgius Hamartolus.

Leunclauius in Greg. emendatus.

Σάκκῳ τὶς ἄλλος, καὶ σποδῷ καὶ δακρύοις,
Εἵλκυσεν οἶκτον, καὶ χαμευνίας πόνῳ.
Στάσει τε νυκτῶν, ἡμερῶν τε πλειόνων.
Μηνῶν τὸ τούτου μεῖζον, εἰ δ' εἴποιμ' ἐτῶν,
Ἄπιστος οἶμαι. πλὴν ἐμοὶ πιστὸν λίαν,
Ὅσοι τ' ἐπόπται τῶν φίλων τοῦ θαύματος.
Πίστις γὰρ ἐστήλωσε καὶ φόβος Θεοῦ.

Sacco alius neſcio quis, & cinere, & lacrymis miſericordiam attraxit, atque etiam humi moleſtè cubando, perque complures dies & noctes ſtando; & quod magis eſt, menſes: immò ſi annos quoque dicturus ſum, incredibile nonnullis futurum opinor. Verum mihi creditu digniſſimum, & amicis, qui prodigij huius ſpectatores fuere. Fides enim eos inſtar columnarum firmauit, & timor Dei. Si ſtationis huiuſcemodi primordia ſub Marciano cœperunt, vt idemmet Leunclauius ex ſuo Glyca probat. Quomodo Nazianzenus, qui ante Marcianum pluribus annis vixit, illius meminiſſe potuit? Et licet etiam ante Gregorium Nazianz. apud Romanos ſuper columnas cellulæ ſtrui cœptæ ſint, vt docet Aſconius in Cicer. Orat. in Q. Cæcilium, quæ Diuinatio in Verrem dicitur. *Mœnius cum domum ſuam venderet Catone, & Flacco Cenſoribus, vt ibi Baſilica ædificaretur, exceperat ius ſibi vnius columnæ, ſuper quam tectum proijceret ex prouolantibus tabulis, vnde & ipſe, & poſteri eius ſpectare munus gladiatorium poſſent, quod etiam tum in foro dabatur.* Vnde ab eodem

Columnarum antiquus vſus.

Digitized by Google

Mœnio dicta ſunt *Mæniana*. Feſtus, *Mæniana ædificia à Mænio ſunt appellata; is enim primus vltra columnas extendit tigna, quo ampliarentur ſuperiora.* Quæ poſtmodum ſubſecutæ ſunt per Chriſtianos columnæ erectæ non ad conuiſenda ſpectacula, ſed ad corpus variis tempeſtatum æſtibus opprimendum, ſubleuandumque animum adinuentæ ſunt, eas plane Nazianzenus cognoſcere non potuit, earumque exercitium; multis annis eorum inſtitutore antiquior, niſi omnia Scriptorum verba inuertere velimus. Et Nazianzenus de iis ſermonem habet, qui corpore erecto, nec vnquam cubante dies & noctes; & quod magis eſt menſes; & quod incredibile, annos ita conſiſterent, vt ſtatuæ viderentur. Et quamuis vires humanæ vacillarent, detrectarentque ſtationem illam continuam & diuturnam, fides tamen, & Dei timor eos obfirmabat, & conſtabiliebat, idque aptiſſimè verbi ἐστήλωσε ſignificatu exprimitur; non vt Leunclauius perperam: *Nam in columnam vt aſcenderent, fidem & timorem Dei eos impuliſſe.* Eodem ſignificatu legitur Lamentationum Hieremiæ cap. 3. Ἐστήλωσέ με ὡς σκοπὸν εἰς βέλος. 2. Regum 17. ἐστηλώθη. cap. 18. ἐστήλωσεν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων. Iudicum cap. 18. ἑστηλωμένοι παρὰ τὴν θύραν.

Multa hunc virum ſcripſiſſe certum eſt. Nonnullæ eius pro Concilio Chalcedonenſi, aliiſque negotiis Eccleſiaſticis Epiſtolæ à Scriptoribus recenſentur. 1. Prima ſit ea, quam ad Imperatorem Theodoſium ob Iudæis Synagogas à Chriſtianis antea ablatas, & tunc redditas, adeò acriter ſcripſit, vt Theodoſius & mandata reuocauerit, & auctorem conſilij de reſtituendis Synagogis magiſtratu abdicauerit. Meminit Euagrius Hiſtor. lib. 1. cap. 13. & Nicephorus Calliſtus lib. 14. cap. 51. 2. Secunda pro Synodo Chalcedonenſi ad Leonem Imperatorem. Nicephor. Hiſtor. lib. 15. cap. 19. 3. Tertia, pro eadem Synodo ad Baſilium Epiſcopum Antiochenum. Idem ibidem. 4. Quarta ad Eudociam Imperatricem in eodem argumento. Idem ibidem cap. 13. qua vel ſola Eudocia ab Eutychiano errore ad rectam fidem reducitur. 5. Profeſſio Catholicæ Fidei: Meminit Eulogius Alexandrinus Epiſcopus apud Photium. Ἀλλὰ καὶ τοὺς ὅσοι ἐν τῷ μοναδικῷ διέλαμπον βίῳ τὸ φρόνημα αὐτῶν ἐγγράφως ἀνομολογῆσαι ὁ Λέων διετάξατο, ὃ καὶ προθύμως παρεσχήκασι τῶν ἀρχιερέων τὸ ἀριθμοῦ εἰς χ' ἐπὶ χιλίοις συγκεφαλαιωθέντος, μηδενὸς ἑτερογνωμονήσαντος. μεθ' ὧν καὶ ὁ μέγας Συμεὼν, ὁ ἐν τῷ στύλῳ τὸν ἀγγελικὸν ἐκεῖνον βίον διανυσάμενος. *Necnon ijs, qui in religioſa, & monaſtica vita celebres habebantur, præcepit Leo, vti ſententiam ſuam ſcripto profiterentur, quod Epiſcopi numero mille ſexcenti promptè ſane executi ſunt, nemine, qui aliter ſentiret, deprehenſo: à quibus ſtetit & Symeon, qui in columna cælitum vitam æmulabatur.*

Simeonis Stylitæ ſcripta.

Hunc ſumma ſenectute obiiſſe tradunt, & Elenchi in Nice-

Simeonis ætas. phorum Calliſtum Auctor, qui eum refert, centum & triginta tres annos vixiſſe, & Baron. in Annal. anno Dom. 460. Quod verò ad eius ætatem longæuam pertinet, ipſum vltra centeſimum Annum ætatem propagaſſe de facile colliges, quod iam columnam aſcenderat, viuente Meletio Epiſcopo Antiocheno, qui mortuus eſt Anno Domini trecenteſimo octogeſimo primo, à quo tempore vſque ad hanc diem numerare licet annos octoginta, vno minus. Verùm eum cum inuiſit Meletius, haud putamus minorem fuiſſe annis triginta. Porro qui ipſius adhuc viuentis aliqua ſcripſit, proſecuturus poſt eius obitum reliqua Theodoretus, accidit, vt præmoreretur ipſe, relicto Symeone ſuperſtite: vndè & factum eſt vt maxima tanti Viri rerum geſtarum pars remanſerit obuoluta ſilentio. *Etenim nondum exegerat in columna annos duo de triginta, cum Theodoretus eius res geſtas conſcripſit; cum tamen conſtet pluſquam octoginta annos incoluiſſe columnam.* Et in Martyrologio: *De tempore, quo vixit ex Theodoreto eius primordia colligi poſſunt, cum ait columnam iam incoluiſſe temporibus Meletij Epiſcopi Antiocheni, qui ſub Valente Imperatore vixit, deſiitque ab humanis eo anno, quo celebrata eſt magna Synodus Conſtantinopolitana, Syagrio & Eucherio Coſſ. qui numeratur annus à Christo iuxta veriores Chronographos trecenteſimus octogeſimus primus; ſuperuixit autem Symeon, vt ait Cedrenus, vſque ad quartum annum Leonis Magni Imperatoris. Quod etiam colligitur ex actis Danielis Stylitæ. Eſt annus is à Chriſto 460: qua ratione iam centenario maior obdormiſſe dignoſcitur.*

Excuſſus Nicephorus. Clara hæc per ſe, & primo aſpectu facilia diu me ſuſpenſum tenuere, quomodo hic Symeon tantundem vixiſſe potuerit. Elenchographum ex Calliſti verbis malè conceptis ineptiſſe, legens eius Hiſtoriam, certò comperiet. Verba Calliſti ſunt; Ἐπὶ δὲ ταύτῃ τῇ διατριβῇ ἀεθλεύων ἓξ καὶ πεντήκοντα διετέλεσεν ἔτη, ἐννέα μὲν τῷ προτέρῳ φροντιστηρίῳ ἔνθα κατηχήθη, ἑπτὰ δὲ ἐν τῇ καλουμένῃ Μάνδρᾳ καὶ τεσσαράκοντα. Δέκα μὲν ἔτεσι στενωπῷ τινὶ τὸν ἀγῶνα διανυχώς, κίοσι δὲ βραχυτέροις ἑπτά. Ἐπὶ δὲ τὸν τεσσαρακοντάπηχυν ἔτη τριάκοντα. *In hoc vitæ inſtituto decertans quinquaginta & ſex peregit annos. Nouem enim in priore, vbi principiis ſanæ religionis imbutus eſt, ſchola conſumpſit: quadraginta autem & ſeptem in ea, quæ dicitur Mandra. Decem ſcilicet in anguſtiis quibuſdam peregit, ſeptem in minoribus columnis, & tandem in columna quadraginta cubitorum altitudinis, triginta.* Et nota errorem Interpretis in numero, qui pro *triginta*, *vnde triginta* ſcripſit. Hìc, vt vides, Hiſtoricus annos exercitij Symeonis ait fuiſſe quinquaginta ſex: nam nouem in principiis religionis, & quadraginta ſeptem in Mandra faciunt illum numerum. Poſtmodum annos quadraginta ſeptem in Mandra diſtinctius enumerans ait, decem in anguſtiis, ſeptem in columnis minoribus, & triginta in

columna maiori inſumpſiſſe, qui ſimul computati ſunt quadraginta ſeptem, quot dixerat eum in Mandra peregiſſe, & conſequenter primis nouem additi, erunt omnes quinquaginta ſex. At Elenchographus omnes in vnum numeros colligens, fecit vt exercitij Symeonis, non verò vitæ anni centenarium excederent; ſi enim ſimul omnes numeros conferas, erit numerus annorum centum & trium, quod omninò fabuloſum eſt. Et hanc eſſe Calliſti mentem euidentiſſimè probat Euagrius, quem nobis ipſe obtruncatum donat Hiſtor. lib. 1. cap. 13. hos eoſdem computans annos. Διέτειψε τοίνυν ἐν σαρκὶ τήνδε τὸν βίον διαθλεύων ἔτη ἓξ καὶ πεντήκοντα, ἐν μὲν τῷ προτέρῳ φροντιστηρίῳ, ἔνθα τὰ θεῖα κατηχήθη ἔτη ἐννέα. ἐν δὲ αὖ τῇ καλουμένῃ Μάνδρᾳ, ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα, ἐν οἷς μὲν στενωπῷ ἔτεσι δέκα τὸν ἀγῶνα διανύσας, ἐν δὲ κίοσι βραχυτέροις ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τεσσαράκοντα πήχεων ἔτη τριάκοντα. *Symeon hoc ſeuerum viuendi genus in carne traduxit annos ſex & quinquaginta; in Monaſterio, in quo primum diuinas viuendi preceptiones didicit annos nouem, in Mandra autem ſic vocata, quadraginta ſeptem:* Atque horum annorum quadraginta ſeptem *decem in loco admodum anguſto confecit: in columnis breuioribus ſeptem, denique in columna quadraginta cubitorum triginta.* Et ridiculus hic quoque eſt Euagrij Interpres, dum exercitij annos cum vitæ annis confundens, reddit. *Iſte Symeonis hoc ſeuerum viuendi genus in carne traducens, vitam ad quinquaginta ſex annos propagauit.* Nec alia eſt annorum ſumma quæ ex vita ipſius ab Antonio ſcripta colligitur. Vixit enim in columna quatuor cubitorum annos quatuor, in columna cubitorum duodecim, annos duodecim: in columna cubitorum viginti, annos alios duodecim: in columna cubitorum triginta, annos quatuor: demùm in columna cubitorum quadraginta, annos ſexdecim; atque ita exercitationis columnariæ anni exurgunt quadraginta octo: ſi nouem primæ ſuæ inſtitutionis annos in Monaſterio addas, erunt quinquaginta ſeptem; ſed neque integri, neque perfecti: abſoluti tamen erunt quinquaginta ſex.

Maior in verbis Baronianis dubitatio oritur, qui centenario maiorem facit. Symeon namque iſte anno Leonis Magni quarto moritur, vt ex Cedreno Baronius probat. Cedrenus ſua habuit ex Theophane in Chronographia, Καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐκοιμήθη καὶ Συμεὼν ὁ μέγας ὁ Στυλίτης, ὁ τῆς Μάνδρας, πρῶτος καταδείξας τὴν τοιαύτην ἀρετὴν, καὶ σημειοφόρος γενόμενος. *Hoc eodem anno obdormiuit & Symeon Magnus Stylita Mandræ, qui primus ſimilem virtutem oſtendit, & Semiophorus fuit.* Vel ſi auctoritatem Chronici Alexandrini tutiorem Cedreno & Theophane æſtimas, anno ſeptimo; eo enim anno hæc habet. Τούτῳ τῷ ἔτει τελευτᾷ ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Στυλίτης, ὄντος τότε Κόμητος ἀνατολῆς Ἀρδαβυρίου τοῦ Πατρικίου τοῦ υἱοῦ Ἄσπαρος τοῦ στρατηλάτου. *Hoc anno migrauit è vita ſanctus Symeon Stylita, cum eſſet*

Baronij excuſſa ſententia.

Ardaburius Comes Orientis, filius Aſparis Præfecti militiæ. Hic erit annus Chriſti 465. Si ſecundùm Baronium temporibus Meletij Antiocheni columnam aſcenderat, qui mortuus eſt Conſtantinopoli ſub Valente anno 381. iam in columna annos plus octuaginta quatuor perſtitit. Et ſic falſus eſt Euagrius, alijque, qui illius pœnitentiæ etiam ante columnæ aſcenſum annos tantum quinquaginta ſex ſtatuunt. Et tamen Meletius Antiochenus Epiſcopus allocutus eſt Symeonem ipſum, quem à colligata pedibus viginti cubitorum catena abſterruit, idque fecit anno decimoquinto eiuſdemmet exercitationis: quare ſi illius vitæ in eo exercitio ad quinquageſimum ſextum termini protrahuntur, ſupervixit Meletio Symeon annos quadraginta & vnum. Quomodo ergo fieri potuit vt Meletius ſub Valente Conſtantinopoli deceſſerit, & eum inibi deceſſiſſe præter Baronium fatetur etiam Gregor. Nyſſenus Oratione in eius funere habita Byzantij. Meletium hunc non fuiſſe Epiſcopum Antiochenum quis dixerit? Aperta ſunt verba Theodoreti: Ἐπεὶ δὲ Μελέτιος ὁ θαυμάσιος ἐπισκοπεῖν τηνικαῦτα τῆς Ἀντιόχου πόλεως πεπιστευμένος τὴν χώραν, ἀνὴρ ἐχέφρων καὶ συνέσει λάμπων, καὶ ἀγχινοίᾳ κεκοσμημένος. *Cum vero admirabilis Meletius, cui tùm Antiochenæ Vrbis regionis cura demandata erat, Vir ſapientia prudentiaque munitum pectus egregium gerens, & ſolertia præditus.* Poſt Meletium ergo ſecundum Baronij calculum annos vixit ſeptuaginta nouem, ſecundùm Chronicum Alexandrinum octoginta quatuor, & ante Meletium in eo exercitio annos quindecim, vt tradit idem Theodoretus, cùm eum inuiſit Meletius, non putat Baronius minorem fuiſſe annis triginta. Quis id dicet, Symeonem anno ætatis ſuæ centeſimo vigeſimo quarto, vel vigeſimo nono diem obiiſſe? Et tamen fateri cogemur, niſi Meletij Antiocheni, alius nobis Meletius, quem nondum comperi, locum ſuppleat. Non auſim affirmare Theodoretum memoria lapſum. An ex exſcriptoris penu illud aſſutum eſt, Ἐπισκοπεῖν τηνικαῦτα τῆς Ἀντιόχου πόλεως πεπιστευμένος τὴν χώραν, qualia vbique fieri amant? Ita enim hiſce ſciolis natura comparatum eſt, vt videantur aliquid ſapere, ſemper de ſuo aliquid promere, quo tenebras legentibus non lucem offundant. Viderat iſte, quiſquis is fuerat, Meletium, & cùm non poſſet alterius comminiſci, Meletium nobis Antiochenum Epiſcopum obtruſit. Id ita eſſe, inde facile ſibi quiſque ſuadere poterit. Nam Theodoretus vitam Symeonis ad annum quadrageſimum illius exercitij conſcripſit, cùm totum perduxerit annos quinquaginta ſex, ad finem vſque vitæ remanent quindecim, Meletium anno tertio acceſſiſſe narrat. Ergo ſi mors quarto, ſiue ſeptimo Leonis anno contigit, annus quinquageſimus tertius à mortis die retrò numerando erit 17. & decimus quartus Arcadij Imperat. quem iam Meletius ille Antiochenus annis viginti

Quis Meletius, cum Symeone congreſſus, & num Epiſcopus Antiochenus.

Digitized by Google

octo morte ſua anticipauerat. Alius itaque cum Theodoreto ſuppoſitus ibi ſit Meletius, expiſcandus eſt cum Symeone congreſſus. Quiſnam autem is fuerit, nondum compertum habeo. Potuit eſſe, & forſan fuit ſanctitate vir celebris, morum probitate integer, & cuius ductu innumeri Anachoretarum viam ſibi in cœlum ſtrauerant, non tamen Antiochenus Epiſcopus. An non etiam potuit eſſe Antiochenæ Diœceſis Præfectus, ſiue inſpector, ab Imperatore miſſus? Non obſtat ἐπισκοπεῖν verbum, quod vtrumque ſignificat. Immo hoc ipſum notat potius additum illud χώραν. Nam ſi Epiſcopum notaſſet, ſatis fuiſſent illa ἐπισκοπεῖν τηνικάδε τὴν Ἀντιόχου πόλεως πεπιστευμένος, cum addat τὴν χώραν, aliud nobis tinnit, quod & Antiochenæ Vrbis, & regionis circa eam ambitum comprehendat. Hinc verba Theodoreti non malè verterat: *Cum verò Meletius, qui tunc Antiochenæ regioni præfectus erat*, licet Heruetus impropriè dixerat, *Cui tùm mandata erat cura Epiſcopatus regionis Antiochenæ ciuitatis.* Et Meletium Epiſcopum non eſſe ſatis inde arguitur. Multo enim antequam exercitium illud obiret Symeon, Meletius obierat. Omnes exercitij tum in Monaſterio, in quo primum religionis fundamenta iecit Symeon, tum in columnis anni fuere, vt ſupra collegimus, quinquaginta ſex. Sed nonnullos annos exercitationis cum adhuc in Monaſterio moraretur Symeon non exceſſerat annum decimum octauum, ergo à Meletio iſto Antiocheno Præſule, qui multò ante exceſſerat inuiſi non potuit. En oculati teſtis, & qui eo tempore viuebat, Antonij vitæ illius ſcriptoris verba: cum enim reprehenderetur ab Archimandrita Monaſterij, quod præter ætatis vires corpus dilaniaret, & pœnitentia deprimeret, audit; Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἀρχιμανδρίτης· Οὔπω δεκαοκτὼ ἐτῶν ὑπάρχεις, καὶ ποίας ἁμαρτίας σὺ ἔχεις; *Et dicit ipſi Archimandrita: Nondum decem & octo annos natus es, & quæ peccata tu habes?* Statim itaque ab adoleſcentia Monaſterium ingreſſus eſt: & eo tempore, cum iam Meletius fata occupauerat: & cum poſtmodum columnam aſcendit, non potuit ipſe viuus cum mortuo ſermonem conſerere. Quomodo ergo non minor annorum triginta, vt Baronius vult, Meletium Antiochenum Præſulem alloquitur? Nec leuis fuerit conjectura, ſi res benè pendatur. Theodoretus ait, Meletium Antiochenum conueniſſe Symeonem; Euagrius loco dicto, Domnum cum floreret Symeon, Antiochenam Eccleſiam tenuiſſe: Ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἤκμασέ τε καὶ διέπρεψε ὁ Συμεώνης, ὁ τῆς ὁσίας καὶ πάντα ἀοιδίμου μνήμης, πρῶτος τὴν ἐπὶ κίονος στάσιν ἐπιτηδεύσας, δίπηχυ μόλις ἐνδιαίτημα τὸ περίμετρον, Δόμνου τηνικάδε τὴν Ἀντιοχέων ἐπισκοποῦντος, ὃς ἐπειδὴ παρ' αὐτὸν γέγονεν, ἐκπλαγεὶς τὴν στάσιν καὶ τὴν δίαιταν, τῶν μυστικωτέρων ἐγλίχετο. Ἄμφω δ' οὖν συνῆλθέτην, καὶ τὸ ἄχραντον ἱερουργήσαντες σῶμα, τῆς ζωοποιοῦ κοινωνίας ἀλλήλοις μετέδωσαν. *Eiſdem temporibus floruit, inque magna gloria fuit* (Ad Domnum potius reuocanda illa Symeonis.)

Symeones Vir & inſignis pietatis, & memoria percelebris: hic primus ſtationem in columna inſtituit; domicilium que in ea, cuius menſura vix duos continebat cubitos, conſtruxit. Per idem tempus Domnus Antiochenum procurauit Epiſcopatum: qui vbi venit ad Symeonem, manſionem & rationem viuendi admiratus, ea qua apud illum ſecretiora erant, cognoſcere valde cupiebat. Ambo igitur ſimul conueniunt, & puro Chriſti corpore conſecrato, vitalem inter ſe mutuò participant communionem. Expreſſius Calliſtus, Ὅτι νῦν ὁ Δόμνος τὰς ἱερὰς ἡνίας τῆς Ἀντιόχου διεχειρίζετο. ὃς καὶ ἐπειδὴ ἀκούσας τὸ ἔργον παρ᾽ αὐτὸν ἐγεγόνει, ἔκπληκτος ὅλος ἦν, καὶ μυστικωτέρως ἐφίετο συνελθεῖν. *Quo tempore Domnus ſacras Antiochena Vrbis habenas tenuit: qui etiam ea re audita, quum ad eum veniſſet, totus conſternatus eſt, & cum eo myſtico, arcanoque congreſſu conuenire exoptauit.* In his de congreſſu cum Symeone Meletij altum ſilentium eſt, qui ad Domnum Antiochenum Antiſtitem omnia referunt. An non potuit in Theodoreto, ſiue ſcriptoris memoriæ lapſu, ſiue incuria, & ſi mavis exſcriptoris proteruia, Meletius Domni locum occupare? Plana ſunt omnia, ſi Domnum ſubſtituamus. Is Epiſcopatum adiit, eodem referente Baronio, poſt Ioannem, Theodoſij Iunioris an. *33*. Chriſti 440. antequam Symeon vita excederet 21. Quare potuit commodè inuiſere, alloquique Symeonem. Niſi etiam velimus dicere, Domnum Symeonem allocutum, antequam iniret Epiſcopatum. Scriptores poſtmodum, vt celebriorem rem efficerent, ſubſecuti actionem Epiſcopatus mentionem feciſſe. Hinc etiam patet, quæ de morte Symeonis ſub Theodoreti nomine publicauit Gentianus Heruetus, non eſſe ipſius Theodoreti, ſed alterius, qui cum exiſtimaret imperfecta eſſe illa Theodoreti, de ſuo quædam appinxit: quod meam etiam de Meletio conjecturam vero ſimiliorem reddit. Contra calumniatores Magdeburgenſes Stylitam hunc defendit Bellarminus Tom. 2. Contr. 2. lib. 2. de Monachis cap. *39*. & Alanus Copus Dialogo 2. cap. 18. De Antonio Vitæ Symeonis ſcriptore, vide doctiſſimum Gerardum Voſſium de Hiſtor. Latinis lib. 2. cap. 17. qui dicit, eum fuiſſe temporibus Leonis Imperatoris; ex Cedreno conſtare Symeonem Stylitam ſeniorem iam centenarium obiiſſe anno Chriſti 460. Antonium *Leonis huius* (typothetæ, vt puto oſcitantia factum, *Simeonis huius*, qui debebat ponere) diſcipulum fuiſſe. Aſſentire iis, qui Antonium hunc ſignificari exiſtimant ab Euagrio lib. 1. Hiſtor. Eccleſ. cap. 13. Καί τις τῶν αὐτόπτων γενομένων, aliquis ex iis, qui oculis conſpexerant. *Fortaſſe autem vti Theodoretus, ita Antonius ſcripſerat Græce. Sed cum nomen Antonij in libris omnibus, non vt Interpretis, ſed vt Auctoris præponatur, ſine graui ſatis cauſa ab libris, & recepta ſententia recedendum non putaui.*

Et his

Et hic primus abſolutè Stylites, vel Stylita dicitur, ſiue Cionita, licet Suidas eum etiam θαυμαστὸν *admirabilem* vocet: alij aliis quoque laudū præconiis extollunt. Alter eſt Symeon Stylita. ὁ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει *in admirabili monte*, junior ſub Iuſtino ſeniore. In Menologio 24. Maij dicitur Stylites etiam ipſe *admirabilis*. Eulogius Patriarcha apud Photium in Biblioth. Μεθ' ὧν καὶ ὁ μέγας Συμεὼν, ὁ ἐν τῷ στύλῳ τὸν ἀγγελικὸν ἐκεῖνον βίον διανυσάμενος. Schottus, *à quibus ſtetit & Symeon qui in columna cælitum vitam æmulabatur.* Benè de columna. Sed quid poſtea illi in mentem venerit, cum alibi illa Photij interpretabatur? Τοῦ τὴν ἐν τῷ Κίονι στάσιν ἀθλήσαντος. *Qui in ſeditione Cionenſi occubuit?* Idem enim prope eſt, ἐν τῷ στύλῳ τὸν βίον διανύειν, & τὴν ἐν Κίονι στάσιν ἀθλεῖν. In Synodo Nicæna ſecunda, Act. 5. Συμεὼν Στυλίτης, ὁ εἰς τὸ θαυμαστὸν ὄρος, *Symeon Stylita, qui in mirabili monte.* Vbi etiam ſub Iuſtino ſeniore dicitur vixiſſe; in Ioannis Damaſceni Orat. 3. de Imaginibus, Συμεὼν τοῦ θαυμαστοῦ ὄρους, *Symeon admirabilis montis.* Hinc à poſteris θαυμαστορείτης *Thaumoſtorita* cognomine, vt cum aliis non confunderetur, inſignitur. Ex Monte, qui propè Antiochiam erat, & Thaumaſti nomen, ſiue ab hoc Symeone, ſiue ab alio habuit, & in quo ipſe columnam inhabitauerat, ita nuncupatus. Multa de eo tradit occulatus teſtis Euagrius Hiſt. lib. 5. cap. 2. & lib. 6. cap. 29. & ex Euagrio Calliſtus lib. 18. cap. 24. Hic in columna adeò à teneris, vt aiunt vnguiculis, vti dentes ſuos in ea manſione commutaret, ſeueram vitam coluerat. In valde tenella ætate cùm per montis iuga puerorum more pererraret; pardum cingulo circumiecto, eo veluti fræno ad Monaſterium ducit, Magiſtroque percontanti, quid eſſet, reſpondit, felem eſſe. Hinc Magiſter conjectans, quantopere virtute eſſet in poſterum præſtiturus, ad vitam in columna degendam eum induxit. In qua ſimul & in altera ſummo in montis vertice ſita ſexaginta octo annos, vixit: Πάσης χάριτος ἠξιωμένος πρός τε τὴν τῶν δαιμόνων ἔλασιν, ἀκούμενός τε πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν, προορῶν τε ὡς παρόντα τὰ μέλλοντα. *Omnibus gratiæ donis repletus: quippe Dæmones expulit, ſanauit omnem morbum, & omnem languorem, res futuras perinde ac præſentes præuidit.* Et lib. 5. cum de ſignis quæ Mauricio Imperium indicauerant agit. Καὶ Συμεώνης δὲ ὁ ἀρχοῦ πλησίον τῆς Ἀντιοχείας τὴν ἐπὶ Κίονος στάσιν ἀσκούμενος, ἀνὴρ πρακτικώτατος, καὶ πάσαις ταῖς ἐνθέοις ἀρεταῖς ἐπίσημος, πολλὰ ἔλεξέ τε καὶ πέπραχε τὴν βασιλείαν αὐτῷ μηνύοντα. *Itemque Symeones, qui propè Antiochiam in columna habitauit, Vir ad res quaſque prudenter ac ſtudioſe exequendas aptiſſimus, & omnibus diuinis virtutibus eximiè ornatus, multa cùm verbis, tùm factis expreſſit, quæ Mauritium Imperatorem fore planè indicarent.* Huius effuſiſſimè vitam ſcripſit incertus, ex quo in ſeptima Synodo, Act. 4. caput centeſimum octauum illius, affertur: nec non

Symeon alter Stylita, in Admirabili monte.

Digitized by Google

& aliud ſine numero, quod verbatim, vt ibi jacet, recitat Ioannes Damaſcenus Orat. 3 de Imaginibus ſub numero centeſimum trigeſimum ſecundum, aſcribitque Arcadio Archiepiſcopo Cyprio: Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Συμεῶνος τοῦ Θαυματουργοῦ, διήγησις Ἀρκαδίου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, θαῦμα ἑκατοστὸν τριακοστὸν δεύτερον. *Ex Vita S. Symeonis Thaumaturgi, narratio Arcadij Archiepiſcopi Cypri: Miraculum centeſimum trigeſimum ſecundum.* Vt manifeſtè hinc colligas, illius Vitæ Auctorem fuiſſe Arcadium Cypri Archiepiſcopum; licet id ſiluerit Concilium. Metaphraſtes quoque ipſe vitam illius ſcripſit, vt infra, cum de Symeone Metaphraſte ſermo erit, dicemus. Græci recentiores vt primum ab hoc ſecundo diſtinguant, primum Symeonem τὸν ἐν τῇ μάνδρᾳ, ſecundum hunc, τὸν ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει indigetant. Hinc notandus error in Menologio 24. Maij, vbi cum agitur de Symeone Stylita iuniore ſub Iuſtino, male traditur, de eo agere Theodoretum, cum ille de ſeniore agat, quod fortè doctiſſimum Annalium ſcriptorem in errorem induxit, cum Notis in Martyrologium Romanum ad diem 5. Ianuarij ait de ſeniore Stylita agi in Menologio 24. Maij, & de Iuniore primo Septembris, cum contra affirmari oportuit.

Eius vitæ auctor Arcadius Cypri Archiepiſcopus.

Symeonis ſcripta.

Scripſiſſe eum pleraque, nullus dubito. Reliqua nobis antiquitas fecit. 1. Eius fragmentum de Imaginibus Orat. 3. de Imaginibus Damaſceni. 2. Eiuſdem ad Iuſtinianum Imperatorem Epiſtola contra Neſtorianos & Eutychianos. Meminit Sophronius Patriarcha Hieroſolymitanus apud Photium in Bibliotheca Cod. 231. inter Auctores, quorũ teſtimonia collegerat ad probandam in Chriſto duplicem operationem. Καὶ Συμεώνιος Μοναχὸς καὶ Πρεσβύτερος. ἡ δὲ χρῆσις ἣ τὸν ἅγιον ἐπιγινώσκουσα, ἐκ τῆς πρὸς Ἰουστινιανὸν βασιλέα ἐπιστολῆς αὐτοῦ, ἣ κατὰ Νεστοριανῶν τε καὶ Εὐτυχιανιστῶν τὸν ἀγῶνα ἔχει. *Et Symeonis Monachus & Preſbyter, teſtimonium verò, quod Sanctum agnoſcit, ex Epiſtola eius ad Iuſtinianum Imperatorem, quæ contra Neſtorianos, & Eutychianos digladiatur, depromptum eſt.* 3 Eiuſdem Epiſtola quinta ad Iuſtinianum, ſiue ad Iuſtinum iuniorem Imperatorem de iiſdem legitur in Synodo ſeptima Act 5. pag. 544. dicta quinta, vel quod inter illius Epiſtolas hæc ad Iuſtinum, quintum locum occuparet, vel quod ex Epiſtolis, quas ille ad Iuſtinum dederat, ipſa quinta eſſet. Hanc Symeonis ad Iuſtinianum Epiſtolam ab iis, qui ſanctarum Imaginum cultum propugnabant, confictam eſſe contendit Carolus Magnus in Capitulari de non adorandis Imaginibus lib 4. cap. 5. *Solet plerumque Hæreticorum verſutia probroſa quædam & errorem ſuadentia apicibus adnotare, & Sanctorum quorumdam, probabiliumque virorum nominibus prætitulare; quatenus viroſum poculum mellis ibi illitum tempore facilius valeant ad potandum neſcientibus quibuſque porrigere. Vnde timendum eſt ne Epiſtola, quam illi cuiuſdam ſancti Symeonis dicunt, ex*

Eius vindicata Epiſtola aduerſus Ichonomachos.

Digitized by Google

quoteſtimonia ad ſuum errorem ſtabiliendum adducunt, non verba ſint Viri ſancti, ſed cuiuſdam machinamenti verſuti. Quoniam quidem ideo de ea à nobis, ſiue à cæteris quibuſque orthodoxis dubitatur, quia eius ſermo in quibuſdam locis ſacrarum Scripturarum documentis refragatur; nec præſumimus eius lectionem in teſtimonium ad res dubias firmandas ſumere, quam nouimus diuinæ legis inſtitutis contraire. Non enim nos ex eius textu amplius vſpiam legiſſe meminimus, niſi id quod ab illis in eorum Codice taxatum reperimus. Quod quidem quamuis ſenſuum, verborumque venuſtate careat, & inſulſum neſcio quid, ruſticumve redoleat, libet tamen nobis ita id texere, vt conſtat nos in eorum Codice reperiſſe. Dicunt enim præfatum ſanctum Symeonem, cuius vita nobis & prædicatio manet ignota, pro quibuſdam Samaritanis, imaginibus iniuriam inferentibus, Iuſtiniano Imperatori taliter ſcripſiſſe. Pro quibus commemorantes referimus diuinis veſtris auribus. *Et iterum*, Non habeo quod dici talia præſumentes, ne vna in eis facta humanitate, quatenus precamur victorioſam veſtram fortitudinem, ne faciat miſericordiam in eis, qui hoc præſumpſerunt, neque parcere illis, neque quodlibet rogum aut reſponſum ſuſcipere pro illis *Et poſt pauca*, Sed coniuro vos Domine per Emmanuhel, Deum excelſum non morari, neque ad modicum fieri ducentē vindictam. *Et iterum*, Quos eo ſuſcipiet, propinquitates eorum tenebra in condemnationem, qui expectat eos conſumere inextinguibilem & tenebroſum ignem, & anathematizet eos in inferiora abyſſi, ipſe Sanctus & Omnipotens Spiritus IESV CHRISTI Domini Noſtri, qui ex Patre procedit ad perdendum illos in infinita perditione. *Et poſt pauca*, in ipſo, qui conregat pietati veſtræ. *In quibus ſtolidiſſimis verbis, & non ſolum eloquij venuſtatem, verum etiam communem loquendi ſenſum fugientibus, & Barbariſmis & Solœciſmis concretum neſcio quid reſonantibus, hæc prorſus reprehenduntur, quod Iuſtiniani Imperatoris hominis æquè mortalis atque paſſibilis, & cunctis humanis permutationibus ſubiacentis aures diuinas nuncupauerit, eundemque miſericordia vti prohibuerit, & ad reddendum malum pro malo facilis fuerit, & patienter & manſuetè agere in eadem cauſa neglexerit: & qui debuerat pro damnatorum ereptione laborans iram Regis refrenare, illius iram magis magiſque ſuccenderit, eumque atrociter ad iraſcendum impulerit; nec eius exemplo vſus ſit, qui neminem vult perire; & qui pro lucrandis animabus inuigilare debuerat, anathema & maledicta iniecerit, & eidem Imperatori Deum corregnare dixerit.* Criminationibus Caroli reſpondet Hadrianus Papa, Ambroſium, Gratianum Imperatorem vocaſſe *ſatutum*, quod *diuinis auribus* reſpondet, quia per diuinos ſermones ille audit, & fideliter atque orthodoxè eos obſeruat, rectéque diuinas aures, qui auditu diuino

præſtat, habere dicetur. Sanctus quoque ille decentem vindictam propoſuit. Sanctum Gregorium in Dialogis narrare Beatum Bonifacium miſerum illum, qui cum ſimia veniens cymbala percuſſit, ſermone ſuo cum mœrore ad mortem iaculaſſe, ſuadereque metuendum eſſe iram iuſtorum tanto, quanto & conſtat, quia in eorum cordibus ille præſens eſt, qui ad inferendam vltionem, quam voluerit, inualidus non eſt. Vide locum alium eiuſdem Gregorij ex explanatione B. Iobi, quem ibidem Hadrianus exſcribit. Nos verò Carolum Magnum in hiſtoria tùm Diuina tùm Profana (non in dictis Patrum) adeo rudem fuiſſe nunquam exiſtimauimus. An non ſimili dicendi forma omnium Chriſtianorum Cæſares etiam Hæreticos memoria proſequi ſcriptores ſolent. Anaſtaſius Imperator à Sanctis Patribus ita compellatus eſt. Gothorum Rex Theodoricus Arianus, ſanctus Princeps à Concilio Romano nuncupatur. Paſſim Imperatores ſacratiſſimi, & diuiniſſimi ſunt. Ipſi de ſe, Noſtrum numen. Dionyſius Alexandrinus Martyr Valerianum & Gratianum Gentiles Principes ſanctiſſimos nominauit. Vide Notas Nicolai Alemanni in Procopij Anecdota. De vindicta aduerſus impios homines ab Imperatore procurata, quæ ipſe dicit ineptiſſima ſunt. Quamuis enim licita non ſit, ſi vindictam poſcentis intentio præcipuè in malum illius, de quo vindicta ſumitur, feratur, & ibi quieſcat; ſi feratur tamen in aliquod bonum ad quod peruenitur per pœnam peccantis, ad emendationem ſcilicet criminum, vel ſaltem ad cohibitionem eius & quietem aliorum, & iuſtitiæ conſeruationem & Dei honorem, omnino licita eſt: bonum eſt, ſi non fiat intentione nocendi, ſed remouendi impedimentum. Et eſt ſpecialis virtus, per quam malis recompenſatur debitum. Petat igitur à Deo Iuſtus per orationem, aut à Iudice per demonſtrationem & accuſationem, dummodo non procedat ex odio, ſed vt is, qui iniuriam facit, emendetur, & alij probi quietius viuant, & mali retrahantur à ſceleribus & perſecutione bonorum. Concludam hoc ne nimius ſim verbis ſancti Auguſtini in Pſalmum 78. *Non eſt prætereundum, quomodo accipi debeat quod in Apocalypſi ſcriptum eſt, ſub ara Dei Martyres ad Deum clamare, & dicere, Quouſque Domine, non vindicas ſanguinem noſtrum? ne propter exſaturandum odium credantur Sancti deſiderare vindictam, quod ab eorum perfectione longe abeſt: & tamen ſcriptum eſt, Lætabitur iuſtus, cum viderit vindictam impiorum, manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoris.* Et, *Nec ipſe itaque præcepit, vt nolint vindicari, ſed vt non ſe ipſi vindicantes dent locum iræ Dei, qui dixit, Mihi vindictam, & ego retribuam?* Et. *Si enim malum pro malo non eſt cuiquam reddendum, non ſolùm factum malum pro facto malo, ſed nec votum malum reddendum eſt pro facto & voto malo. Reddit autem malum votum, qui etiam ſi non*

Digitized by Google

ſe ipſum vindicat, tamen vt eius inimicum Deus puniat, expectat atque optat. Quapropter cum homo iuſtus, & homo malus de inimicis ſuis velint à Domino vindicari, vnde diſcernentur, niſi quia iuſtus, & magis cupit inimicum ſuum corrigi, quàm puniri: & cum in eum videt à Domino vindicari, non eius delectatur pœna, quia non eum odit, ſed diuina iuſtitia, quia Deum diligit. Denique ſi in hoc ſeculo in eum vindicatur, vel pro illo etiam lætatur, ſi corrigitur, vel certè pro aliis vt eum timeant imitari: ipſe quoque fit melior, non ſupplicio illius odia ſua paſcendo, ſed errata emendando. At per hoc de benevolentia eſt non de malitia, quod lætatur iuſtus, cum videt vindictam, & manus ſuas lauat, id eſt opera ſua mundiora efficit, in ſanguine, hoc eſt, in exitio peccatorum, ſumens inde non mali alieni gaudium, ſed diuinæ admonitionis exemplum. Et, *Cum enim nos ad diligendos inimicos Dominus hortaretur, exemplum propoſuit Patris noſtri, qui in cœlis eſt, qui facit Solem ſuum oriri ſuper bonos & malos, & pluit ſuper iuſtos & injuſtos. Numquid tamen ideò vel temporalibus correptionibus non emendat, vel pertinaciter duros in fine non damnat? Sic ergo inimicus diligatur, vt non diſpliceat Domini juſtitia, qua punitur; & ſic placeat juſtitia, qua punitur, vt non de malo eius, ſed de bono judice gaudeatur. Ita intelligemus Sanctos homines Dei ſuos inimicos dilexiſſe, nec cuiquam voluiſſe, niſi bonum, quod eſt pietas in hoc ſæculo æternitas in futuro. In pœnis autem malorum, non malis eorum ſed Dei bonis judiciis fuiſſe delectatos. Et vbicumque in Scripturis ſacris leguntur in hominus odia eorum, odia fuiſſe vitiorum: quæ ipſe etiam vnuſquiſque hominum odire debet in ſe, ſi diligit ſe.* Ridiculus præterea eſt Carolus: dum reprehendit dictum, *Deum corregnare Imperatoribus.* Ipſe nihil addam. Adeatur Hadrianus ipſe Papa. Mirumque tandem eſt, vt finiam, huius Symeonis Vitam, & prædicationem ſibi manſiſſe ignotam, Tanto Viro, & qui loculos omnes Eccleſiaſticos videtur veſtigaſſe. Cũ Euagrius Scholaſticus, qui ante multo Carolum temporibus Mauritij ſcribebat. Ἐκ πάσης γὰρ χεδὸν γῆς, οὐ μόνον Ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ βαρβάρων παρ' αὐτὸν ἐφοίτων, καὶ τῶν αἰτουμένων ἐτύγχανον. *Nam cujuſq; nationes hominis, non Romani ſolum, ſed etiam Barbari ad eum aduentabant, rerumque poſtulatarum compotes fiebant.* Et forte ea tanti Viri virtus Carolum latuit, quia noluit eam ſcire; vel fingit neſcire, quod oppugnatum à ſe Imaginum cultum ille defenderet. 4. Eiuſdem Τροπάρια εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Δημήτριον ἐν τῷ στίχῳ. *Troparia in ſanctum magnum Martyrem Demetrium in ſticho. 26.* Octobris. 5. Eiuſdem. Εὐχὴ πρὸς τὸν Υἱὸν ἰδίᾳ πρὸς τοὺς παρενοχλοῦντας λογισμούς. *Oratio ad Filium peculiariter ad repellendas obturbantes cogitationes.* P. Δέσποτα κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ λόγε τοῦ Θεοῦ ἀϊδιάτε. ὁ τῶν μεγίστων τουτωνὶ φύσεων τεχνίτης, καὶ κυβερνήτης. Erat in Palatina, & penes me. 6. Eiuſdem. Εὐχὴ λεγομένη μετὰ δακρύων

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Digitized by Google

εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅταν ἐπέρχονται οἱ λογισμοὶ πορνείας. *Oratio recitanda cum lachrymis in Dominū noſtrum Ieſum Chriſtum, cum inſurgunt cogitationes fornicationis.* P. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ λόγε τοῦ Θεοῦ, λόγε ἀθάνατε· ὁ μὴ καταισχύνων τοὺς ἐπὶ σοὶ πεποιθότας. In Vaticana Cod. 758. 7. Eiuſdem. Εὐχὴ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς πονηροὺς λογισμούς. *Oratio in ſanctiſſimam Deiparam pro prauis cogitationibus.* P. Παναγία Θεοτόκε ἀποδίωξον τοὺς πονηροὺς καὶ ἀκαθάρτους λογισμούς. Ibidem.

Tertius Sy-meon Sty lita.

Tertius Stylita Symeon 26. Iulij in Menæis notatur, Πρεσβυτέρου Ἀρχιμανδρίτου. *Preſbyteri & Archimandritæ.* An hic idem ſit cum aliquo duorum præcedentium, vel cum eo, de quo Moſchus in Prato Spirituali cap. 57. Qui quadraginta militaribus ab Ægis ciuitate Ciliciæ vixit, & fulmine ictus interiit, mihi incertum eſt, inquit Roſueidus. Sed certum eſt, tres apud Græcos Symeones Stylitas celebrari, licet quandoque à Viris doctis confundantur. Triodion pag. 32. Οὐρανὸς τετραφωστήρος ἐφάνη ἐν γῇ, ἡ δὶς δύο αὕτη Συμεώνιος ὁμωνυμία. Οἱ ἐν τοῖς στύλοις τρεῖς εἰσι, καὶ εἷς ὁ Σαλός. *Cælum quatuor inſtructum hominibus in terra apparuit, bis bina ipſa Symeonis cognominatio, quorum in columnis tres ſunt, & vnus Salus.* Trium quoque Stylitarum Menæa meminere. Sed cum neque hic, neque alius quartus Symeon Stylita, de quo Moſchus, & cuius neque in Menæis, neque in Menelogio extat memoria, aliquid ſcripſerint, non eſt cur diutius in his immoremur.

Erecto à Theodoro Studitano Monaſterio, & moribus inſtitutiſque, quibus in cœlum auolatur, inſtructo, poſt virtutibus, & qua perfectionis viæ ratio comparatur, contemplationi nauatam operam, ne otio atque inertia ſancti illi Viri torpeſcerent, aliis operibus incumbebant: namque alij eruditioni & orationibus componendis, alij eruendis ſacræ Scripturæ ſenſibus, & meditatis ſubtilioribus, alij Eccleſiaſticis cantibus, & notis muſicis digerendis, alij denique vilioribus exercitiis, neceſſariis tamen, animum aduertebant. Auctor illius vitæ. Πολλοὶ δὲ αὐτῶν πρὸς τῇ δι' ἔργων φιλοσοφίᾳ, καὶ τῆς ἐν λόγῳ ἀντείχοντο παιδείας τι, ὅσον ἐχρῆν, ἐπιμελούμενοι καὶ λόγων ἐργάται γινόμενοι, οἳ καὶ πονήματα ἐξαπλώσαντες ἴδια μνήμην πολλοῦ ἀξίαν τῷ βίῳ καταλελοίπασιν. ἄλλοι δὲ τούτων φιλοπόνως ταῖς θείαις γραφαῖς ὁμιλήσαντες, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς νοῦν ἀκριβέστερον διερευνησάμενοι, γνῶσιν θειοτέραν ἐπλούτησαν, ἀφαυτέρω διαβάντες, καὶ τῶν ὀλίγοις ἐφικτῶν ψαύσαντες. ἕτεροι δ' αὖ πάλιν, ᾄσμασι τοῖς ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ μελῳδήμασι, καὶ τοῖς ἄλλοις δὴ τοῖς ἐν ταύτῃ ψαλμολογήμασι, καθόσον ἐχρῆν ἑαυτοὺς ἐπιδόντες, ὅτι δὴ κἀκ τούτων πολλὴν ἴσμεν τὴν ὠφέλειαν, εἴγε ῥυθμῷ καὶ τάξει, καὶ φωνῇ εὐσήμῳ καὶ μελῳδίᾳ ἡ πᾶσα σχεδὸν τῆς Ἐκκλησίας ἐνορᾶται κατάστασις, οὐ μόνον ἑαυτοῖς χρησίμως τὴν καλλίω ταύτην φιλοπονίαν διέθεσαν, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἄλλοις τῆς ἀπ' αὐτῶν ὠφελείας μετέδοσαν. Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἄλλαις ταῖς

Digitized by Google

διὰ χειρῶν τέχναις, οἱ καλοὶ οὗτοι σπουδαῖοι μετήεσαν, πολλοῦ ἀξίαν καὶ τιμῶν πασῶν αὐτὴν εἶναι ἡγούμενοι. *Multi ex ipſis præ Philoſophia, quæ operibus exercetur, eruditionem, quæ in ſermone eſt, quantum opus erat, conſectantes, Orationes compoſuerunt, aliaque opera conſcripſerunt, memoriãque ſui non contemnendam poſteris reliquerunt: Alij multo cum labore diuinas literas percurrentes, & ſententiam earum accuratius perquirentes, cognitione diuina ditati ſunt, cum vltra progreſſi eſſent, & quæ non omnibus conceſſum erat, attigiſſent. Alij rurſus canticis, quæ in Eccleſia concinnuntur, & modulationibus, & aliis, qui in ea canuntur, Pſalmis, vt vt concedebatur, ſemetipſos dedentes, quod ex illis multam præſentibus vtilitatem afferri cognoſcimus, ſi modo, rithmo, & ordine, & voce ſonora, concinnaque vniuerſus fere Eccleſiæ ſtatus conſtituitur, non ſolum præpulchrum hunc laborem vtilem effecerunt, ſed reliquos omnes vtilitatis, quam ipſi antea conſecuti ſunt, participes fecerunt. Sed & reliquis omnibus, quæ manibus efficiuntur, artibus boni iſti rerum ſeriarum ſtudioſi nauabant operam, viliſſimam omnium, quamuis dignatione præditam exiſtimantes.*

Ex hoc fonte natus eſt Symeon Studita, qui Cantica ſimilia nobis reliquit, digna poſteritate, digna lumine, digna, quæ in Eccleſia cum aliis aliorum tantorum Patrum canerentur. Eorum aliqua Troparia legi in Ritualibus libris Cryptaferratenſis Monaſterij Manuſcriptis, ſed præcipuè in horis magnæ Feriæ Sextæ. Eorum principia, vt id quoque habeas ſunt. 1. Ἐγκόμβος ὅτι σταυρὸν οὕτως ἰδόας Χριστὸς διὰ πιον. 2. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρὸν ὁ Ἀριμαθαίας καθεῖλε. 3. Ὅτε ἐν τῷ τάφῳ τῷ καινῷ ὑπὲρ τοῦ παντός. 4. Ὅτε αἱ δυνάμεις σε Χριστὲ πλάνον ὑπ᾽ ἀνόμων. 5. Ὅτε μετὰ μύρων ὡς θνητὸν ἦλθον αἱ γυναῖκες. 6. Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν χαροποιήσας τοὺς μαθητάς. Inter diſcipulos Theodori recenſetur quoque Symeon, ad quem vti filium ſcribit. Sed an iſte Tropariorum Auctor ille fuerit, vel alius, qui Theodori inſtitutum ſecutus poſt defunctum Theodorum in Studitarum Monaſterio, vel in alio etiam, quod ſibi nomen, vt ſæpius factum eſt à primo illo & eximio nomen ſibi vindicauit, exercuerit, diuinent alij; meum ſanè in hoc claudicat ingenium.

Symeon canticorum Scriptor conjecturâ ex Studianis.

Ad aliud Symeonem Studitam referri debet quod tradit Symeon Abbas Sancti Mamantis in Xerocerto, Orat, 32. de Pœnitentia & Compunctione. Ἐπειδήπερ ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες τοῦ ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στουδιώτου τὰ θεόπνευστα τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ πράξεων ἀναγινώσκετε συγγράμματα, ἅπερ ἐκεῖνος εἰς πολλῶν ὠφέλειαν ἐξέθετο, θείῳ κινούμενος πνεύματι μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ὑπερφυῶν κατορθωμάτων, καὶ ἔστι ῥητὸν οὕτως καθὼς ἐν πάσῃ τῇ αὐτοῦ ἐκεῖνος ἀπαραβάτως ἐφύλαξεν καὶ ἐδίδαξε λέγων, Ἀδελφὲ ἄνευ δακρύων μὴ κοινωνήσεις ποτέ. Τοῦτο οἱ ἀκροαταὶ ἀκούσαντες, πολλοὶ γὰρ παρῆσαν οὐ μόνον λαϊκοί, ἀλλὰ καὶ μοναχοὶ τῶν ὀνομαστῶν καὶ περιδόξων ἐπ᾽ ἀρετῇ, ἐθαύμασαν ἐπὶ τῷ λόγῳ, καὶ ἀλλήλοις ἐρατευίσαντες εἶπον, ὡς

Alter Symeon Studita.

ἀπομειδιάσαντες μιᾷ τῇ φωνῇ, Ἡμεῖς οὐδέποτε κοινωνήσωμεν, ἀλλὰ μένωμεν ἅπαντες ἀκοινώνητοι. Τοῦτο ἀκούσας ὁ ἄθλιος ἐγὼ καὶ ταλαίπωρος, κατ' ἰδίαν μονωθεὶς ἐκείνων αὐτῶν, καὶ τὰ ἑξῆς. *Quoniam Patres ac Fratres ſanctis Patris noſtri Studitæ Symeonis diuina ſublimium eius actionum monumenta nobis lecta ſunt, quæ ille cœleſti Spiritu inſtinctus ad multorum vtilitatem publicauit cum aliis ejuſdem ſupra modum egregiè factis, etiam hoc ita expreßè, ſicut in omni vita ſua conſtanter obſeruarat, ſcripſit in hac verba: Frater abſque lachrymis non communicabis vnquam. Quod vt audierunt qui aderant, aderant autem multi non Laïci modò, verum etiam ob virtutem magni nominis, & famæ Monachi mirati ſunt dictum, & mutuum aſpicientes, pariter vna voce dixerunt: De cetero nos nunquam communicemus, ſed ſine communione maneamus. His ego miſer & infelix auditis, ſeorſum ac mecum reuoluens, vt indignè gerens acerbè fleui,* &c. Et dictum tanti Patris tota ea Oratione ad veram intelligentiam exponit. Hic Symeon Studita, quem pium, ſanctum, & beatiſſimum nuncupat Symeon Abbas Xerocerci Orat. 7. temporibus eiuſdem Symeonis Xerocerci viuebat, inſtarque ſolis in Studij Monaſterio effulgebat. Vide eiuſdem ibidem eximias laudes, & perfectionis ſtudium, quo Dominum ſecutus ſemetipſum imminuens abſolutam gloriam aſſecutus eſt. Effata quoque ipſius ſanctiſſima, & pietatis plena, quibus alios ad placidiſſimæ, pacatiſſimæque vitæ genus adhortabatur in eadem Oratione recenſentur, & exponuntur. *Laborauit, ſubdit Symeon, hic ſanctus Pater noſter ita vt complures ſanctorum Patrum antiquorum ſuperauerit. Ærumnas autem, tentationeſque tot pertulit, vt cum multis Martyribus illuſtrioribus comparari queat. Ob id à Deo gloriam, & tranquilliſſimum animi ſtatum, acceptoque in ſe Paracleto ſanctitatem conſecutus eſt. Sicut enim Ciſterna aquam defluentem, ita ipſe de plenitudine Christi Domini noſtri accepit, & gratia Spiritus eius repletus eſt.*

Symeon Meſopotamiæ.

Sub Symeonis Meſopotamitæ nomine ſermo Græcus *de eo, quod ſemper in animo debemus habere diem exitus vitæ*, legebatur in Bibliotheca Imperatoris Viennæ in Auſtria, & nomine Stylitæ ſenioris inſertus eſt Bibliothecæ Patrum Tomo V. Quid ipſe dicam non habeo, cùm Manuſcriptum non viderim. Conferat qui poterit, & iudicium ferat, tum demum & de vero Auctore decernat.

Sed iam me vocat ad ſe, cuius vel ſolius gratia hæc noſtra Diatriba inſtituta eſt Symeon Metaphraſtes, tum virtute, tum ſcriptis vltra humanum captum admirabilis, quo vel ſolo fraudibus aduerſariorum corruentes Eccleſiæ ſtructuræ ſolidentur, & ſuſtineantur. Pietas tanti Viri, ſcripta elegantiſſima, labores ingenioſiſſimi, vigiliæ tam vtiles, animus ſincerus, verax, mentiri neſcius, ſtomachum mouit Hæreticis; non patiuntur tam patenter ſua præſtringi à

tanto

Digitized by Google

tanto ſcriptore mendacia. Quid ergo? Deijciendus eſt de gradu: dimouendus ex dignitate: vileſcat: fiat vnus ex triuio: inſimuletur inconſtantiæ, mendacij, negligentiæ ignorantiæ: negetur illi ingenium, ſtudium, facultas, iudicium. Sic homini demitur fides. Vbi incorrupta fides non eſt, credulitas eſt, inconſiderantia, temeritas. Ne temerè dicamur credere, ne perperam fidere, dictum veluti dubium examinandum, iudicandum, in examine tam vario, & parum æquo non deerunt machinæ ad refellendum: ſaltem fraudes & doli locum inuenient, & reddent legentis animum ſuſpenſum & anxium. Hinc omnis Hæreticorum in Metaphraſtem maledicentia effluxit; quo tandem lucro? conſideretur Geſnerus in Bibliotheca. *Symeon Conſtantinopolitanus Ludimagiſter circiter annos abhinc ducentos compoſuit Græcè Metaphraſes, id eſt, Vitas Sanctorum quæ ſingulis menſibus propriè leguntur.* Hoſpinianus de Templis ſcribit. *Illum fuiſſe triuialem Conſtantinopoli Ludimagiſtrum, mendaciorum Legendas ſcripſiſſe, nec amplius ab hinc ducentis viginti annis vixiſſe.* Caſaubonus in Baronium Exercit. 16 Num. 95. *Metaphraſte, qui vitam, & res geſtas Longini iſtius ſcripſit, tantum tribuimus nos, quantum ei debetur, qui diligentia ſumma, ſed iudicio nullo in ea collectione ſit verſatus: neque aliter Baronius iudicat, quoties intendit animum: quod vtinam ſemper feciſſet. Ne alia loca eius proferam, in quibus Metaphraſtes, vt anilium ſæpe fabularum hamaxarium ſeuere caſtigat: in hac hiſtoria non conſtat ipſe ſibi* Et Num. 96. *Primus enim quod quidem hodie ſciatur, Metaphraſtes, ſcriptor oppidò recens, & perſæpè vaniſſimus, magnuſque fabularum anilium conſarcinator, eius rei meminit.* Et alius, *Vitas ſanctorum tranſlatas Latinè apud Lipomanum, & Surium habemus; ſed plurima in iis fabuloſe ſcripta ſunt. Nempe Metaphraſtes, vt Bellarminus veriſſimè ait, multa addidit ex proprio ingenio, non vt res geſtæ fuerunt, ſed vt geri potuerunt.*

Symeon Metaphraſtes: in eo noſtratium Hæreticorũ diſcuſſæ calumniæ ac nugæ.

Expendantur, ſed iudicio prudentium ſingula. Μάγιστρος, *Magiſter*, nomen in Aula Imperatorum dignitatis atque officij, eiuſque inter alia præcipui, tanquam qui titulos ſibi vindicaret, πρόεδρος, & πρωτοβλάτης, inter Patricios locum haberet, imò ſupra eoſdem haberetur, in Conciliis ſederet, ad ſuſtinendos in Baptiſmate Imperatorum filios adſciſceretur, conſanguinitate eorundem jungeretur, ignoratione rerum Græcarum in *Ludi-Magiſtrum*, & ſi diis placet, & Hoſpiniano, *triuialem*.

Quid Magiſtri dignitas in Metaphraſte: Ludimagiſtri exſufflata ineptia.

Ipſe hîc demum, ne nimius ſim, quid de eâ dignitate ſcripſerit Conſtantinus Porphyrogenneta, qui hanc bene ſcire poterat, in Vitâ Baſilij Macedonis, quòd non ita obuium ſit, referam. Narrat ſiquidem ille de Baſilio. Τῆς δὲ προεδρίας ἀρχούσης τὸν Βασίλειον εὐμηχάνως πρὸς ὅπερ ἐβούλετο, εὐθέως μετὰ τὴν ἐκ τῆς στρατείας ὑποστροφὴν

De ea Conſtantinus Porphyrogenneta.

εἰσποιεῖται τοῦτον ὁ βασιλεύς. Ἐτύγχανε γὰρ καθάπαξ ὑχκίας γονῆς ἀμοιρῶν, καὶ τῆς τῶν Μαγίστρων ὑπερλάμπρας τιμῆς ἀξιοῖ. ἐφ' ὧν τῇ βασκανίᾳ ῥηγνύμενος ὁ λογοθέτης Συμβάτιος, καὶ τὰ ἑξῆς. *Veruntamen prouidentia ferente Baſilium, ad id, quod libebat aptiſſim·, ill:cò poſt illam exercitationem & reditum, Imperator eundem pro filio, quòd ipſe nullos liberos habebat, adoptat, & Magiſtrorum præfulgente dignitate condecorat. His rumpitur inuidia Logotheta Symbatius*, &c. Magiſtrorum dignitas ea eſt, vt nec ab Imperatoris filiis negligeretur, ſed ad eam veluti quid ſublimius, ex inferiore Imperatorũ filii gradum facerent.

Michael Pſellus de Metaphraſte.

Illa qui dicunt, quare non produnt auctorem? Apud quem inuenere? & inueniſſe neceſſum eſt, ni ſuas meditationes, & non rem geſtam literis mandant. Vide quid de Magiſtri dignitate diſſerunt Codinus, Hiſtorici alij, & Gloſſatores Græco-Barbari. Et vt acerbius inſaniant, audiant & diſcant, tum demùm fremant. Metaphraſtem Conſtantinopoli ortum illuſtri familia, ſummoquè genere prognatum, diuitiis abundantem, ab Imperatoribus variis dignitatibus condecoratum, non potuiſſe eſſe imi ſubſellij virum, multo minus *Triuialem Ludimagiſtrum*. Michael Pſellus Encomio in eundem. Καὶ τό γε θαυμασιώτερον, καὶ διὸ μᾶλλον ἄν τις ἐκεῖνον θαυμάσειεν, ὅτι καὶ γένους εὖ ἔχων, καὶ τὰ τῆς εὐκλείας οἴκοθεν κεκτημένος, βαθεῖ τε πλούτῳ κομῶν, καὶ οἷον ἄν τις πρὸς παίδευσιν ἀποκνήσειεν. Οἱ γὰρ πλεῖστοι ἀφορμὴν τοῦ πλουτεῖν, ὥσπερ τὸν λόγον τιθέασιν, οὐχ ἵνα ἐπήβολοι τῶν κρειττόνων γένωνται, ἀλλ' ὅπως τοῖς ματαίοις ἐπεντρυφήσωσι, παρασκευαῖς ἐκεῖνος ταῖς παρὰ τῆς ἔξωθεν τύχης πρὸς φιλοσοφίαν ἐκέχρητο. Et, Ἀλλ' ἐκεῖνος οὐχ οὕτως· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλὰ μήτε τὴν ἐσθῆτα μεταλλάξας, μήτε τοῦ μεγαλοπρεποῦς καθυφείς, μήτε τὸ γένος ἀτιμάσας ταῖς τοιαύταις καινοτομίαις, μήτε πλάσας, ἢ μεταπλάσας ὑποθέσεις πολιτικάς, μήτε τὴν δῆμον σοφιστευσάμενος, τῇ μὲν ἀπὸ τοῦ γένους φιλοτιμίᾳ, ὕλῃ πρὸς τὸ εὖ ποιεῖν πολυαρκεστάτῃ ἐχρήσατο, τὴν δὲ ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἀρετὴν ἀφορμὴν εὐθὺς εἶχε μεγαλοπρεπείας τε καὶ λαμπρότητος. Βασιλεῦσι γὰρ ἐπέραστος γεγονώς, τὰ τιμιώτατα τῶν ὅλων πιστεύεται, τὸ μὲν ἐγγὺς ἑστάναι τοῦ βήματος διὰ τὴν σύνεσιν, τὴν δὲ τῆς πολιτείας διοίκησιν, διά τε τὴν τῆς φύσεως ἐπιτηδειότητα, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν· καὶ πρῶτα μὲν τοῖς μυστικωτέροις ἐφεστήκει τῶν πράξεων, καὶ τοῖς ἀπορρήτοις βουλεύμασι κοινωνὸς παρειστήκει τοῖς συμβουλεύουσι. Ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ τρόπου πίστις ἐν τούτοις τοῦτον ἐκήρυξε, μετὰ τῶν ἀδύτων καὶ τὰς κοσμικὰς φροντίδας συνείληφε, ὡς αὐτὸν γεγενῆσθαι εἰσαγγελέα τε τοῦ κρατοῦντι τῶν ἔξωθεν, καὶ ἐξαγγελέα τῶν τοῦ κρατοῦντος τοῖς ἔξωθεν. Καὶ ἦν ὡσανεὶ δεσμὸς τῆς διοικήσεως ἀκριβής. Τοῦ μὲν οὖν ἡλιακοῦ κύκλου τὸ μὲν ἐστὶν ἑτέρωθι, τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς, ἐκεῖνος δὲ ὁ αὐτὸς ὅλος ἦν καὶ τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς πράγμασιν. Ὥσπερ γὰρ καὶ ἄνωθεν ὁ λόγος τοῦτον ἐγνώρισεν, παντοδαπὸς εἶχε τῆς φύσεως. Τὰ μὲν προβουλεύσασθαι, τὰ δὲ τῶν βουλευμάτων καὶ κατεργάσασθαι, βαρβάρους τε πόρρω τῆς Ῥωμαίων ἀπώσασθαι γῆς, τοὺς δὲ καὶ καταγωνίσασθαι, ἢ στρατεύμασιν, ἢ τεχνάσμασιν, ἔθνη τε ὑποποιῆσαι καὶ στῆσαι δεξιοὺς πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ τὰ πράγματα, τοῦ μεταβεβλῆσθαι, ὅτε δέον, τοῦ καινοτομῆσαι ὅτι συμφέρον, τοῦ τὴν αὐτὴν τηρῆσαι ἰδέαν, ὅτι

τοῦτο καλὸν δόξειεν. Καὶ ἐπὶ τούτοις οὐδὲ χαρίτων ἄμοιρος ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ κατέσπευτο αὐτῷ πρὸς πᾶσαν σπουδὴν μετ' ἐμμελοῦς παιδιᾶς, καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ διάνοια. Μεγαλοπρεπὴς δὲ ἔχων καὶ τὴν στολὴν καὶ τοῦ σχήματος ἅμα καὶ τοῦ βαδίσματος, ἀντήλλαξε τὸ ἦθος πρὸς τὸ φαινόμενον. ἐπίχαρίς τις ὢν καὶ εὐπρόσωπος καὶ αὐτόθεν εἷλκεν πάντας τῷ μειδιάματι. Εἶχε δὲ καὶ τὰς χεῖρας ἀφειδεῖς, δύο ταύτας ἐπεκτεινόντων, πλούτου καὶ προαιρέσεως. Καὶ προέκειτό γε αὐτῷ ἀντιάζουσι, καὶ ἐξήντλει ταύτης, ὥσπερ ἐκ ποταμοῦ δαψιλῶς ὁ βουλόμενος. Εἶχε μὲν οὖν ἔτι ταῦτα τῷ μεγάλῳ τούτῳ ἀνδρί. *Et quod eſt admirabilius & propter quod illum quiſpiam magis fuerit admiratus, cùm eſſet genere clarus, & ex illuſtri familiâ natus, ac abundaret diuitiis, & ijs, quæ ſegniorem effecerint quempiam ad diſciplinas. Multi enim ſibi proponunt doctrinam & eloquentiam tanquam opum parandarum materiam, non vt aſſequantur ea, quæ ſunt meliora; ſed ei ſtudentes, ne ſe non rebus noxijs voluntate expleant: ille externis philoſophiæ adminiculis vſus eſt ad philoſophiam*, &c. *Sed ille non tam longe quidem ab eo abfuit: ſed neque veſtem mutans, neque aliquid dimittens de magnificentiâ, nec huiuſmodi nouitatibus genus dedecore afficiens, neque ciuiles cauſas fingens & refingens, neque inaniter fungens munere Rhetoris, generis quidem decore vtebatur omnino ad bene faciendum, virtutem autem, quam ſibi parauerat è diſciplinis, habuit protinus occaſionem ſplendoris & magnificentiæ. Nam cum Imperatoribus euaſiſſet amabilis, eius fidei committuntur quæ erant omnium maximè honorabilia, vt qui prope tribunal ſtaret propter ſapientiam; Reipub. autem adminiſtrationem propter ingenij ſolertiam & rerum curam acceperit. Ac primùm quidem præfuit rebus magis arcanis, & ſecretiorum conſiliorum fuit particeps cum Imperatoribus; adeò vt Imperatori renuntiaret ea, quæ afferebant exteri, & rurſus exteris, ea, quæ iubebat Imperator; vt eſſet veluti quoddam accuratum vinculum adminiſtrationis. Atque orbis quidem ſolaris pars quidem eſt alibi, pars verò eſt apud nos; ille vere totus erat apud Imperatorem, & in ipſis negotiis. Quomodo enim ſuperius ſignificauit oratio, verſatile & ad omnia accommodatum habuit ingenium, adeò vt priùs conſultaret, & operaretur ea, quæ conſulta fuerant, & Barbaros procul propulſaret à finibus Romanorum, alios autem ſuperaret, aut copijs, aut artibus, & gentes in ſuam redigeret poteſtatem; temporibuſque & rebus dexterrime vti poſſet, quod mutaretur quando oportebat, quod innouaretur quando expediebat, quòd eandem ſeruaret ſpeciem, quando bonum videbatur. Sed neque erat vir expers gratiarum & leporum, ſed ad omnem leporem & gratiam conuenienter docendam compoſita erat ei lingua inſtructa & animus. Cùm autem eſſet ei magnificus & amictus ei habitus ſimul cum inceſſu, mores quoque mutabat ad id quod videbatur, vt qui eſſet gratioſus & affabilis, & eo ipſo omnes ſubridens ad ſe attrahebat.*

D ij

Digitized by Google

Præterea autem Manu quoque minimè erat parcus, vtpote quòd duæ res extenderent, nempe diuitiæ & voluntas. Habebat autem ita quoque vt oportebat nonnullis prorſus ex iis, &c. Et in Canone, Ode 3. Ἐνδιαπρέψας ἐν ἀρχαῖς ταῖς τῆς κάτω συγκλήτου, ὡς ἀνὴρ βουληφόρος, τὸ πολίτευμα τὸ σὸν ἐκτήσω ἐν οὐρανοῖς, καὶ τὴν ἄνω σύγκλητον ἐκόσμησας. *Cùm claruiſſes in muneribus inferioirs ſenatus veluti conſiliarius, conuerſationem tuam adeptus es in cœlis, & ſuperiorem Senatum exornaſti.* Illud quoque obſeruo ex Chronico Alexandrino, Paulinum Theodoſij Imperatoris, & Eudociæ Paranymphum maximè apud eoſdem auctoritatis virum poſt alias dignitates, quibus inſignitus fuerat, tandem veluti omnium cumulum Magiſtri conſecutum.

Paulinus Magiſtri tandem dignitate auctus.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Θεοδόσιος Παυλῖνον ὡς φίλον αὐτοῦ καὶ μεσάσαντα τοῦ γάμου, καὶ συνεστιοῦντα αὐτοῖς ἐποίησε διὰ πάσης ἀξίας ἐλθεῖν. Καὶ μετὰ ταῦτα προηγάγετο αὐτὸν Μάγιστρον. Καὶ ηὐξήθη ὡς ἔχων παῤῥησίαν πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον, καὶ τὴν Αὔγουσταν, ὡς παράνυμφος αὐτῶν γενόμενος. *Paulinum verò vt amicum, & nuptiarum Conciliatorem, conuictoremque Theodoſius Auguſtus per omnes honorum gradus ac dignitates euexit, ac demum Magiſtrum creauit; & auctus eſt, tanquam qui poteſtatem & libertatem adeundi cùm Auguſtum Theodoſium, tùm Auguſtam, vt qui amborum Paranymphus fuerat.* Poſt alias dignitates Magiſtratum adiit, & auctus eſt. A vilioribus ad celebriora, ſi accreſcimus, gradum facimus. Si hæc munia ſunt apud Græcos *Ludimagiſtri*, illiuſque *Triuialis*, quæ erunt apud vos, Hoſpiniane, Comitis, Patricij, Ductorum exercitus, ac tandem Cæſaris? Poſſem hîc ipſe multo plures ex veſtris recenſere, qui erudiendis pueris mercede viliſſima operam ſuam locarunt, in magna tamen apud vos æſtimatione, & fide. Et tu hoc vno nomine *Ludimagiſtri Triuialis* ignominiam, atque infamiam comparabis, & de dignitate deturbabis? alia peſſundandi Catholicos ineunda via eſt.

Metaphraſtes Logotheta; & quid in illo iſtud muneris.

Cum verò non Magiſtri tantum dignitate, ſed & Logothetæ Metaphraſtes noſter enituit, non abs re fuerit, ſi nonnulla nos etiam afferamus, vt dignitate officij Symeonis dignitatem tanto cognomine illuſtrem conſpiciamus. De Eccleſiaſtico non moror, tantum de Palatino officio ſermo ſit. Illi Logothetæ propriè erant qui rationes fiſcales, vel publicas cognoſcunt, & diſceptant: ſumptuſque, vel introitus ita dirigunt, vt Reipublicæ potius quam priuatorum iura ſuſtineant: eos Diſcuſſores nonnulli nuncupant. Procopius lib. 3 Belli Gothici. Ἦν δὲ Ἀλέξανδρός τις ἐν Βυζαντίῳ τοῖς δημοσίοις ἐφεστὼς λογισμοῖς, λογοθέτην ἑλληνίζοντες τὴν τιμὴν ταύτην καλοῦσι Ῥωμαῖοι. *Alexander verò quiſpiam Byzantij rationibus publicis præerat, Logothetam Græco vocabulo Romani vocant.* Hinc Λογοθέσιον πολιτικῶν πόρων. quod Theophani eſt, vt adnotauit Alemannus, Γενικὸν λογοθέσιον. Et Nicephorus Patriarcha, Δημοσίων πόρων λογιστὴν in

Breuiario Hiſtorico, Θεόδωρον δέ τινα Μοναχὸν ἔγκλειστον τὸ πρότερον κατὰ τὰ Θρᾴκια τοῦ στενοῦ λεγομένου πόρου γεγονότα, τῶν δημοσίων λογιστὴν, ὃν τὸ δημῶδες Λογοθέτην καλοῦσι, καθίστησιν. *Idem porrò Theodorum quendam Monachum, qui prius in Thraciæ finibus ad freti anguſtias incluſam ac ſolitariam vitam duxerat, publici ærarij Præfectum conſtituit, quem Logothetam vulgo nuncupant.* Et, Τούτοις ἡγεμόνα ἐφίστησιν Ἰωάννην Διάκονον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ τῶν δημοσίων φόρων λογιστὴν, ὃν Λογοθέτην γενικὸν οἶδε καὶ νῦν ἡ συνήθεια, ἄνδρα ἔχοντα ἔμφρονά τε καὶ ἔμπειρον καθιστάμενον. *Summæ deinde rei Ioannem præfecit Magnæ Eccleſiæ Diaconum, & Curatorem publicorũ vectigalium, quem generalem Logothetam appellare vulgò ſolent, Virum prudentem, & multarum rerum experientia præditum.* Iuſtinianus poſtea, vt Procopius tradit in ἀνεκδότοις, Viros à ſe militibus conſtitutos, qui ex omni hominum genere, quam maximam pecuniam in caſtris colligerent, Λογοθέτας *Logothetas* appellauit. ὄνομα δὲ Λογοθέτας αὐτοῖς ἔθετο. Alemannus *Cenſitores* interpretatus eſt non malè, veluti Caſtrenſis pecuniæ diſpenſatores & curatores. Tandem labente Imperio Logothetæ munus ad alia quoque munera diſtractum eſt, & prima ſui origine vnicum, gliſcente Principum libidine in plurimos ſurculos diuulſum. Hinc ὁ τοῦ Γενικοῦ. Incertus de officiis Palatij Conſtantinopolitani, Καὶ τὸν γενικὸν Λογοθέτην εἰσόρα. *Et generalem Logothetam conſpice.* Et Matthæus Monachus de iiſdem, Ἐπὶ τραπέζης ἄλλοι τε Γενικοῦ Λογοθέτης. *A menſa alij generalis Logotheta.* Alij verterunt *Ærarij generalis.* Indumenta deſcribit Codinus: Τὸ τοῦ Λογοθέτου τοῦ Γενικοῦ σκιάδιον λευκὸν βλαττίον μετὰ μαργελλίων. τὸ καββάδιον ἐκ τῶν συνήθως πλεκομένων βλαττίων. τὸ δὲ σκαράνικον χρυσόλευκον βλαττίον, συρματένιον ἔχον ἔμπροσθέν τε καὶ ὄπισθεν τὴν τοῦ βασιλέως εἰκόνα διαγλαστὴν, ὥσπερ καὶ τὸ Πριμμικηρίου, καὶ ἄνευ δικανικίου. *Logotheta generalis ærarij pileus eſt albus pannus cum margellis, Cabbadium ex iis, quæ communi more geſtari ſolent veſtimentis. Scaranicum aurei & albi coloris eſt purpureum & fimbriatum, habens ante, & retro Imperatoris imaginem pellucidi vitri conſimilem: cujuſmodi etiam eſt Scaranicum Primicerij: caret ſceptro.* Huius functionem incognitam ſuo tempore fuiſſe perhibet idem Codinus, Ἡ τοῦ Γενικοῦ Λογοθέτου ὑπηρεσία οὐ γινώσκεται. *Generalis Logothetæ munus ignoratur.* Hic Codinus à Meurſio vapulat: Meurſius à Gretſero, an bene iudicent alij. Ego vocis γινώσκεται ſignificatum illum eſſe dixerim, *non noſci*, non eſſe ſcilicet in vſu; ea enim, quæ deſierunt nec in vſu ſunt, inter aliorum vſum minimè cognoſci dicuntur. Alter erat Λογοθέτης τοῦ Δρόμου. Incertus, Ὁ Λογοθέτης σὺν αὐτῷ τοῦ Δρόμου. *Vnaque cum eo Logotheta cursus.* Veſtimenta illius ex Codino, Τὸ τοῦ Λογοθέτου τοῦ Δρόμου σκιάδιον, οἷον τὸ τοῦ μεγάλου Χαρτουλαρίου. Φακεωλίδα δὲ φορεῖ ὥσπερ καὶ ἐπιλωρίκιον, οὐ μὴν σκαράνικον. *Logotheta Curſus pileus eſt qualis Magni Chartularij. Fert iſte Phaceolium &*

Logothetæ Iuſtiniano inſtituti; Cenſitores.

Γενικὸς Logotheta.

Munus ignotum Codini ætate: i. non in vſu.

Logotheta Δρόμου.

epiloricium, at non ſcaranicum. Et cap. 5. Ὁ Λογοθέτης τοῦ Δρόμου εἶχε μὲν πάλαι καὶ δῆθεν ὑπηρεσίαν ἡμῖν ἀγνοουμένην, νῦν δὲ οὐδεμίαν. *Logotheta Curſus olim habuit functionem nobis incognitam, nunc verò nullam.* Quidquid dicat Codinus functionem illius nobis conſeruauit Nicephorus Patriarcha in Breuiario Hiſtorico. Τοῦ δὲ ἦν Ἀντίοχος μὲν ὁ τῶν δημοσίων πραγμάτων τῆς ὑπομνήσεως αὐτῷ διακομίζων. Λογοθέτην δὲ τοῦ Δρόμου τὴν ἀξίαν οἱ περὶ τὰ βασίλεια καλοῦσιν. *Ex ijs Antiochus Magiſter memoriæ, quem Magiſtratum Logothetam Curſus, qui in aula ſunt, appellare ſolent.* Notat Petauius Λογοθέτην τοῦ Δρόμου, dici hîc à Nicephoro: Τὸν τῶν δημοσίων πραγμάτων τὰς ὑπομνήσεις διακομίζοντα. Quod Magiſtri memoriæ proprium erat. *Qui vt eſt in Notitia Imperij Orientalis, Annotationes dictat, hoc eſt, ſcripturas breues, quibus ea continentur, quæ Principis nomine ſtatuuntur, aut confirmantur, ſed & precibus reſpondet, hoc eſt, reſponſa dictat, quæ Princeps libellis ſupplicibus dederit: Ad hæc diplomata ad currendum nomine Principis vel Magiſtri officiorum dare muneris eiuſdem fuit, à quo* Λογοθέτης τοῦ Δρόμου *dictus eſt.* Tertius eſt, ὁ Λογοθέτης τῶν Οἰκειακῶν. *Rerum Domeſticarum Logotheta.* Incertus ὁ τῶν Οἰκειακῶν Λογοθέτης ἐρχέτω. *Domeſticorum Logotheta præat.* Matthæus Πραίτωρ τοῦ δήμου, Οἰκειακῶν ὁμοῦ ὁ Λογοθέτης. *Prætor populi, Domeſticorum ſimul Logotheta.* Competunt illi Phaceolium & epiloricium, & non ſcaranicum. Codinus, Τὰ τοῦ Λογοθέτου τῶν Οἰκειακῶν φακεώλης, καὶ ἐπιλωρίκιον, οὐ μὴν δὲ σκαράνικον. Caret functione, Idem, ὁ τῶν Οἰκειακῶν Λογοθέτης οὐκ ἔχει ὑπηρεσίαν τινά. *Logotheta rei familiaris nullam habet functionem.* Quartus, ὁ Λογοθέτης τοῦ Στρατιωτικοῦ. *Logotheta Caſtrenſis.* Incertus, Λογοθέτην ὅρα μοι κἂν στρατιώταις. *Logothetam conſidera etiam inter milites.* Matthæus, ὁ δὲ τοῦ Στρατιωτικοῦ Καταλόγου Λογοθέτης. *Logotheta verò Militaris Catalogi.* Logothetæ exercitus geſtamina ſunt Phaceolium & epiloricium, at non ſcaranicum. Codinus, Τὰ τοῦ Λογοθέτου τοῦ Στρατιωτικοῦ φορέματα φακεώλης, καὶ ἐπιλωρίκιον, οὐ μὴν καὶ σκαράνικον: Nullumque illius miniſterium agnoſcit. Ὁ Λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν ἔχει. Quintus eſt, Λογοθέτης τῶν Ἀγελῶν. *Rei pecuariæ Logotheta.* Incertus, Καὶ τῶν Ἀγελῶν Λογοθέτης εἰσίτω. *Et pecorum Logotheta introeat.* Matthæus, Λογοθέτης Ἀγελῶν, ὅ τε Δικαιοφύλαξ. *Logotheta pecudum & iurium cuſtos.* Illius habitus Codinus, Τὰ τοῦ Λογοθέτου τῶν Ἀγελῶν, φακεώλης, καὶ ἐπιλωρίκιον, ὡς τὰ τοῦ Λογοθέτου τοῦ Στρατιωτικοῦ, οὐ μὴν καὶ σκαράνικον. *Logotheta gregum phaceolium & epiloricium, qualia Logotheta exercitus, ſed ſcaranico non vtitur.* Præter hos addunt ſextum τῶν Σεκρέτων, *arcanorum*; Illius meminit Anna Comnena lib. 3. Nicetas in Manuele Comneno lib. 7. Ὡς ἡ Λατίνων βούλεται φωνὴ Καγκελλάριον, ὡς δ' Ἕλληνες εἴποιεν, Λογοθέτην. *Vt Latinorum voce exprimitur Cancellarius, vt Græci dicerent, Logotheta.* Ioannes Cinnamus Hiſtoriæ Romanæ lib. 4.

Logotheta rerum domeſticarũ.

Logotheta militaris catalogi.

Armentorum Logotheta.

Secretorũ Logotheta; Latinis Cãcellarius.

de Richardo Antri domino verba faciens; Ὡς δὲ τῶν πυλῶν ἀλογιστότερον φυλαττομένων Γιοβενάλζιόν τι αὐτὸ ὁμολογίᾳ ἔσχεν, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν προσποιούντες ἐσκέπτοντο, Κόμησί τε ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ τῷ Γυλιέλμου Καντζηλαρίῳ συγγενῶς, ὃν Λογοθέτην εἴποι ἄν τις ἑλληνίζων ἀνήρ, ἐπὶ Τράνιν σὺν αὐτοῖς ἦλθεν, ὡς αὐτοβοεὶ τὴν πόλιν ἀναρπασόμενος. *Cum verò portæ Vrbis parum cautè custodirentur, Iuuenatium ipſum in eiuſdem fidem ſe dedidit. Hinc pro occupandis cæteris cum Comitibus alijs, nec non Gulielmi Cancellario, quem Logothetam Græca quis lingua expreſſerit, conſilium inibat, & Tranim vſque cum illis proceſſit, quaſi primo impetu vrbem direpturus fuiſſet.*

Ante hoc omnes erat Magnus Logotheta: eo enim cum peſſimis moribus congreſſa eſt adulandi libido, vt ni magnum & eximium in officiis adſuatur, officia ipſa ſordeant, & ni in dignitate ipſa primas partes ſuſtineas, & Gigas ipſe inter minimos pumiliones vel Balæna inter minutos piſciculos videaris, dignitas ipſa nihili pendatur. Hinc inter officia Palatij, vtinam etiam in Eccleſiaſticis muneribus malum hoc locum non habuiſſet, Magni nomen potiori, vt ita dicam, in ea functione conceſſum eſt. Ne ſingula referam, fuit & Magnus Logotheta non tantùm auctoritate, ſed veſtium etiam inſignibus ſpectabilis. Codinus, Τὸ τοῦ μεγάλου Λογοθέτου φόρεμα, ἤτοι τὸ τε σκιάδιον, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ σκαράνικον, οἷα τὰ τοῦ Πρωτοστράτορος, ἐκεῖνο δὲ φέρει διβάκουλον. *Magni Logothetæ geſtamina, hoc eſt pileus, cabbadium & ſcaranicum nihil ab his, quæ Protoſtratoris ſunt, differunt; nec fert ſceptrum.* Pileus ſcilicet colore aureus, & coccineus, clauatus abſque ambone: ſcaranicum aureum, & coccineum, & fimbriatum, continens parte anteriore Imperatorem ſtantem, retro autem ſedentem in Throno: Cabbadium purpureum, vel quale ex conſuetudine voluerit. Matthæus Monachus,

Τῆς δὲ δευτέρας μέγας Δοὺξ, μέγας Δομεστικός τε
Ὁ πρωτοστράτωρ πέφυκεν, ὁ μέγας Λογοθέτης
Μέγας Στρατοπεδάρχης, ὧν ἐρυθρὰ τὰ πῖλα,
Διάχρυσον ἐμφαίνοντα τὸ μέρος ἄνω μόνον.

Pileum aureum, & coccineum dono datum Logothetæ ab Imperatore Andronico refert Incertus:

Καὶ δὴ μετ' αὐτὸν τὸν καλὸν Μετοχίτην
Λογοθετῶν μέγιστον σοφίας λῆξιν,
Φοροῦντα ἐρυθρὰν τὴν καλύπτραν
Ἣν δῶρον αὐτῷ συνανέχοντι κράτος
Ἄναξ ὁ λαμπρὸς παρέσχεν Ἀνδρόνικος.

Nicephorus Gregoras Hiſtor. lib. 6. de Muzalonis Magni Logothetæ pileo. Δι' ἃ δὴ καὶ τιμιώτητα ταύτην ἔσχεν ἐξαίρετον μόνον τῶν πάλαι τὸ ὅμοιον αὐτῷ προειληφότων ἀξίωμα καλύπτραν φορεῖν ἐπὶ κεφαλῆς χρυσοκοκ-

Magnus Logotheta.

Habitus.

κίῳ κεκαλυμμένην ἐνδύματι, ὅσον τὸ ἄνω καὶ πρὸς τῇ πυραμίδι τῆς ἐπιφανείας σχῆμα ἐν τούτῳ παραλλάττουσαν μόνῳ τῆς παραπλησίας εἶναι καθάπαξ τοῖς τοῦ Βασιλέως ἐγγόνοις, ὅτι μὴ καὶ τὴν κάτω καὶ κοίλην ἐπιφάνειαν εἶχε κυκλίσκοις πεποικιλμένην χρυσοειδέσιν, ἀλλὰ λείαν τελέως. *Quibus de cauſis eximius ei ſoli à veteribus qui eodẽ munere functi fuerant hic honos eſt habitus; vt calyptrã in capite panno purpura, & auro intertexto circumdatam geſtaret, quatenus ſurſum vergit, & ad pyramidẽ ſuperficiei funditur; in hoc vno ab Imperatorũ liberis differentem, quod non etiam inferiorem & cauã ſuperficiem, habebat circulis auratis variatam, ſed prorſus leuem.* Porrò Logothetæ officium diſcimus ex Codino, Ὁ μέγας Λογοθέτης διατάττει τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποστελλόμενα προστάγματα καὶ Χρυσόβουλλα πρὸς τε Ῥῆγας, Σουλτάνους, καὶ Τοπάρχας, καὶ τοῦτο μὲν ἴδιον τοῦ μεγάλου Λογοθέτου ὑπηρέτημα. *Magnus Logotheta diſponit miſſa mandadata, & Chryſobullas, ſeu aureas literas, ad Reges, Sultanos, Toparchas, & hoc munus proprium eſt magni Logothetæ.* Vt videatur, quemadmodum etiam adnotauit Gretſerus, Cancellarios apud Latinos ad amuſſim exprimere. Hinc non malè à Niceta, & Cinnamo obſeruatur, Cancellarios dici Logothetas à Græcis. De Cancellario multa Caſaubonus in Flauium Vopiſcum, & multo plura Salmaſius. Logothetam præterea iuſiurandum à nouo Imperatore accipere in templo Blachernarum ex Niceta in Manuele Comneno lib. 3. eademque dignitate plures eodem tempore fuiſſe exornatos ex Cantacuzeno lib. 1 cap. 14. obſeruauit Meurſius. Et nos quoque animaduertimus à minorum Logothetarum officio ad maioris nonnunquam gradum fuiſſe, quod de Theodoro Metechita narrat Codinus: Τὸν οὖν Θεόδωρον τὸν Μετοχίτην Λογοθέτην ὄντα τοῦ γενικοῦ ὁ Βασιλεὺς Ἀνδρόνικος τῶν Παλαιολόγων ὁ πρῶτος τιμήσας μέγαν Λογοθέτην πεποίηκεν, ὃς καὶ ἦν ὑπερέχων τοῦ μεγάλου Στρατοπεδάρχου, ὑπὸ τὸν Πρωτοστράτορα δέ. *Theodorum itaque Metochitam ærarij publici Logothetam cum Imperator Andronicus ex Palaologis hoc nomine primus honorare conſtituiſſet, Magnum Logothetam fecit, qui & priores Magno Stratopedarcha tenebat, ſed non Protoſtratore.* Vide Gregoram Hiſtor. lib. 8. cap. 19.

Officium ac munus.

Sed cum, vt iam vidimus, Logothetæ varij ac diuerſi fuerint, dubium eſſe poterit, Symeonem hunc noſtrum Logothetam ad quemnam ex illis referre debeamus. Non dubito hominem prudentiſſimum pro opportunitate rerum in Senatu Conſtantinopolitano diuerſas functiones ſubiiſſe, & optimè adminiſtrata prouincia à minoribus ad maiora officia aditum ſibi aperuiſſe; quod tradit etiam Pſellus in eiuſdem encomio. Hinc exiſtimo eum tantopere ſcriptione valere à Logotheta Curſus, quod in orationibus ab ipſo ex operibus Diui Baſilij concinnatis præfixum legi, ad Magni Logothetæ dignitatem aſcendiſſe. Adde, vt plurimum Logothetæ

Metaphraſtes Logotheta Curſus, tum altiori Logotheta gradu promotus.

nomen

Digitized by Google

nomen ſine alia additione prolatum, Magnum nobis Logothetam indicare. Ne in exemplis producendis nimius ſim, legimus paſſim Georgij Acropolitæ Logothetæ Chronicum: in eo licet Douſa hæreat, ſibique haud ſatis compertum eſſe fateatur, quo munere ex iſtis omnibus, quæ ſupra commemorauimus, Logothetes Georgius functus ſit, Magni tamen Logothetæ functum ex altera eiuſdemmet Hiſtoriæ additione hactenus inedita, certum eſt, illi namque præfigitur: Ἡ παροῦσα Χρονικὴ συγγραφὴ τοῦ μεγάλου Λογοθέτου τοῦ Ἀκροπολίτου ἐστὶν, ὃς ἔκτισε τὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως· περιέχει δὲ τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν. *Præſens Chronica compoſitio Magni Logothetæ Acropolitæ eſt, qui ædificauit Monaſterium ſanctæ Chriſti Reſurrectionis: continet verò quæ poſt captam,* &c. Et hæc quidem adnotaueram, antequam luculentiſſima, & doctiſſima Iacobi Goarij in Georgium Codinum de officiis Palatij Commentaria prodiiſſent. Nunc autem poſtquam illa edita ſunt, petito ab iis quidquid eſt in antiquitate de hoc negotio reconditum. Habent illa, quod ſitim ſedet & deſiderium expleat. Tot igitur, tantiſque dignitatibus auctus Symeon noſter, quomodo *Ludimagiſter*, iſque *Triuialis*, eſſe potuit, iudicent alij, ſed qui perſpiciunt cor ſapientiæ; nam furiata mente conciti, omnia inconſideratè blaterant.

Metaphraſtis auctoritas & veneratio in Eccleſiâ Græcâ.

Et quanam ratione *triuialis Ludimagiſter* fuerit ille, cuius auctoritas & celebritas tanta fuit vt quotidie in Eccleſiis, publicè ſcripta illius legerentur ad confirmanda dogmata, rerumque ſeriem ſtabiliendam in Concilio à Patribus laudarentur, ſententiæque ſuæ veritatis pondus additum exiſtimarent, ſi eadem quæ & ipſi, illum aſſeruiſſe demonſtraſſent? Paucos ex quamplurimis referam, & vt prætercam quæ Pſellus de eo effusè proſequitur in illius Encomio, afferam nonnulla ex eodem in Tropariis.

Variorum de illo elogia.

Σοὶ τοῖς θείοις χείλεσι χάρις πολλὴ ἐξεχύθη, καὶ σοφίας ἔμψυχον τοῦ ἀκτίστου γέγονας οἰκητήριον, ὡς πυρὶ γὰρ ὥσπερ διαπυρωθεὶς, ὅσιε, ἐν τοῖς λόγοις ὑπερηύγασας τῶν Ἀποστόλων τε καὶ τῶν Ἀθλοφόρων τὰ σκάμματα, καὶ βίον τὸν ἰσάγγελον. Ἀσκητῶν ἑκάστου διέγραψας, καὶ νῦν συνοικῶν τοῖς ἐν οὐρανῷ, Τριάδος φῶς τὸ ἀπαστράπτον βλέπεις ἀγαλλόμενος. Et, Ὀρθοδοξίας ὁδηγὲ, εὐσεβείας διδάσκαλε καὶ σεμνότητος, τῆς οἰκουμένης φωστὴρ, τῶν λογογράφων θεόπνευστον ἐγκαλλώπισμα, λύρα τοῦ Πνεύματος, ταῖς διδαχαῖς σου πάντας φωτίσας Συμεὼν πάτερ ἡμῶν πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Et, Νοὸς ὀξύτητι καὶ καθαρότητι, καὶ λαμπρότητι βίου τὸ νοερόν σου φῶς καθωραΐσε, καὶ ταῖς τῶν λόγων καλλοναῖς, ὁ Θεός σε ἐχαρίτωσεν. Et, Μελῳδικαῖς πιστοὶ συνελθόντες εὐφημήσωμεν πάντες ἐπαξίως ᾠδαῖς τὸν μέγαν Θεοῦ θεράποντα Συμεῶνα, τὸν ἅγιον λογοθέτην, ὃν ἡ Χριστοῦ Ἐκκλησία φωστῆρα πολύτιμον ἐπὶ γῆς τοῖς διδασκάλοις πατράσιν ἐκλάμψαντα. σὺν τούτοις γὰρ ψάλλων ἀπαύστως Χριστῷ, φωτός τε ἀιδίου πληρούμενος συγχαίρει πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν. Et, Εὐόσμους ἀναβλαστήσας ῥίζης ῥόδον κατέρρυθρον, βεβαμμένον χάρισι ταῖς τοῦ Πνεύματος, καὶ τοὺς πιστοὺς εὐωδίασας, ὀσμαῖς συγγραμμάτων σου Ἀποστόλων, Ἀθλητῶν, καὶ Ὁσίων τὰ σκάμματα συνταξάμενος, ὧν καὶ σύστοιχος ὤφθης θεοφάντορ Συμεὼν, τρυφῆς ἐν χλόῃ τῇ ἐνδέσῳ

ἀπομειδιάσαντες μιᾷ τῇ φωνῇ, Ἡμεῖς οὐδέποτε κοινωνήσομεν, ἀλλὰ μένωμεν ἄπαντες ἀκοινώνητοι. Τοῦτο ἀκούσας ὁ ἄθλιος ἐγὼ καὶ ταλαίπωρος, κατ' ἰδίαν μονωδὶς ἐκείνων αὐτῆς, καὶ τὰ ἑξῆς. *Quoniam Patres ac Fratres ſancti Patris noſtri Studitæ Symeonis diuina ſublimium eius actionum monumenta nobis lecta ſunt, quæ ille cœleſti Spiritu inſtinctus ad multorum vtilitatem publicauit cum aliis ejuſdem ſupra modum egregiè factis, etiam hoc ita expreßè, ſicut in omni vita ſua conſtanter obſeruarat, ſcripſit in hæc verba: Frater abſque lachrymis non communicabis vnquam. Quod vt audierunt qui aderant, aderant autem multi non Laïci modò, verum etiam ob virtutem magni nominis, & fama Monachi mirati ſunt dictum, & mutuum aſpicientes, pariter vna voce dixerunt: De cetero nos nunquam communicemus, ſed ſine communione maneamus. His ego miſer & infelix auditis, ſeorſum ac mecum reuoluens, vt indignè gerens acerbè fleui*, &c. Et dictum tanti Patris tota ea Oratione ad veram intelligentiam exponit. Hic Symeon Studita, quem pium, ſanctum, & beatiſſimum nuncupat Symeon Abbas Xerocerci Orat. 7. temporibus eiuſdem Symeonis Xerocerci viuebat, inſtarque ſolis in Studij Monaſterio effulgebat. Vide eiuſdem ibidem eximias laudes, & perfectionis ſtudium, quo Dominum ſecutus ſemetipſum imminuens abſolutam gloriam aſſecutus eſt. Effata quoque ipſius ſanctiſſima, & pietatis plena, quibus alios ad placidiſſimæ, pacatiſſimæque vitæ genus adhortabatur in eadem Oratione recenſentur, & exponuntur. *Laborauit*, ſubdit Symeon, *hic ſanctus Pater noſter ita vt complures ſanctorum Patrum antiquorum ſuperauerit. Ærumnas autem, tentationeſque tot pertulit, vt cum multis Martyribus illuſtrioribus comparari queat. Ob id à Deo gloriam, & tranquilliſſimum animi ſtatum, acceptoque in ſe Paracleto ſanctitatem conſecutus eſt. Sicut enim Ciſterna aquam defluentem, ita ipſe de plenitudine Chriſti Domini noſtri accepit, & gratia Spiritus eius repletus eſt.*

Symeon Meſopotamiæ. Sub Symeonis Meſopotamitæ nomine ſermo Græcus *de eo, quod ſemper in animo debemus habere diem exitus vitæ*, legebatur in Bibliotheca Imperatoris Viennæ in Auſtria, & nomine Stylitæ ſenioris inſertus eſt Bibliothecæ Patrum Tomo V. Quid ipſe dicam non habeo, cùm Manuſcriptum non viderim. Conferat qui poterit, & iudicium ferat, tum demum & de vero Auctore decernat.

Sed iam me vocat ad ſe, cuius vel ſolius gratia hæc noſtra Diatriba inſtituta eſt Symeon Metaphraſtes, tum virtute, tum ſcriptis vltra humanum captum admirabilis, quo vel ſolo fraudibus aduerſariorum corruentes Eccleſiæ ſtructuræ ſolidentur, & ſuſtineantur. Pietas tanti Viri, ſcripta elegantiſſima, labores ingenioſiſſimi, vigiliæ tam vtiles, animus ſincerus, verax, mentiri neſcius, ſtomachum mouit Hæreticis; non patiuntur tam patenter ſua præſtringi à

tanto

Digitized by Google

tanto ſcriptore mendacia. Quid ergo? Deijciendus eſt de gradu: dimouendus ex dignitate: vileſcat: fiat vnus ex triuio: inſimuletur inconſtantiæ, mendacij, negligentiæ ignorantiæ· negetur illi ingenium, ſtudium, facultas, iudicium. Sic homini demitur fides. Vbi incorrupta fides non eſt, credulitas eſt, inconſiderantia, temeritas. Ne temerè dicamur credere, ne perperam fidere, dictum veluti dubium examinandum, iudicandum, in examine tam vario, & parum æquo non deerunt machinæ ad refellendum: ſaltem fraudes & doli locum inuenient, & reddent legentis animum ſuſpenſum & anxium. Hinc omnis Hæreticorum in Metaphraſtem maledicentia effluxit; quo tandem lucro? conſideretur Geſnerus in Bibliotheca. *Symeon Conſtantinopolitanus Ludimagiſter circiter annos abhinc ducentos compoſuit Græcè Metaphraſes, id eſt, Vitas Sanctorum quæ ſingulis menſibus propriè leguntur.* Hoſpinianus de Templis ſcribit. *Illum fuiſſe triuialem Conſtantinopoli Ludimagiſtrum, mendaciorum Legendas ſcripſiſſe, nec amplius ab hinc ducentis viginti annis vixiſſe.* Caſaubonus in Baronium Exercit. 16 Num. 95. *Metaphraſte, qui vitam, & res geſtas Longini iſtius ſcripſit, tantum tribuimus nos, quantum ei debetur, qui diligentia ſumma, ſed iudicio nullo in ea collectione ſit verſatus: neque aliter Baronius iudicat, quoties intendit animum: quod vtinam ſemper feciſſet. Ne alia loca eius proferam, in quibus Metaphraſtes, vt anilium ſæpe fabularum hamaxarium ſeuere caſtigat: in hac hiſtoria non conſtat ipſe ſibi* Et Num. 96. *Primus enim quod quidem hodie ſciatur, Metaphraſtes, ſcriptor oppidò recens, & perſæpè vaniſſimus, magnuſque fabularum anilium conſarcinator, eius rei meminit.* Et alius, *Vitas ſanctorum tranſlatas Latinè apud Lipomanum, & Surium habemus; ſed plurima in ijs fabuloſe ſcripta ſunt. Nempe Metaphraſtes, vt Bellarminus veriſſimè ait, multa addidit ex proprio ingenio, non vt res geſtæ fuerunt, ſed vt geri potuerunt.*

Symeon Metaphraſtes: in eo noſtratium Hæreticorũ diſcuſſæ calumniæ ac nugæ.

Expendantur, ſed iudicio prudentium ſingula. Μάγιστρος, *Magiſter*, nomen in Aula Imperatorum dignitatis atque officij, eiuſque inter alia præcipui, tanquam qui titulos ſibi vindicaret, περιφανὴς, & περίβλεπτος, inter Patricios locum haberet, imò ſupra eoſdem haberetur, in Conciliis ſederet, ad ſuſtinendos in Baptiſmate Imperatorum filios adſciſceretur, conſanguinitate eorundem jungeretur, ignoratione rerum Græcarum in *Ludi-Magiſtrum*, & ſi diis placet, & Hoſpiniano, *triuialem*.

Quid Magiſtri dignitas in Metaphraſte: Ludimagiſtri exſufflata ineptia.

Ipſe hîc demum, ne nimius ſim, quid de eâ dignitate ſcripſerit Conſtantinus Porphyrogenneta, qui hanc bene ſcire poterat, in Vitâ Baſilij Macedonis, quòd non ita obuium ſit, referam. Narrat ſiquidem ille de Baſilio. Τῆς δὲ προνοίας ἀγούσης τὸν Βασίλειον εὐμηχάνως πρὸς ὅπερ ἐβούλετο, εὐθέως μετὰ τὴν ἐκ τῆς στρατείας ἐπιστροφὴν

De ea Conſtantinus Porphyrogenneta.

ἐποιήσατο τοῦτον ὁ βασιλεύς. Ἐτύγχανε γὰρ καθάπαξ ἡλικίας γονῆς ἀμοιρῶν, καὶ τῇ τῶν Μαγίστρων ὑπερλαμπούσῃ τιμῇ ἀξιοῖ. ἐφ' ὧν τῇ βασκανίᾳ ῥηγνύμενος ὁ λογοθέτης Συμβάτιος, καὶ τὰ ἑξῆς. *Veruntamen prouidentia ferente Baſilium, ad id, quod libebat aptiſſimè, illicò poſt illam exercitationem & reditum, Imperator eundem pro filio, quòd ipſe nullos liberos habebat, adoptat, & Magiſtrorum præfulgente dignitate condecorat. His rumpitur inuidia Logotheta Symbatius*, &c. Magiſtrorum dignitas ea eſt, vt nec ab Imperatoris filiis negligeretur, ſed ad eam veluti quid ſublimius, ex inferiore Imperatorũ filii gradum facerent.

Michael Pſellus de Metaphraſte.

Illa qui dicunt, quare non produnt auctorem? Apud quem inuenere? & inueniſſe neceſſum eſt, ni ſuas meditationes, & non rem geſtam literis mandant. Vide quid de Magiſtri dignitate diſſerunt Codinus, Hiſtorici alij, & Gloſſatores Græco-Barbari. Et vt acerbius inſaniant, audiant & diſcant, tum demùm fremant. Metaphraſtem Conſtantinopoli ortum illuſtri familia, ſummoque genere prognatum, diuitiis abundantem, ab Imperatoribus variis dignitatibus condecoratum, non potuiſſe eſſe imi ſubſellij virum, multo minus *Triuialem Ludimagiſtrum*. Michael Pſellus Encomio in eundem. Καὶ τό γε θαυμασιώτερον, καὶ διὸ μᾶλλον ἄν τις ἐκεῖνον θαυμάσειεν, ὅτι καὶ φύσεως εὖ ἔχων, καὶ τὰ τῆς εὐκλείας οἴκοθεν κεκτημένος, βαθεῖ τε πλούτῳ κομῶν, καὶ οἷον ἄττης πρὸς παίδευσιν ἀποκινήσειεν. Οἱ γὰρ πλεῖστοι ἀφορμὴν τὸ πλουτεῖν, ὥσπερ τὸν λόγον πεποίηνται, οὐχ ἵνα ὑπόβολοι τῶν κρειττόνων φανεῖεν τ' ἄν, ἀλλ' ὅπως τοῖς ματαίοις ἐπεντρυφήσωσι, παρασκευαῖς ἐκεῖνος ταῖς παρὰ τῆς ἔξωθεν τύχης πρὸς φιλοσοφίαν ἐκέχρητο. Et, Ἀλλ' ἐκεῖνος οὐχ οὕτως· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλὰ μήτε τὴν ἐσθῆτα μεταλλάξας, μήτε τοῦ μεγαλοπρεποῦς καθυφείς, μήτε τὸ ἦθος ἀτιμάσας ταῖς τοιαύταις καινοτομίαις, μήτε πλάσας, ἢ μεταπλάσας ὑποθέσεις πολιτικάς, μήτε τὴν δῆμος σοφιστευσάμενος τῇ μὲν ἀπὸ τῆς φύσεως φιλοτιμίᾳ, ὕλῃ πρὸς τὸ εὖ ποιεῖν πολυαρκεστάτῃ ἐχρήσατο, τὴν δὲ ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἀρετὴν ἀφορμὴν εὐθὺς εἶχε μεγαλοπρεπείας τε καὶ λαμπρότητος. Βασιλεῦσι γὰρ ἐπέραστος γεγονώς, τὰ τιμιώτατα τῶν ὅλων πιστεύεται, τὸ μὲν ἐγγὺς ἑστάναι τοῦ βήματος διὰ τὴν σύνεσιν, τὴν δὲ τῆς πολιτείας διοίκησιν, διά τε τὴν τῆς φύσεως ἐπιτηδειότητα, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν· καὶ πρῶτα μὲν ταῖς μυστικωτέραις ἐφεστήκει τῶν πράξεων, καὶ τοῖς ἀπορρήτοις βουλεύμασι κοινωνὸς παρειστήκει τοῖς συμβουλεύουσι. Ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ τρόπου πίστις ἐν τούτοις τοῦτον ἐκήρυξε, μετὰ τῶν ἀδύτων καὶ τὰς κοσμικὰς φροντίδας συνείληφε, ὡς αὐτὸν γεγενῆσθαι εἰσαγγελέα τε τῷ κρατοῦντι τῶν ἔξωθεν, καὶ ἐξαγγελέα τῶν τοῦ κρατοῦντος τοῖς ἔξωθεν. Καὶ ἦν ὡσανεὶ δεσμὸς τῆς διοικήσεως ἀκριβής. Τοῦ μὲν οὖν ἡλιακοῦ κύκλου τὸ μὲν ἐστὶν ἐπέκεινα, τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς, ἐκεῖνος δὲ ὁ αὐτὸς ὅλος ἦν καὶ τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς πράγμασιν. Ὥσπερ γὰρ καὶ ἄνωθεν ὁ λόγος τοῦτον ἐγράψατο, παντοδαπῶς εἶχε τῆς φύσεως. Τὰ μὲν προεβουλεύσατο, τὰ δὲ τῶν βουλευμάτων καὶ κατειργάσατο, βαρβάρους τε πόρρω τῶν Ῥωμαίων ἀπώσασθαι γὰρ, τοὺς δὲ καὶ καταγωνίσασθαι, ἢ στρατεύμασιν, ἢ τεχνάσμασιν, ἔθνη τε ὑποποιῆσαι καὶ στῆναι δεξιὸς πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ τὰ πράγματα, τῷ μεταβεβλῆσθαι, τὸ δέον, τῷ καινοτομῆσαι ὅτι συμφέρον, τῷ τὴν αὐτὴν τηρῆσαι ἰδέαν, ὅτι

Digitized by Google

τοῦτο καλὸν δόξειεν. Καὶ ἐπὶ τούτοις οὐδὲ χαρίτων ἄμοιρος ὁ ἀνήρ, ἀλλὰ κατέρρυτο αὐτῷ πρὸς πᾶσαν σπουδὴν μετ' ἐμμελοῦς παιδιᾶς, καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ διάνοια. Μεγαλοπρεπῶς δὲ ἔχων καὶ τῆς στολῆς καὶ τοῦ σχήματος ἅμα καὶ τοῦ βαδίσματος, ἀντήλλαττε τὸ ἦθος πρὸς τὸ φαινόμενον, ἐπίχαρίς τε ὢν καὶ εὐπρόσιτος καὶ αὐτόθεν ἕλκων πάντας τῷ μειδιάματι. Εἶχε δὲ καὶ τὰς χεῖρας ἀφειδεῖς, δύο ταύτας ἐπικτεινόντων, πλούτου καὶ προαιρέσεως. Καὶ περιέκειτό γε αὐτῷ ἀντιάζουσα, καὶ ἐξήντλει ταύτης, ὥσπερ ἐκ ποταμοῦ δαψιλῶς ὁ βουλόμενος. Εἶχε μὲν οὖν ὑπὸ ταῦτα τῷ μεγάλῳ τούτῳ αἰδεῖ. *Et quod eſt admirabilius & propter quod illum quiſpiam magis fuerit admiratus, cùm eſſet genere clarus, & ex illuſtri familiâ natus, ac abundaret diuitiis, & ijs, quæ ſegniorem effecerint quempiam ad diſciplinas. Multi enim ſibi proponunt doctrinam & eloquentiam tanquam opum parandarum materiam, non vt aſſequantur ea, quæ ſunt meliora; ſed ei ſtudentes, ne ſe non rebus noxijs voluntate expleant: ille externis philoſophiæ adminiculis vſus eſt ad philoſophiam,* &c. *Sed ille non tam longe quidem ab eo abfuit: ſed neque veſtem mutans, neque aliquid dimittens de magnificentiâ, nec huiuſmodi nouitatibus genus dedecore afficiens, neque ciuiles cauſas fingens & refingens, neque inaniter fungens munere Rhetoris, generis quidem decore vtebatur omnino ad bene faciendum, virtutem autem, quam ſibi parauerat è diſciplinis, habuit protinus occaſionem ſplendoris & magnificentiæ. Nam cum Imperatoribus euaſiſſet amabilis, eius fidei committuntur quæ erant omnium maximè honorabilia, vt qui prope tribunal ſtaret propter ſapientiam; Reipub. autem adminiſtrationem propter ingenij ſolertiam & rerum curam acceperit. Ac primùm quidem præfuit rebus magis arcanis, & ſecretiorum conſiliorum fuit particeps cum Imperatoribus; adeò vt Imperatori renuntiaret ea, quæ afferebant exteri, & rurſus exteris, ea, quæ iubebat Imperator; vt eſſet veluti quoddam accuratum vinculum adminiſtrationis. Atque orbis quidem ſolaris pars quidem eſt alibi, pars verò eſt apud nos; ille vere totus erat apud Imperatorem, & in ipſis negotiis. Quomodo enim ſuperius ſignificauit oratio, verſatile & ad omnia accommodatum habuit ingenium, adeò vt priùs conſultaret, & operaretur ea, quæ conſulta fuerant, & Barbaros procul propulſaret à finibus Romanorum, alios autem ſuperaret, aut copijs, aut artibus, & gentes in ſuam redigeret poteſtatem; temporibuſque & rebus dexterrime vti poſſet, quod mutaretur quando oportebat, quod innouaretur quando expediebat, quòd eandem ſeruaret ſpeciem, quando bonum videbatur. Sed neque erat vir expers gratiarum & leporum, ſed ad omnem leporem & gratiam conuenienter docendam compoſita erat ei lingua inſtructa & animus. Cùm autem eſſet ei magnificus & amictus ei habitus ſimul cum inceſſu, mores quoque mutabat ad id quod videbatur, vt qui eſſet gratioſus & affabilis, & eo ipſo omnes ſubridens ad ſe attrahebat.*

Preterea autem Manu quoque minimè erat parcus, vtpote quòd duæ res extenderent, nempe diuitiæ & voluntas. Habebat autem ita quoque vt oportebat nonnullis prorſus ex iis, &c. Et in Canone, Ode 3. Ἐνδιαπρέψας ἐν ἀρχαῖς ταῖς τῆς κάτω συγκλήτου, ὡς ἀνὴρ βουληφόρος, τὸ πολίτευμα τὸ σὸν ἐκτήσω ἐν οὐρανοῖς, καὶ τὴν ἄνω σύγκλητον ἐκόσμησας. *Cùm claruiſſes in muneribus inferioirs ſenatus veluti conſiliarius, conuerſationem tuam adeptus es in cælis, & ſuperiorem Senatum exornaſti.* Illud quoque obſeruo ex Chronico Alexandrino, Paulinum Theodoſij Imperatoris, & Eudociæ Paranymphum maximè apud eoſdem auctoritatis virum poſt alias dignitates, quibus inſignitus fuerat, tandem veluti omnium cumulum Magiſtri conſecutum. Ὁ δὲ βασιλεὺς Θεοδόσιος Παυλῖνον ὡς φίλον αὐτοῦ καὶ μεσιτεύσαντα τοῦ γάμου, καὶ συνεσθίοντα αὐτοῖς ἐποίησε διὰ πάσης ἀξίας ἐλθεῖν. Καὶ μετὰ ταῦτα προηγάγετο αὐτὸν Μάγιστρον. Καὶ ηὐξήθη ὡς ἔχων παρρησίαν πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον, καὶ τὴν Αὐγοῦσταν, ὡς παράνυμφος αὐτῶν γενόμενος. *Paulinum verò vt amicum, & nuptiarum Conciliatorem, conuictoremque Theodoſius Auguſtus per omnes honorum gradus ac dignitates euexit, ac demum Magiſtrum creauit; & auctus eſt, tanquam qui poteſtatem & libertatem adeundi cùm Auguſtum Theodoſium, tùm Auguſtam, vt qui amborum Paranymphus fuerat.* Poſt alias dignitates Magiſtratum adiit, & auctus eſt. A vilioribus ad celebriora, ſi accreſcimus, gradum facimus. Si hæc munia ſunt apud Græcos *Ludimagiſtri*, illiuſque *Triuialis*, quæ erunt apud vos, Hoſpiniane, Comitis, Patricij, Ductorum exercitus, ac tandem Cæſaris? Poſſem hîc ipſe multo plures ex veſtris recenſere, qui erudiendis pueris mercede viliſſima operam ſuam locarunt, in magna tamen apud vos æſtimatione, & fide. Et tu hoc vno nomine *Ludimagiſtri Triuialis* ignominiam, atque infamiam comparabis, & de dignitate deturbabis? alia peſſundandi Catholicos ineunda via eſt.

Paulinus Magiſtri tandem dignitate auctus.

Cum verò non Magiſtri tantum dignitate, ſed & Logothetæ Metaphraſtes noſter enituit, non abs re fuerit, ſi nonnulla nos etiam afferamus, vt dignitate officij Symeonis dignitatem tanto cognomine illuſtrem conſpiciamus. De Eccleſiaſtico non moror, tantum de Palatino officio ſermo ſit. Illi Logothetæ propriè erant qui rationes fiſcales, vel publicas cognoſcunt, & diſceptant: ſumptuſque, vel introitus ita dirigunt, vt Reipublicæ potius quam priuatorum iura ſuſtineant: eos Diſcuſſores nonnulli nuncupant. Procopius lib. 3 Belli Gothici. Ἦν δὲ Ἀλέξανδρός τις ἐν Βυζαντίῳ τοῖς δημοσίοις ἐφεστὼς λογισμοῖς, λογοθέτην ἑλληνίζοντες τὴν τιμὴν ταύτην καλοῦσι Ῥωμαῖοι. *Alexander verò quiſpiam Byzantij rationibus publicis præerat, Logothetam Græco vocabulo Romani vocant.* Hinc Λογοθέσιον πολιτικῶν πόρων quod Theophani eſt, vt adnotauit Alemannus, Γενικὸν λογοθέσιον. Et Nicephorus Patriarcha, Δημοσίων πόρων λογιστὴν in

Metaphraſtes Logotheta; & quid in illo iſtud muneris.

Breuiario Hiſtorico, Θεόδωρον δέ τινα Μοναχὸν ἔγκλειστον τὸ πρότερον κατὰ τὰ Θρᾳκῷα τοῦ στενοῦ λεγομένου πόρου γεγονότα, τῶν δημοσίων λογιστὴν, ὃν τὸ δημῶδες Λογοθέτην καλοῦσι, καθίστησιν. *Idem porrò Theodorum quendam Monachum, qui prius in Thracia finibus ad freti anguſtias incluſam ac ſolitariam vitam duxerat, publici ærarij Præfectum conſtituit, quem Logothetam vulgo nuncupant.* Et, Τούτοις ἡγεμόνα ἐφίστησιν Ἰωάννην Διάκονον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ τῶν δημοσίων φόρων λογιστὴν, ὃν Λογοθέτην γενικὸν οἶδε καλεῖν ἡ συνήθεια, ἄνδρα ἐχέφρονά τε καὶ ἔμπειρον καθιστάμενον. *Summæ deinde rei Ioannem præfecit Magnæ Eccleſiæ Diaconum, & Curatorem publicorũ vectigalium, quem generalem Logothetam appellare vulgò ſolent, Virum prudentem, & multarum rerum experientia præditum.* Iuſtinianus poſtea, vt Procopius tradit in ἀνεκδότοις, Viros à ſe militibus conſtitutos, qui ex omni hominum genere, quam maximam pecuniam in caſtris colligerent, Λογοθέτας *Logothetas* appellauit. ὄνομα δὲ Λογοθέτας αὐτοῖς ἔθετο, Alemannus *Cenſitores* interpretatus eſt non malè, veluti Caſtrenſis pecuniæ diſpenſatores & curatores. Tandem labente Imperio Logothetæ munus ad alia quoque munera diſtractum eſt, & prima ſui origine vnicum, gliſcente Principum libidine in plurimos ſurculos diuulſum. Hinc ὁ τοῦ Γενικοῦ. Incertus de officiis Palatij Conſtantinopolitani, Καὶ τὸν γενικὸν Λογοθέτην εἴσορα. *Et generalem Logothetam conſpice.* Et Matthæus Monachus de iiſdem, Ἐπὶ τραπέζης ἄλλοι τε Γενικοῦ Λογοθέτης. *A menſa alij generalis Logotheta.* Alij verterunt *Ærarij generalis.* Indumenta deſcribit Codinus: Τὸ τοῦ Λογοθέτου τοῦ Γενικοῦ σκιάδιον λευκὸν βλατίον μετὰ μαργελλίων. τὸ καββάδιον ἐκ τῶν συνήθως πολιτευομένων βλατίων. τὸ δὲ σκαράνικον χρυσόλευκον βλαττίον, συρματέϊνον, ἔχον ἔμπροσθέν τε καὶ ὄπισθεν τὴν τοῦ βασιλέως εἰκόνα διαγέλαστον, ὥσπερ καὶ τὸ Πριμικηρίου, καὶ ἄνευ διβανικίου. *Logotheta generalis ærarij pileus eſt albus pannus cum margellis, Cabbadium ex iis, quæ communi more geſtari ſolent veſtimentis. Scaranicum aurei & albi coloris eſt purpureum & fimbriatum, habens ante, & retro Imperatoris imaginem pellucidi vitri conſimilem: cujuſmodi etiam eſt Scaranicum Primicerij: caret ſceptro.* Huius functionem incognitam ſuo tempore fuiſſe perhibet idem Codinus, Ἡ τοῦ Γενικοῦ Λογοθέτου ὑπηρεσία οὐ γινώσκεται. *Generalis Logothetæ munus ignoratur.* Hic Codinus à Meurſio vapulat: Meurſius à Gretſero, an bene iudicent alij. Ego vocis γινώσκεται ſignificatum illum eſſe dixerim, *non noſci*, non eſſe ſcilicet in vſu; ea enim, quæ deſierunt nec in vſu ſunt, inter aliorum vſum minimè cognoſci dicuntur. Alter erat Λογοθέτης τοῦ δρόμου. Incertus, Ὁ Λογοθέτης σὺν αὐτῷ τοῦ δρόμου. *Vnaque cum eo Logotheta curſus.* Veſtimenta illius ex Codino, Τὸ τοῦ Λογοθέτου τοῦ Δρόμου σκιάδιον, οἷον τὸ τοῦ μεγάλου Χαρτουλαρίου. Φακιόλιον δὲ φορεῖ [illegible] καὶ ἐπιλουρίκιον, οὐ μὴν σκαράνικον. *Logotheta Curſus pileus eſt qualis Magni Chartularij. Fert iſte Phaceolium &*

Logothetæ Iuſtiniano inſtituti; Cenſitores.

Γενικὸς Logotheta.

Munus ignotum Codini coiatur: i. non in vſu.

Logotheta Δρόμου.

Digitized by Google

epiloricium, at non ſcaranicum. Et cap. 5. Ὁ Λογοθέτης τοῦ Δρόμου εἶχε μὲν πάλαι καὶ δῆθεν ὑπηρεσίαν ἡμῖν ἀντίγνωστον, νῦν δὲ οὐδεμίαν. *Logotheta Curſus olim habuit functionem nobis incognitam, nunc verò nullam.* Quidquid dicat Codinus functionem illius nobis conſeruauit Nicephorus Patriarcha in Breuiario Hiſtorico. Τοῦ δ' ἦν Ἀντίοχος μὲν ὁ τῶν δημοσίων πραγμάτων τοῖς ὑπομνήσεις αὐτῷ διακομίζων. Λογοθέτην δὲ τοῦ Δρόμου τὴν ἀξίαν οἱ περὶ τὰ βασίλεια καλοῦσιν. *Ex iis Antiochus Magiſter memoriæ, quem Magiſtratum Logothetam Curſus, qui in aula ſunt, appellare ſolent.* Notat Petauius Λογοθέτην τοῦ Δρόμου, dici hîc à Nicephoro: Τὸν τῶν δημοσίων πραγμάτων τοῖς ὑπομνήσεις διακομίζοντα. Quod Magiſtri memoriæ proprium erat. *Qui vt eſt in Notitia Imperij Orientalis, Annotationes dictat, hoc eſt, ſcripturas breues, quibus ea continentur, quæ Principis nomine ſtatuuntur, aut confirmantur, ſed & precibus reſpondet, hoc eſt, reſponſa dictat, quæ Princeps libellis ſupplicibus dederit: Ad hæc diplomata ad currendum nomine Principis vel Magiſtri officiorum dare muneris eiuſdem fuit, à quo Λογοθέτης τοῦ Δρόμου dictus eſt.*

Logotheta rerum domeſticarũ.

Tertius eſt, Ὁ Λογοθέτης τῶν Οἰκειακῶν. *Rerum Domeſticarum Logotheta.* Incertus Ὁ τῶν Οἰκειακῶν Λογοθέτης ἀρχέτω. *Domeſticorum Logotheta præeat.* Matthæus Πραίτωρ τοῦ δήμου, Οἰκειακῶν ὁμοῦ ὁ Λογοθέτης. *Prætor populi, Domeſticorum ſimul Logotheta.* Competunt illi Phaceolium & epiloricium, & non ſcaranicum. Codinus, Τὰ τοῦ Λογοθέτου τῶν Οἰκειακῶν φακεώλης, καὶ ἐπιλωρίκιον, οὐ μὴν δὲ σκαράνικον. Caret functione, Idem, Ὁ τῶν Οἰκειακῶν Λογοθέτης οὐκ ἔχει ὑπηρεσίαν τινά. *Logotheta rei familiaris nullam habet functionem.* Quartus, ὁ Λογοθέτης τοῦ Στρατιωτικοῦ. *Logotheta Caſtrenſis.*

Logotheta militaris catalogi.

Incertus, Λογοθέτην ὅρα μοι κἂν στρατιώταις. *Logothetam conſidera etiam inter milites.* Matthæus, Ὁ δὲ τοῦ Στρατιωτικοῦ Καταλόγου Λογοθέτης. *Logotheta verò Militaris Catalogi.* Logothetæ exercitus geſtamina ſunt Phaceolium & epiloricium, at non ſcaranicum. Codinus, Τὰ τοῦ Λογοθέτου τοῦ Στρατιωτικοῦ φορέματα φακεώλης, καὶ ἐπιλωρίκιον, οὐ μὴν καὶ σκαράνικον: Nullumque illius miniſterium agnoſcit. Ὁ Λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν ἔχει. Quintus eſt, Λογοθέτης τῶν Ἀγελῶν. *Rei pecuariæ Logotheta.* Incertus, Καὶ τῶν Ἀγελῶν Λογοθέτης εἰσίτω.

Armentorum Logotheta.

Et pecorum Logotheta introeat. Matthæus, Λογοθέτης Ἀγελῶν, ὁ τε Δικαιοφύλαξ. *Logotheta pecudum & iurium cuſtos.* Illius habitus Codinus, Τὰ τοῦ Λογοθέτου τῶν Ἀγελῶν, φακεώλης καὶ ἐπιλωρίκιον, ὡς τὰ τοῦ Λογοθέτου τοῦ Στρατιωτικοῦ, οὐ μὴν καὶ σκαράνικον. *Logotheta gregum phaceolium & epiloricium, qualia Logotheta exercitus, ſed ſcaranico non vtitur.*

Secretorũ Logotheta; Latinis Cãcellarius.

Præter hos addunt ſextum τῶν Σεκρέτων, *arcanorum*; Illius meminit Anna Comnena lib. 3. Nicetas in Manuele Comneno lib. 7. Ὡς ἡ Λατίνων βούλεται φωνὴ Καγγελλάριον, ὡς δ' Ἕλληνες εἴποιεν, Λογοθέτην. *Vt Latinorum voce exprimitur Cancellarius, vt Græci dicerent, Logotheta.* Ioannes Cinnamus Hiſtoriæ Romanæ lib. 4.

Digitized by Google

de Richardo Antri domino verba faciens; Ὡς δὲ τῶν πυλῶν ἀμογισή-σαντες Γιβενάλζιόν τε αὐτὸ ὁμολογίᾳ ἴσχον, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν προσιόντες ἐσκέπτοντο, Κόμησί τε ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ τοῦ Γυλιέλμου Καντζηλαρείῳ συγγενεῖς, ὃν Λογοθέτην εἴποι ἄν τις ἑλληνίζων ἀνήρ, ἐπὶ Τράνιν σὺν αὐτοῖς ἦλθεν, ὡς αὐτοβοεὶ τὴν πόλιν αἱρησόμενος. *Cum verò porta Vrbis parum cautè cuſtodirentur, Iuuenatium ipſum in eiuſdem fidem ſe dedidit. Hinc pro occupandis cæteris cum Comitibus alijs, nec non Gulielmi Cancellario, quem Logothetam Græca quis lingua expreſſerit, conſilium inibat, & Tranim vſque cum illis proceſſit, quaſi primo impetu vrbem direpturus fuiſſet.*

Ante hoc omnes erat Magnus Logotheta: eo enim cum peſſimis moribus congreſſa eſt adulandi libido, vt ni magnum & eximium in officiis adſuatur, officia ipſa ſordeant, & ni in dignitate ipſa primas partes ſuſtineas, & Gigas ipſe inter minimos pumiliones vel Balæna inter minutos piſciculos videaris, dignitas ipſa nihili pendatur. Hinc inter officia Palatij, vtinam etiam in Eccleſiaſticis muneribus malum hoc locum non habuiſſet, Magni nomen potiori, vt ita dicam, in ea functione conceſſum eſt. Ne ſingula referam, fuit & Magnus Logotheta non tantùm auctoritate, ſed veſtium etiam inſignibus ſpectabilis. Codinus, Τὸ τοῦ μεγάλου Λογοθέτου φόρεμα, ἤτοι τό τε σκιάδιον, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ σκαραγγικὸν, οἷα τὰ τοῦ Πρωτοστράτορος, οὐδὲν δὲ φέρει διχαονίκιον. *Magni Logothetæ geſtamina, hoc eſt pileus, cabbadium & ſcaranicum nihil ab his, quæ Protoſtratoris ſunt, differunt; nec fert ſceptrum.* Pileus ſcilicet colore aureus, & coccineus, clauatus abſque ambone: ſcaranicum aureum, & coccineum, & fimbriatum, continens parte anteriore Imperatorem ſtantem, retro autem ſedentem in Throno: Cabbadium purpureum, vel quale ex conſuetudine voluerit. Matthæus Monachus, Magnus Logotheta.

> Τῆς δὲ δευτέρας μέγας Δοὺξ, μέγας Δομεστικός τε
> Ὁ πρωτοστράτωρ πέφυκεν, ὁ μέγας Λογοθέτης
> Μέγας Στρατοπεδάρχης, ὧν ἐρυθρὰ τὰ φύλλα,
> Διάχρυσον ἐμφαίνοντα τὸ μέρος ἄνω μόνον.

Pileum aureum, & coccineum dono datum Logothetæ ab Imperatore Andronico refert Incertus:

> Καὶ δὴ μετ' αὐτὸν τὸν καλὸν Μετοχίτην
> Λογοθετῶν μέγιστον σοφίας λῆξιν,
> Φοροῦντα ἐρυθρὰν τὴν καλύπτραν
> Ἣν δῶρον αὐτῷ συνανέχοντι κράτος
> Ἄναξ ὁ λαμπρὸς παρέσχεν Ἀνδρόνικος.

Nicephorus Gregoras Hiſtor. lib. 6. de Muzalonis Magni Logothetæ pileo. Δι' ἃ δὴ καὶ τιμιώτητα ταύτην ἴσχεν ἐξαίρετον μόνον τῶν πάλαι τὸ ὅμοιον αὐτῷ περιειληφότων ἀξίωμα καλύπτραν φορεῖν ἐπὶ κεφαλῆς χρυσοκοκ- Habitus.

Digitized by Google

κύκλῳ κεκαλυμμένην ἐνδύματι, ὅσον τὸ ἄνω καὶ πρὸς τῇ πυραμίδι τῆς ἐπιφανείας χρῶμα ἐν τούτῳ παραλλάττουσαν μόνῳ τῆς παραπλησίαν εἶναι καθάπαξ τῇ τῶν τοῦ Βασιλέως ἐγγόνων, ὅτι μὴ καὶ τὴν κάτω καὶ κοίλην ἐπιφάνειαν οὔ γε κυκλίσκοις πεποικιλμένην χρυσοϋφέσιν, ἀλλὰ λείαν τελέως. *Quibus de cauſis eximius ei ſoli à veteribus qui eodē munere functi fuerant hic honos eſt habitus, vt calyptrā in capite panno purpura, & auro intertexto circumdatam geſtaret, quatenus ſurſum vergit, & ad pyramidē ſuperficiei funditur; in hoc vno ab Imperatorū liberis differentem, quodnon etiam inferiorem & cauā ſuperficiem, habebat circulis auratis variatam, ſed prorſus leuem.* Porrò Logothetæ officium diſcimus ex Codino, Ὁ μέγας Λογοθέτης διατάττει τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποστελλόμενα προστάγματα καὶ Χρυσόβουλλα πρός τε Ῥῆγας, Σουλτάνους, καὶ Τοπάρχας, καὶ τοῦτο μὲν ἴδιον τοῦ μεγάλου Λογοθέτου ὑπηρέτημα. *Magnus Logotheta diſponit miſſa mandadata, & Chryſobullas, ſeu aureas literas, ad Reges, Sultanos, Toparchas, & hoc munus proprium eſt magni Logothetæ.* Vt videatur, quemadmodum etiam aduotauit Gretſerus, Cancellarios apud Latinos ad amuſſim exprimere. Hinc non malè à Niceta, & Cinnamo obſeruatur, Cancellarios dici Logothetas à Græcis. De Cancellario multa Caſaubonus in Flauium Vopiſcum, & multo plura Salmaſius. Logothetam præterea iuſiurandum à nouo Imperatore accipere in templo Blachernarum ex Niceta in Manuele Comneno lib. 3. eademque dignitate plures eodem tempore fuiſſe exornatos ex Cantacuzeno lib. 1. cap. 14. obſeruauit Meurſius. Et nos quoque animaduertimus à minorum Logothetarum officio ad maioris nonnunquam gradum fuiſſe, quod de Theodoro Metechita narrat Codinus: Τὸν οὖν Θεόδωρον τὸν Μετοχίτην Λογοθέτην ὄντα τοῦ γενικοῦ ὁ Βασιλεὺς Ἀνδρόνικος τῶν Παλαιολόγων ὁ πρῶτος τιμήσας μέγαν Λογοθέτην πεποίηκεν, ὃς καὶ τὴν ὑπερέχων τοῦ μεγάλου Στρατοπεδάρχου, ὑπὸ τὸν Πρωτοστράτορα ἦν. *Theodorum itaque Metochitam ærarij publici Logothetam cum Imperator Andronicus ex Palæologis hoc nomine primus honorare conſtituiſſet, Magnum Logothetam fecit, qui & priores Magno Stratopedarcha tenebat, ſed non Protoſtratore.* Vide Gregoram Hiſtor. lib. 8. cap. 19.

Officium ac munus.

Sed cum, vt iam vidimus, Logothetæ varij ac diuerſi fuerint, dubium eſſe poterit, Symeonem hunc noſtrum Logothetam ad quemnam ex illis referre debeamus. Non dubito hominem prudentiſſimum pro opportunitate rerum in Senatu Conſtantinopolitano diuerſas functiones ſubiiſſe, & optimè adminiſtrata prouincia à minoribus ad maiora officia aditum ſibi aperuiſſe; quod tradit etiam Pſellus in eiuſdem encomio. Hinc exiſtimo eum tantopere ſcriptione valere à Logotheta Curſus, quod in orationibus ab ipſo ex operibus Diui Baſilij concinnatis præfixum legi, ad Magni Logothetæ dignitatem aſcendiſſe. Adde, vt plurimum Logothetæ nomen

Metaphraſtes Logotheta Curſus, tum altiori Logotheta gradu promotus.

Digitized by Google

nomen ſine alia additione prolatum, Magnum nobis Logothetam indicare. Ne in exemplis producendis nimius ſim, legimus paſſim Georgij Acropolitæ Logothetæ Chronicum: in eo licet Douſa hæreat, ſibique haud ſatis compertum eſſe fateatur, quo munere ex iſtis omnibus, quæ ſupra commemorauimus, Logothetes Georgius functus ſit, Magni tamen Logothetæ functum ex altera êiuſdemmet Hiſtoriæ additionē hactenus inedita, certum eſt, illi namque præfigitur: Ἡ παροῦσα Χρονικὴ συγγραφὴ τοῦ μεγάλου Λογοθέτου τοῦ Ἀκροπολίτου ἐστὶν, ὃς ἔκτισε τὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως· περιέχει δὲ τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν. *Præſens Chronica compoſitio Magni Logothetæ Acropolitæ eſt, qui ædificauit Monaſterium ſanctæ Chriſti Reſurrectionis: continet verò quæ poſt captam*, &c. Et hæc quidem adnotaueram, antequam luculentiſſima, & doctiſſima Iacobi Goarij in Georgium Codinum de officiis Palatij Commentaria prodiiſſent. Nunc autem poſtquam illa edita ſunt, petito ab iis quidquid eſt in antiquitate de hoc negotio reconditum. Habent illa, quod ſitim ſedet & deſiderium expleat. Tot igitur, tantiſque dignitatibus auctus Symeon noſter, quomodo *Ludimagiſter*, iſque *Triuialis*, eſſe potuit, iudicent alij, ſed qui perſpiciunt cor ſapientiæ; nam furiata mente conciti, omnia inconſideratè blaterant.

Metaphraſtis auctoritas & veneratio in Eccleſiâ Græcâ.

Et quanam ratione *triuialis Ludimagiſter* fuerit ille, cuius auctoritas & celebritas tanta fuit vt quotidie in Eccleſiis, publicè ſcripta illius legerentur ad confirmanda dogmata, rerumque ſeriem ſtabiliendam in Concilio à Patribus laudarentur, ſententiæque ſuæ veritatis pondus additum exiſtimarent, ſi eadem quæ & ipſi, illum aſſeruiſſe demonſtraſſent? Paucos ex quamplurimis referam, & vt prætercam quæ Pſellus de eo effusè proſequitur in illius Encomio, afferam nonnulla ex eodem in Tropariis.

Variorum de illo elogia.

Σοῦ τοῖς θείοις χείλεσι χάρις πολλὴ ἐξεχύθη, καὶ σοφίας ἔμψυχον τοῦ ἀκτίστου γέγονας οἰκητήριον, ὡς πυρσὸς γὰρ ὥσπερ διασμηχθεὶς, ὅσιε, ἐν τοῖς λόγοις ἐξηύγασας τῶν Ἀποστόλων τε καὶ τῶν Ἀθλοφόρων τὰ σκάμματα, καὶ βίον τὸν ἰσάγγελον. Ἀσκητῶν ἑκάστου διέγραψας, καὶ νῦν συνοικῶν τούτοις γινόμενος τοῖς ἐν οὐρανῷ, Τριάδος φῶς τὸ ἀΐδιον βλέπεις ἀγαλλόμενος. Et, Ὀρθοδοξίας ὁδηγὲ, εὐσεβείας διδάσκαλε καὶ σεμνότητος, τῆς οἰκουμένης φωστὴρ, τῶν λογογράφων θεόπνευστον ἐγκαλλώπισμα, λύρα τοῦ Πνεύματος, ταῖς διδαχαῖς σου πάντας φωτίσας Συμεὼν πάτερ ἡμῶν πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Et, Νοὸς ὀξύτητι καὶ καθαρότητι, καὶ λαμπρότητι βίου τὸ νοερὸν σε φῶς καθωράϊσε, καὶ ταῖς τῶν λόγων καλλοναῖς, ὁ Θεός σε ἐχαρίτωσεν. Et, Μελῳδικαῖς πνοαῖς συνελθόντες εὐφημήσωμεν πάντες ἐπαξίοις ᾠδαῖς τὸν μέγαν Θεοῦ θεράποντα Συμεῶνα, τὸν ἅγιον λογοθέτην, ὃν ἡ Χριστοῦ Ἐκκλησία φωστῆρα πεπλούτηκεν ἐπὶ γῆς τοῖς διδασκάλοις πατράσιν ἐκλάμψαντα. σὺν τούτοις γὰρ ψάλλων ἀπαύστως Χριστῷ, φωτός τε ἀϊδίου πληρούμενος συγχαίρει πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν. Et, Εὐώδους ἀναβλαστήσας ῥίζης ῥόδον κατάρρυθρον, βεβαμμένον χάρισι ταῖς τοῦ Πνεύματος, καὶ τοὺς πιστοὺς εὐωδίασας, ὀσμαῖς συγγραμμάτων σου Ἀποστόλων, Ἀθλητῶν, καὶ Ὁσίων τὰ σκάμματα συνταξάμενος, ὧν καὶ σύστοιχος ὤφθης θεοφάντορ Συμεὼν, τρυφῆς ἐν χλόῃ τῇ ἐνδόξῳ

Digitized by Google

σιλωνύμως. Ex tuis diuinis labijs, gratia multa effuſa eſt, & ſapientiæ animatum increatæ factus es habitaculum, veluti ignis lingua diductus, Confeſſor in ſermonibus ſuper abundéque reſplenduiſti. Apoſtolorum & Martyrum certamina, & vitam non diſſimilem Angelis Aſcetarum vniuſcuiuſque deſcripſiſti, & nunc vna cum illis habitans in cœlo, Triadis lumen extingui neſcium conſpicis gaudens. Et, *Rectæ fidei Dux, pietatis Magiſter & verecundiæ, terrarum orbis lumen, Scriptorum entheatum ornamentum, lyra Spiritus, tuis prædicationibus omnes illuminans, Symeon Pater noſter, precare Deum Chriſtum, vt animæ noſtræ ſaluentur.* Et, *Mentis acumine, & puritate & ſplendore vitæ intellectuale lumen te exornauit, & ſermonum venuſtatibus Deus te inſigniuit.* Et, *Dulci modulatione Fideles conuenientes celebremus omnes dignis cantibus magnum Dei ſeruum Symeonem ſanctum Logothetam, quem Chriſti Eccleſia tanquam lumen poſſedit in terra, vna cum aliis Patribus ſplendore ſuo illuſtrantem; cum his enim pſallens indeſinenter Chriſto, & luminis ſempiterni repletus congaudet orans pro nobis omnibus.* Et, *Nobili radice prognatus es roſa rubicunda, gratiis Spiritus inſerta, & fideles ſuauitate replens, odoribus tuarum compoſitionum, Apoſtolorum, Martyrum & Confeſſorum certamina ediſſerens, quorum & conſors factus es, rerum diuinarum expoſitor Symeon, deliciarum in gramine, quod in rore eſt habitans.* Hippolytus Thebanus in Chronico: Ἀριθμουμένων δὲ τῶν περιόδων ἐπληρώθη ἡ δεκάτη περίοδος ἐν τῷ πεντακισχιλιοστῷ τριακοστῷ εἰκοστῷ ἔτει. Ἀρξαμένης δὲ τῆς ἑνδεκάτης περιόδου ρπε ἔτη παρῆλθον, καὶ ἐσαρκώθη ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὡς ἡ βίβλος τῆς Νικομηδείας, καὶ τοῦ Μεταφραστοῦ περιέχει. *Enumerando igitur has periodos decima completa eſt anno 5320. De incepta autem vndecima periodo 185. anni abierunt, & humanam naturam induit Dominus noſter Ieſus Chriſtus, vt liber Nicomedienſis, & Metaphraſtes habent.* Et, Καὶ παθὼν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, τῇ κγ΄. τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἐσταυρώθη, τῇ κδ΄, ἐτάφη, καὶ τῇ κε΄ ἀνέστη ἡμέρᾳ πρώτῃ, τουτέστι Κυριακῇ, ὡς ὁ Μεταφραστὴς δηλοῖ, καὶ ἡ βίβλος τῆς Νικομηδείας. *Et propter noſtram ſalutem mortem paſſus 23. Martij fuit Cruci affixus, die 24. ſepultus, & 25. reſurrexit die prima, nimirum Dominica, velut Metaphraſtes & Nicomedienſis declarant.* Et ſententiam Metaphraſtæ præfert aliis Patribus, quem non ſine veneratione nominat; Ἐγὼ δὲ πείθομαι τοῖς λόγοις τοῦ Κυρίου Συμεών. *Equidem ipſe fidem habeo ſententiæ Domini Symeonis.* Leo Centaripinus Orat. in Magnum Apoſtolum Iacobum Zebedæi filium: Τέθηπα γὰρ ὑποτοπάσας, πῶς τοσοῦτοι λυκάβαντες παρεληλύθασι καὶ λογογράφοι, καὶ ἵστορες, μάλιστα δὲ ὁ μέγας τῶν Μεταφράσεων συγγραφεὺς ἀμνημόνευτον ἔτι παρέλειπόν τις τὸν ἐν ὑπερῴοις ἀϊδίοις τοιοῦτον γεγραμμένον εἰς ἀδιάλειπτον ἔχοντα μνήμην. *Admiror namque quomodo tot annis decurſis, neque Scriptores, neque Hiſtorici, & præcipue Magnus ille Metaphraſeon compactor, ſic hunc in ſempiternis cœnaculis indelebili memoria deſcriptum, ſilentio prætereuntes, vllam illius memoriam poſte-*

Digitized by Google

rūs reliquerunt. Theophanes Cerameus Homilia de Lazaro ſuſcitato, Ὁ δὲ τῶν Μεταφράσεων γλυκὺς συγγραφεὺς, παῤῥησίας εἶπε τὸν λόγον εἶναι δηλωτικόν. *Metaphraſeon verò ſuauis ſcriptor libertatem dicendi ſermonem indicare tradit.* In quarto Matutino: Ἀλλὰ περὶ τούτου ἄμεινον ἐμοῦ λέγει τῶν Μεταφράσεων ὁ γλυκὺς συγγραφεύς. *Sed de his melius quam ego, id facerem, Scriptor ille dulcis Metaphraſeon diſſerit.* Et quinto, Καὶ ὡς ἂν μὴ καὶ ἡμεῖς δόξαιμεν ἀπεικότα μαντεύεσθαι, ἀξιόχρεων ἐνταῦθα παράγομεν μάρτυρα Συμεῶνα, τὸν τὰς Μεταφράσεις εὖ μάλα ποιησάμενον. Ἀπόχρη οὖν οὗτος ἐν τῷ εἰς τὸν ἱερὸν Λουκᾶν ὑπομνήματι οὕτω ποιούμενος. *Ac ne nos etiam ſine probabili cauſa diuinare velle videamur, fide dignum teſtem ad hanc rem producimus, Symeonem illum, qui Metaphraſes præclare compoſuit. Satis igitur ſit hic, qui in ſanctum Lucam Commentario ita exiſtimauit.* Theodorus Balſamon in Canonem 63. Trullanum, Χάρις τοίνυν τῷ μακαρίτῃ Μεταφραστῇ τῷ τὰ Μαρτυρικὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας σκάμματα πολλοῖς πόνοις καὶ ἱδρῶσι καταγλαϊσαμένῳ, εἰς ὕμνον Θεοῦ καὶ δόξαν αἰωνίζουσαν τῶν ἁγίων Μαρτύρων. *Magna itaque Beato Metaphraſtæ agenda eſt gratia, qui Martyrum pro veritate certamina non ſine multis laboribus & ſudoribus exornauit ad Dei laudem, & ſanctorum Martyrum perennem gloriam.* Macarius Hieromonachus in collectione Canonum cap. 104. Πόσου τοίνυν ἄξιος ἂν εἴη μακαρισμοῦ ὁ θαυμάσιος Συμεὼν, ὁ τὸ κατ' ἐξοχὴν Μεταφραστὴς διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀπενεγκάμενος, ὁ τῇ ἐπιπνοίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τὰ τῶν ἁγίων Μαρτύρων ὑπὲρ ἀληθείας σκάμματα πολλοῖς ἱδρῶσι, καὶ πόνοις συγγραψάμενος, καὶ δυνάμει λόγου, καὶ σοφίᾳ καλλωπίσας εἰς ὕμνον τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόξαν διαιωνίζουσαν τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἠγωνισμένων ἁγίων Μαρτύρων· καὶ τοῦ δυσσεβοῦς ἀποῤῥάψας στόμα, καὶ μηδ' ἡντινοῦν ἀφορμὴν ἀμφιβολίας τοῖς εὐσεβέσι καταλιπών. *Quanta itaq; laude dignus erit admirabilis Symeon, qui Metaphraſtæ ſibi nomen ante alios ſingulariter vindicauit, & afflatu Spiritus S. ſanctorũ Martyrũ pro veritate certamina multis ſudoribus, & laborib. concinnauit, & dicendi facultate, & ſapiẽtia exornauit in laudem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & gloriam indeſinentem ſanctorum, qui pro eo certamina ſubierunt, Martyrum: impiorum ore obſtructo, & nulla dubitandi anſa piis hominibus relicta.* Nicephorus Calliſtus Hiſt. Eccleſ. lib. 14. cap. 50. Ἣν ἄριστα μετὰ τὸν πολὺν Θεοδώρητον ὁ ὁμώνυμος αὐτῷ Συμεὼν ὁ Μεταφραστὴς ἐπεξῆλθε, πᾶσι καινήν τινα καὶ ξένην πανδαισίαν τὰ ἐκείνου παραθέμενος. *Quam,* Hiſtoriam nempe de Vita & rebus geſtis Symeonis Stylitæ Senioris, *poſt Magnum Theodoritum, optime cognominis ei Symeon Metaphraſtes conſcripſit, nouum quoddam & admirandum in ea ex omnis generis cibariis conuiuium omnibus proponens.* Et lib. 18. cap. 14. de Symeone Stylita Iuniore: Πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα ἀριθμοῦ κρείττονα διεπράξατο, ἃ δὴ καὶ χρόνου πολλοῦ, καὶ γλώσσης κεκομψευμένης, καὶ πραγματείας ἰδιαιτάτης, ἅπερ καὶ εἰς δεῦρο ταῖς ἁπάντων περιφέρονται γλώσσαις, ὑπὸ Συμεῶνι Μαγίστρῳ τῷ * ἐν νῷ συγγραφέντα· εἰ καὶ μὴ τῷ μεγέθει, καὶ τῶν ἔργων ἀξίως. οἷς καὶ ἡμῖν ἐντυχεῖν ἐγένετο, τὸ περιὸν τοῦ τε πλήθους, καὶ τῆς δυνάμεως τῶν εἰργασμένων ἐκπεπληγμένοις.

Cæterum multa quoque alia numerum ſuperantia Symeon egit, quæ ſanè tempore longiore, & lingua politiore, tum autem opere peculiari indigent. Ea hucvſque ſermone omnium celebrantur à Symeone Magiſtro, quamvis non pro dignitate magnitudinis & operum conſcripta, in quem librum & nos abundantem copiam, & vim operum ſancti Viri cum ſtupore admirati, incidimus. Michael Glyca vbi de Maximiani & Diocletiani rebus in Chriſtianos tractat. *Nam vt Symeon ille cognomento Metaphraſtes ait, Imperatores hi magnopere conati ſunt fidem Chriſtianam expugnando, quaſi abolere, quam Chriſtus ipſe firmius perduraturam eſſe pronunciauit, quam ipſas Orci portas.* Et Epiſtola 21. ad Eſaiam Monachum: Καὶ πάντα τῶν ἐν ἁγίοις Συμεὼν ὅρα τὸν Μεταφραστὴν τὸ δόγμα τοῦτο συνιστῶντα περὶ τῆς ἡμῶν ἐνεισιόντες· ἐν γὰρ τῷ βίῳ τῆς μεγαλομάρτυρος Ἀναστασίας καὶ τάδε φησί. *Et inter alias ſanctum Symeonem Metaphraſtem intuere dogma hoc conſtabilientem, nam in vita magnæ Martyris Anaſtaſiæ hæc dicit.* Gregorius Corinthius Metaphraſtem inter alios auctores connumerat, à quibus bene dicendi, beneque narrandi exempla petenda ſunt. Andreas Rhodi Præſul in Concilio Florentin. ſeſſ. 7. Græcos ita alloquitur. *In primis igitur Symeon Metaphraſtes veſtris in Eccleſiis celeberrimus accedat.* Et, *Legatur ille qui à vobis quotidie legitur in Eccleſiis Symeon Metaphraſtes.* Ioſephus Methonenſis Apologia pro Synodo Florentina contra Marcum Epheſium: Καὶ Συμεὼν δὲ ὁ νέος Θεολόγος, ὁ καὶ Μεταφραστὴς καλούμενος τῇ τρίτῃ τοῦ Ὀκτωβρίου εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, οὕτω γράφει. *Et Symeon Theologus Iunior, qui & Metaphraſtes dicitur tertio Octobris die in Vita ſancti Dionyſij Areopagitæ hæc habet.* Gennadius pro Concilio Florentino cap. 5. Ἐν ἡμῖν δὲ καὶ μάλα καλῶς σώζονται, καὶ ᾄδονται μετὰ μελῳδιῶν καθ᾽ ἡμέραν καὶ Μηναῖα, καὶ Τριῴδια, καὶ Λόγοι, καὶ Μεταφρασταί, καὶ Πεντηκοστάρια, καὶ Στιχηρά, καὶ Τροπάρια, καὶ Ἰδιόμελα, καὶ Κοντάκια, καὶ Οἶκοι, καὶ Συναξάρια, καὶ Ἐξαποστειλάρια, καὶ ἵνα μὴ καθ᾽ ἕκαστον λέγω, πᾶσα ἁπλῶς εἰπεῖν ἡ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν συγγραφὴ ταύτην ἔχει τὴν δόξαν. *Apud nos verò, & valde benè conſeruantur, canunturque cum modulationibus ſingulis diebus, & Menæa, & Triodia, & Orationes, & Metaphraſtes, & Pentecoſtaria, & Stichera, & Troparia, & Idiomela, & Contaria, & Oeci, & Synaxaria, & Exapoſtilaria, &, ne ſingula recenſeam, vniuerſa noſtræ Eccleſiæ officia, & cunctæ Scripturæ hanc opinionem retinent.* Metaphraſtæ teſtimonio alibi etiam in eodem opere Gennadius vtitur. Necnon Nicetas Catena in Lucam, & Macarius Chryſſocephalus in Magno Alphabeto, Symon Theſſalonicenſis in Dialogo contra Hæreſes, & de Sacramentis, Beſſario quoque Cardinalis, & alij. Et inter Latinos Aloyſius Lipomannus: *Metaphraſtes Vitas Sanctorum, eleganti ſtylo, & condito deſcripſit, & legendas Eccleſiæ propoſuit, tantaque auctoritate liber hic in lucem prodiit, vt apud Orientalem Eccleſiam, qui Sanctorum Vitas præter vnum Metaphraſtem, ſcripſerit, nec quæratur, nec reperiatur. Quin*

Metaphraſtes Symeō Theologus Iunior.

Digitized by Google

imò cùm in ſuis Menais, & ſacras Sanctorum Vitas recitat, non alias, quam ex iſtis deſumptas legit; adeo pro certis, veris, authenticis ab omnibus, & omnium auctoritate confirmatis habentur. Immò nec Eccleſia Græca preces orationeſque Metaphraſtæ poſt Baſilij, & Chryſoſtomi ſupplicationes ſtatim locaſſet, ſi recentis temporis auctoris eſſent. Et, *Metaphraſtem ſcito Virum fuiſſe ſanctiſſimum, & apud Græcos Patres Beatorum Catalogo adſcriptum: ſiquidem eius feſtum apud illos 27. Nou. celebratur. Quare pleniſſima fides eius ſcriptis adhiberi poteſt, prout decet, grauiſſimorum pariter & doctiſſimorum Patrum teſtimonium habemus. Qui autem illi ſint ad tuam quoque fidem confirmandam, ſicut & meam corroborant eos hic ſubijcimus.* Vide item Gretſerum de Imaginibus à S. Luca pictis c. 19. Hic itaque tantus Vir, tot probatiſſimorum Auctorũ teſtimoniis doctus, eloquens, idoneus, Magiſtri, Logothetæ, aliiſque dignitatibus cohoneſtatus, Sanctus in Græcorum Eccleſiis celeberrimus, cum aliis computatus, qui Eccleſiam ſermonibus ſuis illuſtrarunt: & cuius dicta ad ſtabilienda fidei dogmata in Conciliis producuntur, vel ſolo vnius, vel alterius Hæretici dicto, nulla probati viri auctoritate, nullo etiam triuialis Ludimagiſtri teſtimonio cõprobato iacebit in triuio *Ludimagiſter* inglorius? Apage ineptiarũ.

Sed *Scriptor oppido recens eſt.* Id quoque putemus, & rem ſuo nominis pondere pendamus. Et primùm, ante omnia ridenda eſt Hæreticorum nugacitas, qui vt Metaphraſtæ fidem eleuent, eum recentiſſimum faciunt, & poſtea parum cauti, parumque ſibi conſtantes, antiquiſſimis Patribus, &, quod magis eſt, Apoſtolorum diſcipulis, vel Apoſtolis ipſis parem, & ἐμόχρονον conſtituunt. Inter eos præcipui ſunt Geſnerus, ceterique Epitomatores, qui Hippolytum Thebanum recentiorem Chronographum cum Hippolyto Portuenſi confundentes, Metaphraſtem circa tempora Apoſtolorum ſcripſiſſe etiam nolentes determinant. Cum enim illius meminerit Hippolytus, quem ipſi Portuenſem eſſe, de quo Hieronymus in Catalogo; fateantur neceſſe eſt, ante illa tempora floruiſſe, ideoque cum ipſis Apoſtolis, vel minimum cum Apoſtolorum diſcipulis vitam egiſſe. Hippolytus enim Portuenſis ſub Alexandro Imperatore, Anno Domini ccxxix. martyrio vitam finit. Et hic recentiſſimus erit Auctor in Eccleſia, cuius auctoritate ſua confirmat Hippolytus, & de quo non tanquam de recens vita functo, ſed tanquam antiquiore, & cuius iam auctoritas ſuo iure admitteretur, verba facit? Antiquiſſimorum Patrum de die Paſſionis & mortis Domini ſententias examinans, vnam cæteris præfert Metaphraſtæ, quem non ſine præconio nominat. Vnus illi Symeon, quidquid alij dicant, hæſitantem intellectum firmat, Ἐγὼ δὲ πείθομαι τοῖς λόγοις τοῦ Κυρίου Συμεών. *Ego vero fidem adhibeo verbis Domini Symeonis.* Progreſſu temporis, & teſtata plurium annorum contentione dictorum auctoritas, & eo magis, ſi aliis anteponi debent, non vnius diei nutante periculo comparatur.

Metaphraſtis ætas; in eâ caſtigata Heterodoxorum nugacitas.

Hippolytus Thebanus ineptè cum Portuenſi confuſus.

Cum itaque Symeonis ætas, ſi benè ſapimus, non ità antiqua ſit, concludamus ſuſpicionem Nouatorum de Hippolyto leuem, ac futilem eſſe, & ſi placet, deliram. Nec plus vidit Franciſcus Biuarius Comment. in Flauium Dextrum Anno 3. qui Hippolytum hunc, quem Thebanum appellat, ante Epiphanium ſcripſiſſe parùm cautè faſſus eſt; illum nec legit quidem. Quomodo enim, qui Georgij Nicomedienſis, Symeonis Metaphraſtæ, & Georgij Chronographij multo Epiphanio recentiorum teſtimonio vtitur, Biuario non dormienti Epiphanio antiquior videri potuit? & non animaduertiſſe Biuarium, ſi dicas, næ ille ægrè tulerit.

Quemadmodum ergo ætas adeo antiqua Metaphraſtæ denegatur; ita & illa recentiſſima ab aliis aſſerta. Raphael enim Vollateranus Comment. Vrbanorum lib. 19. & ex eo Conradus Geſnerus in Biblioth. neſcio qua conjectura recentiſſimum faciunt, *circiter*, namque *annos abhinc ducentos* compoſuiſſe Vitas Sanctorum ſcribunt, quod adeò aliis arriſit, vt eundem annorum numerum, vel inuica ſerie temporum, non nimis de rebus ſolliciti, ridiculè retinuerint. Rodulphus Hoſpinianus de Templis, de tempore Metaphraſtæ ſermonem habens affirmat, eum *non amplius abhinc ducentis viginti annis ſcripſiſſe*. Benefactum cum Metaphraſte; quando iam à Geſnero ad Hoſpinianum anni viginti creuerint. Similes antiquæ, & recentioris Hiſtoriæ pro nutu moderatores viderunt exacto, veroque calculo, non amplius viginti annos fuiſſe elapſos. Quid vero, qui ſibi tantum tribuit in Annalibus Caſaubonus? *Metaphraſtes ſcriptor oppido recens, & perſapè vaniſſimus*. Dubium an illi, vel hos qualeſcunque ſint; ducentos annos tribuat. Hinc Epitomatores Geſneriani in exſcribenda Bibliotheca annorum numerum, neſcio an etiam illo interuallo recentiorem, vel, vt veritas eſt, antiquiorem exiſtimantes omiſerunt. Genebrardus Chronologiæ lib. 4. Metaphraſtem paulo antiquiorem facit. *Symeon Metaphraſtes circa hæc anni 1200. tempora*. Et tamen Pſellum ſcribit floruiſſe anno 1073.

De Metaphraſtæ ætate exploſæ ſententiæ.

Eruditiſſimus Gerardus Voſſius de Hiſtoricis Græcis lib. 2. cap. 26. ſub Conſtantino Duca, vel ſaltem circa illa tempora Symeonem Metaphraſtem ponit; nam de eius ætate adhuc lis eſt ſub iudice, vixit tamen ducentis annis poſterius, quam exiſtimarunt Baronius, & Bellarminus. Probat ex ætate Pſelli, qui ſub iiſdem Imperatoribus vitam agebat, & in laudem Symeonis Orationem habuerat. Ætas itaque Pſelli, vt opinatur Voſſius, ætatem Metaphraſtæ indicat. Verum tamen cum Pſello vixiſſe ob Orationem in eum factam à Pſello nemo dicet; ex ea namque Oratione Symeon Pſello antiquior, non illius æqualis euincitur. Ait ſe Pſellus audiſſe ab iis, qui Metaphraſtem agentem animam viderant: non ergo ipſe viderat. Et qui viderant multos ante annos vidiſſe, vt & ſanè viderunt, fieri potuit. Et ego Puer dum Paulæ in Calabria commorarer, audiui ſæpius à

Voſſij exploſa conjectura.

quodam ſene plus annos centum & viginti nato, obſenium longum & ceruinum, viuax tamen, omnibus venerando, multa de D. Franciſco populari, ac ciue ſuo, quem ipſe in familiaritate verſatus, oculis vſurpauerat, tanquam teſte oculato narrante: quæ ſi in ſcriptis referrem, dicerem ea ab illis, qui D. Franciſcum viderant, intellexiſſe: ideone D. Franciſcus, qui ante me, dum hæc ſcribo annis centum quadraginta & vnum mortuus eſt, mihi σύγχρονος à quopiam dictitaretur? Neque itaque Pſellus, dum ab illis, qui viderunt Symeonem audiit, Symeonis ætati æqualis dicendus eſt.

At fieri poſſe, dicent, vt quis eodem tempore viuens, alterius tum quoque viuentis res geſtas quas ille multas ob cauſas non viderit, audierit tamen à Viris fide dignis, qui illi operanti adfuerint, ſcribat. Sic hoc tempore multa ſciſcitamur, & audimus à ſcientibus, & qui eá viderunt, relataque literis poſtea commendamus. Idem potuit Pſello contigiſſe. Quare ratio, quæ ex iſtis oculatis teſtibus deducitur, illius æqualem oppidò comprobat Metaphraſtem, antiquiorem veró nequaquam.

Paucis hic oſtendam, modum iſtum loquendi, quaſi ſemper de rebus anteactis quibus nos intereſſe ob ætatem non potuimus, dici: dicto meo vno, vel altero exemplo faciam ſatis. Eunapius Sardianus, Vitas Sophiſtarum, quos ipſe nouerat, quos etiam auditu deprehenderat ſcripturus, auditionem hanc non ad res ſuæ, ſed ad ſuperioris ætatis tempus refert. Nicetas Choniates multa de Ioanne Comneno commemorat, quæ ipſe non vidit, ſed ab aliis acceperat, qui Ioannem viderunt, & expeditionis comites fuere. Hoc idem profitetur Ioannes Cinnamus. Quis tamen diceret res illas dictorum ſcriptorum æuum non præceſſiſſe? Audiamus Polybium, quo ſanè nemo melius, nemo accuratius lib. 4. Hiſtor. Δεύτερον δὲ διὰ τὸ καὶ τοῖς χρόνοις οὕτω συντρέχειν τοὺς ἑξῆς, καὶ τοὺς πίπτοντας ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἱστορίαν, ὥστε τοὺς μὲν καθ᾽ ἡμᾶς εἶναι, τοὺς δὲ κατὰ τοὺς πατέρας ἡμῶν. Ἐξ οὗ συμβαίνει τοῖς μὲν αὐτοὺς ἡμᾶς παραγεγονέναι, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἑωρακότων ἀκηκοέναι. τὸ καὶ ἀνώτερω προσλαμβάνειν τοῖς χρόνοις, ὡς ἀκοὴν ἐξ ἀκοῆς γράφειν, οὐκ ἐφαίνεθ᾽ ἡμῖν ἀσφαλεῖς ἔχειν, οὔτε τὰς διαλήψεις, οὔτε τὰς ἀποφάσεις. *Deinde quoniam proxima illis tempora, & ea, quæ in noſtram cadunt Hiſtoriam, ita inuicem connexa ſunt, vt partim noſtra, partim noſtrorum Patrum ætas in illa incidat. Ex quo fit, vt rerum dicendarum aliis ipſi interfuerimus, alias ab iis acceperimus, qui teſtes oculati fuere. Anteriorum ſiquidem temporum res geſtas attingere, vt auditionem ex auditione ſcribere, parum exiſtimaui tutum, quod nec veritas illarum deprehendi, nec iudicari poſſet de ſingulis.* Tria in hiſtoria conſtituit tempora, ſui, Patris, & anterius. Res geſtas ſuo tempore nullius alterius ope ſed ſuo ipſe ſtudio deprehenſas narrat, & indicat. Patris memoria factas auditione conſequitur: quæ Patrem præceſſerunt, iam non ſunt auditio, ſed auditio ex auditione. Polybij ſententiam approbat Epi-

Digitized by Google

phanius Cypri aduerſus Hæreſes in Procœmio. Τῶν δὲ ὑφ' ἡμῶν μελλόντων εἰς γνῶσιν τῶν ἐντυγχανόντων ἥκειν αἱρέσεων τε, καὶ τῶν ἀνωτάτω, τὰ μὲν ἐκ φιλομαθείας ἴσμεν, τὰ δὲ ἐξ ἀκοῆς κατειλήφαμεν, τοῖς δέ που ἰδίοις ὠσὶ καὶ ὀφθαλμοῖς παρετύχομεν. *Hæreſeon porrò, quæ à nobis in notitiam legentium ſuggerentur, etiam antiquiſſimarum, nonnullas ſtudio ac diligentia aſſecuti ſumus, alias ex auditu nobis comparauimus, quaſdam etiam propriis auribus oculiſque deprehendimus.* Antiquæ ſcilicet, & ſupra Patrum memoriam antiquorum lectione, quæ Parentum memoria exortæ ſunt, auditione; noſtro æuo diſſeminatæ auribus noſtris, & oculis comparantur. Et nota aliud eſſe aliquid *auditione accipere*, aliud philomathia, aliud oculis, auribuſque propriis luſtrare.

Quidquid tamen ſit ex eodem Pſello, ante natum Pſellum Metaphraſtem diem ſuum obiiſſe euinci videtur: gloriam enim illius in exordio Orationis exponens ait, *Per vniuerſum orbem terræ nomen & res geſtas celebratas fuiſſe.* Ergo non eo tum primo mortuo Pſellus ſcribebat: ad extendendam enim famam per vniuerſum orbem tempore, eoque non exiguo opus eſt; & geſta perhonorifica, quæ etiam ipſa tempore fiunt, ab vna atque altera ciuitate in aliam tranſuehuntur, tranſuectaque communi omnium conſenſione approbantur. Immò etiam, vt idem accuratius probetur, tradit ex corpore Metaphraſtæ etiam ſepulchro recondito, odorem per plures dies emanaſſe, quem demum alio cadauere ingeſto amiſerit. Καὶ ἐτεθνήκει μὲν οὕτως· εὐωδίας δὲ αὐτίκα πάντα ἐγεγόνει μεστά, καὶ οὐκ εὐθὺς μόνον, οὐδὲ εἰς τρίτην ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ εἰς πλείστην ἀπ' ἐκείνου· ἕως δὴ μόνος τῷ τάφῳ ἐνεθησαύριστο· καὶ ἦν ἂν μέχρι παντὸς ἀρωματίζουσα ἡ σορός, εἰ μή τινες τοσοῦτον παρῳνωμήκασιν. *Et ſic quidem eſt mortuus; fuerunt autem ſtatim omnia, & non tunc ſolum ſuaui odore plena, nec in diem tertium, ſed etiam in multos dies poſtea, donec fuit ſolus conditus in ſepulchro: & loculus perpetuò talem emiſiſſet odorem, niſi ſe aliqui tam inique geſſiſſent*, &c.

Alphonſus Villegas de Vitis Sanctorum in Symeone Metaphraſtæ, Metaphraſtem circum circa Heraclij tempora anno ſcilicet 610. floruiſſe, ex vita ſancti Alypij Cionitæ, quam eſſe ſcriptam à Symeone exiſtimat, contendit. Id idem Petrus Ribadeneyra de Vitis Sanctorum, qui non ſunt in Calendario, dexterè agens contra Baronium oſtendit, non alio argumento, quam ex eadem Alypij Vita, in qua ſe Symeon tradit eſſe illius diſcipulum. Et apud Surium de Vita ſancti Alypij in margine legitur, *Symeon Metaphraſtes diſcipulus eius fuit.* Hinc plures nobis Pſelli confingendi ſunt; præter enim in Diatriba mea recenſitos, iam erit alius omnium antiquiſſimus, qui non multo Heraclio poſterior in Metaphraſtem orauit, quando qui præ manibus eſt Pſellus in Metaphraſtem referat, ſe ſe plura de illo ab hominibus, qui illum viderant, ac nouerant audiſſe. Verumtamen cum Vita illa Alypij Cionitæ, quam ipſi ad probandam

Argumētū ex Alypij Vita excuſſum.

ætatem

Digitized by Google

ætatem Metaphraſtæ adducunt non fuerit à Metaphraſte conſcripta, quantum Alphonſus, & Petrus à vero aberrent, alij iudicent. Et ne argumentum ex Oratione Pſelliana, quæ Heraclianis temporibus multo eum inferiorem facit, ſæpius atque iterum repetam, ex hac eadem Vita ſancti Alypij, quiſnam illius Auctor fuerit, colligamus. Fuit ille patria Adrianopolita, ciuis & conterraneus Alypio. *Sic enim fit quadam benignitate res noſtras Deus adminiſtrauit, vt qui ex ipſa Patria productus fuerat, fructus, eum ipſi rurſus patria lætitiam dederit ſalutarem.* Non tantum voto, & deſiderio diſcipulus, ſed illius etiam inſtituti profeſſor. Ecce verba. *Porro autem ego quoque, qui ſum tua plantationis viliſſima, ô Pater! & tarda propago, hanc funebrem Orationem auſus ſum tibi dedicare.* Et, *Nequaquam obliuiſcaris, ô Sancte, ouium tua Mandra! ſed & ſi fueris gloria eorum, qui carent materia, circa diuinitatis verſans pulchritudinem, nos adſpice, & noſtri miſerere, quos & congregaſti, & orphanos reliquiſti, apertè dicens, Pacem Chriſti do vobis: valete, & conſeruamini ô filij; & non formidet, nec turbetur anima veſtra.* Symeon verò noſter, & Conſtantinopolitanus, & ciuilibus rebus addictiſſimus, Monachorum albo nunquam ſe adſcripſerat, quod ipſe ſciam. Non hic referam genus dicendi, quod vel imperitiſſimo ex ipſa lectione patere poterit à Symeonis ſtylo, & rerum tractatarum forma adeo diuerſum. Non ergo ad Heraclij tempora Metaphraſtes, ſcriptoris Vitæ Alypianæ auctoritate, quæ per imperitiam eidem appingitur, emendandus eſt error, qui paucorum animos occupauit. Adde, ſi ita antiquus Metaphraſtes fecit potiſſimam Sanctorum Vitarum partem, quas tamen illius eſſe legitimas certo ſciunt omnes, tanquam illi nugaciſſimè appictam, reijciendam eſſe tanquam ſpuriam, inueſtigandoſque alios earum Auctores. Indignum ſanè facinus, multumque inter pios homines deplorandum. Difficillima namque Eccleſiæ tempora, variis Hæreticorum nugis, ac Tyrannorum machinis per vim, & nefas conturbata, quæ ab ætate Heraclij per annos ccc. & inde excurrunt, & præclariſſimis Sanctorum doctrinisj, ac inſtitutis colluſtrata hac Symeonis antiquitate, ſine certi ſcriptoris notitia vileſcerent.

Minus conſideratè locutus eſt Ioannes Molanus ad 13. Maij in Martyrologio Vſuardi adnotans ex Tomo 6. Lipomani, Metaphraſtem excerpſiſſe Hiſtoriam vitæ ſancti Epiphanij Conſtantiæ Cypri Epiſcopi, ex voce & relatu Ioannis eius diſcipuli, qui Metaphraſte (etiam ipſo Heraclio) antiquior eſt, vixitque circa annum Chriſti 430. vel paulò infrà. Sed Molani inconſiderantia ex his, quæ ſupra contra Villegam & Ribadeneyram attulimus, planè refellitur. Idque vt magis pateat, noto ex Vitis Sanctorum, quæ hodie partim ſtudioſorum manibus teruntur, nullum certum deſumi poſſe de ætate Metaphraſtæ argumentum; tum enim vel plures Metaphraſtæ, Molani aberratio.

F

vel ipſum Metaphraſtem omnibus ſæculis vixiſſe, ſcripſiſſeque aſſerere cogeremur, vt vidimus. Confirmoque exemplo. Sancti Sabæ Vita edita apud Surium, Symeoni Metaphraſtæ vindicatur. Id ſi verum fuerit, iam aliam quoque ipſius Metaphraſtæ ætatem ſub Iuſtiniano tenemus, cum ſcriptor illius Vitæ iiſdem cum Saba temporibus vixiſſe ſeſe aſſerat. Vin alterum? Audi. Vita ſancti Autonomi Martyris apud Surium, & alios, Metaphraſtem auctorem agnoſcit: id ſi verum eſſet, aliam quoque ætatem Metaphraſtæ haberemus. Narrat is Auctor à martyrio dicti Autonomi ad ſua vſque tempora ducentis annis prætergreſſis, cadauer illius licet in ſepulchro poſitum, integrum incorruptumque perduraſſe. En verba. Ἐγὼ δὲ νικῶντα τὸν ἀθλητὴν ὁρῶν τὴν φύσιν καὶ μετὰ θάνατον, πρὸς δοξολογίαν Θεοῦ διανίσταμαι. ἐπιβαλὼν γάρ ποτε τὰς ὄψεις τῷ τάφῳ τοῦ Μάρτυρος, τὸ ἱερὸν αὐτοῦ σκῆνος ἐθεασάμην, καὶ ἀνάλωτον ὑπό γε τῆς ἰσχύος τοῦ θανάτου μεμενηκὸς κατενόησα. ὁ γὰρ πᾶσαν τῶν ζώων τὴν σύμπηξιν τριημέρῳ διαστήματι λύειν αὐχῶν, ὅπου ἤδη διακοσίοις τρίχα τοῦ γενναίου διαφθεῖραι οὐκ ἴσχυσεν, ἀλλ᾽ ἔτι κόμη τῆς κεφαλῆς δασεῖα καὶ ἀλώβητος, ὅτε τῆς μορφῆς χαρακτὴρ συνεστηκώς τε καὶ ἀδιάλυτος, τῇ τε δορᾶς εὐτονίᾳ, μηδὲ τὰς ὑπὸ ῥινὸς τρίχας ἀποβαλών. ἀνέῳγε δὲ αὐτῷ καὶ ὁ τῶν ὀμμάτων κύκλος, δι᾽ ὧν ἐμοὶ δοκεῖ καὶ θεώμενος, αἰδοῖ τοῦ νόμου τῆς τελευτῆς, τὴν σιωπὴν προσποιεῖσθαι. ἕστηκε δὲ καὶ ὁ πᾶς τοῦ σώματος τύπος τὴν ἰδίαν συντηρῶν ἁρμονίαν, καὶ οὔτε τῆς κεφαλῆς οὐδ᾽ ὅλως ἀπορραγείς, οὔτε τῶν λοιπῶν μερῶν τὴν διάστασιν ὑπομείνας. οὕτω γὰρ ὁ μεγαλόδωρος κύριος δοξάζειν οἶδε τοὺς οἰκείοις αὐτὸν μέλεσι δοξάσαι προελομένους. *Ego autem videns athletam etiam poſt mortem vincentem naturam, exurgo ad Deum glorificandum: inijciens enim aliquando oculos in ſepulchrum Martyris aſpexi ſacras eius reliquias, quæ inuictæ manſerant à mortis viribus. Quæ enim vniuerſam animalis compoſitionem, ſe trium dierum ſpatio gloriatur diſſoluturam, iam ducentis annis non valuit præclari illius viri vel pilum corrumpere; ſed & coma capitis eſt denſa, & illæſa, & forma character conſiſtit integer, pelle firma & intenſa, ne amiſſis quidem pilis labri ſuperioris. Eſt autem ei orbis quoque apertus oculorum, per quos intuenti mihi videbatur quod legem tantum mortis ipſe reueritus, ſilentium ſimularet. Stat autem vniuerſa quoque figura eius corporis ſuam conſeruans compagem, & nec eius capitis ruptum eſt aliquid, nec reliquarum partium facta eſt vlla à ſe inuicem diſiunctio. Sic enim munificus Dominus ſcit viciſſim glorificare eos, qui ſuis membris voluerunt eum glorificare.*

Autonomus martyrium ſubiit ſub Diocletiano circa ann. Dom. 303. adde intacti à putredine corporis annos 200. erit Chriſti 503. quo ſcriptor Vitæ viuebat. Sed hic fuerit Anaſtaſij Imperatoris decimus tertius, ergo tum quoque viuebat ſcribebatque Metaphraſtes. Rem planè ridiculam. Quare Vitæ editæ, vel edendæ accuratè conſiderandæ ſunt, tum demum Metaphraſtæ aſſerendæ. Diſcipuli enim omnes, ſiue Monachi, ſiue alia quoque Eccleſiaſtica dignitate præcellentes Metaphraſtem abdicant: cum ille ſecularibus negotiis

addictus, quamuis pietate & ſanctitate inſignis in ſæculo vitam egerit. Illud quoque animo reputandum eſt, Vitas, quas Metaphraſtes concinnauit, pleraſque ab aliis antea fuiſſe deſcriptas, cum tamen illi nec ſtylus ſatisfaceret, nec Hiſtoriæ ſeries, veritatem rei ab aliis Auctorib. edoctũ, mutato ſtylo, & forma dicendi in meliorem proſpectum dediſſe: non ita tamen, vt antiquiores obliterarentur. Quis enim tot voluminum ſtruem ſibi comparaſſet, & ex illis Vitas dempſiſſet? Sic factum eſt, vt vtriſque permanentibus, non tantum recens ſcripta à Symeone, ſed antiquior etiam, cum dicitur vitam illam à Symeone deſcriptam fuiſſe, Metaphraſtæ ipſi aſſereretur. Hinc plures Metaphraſtæ ætates, & plura in eum à parũ prudentibus congeruntur, cum aliorum vitia, & falſæ narrationes Metaphraſtæ à talibus criminibus vacuo, integroque referant. Sit exempli cauſa: Scripſit Symeon Vitam ſancti Euſtachij, & filiorum; ante eundem Metaphraſtem ab aliis concinnata, & ſi non ita eleganter in Eccleſia legebatur. Laudatur à Ioanne Damaſceno, & aliis. Eam ſi quis Metaphraſtæ tribueret, iam alia ætas ante ipſum Damaſcenum Metaphraſtæ aſſurgeret, vitiaque ſimilium ſcriptorum in Metaphraſtem refunderentur, quod abſonum indignumque tanto viro fuerit. Ita etiam de ſanctæ Eupraxiæ, Danielis Abbatis, Ioannis Chryſoſtomi, Euphemiæ Martyris, Procopij Martyris, Anaſtaſij Perſæ, Amphilochij Iconienſis Epiſcopi, aliorumque ne ſingulos recenſeam, Vitis cenſendum eſt. Quas vbi primum genuinas Metaphraſtæ à ſpuriis diſtinxeris, tum demũm de ætate Symeonis, eiuſque integritate, & in enarranda Hiſtoria veritate iudicium feres; aliàs ſententiam differas, & à criminationibus abſtineas, ne in immerentem nullam ob cauſam iniurius audias. Riſum mihi ſæpè mouere ij, qui quidquid habuerint de Vita Sanctorum ſine auctoris nomine, id totum ſine alio examine ſtultè nimis, atque impudenter Metaphraſtæ dedunt.

Id ſi conſideraſſet doctiſſimus Bellarminus de Scriptoribus in eo obtrectando non ita profuſus fuiſſet. *Illud autem obſeruandum à Metaphraſte ſcriptas fuiſſe Hiſtorias de Vitis Sanctorum multis additis ex proprio ingenio, non vt res geſtæ fuerant, ſed vt geri potuerant: addit enim Metaphraſtes multa colloquia, ſiue dialogos Martyrum cum perſecutoribus, aliquas etiam conuerſiones adſtantium paganorum in tanto numero, vt incredibiles videantur. Denique miracula plurima, & maxima in euerſione Templorum, & Idolorum, quorum nulla eſt mentio apud Veteres Hiſtoricos.* Multa addidiſſe de ſuo Metaphraſtem. Hæc verò probandum eſt. Sed quis ille lynceus fuerit, quis in obſcuriſſimis antiquitatis tenebris videns, addita à vere geſtis ſecernet? Etiam ſi ipſa Acta Martyrum autographa, & vitæ ipſæ ab iiſdemmet, quorum Vita enarratur Hiſtoriam haberemus, difficili tum etiam examine id poſſemus conſequi: neque enim omnia in illis recenſita ſunt, nihilque neglectum itavt ab alio addi non potuerit. Et quare potius

Bellarmini caſtigata cenſura.

Digitized by Google

non multa ipſe omiſerit, quæ minus probaret, quam addiderit. Narrat præterea res geſtas, *non vt res geſtæ fuerunt, ſed vt geri potuerunt.* Vnde id habet Bellarminus? Habuitne ipſe rectum actorum ordinem, & vt res geſta eſt ab alio conſcriptam, & publicatam, vnde immutationis huiuſmodi Metaphraſtem arguerit? Prodat in lucem. Aliàs illi ex ingenio & ſuſpicione quadam ſua aſſerenti non credemus. Suſpicetur ille quidquid velit, acumine ingenij, quo pollet, edicet. Res cum in facto conſiſtat, niſi rem ipſe, vti geſta eſt, in medium proferat, rem aliter, & vti geri potuerit, narrari à Metaphraſte non dicemus. *Addit colloquia, & dialogos Martyrum cum perſecutoribus.* Quid ſi illa habuit ipſe ex aliis Manuſcriptis & libris Authenticis, qui modò vel negligentia hominum, vel ruſticitate illa ſua, vel vetuſtate obſoleuerint? Diligentia Græcorum Imperatorum, quorum maxima tum erat penes vniuerſum orbem auctoritas, in illis conquirendis non defuit Maximi ſumptus tum ex Imperatorum ærario, tum ex propriis ipſius Metaphraſtæ, cuius amplæ erant facultates, in hoc negotio decreti, effuſiſſimè ſuppeditati ſunt: non defuere comitum, eorumque doctiſſimorum auxilia. Ea quoque tempeſtate plures manuſcripti Codices habebantur, quàm hac noſtra ætate, quum & Barbarorum incurſionibus vniuerſa Græcia afflicta eſt, & ſimiles Codices nequiſſimorum hominum ſcelere variis modis deperditi: adde curioſorum hominum ſollicitudine & ſtudio, alio, atque alio exportati. Quis itaque iure negauerit, quæ Metaphraſtes concinnauit in aliis Codicibus, iiſque fide dignis non perlegiſſe? Et poteſt tandem quilibet, dummodo rerum ſubſtantiam non immutarit, alio & alio modo rem efferre. Etenim ſi iiſdem ipſe formulis & luminibus, ac Veteres illi rem exſcripſiſſet, Vitarum exſcriptor, non auctor dici meruiſſet. Studium ſimile laudauerat in Vita Ioannis Damaſceni, Ioannes Patriarcha Hieroſolymitanus; Εἰ οὖν τὴν ἐκείνου μορφὴν ἔστι τὸ λαμπρὸν ἐπισπεύδουσι, τί ἄρα δεῖ τοὺς περὶ τὰς ἱστορίας τῶν πράξεων ἠμεληκότας ἐᾶν τοὺς λόγους, καὶ ἀκαλλεῖς: ἀμόρφους. τοῖς γὰρ ἀρχαιοτέροις συγγνώμη, ὡς ἔχουσι, σχεδιάζουσι λόγοις τὰς πράξεις δ' ἱστοροῦντας τῶν εὐαρεστησάντων χριστῷ, ὡς ὁ λόγος τὸ σπουδαζόμενον γένοιτο, ἢ συληστέον, βίους ἁγίων παρεγχαραχθέντας, ἐσχεδιασμένους, ὡς ἔτυχε, καὶ μᾶλλον ἀνδρῶν ποιούντων, οἷς ποιὰ καὶ ζωὴ τὸ λόγοις ἐπαχθὲς ἐγχειρημάτων. *Igitur ſi circa imaginum effigiaturas tantoperè probatur id genus ſtudij, dignumne fuerit, quòd ipſorum bene præclaraque geſta negligantur, & inculta iaceant hiſtoria? Non profectò. Nam vt interim concedatur ſimplicioribus venia, qui, qua poſſunt opera, tumultuaria, diuorum acta conſcribunt: diſerti tamen, ingenioque pollentes, nequaquam dignandi ſunt venia, ſi, quod faciunt, contemptui habent, Vitas Sanctorum, præſertim ſi illorum ſpiritus, ac vita inuigilauit libris:* &c. Amplificauerit etiam, vt legentium animis ſatisfaceret, quod in alis Hiſtoricis laudatur, expetiturque ab omnibus, iure in Metaphraſte non reprehendimus. At

Vindicatus Metaphraſtes; eorum ſcriptor & enarrator quæ probatis monumentis cõſignata inuenerit.

res ipſe ſacras pertractauit, in quibus vel immutare, vel addere ſumma religio. Parcant mihi qui iſta opponunt. Neſciunt quid inter fidem humanam, diuinamque interſit, quid inter Hiſtoricum, & Euangeliſtam, quid inter dogmata, & conſuetudines, quid inter res præcipuas, & potiſſimas, quas vel leuiſſima immutatione vulneraueris, & inter leuiſſimas, & ſcribentis arbitrio obnoxias, quæ vtcumque narratæ dum à veritate non receditur, nulli detrimentum adjungunt,. Quis in referendis colloquiis veroſimilia damnet? Operas, & facultates collatas ab Imperatoribus abunde expreſſit Pſellus in Oratione; Φασί γέ τοι μηδ᾽ ἐκ παρέργου τοῦτον ἅψασθαι τοῦ πράγματος, μηδὲ αὐτὸν προθέμενον εἰ μὴ ὅσον βούλεσθαι. Βασίλειοι δὲ τοῦτον παρακλήσεις ἐπὶ τοῦτο προελεύσασθαι, καὶ οἷς ἐφροντίζετο λόγος καὶ σύνεσις. καὶ ἦν αὐτῷ ἡ παρασκευὴ ἐξ ἑτοίμου, κύκλος τε οὐ βραχὺς τῶν τε πρώτως ἐνσημαινομένων τὴν λέξιν, καὶ τῶν μετ᾽ ταῦτα τιθέντων· καὶ ἄλλος ἐπ᾽ ἄλλῳ· ὁ μὲν τὰ πρῶτα ποιῶν, ὁ δὲ τὰ δεύτερα, καὶ ἐπὶ τούτοις οἱ τὰ συγγεγραμμένα ἐξακριβούμενοι, ἵν᾽ ὅτι τοὺς ὑπογραφέας λάθοι, πρὸς τὴν ὑποκειμένην διορθώσονται ἔννοιαν. οὐ γὰρ ἐνῆν αὐτῷ διὰ τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων πολλάκις τὰ αὐτὰ ἀνακυκλεῖν τε καὶ ἐφορᾶν. ἀλλ᾽ εἰ καὶ πολὺς ὁ ζῆλος ὀνόματος καὶ ἡ φροντὶς περιττοτέρα τοῦ δέοντος, ἢ μᾶλλον πρὸς τοῦτο δὴ ἀξιόχρεως· ἀλλ᾽ ὅμως ὁ στάχυς ἐνενίκησε μακρῷ τὴν σποράν, καὶ τὸ λήϊον εἰς οὐδέπω καὶ τήμερον. εἴτε καὶ μηδὲν ἄλλο τῷ ἀνδρὶ διεσπούδαστο, μηδ᾽ ἀποχρῶντα τὰ ἄλλα σύμπαντα, καὶ καθ᾽ ἕκαστον πρὸς ἀφορμὴν εὐφημίας ἀρκοῦν, ἀλλὰ τό γε τοσοῦτον ἑλέσθαι σπούδασμα, καὶ οὕτω κατορθῶσαί τι καὶ ἀπηρτισμένως, αὐτάρκης αὐτὸ παντὸς ἄλλου πρὸς ἐγκώμιον τῷ ἀνδρί. *Porrò autem dicunt eum non leuiter, & quaſi aliud agentem hanc rem eſſe aggreſſum: neque ipſum id ſibi propoſuiſſe, vt faceret quantum vellet. Sed Imperatoris adhortationes eum ad hoc adduxere, & ij, quibus cura erat doctrina, & intelligentia, & promptus ei fuit apparatus, & non paruus orbis eorum, qui primo dictionem notis excipiebant, & eorum, qui poſteà tranſcribebant: & alius poſt alium, ille quidem prima faciebat, hic verò ſecunda exſcribebat. Et poſt hos alij qui quæ ſcripta fuerant, pulchrè intelligebant, vt quod ſcriptores latuerat, ad propoſitam corrigerent ſententiam. Nam propter ſcriptorum multitudinem non licebat ei ſæpè eadem reuoluere, & intueri. Sed etſi fuerit multus labor, & maior quam par eſſet ſollicitudo, immò verò digna, quæ in hoc adhiberetur; ſementem tamen longè vicit ſpica & ſeges, qualis nondum fuit vſque in hodiernum diem. Quocirca etiam, ſi nihil aliud à viro illo fuiſſet elaboratum, & non alia omnia, quæ vel ſingula ſufficiunt ad laudem conciliandam, opus tamen tale ſuſcepiſſe & id tam præclarè effectum reddidiſſe, Viro pro quovis ad laudem ſufficeret.*

Aliquas etiam conuerſiones aſtantium Paganorum in tanto numero: miracula plurima, & maxima in euerſione Templorum, & Idolorum, quorũ nulla eſt mentio, apud Veteres Hiſtoricos. Nullam eſſe mentionem apud veteres Hiſtoricos, nemo verè, neque ingenuè dixerit, niſi qui omnia antiquorum monumenta, etiam quæ alicubi latent vel diſperdita

Georgius Alexandrinus ipſe Sauilio malè ſugillatus.

ſunt, legerit: quæ legiſſe Bellarminum, nec ipſe Bellarminus dicet. Sic Sauilius accuſauit falſitatis multas miraculorum narrationes in Georgio Alexandrino, qui Vitam Chryſoſtomi ſcripſerat, quia antiquiores, vt Socrates, Sozomenus, Theodoretus, Palladius eas non narrant. Quaſi verò res Eccleſiaſticas alij nō ſcripſerint; licet ſcribatur ab aliis, falſum, ac ſuſpectū ſit. Nugæ Multa etiam ex traditione habentur, quæ in libris ſcriptis non exſtant. Nilus Chryſoſtomi diſcipulus in Epiſtolis ſcribit, Chryſoſtomum, *Τοῖς γνησίοις τῶν πνευματικῶν φίλων κατ' ἰδίαν διηγήσατο. Legitimis ſpiritualibus amicis priuatim narrauit.* Et Epiſtola ad Anaſtaſium narrat, viſiones Angelorum, qui celebranti Chryſoſtomo aſſiſtebant. Sic etiam Proclus narrauit, vel etiam ſcripſit, licet non exſtet, viſionem ſancti Pauli dictantis Chryſoſtomo interpretationem Epiſtolarum. Male itaque concluditur, Non legitur apud veteres Hiſtoricos, ergo non fuit. Miracula ſanè, quæ narrat Metaphraſtes *maxima ſunt.* Non abnuo. Id illi in animo fuit, res magnas, admirandas, inſuetaſque in ſcriptis referre. Parum illi curæ fuit minutiora recenſere, quæ etiam ipſe data opera prætermiſit. Conuerſiones Paganorum tam ſpiſſæ & in tanto numero incredibiles ſunt. Incredibiles iis, qui æternitatem & tempus, ſummum bonum, & ſua commoda: vitam beatam, ac ventrem: vires diuinas, & humanas pede ſuo, & modulo, non rei natura metiuntur. Gregorius Nyſſenus in Vita ſanctæ Macrinæ. Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ ἑαυτῶν μέτρα τὸ πιστὸν ἐν τοῖς λεγομένοις κρίνουσι. τὸ δὲ ὑπερβαῖνον τὴν τοῦ ἀκούοντος δύναμιν, ὡς ἔξω τῆς ἀληθείας ταῖς τοῦ ψεύδους ὑπονοίαις ὑβρίζουσι. Διὸ παρίημι τὴν ἄπιστον ἐκείνην ἐν τῷ λιμῷ γεωργίαν, πῶς ἐκβαλλόμενος ὁ πρὸς τὴν χρείαν σῖτος, οὐδεμίαν αἴσθησιν ἐποίει τῆς ὑφαιρέσεως· ἐν τῷ ὁμοίῳ διαμένων ὄγκῳ, καὶ πρὶν διαδοθῆναι ταῖς τῶν αἰτούντων χρείαις, καὶ μετὰ τοῦτο, καὶ ἄλλα τούτων παραδοξότερα, παθῶν ἰάσεις, καὶ δαιμονώντων καθάρσεις, καὶ ἀψευδεῖς προρρήσεις τῶν ἐκβησομένων ἅπαντα τοῖς μὲν δι' ἀκριβείας ἐγνωκόσιν, ἀληθῆ εἶναι πιστεύεται κἂν ὑπὲρ πίστιν ᾖ. Ἐπὶ δὲ τῶν σαρκωδεστέρων, ἔξω τοῦ ἐνδεχομένου νομίζεται· οἱ οὐκ ἴσασιν, ὅτι κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, καὶ ἡ τῶν χαρισμάτων διανομὴ παραγίνεται· μικρὰ μὲν ὀλιγοπίστοις, μεγάλη δὲ τοῖς πολλὴν ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν εὐρυχωρίαν τῆς πίστεως. *Pleriq; pro eo, quantū ipſi poſſunt efficere, credūt ea, quæ dicuntur, quæ verò audientis ſuperant vires, tanquā à veritate remota mendacij ſuſpicionibus inſectantur. Proinde mirandam illam in penuria, & fame agriculturam prætermitto. Quomodo in pauperum vſus projectum frumentum, nec dum diſtribueretur, nec poſt imminutum ſit, ſed eadem menſura, numeroque permanſerit: aliaque his longè magis admiranda, morborum curationes, expulſiones dæmonum, & veras futurorum prædictiones: quæ quidem omnia iis, qui diligenter explorarunt, vera eſſe conſtat, licet fidem ſuperare videantur, nec fieri potuiſſe iudicentur ab iis, qui carni magis addicti ſunt; qui neſciunt proportione fidei, munerum fieri diſtributionem, & parua quidem dari habentibus paruam fidem, magna autem illis, qui ingenti fide prædti ſunt.* Auctor Vitæ ſancti

Digitized by Google

Niconis, qui à pœnitentia ſibi cognomentum habuit; Περίεισι γάρ πως οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὴν οἰκείαν ἀφορῶντες ἀσθένειαν, τὰ παράδοξα πολλάκις τῶν πραγμάτων, καὶ ὑπὸ τῆς θείας χάριτος εἰς τιμὴν τῶν Ἁγίων τερατουργούμενα, ἀδύνατα οἴεσθαι, καὶ μὴ ῥαδίως πιστεύειν ταῦτα, ἢ παραδέχεσθαι. *Ita natura homines comparati ſunt, ſuæ infirmitatis limites non excedentes, vt res ſæpius præter expectationem, & in honorem Sanctorum à Deo mirificè perpetratas, haud fieri potuiſſe exiſtiment: neque ita facile illis fidem adhibeant, nec admittant.* Symeon ipſe Metaphraſtes in Vita ſancti Symeonis Stylitæ Senioris. Ἀλλὰ δέδοικα μὴ τοῖς μετὰ ταῦτα μῦθος εἶναι δόξῃ τῆς ἀληθείας γεγυμνωμένος. Φιλοῦσι γὰρ ἄνθρωποι τῇ φύσει μετρεῖν τὰ γινόμενα· εἰ δέ τις τῶν αὐτῆς ὅρων ἐπέκεινα λέγοιτο, ψευδὴς τοῖς τῶν θείων ἀμυήτοις ὁ λόγος νομίζεται. *Sed vereor, ne poſteris hæc fabula videantur, à veritate aliena. Namque homines natura facta commenſurare ſolent. Et ſi quid extra illius limites aliquid narrauerit, mendax rerum diuinarum inexpertis ſermo iudicatur.* Incredibiles neſcientibus, quantum eſt in ſanguine Chriſti virium, eandem eſſe poteſtatem in Chriſto centum, & mille, & decem millia, & multo plures in fidem conuertendi. Tot regna, tot prouinciæ puſillo tempore Chriſti fidem profeſſæ, tot Martyrum myriades breuiſſimo tempore Deo conſecratæ, tanti numeri conuerſorum Paganorum fidem nec dubiam faciunt.

His quoque manifeſtè colligitur, quantum ineptiat Caſaubonus, dum nullam ob cauſam in Metaphraſtem acerrimè deſæuit, Exercit. 6. *Metaphraſtes ſcriptor oppidò recens, & perſæpe vaniſſimus, magnuſque fabularum anilium conſarcinator.* Tantumque ei tribuit, *quantum ei debet, qui diligentia quidem ſumma, ſed iudicio nullo in ea collectione ſit verſatus; neque aliter Baronius iudicat, quoties intendit animum, quod vtinam ſemper feciſſet. Ne alia loca eius proferam in quibus Metaphraſtem, vt anilium ſæpè fabularum hamaxarium ſeuerè caſtigat, in hac ipſa Hiſtoria non conſtat ipſe ſibi,* &c. Modeſtiam tuam, & pudorem! Caſaubone, ſi eſt. Verba iſta tua tam magnifica habeto tibi ipſi: ne appingas Baronio Scriptori modeſtiſſimo, & verè Chriſtiano. Metaphraſtæ dictum aliquando Baronius non approbauit, aliquando rejecit, ideone & vaniſſimum, & anilium fabularum conſarcinatorē, & hamaxarium declarauit? Quid diceret de ſuis iſtis Exercitationibus Caſaubonus, in quibus non perſæpè, ſed ſemper, & ſingulis paginis à doctiſſimis Scriptoribus, non falſitatis tantum, & temeritatis, ſed etiam malignitatis conuincitur? Vt ergo minus animoſi ſimus in Metaphraſtem, prius & ante omnia, vt ſuprà dixi, Vita Sancti examinanda eſt, an ſit legitima Metaphraſtæ, ne aliorum malè, inconſideratéque dicta in Metaphraſtem refundantur. Nec meliùs ſapit Franciſcus Goduuinus de Præſulibus Angliæ cap. 7. *De Symeone Metaphraſte, ſi non ſufficit dixiſſe, quod de Sozomeno Melchior Canus, Græcus is fuit, & hæc natio eſt, ſemperq; fuit ad mentiendum promptula,*

Caſtigatur ineptiens Caſaubonus.

quam dignus ſit fide iudicet Baronius, cuius verba libenter vſurpauerim de eo hac in cauſa laturus ſententiã: ſic enim ille. Sicut in aliis multis ibi à ſe poſitis errare Metaphraſtem certũ eſt, ita & in his allucinatũ eſſe conſtat. Ac iure profecto tũ demum poterat mendaciſſimi nebulonis ſtigmata inurere, quem ter, ſi non quater mendacij, ac falſitatis tum nuperrimè arguiſſe deprehendet, quiſquis paucula folia locum illum præcedentia euoluerit. Belle equidem. Metaphraſtes Græcus eſt: Græci ſunt prompti ad mentiendum Ergo nulla fides Metaphraſtæ adhibenda. Sequere, omnes Hiſtorici Eccleſiaſtici antiquiores Græci ſunt; ergo dicta eorum ſunt reijcienda. Si quia Græci, ideo fide carent, quanam ratione ſuadebimur dictis tot ſanctiſſimorum Patrum, tot Conciliorum decretis? Goduuinus reſpondebit, omninò omnes ad vnum, & eorum dicta omnia negligenda, quia Græcorum ſcilicet: ne tamen vera, quia non probantur, nec ſunt è cerebro recentiorum Hæreticorum. An mentiti ſunt vnquam Angli, & reliquæ nationes Occidentales, vt nempe tanquam numquam mentitorum fidei credamus? Male equidem cum Hiſtoria tum Prophana, tum Eccleſiaſtica ageretur, ſi fidem eorum penitus vellamus, qui aliquando ab aliis Scriptoribus mendacij, aut falſitatis redarguuntur. Cum enim homines ſunt, poſſunt in aliquibus falli, & ita humana conditione poſcente ſæpiſſimè falluntur, non ita tamen, vt multo ſæpius vera non nuncient & ita ſint, vt ipſi dicunt, & narrant.

Baronij de Metaphraſtæ ætate ſententia.

Baronius in Annalibus ante annum 859. Metaphraſtem vixiſſe colligit ex ætate Michaëlis Pſelli, qui eo anno viuebat, & Orationem in illum habuerat, qua aſſerit de eius obitu audiſſe eos, qui viderant, felicem ipſius ad Deum tranſitum. Quare circa annum minimum octingenteſimum Metaphraſtem floruiſſe neceſſe eſt, qui anno 859. iampridem defunctus laudatur. Baronium ſecuti ſunt plures alij, quos hîc commemorare neceſſe non eſt: ſententiæ fundamentum nullum aliud erit, quam Pſellus ipſe Orationis Auctor: nam idem ipſe in eiuſdem Metaphraſtæ venerationem, ac cultum officium in Eccleſia concinendum compoſuit. Is in Canonis Ode 5. refert illum conſilio atque monitu Parij Anachoretæ munus aggreſſum ſcribendi, primum omnium colloquium illud ſcripſiſſe, & Theoctiſtæ Vitam graphicè admodum celebraſſe: Τὸ πρῶτόν σου σύγγραμμα ἐκ προνοίας θεϊκῆς, καὶ ὁμιλίας γέγονε τοῦ ἱεροῦ πρεσβύτου καὶ μοναστοῦ, Συμεὼν θαυμάσιε, ὃν ἐν Πάρῳ τῇ νήσῳ τεθεώρηκας. Et, Ἀξίως ἐξύμνησας τῆς Λεσβίας τὰ λαμπρὰ καὶ θεῖα ἀγωνίσματα, Θεοκτίστης τῆς ὄντως ἀγγελικὸν μικροῦ καὶ ἀσώματον πλουτησάσης πανσόφως τὸ πολίτευμα. *Prima tua commentatio ex diuina prouidentia, & colloquio facta eſt Sacri ſenis & Anachoretæ, Symeon admirabilis, quem in Paro inſula conſpexiſti.* Et, *Pro dignitate laudaſti Leſbiæ illuſtria, & diuina certamina, verè Theoctiſta, à Deo fabricata, quæ Angelicam, & tantum non incorpoream abſoluit ſapienter vitæ rationem.* Cum itaque certum ſit, vitam hanc Theoctiſtæ,

Digitized by Google

ctiſtæ, quæ præ manibus omnium eſt, ſcriptam fuiſſe à Metaphraſte, in eaque agatur de ætate Auctoris, certum quoque remaner, tempus Symeonis Metaphraſtæ. Quæcunque enim de ſe Auctor, vel de Himerio contra Arabes Cretam miſſo, narrat, ea euenere tempore Leonis Imperatoris Baſilij Macedonis filij, & Conſtantini Porphyrogennetæ patris, qui ob doctrinam, & reliquas alias diſciplinas, quibus inclaruit, ſapientis ſibi cognomentum accepit. Addeſis Cedrenum, Zonaram, Curopalatem, reliquoſque Eccleſiæ Græcæ ſcriptores. His Diatriba mea de Pſellis concluſi Symeonem Metaphraſtem Vitarum ſcriptorem ſub Leone floruiſſe, muneribus ac dignitatibus auctum; ſub eodem ſcriptionem exorſum eſſe, & ſub Conſtantino Leonis filio, & nepote Romano, ætate etiam prouectiore, aſſiduis laboribus abſoluiſſe.

Hæc doctiſſimus Bollandus non vſquequaque probauit. *Non erat tum admodum natu prouectus Metaphraſtes, vt qui Imperatoria virtutis tyrocinium ponere ſub veterano Duce iuberetur. Fuerit tunc* XX. *aut* XXII. *annorum; potuit igitur ad annum Chriſti* CMLVII. *aut* CMLX. *vitam deinde producere, atque ita ſub Conſtantino Porphyrogenito Leonis filio tum Theoctiſtes eam Vitam, tum alia Diuorum acta eum elucubraſſe certum videtur, non vt Allatius ſcribit, ſub Leone, & Conſtantino. Nam in hac Vita Leonem diſertè* τὸν μακαρίτην, *felicis memoriæ appellat, qua ratione loqui de mortuis ſolemus. Si ea prima eius Commentatio fuit, nihil igitur ſub Leone ſcripſit, quod quidem ediderit in lucem. Neque Alexandro rerum potiente, ita laudare Himerium auſus eſſet. Præcipuè publicas res tractare ſub Leone cœpit.* Alij etiam addunt, *valde adoleſcentulum in Cretam profectum fuiſſe.* Pendamus rem ſuo pondere. Idque vt accuratius ſuccedat, verba Symeonis recitemus ex Vita ſanctæ Theoctiſtes. Γενομένῳ μοί ποτε κατὰ τὴν Πάρον. Γέγονε δὲ. καὶ γὰρ ἐπὶ Κρήτην διέπλεον ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Λέοντος ἐκεῖσε πεμφθείς. Λέοντος φημὶ τοῦ εὐτυχοῦς ὄντως βασιλέως, καὶ τὴν εὐτυχίαν Ῥωμαίων τῷ τάφῳ ἀναθάψαντος. ἐπεμπόμην δὲ συστρατευόμενος Ἡμερίῳ τῷ πάνυ, τῷ στρατηγικωτάτῳ δηλαδὴ καὶ ἄρχοντι τοῦ τε Δρόμου, καὶ τοῦ στόλου παντὸς, ἢ τό γε ἀληθέστερον ποιησάμενος, καὶ μικρὰ τούτου μηδεὶς ἀτιμάσῃ τὸν ἄνδρα ἐπὶ τὴν παρεῦσαν τέως ὑπόθεσιν εἶμι, ἐκείνου κατὰ καιρὸν μνησθησόμενος. Ἐστελλόμην τοιγαροῦν τότε μὲν ἐκείνῳ συστρατευόμενος, καὶ προσβιβαζόμενος εἰς πεῖραν στρατηγικὴν, οἷα πῶλος μητρὶ πρὸς τὰ γενναιότατα τῶν στρατηγημάτων συσκαίρων. Οὕτω γὰρ ἦν ὁ τοῦ μακαρίτου μου Βασιλέως σκοπός· τότε δὲ πρεσβευόμενος πρὸς τοὺς τὴν Κρήτην ἔχοντας Ἄραβας. *Cum aliquando in Paro eſſem inſula: fui autem, nam in Cretam nauigabam à Leone Beatæ memoriæ eò miſſus, Leone, inquam, illo verè fortunato Imperatore, qui ipſam Romanorum felicitatem ſecum videtur in ſepulchrum intuliſſe. Mittebar autem vnà militans cum clariſſimo illo Himerio, vtpote ducendi exercitus peritiſſimo, Dromi Præfecto, qui & vniuerſæ claſſi imperabat, aut, vt verius dicam, ipſis animi perturbationibus; ſed ne multis efferendam laudibus illius peritiam*

Ioannis Bollandi ſcrupulus eiuſque diſcuſſio ſeu examen.

Aliquid hîc laxatum, aut deſideratur.

belli adminiſtrandi obiter attingens, leui eius facta mentione, dedecus ei potius videar inuſſiſſe, ad propoſitam intereà narrationem redeo, de eo opportuniùs dicturus aliàs. Mittebar igitur partim cum eo militans, & ad Imperatoriæ artis documentum aliquod promouendus, vt equulus matri, ad præclara eius ſtratagemata aſſiliens: id enim præcipuè Auguſtus ſpectabat; partim vt ad Arabas Cretam obtinentes legatione fungerer.

Planum eſt, dum hæc componeret Metaphraſtes Leonem Imperatorem vita defunctum fuiſſe, non ex verbulo tantum, Τοῦ μακαρίτου, ſed quod id apertiſſimis verbis enuncietur, Λέοντος φημὶ τοῦ εὐτυχοῦς ὄντως βασιλέως, καὶ τὴν εὐτυχίαν Ῥωμαίων τῷ τάφῳ συνθάψαντος. *Leone, inquam, illo verè fortunato Imperatore, qui ipſam Romanorum felicitatem ſecum videtur in ſepulchrum intuliſſe.* Riſi ſæpius, vt hoc quoque hîc obiter, etſi non extra materiam obſeruem, ridiculam Genebrardi in Chronico anno ante Chriſtum 263. interpretationem, qui vertens illa Suidæ de Symeone Metaphraſte, Ἐν τῇ τοῦ μακαρίτου λογοθέτου μεταφράσει, τῇ εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ, ita enunciauit. *Nobis aſſentitur Macaritus Logothetes in lib. Metaphraſis, his verbis:* cum debuiſſet, *nobis aſſentitur beatus Logotheta*, Metaphraſtes ſcilicet, *in Metaphraſi*, hoc eſt, in Vita, & Martyrio *ſancti Luciani*. Ne nouum hunc Auctorem Macaritum Logothetam, per imprudentiam confictum in antiquitate quærere inſulsè cogamur. Tum erat *valde adoleſcentulus*, vel, *non erat admodum natu prouectus: fuerit tunc viginti, aut viginti duorum annorum.* Hoc verò non probatur. Quinimò ſi res, de qua agit, attentius conſideretur, multo videtur natu grandior, & mediam hominis ætatem decurrens. Ait de ſe in eadem Vita. Ἐγὼ δὲ περιεργότερος ὤν, καὶ συνιέναι δεινὸς ἤθεις ἀνδρῶν. *Ego cum eſſem curioſior, & ſatis ſolers, ac ſagax mores hominum percipiendi.* At ſolertiam, ſagacitatemque conſimilem, & longo experimento, & ætate prouecta conſequimur. Et quidem in deridiculo eſſet, ſi quis in iuuenili ætate ſimilia profiteretur. Quis præterea adoleſcentem cum tanto duce ſimul militantem? Quis imberbem Oratorem ad Reges, & potiſſimum Barbarum miſerit, qui veneranda, barbataque, vt ita dicam, forma, in qua credunt ſapientiam, prudentiam, fidemque ineſſe magis flectuntur, quam imberbi ac depile facie, cuius in peragendis negotiis nullam rationem habent. Et Metaphraſtes tum mittebatur, Cretam ad Arabes Legati munus obiens: Τοῦτο δὲ πρεσβευόμενος πρὸς τοὺς τὴν Κρήτην ἔχοντας Ἄραβας. *Partim ad Arabas Cretam obtinentes legatione fungerer.* Ne hîc referam, quæ Plato lib. 12. de Legibus ſtatuit, maiores annis quinquaginta ad publicum munus peregrè mitti: ideoque πρέσβεις dici, *ſenes, natu grandiores, ætate prouecta.* Et quod Plinius ſcripſerat ad Trajanum. *Cautum eſt, Domine, ne quis capiat Magiſtratum, neue ſit in Senatu minor annorum triginta.* Ante enim illam ætatem ho-

Digitized by Google

mines neque rerum gerendarum vſu, neque auctoritate apud eos, quibus perſuadere conantur, excellunt: imò dolis etiam haud difficulter capiuntur, quod de illis enunciarat Ariſt. li. 2. Rhetoricorum. Addo verba Syneſij de Regno ad Arcadium: Ἰσχυρὸν γὰρ ἡ νεότης ἐφ᾽ ἑκάτερα ῥοπῇ, ὥσπερ οἱ ποταμοὶ ταῖς δοθείσαις ὁδῶν ἀφορμαῖς ἀπληστότερον ἐπεξέρχονται. *Vehemens eſt impetus iuuenta in vtramque partem, non aliter ac amnes, qua via data eſt, eruptionibus illuc excurrunt auidius.* Lubrica eſt moribus ætas. Imò ſi verum eſt, quod nos coniectura non leui ducti aſſeruimus; neque eam improbauit Bollandus, Symeonem à ſecretis ſub hoc Leone, qui aurum à Rhodophyllo relictum Leoni Tripolitæ infami Apoſtatæ obtulerat, vt eum ab excidio Theſſalonicenſi auerteret, ideoque dignitatibus auctum ab Imperatore, non alium fuiſſe, quam Symeonem hunc Metaphraſtem, iam habemus certiſſimè, Symeonem eo tempore, quo Cretam adnauigabat ætate plenum fuiſſe, tantum abeſt, vt valde adoleſcentulus eſſet, & infra viginti tres annos ætatem numeraret. Expeditio enim Himerij ponitur anno Chriſti 902. Leonis imperij anno decimo ſeptimo, Rhodophylli, & Symeonis cum Tripolita Leone pacta anno Chriſti 904. à Ioanne Caminiata illius æui ſcriptore, & qui rebus aderat, recenſentur libro de excidio Theſſalonicenſi, in quo Symeonem hunc ætate prouectum vocat, Ἄνδρα ἐν συνέσει βεβηκότα, & διὰ πείρας ὄντα πολλῶν πραγμάτων. *Virum prudentia prouectum, & multarum rerum experientia munitum pectus gerentem.* An duorum annorum interuallum tantum hominem, & prudentiæ, & ætatis in alio, atque alio ſtatu collocauerit, & tantam rerum experientiam accreuerit, vt adoleſcentes in viros immutet, & minus prudentes ad prudentiæ vltimos limites ponat? Quoniam verò Legatio iſta Rhodophylli, & Symeonis non ita obuia eſt, & jejune admodum à Cedreno narratur, erit operæprecium, ſi à Ioanne Caminiata, Auctore non ita noto audiatur. Ἦν δέ τις μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους τῶν αἰχμαλώτων συλληφθεὶς Εὐνοῦχος τοῦ Βασιλέως, καὶ τῶν ἀρχόντων εἷς, Ῥοδοφύλλης οὕτω καλούμενος, ὃς ἔτυχε πρὸ μικροῦ τοῦ κινδύνου τὴν ἐπὶ δύσιν σταλείς· καί τινων χρειῶν ἕνεκεν πρὸς τῇ πόλει γενόμενος μεθ᾽ ἡμῶν συγκλεισθῆναι, καὶ τῶν ῥηθέντων ἀνιαρῶν μετασχεῖν. Ὃς καὶ ἐκόμιζε μεθ᾽ ἑαυτοῦ πλῆθος χρυσίου, ὅπερ ἔλεγεν ἀπάγειν ἐπικουρίας τινὸς χάριν τῷ κατὰ Σικελίαν στρατῷ συμπλεκομένῳ τοῖς κατὰ τὴν Ἀφρικὴν Βαρβάροις ἀεὶ, καὶ πολλῆς δεομένου τῆς ἐν τοῖς πράγμασι συνεργείας. Οὗτος οὖν κατὰ τὴν νύκτα, μεθ᾽ ἣν τοῦ κινδύνου τὴν πεῖραν ἅπαντες ἐδεξάμεθα, ἔλαθεν οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ἐξενεγκὼν τῆς πόλεως τὸ χρυσίον ἐκεῖνο, μετά τινων τῶν ὑπηρετουμένων αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν Στρυμμόνος ἐξαποστεῖλαι, χαράξας ἐπιστολὴν περιέχουσαν ἀσφαλῶς φυλάττειν τοῦτο μέχρι τῆς ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. Χειρωθεὶς οὖν ἐπεὶ ἤχθη κατὰ πρόσωπον τοῦ τυράννου· ὁ δὲ τὴν μορφὴν ἀγνοήσας, ἐμβριθέστερόν τι μᾶλλον ἢ πρότερον εἶχε πρὸς αὐτὸν χρησάμενος, ἀνηρώτα. Ποῦ δή, φησι, τὸ τοῦ Βασιλέως χρυσίον, τὰ δύο τάλαντα, ἅπερ ἐπὶ Σικελίαν ἄγειν ἐτάχθης. Ὁ δὲ, τοῦτο δή, φησιν, εἰς ὅπερ κατείλημμαι, δηλῶς, τὴν πολιορκίαν λέγω τῆς πόλεως, ἐπεὶ γὰρ αὐτῆς

Caminiata de excidio Theſſalonicenſi.

ἐγὼ δ' ἀδεῶς τυχὼν, ἀδυνάτως εἶχον τοσούτου κινδύνου παρόντος ὑποχωρεῖν, καὶ μὴ τὰ παρ' ἑαυτῷ λιπεῖν, πάντων εἰς ἐμὲ βλεπόντων ὡς αὐτίκα χρήσοντος, καὶ τῷ καιρῷ τούτῳ χρήσιμον, δυνάμενος παρασχεῖν, τούτου δὴ χάριν τὸ μὲν χρυσίον ἐκεῖνο τῆς πόλεως ὑπεξήγαγον· οὐ γὰρ εἶχον ἀκριβῶς περὶ ἀδήλων στοχάζεσθαι. Ἐγὼ δέ σοι παρέστηκα τὸ μὲν σῶμα δορυάλωτος, πολλῶν ἄλλων χρημάτων παρείπος, εἴγε ζῶντά με καὶ ἀβλαβῆ συντηρήσειας. Ἀχθεσθεὶς οὖν ἐπὶ τούτοις ὁ ἀλαζὼν ἐκεῖνος, καὶ τὸν θυμὸν ὁποῖος αὐτὸν εἶχε, διά τε τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τῆς φωνῆς ἔκδηλον παραστήσας, βύθιον ἐκβόησεν. Ἐπειδήπερ, φησὶν, οὐκ ἔμαθον ἐκ τῶν προκειμένων ἀδιάφθορον εἶναι τὴν τοῦ θανάτου ψῆφον, τοῖς μὲν τὰ οἰκεῖα χρήματα λύτρον παρεχομένοις ὁ τῆς γυναικωνίτιδος ἐστὶ, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τελείως ἐπίδειξιν ποιεῖται τὸ πλάσμα τοῦ ψεύδους, μέγα καὶ θαυμαστὸν, οἷα κατὰ τῆς ἑαυτοῦ προβαλλόμενος σωτηρίας, ῥάβδοις τοπλίσω τά τε ἰσχία, καὶ τὰ κατὰ τὸν νῶτον μέρη· ὡς ἂν ἄρτι γοῦν πρῶτον τινὶ πειρᾶσθαι, καὶ περὶ τίνων διαλέγεται, καὶ μὴ χρημάτων ἀλλοτρίων ἀμφισβητῶν τὸν περὶ ψυχῆς ἑαυτοῦ περιποιεῖται κίνδυνον. Οἱ λειτουργοὶ οὖν τῶν ἀδίκων φόνων, ὡς μόνον εἶδον αὐτὸν μετ' ὑποσυρμοῦ φωνῆς καὶ μανίας τὴν τοιαύτην ψῆφον κατὰ τοῦ ἱερῶτος ἐξενεγκάμενον, θᾶττον λόγου παντὸς τῇ γῇ τοῦτον προσέρραξαν, καὶ τοσαύταις βάλλουσι πληγαῖς, ὡς μὴ ἐπὶ πολὺ ἀντισχεῖν τὸ ἄθλιον τὸ σῶμα, ἀλλ' εἰς πολλὰ διαιρεθὲν, καὶ τοῖς ὀχετοῖς τῶν αἱμάτων τὸν ὑποκείμενον τόπον πληρῶσαι, ὥστε τὴν ψυχὴν ἐπαφεῖναι, καρτερεῖν τοῖς δεσμίοις ἐκείνοις ἀλγηδόσιν οὐκ ἐξισχύσασαν. Ὡς οὖν ἀπείρηκε καὶ δῆλος ἦν τοῖς ὠμοῖς ἐκείνοις δορυφόροις ἐπὶ τὰς πληγὰς ἀφεῖσι, καὶ μετὰ θάνατον, μόλις ποτὲ τοῦ κατισχύσαντος ἑαυτὸν ὀργῆς πελάγους ὁ [illegible]. Ἔσω, φησὶ, μετὰ τοῦ χρυσίου ἐκείνου καὶ σὺ εἰς ἀπώλειαν· ἀλυσιτελὲς γὰρ, ὡς ἔοικε, καὶ εὑρεθὲν ἂν διεδείκνυτο. *Cum reliqua captiuorum multitudine captus quoque fuerat quidam Imperatoris Eunuchus, vnus ex primatibus, cui Rhodophyllo nomen fuit, qui paulo ante periculum in Occidentem miſſus ob nonnullas cauſas admodum neceſſarias Vrbem appellens, cum nobis incluſus, noxa, quam memorauimus, particeps fit. Ducebat ille ſecum magnam auri vim, quod ille aſſeuerabat in Siculi exercitus, continuò cum Barbaris Africanis congredientis, multique ope propterea indigentis, auxilium deferre. Hic itaque nocte, quà preceſſerat diſcrimen, quod omnes experti ſumus, clanculum neſcio qua ratione, tum aurum illud, tum ſeruos ſuos nonnullos Vrbe extulerat, & ad Strymmonis Ducem miſerat, datis literis, vt illud ad finem vſque belli expetitam ſecuritatem haberet. Captus igitur Rhodophyllus ad Tyrannum conducitur. Ille aſpectu mutato, & vehementiorem quam antea naturam induens efflagitabat: Vbi ſunt Imperatorij auri talenta duo, quæ tibi commiſſa fuere, vt in Siciliam aduheres? Rhodophyllus, Meum hunc caſum, quem perfero, patiorque ſuſpicans, cernenſque vrbis obſidionem; quando ipſe huc fortuito delatus non poſſem ab imminente tam diro periculo euadere, ſecedereque, & mea qualiacumque illa forent, conferre, omnibus in me oculos vertentibus, tanquam proficuum ſibi, & tempori peropportunum, aurum illud clam Vrbe eduxi; neque enim poteram de dubiis certò aliquid conjectari. At ipſe nunc adſum tibi captiuus ingentium aliarum pecuniarum ſummam exhibi-*

Digitized by Google

turus, ſi viuum atque innoxium ſeruaueris. Hiſce ſuperbus ille commotus, & agrè ferens, & furorem, qui illum obſederat, & oculis, & voce explicans, imis ex præcordiis intonuit. Cum ex præſentibus haud didicerit calculum mortis euitari ab ijs non poſſe, qui proprias pecunias pro ſua redemptione non exhibent, hic, qui è Gynecaio eſt, imò veluti in ſcena mendacium explicat, ingens illud quidem, & admirandum, ſalutem contemnens, coxas & ſcapulas fuſtibus contundatur; vt nunc tandem agnoſcat, cui adſtat, & de quibus loquitur, & ne de alienis pecuniis ipſe diſputans, proprium vitæ diſcrimen ſubeat. Cædium itaque iniquarum adminiſtri, vt viderunt eum extenta voce, & rabie effuſa in præſentem ſibi ſimilem ſententiam ferentem, verbo quolibet citius, hominem in terram allidunt, totque eum verberibus mactant, vt corpus miſeri non diu reſtiterit, ſed partes in plurimas dilaceratum, ſanguinis veluti ductibus ſubjectum ſibi ſolum inundauerit, ſicque animam efflauerit, cum diros illos dolores ſuſtinere non poſſet. Vt verò defatigatum agnouerunt immanes illi lictores, qui plagis inferendis etiam poſt cædem finem non fecerant, vix tandem de furore aliquid remittens inexorabilis illa bellua, Eſto, inquit, cum auro illo & iſte in perditionem. Namque vt videtur, etiamſi compertum fuiſſet, nullum illius vſum percepiſſemus. Et paulò infrà. Ἐρχομένοις γάρ ποτε μετὰ τὸ τὴν πόλιν ἁλῶναι τοῖς ὑποσπονδήτοις διαδέξασι, καὶ τοὺς ἰδίους αἰχμαλώτους ὠνουμένοις συνήντα μετ' αὐτῶν, καί τις ἀνὴρ καλούμενος Συμεών, φρονήσει βεβηκώς, καὶ διὰ πείρας ὢν πολλῶν πραγμάτων, ὃς ἦν πρὸς τοῦ Βασιλέως σταλεὶς δι' αἰτίαν τινὰ χρειώδη πρὸ μικροῦ τῇ πόλει, περὶ ἧς νῦν οὐκ ἀναγκαῖον εἰπεῖν. Τούτοις οὖν καθ' ἑκάστην μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀπόπλου συχνῶς ἐρχομένοις ἀνακοινοῦσι τὴν κατὰ τῶν εἰρημένων βουλὴν ὁ δεινὸς προσελθὼν λέων εἰπὼν πρὸς αὐτούς, Ὡς ἐγὼ ἀπηχθὼς, φησί, φερόμενος ἐξ ἀρχῆς καθ' ὑμῶν, οὐκ ἐκείνους ζωῶσαι τῶν δεόντων οὐδένα· τίς γὰρ ἐκ Θεοῦ μισθὸς πολεμίοις ἀνδράσιν ἐν καιρῷ νίκης τὸν θάνατον συγχωρεῖν, οἳ αὐτοὶ μᾶλλον ἐπέκτεινον καθ' ἡμῶν; ἀλλ' ἐπειδὴ χρεία τις ἐπείγει, καθ' ἣν δεῖν ἐπάναγκες ζωωθῆναι τούτοις, εἴπερ αἴτιον τύχοι τοῦ πέρατος, περὶ τούτου καθ' ἑαυτοὺς ὑμεῖς σκέψασθε· ἐπείγομαι γὰρ ἤδη τῷ καιρῷ μελλούσης πρὸς τὴν ἰδίαν ἀποπλεῖν πατρίδα. Δύνασθε οὖν αὐτίκα ποιηθῆναι τούτων ὄντων διακοσίων τὸν ἀριθμὸν, δι' ἐγγράφου ἐγγύης, ὡς λαβεῖν ἡμᾶς ἀντ' αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς καταλλαγῆς ἰσαρίθμους Ἀγαρηνούς, πεῖσαι τε τὸν κρατοῦντα τῶν Ῥωμαίων τὰ σκῆπτρα, μηδεμίαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν ἔχειν, ἀλλὰ συνθέσθαι τοῖς ὑφ' ὑμῶν προτεινομένοις· ἢ δεδίττεσθε μὴ τὴν ἐγγύην, ὡς μὴ ἐν ὑμῖν κειμένην, ἄδηλον ὂν, ἢ παραδεχθήσεται ὑπ' ἐκείνου, ἢ μή· ἐν οὐδενὶ τίθεται τοσοῦτον κακὸν, μικρᾶς προμηθείας μέγα προξενῆσαι τοῖς ὁμοφύλοις τὸν ὄλεθρον· εἴπατε οὖν ὁποτέρῳ τούτων στοιχεῖτε, ἵν' ἐνέγκω τὴν ψῆφον δεξάμενος, ἢ τοῦ ζωῶσαι, ἢ τοῦ ἀπαλλάξαι αὐτούς. Ὁ οὖν ῥηθεὶς Συμεών, ἅτε δὴ τῶν ἄλλων προέχων πρὸς αὐτὸν ἔφη. Ἐγὼ ταύτην τὴν ἐγγύην μόνος κατεγγυῶμαι, σαφῶς εἰδὼς τὸ περὶ πάντα φιλάνθρωπον τοῦ καθ' ἡμᾶς Αὐτοκράτορος, καὶ ὡς δίχα λόγου παντὸς παρέξεται τούτων ἕνεκεν, ἐξ ὧν ἔχει δεσμίων Ἀγαρηνῶν τοσούτους, ὅσοι καὶ οὗτοι τυγχάνουσιν ὄντες, οὓς καὶ αὐτὸς ἐγὼ τῇ Ταρσοῦ διακομίσω, ἵν' ἐκ.

ἐμοὶ πάλιν τὰ περὶ τῆς ἐγγύης λυθῇ, καὶ μηδὲν ἔχεις κατ' ἐμοῦ προφέρειν, ὅ που σοὶ ὀφειλὴν ἐκπληρώσω. Μόνον τύχωσι κἂν οὗτοί τινος σωτηρίας, ἵνα συλλέξαντες παρῇ δ' αὖσι τῶν ἀποιχομένων τὰ σώματα, ἃ διὰ πάσης τῆς πόλεως κείμενα, καὶ αὐτὸν τὸν ἀέρα πρὸς θρῆνον ἐφέλκεται. Ταῦτα ἀκούσας ὁ κακοήθης ἐκεῖνος, ἔγγραφόν τι ποιήσας τὸν αὐτὸν Συμεὼν, καὶ ἐνώμοτον παρασχεῖν τὸν περὶ συνθηκῶν τούτων λόγον, ἀπολυθῆναι πάντας ἐκείνους τοὺς ἐξ ἡμῶν περιττεύοντας ἄνδρας ἐπέτρεψεν. Ἐπειδὴ καὶ τὰ περὶ τούτου καλῶς εἶχεν αὐτῷ, καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ ἦν τὸ πανούργευμα, ἕτερον πάλιν οὐκ ἔλαττον τούτου τῇ δολιότητι τῶν φρενῶν ἀπονόησιν· πυρπολυθῆναι γὰρ ἅπασαν τὴν πόλιν προσέταττεν, ἵν' ᾖ καὶ τοῦτο αὐτῷ εἰς τὸ τυχὸν παρεμπόρευμα. ᾔδει γὰρ ὡς οἱ τοὺς αἰχμαλώτους ὠνούμενοι, οὐδὲ τοῦτο προσέπειν αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης ἀνάσχοιντο, αἱρούμενοι μᾶλλον αὐτοὺς ἐκείνους καταφρονηθῆναι, ἢ τοιοῦτόν τι κἂν ἀκοῇ παραδέξασθαι· μήπω γὰρ τῶν Βαρβάρων διὰ μέσου τῆς πόλεως τὴν φλόγα διασπειράντων, ἀλλ' ἔτι ταῖς πλησιαζούσαις τῇ θαλάσσῃ πυρπολουμένων οἰκίας, μόνον ὅτι πρὸς τὸ καταβάλλειν τὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως τιμαὶ οἱ παρόντες πρὸς ἀλλήλοις ἐκύρωσαν, καὶ πάλιν πρόσταγμα πανταχοῦ διεπέμπετο, παύεσθαι τῆς οἰκείας συνεργείας τὸ πῦρ, ὡς εἰς χρηστὸν αὐτῷ πέρας, καὶ ταύτης προελθούσης τῆς ἐπινοίας. Οἱ γὰρ ἄνδρες ἐκεῖνοι σὺν τῷ ῥηθέντι Συμεὼν, μὴ ἔχοντες ἑτέρωθεν πόθεν καταβαλέσθαι τὴν περὶ τούτου ποσότητα, τὰ δύο ὑπέσχοντο τῷ χρυσίου τάλαντα, ἃ ἀφ' ἧς ὁ θεῖος ἐκ τῶν ῥοπάλων Εὐνοῦχος πρὸς τὸν Στρυμμόνα ἐξαπεστείλας, ἃ καὶ θᾶττον ἀγαγόντες διά τινων τειχυδρίων, ὅθεν ἐκρύπτοντο, καὶ τοῖς Βαρβάροις ἐναριθμήσαντες, οὕτως τὴν πόλιν τῆς πυρκαϊᾶς διεσώσαντο. *Aduenientibus nonnullis qui vtcunque effugerant poſt exciſam vrbem, & captiuos proprios redimentibus, vnà cum ijs aduenerat Vir, cui Symeoni nomen erat, prouecta prudentia, & multarum rerum experientia celebris. Ille ab Imperatore paulò ante in Vrbem ob cauſam maximè percommodam miſſus acceſſerat, de qua nunc aliquid dicere operæprecium non fuerit. His itaque quotidie confertimque ad receſſum vſque nauium concurrentibus, conſilium ſuum aduerſus iam dictos immitis iſte Leo communicauit. Ego, ait, vobis ab initio infenſus ex captiuis neminem viuum relinquere in animo habui. Quæ enim ex Deo merces eſt hoſtibus victoria tempore mortem condonare, qui illam aduerſus nos magis ſedulò procurabant? Sed cum neceſſitas vrgeat, vt hi ſuperſtites viuant, ſiquidem fortunato fine res ſortiatur, de hoc inter vos voſmetipſi conſulite. Iam enim cogor, tempeſtate poſcente ad propria remeare. Valetis ne in vos aſſumere, cum hi ſint numero ducenti, fideiuſſione ſcripto conſignata, nos, pro ijs, cum reconciliatio concordiæ ſubſecuta fuerit, tot alios Agarenos recepturos, perſuaderéque res Romanorum moderanti ſine vlla haſitatione à vobis pactis aſcenſum præbere; an verò dubitatis ſimilem fideiuſſionem in veſtra poteſtate non eſſe, cum in incerto res pendent, an ab eo excipienda ſit. Negligatque tantum malum, puſilloque deſiderio poſtponat damnum ſuo generi tantumdem noxium? Dicitote ergo vtrum approbatis, vitam ne, an cladem? Tum dictus Symeon, tanquam aliis præſtantior ſic eum affatur. Ego hanc fideiuſſionem ſolus firmo, cum bene noſtri Imperatoris ad omnia humanitatem calleam: &*

Digitized by Google

abſque vlla tergiuerſatione pro his exhibebis ex captiuis Agarenorum tot alios, quot hi ſunt, quos ipſe Tarſum deferam, vt rurſus in me fideiuſſio diſſoluatur, nihilque prætendas contra me, cum debitum exſoluerim. Tantum hi libertate potiantur, vt recollecta cadauera, quæ per vniuerſam vrbem proiecta aërem ipſum in ſui miſerationem, ac lachrymas trahunt, ſepeliant. His ille malus, peruerſuſque perceptis, ſuadet Symeoni, vt ſcripto pacta illa conſignet, & jureiurando confirmet: tum omnes illos homines, qui ex noſtris ſupererant, ſolui mandauit. Hæc cum proſperè abſoluiſſet, fraudemque compleſſet, aliam non minorem calliditate propria comminiſcitur. Vniuerſam vrbem igne ſuccendi iubet, vt hoc quoque negotiationi lucrum accederet, nec incommodè. Sciebat enim, qui captiuos redimebant, omninò nunquam id permiſſuros, electuros potius ſemet ſuccenſis ignibus torreri, quam tale quidpiam vel ſolo auditu ſuſtinere. Nondum enim à Barbaris in media Vrbe flamma aſportata, ſed adhuc mari proximis ædibus deflagrantibus, qui tum aderant precium pro Vrbe ponere inter ſe ſtabiliunt: rurſumque iuſſa quoque ſparguntur, ignem ab ædibus ſubmouendum, cum & hanc machinam proſperè ſibi ſucceſſiſſe cognoſceret. Viri enim illi cum dicto Symeone, cum non haberent aliunde pretium rei conficere, duo auri talenta promiſerunt, quæ Eunuchus fuſtibus enecatus ad Strymmonem dimiſerat, illis citiſſimè per veloces curſores, vnde latebant, aduectis, & Barbaris numeratis, Vrbem ab incendio conſeruarunt. His planè concluditur, multo quam iſti faciunt, Symeonem ætate grandiorem fuiſſe.

Et, vt magis vrgeam. Symeon ipſe ſuam eo tempore ætatem edisſerat: in Vita ſanctæ Theoctiſtes rogatur à Symeone Anachoreta ne ſcribendi onus detrectet, cauſaſque prætendat, quibus ſe à ſuſcipiendo ſcribendi munere ſubtrahat. Cauſas, quas poterat afferre Metaphraſtes præcipuæ eſſe poterant: Λόγων ἀπορίαν, δουλείας, γυναῖκα καὶ τέκνα, οἴκου φροντίδας, *dicendi inopiam, ſeruitiorum frequentiam, vxoris, & filiorum moleſtiam, & domus proprias curas.* Neglectis reliquis, duas, ſed breuiſſime examinabo, δουλείας, *ſeruitia* publica fuiſſe ab Imperatore in variis negotiis Reipublicæ demandata, dubium non eſt. Ergo non tum primum Legati munere fungebatur, ſed ſimilibus aſſuetus, atque exercitus, vt ſine mendacio aliquid ſibi imponendi ad excutiendum laborem, denegandumque quod petebatur, ſatis eſſent. Altera eſt, vxor, & filij, Σὺ μὲν ἴσως προφασίσῃ περὶ ὧν ἀξιοῦν ἐθέλω σου τὴν ἀγάπην, ἀπορίαν λόγων, ἢ δουλικῶν ἀφορμάς, ἢ γυναικὸς καὶ τέκνων, καὶ οἴκου φροντίδας, ἢ τινὰς ἄλλας αἰτίας διακρουόμενος ἡμῶν τὴν ἀξίωσιν. Ἐγὼ δέ σοι καὶ εὐημερίαν, καὶ εὐπορίαν πάντων ἐπαγγέλλομαι, καὶ πολλὴν ἐκεχειρίαν εὑρεῖν. *Tu quidem fortaſſe ad te excuſandum de non ſuſcipiendo eo, de quo ſum tuam rogaturus charitatem, in medium adduces, ſermonum inopiam, aut ſeruitiorum occaſiones, aut vxoris, & liberorum, & domus curam, aut aliquas alias cauſas, recuſans id, de quo nos te rogamus. Ego autem tibi rerum proſperitatem, fertilitatem, & abun-*

Digitized by Google

dantiam rerum omnium polliceor , & fore vt magnum tibi ſuppetat otium. Quomodo ergo qui majora in Republica opera ſuſtinere , & poterat , & ſolebat , quique vxori adjunctus liberos ex illa procreauerat plures, viginti duorum vel viginti & quatuor annorum erat, & nimis adoleſcentulus , & non potius quadraginta , aut triginta quinque minimum natus ? Ordo quoque ipſe rerum geſtarum id poſtulat , id expoſcit , id ſtabilit. Antequam enim Metaphraſtes munia publica , & legationes apud exteras nationes obiret , in aliis officiis, quæ priuatim , & inter domeſticos parietes exercentur , apud Imperatorem ſui ſpecimen dederat , tumque cum in arcanis , & ſecretis conſiliis fides illius innotuit , Imperatorum mandato publicas curas ſuſcepit. Pſellus , Καὶ πρῶτα μὲν ταῖς μυστικωτέραις ἐφεστήκει τῶν πράξεων , καὶ τοῖς ἀπορρήτοις βουλεύμασι κοινωνὸς παρειστήκει τοῖς συμβουλεύουσιν. Ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ τρόπου πίστις ἐν τούτοις τοῦτον ἐκήρυξε, μετὰ τῶν ἀδύτων , καὶ τὰς κοσμικὰς φροντίδας συνείληφεν , ὡς αὐτὸν γενέσθαι εἰσαγγελέα τε τῷ κρατοῦντι τῶν ἔξωθεν , καὶ ἐξαγγελέα τῶν τοῦ κρατοῦντος τοῖς ἔξωθεν. *Et primum quidem præfuit rebus magis arcanis , & ſecretorum conſiliorum fuit particeps cum conſulentibus. Poſtquam autem eius fides fuit in his rebus ſpectata , & prædicata ſimul cum arcanis publicas quoque curas ſuſcepit; adeò vt Imperatori renunciaret ea , quæ afferebant exteri , & rurſus exteris quæ jubebat Imperator.* Quæ autem ſunt illæ πράξεις μυστικώτεραι , illius temporis ſcriptor Ignatius Diaconus in Vita ſancti Nicephori Patriarchæ Conſtantinopolitani , ita explicat. Καὶ τὴν διὰ χειρὸς καὶ μέλανος τέχνην μετιέμενος· ἡρέθη γὰρ ὑπογραφεὺς τοῖς τῶν κρατούντων μυστηρίοις ὑπηρετούμενος. οὕτω γὰρ παρὰ τῇ Αὐσονίδι διαλέκτῳ τὸ ἀσηκρῆτις ὄνομα , ὃ ἐπὶ τῶν μυστηρίων μεθερμηνεύεσθαι βούλεται. *Et eam , quæ manu , & atramento ars factitatur , exercens : namque electus fuerat ſcriba , dominantium arcanis ſubſeruiens. Lingua Auſonia ſiquidem à ſecretis nuncupatur , qui apud nos ab arcanis exprimi ſuevit.* Primum ergo fuit à ſecretis, & à conſiliis Imperatoris ; deinceps non ſtatim , ſed poſtquam eius fides ſpectata fuit , publicis negotiis deſtinatur ; & nos adoleſcentulum , & non vltra viginti quatuor annorum ſomniabimus ? Tempus idque non exiguum , & experientia longa annorum ſerie examinata fidem hominis comprobabunt. Sophocles in Oedipo Tyranno.

Ignatius Nicephori Patriarchæ Vitæ auctor , mox Henſchenij Martio vulgandus.

Χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσι μόνος,
Κακὸν δὲ κἂν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾷ.
Tempus bonum declarat immenſum virum.
Quum ſit dies ſatis vna prodendis malis.

At ponebat tum virtutis tyrocinium ſub Himerio. Ita eſt. Sed cuius virtutis ? Aliud eſt militiæ tyrocinium , cum in caſtra deducimur, ibique primis artis militaris præceptis initiamur, quæ potius militiæ auſpicamenta , & elementa , & incunabula dici merentur : aliud eſt Imperatoriæ virtutis tyrocinium , cum emenſis militaris

peritiæ

Digitized by Google

peritiæ rudimentis ad maiora, & nobiliora gradum facimus, & regendi alios, & ducendi exercitus, & fallendi inimicum artem edifcimus, prouecti iam ætate, non iuuenes, qualis erat Symeon iſte apud Himerium, vt ipſe apertè ait. Τούτου μὲν ἐκείνῳ συστρατευόμενος, καὶ προσβιβαζόμενος εἰς τὴν ἄκραν στρατηγικὴν, ὡς πῶλος μητρὶ πρὸς τὰ γενναιότατα τῶν στρατηγημάτων συσκαίρων. *Partim cum eo militans ad Imperatoriæ artis documenta promouendus, vt equulus matri ſolet ad præclariſſima ſtratagemata aſſiliens.* Strategica enim eſt, vt Onoſander & Leo Imperator tradunt, στρατηγῶν ἀγαθῶν ἄσκησις, *ſtrenuorum Ducum exercitatio.* Eoque potiſſimum, quod aſſerat Metaphraſtes, non ad τὴν ἄκραν στρατηγικὴν, *exercitationem ſtrategeticam* tantùm, ſed ad τὰ γενναιότατα τῶν στρατηγημάτων, *ad præclariſſima ſtrategemata.* Dices, ſe vocare *equulum ad matrem*, πῶλον πρὸς τῇ μητρί. Similitudo non ætatem reſpicit, ſed docilitatem & diſciplinam. Quemadmodum enim equulus matri obtemperans, obedienſque, ea, quæ matris ſunt, addiſcit, ita & qui aliorum imperio morigerus ſubeſt, cuiuſcumque ille ſit ætatis, à ducente, ac manutenente, quæcumque ille exequitur, tanquam à maiore ſuo inſtruitur, atque imbuitur.

Atque ita ſub Conſtantino Porphyrogenito Leonis filio tum Theoctiſte eam Vitam, tum alia Diuorum acta eum elucubraſſe certum videtur, non vt Allatius ſcribit ſub Leone & Conſtantino. Allatius Diatriba, quam ſcripſerat de Pſellis, de ætate Metaphraſtæ quærens tradit eum ſub Leone, & Conſtantino vixiſſe. Si ante Leonis obitum annos ferè decem Metaphraſtes eiuſdem Leonis mandato Legati prouinciam apud Arabes ſuſceperat filiis auctus, ac propè quadragenarius, malè ne ſcripſit Allatius eum ſub Leone, & Conſtantino vixiſſe? Sed ſcripſit eum ſcriptionem exorſum ſub Leone, ſub Conſtantino & Romano nepote abſoluiſſe. Quid tum? An non potuit ſcribere quadragenarius? Sed non ſcripſit Theoctiſtes Vitam. Nec Allatius id dixit, nec cæcus id dixiſſet, cum apertè in ea Vita dicatur Leone mortuo Vitam ſcriptam fuiſſe. Dixit Allatius ſcriptionem exorſum. Probare debuit Bollandus, præter Vitas, & acta Sanctorum nihil aliud ſcripſiſſe. Cum Anachoreta Metaphraſtæ imponat, ne ἀπειρίαν λόγων, *ſermonum imperitiam* in medium afferat, planè iam certum reliquit Metaphraſtem in ſcribendo multum habuiſſe vſum, in eoque multum ſe exercuiſſe. Quanam ergo ratione dicimus Metaphraſtem ſub Leone non ſcripſiſſe. Inter Vitas itaque Sanctorum primum locum occupat Theoctiſte, cum ante alias illam ſcripſerit ita Pſello aſſerente, ante alias ſcriptiones, non item, cum alia quoque eum ſcripſiſſe certiſſimum ſit. At quænam ille ſcripſerit? Dicent alij: ipſe diuinus non ſum, & hominem prouectum ætate, & qui ſcientiis, ac diſciplinis, & præcipuè Rhetoricæ operam dederit, ante quadraginta annos aliquid ſcripſiſſe, edidiſſeque in vulgus, quis prudens negabit? Poſſumus etiam dicere ante Leonis Imperatoris obitum

Cum Ioan. Bollando velitatio.

concinnaſſe illa, quæ de Theoctiſtes virtutibus ſcripſit, publicaturum verò poſtea ea addidiſſe, quæ de Leone defuncto, & rebus ipſe ſuis enarrat. Præfationes enim, & ſermonum proœmia ſæpiſſimè opellis ſcriptis addimus. Ego præter Vitas multa huiuſce Auctoris, & carmine, & proſa, oratione ſcripta, eaque elegantiſſima vidi, & per otium legi, quæ infra recenſebo.

Si Vita ſanctæ Theoctiſtes *prima eius commentatio fuit, nihil igitur ſub Leone ſcripſit, quod quidem ediderit in lucem.* Hoc verò falſum eſt; namque, vt ſupra diximus, homo ea ætate ſi Vitas Sanctorum non ſcripſit, alia ſcripſit. At non edidit in lucem. Quis id ait? Si edere in lucem, publicare fuerit, multa ante Theoctiſtes Vitam publicaſſe, quis neget? *Neque Alexandro rerum potiente ita laudare Himerium auſus eſſet.* Solemne id fuit aliis etiam Hiſtoricis. Quot laudat Procopius viros illuſtres, quos Iuſtinianus Imperator, & Theodora diris afflixerant malis, adhuc Iuſtiniano ſuperſtite. Quot alij? ne ſingulos recenſeam. Non laudat Himerium Metaphraſtes propterea quod in exilium ab Alexandro actus eſt. Namque potuit aliquando, vir alias prudentiſſimus & Imperatoriæ virtutis magiſter ſolertiſſimus aduerſam ferre ærumnam, & calamitatibus gemere fortunæ impetu, & vt magis infortunio gemeret injuriis Principis vrgeri. Id verò adhuc examinandum eſt, an Alexander adeò iniquus fuerit, vt laudes quoque Himerij in dolore poneret, vel ita ſedulus ſcripta aliorum indagarit, vt ſi quid in illis eſſet, quod minus arrideret, inueſtigaret? Homo nefariis libidinibus deditus, ventri addictus, die noctúque in ſomno, & ſegnitie ſepultus, & planè juuenculus. Cedrenus: Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος καὶ πάλαι βίον ἀφροδίσιον ἔχων, καὶ διακεχυμένον, καὶ πρὸς μόνα ἐπτοημένον τὰ κυνηγέσια, καὶ τὰς ἄλλας ἀκολάστους, καὶ ἀκαιροτάτους τῶν πράξεων, καὶ μηδὲν ἔργον βασιλικὸν, καὶ τῶν ὅλων ἐγένετο ἐγκρατὴς, οὐδὲν ἄξιον λόγου, ἢ διενοήσατο, ἢ κατεπράξατο. *Enimuerò Alexander iam pridem mollij diſſolutaque aſſuetus vita, ſoliſque deditus venationibus, aliiſque intemperantibus atque intempeſtiuis actionibus, nullius Imperatorem decentis rei gerendæ gnarus, tantumque luxui, & libidinibus intentus, imperium adeptus, nihil memorabile neque cogitauit, neque egit.* Et Conſtantinus Manaſſes:

Ὁ γὰρ Ἀλέξανδρος τρυφαῖς ἠγαλληκὼς καὶ πότοις
Καὶ μόνον τὸν γαργαλισμὸν τοῦ σώματος φροντίσας,
Ἄλλο δ' οὐδὲν κατάξιον τοῦ βασιλείου κράτους
Οὐ δράσας, οὐ φθεγξάμενος, οὐ φρὶν τῇ καρδίᾳ,
Ὡς ἄνθος ἐρρύηκεν οἰκτρὸν ἐκμαρανθὲν ἡλίῳ,
Καὶ τάχιον ἀπέλιπε νόσοις τακεὶς φθινάσι.

Nam Alexander voluptatibus, & compotationibus indulgens, nec vlla re tanto imperio digna, vel opere, vel verbis perfecta, vel animo denique concepta, ceu flos Solis efficacitate marceſcens extinctus eſt, & à morbis celeriter abſumptus. Et mirabimur ſi Metaphraſtes, viuo Alexan-

Digitized by Google

dro. ſi tamen tum, cum illa Metaphraſtes ſcriberet, Alexander viuebat, qui Leoni tredecim tantum menſes ſuperuixit, laudes illas ſuo Himerio tribuiſſe? Equidem difficile ad fidem eſt, Metaphraſtem poſt ſcriptum aliquid ita neglexiſſe; vt numquam poſtea illud in manus ſumpſerit, legeritque, relectumque correxerit. Potuit ergo laudes Himerij mortuo Alexandro Vitæ antea ſcriptæ annectere.

Subditur, *præcipuè publicas res tractaſſe ſub Leone cœpit*. Quid ante Leonem egerit Metaphraſtes, ignoratur. Et forſan potuit Baſilij Macedonis Imperio publico negotio defungi. Sed eſto cœperit ſub Leone. An non potuit ſub ipſo Imperij exordio non adoleſcens, ſed ætate prouecta munus publicum ſuſtinere? Quid ergo doctiſſimus Bollandus contra Allatium inferet, qui dixit Metaphraſtem ſub Leone vixiſſe? An qui ſub Leone incipit res publicas tractare, ſub Leone viuere, aut florere dicendus non eſt? Vixit itaque, ſcripſitque ſub Leone, & Conſtantino Metaphraſtes, vt Allatius ſcribit; non vt Bollandus excludens Leonem, ſub Conſtantino Porphyrogenito Leonis filio.

Teſtimonio Pſelli certò innotuerat nobis Metaphraſtæ ætas. Poſtmodum cum Baronio, & Bellarmino, aliiſque laudationem illam Metaphraſtæ ad Seniorem Pſellum Leonis Philoſophi Magiſtrum retuliſſe viſus ſum, cum ſcripſerim: *Iuniori Pſello adjudicari nullo prorſus argumento Auctorem Orationis Pſellum alterum eſſe, non Leonis Philoſophi Magiſtrum, numquam euicturos, qui contra ſentiunt.* Audiamus Bollandum. *Leo Philoſophus poſtquam Pſello illi ſeniori in Antro inſula dederat operam, cum non quantum voluiſſet, ab eo hauſiſſet eruditionis, Monaſteria varia obiuit, repoſitoſque in illis libros inueſtigans ſtudioſè legit, atque excellentem eſt eruditionem adeptus, vt Curopalates tradit: Dein Conſtantinopolim reuerſus priuatim quoſdam docuit: horum quidam in prælio captus à Saracenis, ac Viro illuſtri traditus in ſeruitutem, cum poſtmodum Geometriæ peritiam profeſſus, à quo eam didicerat Leonem priuatum, & inopem degere ſignificaſſet, literis eum ad ſe ampliſſima propoſita mercede inuitauit Barbarorum Rex. Has literas Leo Theoctiſto Logotheta, hic Theophilo Imperatori obtulit, qui eum ſummo fauore complexus, amplis opibus ditauit, juſſitque publicè docere, ac poſtea Theſſalonicenſi Eccleſiæ præficiendum curauit. Verum mortuo ſub annum 841. Theophilo, redactus quoque in ordinem eſt Leo, quod hæreſim ſectatus eſſet Iconomachorum. Quæ ſi quis rectè omnia expendat, fatebitur ſub Michaële Balbo, qui anno 820. in Imperium, ac ſub illius deceſſore Armeno videri Leonem Pſello dediſſe operam maturæ iam ætatis viro. Qui potuit igitur à Pſello laudari Metaphraſtes vita functus, qui centum poſt Pſellum annis vixit? Neque de Pſello Metaphraſtæ laudatore repugnaſſet Baronius, ſi aliunde aſſeri Metaphraſtæ ætatem poſſe exiſtimaſſet. Aſt hunc alij cum ſub Conſtantino Porphyrogenito, qui ſeptennis Alexandro patruo, anno*

912. extinčto imperare cœpit, vixiſſe fateantur: miror non perſpicere à Pſello qui centum, vt minimum eum anteceſſit, laudari equidem mortuum non potuiſſe.

Franciſci Scorſi excuſſa ſententia. Theophanis Ceramei ætas.

Et hæc quidem Bollandus: quid verò Franciſcus Scorſus ex eadem ſocietate Bollando dixerit, inſpiciamus. Optimè potuiſſe Metaphraſtem à Pſello ſeniore laudari, antiquiorem à recentiore. Metaphraſtæ enim meminit Theophanes Cerameus, & Homilia de Lazaro ſuſcitato. Ὁ δὲ τῶν Μεταφράσεων γλυκὺς συγγραφεὺς, παῤῥησίας εἶναι λόγον εἶναι δηλωτικόν. *Metaphraſeon vero ſuauis ſcriptor, fidentem ac liberum animum à ſermone indicari cenſet.* Et in quarto Matutino. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἄμεινον ἐμοῦ λέγει τῶν Μεταφράσεων ὁ γλυκὺς συγγραφεύς. *Sed de his melius, quam ego id faciam, ſcriptor ille dulcis Metaphraſeon diſſerit.* Et quinto: Καὶ ὡς ἂν μὴ καὶ ἡμεῖς δόξωμεν ἀπεικότα μαντεύεσθαι, ἀξιόχρεων ἐνταῦθα παραγάγωμεν μάρτυρα Συμεώνην, τὸν τὰς Μεταφράσεις εὖ μάλα συνθέμενον. Ἀποχρῇ οὖν οὗτος ἐν τῷ εἰς τὸν ἱερὸν Λουκᾶν ὑπομνήματι τοῦτο πεπεισμένος. *Ac ne nos etiam ſine probabili cauſa diuinare velle videamur, fide dignum teſtem ad hanc rem producimus, Symeonem illum, qui Metaphraſes preclarè compoſuit. Satis igitur ſit hic, qui in ſanctum Lucam commentario exiſtimauit.* Meminit itaque Metaphraſtæ Theophanes, ſed Theophanes viuebat tempore Baſilij Macedonis, & Leonis illius filij, ergo Metaphraſtes antiquior Theophane potuit à Pſello, qui ſub Michaële tertio circa annum Domini 860. viuebat laudari, eoque magis, quod de Metaphraſte, tanquam fatis functo, & plurimam apud omnes auctoritatem aſſecuto, quod in paucis annis non fit, ſermo habeatur. Cadunt ergo tot Bollandi computus exactæque temporum diſcuſſiones, dummodo verum ſit, quod de ætate Theophanis tradit Scorſus. Conſtituit Scorſus duos annorum intercurrentium terminos, intra quos Theophanem vixiſſe certum omnino cenſet: primus eſt annus 862. argumento Iacobi Gretſeri tom. 2. de Cruce in Notis ad duas Orationes Theophanis, qui putat eum floruiſſe, quo tempore Sicilia nondum tota à Saracenis eſſet ſubacta, quod eſt circa annum nõgenteſimum. Alter eſt annus, quo captum à Saracenis Tauromenium fuit, quod ſub Leonis Baſilij Macedonis filij imperio contigiſſe tradunt Leonis filius Conſtantinus Porphyrogenneta libro 2. Thematum Imperij Orient. Ioannes Curopalata, & alij recentiores, quem fuiſſe pluribus antiquorum monimentorum teſtimoniis probat 893 Floruit itaque Tauromenij ab anno Baſilij tertio, qui fuerit Chriſti 870. vſque ad Leonis annum decimum ſextum, qui eſt 902. Probat aliis eiuſdem Auctoris locis: In Homil. de parabola Cœnæ vocat Agarenos ὁμόρους, Ὁποίους ἑωρῶμεν τοὺς ὁμόρους ἡμῖν ἀπογόνους τοῦ Ἰσμαήλ. *Cuiuſmodi videmus hos finitimos Iſmaëlis poſteros.* Homilia de ſanctis Apoſtolis Petro & Paulo magnificè exornat templum conditum ab Imperatore Baſilio in Palatio Conſtantinopoli. Συνήδομαί σοι πόλις, καὶ σοὶ δὴ τῶν ἀνακτό-

φυν ταῖ. *Gratulor tibi ciuitas, & tibi ſacrum in Palatio templum erectum.* Concludit hoc palmari argumento, quo rem omnem euidenter euincere confidit: nam idem Theophanes ſcribit ad amuſſim Imperatores, pro quibus in perorando Deum deprecatur, Homil. de Ramis-Palmarum, Ἐπευχόμενοι τὸ θεοφρούρητον κράτος τοῦ εὐσεβοῦς Βασιλέως ἡμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ διαμένειν ἀσάλευτον, ἐκτείνεσθαι, καὶ κατευοδοῦσθαι ὑπὸ Θεοῦ τοῦ κοσμήσαντος τοῦτον σοφίᾳ, καὶ ἀνδρείᾳ, καὶ βασιλικῷ διαδήματι. *Oremus etiam, vt piiſſimi Imperatoris noſtri imperium diuinitus cuſtoditum, filiis etiam eius permaneat inconcuſſum, vt intendat, & proſperè Dei ductu procedat, qui hunc ſapientia, & fortitudine, & Imperatorio diademate exornauit.* Et Homilia de ſanctis Apoſtolis: Ἀδιαλείπτως εὐχόμενοι ἐν πολλαῖς ἐτῶν περιόδοις τὸ κράτος διαφυλάττεσθαι τοῦ εὐσεβοῦς Βασιλέως ἡμῶν, ὃς εὐσεβείᾳ τῆς ἀρχῆς ἰθύνων τοὺς οἴακας, καὶ λόγοις κοσμῶν τὸ διάδημα, καὶ χρηστότητι τρόπων κοσμούμενος ἐξ ἀρετῆς γνησίων ἔχει τὸν ἔπαινον. *Et ſine intermiſſione Deum oremus, vt per multa annorum ſpatia pio Imperatori noſtro conſeruet potentiam, qui dum clauum Imperij per pietatem dirigit, & cum morum probitate ornatus ipſe ſit, tum etiam diadema doctrinis exornat, veram ingenuan que obtinet laudem.* Subdit Scorſus. *Quis autem eſt obſecro aliushic Imperator, qui ſapientia ornatus, & diadema doctrina exornauit, niſi Leo Baſilij Macedonis filius, qui ſapiens, ſeu Philoſophus ab omnibus ſcriptoribus cognominatur.* Et *rem inſuper mentio filiorum Imperatoris quæ fit à Theophane valdè corroborat: habuit enim Baſilius quidem Leonem hunc, & Alexandrum*: addere poterat Conſtantinum, & Stephanum; *Leo, Conſtantinum.* Præterea, id idem probat Epiſtola Photij Patriarchæ ad Theophanem Monachum miſſa, quam integram Græce ſimul & Latinè deſcriptam edidit in Proœmij ſecundi §. 3. quem Theophanem eſſe Cerameum ſuadent; vt Scorſus conjectat, Sicilia ipſa, cuius fit mentio in ipſa Epiſtola, eo quod cum aliis Epiſtolis vna reperiatur, quæ & Gregorio Syracuſano Epiſcopo, & Euthymio Catanæ Metropolitæ, & Marco Siculo ſcriptæ ſunt, & temporis ratio, quam dicit ſe infra ſubtilius ſupputaturum. Theophanes igitur, qui eo tempore Monachus erat, poſtea ad Epiſcopi dignitatem euectus, Zachariæ fuit ſucceſſor. Et hæc quidem Scorſus Bollando reponeret.

Quid Scorſo Bollandus? Pauca, ſed pro re. Metaphraſtæ ætatem ſub Leone, & Conſtantino eius filio certiſſimam ex Pſello haberi. Fruſtra aliam inquiri. Hinc conjecturas omnes de ætate Theophanis nullas eſſe. Etenim ſi Theophanes Metaphraſte recentior eſt, vt planè eſt, cum ipſe Metaphraſtæ, tanquam antiquioris, & auctoritatis iam adultæ meminerit: & Metaphraſtes vixerit ſub Leone & Conſtantino, neceſſe eſt Theophanem ſubſecutis temporibus ætatem egiſſe, ruereque omnia Scorſi, quibus Theophanis ætatem ſub Baſilio & Leone conſtabilit, & terminos illos annorum intercurrentium,

Digitized by Google

inter quos Theophanem vixiſſe cenſet, leues eſſe, ne quid pejus dicam. At floruit ante Tauromenium captum à Saracenis,quod captum fuit ſub Leonis Baſilij Macedonis filij imperio : cum Tauromenij concionem habens vocet Saracenos confines. Plura hîc probanda fuerant, concionem illam Tauromenij habitam : cum concio illa habebatur, nondum Tauromenium à Saracenis ſubactum fuiſſe. Tauromenium ſemel occupatum à Saracenis, nunquam à Chriſtianis recuperatum, quæ nec probata ſunt, nec vnquam probari poterunt. Quare potuere eſſe Saraceni finitimi, ſed non Tauromenio, ſed vrbi, in qua ipſe perorabat, & peroraſſe Theophanem in aliis vrbibus non vno exemplo idem Scorſus probauit. Sic finitimos eſſe non tantum vrbi, in qua ſumus,proximos, ſed eos etiam,qui prouinciæ,in qua ſumus,& imperij limitibus adjacēt. Ita Turcæ finitimi ſunt Italiæ,& Siciliæ Africani,&Poloniæ Tartari.DeTemplo ſanctorū Apoſtolorū in Palatio nihil eſt. Non vnus Baſilius id ſolum conatus eſt. Et πάλιν eo loco Byzantium quis dicet ? Verumtamen palmare argumentum excutiamus. Bona precatur Imperatori & filiis, quem dicit & ſapientia, & fortitudine, & diademate à Deo exornatum : & imperium per pietatem dirigere cum morum probitate, tum etiam doctrinis præditum. Id ait, non nego. Leo Imperator fuit pietate, & doctrinis inſignis, adeo vt Sapientis cognomentum ſibi adſciuerit. Verum eſt. Ergo de Leone Imperatore verba illa intelligenda ſunt. Hoc verò nequaquam. Nunquam id ; niſi dormiens affirmabo. Imperator, qui filios habet,ille eſt, qui & virtutibus,& diſciplinis pollet. Si de Leone intelligas falſum eſt ; quamvis enim ille & pietate, & doctrina excelluit, numquam tamen filios habuiſſe dicendus eſt, qui vnico tantùm ſuperſtite, eoque puerulo adhuc Conſtantino vitam finiit. An non inſaniret Theophanes, probéque ab Imperatore, aliiſque irrideretur, filium vnicum in filios, eoſque plures diſcerpens ? Si de Baſilio falſum quoque eſt ; quamvis enim ille filios habuerit, numquam tamen eum & doctrina, & diſciplinis præſtaſſe dices. Is arti militari deditus, & corporis viribus ſtrenuus, non doctrina, aut ſapientia innotuit. Et licet ſub eius nomine & capita Parænetica ad Leonem filium, & nonnulla alia circumferantur,non propterea Sapientis,vel Philoſophi ſibi nomen eorum auctor vindicabit. Quare certo certius concludendum, Theophanem non deprecari Deum, neque pro Baſilio,qui diſciplinis exornatus non fuit,neque pro Leone, qui filios non habuit. De Epiſtola Photij ad Theophanem, nihil eſt quod dicam, quî enim ſcribere potuit Photius ſub Baſilio Theophani Cerameo, qui mentionem facit Metaphraſtæ ſub Leone Baſilij filio,& Conſtantino nepote vitam agentis, niſi rerum ordinem inuertamus ? Fuerit eo tempore & Marcus Siculus, & Euthymius Catanæ Metropolita, & Gregorius Syracuſanus, ad quos ſcribit Photius : fuerit & iſte Theophanes Monachus, ergo ne ſtatim iſte Theophanes erit Cerameus

Digitized by Google

ille, cuius iſte Homiliæ leguntur, & quod magis eſt, Zachariæ ſucceſſor?

Quonam ergo tempore vixit Theophanes? Quærat cui placitum eſt. Satis ſit nobis oſtendiſſe, eum Baſilij Macedonis, & Leonis illius filij æuo multo poſteriorem eſſe. Et quam ipſe ſe inueniſſe profitetur Scorſus Metaphraſtæ ætatē adeò antiquam, vt à Pſello ſeniore laudari potuerit, fabulam eſſe. Sed ne in argumento tam ſerio ieiuni eſſe videamur, non aliud in gratiam ſtudioſorum afferemus, quam quod ipſe Scorſus conuellere conatur, & in aliam, atque aliam ſententiam traducere. In Homilia dicta die Dominico Palmarum inſcriptio illa, Ἐλέχθη δὲ ἐνώπιον τοῦ Ῥηγὸς Ῥογερίου, *dicta eſt præſente Rege Rogerio*, quamvis à duobus Codicibus Gallicanis abſit, recipitur tamen ab innumeris aliis Manuſcriptis, tanquam antiqua & genuina, licet in aliquibus ita deſcripta ſit, vt nomen Rogerij per compendium ſignet: namque exprimitur in linea ῥογ῀. ſupra lineolam expanſam apertiſſime υ agnoſcitur. Quod indicat inter primas literas in linea, & alias ſupra in ſpatio medio aliquid deeſſe, ideòque facili negotio ſuppleri, ſi extente Ῥογερίου nomen proferas: nam ſi ῥόγου enuncias, miram ſcriptoris inconſiderantiam, atque ineptiam deprehendes, qui nullo fructu, & vt ita dicam, literarum fœnore nomen illud ea ratione decurtauit, quod poterat facilius eadem linea integrum exprimere. Tum enim nomina ita decurtantur, vt literæ alias in linea pari exprimendæ, quodammodo interceptæ ex indice ſuperioris lineolæ, & literarum integræ habeantur: quod fit à ſcriptoribus vel cum inopia papyri vrget, vel tempus breue moras ſollicitat: ſæpius etiam ad ſcripturæ concinnitatem, & elegantiam, & potiſſimum Græcæ, quæ ſimilibus literarum tractibus, & decurtatis ſyllabis venuſtatur. Scorſi machinæ examinantur: Rogerij Regis tempore Tauromenitanum Epiſcopum floruiſſe, vel etiam fuiſſe in Sicilia nemo dixerit, vel lectum, vel traditum, modò hiſtoriarum lectione, & præſertim Sicilienſium rerum paululum ſit imbutus. Probat teſtimonio Gaufridi Malaterra, eorum temporum ſcriptoris, qui in ſua Hiſtoria vnius tantum Panormitani Archiepiſcopatus reſtitutionem à Rogerio Comite, & Duce Roberto commemorat. *Qui ſanè cum tam diligenter eorum temporum facta deſcribat, ſi quis alius ab illa clade incolumis euaſiſſet Epiſcopus, dicere certè non omiſiſſet.* Siluerunt Thomas Facellus, alij, quorum hoc ipſum fuit inſtitutum perſcrutari, & in lucem prodere notitiam Epiſcoporum. Si aliquid de Tauromenitano Epiſcopo ad Rogerij Regis tempora ſuperſtite alicubi ſcriptum eſſe reperiſſent, euulgaſſent. Et cum de aliis Epiſcopatibus reſtitutis, ſiue erectis cùm à Rogerio, tum à ſequentibus Regibus memoria habeatur, ſi Tauromenitanus inſtauratus à Rogerio Rege fuiſſet, id aliquis ſcriptor memoriæ prodidiſſet. Propterea inſcriptio τοῦ Ῥηγὸς non conuenit cum iis, quæ in ipſa Homilia dicuntur, in qua

Theophanis ætas diligentius excuſſa.

Digitized by Google

Βασιλεὺς appellatur, *cuius præſentia, quam nunc timeo, & contremiſco ſudore aſperſus, panore occupatus, reuerentia detentus, pauente anima, nutante mente, & ſubſultante corde, intercluſo etiam vocis ſono, quod* Βασιλικαῖς ἀκοαῖς, *Imperatoriis auribus ſermonem, quaſi ſalſugine amarum propino.* Tanta demiſſio, tantuſque tremor dicentis nonniſi ab Imperatoria maieſtate excitari videtur poſſe. Nomen Βασιλέως conuenire Rogerio non potuit, & ſolũ appellatos Imperatores à Michaëlis Tertij temporibus vſque ad Concilium Florentinũ trecentis poſt Rogerium annis celebratum comperitur. Hinc, necnon ex diademate, & conſeſſu, aduentuque Epiſcoporum, quæ non alibi, quam in vrbe ipſa Conſtantinopoli congruentius euenire poſſe videntur, & frequentia Ducum, & Magiſtratuum aulæ Conſtantinopolitanæ illam Homiliam Conſtantinopoli habitam, & titulum corruptum ſuſpicatur Scorſus; & cum eo die Imperatores olim ac Patriarchæ ῥόγας, hoc eſt munera, & dona diſtribuerent, emendat, & veſtibus aliis circumueſtit, reponens; ἐλέχθη ἡ ἐν τῇ ῥόγᾳ, vel fortaſſis ἐνώπιον τῆς ῥόγας, re ipſa & diſtributione munerum pro conuentu, conſeſſuque ſumpta: quod ab ignorantibus, quid ſibi velit ἐν τῇ ῥόγᾳ, vel ῥόγου, & hariolantibus nomen illud eſſe conciſè ſcriptum pro Ῥογερίῳ titulum ipſum addidiſſe τοῦ ῥηγὸς. Quæ ita velim à Lectoribus accepta, vt ex his illud ſe ſcire profiteatur, non eſſe eam Homiliam ad Rogerij tempora referendam; cetera de epigraphe, vt excogitata à ſe & opinata non explorata, atque comperta dici.

Subtilis eſt, & ſatis acuta Rogerij in ῥόγου, vel ῥόγας immutatio; vt tantùm antiquitatis ſeruetur Theophani ſub Baſilio, & Leone. Eam tamen nullam eſſe, vt opinor, cum ſuprà abundè demonſtratum ſit, nulla cauſa fuerit, vt vires ingenij ad tot comminiſcenda exerceamus. Rogerij æuo nullus fuit Tauromenitanus Epiſcopus, comprobaturque ſilentio ſcriptorum. Argumentum ab auctoritate negatiua, quantum valeat, doctiſſimi quique viri ſciunt. Cum omnia ſcriptorum monumenta non ſint ad manus. Et fortè fuit, qui illius meminerit, incuria tamen hominum, vel iniuria temporum, cum deperditus ſit ſcriptor, non potuit nobis indicari. Id de Panormitano etiam reſtituto contigiſſet, niſi ſuperſtes Gaufridus Malaterra memoraſſet. Et Rogerij tempore plures in Sicilia Epiſcopos Græcos fuiſſe probari poteſt ex Rogerij Ectypo, cuius Græcam inſcriptionem nobis Scorſus ab aliis acceptam expreſſit. Qua enim cauſa Rogerius Græcis literis nomen imprimi ſuum procuraſſet, ſi à nemine vel intelligeretur, vel legeretur, & præſertim eo tempore, quo barbaries ferè omnia occupauerat, extinctis literaturæ politioris luminibus? Et ſanè nemini dubium eſſe debet eo tempore Græcis Siciliam abundaſſe, nondum per Latinos Græcis Epiſcopis expulſis, vel ſummo etiam ſtudio à Rogerio ipſo, cui cum Romanis Pontificibus inimicitiæ fuere, & magnæ rei familiaris controuerſiæ, procuratis, vt medio Schiſmate, vel

Scorſi diſcuſſa argumenta.

Digitized by Google

vel eorum quoque auxiliaribus conatibus ſe ſuis hoſtibus redderet formidabiliorem. Dicit Malaterra Rogerium, & Robertum adepto Panormo Eccleſiam Sanctæ Mariæ, quæ antiquitus Archiepiſcopatus fuerat, violatam à Saracenis, reconciliata dote, & ornamentis Eccleſiaſticis auxiſſe, renouanteſq; reſtituiſſe Archiepiſcopum natione Græcum, qui in paupere Eccleſia ſanctæ Cyriacæ cultum Chriſtianæ religionis pro poſſe exequebatur. Quidquid ſit de Tauromenitano Epiſcopo, ex his Malaterræ verbis nihil de Latinis Epiſcopis elicitur: immò ſi verba illius attentius conſiderentur, Panormitanus Epiſcopus Græcus erat natione in templo ſanctæ Cyriacæ commorans, & forte etiam Græco ritu ordinatus, Græcôque ritu cultum Chriſtianæ religionis exercens: & hunc eundem non alium reuocantes reſtituerunt. Solent id Græci etiam ſub tyrannide Barbarorum, & Chriſtianæ Religionis hoſtium Epiſcopos à ſe ordinatos mittere in eas vrbes, in quibus antequam à Barbaris occuparentur, ius aliquod adepti fuerant. Imò hoc eodem tempore Rogerij ferè per vniuerſam Siciliam, & vrbes illius præcipuas Græcos Epiſcopos à Patriarcha Conſtantinopolitano ordinatos iuriſdictionem & poteſtatem in eos populos exercuiſſe habeo ex Auctore illius æui Nilo Doxapatrio, qui de quinque Thronis Patriarchalibus rogatus ab eodem Rogerio ad eundem Rogerium ſcripſit, & præfatur; Σύγγραμμα γενόμενον παρὰ Νείλου Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Δοξοπατρῆ κατὰ κέλευσιν τοῦ εὐσεβεστάτου μεγάλου ῥηγὸς Ῥογερίου περὶ τῶν πέντε Πατριαρχικῶν θρόνων, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς Ἀρχιεπισκοπῶν, καὶ Μητροπόλεων, καὶ τῶν ὑπὸ τὰς Μητροπόλεις Ἐπισκοπῶν, καὶ τῶν ἐνοριῶν ἑκάστου Πατριαρχικοῦ θρόνου, καὶ πῶς καὶ πότε συνέστη ἕκαστος Πατριαρχικὸς θρόνος, καὶ περὶ τῆς τάξεως αὐτῶν, καὶ τῶν ἰδικῶν ἑκάστου ὀνομάτων, καὶ τοῦ λόγον ἐπέχουσι. συνεγράφη δὲ ἔτει ϛχνα. ἰνδικτιῶνος ϛ΄. Πανευφημέστατε αὐθέντα μου, περὶ ἧς μοι ἔγραψας ὑποθέσεως, μέμνημαι, ὅτι ἐν τῷ καστελλίῳ Πανόρμου ὢν ἔγραψα πρὸς τὴν σὴν ἀντίληψιν, πλὴν οὐχ οὕτω πλατύτερον, ὡς νῦν ἠρώτησας. νῦν δὲ πολλά εἰσι τὰ ἐρωτηθέντα καὶ χρεία λεπτοτέρας γραφῆς, καὶ διηγήσεως. Διὰ τοῦτο καὶ παντὸς πόνου καταφρονήσας, τοῦτο γὰρ ἐκ χρέους ἐστὶν ἀπαραιτήτου ὀφειλόμενον, τὸ ὁλοψύχως ἐκπληρεῖν τὸ παρὰ τῆς σῆς μεγαλοψύχου ὑπεροχῆς ἐπιτελούμενόν μοι μετὰ καὶ προστροπῆς τοῦ ἁγίου μου πατρὸς, πειράσομαι διὰ βραχέων ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ δύναμαι διὰ γραφῆς σαφοῦς παραστῆσαι πάντα τὰ ἐπιτεταγμένα μοι. *Commentarius concinnatus à Nilo Doxapatrio Archimandrita, iuſſu nobiliſſimi magni Regis Rogerij de quinque Patriarchalibus Thronis, & illis ſubiectis Archiepiſcopatibus, & Metropolitatibus, & qui Metropolitatibus ſubduntur, Epiſcopis, & Diœceſibus vniuſcuiuſque ſedis Patriarchalis. Et quomodo, & quando Patriarchici Throni inſtituti ſunt, & eorum ordine, & propriis nominibus, & cuius locum teneant. Concinnatus eſt anno 6651. Indictione ſexta. Perquam illuſtriſſime Domine mi, de eo quod ad me ſcripſiſti, argumento recordor me, cum in Caſtro Panormo eſſem, ad tuam quæſtionem reſcripſiſſe, non ita tamen fuſè, vt*

Nilus Doxopater. Ordinatos in Sicilia Græcos Epiſcopos Rogerij ætate.

Digitized by Google

nunc poſtulaſti. Nunc verò quæ à te poſcuntur pleraque ſunt, indigentque ſcriptione exactiore & narratione. Propterea omni labore neglecto (hoc enim ex debito quod effugere nemo valet, tibi debetur, toto pectore, ac animo explere, quidquid à tua praexcelſa eminentia mihi imponitur, & potiſſimum cum ſancti Patris mei imperium accedat) conabor breuiter, vti potero, ſcriptione plana, atque aperta commiſſa mihi omnia complanare. Si Rogerij tempore nulli erant Epiſcopi Græci in Sicilia, fruſtra de quinque Patriarchalibus thronis, & eorum ſubiectis Epiſcopis quæſiuiſſet Rogerius: fruſtra enim eorum, quæ ad nos non ſpectant cognitio quæritur. Hic itaque Nilus cum de Epiſcopis Patriarchæ Conſtantinopolitano obnoxiis ageret, Syracuſani in Sicilia meminit, cuius inter viginti & vnum Epiſcopos ſubiectos, ſecundo loco ponit Tauromenitanum. Illius verba in Syntagmate noſtro de Eccleſiæ Occidentalis, atque Orientalis perpetua conſenſione lib. 1. poſuimus. Primum enim locum Catania, ſecundum Tauromenium, tertium Meſſana occupat. Et anteà dixerat ſuo æuo Epiſcopatus à ſe numeratos, inter quos & Sicilienſes fuere, quos ipſe commemorat ſub Patriarcha Conſtantinopolitano fuiſſe. Νῦν οὖν κατέχει ὁ θεοφρούρητος θρόνος Κωνσταντινουπόλεως, ὃν ὁ πρωτόκλητος Ἀνδρέας ἐνίδρυσεν, πρῶτος ἐπίσκοπον ἐν αὐτῷ καταστήσας τῆς πόλεως ἔτι Βυζαντίου οὔσης, μέρος οὐκ ὀλίγον τῆς Εὐρώπης, καὶ τῆς Ἀσίας, καθὼς ἑξῆς δηλώσομεν. *Nunc igitur poſſidet à Deo custoditus thronus Conſtantinopolitanus, in quo adhuc cum eſſet Byzantium, primum vocatus Andreas primus inſtituit Epiſcopum, partem non paruam Europæ, Aſiæque, vt infra indicabimus.* Potuit ergo Theophanes Rogerij tempore Tauromenij Epiſcopus eſſe, & coram Rogerio homiliam illam habere.

Rogerium Regem appellatum & Βασιλέα vetare nihil.

Quanam igitur ratione Βασιλέως, illuſque titulis Rogerium Regem præter Græcorum morem inſigniuit? Tyrannis Rogerij, ambitio, faſtus; tùm Græcorum ſubditorum adulatio, qui de eo bene mereri cuperent, id fecit. Solemne id fuit Græcis proprios Dominos, non quibus illis debebantur titulis, ſed multo amplioribus adornare, vt eos ſibi ſimili titulorum liberalitate conciliarent. Et ne plura hîc aggeram ex eodem, ex quo Scorſus contrarium conſtabilire conatur, à Niceta probatur, & conſtantiſſimè. Photius illis iiſdem temporibus, quibus controuerſia hæc inter Orientales atque Occidentales agitabatur, Imperatori Occidentali, atque Imperatrici, ſi ſibi morem gererent, pollicetur ſe eos βασιλεῖς proclamaturum. Δώροις γὰρ λαμπροῖς ὅτι μάλιστα τὸν ῥῆγα Φραγγίας Λοδόηχον, καὶ Ἡγγιλβέρταν δὲ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν, ὑποποιούμενος βασιλεῖς τούτους ἀνευφημεῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπηγγέλλετο, εἰ γε συνεπιγράψειεν αὐτῷ πρὸς τὴν ἄτοπον ταύτην καὶ ἄθεσμον ἐπιθυμίαν, καὶ τὸν δίκαιον ἄνδρα τῆς κατ' αὐτὸν Ἐκκλησίας βιαίως ἐξωθήσειεν. *Magnis eorum muneribus præcipuè Regem Franciæ Lodoëchum & Enghilbertam eius vxorem ſibi propitios reddens, eos Imperatores, βασιλεῖς, in vrbe Conſtantinopoli*

ſe proclamaturum pollicebatur, ſi ſibi opem ferrent in hac re adeò abſurda, & iniuſta, vt ſanctum illum Virum ab Eccleſia vi eijcerent. Si Patriarcha in vrbe Byzantij, reluctante, ac contendente Imperatore, nomen hoc exteris tribuiſſet, quantò magis minor Epiſcopus in propria Diœceſi, tyranno, ac impio, & forte etiam ambitioſè affectanti, extra vrbem Conſtantinopolitanam? Ne quid de minoribus etiam Principibus, qui hoc idem inter Græcos obtinuerunt, dicam, etſi ſerenitatis titulus Præfecto Vrbi tributum eſt, quare id non potuit, & honeſtiori reſpectu Rogerio tribui? Concludam argumentum, ſi altero eiuſdem æui ſcriptoris teſtimonio probauero, Rogerium honorum ſimilium, ac dignitatum perquam cupidum fuiſſe, nomenque Imperatoris ſummoperè captaſſe. Is fuerit Ioannes Cinnamus Hiſtor. lib. 3. Ῥογέριος δὲ ἐπειδὴ τοῦ κατὰ σκοπὸν ἔτυχε, πρέσβεις ἐς Βασιλέα Ἰωάννην, ἔτι περιόντα πέμψας, ᾐτεῖτο κῆδος τῶν ἐκ Βασιλείων αἱμάτων ἐπὶ παιδὶ τεύξασθαι τῷ αὐτοῦ. ἀλλ' οὔπω εἶχε τέλος ἡ πρεσβεία, καὶ Ἰωάννης τὸν βίον κατέλυσε. Μετὰ δέ τινα χρόνον Μανουὴλ ἤδη τὴν αὐτοκρατορείαν διέποντος, ταῦτα καὶ πάλιν πέμψας ἠξίου. Ὅθεν καὶ Βασίλειός τις ἐπώνυμον Ξηρὸς εἰς Σικελίαν ἀφίκετο, Ῥογερίῳ περὶ τούτου διαλεξόμενος. ἀλλ' ἐκεῖνος χρυσίῳ κλαπεὶς παρ' αὐτοῦ ἀλλόκοτά τινα ὡμολόγει, ὧν δὴ κεφάλαιον ἦν τὸ ἐν ἴσῳ μεγαλείου Βασιλεῖ τε τοῦ λοιποῦ καὶ Ῥογέριον ἑστάναι. ὅθεν δὴ καὶ μεγάλας ἀναρραγῆναι ξυμβέβηκε μάχας. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Ξηρὸς ἐς Βυζάντιον ἐπανιὼν τὸν βίον κατέστρεψε, δίκην οὔπω τῶν τετολμημένων δούς, Βασιλεὺς ὅσα καὶ ἀθύρμασι ταῖς ἐκείνου πρεσβείαις προσεσχηκὼς, Ῥογέριον αὐτοῦ χαίρειν εἴα. *Rogerius verò, quæ ipſe cupiebat aſſecutus ad Imperatorem Ioannem adhuc ſuperſtitem Oratoribus miſſis ex Imperatorio genere mulierem nuptum filio ſuo locare poſcebat. Sed nondum legatio finem habuerat, & Ioannes fato defungitur. Poſt aliquod tempus cum Manuel ſummam Imperij adminiſtraret, hæc eadem rurſus legatis miſſis poſtulabat. Hinc Baſilius quidam cognomento Xerus Siciliam venit de his cum Rogerio tractaturus: ſed auro à Rogerio ſeductus, abſurda quædam ex ſe, atque immania concedebat, quorum caput erat in pari dignitatis gradu impoſterum cum Imperatore Rogerium futurum. Hinc ingentia bella exorta ſunt. Cum enim Xerus Byzantium rediens mortem obijſſet, pœnis, quas ille meruerat ob ea quæ deliquerat, nondum perſolutis, Imperator illius legationibus veluti ludicris animum non aduertens, res Rogerij minus, minuſque impendio curauit.* Hinc quantum fieri debeat correctio illa de ῥόγου & ῥόγας prudens indicet Lector. Et hæc quidem pro ætate Theophanis, & Metaphraſtæ ad Scorſum.

Nunc ad Bollandum conuertamus orationem. Poſtremis ſuis verbis Bollandus in me latenter ſtylum exacuit. Ignoſcendum nempe eſſe Baronio, qui cùm aliundè ætatem Metaphraſtæ non haberet, laudationem illam in Metaphraſtem Pſello ſeniori adiudicauit: non item Allatio, qui cum eum poſuerit ſub Conſtantino Porphyrogenito, non perſpexit Metaphraſtem non potuiſſe laudari mortuum ab illo Pſello, qui eum centum, vt minimum, annos anteceſſerat. **In Bollandum Leonis Allatij vindiciæ.**

Vapulor, quod rei partem ignorauerim; quod partem ſciuerim, aliiſque indicauerim, nullus ſum? Metaphraſtæ ætatem ignotam hactenus, & ſuſpicionibus, iiſque leuiſſimis nixam, certam atque indubiam ipſe primus ſignaui: neque propterea nimis mihi arrogo, quamvis aliquid id quoque ſit, & ad refellendos Hæreticos qui Vitis Sanctorum tantumdem detrahunt. pietatemque quæ ex eorum lectione percipitur, conſtabiliendam, admodum neceſſarium. Et miratur Bollandus me tempora exactiùs non digeſſiſſe, & laudationem Metaphraſtæ Pſello ſeniori, qui centum annos anteceſſerat attribuiſſe? Ipſe ſcripſeram ſub Leone & Conſtantino Metaphraſtem, non ſub Conſtantino, excluſo Leone, ætatem egiſſe, quod abundè ſupra probatum exiſtimo. Sed quis verè dicet Pſellum Metaphraſtem præceſſiſſe centum annos? Vixerit ſub Theophilo Pſellus, imò ſub Leone Armeno, viuebat ſub Leone ſapiente Metaphraſtes non adoleſcens, ſed ætate matura, prouectaque & dubio procul media. Numerant ab Armeno ad ſapientem annos 73. ab Theophilo annos 65. ſi de defuncto Metaphraſte ſermo eſt, tum planè anni centum intercedant. Sed quis tam perſpicax diem obitus Metaphraſtæ certò ſignauerit? Conſtantini Imperium longiſſimum fuit, & aliorum dominatione ſæpius interruptum.

Scribit Bollandus, me in Diatriba de Pſellis cenſere, *Panegyrim illam in Metaphraſtem iuniori Pſello adiudicari nullo prorſus argumento. Auctorem illius Orationis Pſellum alterum eſſe, non Leonis Philoſophi Magiſtrum, numquam euicturos, qui contra ſentiunt.* Videamus, quid ipſe ſentiam, cum de Baronio ad ſeniorem Pſellum panegyrim referente tracto pag. 11. *Et nos ad quemnam Pſellum Oratio illa referri debeat, certò affirmare non poſſumus: coniectura tamen, eaque leuiſſima ducimur, hunc recentiorem eſſe illius Auctorem: quod & plura ſcripſerit in omni diſciplina, & ſcriptorum omnium gloria celeberrimus fuerit. An vero ſenior ille aliquid ſcripto tradiderit, certò non conſtat.* Qui negat omnia, negat quoque Panegyrim illam ſenioris Pſelli fuiſſe. Et qui Orationis illius Auctorem in dubium in incertumque reuocat, nihil de eo certo ſtatuit; Et qui potius ad recentiorem refert, ſeniorem excludit. Immò infra pag. 53. apertiſſimis verbis Pſello iuniori adſcripſi. Sed dixi Panegyrim illam nullo argumento adiudicari Pſello iuniori, & alterum Pſellum eſſe non Leonis Philoſophi Magiſtrum numquam euicturos (Bollandus addit, *qui aliter ſentiunt.* Sed non Allatius, qui ſi quid addere vellet, adderet ſine vlla hæſitatione) *Hæreticos*, contra quos tum agebat, & Metaphraſtem ex ætate Pſelli Panegyris Auctoris contendebant eſſe recentiſſimum. Fruſtra enim operam ſumerent, etiamſi id totis viribus conarentur. Licet enim argumentum Bollandi de ætate Pſelli, qui ante Metaphraſtem vita exceſſerat, grauiſſimum ſit, nihil tamen ipſi concluderent, cum reſpondere poſſent eodem ipſo æuo Conſtan-

Digitized by Google

tini Porphyrogenniti Pſellum fuiſſe, vel eundem Metaphraſtæ Encomiaſtem, vel alium omnino; certè Pſellus Michaëlis Ducæ præceptor eſſe non potuit, & cum diuerſum à primo illo fuiſſe euinci non poſſet, firmiſſimum quodammodo remanet, antiquiſſimum fuiſſe: & fuiſſe ſub Porphyrogenneta Conſtantino ex Iatrico Pſelli ad Conſtantinum Porphyrogennetam, cuius nobis proœmij copiam fecerit doctiſſimus Melchior Incofer, & legitur in Vaticana Bibliotheca, & alibi, de quo animaduertebam pag. 89. *Siue enim Conſtantinum Porphyrogènetam primum, ſiue ſecundum, qui cum Baſilio Imperio præfuit, intelligas, Pſellus auctor eſſe non potuit, quem ſub Imperio Alexij Comneni viuum adhuc deprehendimus, niſi tum primum & natum, & libros componentem dicere velimus; & tunc etiam vitam eius vltra centeſimum annum productam fateri cogemur.* Itaque Pſellus hic vtcumque ille ſit, impedit, ne Hæretici certum quid de ſeniore Pſello, & Auctore laudationis in Metaphraſtem pronuncienr.

Quonam ergo tempore vicit Pſellus Auctor laudationis in Metaphraſtem? Parum id refert ad Metaphraſtæ ætatem expiſcandam, quæ aliunde & firmiſſiims argumentis habetur. Conferam tamen ipſe nonnulla, vt rebus hiſce exercitati & perſpicacis ingenij viri determinent. Et ante alia propono Auctorem ante illam laudationem alia quoque ſui ingenij monumenta ſcripſiſſe. Εἰ γὰρ κἀμοὶ πολλὰ καὶ περὶ πολλῶν συγγέγραπται· ἀλλ' οὐκ αὖ ἔχοι τοιοῦτον ζῆλον καὶ μίμησιν τὰ σπουδάσματα, ἀλλὰ λογίοις μὲν ἴσως ἀνδράσι φανήσεται περισπούδαστα, καὶ ζηλώσουσι ταῦτα διὰ τὴν λέξιν, καὶ τὸν ποικίλον σχηματισμόν· καταφρονήσουσι δὲ οἱ πολλοί, ὅτι μὴ μᾶλλον αὐτοῖς ζητημάτων, καὶ ἐννοιῶν ἀπῤῥητοτέρων. *Nam etſi à me multa quoque de multis ſcribuntur, non habent talem zelum, & commendationem opera: ſed viris quidem fortaſſe doctis videbuntur digna, in qua ſtudiũ conferatur, & ea æmulabitur propter dictionem, & varias figuras: multi autem contemnent, quod non ſit eis cura quæſtionis & ſententiæ nimis arcanæ.* Alterum eſt Michaëlem Pſellum, cuius multa circumferuntur in quocumque argumenti genere monumenta, ſub Conſtantino Monomacho, & diſciplinis & dicendi gloria floruiſſe. Hoc adeo perſpicuum eſt, vt nihil diuinatione opus ſit: ipſius enim Orationes poſt nonnullas alias, & laudationem in Metaphraſtem extant aliæ Orationes in Codice meo ſatis antiquo, quem mihi poſt Diatribam meam de Pſellis, licet lacerum, madore infirmatum, rineiſque depaſtum conquiſiueram. Orationum initia in Diatriba prætermiſſa afferam. Primæ initium tribus lineis mutilum eſt. Διδόασι γὰρ σοφίαν ὧν ἔχει τὸ ἑκάστου. Secundæ, Ἔδει ποτὲ, δέσποτα βασιλεῦ, τὴν πάντα κρίνουσαν φιλοσοφίαν. Tertiæ, Ὦ βασιλεῦ ἥλιε, καὶ τίς ἄν με καταπιάσειε τὸ ταύτην σοι προσφυᾶς τὴν κλῆσιν. Quartæ, Ὦ βασιλεῦ προσφιλὴς ἄπερ καὶ συναφῆς, καὶ μόνε τῶν ὄντων ἀπειρώμενε. Quintæ, Μὴ θαυμάσῃς ὦ βασιλεῦ, εἰ πλείστων λογίων ἀκροασάμενος. Sextæ, Μέγιστε βασιλεῦ τὸν ὁρατὸν τοῦτον κόσμον, τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ δημιούργημα. Septimæ, Ὡς ἐκ τοῦ βασιλέως τοῦ Mono-

Pſelli Metaphraſtæ laudatoris ætas diſcuſſa.

His plura vnus Cardinalis Mazarini Codex: ex eo quãdoque ad Hiſtoriæ Byzantinæ lucem fortè repræſentanda.

Digitized by Google

μάχου πρός τινα σοφὸν κατηχούμενον. P. Ἀνέῳγεν τὸ γράμμα σου λογιώτατε καὶ σοφώτατε, καὶ τῷ ἀμυδητῷ κάλλει. Præterea hæc ſcripſiſſe Pſellum ætate adulta, & annis minimum quadraginta natum, colligo ex eiuſdem ad Monomachum Oratione ſecunda, qui ſatis confidenter apud ipſum Imperatorem aſſeuerat, non tantùm dicendi artem, ſed reliquas diſciplinas omnes ingenuas iam deperditas ſua induſtria, & diligentia fuiſſe reſtitutas. Ὁρᾷς, ὦ θειότατε βασιλεῦ, τὸν ἱερὸν τοῦτον καὶ φιλόσοφον σύλλογον; τῆς ἐμῆς γεωργίας γεννήματα σύμπαντες· πάντες ἐκ τῶν ἐμῶν ναμάτων πεπώκασι, καὶ τῆς ἐμῆς πηγῆς ἀπηρύσαντο, καὶ νῦν ἠκόνηνται μὲν καὶ πρὸς ῥητορείαν τὴν γλῶτταν, οὐχ ὥστε μόνον διαιρεῖν ἐπιχειρεῖν τι, καὶ περιεργάζεσθαι καὶ διαφόροις ἰδέαις τὸν λόγον κατακοσμεῖν, ἀλλ' ὥστε καὶ προβάλλειν συστάσεις προβλημάτων. καὶ τὰ ἑξῆς. *Vides, ô diuiniſſime Imperator, ſacrum hunc, vereque Philoſophum cœtum. Omnes ſunt meæ culturæ fœtus, & germina; omnes ex meis laticibus adbiberunt, & ex meo fonte hauſerunt: & nunc quidem lingua ad artem dicendi prompti ſunt, & parati, non tantùm vt diuidant, argumenta ducant, curioſè elaborent, & variis idearum formis orationem perficiant, ſed vt & problemata conſtruant,* &c. Et infra? Καὶ τὴν μὲν φιλοσοφίαν σβεσθεῖσαν αὐτὸς ἀνῆψα. δεῖ γὰρ ἐν καιρῷ καὶ παρρησιάσασθαι. *Et extinctam quidem Philoſophiam ipſe, vt nouo lumine illuceret, effeci; neceſſe eſt enim cum occaſio ſeſe offert, ſuas quemque laudes liberè proferre.* Qui artes extinctas reſtituit, illiſque reſtitutis ita alios promouet, vt eas commodè quoque pertractare poſſint, ea ætate cenſetur omnino, qua & puerilia nugamenta, & adoleſcentum moroſas illecebras, primoſque etiam ætatis virilis impetus firmiore ætate euitauit, qui planè minor quadragenario non eſt. Et vt melius ætas Pſelli huius dignoſcatur, ex aliis quoque ipſius Orationibus proferam, quæ ſententiam noſtram etiam contra moroſos diſputatores firmabunt. Oratione funebri in Ioannem Xiphilinum Patriarcham: Ὅσον ἐγὼ μὲν πρὸς τὴν τέχνην τῶν λόγων, καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἀπένευσα, καὶ μαθημάτων ἡψάμην, οὐ παρ' ἄλλου λαβών· ἐσβέσθη γὰρ αὐτοῖς ὁ πυρσός, ἀλλ' ἐγὼ αὖθις τοῦτον ἀνάψας, καὶ τοῖς ποθοῦσι διαπυρσεύσας. Et, Ἐντεῦθεν παραλαμβάνω μὲν ἐγὼ τὸν νοῦν εὐφημούμενος, καὶ πρῶτος προσπελάζω τοῖς προπυλαίοις οὐκ ἀπονητί, οὐδ' ἄνευ δοκιμασίας καὶ κρίσεως, ἀλλὰ πρῶτον δοκιμασθεὶς καὶ βασανισθεὶς ἐπὶ παντὶ λόγῳ, ἐπὶ πολλαῖς κρίσεσιν, ἐπὶ ταῖς ἀντιπαραδόσεσι σχήμασιν, καὶ οὕτως συμπεισθεὶς πρὸς τὴν εἴσοδον ὧν μόλις που τὸ πνεῦμα ἀνακαλέσασθαι. *Et ego quidem ad artem dicendi, & diſciplinas philoſophicas animum applicui, & mathemata attigi, non ab aliis mihi tradita: lumen enim eorum extinctum euanuerat. Sed ipſe denuò illud accendens, qui ſimilium deſiderio tenebantur, illis præluxi.* Et, *Hinc ego praeoccupo, laude ingenij celebris, primuſque veſtibulis admoueor, non ſine labore, non ſine probatione, & examine, ſed primum in omni dicendi genere examinatus, approbatuſque, tum denique hac ratione introitus earum rerum conceſſus eſt, per quas mihi nec reſpirare quidem licebat.* Sermo eſt de Imperio Monomachi. Multum temporis, ætatiſque

Digitized by Google

humanæ non minima pars in ſimilibus abſoluendis conſumitur: ſiquidem homines ſunt quæ in iſtis ſe exercent, perficiunturque. Nam excipi videtur Heroum illud genus. Ioſephus Scaliger, qui in Muſæo abditus, incluſuſque, quod ex aliis non potuerat, ſe Magiſtro didicit, & vix delibatis conjugationibus Græcis Homerum cum Interpretatione arreptum, vno & viginti diebus totum didicit: Poëticæ verò dialecti veſtigiis inſiſtens Grammaticam ſibi ipſi formauit: neque vllam aliam didicit, quam quæ ſibi ex analogia verborum Homericorum obſeruata fuit. Reliquos verò Poëtas Græcos omnes intra quatuor menſes deuorauit. Neſcio an citius ſe expediiſſet, ſi in vaſtam illos voraginem ſimul col[l]ectos projeciſſet. Immani fauces diductæ hiatu, quas tam operoſus, indiſcretuſque bolus non ſtrangulauit, ſed de his alij dicent: ipſe nequeo ſatis decernere. Addam tantummodo Pſellum noſtrum, quamvis & ingenij acutiſſimi fuerit, & memoriæ tenaciſſimæ & numquam intermiſſi laboris hominem fuiſſe, nec ſupra quam ferant vires humanæ potuiſſe; quare cum tempore & ætate in ſtudiis, & comparanda prudentia profeciſſe, & hæc, quæ ex ipſo retulimus, non alia quam dicta ætate attentaſſe, auſiſſéque. Perueniſſe etiam ad Romanum Diogenem ex eiuſdem ad alios, & eundem Orationibus, certiſſimum fit. Quare cùm Imperio Baſilij Iunioris, & Conſtantini Porphyrogénetæ, Conſtantini Porphyrogennetæ, ſub quo Metaphraſtes florebat, Nepotibus circa annum milleſimum natum non incongruè dixerimus, Potuiſſéque commodè ab iis, qui defunctum Metaphraſtem viderant, quæ in eius obitu euenere, audire, & aliis ſcripto tradere. Quemadmodum ego iam ferè ſexagenarius multa à ſenioribus, qui viderant, adoleſcens audiui ante centum annos geſta. Neque id implicat ætati meæ, quam ago; neque tempori, quo hæc ſcribo. Quare nec eſt alius Pſellus iunior quærendus, qui laudationem illam ſcripſerit. Quid de Pſello præfante in Dioptra Philippi ſentiendum ſit, abundè dixi in Diatriba mea de Pſellis.

Nimis tandem ſubtiliter explicantur verba Pſelli; dum narrationem ore factam cum ea, quæ ſcripto traditur confundimus. *Ita loquimur, dicere aliqnid Ciceronem, Liuium, Tacitum; non quaſi ij tunc viuant, ſed quia omnis ætatis hominibus illorum ſcripta loquuntur.* Vt taceam cogit reuerentia Viri, quem ob doctrinam ſingularem, & laborem immenſum ſummopere ſuſpicio. Plura poſſe dicere ſatius eſt, quam dicere. His quoque refellitur ſententia Petri Lanſſelij diſputatione Apologetica de ſancto Dionyſio, atque eius ſcriptis, temerè decimo ſæculo Symeonem Metaphraſtem ponentis; namque cum initio noni Metaphraſtes eſſet, vt ſupra probauimus, ætate prouectiore, non potuit decimo ſuperuiuere, niſi eum centenario maiorem vitam obiiſſe dicamus. Nullus interim, vt id quoque notam inter Hæreticos cautius locutus eſt, & rem acu tetigit, vt prouerbio fer- Petrus Lanſſelius exploſus.

Digitized by Google

Goduuinus probatus.

tur, quam Franciſcus Goduuinus de Præſulibus Angliæ cap. 1. de Conuerſione Britanniæ. Metaphraſtes, *octingentis & amplius annis poſt obitum D. Petri vixit, circa annum videlicet ſalutis 900.* Et de ætate Metaphraſtæ hæc ſatis multa.

Metaphraſtes duplex exploſus.

His etiam patet, quam abſurde ij agant, qui ex vno Metaphraſte duos faciunt: quamvis enim Metaphraſtæ cognomen à poſterioribus Græcis aliis doctis hominibus, & illis potiſſimum, qui Vitas Sanctorum non benè conſutas, neque aliquo dicendi decore conſpicuas, noua dicendi forma, nouaque figurarum ſtructura à rure, & agris in elegantiſſimas ciuitates, vt cum aliis ciuibus viuerent, deduxerunt, vt in Conſtantino Acropolita factum vidimus, attamen dum de Symeone ſermo eſt, ſolo Metaphraſtæ cognomine contenti fuere; cum aliis communicant, τοῦ νέου, Iunioris addere conſueuerunt. Quemadmodum itaque abſurdum Metaphraſtem duplicare, ita ex Symeone nouo Theologo, ſiue Iuniore & Symeone Metaphraſte vnum facere Symeonem, quod ſuſpicatur Gretſerus, abſurdiſſimum fuerit. Suſpicatur enim ipſiſſimum Metaphraſtem eſſe Symeonem illum Iuniorem Theologum, cuius Orationes de moribus Chriſtianis & Monaſteriis vertit ex Græco Pontanus & publicauit. Vult dictum Iuniorem Theologum reſpectu antiquioris Gregorij Nazianzeni, qui Theologi nomen adeptus fuerat. Subdit in Indice Bibliothecæ Vaticanæ in Cod. 38. legi: Τοῦ Μεταφραστοῦ κυροῦ Συμεὼν τοῦ νέου Θεολόγου περὶ προσοχῆς. *Metaphraſtæ Domini Symeonis noui, ſeu iunioris Theologi de Attentione.* Vides eum, qui Iunior Theologus eſt nominari Metaphraſtem? Nec obſtare, quod Pſellus alia eiuſdem ſcripta non recenſuerit, nec Monacharus meminerit; nam Pſellus ſatis habuit hiſtorica Sanctorum volumina attingere, & breuitati ſtudens non omnia de eo, quæ poterat, ſed quædam adducere voluit; teſtarique idipſum Encomium valde & rebus, & verbis conciſum. Poterat plures alios Manuſcriptos Codices cùm ex Vaticana, tum ex aliis Bibliothecis adducere, qui Metaphraſtem nouum Theologum nominant. Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ καὶ νέου Θεολόγου κεφάλαια ἕτερα. *Symeonis Metaphraſtæ, & iunioris Theologi Capita alia.* Τοῦ Μεταφραστοῦ ἢ νέου Θεολόγου περὶ ἀρχῆς βίου τοῖς Ἀρχαρίοις Μοναχοῖς. *Metaphraſtæ, ſiue noui Theologi de principio Vitæ Archariis Monachis.* Ante Gretſerum, Metaphraſtem cum hoc nouo Theologo confudiſſe viſus eſt Ioſephus Methonenſis Apologia pro Synodo Florentina contra Marcum Epheſium, Καὶ Συμεὼν δὲ ὁ νέος Θεολόγος, ὁ καὶ Μεταφραστὴς καλούμενος. *Et Symeon nouus Theologus, qui & Metaphraſtes dicitur.* Sed Gretſerum exſcriptorum incuria nihil iuuat: nec dictum Methonenſis aliis intenti prolatum temerè. Obſtat, ne hi duo vnus ſint, ætas vtriuſque longè diuerſa; vitæ inſtitutum varium, officij dignitas non eadem. Impedit denique dicendi forma, modus, orationis ſtructura, reliqua, quæ nos cum de Symeone hoc nouo Theologo agemus, poſt noſtrum Metaphraſtem examinabimus.

Symeon iunior, Theologus non ipſe Metaphraſtes.

Scripſit

Digitized by Google

Scripſit Metaphraſtes Vitas Sanctorum. Scriptiones ſiue ab ipſo, ſiue ab aliis vocatæ ſunt *Metaphraſes*. Pſellus in Acroſtichide Canonis in eundem, Μέλπω σε τὸν γράψαντα τὰς Μεταφράσεις. *Cano te, qui Metaphraſes ſcripſiſti.* Ode 4. Γραφαῖς ἐνήθλαζες θείαις ὅσιε, καὶ ἁγίων τὸν βίον ἰχνηλατῶν τούτων τὰ παθήματα, καὶ τοὺς ἀγῶνας ἐξύμνεις ταῖς σοφαῖς σου Μεταφράσεσιν. *Scripturis incumbebas diuinis Confeſſor, & Sanctorum Vitas veſtigans, horum paſſiones, & certamina laudabas ſapientibus tuis Metaphraſibus.* Dictæ quod ex vna phraſi, dicendique modo in alium delatæ ſunt. Hinc ipſe poſteà ſub Metaphraſtæ nomen poſteris innotuit. Sic maximè fallitur Lipomannus ſcribens, Metaphraſtem noſtrum Vitas Sanctorum ex diuerſis Auctorum libris in vnum volumen redegiſſe; quæ alicuius Viri titulo erant inſcriptæ, eas ſub ſuo titulo reliquiſſe: rudi & inculto ſtylo deſcriptas multis laboribus, & ſudoribus exornaſſe, & eruditione ſua expoliiſſe; quæ à nemine ſcriptæ fuerant, ſed quaſi per manum, & traditionem à Patribus acceptæ, & pro veris habitæ, has ipsũ eleganti ſtylo & condito deſcripſiſſe, & legendas Eccleſiæ propoſuiſſe. Nam Symeon laborem omnem ad ſe aſſumpſit; & ſiue Vitæ illæ Auctorem præferrent, ſiue rudi ſtylo congeſtæ Lectorem deterrerent, eas re ſemper immota manente ſuo ſtylo circumueſtiuit, vt eodem omnes decore, vnoque genio fideles ad ſui lectionem allicerent. Symeonis Stylitæ Vitam ſcripſerat rudi ſermone Antonius illius diſcipulus, Theodoretus elegantiſſimo; non contentus tamen Metaphraſtes, ſuis eam luminibus de nouo adornanatam in publicum ire iuſſit. Stephanus Byzantinus iuſſu Epiphanij Vitam ſancti Stephani iunioris collegit, & edidit, & Metaphraſtes illius conſcribendæ denuo laborem ſuſcepit. Poſſem alias innumeras hîc adferre: rudiori ſtylo conſcriptas non correxit, neque in aliquibus mutato ſtylo perpoliuit, ſed omnes ex integro, vt de aliis fecerat, ſuo ipſe modo digeſſit. Multas etiam ex traditione acceptas, & quæ ſola memoria hominum fluctuarent, in ſeriem & ordinem redegiſſe, non eſt à veroſimili alienum.

Metaphraſeſ à Simeone dictæ: Vitis Sanctorum illuſtrandis diligentia ac cura.

Et ne tantum opus tanquam leui brachio actum, & negligenter procuratum condemnes ipſe, aut negligas, audi curam & ſtudium; ſumptus etiam immanes ad id collatos, & auxilia aliorum, ac ſubſidia implorata, & fidem etiam, quæ in rebus maioribus adminiſtrandis adjuuant plurimum, & lege ex Pſello in eundem Symeonem Oratione. Φασὶ γέ τοι μηδὲ ἐκ περιέργου τοῦτον ἧφθαι τοῦ πράγματος, μηδὲ αὐτὸν προθέμενον εἰμὴ ὅσον βούλεσθαι. Βασιλείοις δὲ τοῦτον παρακλήσεσιν ἐπὶ τοῦτο προσοίνεσκαι, καὶ οἷς ἐφροντίζετο λόγους, καὶ κινήσεις. καὶ ἦν αὐτῷ ἡ παρασκευὴ ἐξ ἑτοίμου, κύκλος τε ὁ βραχὺς τῶν τε πρὸ χρόνου ἐνσημειουμένων τὴν λέξιν, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα τιθέντων. καὶ ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ, ὁ μὲν τὰ πρῶτα ποιῶν, ὁ δὲ τὰ δεύτερα, καὶ ἐπὶ τούτοις οἱ τὰ συγγεγραμμένα ἐξακριβούμενοι ἵν' ὅτι τῆς ὑπογραφείας λάθος, πρὸς τὴν ὑποκειμένην διορθώσονται ἔννοιαν. ἡ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ δι' ὃ τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων, πολλάκις τὰ αὐτὰ ἀνακυκλεῖν τε καὶ ἐρωτᾶν. ἐπεὶ οἱ καὶ πολὺ

ὀκνήματος καὶ ἡ φροντὶς πλειοτέρα τοῦ δέοντος, ἢ μᾶλλον πρὸς τοῦτο δὴ ἀξιόχρεως, ἀλλ' ὅγε τάχιστα ἐνενικήκει μακρῷ τὴν σποράν, καὶ τὸ λήϊον, οἷον οὐδέπω καὶ τήμερον. εἴτε καὶ μηδὲν ἄλλο τῷ ἀνδρὶ διεσπούδαστο, μηδὲ ἀπειργάσθη τὰ ἄλλα σύμπαντα, καὶ καθέκαστον πρὸς ἀφορμὴν εὐφημίας ἀρκοῦν· ἀλλά τόγε τοσοῦτον ἐλθεῖν σπούδασμα, καὶ οὕτως κατασκευάσασθαί τε καὶ ἀκριβώσασθαι, αὐτάρκης αὐτῷ παντὸς ἄλλου πρὸς ἐγκώμιον τῷ ἀνδρί. *Porro autem dicunt, non leniter & quaſi aliud agentem, hanc rem eſſe aggreſſum; neque ipſum id ſibi propoſuiſſe, vt faceret quantum vellet, ſed Imperatoris adhortationes eum ad hoc adduxerunt, & ij, quibus cura eſſet doctrina & intelligentia: & promptus ei fuit apparatus, ſed non paruus orbis eorum qui primò dictionem notis excipiebant, & eorum qui poſtea tranſcribebant: & alius poſt alium quidem primò faciebat; hic verò ſecundò ſcribebat, & poſt hos alij, qui quæ ſcripta fuerant pulchrè intelligebant; vt quod ſcriptores latuerat, ad propoſitam corrigerent ſententiam. Nam propter ſcriptionum multitudinem, non licebat ei ſæpe eadem reuoluere & videre. Sed etſi fuerit ingens labor, & maior quàm par eſſet ſolicitudo, imò verò digna quæ in hoc adhibeatur, ſementem tamen longè vicit ſpica & ſeges, qualis nondum fuit vſque in hodiernum diem. Quoniam etiamſi nihil aliud Viro illi fuiſſet elaboratum, & non alia omnia, quæ nobis ſingula ſufficiunt ad laudem conciliandam, opus tamen tale incœpiſſe, & id tam pulchrè effectum reddidiſſe, viro cuiuis ad laudem ſufficiat.* Qua autem de cauſa rem tantam in ſe ſuſceperit Metaphraſtes, non ab alio, quam ipſo Pſello petenda eſt. Οἱ δὲ περὶ τοῦ θαυμασίου τοῦδε ἀνδρὸς ἐνταῦθα τὰς ἐκείνων πράξεις ἀναγεγραφότες, ὑφέμενοι τῆς μεγαλοφωνίας ἐκείνων ἀφίκοντο. ἀλλὰ τὰ μὲν αὐτῶν κατεψεύσαντο, τὰ δὲ μὴ δυνηθέντες κατάλληλα θεῖναι, ἄμεμπτον ἐκείνοις τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀφιλότιμον συγγεγράφασιν, ὅτι κοινὴν ὑποθέμενοι ἔννοιαν, ὅτι μὴν εὐπρεπέσι κατακοσμήσαντες λέξεσιν, οὐδ' ἀκριβῶς ὑπογράψαντες, ὅτι τὴν τῶν κολαστῶν βαρύτητα, ὅτι τῶν Μαρτύρων πρὸς τὰς ἀποκείσης πυκνότητα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀσκηταῖς τῆς ἀσκήσεως ἐκδεδήλωσιν, ἀφελῶς αὐτοῖς, καὶ ὥσπερ ἐκ τοῦ παρατυχόντος τὰ ἐσπουδασμένα διεξιόντες. Εἰ δ' οὖν τοι οἱ μὲν οὐδὲ ψιλὴν ἐκαρτέρουν τὴν τῶν ὑπομνηματισθέντων ἀνάγνωσιν, τοῖς δὲ καὶ γέλωτος ἀφορμὴν τὰ λεγόμενα ἐγνωρίζετο, καὶ τὸ τῆς συνθήκης δὲ ἀκαλλές, καὶ τὸ τῆς ἐννοίας, καὶ τὸ τῆς λέξεως εὐτελές, ἀγλευκὲς τοῖς ἀκούουσιν ἦν, καὶ ἀπηχθάνοντο μᾶλλον, ἢ προσίεντο. καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς ἀναγεγραμμένοις διεκωμῳδεῖτο ἡμῖν τὰ θαυμάσια τῶν τοῦ Χριστοῦ θεραπόντων ἀγωνίσματά τε, καὶ τρόπαια. καὶ ξύμπαντες μὲν διελοιδορεῖτο σαφῶς τοῖς συγγράμμασιν· αὐτοὶ συνειδυῖαι δὲ τούτων τὰ κρείττονα, οἱ μὲν δι' ἔκστασιν ψυχῆς, οἱ δὲ ὡς τελειότατον σπούδασμα, καὶ ὡς μηδὲ βίος αὖ ὅλος ἀνδρὸς ἐξαρκέσειεν, ὅτι βουλομένοις δυνάμεως τις πρόσεστιν, ὅτι δυναμένοις βούλησις. ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ θαυμάσιος Συμεὼν ταὐτὸν ἐπεπόνθει τούτοις· ἀλλὰ μέχρι τοῦ μέμψασθαι τοῖς γεγραμμένοις συμπαρειὼν αὐτοῖς, ἔπειτα περαιτέρω προβέβηκεν, καὶ θαρρεῖ τι φρόνημα νεανικόν, μᾶλλον δὲ ἐντυχὼν πρᾶξιν, ἣν οὐδεὶς τῶν πάντων ἐντετύχηκε. οὐδὲ τις ἐκεῖνός τι περιφανέστερος τῶν ἀπ' αἰῶνος ἐλλογίμων ἐγένετο, καὶ τῷ τε Θεῷ τὰ κάλλιστα τῶν ὄντων ἀφωσιώσατο, καὶ τοὺς τῶν Μαρτύρων ἀγῶνας, καὶ δρόμους, τάς τε τῶν ἀσκητῶν ἐγκρατείας, καὶ καρτερίας ἐκάλλυνέ τε καὶ κατεκόσμησε, καὶ τὴν αὐτὴν ἐκείνοις

ασητισῶν καὶ εὔνοιαν, τὰ παρὰ πάντων ἀντείληφε. *Qui autem ante hunc beatum Virum res geſtas illorum ſcripſerunt, non erant illorum aſſecuti magnificentiam; ſed partim quidem de ijs erant mentiti, partim autem cùm non poſſent rebus eorum reſpondentem afferre orationem, bonum illi conſcripſerunt, quod nec eſſet vllâ de gratiâ ornatum, nec laude proſequendum, vt qui nec pulchram tribuerint ſententiam, nec cum verbis maximè decentibus, neque accuratè deſcripſerint, neque ſæuitiam & atrocitatem eorum, qui punierunt, neque Martyrum in dandis reſponſis prudentiam; quin etiam Monachorum adulterarunt exercitationem, ſimpliciùs, & quaſi temerè, & vt accidit, referentes, quæ ſtudioſè ab illis facta ſunt. Hinc factum eſt vt nonnulli ne legere quidem ſuſtinerent ea, quæ erant literarum mandata monumentis: aliis autem ea quæ dicebantur, præberent ridendi materiam: & compoſitionis inelegantia, ſententiæ abſurda & nulla conſequentia, & dictio vilis & abjecta, erant ijs, qui audiebant, inſuauia, & odio habebantur potius, quàm admittebantur; & propter eos qui conſcripſerant nobis, ludibrio habebantur. admirabilia Chriſtianorum certamina atque trophæa: & omnes quidem apertè ſemper inſectabantur maledictis, eorum autem loco afferre meliora, aliis quidem propter eorum ſocordiam, aliis autem, vt quod eſt opus perfectiſſimum & maximi ſtudij, & cui nec tota quidem viri vita ſuffecerit; neque vires aderant volentibus, nec ijs qui poterant, voluntas: ſed non etiam admirabilis Symeon eodem modo quo ij, fuit affectus; ſed cum eis procedens ad reprehenſionem. deinde proceſſit vlterius, & iuuenile aggrediens facinus, vel felicem potius actionem, quam nullus omnium geſſit feliciter, per quam ille euaſit clarior omnibus qui erant vbique eruditis, & Deo conſecrauit ea quæ ſunt omnium pulcherrima; Martyrum certamina & curſus, & Monachorum abſtinentiam & patientiam ornauit & decorauit; & eandem quam illi adhibens beneuolentiam, etiam gratias vicissim accepit ab omnibus.*

Non ita tamen adeò ſeuerè ſe geſſit, vt omnes omnium Sanctorum Vitas & laudes ante ſe ab aliis probatiſſimis Auctoribus ſcriptas rejecerit, & factis, decretiſque jugulauerit; ſed falſas, aut nequiter compoſitas, veluti indignas, quæ à piis legerentur voluntaria obliuione contriuit: ab aliis errata aliorum Codicum, vel Scriptorum fide correxit, ſuoque ſtylo exornatas edidit; aliarum rem integram, nihil de ſententia immutans ſuo ſermone exornatas digeſſit: quæ tandem erant optimè ſcriptæ, nec ſua ope indigebant, ita eas inter ſuas elucere, veluti ſidera, lapideſque precioſos reliquit, quibus & ſuæ celebriores fierent. & piis hominibus, populóque acceptiores. Hinc frequenter inter eius volumina occurrunt Orationes, & Encomia in varias feſtiuitates aliorum; inter eos præcipui habentur Athanaſius Patriarcha Alexandrinus, Baſilius Magnus Cæſarienſis, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyſſenus, Ioannes Chryſoſtomus, Baſilius Seleucienſis, Amphilochius Iconienſis, Ephræm Syrus; Ephræm

Alia, aliaque ei nauata opera.

Digitized by Google

Cherſonenſis, Antipater Boſtrorum Epiſcopus, Cyrillus Alexandrinus, Epiphanius Cypri, Ioannes Damaſcenus, Georgius Nicomedienſis, Pantaleo Diaconus & Chartophylax Magnæ Eccleſiæ, Theodorus Studites, Andreas Cretenſis, Proclus Patriarcha Conſtantinopolitanus, Leontius Byzantius, Leontius Hieroſolymitanus, Procopius Diaconus & Chartophylax, Gregorius Neocæſarienſis, Germanus Patriarcha Conſtantinopolitanus, Aſterius Amaſeæ, Sophronius Patriarcha Hieroſolym. Timotheus Hieroſolymit. & alij.

Quænam Vitæ à Metaphraſte conſcriptæ, déque illis iudicium.

Sed quaſnam Metaphraſtes Vitas Sanctorum conſcripſit? Hoc verò difficillimum eſt diſcernere. Nec alius poterit, niſi qui ſimiles Vitas Græcè percurrerit, & orationem, & lumina in dicendo Symeonis optimè calluerit. Nam id ex Latinis expiſcari ſtultiſſimum fuerit, quod continget difficilius, quod nondum capio qua cauſa id factum ſit, cum in aliis Orationibus & Vitis, Auctorum vt plurimum nomina præfigantur; in his, quas Symeon deſcripſit, numquam aut rarò prænotatum inueniatur. Hinc Viri de Antiquitate Eccleſiaſtica bene meriti Vitas Sanctorum, quæ Auctorem ſibi præſcriptum non præferunt, omnes non ſine erroris, atque inſcitiæ nota Symeoni vindicarunt, quæ verè Symeonis non ſunt. Vindicantur tamen Symeoni, & veluti Symeonis germanæ euulgantur à Surio, & Lippomano, & aliis Latinè tantùm, *Menſe Iannario* 1. Sancti Baſilij, Euphroſynes Alexandrinæ. 5. Apollinaris Virginis. 7. Luciani Martyris 9. Polyeucti Martyris, Iuliani Martyris, & ſociorum. 10. Marciani Preſbyteri. 11. Theodoſij Cœnobiarchæ. 13. Hermyli & Stratonici Martyrum. 15. Ioannis Calybitæ. 22. Timothei Apoſtoli. Vincenti Leuitæ & Martyris. Anaſtaſij Perſæ. 23. Clementis Ancyrani Epiſcopi. Ioannis Eleemoſynarij. 25. Euſebiæ, quæ cognominata eſt Hoſpita. 27. Ioannis Chryſoſtomi. 28. Iacobi Eremitæ. 31. Cyri & Ioannis. Melanæ Romanæ. *Menſe Februario*. 1. Ignatij Epiſcopi Martyris. Pionij Preſb. Mart. Ephræmi Syri. Tryphonis. 3. Blaſij Epiſcopi. Sancti Iſidori, Agathæ Virginis. 6. Fauſtæ, Euelaſij, & Maximinæ. 8. Euagrij & Mariæ eius filiæ. 9. Nicephori Martyris. 13. Martiniani Anachoretæ. 14. Auxentij Abbatis. 16. Oneſimi Martyrium. Iulianæ. 18. Leonis & Paregorij Martyrum. 19. Auxibij Archiepiſcopi Selenſis. 20. Iadoth Epiſcopi, & ſociorum Martyrum. 27. Andronici, & Athanaſiæ. *Menſe Martio*. 9. Quadraginta Martyrum. 10. Codrati, Cypriani, & ſociorum. 12. Theophanis, qui & Iſaacius dictus eſt. 13. Sabini. 15. Longini Centurionis. 16. Abramij, & Mariæ neptis eius. 27. Iſaacij. *Menſe Aprili* 1. Agapes, Chioniæ, & Irenes. 4. Theoduli Lectoris & Agathopodis. 5. Theodoræ, & Didymi Martyrum, Themes, & Pherbathæ eius ſororis. 7 Calliopij Martyris. 8. Bademi Archimandritæ. 10. Terentij Aphricani & ſociorum Martyrum. 11. Antipæ Pergamenſis Epiſcopi. 13. Carpi, Papyli, & ſociorum Martyrum. 18. Eleutherij Epiſcopi, & Euanthiæ Martyris. 22. Acc-

Digitized by Google

pſimæ, Ioſephi, & Aithalæ. 25. Georgij Magni Martyris. Marci Euangeliſtæ. 27. Anthymi Epiſcopi Nicomedienſis. 28. Paphnutij Anachoretæ, & ſociorum. *Menſe Maio.* 1. Philippi Apoſtoli. Iacobi Apoſtoli. 2. Athanaſij Epiſcopi Alexandrini. 3. Alexandræ, & Antoninæ Virginis. 4. Pelagiæ Tarſenſis. 8. Acacij Centurionis. 10. Glyceriæ, & Laodicij. 13. Alexandri alterius. Ioannis Silentiarij. 14. Victoris, & Coronæ. Pachomij. *Menſe Iunio* 5. Bonifacij. 7. Pauli Archiepiſcopi Conſtantinopolitani. 11. Iuſtini Philoſophi, Charitonis & ſociorum. 13. Aquilinæ Virginis. 15. Dulæ Martyris. 16. Quirici & Iulittæ. 17. Manuel, Sabel & Iſmaël. 19. Sozimi, Nazarij, Geruaſij, Protaſij & ſociorum. 27. Sampſonis Hoſpitum exceptoris. 29. De peregrinationibus & laboribus ſanctorum Petri & Pauli. *Menſe Iulio.* 8. Procopij Martyris. 17. Alexij Confeſſoris. Athenogenis Martyris. 18. Mauritij & ſeptuaginta militum. 19. Arſenij Abbatis. 20. Mariæ Martyris. Heliæ Theſbitæ. 21. Danielis & trium puerorum. 22. Platonis Martyris. 27. Septem Dormientium. Panteleemonis Martyris. 29. Callinici Martyris. Eudocimi Martyris. *Menſe Auguſto.* 1. Sophiæ & filiarum eius. 2. Stephani Romani Pontificis. 12. Euplij Martyris. 15. De ortu & educatione Virginis. 17. Mamantis Martyris. Pauli & Iulianæ. 19. Andreæ Ducis exercitus, & ſociorum. 29. De Ioanne Baptiſta. De exportatione precioſæ Manus Ioannis Baptiſtæ. *Menſe Septembri.* 5. Eudoxij, Romuli, Zenonis & Macarij. 7. Sozontis. 9. Seueriani. 10. Menodoræ, Metrodoræ & Nymphodoræ. 11. Theodoræ Alexandrinæ. 12. Autonomi. 13. Cornelij Centurionis 15. Nicetæ Martyris. 16. Euphemiæ Martyris. 19. Trophimi, Sabbatij, & Dorymedontis. 21. Matthæi Euangeliſtæ. 26. Cypriani & Iuſtinæ Martyrum. 27. Coſmæ & Damiani miracula. Calliſtrati & ſociorum. 28. Charitonis Abbatis. 29. Cyriaci Anachoretæ. 30. Gregorij Magnæ Armeniæ. *Menſe Octobri.* 1. Ananiæ. 5. Charitines. 7. Sergij & Bacchi. 9. Dionyſij Areopagitæ & ſociorum. 10. Eulampij & Eulampiæ. 12. Taracti, Procli & Andronici. 17. Andreæ, qui eſt in Caiſi. 18. Lucæ Euangeliſtæ. 19. Vari & ſociorum eius. 20. Artemij Martyris. 22. Abercij Epiſcopi Hieropolitani. 24. Arethæ & ſociorum. 25. Martiani & Martyrij. 28. Anaſtaſiæ Romanæ. 30. Zenobij & Zenobiæ eius ſororis. 31. Epimachij Martyris. *Menſe Nouembri.* 2. Euſtachij, Theopiſtæ, & filiorum Agapij & Theopiſtes. Acindyni, Pegaſij, Anempodiſti, Aphthonij & Elpidophori Martyrum. 4. Iannicij Abbatis 5. Galactionis & Epiſtemes Martyrũ. Hieronis & ſoc. Mart. 8. Matronæ. 9. Theodori Theronis Mart. Arethæ Martyris. 10. Theoctiſtes Leſbiæ. 11. Menæ Ægyptij Martyris. 15. Samonæ, Guriæ & Abibi. 18. Ioannis Chryſoſt. 22 Ceciliæ, Valeriani & ſociorum Martyrũ. 23. Clementis Martyris Epiſcopi Romani. Gregorij Agrigentini Epiſcopi. 24. Mercurij Martyris. 25. Æcaterinæ Virginis & Martyris. 26. Alypij

Cionitæ. *Menſe Decembri.* 4. Barbaræ Martyris. Sancti Sabæ Abbatis. 6. Nicolai Myrenſis Epiſcopi. 8. Patapij Martyris. 10. Menæ, Hermogenis & Eugraphi. 11. Danielis Stylitæ. 12. Spiridionis Epiſcopi Trimythuntis. 13. Euſtratij, Auxentij, Eugenij, Mardarij & Oreſtis. 19. Thyrſi, Lycij, Callinici, Philemonis, Apollonij, & reliquorum. 21. Thomæ Apoſtoli. 23 Decem Martyrum qui in Creta ſubiere martyrium. 25. Anaſtaſiæ Martyris. Eugeniæ Martyris. 26. Theodori, & Theophanis Scriptorum. Indæ & Domnæ, & ſociorum. 27. Ioannis Apoſtoli & Euangeliſtæ. 29. Marcelli Archimandritæ Monaſterij Acœmitorum. 30. Anyſiæ, quæ eſt Theſſalonicæ. 31. Siluestri Papæ Romani. Et hæc quidem ſiue ipſius Symeonis, ſiue alterius Latinè edita ſunt; Græcè verò, vel Græcè & Latinè, quæ ipſe viderim, pauciſſima: Namque Græcè poſt Aretham in Apocalypſim, Vita Ioannis Apoſtoli & Euangeliſtæ. Græcè & Latinè Vita Dionyſij Areopagitæ à Baltaſſare Corderio recenſita in eodem Dionyſio. Acta ſancti Demetrij Myroblytæ, Antuerpiæ in quarto 1635. Typis Ioannis Meurſii. Vita & Martyrium ſanctæ Theclæ per Petrum Plantinum cum Baſilio Seleucēſi; De Vita & miraculis eiuſdē ſanctæ Theclæ, Antuerpiæ in quarto. Vita ſancti Athanaſij cum eiuſdem Athanaſij operibus. Vita Ioannis Chryſoſtomi cum Chryſoſtomi operibus. Vita ſancti Amphilochij inter eiuſdē Sancti Orationes edita eſt à Franciſco Combefis. Eam porrò Metaphraſtæ non eſſe ſtylus ipſe & modus ſatis arguit. Metaphraſtæ autem illud principium eſt: Καὶ τί τῶν καλῶν ἴσως τις τῇ μνήμῃ παραδιδοίη. Sub Metaphraſtæ nomine ceu genuinos fœtus laudant, Vitas & Martyria Sanctorum. Suidas in ἄβαξιν, Martyrium ſanctæ Theclæ. In ἀναίμονες, Vita ſancti Danielis Stylitæ. In ἐν ἀμφοῖν, Vita ſancti Euthymij. In ἠγκάλα, Vita ſancti Marcelli. Sancti Calliceladi in ἐξαπίτη. In νοσηλεύει, ſancti Luciani. In κατασπίλωτης, ſancti Agathyrſi. In ἀπαγορεύσαι, ſancti Symeonis Stylitæ. Gennadius Patriarcha Conſtantinopolitanus pro Concilio Florentiu, cap. 1. Sancti Dionyſij Areopagitæ cap. 4. Sancti Ioannicij cap. 50. Sancti Stephani Iunioris, & Ioannis Chryſoſtomi. Ioſephus Methonenſis Apologia pro Concilio Florentino contra Marcum Epheſium, ſancti Dionyſij Areopagitæ: Hanc eandem vitam veluti Metaphraſtæ pro teſtimonio citat Andreas Præſul Rhodi in Concilij Florentini ſeſſ. 7. Ioannes Veccus in ſententiis Patrum pro proceſſione Spiritus à Filio, & Conſtantinus Melitiniotes Orat. 2. de proceſſione Spiritus Sancti. Καὶ ὁ τὰς τῶν ἁγίων πολιτείας, καὶ τὰς αὐτῶν ἀθλήσεις ἀφηγησάμενος μεταφραστικῶς, εἰς τὸ τοῦ Ἀρεοπαγίτου μαρτύριον Διονυσίου φησί, τὸν τῶν ἀπορρήτων ἐκφάντορας, δηλονότι εἰπὼν περὶ τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ, πρὸς τὸ τέλος ἐπὶ λέξεως οὕτως ἐφθέγξατο. Καὶ εἰς οὐρανοὺς ὁ ἐμὸς Χριστὸς ἀναφέρεται. καὶ τὰ ἑξῆς. *Et qui Sanctorum res geſtas ac certamina, vt Metaphraſtæ ſolent, enarrauit, in Dionyſij Areopagitæ Martyrio, illius, inquam, qui res quæ exprimi nequeant, reuelauit, cum de Chriſti Oecono-*

Digitized by Google

miâ ei diſſerendum eſſet, ipſo in fine his verbis complexus eſt. Et in cœlos Chriſtus meus aſſumitur, &c. Michaël Glycas Epiſt. 11. Sanctæ Anaſtaſiæ. Nicephorus Calliſtus lib. 14. cap. 51. Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ, Sancti Simeonis Stylitæ Senioris, & lib. 18. cap. 24. Sancti Symeonis Stylitæ Iunioris. Quæ verò hactenus ineditæ tenebris, tineiſque addictæ Bibliothecarum loculos occupant, fruſtra tempus inſumerem ſi omnes hîc recenſere conarer. Nulla enim ferè Bibliotheca fuerit, cum Manuſcripti Codices adſint, in qua volumen aliquod harum vitarum non reperiatur. Verum ipſe ſolius Antonij Auguſtini recenſitis ad reliqua gradum faciam. In Bibliotheca itaque Antonij Auguſtini ſub Symeonis Metaphraſtæ nomine hæ legebantur. *Menſe Ianuario*. Athanaſij Alexandrini. Euthymij. Timothei Apoſtoli. Anaſtaſij. Clementis Ancyrani. Euſebiæ cognomento Xenæ. Gregorij Nazianzeni. Xenophontis & filiorum. De Reliquiis ſancti Ioannis Chryſoſtomi. Ephræmi Syri. Cyri & Ioannis. *Menſe Februario* Tryphonis. Parthenij Epiſcopi Lampſaci. Theodori Stratilatæ. Lucæ Taumaturgi. Nicephori. Blaſij Martiniani. *Menſe Martio*. Sanctorum quadraginta duorum Martyrum. Sanctorum Quadraginta. Narratio de obſidione Conſtantinopolitana. *Menſe Aprili*. Georgij Martyris. *Menſe Iunio*. Manuelis, Sabelij & Iſmaëlis. Sampſonis Xenodochi. Peregrinationes Petri & Pauli. *Menſe Iulio*. Procopij. Pantaleonis. Callinici. Eudocimi. *Menſe Auguſto*. De ortu & educatione Deiparæ. De Chriſti imagine miſſa ad Agbarum. De Ioanne Baptiſta. *Menſe Nouembri*. Samonæ, Guriæ & Abibi. Pauli Archiepiſcopi Conſtantinopolytani. Hieronis & qui cum eo paſſi ſunt. Matronæ. Theoctiſtes Leſbiæ. Menæ Ægyptij. Ioannis Eleemoſynarij. Ioannis Chryſoſtomi. Philippi Apoſtoli. *Menſe Decembri*. Bonifacij Romani. Sebaſtiani, Tranquillini, Nicoſtrati, Claudij, Caſtoris, & aliorum. Ignatij. Iulianæ. Anaſtaſiæ. Decem Martyrum Cretenſium. Eugeniæ & parentum. Theodori & Theophanis Graptorum. Indi & Domnæ, & ſociorum. Marcelli. Melaniæ Romanæ. Eleutherij. In Danielem Prophetam, & tres Pueros. Non aliarum Bibliothecarum indices conferam, cum rari admodum ſint, qui eadem contineant. Omnes enim ferè ad vnum eorum in iiſdem menſibus, & diuerſorum Sanctorum Vitas & elogia, eorumdemque Sanctorum Vitas varias proponunt; & quod maximo rei Eccleſiaſticę detrimento factum eſt, ſine Auctoris nomine: & quę aliquando nomen pręferunt Auctoris, in aliis Codicibus ſine Auctore iacent inglorię. Illas profecto omnes Metaphraſtę ſi vindicaueris, acerbiſſimè inſanieris; ſi nullas, multa impie, ſcelerateque commiſeris. Obſeruandum verò eſt ante alia, malè à nonnullis dici, cùm alicu us Sancti Vitę nomen pręfixum non habetur, eam Vitam legi apud Metaphraſtem, quaſi verò Collectiones omnes Vitarum ab eodem Metaphraſte confectę ſint; quod ego exiſtimo falſiſſimum. Cùm

Digitized by Google

enim Collectiones ſimiles, quę ferè innumerę ſunt, rarò aut nunquam inter ſe conueniant, ſed hæ plures illæ pauciores Vitas contineant, & alio atque alio dicendi modo methodóque conſcr ptæ, quî id fieri potuit, vt ab vno inchoatæ ſint abſolutæque, niſi eum ſingulis horis atque momentis alia atque alia mente vnâ verſaſſe, & modò has modò illas approbaſſe reprobaſſéque dicere velimus. Si vnus eas abſoluiſſet, eædem ſemper in Codicibus Manuſcriptis magna ex parte obijcerentur: at modò aliter fit. Quare dicendum eſt, Metaphraſtem ſcripſiſſe Vitas Sanctorum, non collegiſſe; & quas ipſe ſcripſit, eodem ſemper ſeruato ordine cudiſſe, vt aſſerit Baronius; iis etiam aliquando annexis cum primi Scriptoris nomine, quas ipſe comprobaſſet, nec immutaſſet. Et hinc planè videatur Vitas ita à Metaphraſte digeſtas ferè ſemper eundem modum in aliis Codicibus ſeruare. Malè ergo affirmatur, cum quis nobis in manus Codex peruenerit, & in eo habentur Vitæ Sanctorum, nullo præfixo Scriptoris nomine, illas Vitas haberi apud Metaphraſtem, cùm Collectio illa Vitarum Metaphraſtis non ſit; & conſequenter illas Metaphraſtem, & ſi non ſcripſerit, approbaſſe, vel ſaltem dignas exiſtimaſſe, quæ per manus hominum volitarent. Dixi ſupra arduum hunc eſſe laborem & improbum, & quem ipſe prudentioribus relinquerem. Conferam tamen aliquid ſtudij & operæ, & viam aliis aperiam, vt vt potero; & quemadmodum prudens agricola poſt jacta in terra ſemina, enataque, ne genuina à ſpuriis, aliuſque generis ſuffocentur, fructumque ſincerum habeat, primum herbulas illas omnes, quas ille non agnoſcit, ſementis colligendi, germanas, etiamſi optimæ fuerint, ſeuera diligentia extirpat, reliquas fouet & colit; ſic & ipſe ex ampliſſimo iſto, qui Metaphraſtæ nomine inualuit campo, primus omnium Vitas eas, quis poſſet omnes? euellam, vt ita dicam, & eradicabo (quarum ſub nomine & Martyria, & elogia, ſiue encomia, ſiue laudes tùm in Sanctos, tùm in Chriſtum, & Deiparam intellectas velim) propriiſque Auctoribus, Manuſcriptorum ope Codicum reſtituam: tum de aliis, quæ ſine nomine ſunt, iudicabimus. Vt verò faciliùs intentum conſequamur, primum apponetur principium operis, ſecundo loco nomen Auctoris, tertio titulus ipſe operis, vt vno ictu, veluti in Tabella, quis ſibi inter Metaphraſtæ labores locum occupauerit, ſiue ita diſponente Metaphraſte, ſiue ex Scriptoribus ipſis, qui vt commodum eſt, & lubet, omnia audent, referamus in Codicem.

A

Ἀγαθὴν ἅμιλλαν ἀνεστήσασθε. Athanaſij Archiepiſcopi Alexandrini, *βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς Ἀντωνίου.*

Ἀγαθὸν καὶ δίκαιον, καὶ πᾶσι τοῖς εὐσεβεῖν. Stephani Byzantini, *περὶ τοῦ βίου, καὶ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Στεφάνου τοῦ νέου.* Scriptor non

multos

Digitized by Google

multos poſt annos viuebat, vt ex eodem colligitur. Οἶδα γὰρ ὥσπερ νεφέλη τὸν ἥλιον, οὕτω καὶ χρόνος κρύπτειν τὰ μὴ λεγόμενα, καίπερ τεσσαρακοστοῦ δευτέρου ἔτους παραδεδραμηκότος, ἀφ' οὗ τὴν διὰ μαρτυρίου ἱερὰν τελευτὴν ὁ παμμάκαρ πατὴρ ἡμῶν ὑπέστη Στέφανος μέχρι τοῦ νῦν. Οἷς προτραπεὶς ἀρξάμενος παρὰ ἀληθευόντων ἀνδρῶν, καὶ τῶν αὐτοῦ φοιτητῶν ὧδε κἀκεῖσε περιϊὼν καὶ περιαθροίζων λέξαι τὰ ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων αὐτοῦ καὶ μέχρι γήρως, τά τε τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου πάντερπνα καὶ θαυμαστὰ διηγήματα. *Solet ſiquidem quemadmodum nebula ſolem, tempus ea quæ non commemorantur, occulere; etſi duo & quadraginta anni prætergreſſi ſunt, ex quo martyrio beatiſſimus hic Pater noſter ſacrum vitæ exitum conſecutus eſt Stephanus ad hunc diem: quo admonitus à veracibus hominibus illiuſque diſcipulis ſelegi huc atque illuc circumiens & colligens, vt ſcripto mandarem, quæ ille ex teneris vnguiculis vſque ad ſenectam præſtiterat & ab illius ortu vſque ad obitum, jucundiſſimas & admirabiles narrationes.* Quod non arduum fuit, cùm Stephani æquales, amici & conſanguinei ſuperſtites eſſent. Ibid. Ταῦτά μου τοῦ ἐλαχίστου τοῦδε πονήματος τὰ ἐκλεχθέντα παρὰ τῶν τοῦ ὁσίου ἀγχιστέων, γνωρίμων, συγγενῶν, συσσίτων, ὁμωρόφων καὶ φοιτητῶν οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν τυράννου συμμυστῶν τῶν ἀκμὴν τῷδε τῷ βίῳ περιζώντων ἀληθινὰ διηγήματα. *Et hæc quidem minimi hujuſce laboris à Sancti parentibus, amicis, conſanguineis, conuiuis, contubernalibus & diſcipulis, imò & à Tyranni in facinore conſortibus, qui vſque dum in vitâ ſuperſunt vera narrationes ſunt.* Vide de hoc Auctore plura in capite de Ioanne Damaſceno, quod poſt has Diatribas publicamus.

Ἀγαπητοί. ἀψευδὴς ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου ἐπαγγειλάμενος. Theodori Epiſcopi Trimithuntis, περὶ τοῦ βίου, καὶ τῆς ἐξορίας, καὶ τῶν θλίψεων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἀγαπητοί. ἰὰ λῶ ἀττικὸς εὐγνώμονας. Amphilochij Epiſcopi Iconienſis, εἰς τὸν βίον, καὶ τὰ θαύματα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας.

Ἀγαλλιάσεως, καὶ εὐφροσύνης ἡμέρα. Theodori Studitæ λόγος, εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ἐν Μεσονηστίμῳ.

Ἀγγελικῆς πανηγύρεως ἡ προσφορισμένη κυρία παροῦσα συναθροίζει Procopij Diaconi & Chartophylacis, ἐγκώμιον τῶν θείων, καὶ μεγάλων ἀρχιστρατήγων Μιχαὴλ, καὶ Γαβριήλ.

Ἄγε δὴ καὶ σήμερον φίλε γνησιώτερον τοῦ γνησιωτάτου Ἰώβ. Leontij Preſbyteri Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὸν Ἰὼβ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ δευτέρᾳ.

Ἀηδόνι τινὶ πολυφώνῳ. Theodori Studitæ, εἰς τὸ γενέσιον Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Ἀθλητικοὺς ἀγῶνας εὐφημεῖν θέλων. Leonis Imperatoris, λόγος εἰς τὸν ἅγιον Κλήμεντα.

Αἱ μὲν Χριστοῦ πανηγύρεις, ὅσαι τὸ βάθος τῆς περὶ ἡμᾶς οἰκονομίας. Conſtantini Diaconi & Chartophylacis, Diaconi Magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, alterius ab Acropolita, & Tio, ἐγκώμιον εἰς πάντας τοὺς

ἁγίους μάρτυρας. Meminit illius ſeptimæ Synodus Generalis Act. 5.

Αἱ χάριτες μὲν ἐπὶ τῶν προτέρων χρόνων. Nicolai Cabaſilæ, λόγος εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ σωτῆρος.

Ἄκουε οὐρανὲ, καὶ ὁ τῶν Ἀγγέλων ἅπας κύκλος. Nicolai Cabaſilæ, εἰς τὰ σωτήρια πάθη τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀκούω Μωσέα τὸν μέγαν τὸ ξένον ἐκεῖνο θαῦμα τῆς βάτου. Nicephori Gregoræ, λόγος εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον διαλαμβάνων τήν τε γέννησιν, καὶ τὴν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἴσοδον, καὶ ἀνατροφὴν αὐτῆς.

Ἀλλ' ἔμοιγε τοῖς σοῖς ἐπιβαίνειν ἐγκωμίοις, ὦ Χριστοῦ βαπτιστὰ, πόῤῥωθεν παραιτοῦμαι. Theoduli Abbatis, ἐγκώμιον εἰς τὸν μέγαν τοῦ Χριστοῦ βαπτιστὴν καὶ πρόδρομον Ἰωάννην.

Ἄλλος μὲν ἄλλως τοὺς ἁγίους τιμάτωσαν. Sophronij Monachi Sophiſtæ Monaſterij Sancti Theodoſij, quod eſt in Eremo propè Sanctam ciuitatem, poſteà Archiepiſcopi Hieroſolymitani, ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους Κύρον καὶ Ἰωάννην τοὺς μάρτυρας. τῆς προσκυνείας ἡ ἀρχὴ, Θαυμασίων ἀῤῥωστίας ἕνεκα Κύρῳ καὶ Ἰωάννῃ. Huius mentio habetur in ſeptima Synodo Generali Act. 4.

Ἀλλ' ὁ πένθιμος ἡμῖν ὁ καιρὸς. τούτου γέ τοι μαρτύριον σαφὲς ἡ νηστεία. Ioannis Euchaitarum Metropolitæ, εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου, καὶ τὴν τῆς προσαββάτου ἡμέραν ἐν Εὐχαΐτοις.

Ἀ ὤμωμος ἐγὼ κατὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων. Nili Monachi, εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Ῥαϊθοῦ ἁγίων πατέρων.

Ἄ μὲν ἄν τις εἰκάσῃ τεκμήριον τὴν παροῦσαν ἔχων κατάστασιν. Maximi Planudæ Monachi, λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου.

Ἀναβαίνεται μὲν ὁ Ἰησοῦς, καὶ φαὺς ὡς ἱμάτιον στίλβων τοῖς μαθηταῖς ἀστράπτων ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ. Theodori Alaniæ Epiſcopi, λόγος χαριστήριος εἰς τὴν ταφὴν τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Ἀναγκαῖον ἐστὶ πάντως σήμερον τῷ προοιμίῳ τοῦ λόγου. Euſebij Alexandrini, περὶ τῆς παρουσίας Ἰωάννου εἰς τὸν ᾅδην.

Ἀνάστασις τοῦ ἐμοῦ Ἰησοῦ καὶ Θεοῦ, καὶ τοῦ νεκρωθέντος. Leonis Imperatoris, λόγος εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν.

Ἄνδρες φιλόξενοι, καὶ φιλόχριστοι, καὶ φιλάδελφοι. Gregorij Neocęſarienſis, λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια, ἢ εἰς τὰ ἅγια φῶτα.

Ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ὁ Κύριος. Euſebij Alexandrini, εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Ἀνέτει ε μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν ἴδιον πατέρα. Barſaphtę, μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ανανίου. In fine enim legitur, Ἐγὼ δὲ Βαρσαφθᾶς ἔγραψα τὰ ὑπομνήματα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκα πρὸς τὸ λείψανον τοῦ γενναίου ἀθλητοῦ Ανανίου, ἵνα γένηται εἰς ὑπογραμμὸν, καὶ εἰς τύπον ὠφελείας τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Ego verò Barſaphta ſcripſi commentaria ipſius, repoſuique iuxta cadauer generoſi Athleta Anania, vt ſint in exemplum & typum vtilitatis eorum, qui ſperant ſuper promiſſione Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti.*

Ἅπας μὲν ἐγκωμίων λόγος. Theodori Daphnopatę, ἐγκώμιον εἰς τὸν

ἅγιον Παῦλον, συλλογὴ ἀπὸ διαφόρων λόγων τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἀποστολικὴν ἐπιδημίαν εὐσημότατα προσδεξάμενος νῦν ὁ λόγος. Macarij Chryſocephari Archiepiſcopi Philadelphienſis, εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, καὶ Θεολόγον.

Ἀπόστολος ὁ τὴν φαιδρὰν ταύτην συγκροτήσας πανήγυριν. Procopij Chartophilacis, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον, καὶ εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην.

Ἀρετὴν ἀνδρὸς ἐπαινεῖν κηρυσσόμενον. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὸν μέγαν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

Ἀρίστη μὲν καὶ ἡ τῶν ὁρωμένων εὐπρέπεια. Macarij Chryſocephali λόγος, εἰς τὰ ἐννέα τάγματα τῶν ἀΰλων δυνάμεων, καὶ εἰς τὸν πάμμεγαν ταξιάρχην Μιχαὴλ τὸν ἀρχιστράτηγον.

Ἄρρητα μὲν τὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ὑπὲρ ἡμῶν. Iſidori Archiepiſcopi Theſſalonicenſis λόγος, εἰς τὴν σωτήριον κατὰ σάρκα καὶ θείαν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν τῆς πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἐκ τοῦ πελαγικοῦ πλώματος. Michaëlis Pſelli, βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς Αὐξεντίου.

Ἀρχὴ μὲν τῶν ὄντων Θεός, οὐχ ὡς συντεταγμένος τοῖς οὖσιν. Michaëlis Pſelli λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν.

Ἀρχὴ τοῦ κόσμου. Leonis Imperatoris, εἰς τὸ γενέσιον τοῦ προδρόμου.

Ἀστέρες μὲν αἰσθητοὶ τῷ στερεώματι περιδινούμενοι, πρὸς θέαμα κινοῦσι μέγα. Petri Epiſcopi Argiuorum, εἰς τοὺς ἁγίους, καὶ ἐνδόξους, καὶ θαυματουργοὺς ἀναργύρους Κοσμᾶν καὶ Δαμιανόν.

Αὕτη ἡμέρα κυρίου. Leonis Imperatoris, εἰς τὴν γέννησιν τῆς Θεοτόκου.

B

Βασιλεύοντος Ἀρλευάτου τῆς Περσικῆς χώρας, γέγονε φιλονεικία. Anaſtaſij Epiſcopi Theopolitani, περὶ τῶν ἐν Περσίδι πραχθέντων.

Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ πᾶσα ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ τῆς ἀθέου τῶν εἰδώλων ἐπεπλήρωτο λατρείας. Martyrium S. Euſtratij, & ſociorũ, Auxentij, Mardarij, Eugenij & Oreſtæ. Publicauit Euſebius Monachus in fine. Ἐγὼ δὲ ὁ ἁμαρτωλὸς Εὐσέβιος ἐκ παιδόθεν μονάζων τὴν Σεβαστηνῶν ἀπὸ προγόνων ᾤκησα πόλιν. Ἐν τῇ κέλλῃ μου τοίνυν διάγων μετὰ πολλῶν καὶ ἁγίων μαρτυρολογίων εἶχον καὶ τὰ ὑπομνήματα τοῦ ἁγίου τούτου ἐν γλωσσοκόμῳ, καὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Εὐστρατίου τούτου ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, μήτε ἀκηκοέναι με παρά τινος, ὅτι πεφανέρωνται ἐν τῇ Ἀραυρακηνῶν τὰ ἅγια λείψανα αὐτοῦ, οὔτε ἐγὼ αὐτὸς ἐδημοσίευσα τὰ ὑπομνήματα, οὔτε ἐζήτησέ τις, ἵνα παράσχω. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ νεώτερός τις φιλάρετος ὑπάρχων καθηκέστην συμμῖξαι τῇ ταπεινώσει μου, πάσας δὲ τὰς ὑπαρχούσας μοι βίβλους ἀνεγνωκώς, ἀνέγνω καὶ τὰ ὑπομνήματα ταῦτα, καὶ ἐπιστώσατό με, ὅτι καὶ μαρτύριον αὐτοῦ ἐστὶν εἰς τὴν Ἀραυρακηνῶν, καὶ δυνάμεις ἰαμάτων γίνονται δι' αὐτοῦ. τὰ δὲ ὑπομνήματα τῶν ἁγίων τούτων οὐδεὶς τῶν ἐκεῖσε ἔχει, ὡς ἐντεῦθεν ἀθυμεῖν πάντας τοὺς τῆς κώμας ἐκείνης, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς μνείαις αὐτῶν. Ἐπὶ πολὺ οὖν παρακαλοῦντός με, ἐκδέδωκα αὐτῷ, καὶ ἀξιῶ πάντας τοὺς ἀναγινώσκοντας, καὶ τοὺς ἀκροωμένους εὔχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ. *Ego autem peccator Monachus Euſebius à pueris mona-*

ſticam vitam ſecutus, Sebeſtanam Vrbem à progenitorib. habitans, in cella mea degens, cum aliis multis Martyrologijs conſeruabam & huius ſancti Acta in arcula. Et cum huiuſce ſancti Euſtratij reliquia in hac Vrbe non eſſent, nec ipſe à quoquā audiſſem in Arauracena fuiſſe reuelatas, commentaria non reuelaueram; neque quiſpiam à me illa petiit. Hoc verò tempore iuuenis quidam admodum ſtudioſus quotidiè mecum humili ſermonem conferens, omneſque libros qui erant apud me percurrens, legit & ipſa Commentaria, & affirmauit mihi etiam eorum martyrium eſſe in Arauracena, & morborum ibidem ſanitatem comparari. Verum acta horum Martyrum nullum illis in locis poſſidere, adeò vt triſti eſſent animo illius vici accolæ, & potiſſimum cum eorum memoria recoleretur: is multis precibus ea à me extorſit. Rogo interim omnes tum Lectores, cùm Auditores, vt pro me Deo preces fundant.

Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως ἐγένετο διωγμὸς μέγας τῶν Χριστιανῶν. Martyrium S. Dreſtæ: Scriptum à præſente & vidente. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἡγεμὼν, ἐκέλευσε τὸ λείψανον αὐτοῦ ῥιφθῆναι ἐν Φίβῳ τῷ ποταμῷ ἀντικρὺς τοῦ ὄρους. ἄνθρωπον δέ τινα ἐθεασάμεθα, ὃς τὴν ἰδέαν εἶχε λαμπρὰν, ὡς ἥλιος, λαβόμενον τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου μάρτυρος, ὅστις καὶ κατέθετο αὐτὸ ἐν τῷ παρακειμένῳ ὄρει τῇ πόλει Τυάνων. *Hæc cum audiſſet Dux mandauit, Cadauer illius injci in Phibum fluuium in conſpectu montis. Nos verò vidimus quendam hominem, veluti ſolem ſplendore pellucidum, qui acceptum cadauer ſancti Martyris repoſuit in adjacente monte, ciuitati Tyanorum.*

Βλάσιον τὸν μέγαν ἐν ἱεράρχαις καὶ μάρτυσι, πῶς ἂν ἀξίως θαυμάσωμεν. Theodori Metropolitæ Cizyci, εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Βλάσιον.

Γ

Γυναῖκα μὲν ἀνδρείαν ποῦ τις ἂν, καὶ ὅπως εὕρῃ ὁ σοφὸς ἠπόρει Σολομών. Conſtantini Acropolitæ & Magni Logothetæ λόγος, εἰς τὴν ἁγίαν ὁσιομάρτυρα Θεοδοσίαν.

Δ

Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ. Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς παναγίας Θεοτόκου τῶν Χαλκοπρατείων, καὶ εἰς τὴν κατάθεσιν τῆς ἁγίας ζώνης καὶ τῶν σεβασμίων σπαργάνων τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

Δεῖπνον ἡμῖν πολυτελὲς Λάζαρος αὖθις. Heſychij Preſbyteri Hieroſolymitani, εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον.

Δεῦρο λοιπὸν υἱέ μου, καὶ περὶ τῆς προδοσίας. Euſebij Alexandrini, εἰς τὴν προδοσίαν Ἰούδα.

Δεῦτε τί οἱ καὶ τήμερον τῶν εὐαγγελικῶν ἀόκνως. Procli Patriarchæ Conſtantinop. εἰς τὴν ἁγίαν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου, καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν.

Δημήτριος ἡμῖν τοῦ συλλόγου, καὶ τῶν λόγων ἀφορμὴ πρόκειται σήμερον.

Digitized by Google

Philothei Patriarchæ Conſtantinopolitani, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον.

Δημήτριος τὸ γλυκὺ πρᾶγμα. Demetrij Chryſoloræ λόγος, εἰς μέγαν Δημήτριον τὸν Μυροβλύτην.

Δίδου ἡμῖν ἡ φωνὴ τοῦ λόγου φωνήν. Sophronij Archiepiſcopi Hieroſolymitani, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον.

Διήγησιν ξένην καὶ παράδοξον ἀκούσατε σήμερον παρ' ἐμοῦ, ἀγαπητοὶ, ἥ τις ἐστὶ χρήσιμος. Vita Sanctorum Galactionis & Epiſtemes: ſcripſit Eutolmius eorum famulus. Κἀγὼ γὰρ ὁ ταπεινὸς Εὐτόλμιος, ὁ ταύτην ὑμῖν τὴν ψυχωφελῆ ἱστορίαν προθέμενος, εἰ καὶ αὐτόπτης γέγονα, καὶ ὑπηρέτης τῶν τοῦ ἐμοῦ δεσπότου ἀγωνισμάτων καὶ ἀθλημάτων, ἀλλ' οὐκ ἐζήλωσα τὸν τούτου ἀγγελικὸν βίον ἐμπαθῶς πολιτευσάμενος, καὶ τὴν σάρκα μᾶλλον ποθήσας ὑπὲρ τὸ πνεῦμα. Et, Παρακαλῶ οὖν ἀγαπητοὶ, μήπως εἰς τὴν τοῦ λόγου μου βλέψητε βεβηλότητα. ἀμαθὴς γὰρ εἰμὶ, καὶ εἰκότως οὐκ ἰσχύσω τὴν διήγησιν ὑμῖν ἐν πέρᾳ ποιήσασθαι. ἀλλ' οἶδα ὑμᾶς, ὅτι οὐ πρὸς τὸ ἀκριβὲς τοῦ λόγου βλέποντες ἀναβάλλεσθε τὴν διήγησιν, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῆς πίστεως ταπεινόν μου ἀπόφθεγμα ἀποβλέψαντες τὸν παρ' ἐμοῦ ἱστορεῖσθαι μέλλοντα τίμιον. *Ego etenim humilis Eutolmius, qui vobis hanc animis pervtilem hiſtoriam propono, licet oculis meis viderim, & miniſter mei Domini certaminum, & geſtorum factus ſim, nihilominus illius Angelicam vitam æmulatus non ſum affectibus obnoxius; & in carnem quam in ſpiritum magis propenſus.* Et, *Oro itaque dilectiſſimi, ne in ſermonis mei prophanum proſpiciatis. Idiota enim ſum: ideóque meritò non potero hac mea narratione vobis ſatisfacere. Verumtamen ſcio vos non propterea quod exquiſitè in ſermones meos inquiritis, narrationem differre, ſed ad fidei humilem dictionem reſpicientes illius venerandi Vitam, quam ego narratione hac mea proſecuturus ſum*, &c. Eutolmij huiuſce meminit Symeon Metaphraſtes in Vitâ Sanctorum Galactionis & Epiſtemes.

Διοκλητιανὸς ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ ἀναξίως τῶν σκήπτρων ἐπιλαβόμενος. Sancti Georgij Martyrium videtur ſcriptum ab eius famulo. Ἐπινεύσαντος δὲ τοῦ δεσμοφύλακος εἰσῆλθεν ὁ οἰκέτης ἔξω τῆς φυλακῆς παραμένων, ὅστις καὶ τὰ κατὰ τὸν ἅγιον ὑπομνήματα σὺν ἀκριβείᾳ πάσῃ συνέταξε. *Annuente carceris cuſtode ingreſſus eſt famulus, qui extra carcerem morabatur, qui & de Sancto Commentarium diligenter compoſuit.*

E

Ἔγγιστα τῆς πόλεως Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης. Vita & res geſtæ ſancti Martiniani: ſcripta eſt ab eiuſdem ſynchrono vt legitur in principio. Ἐν τούτῳ τῷ ὄρει ἐστὶν ἔρημος παρακειμένη, ἐν ᾧ οἰκοῦσιν ἄνδρες πολλοὶ ἀσκητικὸν βίον διάγοντες, ἐν οἷς ἔγνων καὶ τὸν μακάριον καὶ ἐνάρετον Μαρτινιανὸν, οἰκοῦντα ἐν τῷ ὄρει τούτῳ. *In hoc monte Eremus adiacet, in qua habitant plures homines aſceticam vitam agentes, inter quos cognoui beatum, & virtutibus celebrem Martinianum huiuſce montis accolam.*

Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως Ἀντιμὸν τὸν Ἔπαρχον ἀῤῥωστίᾳ. Martyrium Sanctæ Febroniæ. Scriptum eſt à Thomaide vt in fine. Ἐγὼ δὲ Θωμαῒς μετὰ τὴν κοίμησιν Βρυέννης δεξαμένη αὐτῆς τὴν διακονίαν· καὶ πάντα ἐξ ἀρχῆς ἐπισταμένη τὰ συμβεβηκότα τῇ Φευρωνίᾳ· ἔπειτα δὲ καὶ τὰ λοιπὰ διδαχθεῖσα παρὰ τοῦ κυροῦ Λυσιμάχου, ἅπαντα τὸν βίον καὶ τὰ ὑπομνήματα αὐτῆς συνεγραψάμην εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν τῆς ἀθλοφόρου καὶ μάρτυρος Φευρωνίας, προθυμίᾳ δὲ τῶν ἀκουόντων, τοῦ διεγείρειν αὐτοὺς εἰς προσκύνησιν καὶ δόξαν τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. *Ego porro Thomais poſt Bryennæ obitum, in me illius miniſterium accepi, & cum exactè tenerem quæcunque Febroniæ acciderunt; cùm etiam reliqua à Domino Lyſimacho edocta eſſem, vniuerſam illius Vitam & res memoratu dignas in laudem & gloriam Virginis & Martyris Febroniæ ſcripto conſignaui, cupiens verò audientium animos excitare in adorationem & gloriam Patris & Filij & Spiritus ſancti.*

Ἐγένετο κατὰ τὴν τρίτην τοῦ ἀσεβεστάτου. Timothei Epiſcopi Alexandrini, διήγησις τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μηνᾶ.

Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν κύριον. Euagrij Monachi, βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Παγκρατίου.

Ἐγένετο μετὰ τὸ εἰσκομισθῆναι τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. *Narratio deportationis reliquiarum ſancti Protomartyris Stephani.* Auctor viuebat ætate Cyrilli Hieroſolymitani, & Euſebij Conſtantinopolitani Epiſcopi, Conſulatu Conſtantini Imperatoris decimum octauum, vt ex titulo narrationis colligitur. Et inſtituitur narratio tanquam à præſente & vidente: nempe, Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ νυκτὶ ἤχθημεν νομὰς τρεῖς· τὴν δὲ ἡμέραν ἡσυχάσαντες, τῇ ἑσπέρᾳ ὁδευόντων ἡμῶν βαθείᾳ νυκτὶ τὰ πνεύματα ἔκραζον. Et, Ἐφθάσαμεν εἰς Ἀσκάλωνα τὴν παραθαλασσίαν. Et, Πρωΐας δὲ γενομένης ἤλθομεν ἐπὶ τὰ στενά. Et, Ἤλθομεν εἰς Χαλκηδόνα. *Ipſa autem nocte præfecturas, tres prætergreſſi ſumus, die autem quieti corporibus traditis, ad veſperam, cum iter proſequeremur profunda nocte Spiritus clamabant.* Et, *Aſcalonem maritimam peruenimus.* Et, *Et ſummo mane ad anguſtias appulimus.* Et, *Chalcedonem venimus.* Et ſimilia.

Ἐγένετό μοι ποτὲ καθεζομένῳ. Ammonij Monachi, διήγησις περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει καὶ ἐν τῇ Ῥαϊθοῖ ἁγίων πατέρων.

Ἐγκαινίων πανήγυρις ἀδελφοί. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ ναοῦ.

Ἔδει μὲν ἡμᾶς πρὸς πεῖραν πολλῶν εὐεργεσιῶν εἰληφότας. Martyrium ſancti Theodoti Ancyrani. Scriptum eſt à Nilo in martyrio Comite. Λεγέτω οὖν τις ὅπερ βούλεται· ἡμεῖς ἅπερ καὶ ἔγνωμεν, καὶ ὄψεσιν αὐταῖς ἑωράκαμεν, τὴν καρτερίαν τοῦ ἀνδρὸς, ὡς καὶ συμπαρόντες αὐτῷ, καὶ ἀξιωθέντες παρ' αὐτοῦ ἁγίων λόγων νουθεσίας χάριν, κ. τ. ἑ. Τότε ἔγνωμεν τὸν δεσπότην εἶναι τὸν Πολυχρόνιον. *Dicat itaque quæcunque vult quilibet, nos quæ cognouimus, & oculis ipſis vidimus, fortitudinem Viri, tanquam qui præſentes illi fuerimus, dignique effecti ſumus ab eodem ſanctorum colloquiorum*

Digitized by Google

ad noſtram inſtructionem memoriæ commendabimus, &c. *Iam cognouimus proditorem eſſe Polychronium.* Et in fine. Ταῦτα πάντα ἐγὼ Νεῖλος ταπεινὸς ἐξέδωκα ὑμῖν μετὰ πάσης ἀκριβείας τοῖς θεοφιλεστάτοις ἀδελφοῖς, ὃς καὶ ἐν τῇ φυλακῇ συνὼν αὐτῷ, τὰ ἕκαστα γνοὺς ἃ εἰς γραφὴν ἤγαγον, πανταχοῦ τῆς ἀληθείας φροντίζων· ὅπως καὶ ὑμεῖς μετὰ πάσης πίστεως καὶ πληροφορίας ἀκούοντες σχοίητε μέρος μετὰ τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Θεοδότου. *Hæc omnia ego humilis Nilus exquiſitâ diligentiâ vobis credidi, Dei amantibus fratribus, qui in ipſo carcere cum eo fui, ſingulaque cognoui quæ in commentarium retuli, in omnibus veritatem ſecutus; vt vos quoque cum omni fide & certitudine audientes, partem cum ſancto & glorioſo Martyre Theodoto habeatis.*

Ἔδει πάντας ἀνθρώπους τῶν καλῶν μὴ ἀμνήστους ὑπάρχειν. Polycarpi Aſcetæ, βίος τῆς ἁγίας Συγκλητικῆς.

Ἔδει ὦ Ἰωάννη πάγχρυσε τοὺς τῶν σῶν ἐγκωμίων πειρωμένους ἐφάπτεσθαι. Ioannis Damaſceni, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

Ἐδόκει μοι λέγειν τι περὶ τῶν ἀποστόλων προθυμουμένῳ. Maximi Planudæ λόγος, εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους.

Ἔθος τοῦτο τῶν λόγοις ἀγωνιζομένων. Gregorij Cyprij Patriarchæ Conſtantinopolitani Oratio, εἰς τὸν μάρτυρα Γεώργιον.

Εἰ δὲ καὶ θνητὴν φύσιν ὁ χρόνος, καὶ πάντων ἐστὶ πατὴρ, ὁπόσα φθορᾷ καὶ γενέσει βόσκει. Nicephori Gregoræ, βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀντωνίου, τοῦ τὴν μονὴν τοῦ Καλέως συστησαμένου.

Εἰ δὲ οὐρανοῦ κάλλους, καὶ αὐγὴν ἡλίου φαιδρὰν ὑπὸ ἐσίγησεν. Iſidori Archiepiſcopi Theſſalonicenſis, λόγος εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Εἰ ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται, καὶ τὸ καλὸν δένδρον. Gregorij Palamæ Epiſcopi Theſſalonicenſis, ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα κατὰ τὴν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἴσοδον ἑορτὴν τῆς Θεοτόκου.

Εἰκόνα μαρτυρικὴν διαγράψαι βούλομαι. Ephrem Syri, ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους Τεσσαράκοντα Μάρτυρας.

Εἰ μὲν λαμπρὰ καὶ πανεύφημα τὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων μνημόσυνα. Andreæ Cretenſis, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Γεώργιον.

Εἰ μὲν ὁ τοῦ λόγου κήρυξ, καὶ πρόδρομος. Theodori Daphnopatæ, εἰς τὸ γενέσιον τοῦ τιμίου Προδρόμου. In Codice 1074. Vaticano tribuitur Theodorito Cyri Epiſcopo. Θεοδωρίτου ἐπισκόπου Κύρου.

Εἰ μεστεῖται γῆ πανταχοῦ, καὶ σαπρίᾳ περιγράφεται θάλασσα. Georgij Nicomedienſis, εἰς τὴν γένεσιν τῆς Θεοτόκου.

Εἶπεν ὁ Κύριος, Οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν. Ioannis Calecæ λόγος τῇ κυριακῇ περὶ τῆς ὑψώσεως τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Gretſerus Notatione in hanc Orationem, vt ἐν παρόδῳ ipſe quoque id notem; *Hæc Oratio*, inquit, *nomen præfert Ioannis Calecæ Patriarchæ Conſtantinopolit. Sed quis & quotus eſt Calecas?* Quis? Fuit Ioannes, qui ſub Ioanne V. Palæologo ac Ioanne VI. Cantacuzeno poſt Eſaiam Byzantinam Eccleſiam rexit. Namque illi cognomen Calecæ fuit. Diſco ex eodem Cantacuzeno in Proœmio Antirrheticorum aduerſus Prochorum Cydonium. Signentur verba. Σωφόδρα τοίνυν συγκινηθεὶς (loquitur de

Barlaamo, & Acyndino & Theſſalonicenſi Gregorio Palamâ) ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ μακαρείτου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου τοῦ ἀδελφοῦ μου, Ἰωάννου τοῦ Καλέκα τὸν Πατριαρχικὸν κατέχοντος θρόνον, παρόντος καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ Θεσσαλονίκης, κατεδικάσθη καὶ ἀπεπέμφθη ὡς αἱρετικὰ φρονῶν ὁ αὐτὸς Βαρλαάμ. *Synodo itaque Conſtantinopoli coactâ à beata memoria & percelebri Imperatore Andronico Palæologo fratre meo, Ioanne Calecâ tūc Patriarchalem Sedem tenente, præſente & ipſo Theſſalonicenſe, condemnatus eſt atque eiectus veluti hæreticè ſentiens, ipſe Barlaamus.* Obſcuris apud Aphros natalibus ortus cum eſſet in Sacerdotali miniſterio dexterrimus Magno Domeſtico erat à ſacris: poſtmodum in Clerum Imperatoris cooptatus, ac penſionibus cumulatus, approbante Imperatore, artibus & dolis eiuſdem Magni Domeſtici, licet abnuerent aduerſarenturque reliqui Præſules, quod vitę curis implicitus, vxori & filiis cohabitaret, in opulentiſſimam Patriarchalem Sedem euehitur. Vide Cantacuzenum Hiſtoriarum lib. 2. cap. 24. Hincque planum fit, poſtremam huius Orationis partem, Xiphilinuſ ne Ioannes à Calecâ, an Ioannes Calecə à Xiphilino exſcripſerit. Calecâ Ioannes Xiphilinus antiquior eſt.

Εἴπερ ἄλλο τι τοῖς λόγου θεραπευταῖς, καὶ λόγοις ἐγκωμίων προσῆκον. Matthæi Camariotæ, ἐγκώμιον εἰς τοὺς τρεῖς ἱεράρχας Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

Εἴ ποτε δεῖ χαίρειν ἄνθρωπον καὶ σκιρτᾶν. Nicolai Cabaſilę, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.

Εἰς βάθος εὐσπλαγχνιῶν ἐμπεσὼν τοῦ Θεοῦ, καί τινα βυθὸν σωτηρίας τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας θεώμενος. Baſilij Cęſarienſis λόγος, εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς δόξαν τῆς παντουργοῦ Τριάδος, χθὲς Εὐαγγελισμός. Ioſephi Briennij λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.

Εἶτα πηγῆς μὲν ἡδὺ, καὶ ψυχρὸν πιεῖν προσβαλλομένης τὸ ῥεῖθρον. Nicephori Calliſti Xanthopuli λόγος, διαλαμβάνων τὰ περὶ τῆς συστάσεως τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς ἀειζώου πηγῆς. ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τελεσθέντων ὑπερφυῶν θαυμάτων κατὰ μέρος διήγησις, ἀφ' οὗ συνέστη μέχρι τοῦ σήμερον.

Ἐμοὶ δὲ καὶ οὐρανὸς εἶναι δοκεῖ τὸ τῆς Ἐκκλησίας στερέωμα, ἰδεῖν τι κάλλιστος. Theodori Metochitæ Magni Logothetę, ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ μεγαλομάρτυρα Μαρίναν.

Ἐμοὶ δὲ πολλῶν τὸ σὸν θαυμαζόντων. Nicolai Cabaſilę, ἐγκώμιον εἰς τὴν ὁσίαν θεοδώραν τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ἐμοὶ δὲ τὸν τοῦ μεγάλου μάρτυρος Κοδράτου βίον διηγεῖσθαι προῃρημένῳ. Nicephori Gregorę, μαρτύριον τοῦ ἁγίου Κοδράτου, τοῦ ἐν Κορίνθῳ τῆς Πελοποννήσου.

Ἐμοὶ δὲ τῶν ζωγράφων ἐκείνοις πολλάκις ἐπῄει θαυμάζειν. Nicephori Gregorę λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἐμοὶ μὲν τὸ χαριέστατον ἁπάντων. Macarij Chryſocephali Philadelphienſis

phienſis

phicenſis λόγος, εἰς τὴν παγκόσμιον ὕψωσιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος. Theodori Epiſcopi Paphi, εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

Ἐν γεννητοῖς γυναικῶν οὐδεὶς Ἰωάννου μείζων ὁ σωτήριος ἀπεφήνατο λόγος. Antipatri Epiſcopi Boſtrenſis, εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν καὶ εἰς τὴν στήλην Ζαχαρίου, καὶ εἰς τὸν ἀσπασμὸν τῆς Θεοτόκου.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν σπουδὴν ἐποιησάμην ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος Παφνούτιος. Vita Sancti Onuphrij & aliorum Patrum, qui ſolitariam vitam in eremo duxerunt Scriptor ex principio;& fine Vitæ apertiſſimè colligitur.

Ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς Διοκλητιανοῦ βασιλείας, τῆς δὲ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Vita & res geſtæ Metrophanis & Alexandri Byzantinorum Epiſcoporum. Scriptor viuebat illâ ipsâ eorundem ætate. Scribit enim de Alexandro. Ὃν καὶ ἔφηβον ὄντα, ὡς ἔφην, ἐθεασάμην ἐνταῦθα ἥκοντα κατὰ τὴν τῶν Παλαιστινῶν χώραν, συνόντα τε τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν βασιλέων Διοκλητιανῷ, ἡνίκα πρὸς τὴν Αἴγυπτον κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρου πόλιν ἐπεστρατεύοντο, πολέμου καὶ μάχης αὐτόθι, καὶ ἐπαναστάσεως τυραννικῆς γενομένης. *Quem adhuc in ephebis cùm eſſet, vt dixi, huc in Palæſtinæ regionem aduenientem conſpexi, & vnà cùm ſeniore inter alios Imperatores Diocletiano coniunctum, cùm in Ægyptum & Alexandriam ducerent exercitum, bello ibidem atque conflictu exorto, ac rebellione tyrannicâ.*

Ἐν πολλοῖς πολλάκις κίνησις. Hieronymi Monachi, περὶ τοῦ βίου Παύλου τοῦ Θηβαίου.

Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἦν τις ἀνήρ. Iacobi Apoſtoli, λόγος ἱστορικὸς διηγούμενος, ὅπως τὴν ἐξ ἐπαγγελίας γέννησιν εἶχεν ἡ Θεοτόκος.

Ἐν τοῖς καιροῖς Ἀντωνίνου τοῦ βασιλέως ἦν διωγμὸς μέγας τῶν Χριστιανῶν. Florentij, μαρτύριον τῶν ἁγίων Σενάτορος, Βιάτορος, Κασσιοδώρας, καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν Δομινάτας. Colligo ex eadem Vita in fine. Ἐγὼ δὲ Φλωρέντιος ὁ δοῦλος καὶ ὑπηρέτης τῶν ἁγίων μαρτύρων μετὰ τὸ ὑποστρέψαι με ἐκ τῆς τῶν Σικελῶν νήσου ἐν τῇ Καλαβρίᾳ, ἔμεινα ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων μαρτύρων τοῦ Χριστοῦ ἐνιαυτοὺς δώδεκα. μετὰ δὲ τὸ καταπεσεῖν με εἰς γῆρας καὶ ἀδυναμίαν, μετῆρα ἑαυτὸν ἐν τῇ μεγίστῃ Ῥώμῃ, καὶ ἐνεδυσάμην τὸ ἅγιον σχῆμα τοῦ μονήρους βίου. τὸ δὲ μαρτύριον τῶν ἁγίων Σενάτορος, Βιάτορος, Κασσιοδώρας, καὶ Δομινάτας τῆς μητρὸς αὐτῶν, ἐκ τῶν πολλῶν ὀλίγα, ὅσον κατὰ δύναμιν ἴσχυσα, ἔγραψα, καὶ ἀπέστειλα εἰς πάντα Χριστιανὸν, ἵνα μετὰ φόβου, καὶ χαρᾶς μεγάλης ἐκτελεῖν καὶ πανηγυρίζειν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν. *Ego verò Florentius ſeruus, & miniſter ſanctorum Martyrum cum rediiſſem ex Inſulâ Siciliæ in Calabriam, manſi in Templo ſanctorum Chriſti Martyrum annos duodecim. Verùm poſtmodum confectus ſenio, & imbecillitate me in Maximam Vrbem Romam contuli, & indutus ſum ſancto ſolitariæ vitæ habitu. Martyrium verò ſanctorum Senatoris, Viatoris, Caſſiodoræ & Dominatæ eorum matris, vt per vires licuit, breuiter ſcripto complexus ſum, miſique ad omnem Chriſtianum, vt cum timore & magno gaudio eorum celebritatem celebrent, & Martyrium recolant.*

Digitized by Google

Ἐν ὑπατείᾳ Διοκλητιανοῦ σεβαστοῦ τὸ δεύτερον, τῇ πρὸ ὀκτὼ καλανδῶν Ἀπριλλίων. Martyrium SS. Probi, Tarachi & Andronici. Scriptum est à Marcione, Felice & Barnabâ, & aliis præſentibus & videntibus. Ὡς συνίδομεν τούτους ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν περιφερομένους, προσελθόντες ὀλίγον, ἀνήειμεν ἐν τῷ πλησίον ὄρει μετὰ σπουδῆς· καὶ καθίσαντες καθ' ἑαυτοὺς, εὐχαῖς καὶ δάκρυσι καὶ στεναγμοῖς κατὰ τῶν πετρῶν ἡσυχάζομεν, &c. Ἐγὼ δὲ Μαρκίων καὶ Φῆλιξ, καὶ Βαρνάβας περιεμείναμεν τῇ ἁγίᾳ ἀναλήψει αὐτῶν. Οἱ δὲ λοιποὶ τὸν Θεὸν αἰνέσαντες ἐφ' οἷς ἡμᾶς κατηξίωσεν, προπεμφθέντες ὑφ' ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ὥρμησαν, οὓς προσδέξασθε μετὰ φόβου καὶ πολλῆς αἰδοῦς ὄντας ἐργάτας τοῦ Χριστοῦ. *Vt verò nos vidimus hos à militibus huc ac illuc aſportatos, cum paululùm conueniſſemus, proceſſimus ad proximum montem ſolicitè; & ſedentes inter nos, precibus & lachrymis & eiulatibus inter petras quieſcebamus, &c. Ego autem Marcio & Felix, & Barnabas eorumdem aſſumptioni perdurauimus: Reliqui verò Deo laudato, ob ea quibus nos dignauit, ante à nobis ad vos miſſi pedem mouerunt, quos accipite cum timore & multâ reuerentiâ, cùm Chriſti operarij ſint.* Et in medio martyrio loquuntur. Τὰ ἀκόλουθα τῆς ἐπιστολῆς τῶν ἕνδεκα ἀδελφῶν περὶ τῆς τελειώσεως τῶν ἁγίων. *Quæ ſequuntur epiſtola vndecim fratrum de morte Sanctorum.*

Ἐξελθόντος Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου τῆς Γαλιλαίας. Ephræmij Cherſonis, περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου Κλήμεντος.

Ἐπαινετὸς καὶ ὅσιος ὁ τῆς ἐκκλησίας νόμος. Gregorij Epiſcopi Antiocheni, εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου, καὶ εἰς τὸν Ἰωσὴφ, καὶ εἰς τὴν τετιμημένην Ἀριμαθαίαν.

Ἐπειδὴ ἡ τοῦ μάρτυρος πανσεβάσμιος μνήμη ταῖς αἰγληφορίαις ἄνωθεν καταυγάζουσα ἐλλάμψεσιν. GeorgijGrammatici, ἐγκώμιον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας.

Ἐπειδὴ μάρτυρος σήμερον ἡμῖν ἐστι πανήγυρις, καὶ τοσαύτη γέγονεν ἡ συνάθροισις. Arſenij Corcyrenſis Martyrium ſanctæ Barbaræ Virginis & Martyris.

Ἐπειδήπερ πολλάκις, καὶ ἀπὸ τῆς καθόδου τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ παρουσίας. Martyrium ſancti Phocæ. Scriptum eſt à præſente ac vidente. Ἀμέλει καταπεσὼν Ἀφρικανὸς ἡμιθανὴς ἐπὶ τὸ ἔδαφος καὶ ἀχανὴς ἔκειτο, καὶ πᾶς ὁ περὶ αὐτὸν στρατός, ἐν οἷς ἴδομεν, οἷς ἠβουλήθη ὁ Κύριος δεῖξαι. ἐκλάμψαντος γὰρ φωτὸς μεγάλου δεκαπλασίον ἡλίου, οὐρανόθεν προεφάνησαν ἄγγελοι τρεῖς ἔφιπποι πύρινοι, καὶ πολὺν φόβον καὶ τρόμον ἐμποιοῦντες ἡμῖν· ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντες ἀχανεῖς ἵσταμεν. *Namque concidens Africanus in terram ſemimortuus ac ſtupidus iacebat, & vniuerſus circa eum exercitus. Inter hac nos vidimus, quibus nemp Deus oſtendere voluit. Namque cùm lumen ingens ſole decuplo manis illuxiſſet, de cœlo apparuerunt tres Angeli, equis inſidentes igneis, magnum timorem & tremorem nobis immittentes. Quare nos omnes ſimul obſtupefacti conſtitimus.*

Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἀνεγράψαντο βίους. Epiphanij Monachi & Preſbyteri, περὶ τοῦ βίου καὶ πράξεων, καὶ τέλους τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Ἐπειδήπερ χαίρει Θεὸς ταῖς τῶν οἰκείων θεραπόντων τιμαῖς. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον.

Digitized by Google

Ἐπειδὴ πολλάκις καὶ διὰ τῆς καθόδου τῆς τοῦ Σωτῆρος παρουσίας. Martyrium ſancti Phocæ. Scriptum eſt à præſente & vidente. Ἀμέλει καὶ πεσὼν Ἀφρικανὸς ἐπὶ τὸ ἔδαφος ἔκειτο ἀχανής, καὶ πᾶς ὁ περὶ αὐτὸν στρατός, ἐν οἷς ἴδομεν, ὡς ἠβουλήθη ὁ Κύριος δεῖξαι. ἐκλάμψαντος γὰρ φωτὸς μεγάλου δεκαπλάσιον ἡλίου οὐρανόθεν ἐφάνησαν Ἄγγελοι τρεῖς ἐφ' ἵπποις πύρινοι, καὶ πολὺν φόβον καὶ τρόμον ἐμποιοῦντες ἡμῖν. ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντες ἀχανεῖς ἐστῆμεν. αὐτοὶ δὲ προσομιλήσαντες τῷ ἁγίῳ Φωκᾷ, εἰς οὐρανοὺς ᾤχοντο. *Denique cadens Aphricanus in pauimentum iacebat ſtupidus, & vniuerſus circa eum exercitus. Interea ipſi nos vidimus, quibus Dominus oſtendere dignatus eſt, cum è cœlo lumen ingens ſole decuplo maius illuxiſſet, tres Angelos equis inſidentes, igneos, immenſum timorem, tremoremque nobis incutientes. Simulque omnes obſtupuimus: illi verò poſtquam ſanctum Phocam allocuti eſſent, in cœlum aſcenderunt.* Et in fine. Ἀνὴρ ἀποστολικὸς τῶν καθ' ἡμᾶς τὸν χορὸν τῶν ἁγίων ἀπειληφώς, καὶ τὸ βραβεῖον τοῦ Χριστοῦ κληρονομήσας. *Vir hoc noſtro æuo Apoſtolicus & qui Sanctorum Choro aſſociatus eſt, brauium Chriſti hæreditauit.*

Ἐπειδὴ τῆς σεπτῆς καὶ θείας, καὶ μακαρίας ζωῆς ἀπηρξάμεθα. Philothei Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

Ἐπειδὴ φαιδρὰ καὶ θεία πανήγυρις. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

Ἐπειδὴ χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Euſebij Alexandrini, εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου.

Ἐπειδὴ χθὲς τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου. Euſebij Alexandrini λόγος, περὶ τοῦ Βαπτίσματος τοῦ Κυρίου.

Ἐπεὶ δὲ καὶ νῦν θεία ἐπέστη πανήγυρις: Leonis Imperatoris λόγος, τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἐπεὶ δὲ τοῦ καλοῦ σπέρματι ἄνωθεν ἐπισπείρειν ὁ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐχθρὸς τὰ ζιζάνια. Theodori Epiſcopi, εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων καλλινίκων μαρτύρων, Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης.

Ἐπέστη σήμερον ἡ πάντων χαρὰ λύουσα τῆς ἀρχαίας τὴν ἀράν. Andreæ Cretenſis, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.

Ἐπέστη τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἡ πανήγυρις ἣν ηὐξάμεθα. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὴν ἁγίαν Πέμπτην.

Ἐπῄνεσε καὶ δημοτικῇ ποτε βασιλέως γλῶσσα τὴν παροῦσαν πανήγυριν. Leonis Imperatoris, τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων.

Ἐπὶ μὲν τῶν ἔξωθεν ἀγώνων ἄνδρες μόνοι καλούμενοι ἀγωνίζονται. Vita & res geſtæ Mariæ Iunioris. Scripta eſt ab æquali. Οὕτω καὶ τὴν μακαρίαν Μαρίαν τὸ θαῦμα τῆς καθ' ἡμᾶς γενεᾶς, ἣν ὁ λόγος ἡμῖν ὑπόθεσιν ἐνεστήσατο, καὶ γυναῖκα οὖσαν καὶ τὰ ἑξῆς. *Non aliâ ratione & beatam Mariam, noſtræ ætatis miraculum, & quæ noſtræ Orationis argumentum eſt, licet mulierem*, &c. Viuebat ſub Baſilio Macedone. Εἶχε μὲν τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας, Βασίλειος, οὐχ ὁ τῆς Πορφύρας βλαστός, ἀλλ' ὁ Μακεδών, ὁ ἐξ ἱπποκόμου βασιλεὺς καταστάς, ὁ τὸν Μιχαὴλ ἐκεῖνον ἀπεκτονώς. *Poſſidebat ſceptra Imperij Baſilius, non Purpuræ ſurculus, ſed Macedo, qui ex equiſono*

Imperium occupauerat, & Michaëlem illum trucidauerat. Mortem obiit Euthymio Patriarcha, Romano Imperium tenente. Ἐπὶ δὲ τῆς κλίνης ἐτέθη τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο σῶμα, παρῆν μὲν ὁ Ἀρχιερεὺς Εὐθύμιος· παρῆν δὲ ὁ Οἰκονόμος Ἄνθιμος, καὶ μικροῦ δεῖν πᾶν τὸ πλῆθος τῆς πόλεως. Et, Ῥωμανοῦ δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν σκήπτρων ἀντειλημμένου. *Cùm autem ſuper lectum ſuum illud corpus expoſitum eſt, aderat Præſul Euthymius, aderat Oeconomus Anthimus, & tantum non vniuerſa vrbis multitudo.* Et, *Cùm Romanus Romana ſceptra capeſſiuiſſet.*

Ἐπὶ τὰ μαρτυρικὰ ἔπαθλα νῦν οἱ φιλομάρτυρες τὸ οὖς ἐπιτείνωμεν. Sophronij Archiepiſcopi Hieroſolymitani, εἰς τοὺς ἁγίους καλλινίκους μάρτυρας τεσσαράκοντα δύο.

Ἐπιτάφιον ἑορτὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἑορτάζομεν. Amphilochij Epiſcopi Iconienſis λόγος, τῷ μεγάλῳ Σαββάτῳ.

Ἐπὶ τὴν μητέρα τοῦ λόγου μετὰ τὸν Λόγον ὁ λόγος. Ioannis Metropolitæ Euchaitarum, εἰς τὴν ἁγίαν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἐπιτιμᾶν δικαίως ἡμῖν εἴμαι τῶν ἁπάντων οὐδένα, οἱ καθάπερ τινές. Gregorij Cyprij, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Εὐθύμιον Ἐπίσκοπον Μαδύτων τὸν θαυματουργόν.

Ἐπὶ τῶν μειζόνων, ἢ κατ᾽ ἀνθρωπίνην δύναμιν, οὔτε βάρος ἀναθέσθαι δεῖ. Gregorij Palamæ Archiepiſcopi Theſſalonicenſis λόγος, εἰς τὴν πρὸς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἴσοδον, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ θεοειδῆ βίον τῆς πανυπεραγίου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.

Ἐπιφάνιος γένος μὲν ἦν. Ioannis diſcipuli ſancti Epiphanij Cyprij, περὶ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Κύπρου.

Ἐπ᾽ ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών. Germani Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Παρθένου.

Ἑορτὰς μὲν ἁπάσας καὶ ὑμνῳδίας; Gregorij Epiſcopi Neocęſarienſis, ἐγκώμιον εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου.

Ἔστι μὲν τοῖς οὐκ ἀξίοις ἐπισφαλὲς τῶν ὑπὲρ ἀξίαν ἐφάπτεσθαι. Georgij Grammatici, ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν μεγαλομάρτυρα Βαρβάραν.

Ἔστιν, ὡς ἔοικε, καὶ παρὰ τῶν σφόδρα δυσμενῶν, καὶ ἀδιαλλάκτων ἐχθρῶν. Aſterij Epiſcopi Amaſeæ, ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους μάρτυρας.

Ἔπεισί μου τῇ μνήμῃ τὰ τοῦ Βαπτιστοῦ κρατεῖ. Anatolij Epiſcopi Theſſalonicenſis λόγος, εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου.

Ἔτους τεσσαρακοστοῦ δευτέρου τῆς βασιλείας Αὐγούστου. In ſanctam Præcurſoris Decollationē Auctorē Ioannis ipſius diſcipulū Euripum recognoſcit, in fine. Ταῦτα πάντα ἔγραψα ἐγὼ Εὔριππος μαθητὴς Ἰωάννου, ὁ δεύτερος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κατ᾽ ἀκρίβειαν, ἵνα πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ ἑορτάζωσι τὴν μνήμην, καὶ ἀνάπαυσιν τοῦ φιλοχρίστου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ, μηνὶ Αὐγούστῳ κθ´. *Hæc omnia ſcripſi ego Euripus Ioannis diſcipulus, ſecundus ex eius diſcipulis diligenter, vt omnes fratres in Chriſto celebrent illius memoriam, & mortem Chriſti amantis Ioannis Baptiſtæ, & Præcurſoris. Menſis Augusti vigeſimo nono.*

Ἔτους τριακοσιοστοῦ πέμπτου βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβοῦς καὶ παρανόμου βασιλέως Ma-

Digitized by Google

ξωτῆς. Athanaſij Scribæ, μαρτύριον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Αἰκατερίνης. Ita enim in fine Vitæ concipitur. Ταῦτα ἐγὼ Ἀθανάσιος ταχυγράφος ἅμα δοῦλος ὑπάρχων τῆς κυρίας μου Αἰκατερίνης συνεγραψάμην τὰ ὑπομνήματα αὐτῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ. *Hæc ego Athanaſius ſcriba famulus dominæ meæ Caterinæ compoſui Commentaria ipſius in omni ſapientia.*

Εὐαγγελιστῇ Θεολόγῳ πρέπει ὁ αἶνος. Nicephori Blammidæ λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Εὐαγγελιστήν.

Εὔχαρον ἐν τῷ παρόντι τὸν ἀήττητον Ἰὼβ, τὸν τοῦ Θεοῦ στρατιώτην. Leontij Preſbyteri Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὸν Ἰὼβ τῇ μεγάλῃ Τετράδι.

Εὔκαιρον καὶ συναρμόνιον καὶ πρέπον τῷ παρόντι καιρῷ. Leontij Preſbyteri Conſtantinopolitani, εἰς τὴν τοῦ Κυρίου Ἀνάστασιν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Νηστειῶν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, εὔκαιρον μετὰ τοῦ Προφήτου Δαυὶδ εἰπεῖν σήμερον. Ephræmi Epiſcopi Cherſonis de Miraculo ſancti Clementis in puerum.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου Ἀρχιμανδρίτου Συκεών. Meminit ſeptima Synodus Generalis Act. 4.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Cyrilli Monachi, & Preſbyteri Scythopolitani, πρὸς Γεώργιον ἡγούμενον περὶ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα. ἐν κεφαλαίοις ἐννενήκοντα.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ διεγείρας τὴν σὴν τιμίαν κεφαλὴν ἱερεῦ ὅσιε. Vita ſanctæ Melaniæ. Auctor viuebat cum ipſa Melania. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὁ διεγείρας τὴν σὴν τιμίαν κεφαλὴν ἱερεῦ ὅσιε, ἐπιζητῆσαι λόγον τὴν ἐμὴν ταπείνωσιν περὶ τοῦ βίου τῆς ἁγίας καὶ σὺν ἀγγέλοις τὴν κατοικίαν ἐχούσης μητρὸς ἡμῶν Μελάνης τῆς Ῥωμαίας, ὡς χρόνον με οὐκ ὀλίγον σὺν αὐτῇ διατρίψαντα, καὶ ἐπιστάμενον ἀμυδρῶς τήν τε τοῦ συγκλητικοῦ γένους αὐτῆς διήγησιν, καὶ πῶς τοῦ Ἀγγελικοῦ βίου ἐνήρξατο πάντα τὸν τῦφον τῆς κοσμικῆς δόξης πατήσασα. Et, Ταύτης καὶ μετὰ τὴν κοίμησιν αὐτῆς ἐπιβοηθείας, ὅπως μεμνημένος τῶν ἁγίων αὐτῆς ἐντολῶν δυνηθῶ πάντα ὄκνον, καὶ λήθην, καὶ δισταγμὸν, καὶ διψυχίαν, καὶ ἀπιστίαν ἀπωσάμενος ἐκ μέρους ἐκφράσαι τὰ μέγιστα αὐτῆς κατορθώματα, ἅπερ αὐτὴ εὐαγγελικῶς κρύπτειν ἐσπούδαζεν. Et, Ὀλίγα οὖν ἐκ πολλῶν, ὅσα τε αὐτὸς αὐτοπροσώπως ἑώρακα, καὶ ὅσα παρ' ἑτέρων ἀκριβῶς μεμάθηκα γράψας, τὰ λοιπὰ τῇ σῇ φιλομαθίᾳ καταλείψω ἐρευνᾷν. Et, Ἐπεὶ γὰρ σφόδρα ὠφέλιμον ἡγησάμεθα ὀλίγα περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῆς διηγήσασθαι, ἅπερ αὐτὴ διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἡμῶν πλειστάκις ἀπήγγειλεν, ταῦτα κἀγὼ μετὰ πάσης ἀληθείας γράψω πρὸς τὴν τῶν ἐντυγχανόντων ὠφέλειαν. Et, Ἅτινα μετὰ χαρᾶς δεξαμένη κλίνει τὸν σὺν αὐτῇ πρεσβύτερον, ὃν ἐκ τοῦ κόσμου λαβοῦσα θυσίαν τῷ Θεῷ προσήνεγκεν, οὗτος δέ ἐστιν ἡ ἐμὴ ἐλεεινότης, καὶ φησὶ πρὸς αὐτόν. *Benedictus Deus, qui tuum venerandum caput inuitauit, ſacer Sacerdos vt à mea humilitate ſermonem exquireres de Vita ſanctæ, & quæ nunc cum Angelis habitat Matris noſtræ Melaniæ Romanæ, tanquam qui cum ea non breue tempus contriuerim, ſciamque exiliter Senatorium ipſius genus, nec non vitæ illius Angelicæ initia, omnem mundanæ gloriæ faſtum conculcantis.* Et, *Eas poſt ipſius*

dormitionem inclamo, vt memor illius ſanctorum preceptorum poſſim omni ignauia, obliuione, haſitatione, triſtitia, & infidelitate propulſata, maxima illius facinora, etſi non ex integro enarrare, quæ ipſa Euangelicis præceptis nixa occultare ſtudebat. Et, *Paucis itaque ex multis, & quæ ipſe oculis meis vidi, quæque ex aliis accuratè addidici ſcripto mandatis, reliqua tua diligentia perquirenda relinquam.* Et, *Cum verò admodum vtile exiſtimemus, pauca de illius colloquio enarrare, quæ illa propter noſtram ædificationẽ ſæpius ſuggerebat, hæc & ego cum omni veritate ſcribere ad legentium vtilitatem.* Et, *Quæ cum gaudio accipiens, aduocat qui cum ea erat, Preſbyterum, quem ex mundo arreptum ſacrificium Deo obtulerat. Ille vero erat ego miſerabilis, & dicit illi.*

Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. Iſidori Archiepiſcopi Theſſalonicenſis, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἔφη ὁ σωτήριος λόγος. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Δημήτριον.

Z

Ζωγράφοι μὲν καὶ λογογράφοι τὴν ἴσην τοῖς ἐνσπουδαίοις προξενοῦσιν ὠφέλειαν. Arſenij Archiepiſcopi Corcyrenſis, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν τὸν Πρωτόκλητον.

H

Ἡ ἀρχὴ τῶν ἰαμάτων καὶ δωρεῶν, καὶ χαρισμάτων τῶν δοθέντων ἡμῖν ὑπὸ Θεοῦ. Archippi Eremitæ ac Paramonarij. Narratio de Miraculo ſancti Michaëlis Archangeli in vrbe Chonis patrato.

Ἡ βασίλισσα τῶν Ἀγγέλων, ἡ δέσποινα τῶν ἀνθρώπων, ἡ κυρία τοῦ κόσμου. Ioſephi Bryennij λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.

Ἡ δύναμις μὲν ἡ τῆς παρούσης εὐφροσύνης προσηγορεία. Georgij Nicomedienſis λόγος, εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἤδη μοι τοῦ πρὸς τὰς οὐρανίας δυνάμεις φίλτρου. Macarij Chryſocephali, ἰδίως εἰς τοὺς δύο ταξιάρχας, καὶ πρωτοστάτας τῶν Ἀγγέλων Μιχαὴλ, καὶ Γαβριήλ.

Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτει τὰ χαρίσματα. Leontij Conſtantinopolitani, εἰς τὰ προφωνήσματα, εἰς τὰ Βαΐα, καὶ εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου.

Ἥκει δὴ λοιπὸν πρὸς αὐτὴν τὴν ἀκμὴν τῶν ἄθλων ὁ λόγος. Ioannis Geometræ, εἰς τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον.

Ἠκούσαμεν ἀδελφοὶ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Leontij Hieroſolymitani, εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.

Ἥκουσιν πάντως ἡμῖν, ὦ φιλόχριστος πανήγυρις, καὶ φιλάγιον ἄθροισμα. Coſmæ Veſtitoris, εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἥκω τὸ ἐπίταγμα φέρων. Conſtantini Epiſcop. Tij, εἰς τὴν εὕρεσιν τοῦ τιμίου λειψάνου τῆς ἁγίας Εὐφημίας.

Digitized by Google

Ἡμεῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ λαὸς ἡ ἁγία ποίμνη. Gregorij Nyſſeni, εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Θεόδωρον τὸν Τήρωνα.

Ἡ μὲν ἑορτὴ λέγεται καθαρσίων, ἣν ἐκ αὐτῆς ἀμάρτνι. Heſychij Preſbyteri Hieroſolymitani λόγος, εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ μὲν πρόθεσις τοῦ λόγου δικαία, ἡ δὲ ἐπιχείρησις τολμηρά. Gregorij, ſiue Georgij Cyprij Patriarchæ Conſtantinopolitani, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην.

Ἡ μὲν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προαιώνιος βασιλεία οὔτε ἀρχὴν ἡμερῶν οὔτε ζωῆς τέλος ἔχει. Martyrium ſancti Georgij. Scriptum eſt à famulo illius Paſicrate, vt ibidem legitur. Τὸ τηνικαῦτα ἀνέλαμψεν ὡς ἐν σκοτομένῃ νυκτὶ ἀστὴρ διαφανὴς, καὶ λάμπων ὁ τοῦ Χριστοῦ τίμιος μαργαρίτης, Γεώργιός τις ὀνόματι ὁ ἐμὸς δεσπότης. *Tum illuxit veluti in nocte tenebricoſa ſtella clara, ac placida Chriſti pretioſa Margarita, Georgius quidam nomine meus Dominus.* Et in fine. Ἐγὼ δὲ Πασικράτης δοῦλος Γεωργίου ἀκολουθήσας τῷ ἐμῷ δεσπότῃ ἐπὶ πᾶσι τὰ ὑπομνήματα βεβαίως συνέταξα. *Ego verò Paſicrates famulus Georgij ſecutus in omnibus meum Dominum hæc commentaria firmiter conſcripſi.*

Ἤρετό με τίς πρόβλημα τῶν ἐκ πνεύματος. ἐπεὶ δὲ καὶ συμφρονῶν. Ioannis Zonaræ λόγος, εἰς τὴν Σταυροπροσκύνησιν.

Ἡ τόδε τὸ τοῖς ἀῤῥήτοις λόγοις ἁρμονίας ἡρμοσμένη. Ioſephi Bryennij, εἰς τὸ Εἱστήκεισαν ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν Θεοτόκον.

Ἡ τρισυπόστατος καὶ ἀδιαίρετος μία οὐσία Theodori Epiſcopi Petrarum, βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ Ἀρχιμανδρίτου πάσης τῆς ἐρήμου, τῆς ὑπὸ τὴν ἁγίαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλιν.

Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων. Georgij Nyſſeni, εἰς τὸν ἅγιον Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας.

Ἦχος σάλπιγγος, λύρα πνευματική. Chryſippi Preſbyteri Hieroſolymitani, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον.

Ἡ χθὲς τῆς Θεοτόκου γενεθλιακὴ πανήγυρις τῆς κοσμικῆς χαρᾶς. Coſmæ Veſtitoris, εἰς τοὺς ἁγίους Ἰωακεὶμ καὶ Ἄνναν τοὺς γονεῖς τῆς Θεοτόκου.

Θ

Θαῤῥεῖν μὲν τὸν λόγον ἐπ' ὀλίγον κἂν ᾖ. Ioannis Geometræ ἐξόδιος, ἢ προπεμπτήριος εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπερενδόξου, καὶ δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. Ipſe de hac ſua Oratione aſſerit, συνείλεκται δὲ καὶ ἡμῖν οὐ μόνον ὅσα παρὰ τῶν Εὐαγγελιστῶν τε καὶ Προφητῶν, ἀλλὰ καὶ ὅσα παρ' αὐτῶν τῶν ἀποκρύφων ἀνελεξάμεθα, σύμφωνα καὶ ταῦτα δηλαδὴ καὶ ἀκόλουθα τοῖς Εὐαγγελισταῖς καὶ Προφήταις καὶ τοῖς μεγάλοις καὶ θεολήπτοις πατράσι καὶ διδασκάλοις. εὑρήσει δὲ πάντως ὅγε δίκαιος ἀκροατὴς καὶ κριτής. *Collegimus autem nos omnia quæ non tantùm Euangeliſtæ & Prophetæ, ſed etiam quæ referuntur inter Apocrypha, conſona tamen & conformia Euangeliſtis & Prophetis, & magnis, & numine inflatis Patribus & Magiſtris. Quæ omninò comperiet ita eſſe æquus Lector, & iuſtus iudex.*

Θαυμάσια τὰ ἔργα σου Κύριε ὁ μεγαλοφωνότατος Προφήτης Δαυΐδ. Siſinnij Archiepiſcopi Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὸ ἐν Χώναις θαῦμα τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ.

Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον.

Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. σύγκαιρον μετὰ τοῦ Προφήτου. Ephræmij Martyris Cherſonis Epiſcopi, περὶ τοῦ θαύματος, τοῦ εἰς παῖδα γενομένου παρὰ τοῦ ἱερομάρτυρος καὶ ἀποστόλου Κλήμεντος.

Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ φησὶν ὁ μέγας. Nicetæ Rhetoris, εἰς τὸν ἔνδοξον μεγαλομάρτυρα Παντελεήμονα.

Θεῖα τινὰ καὶ μεγάλα μυστήρια Θεοῦ φιλανθρωπίας γνωρίσματα. Theodori Preſbyteri Magnæ Eccleſiæ λόγος, διαλαμβάνων, καθ᾽ ὃν ἡ τῆς Θεομήτορος ἐσθὴς τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ἐπιδήμησεν.

Θεοδόσιος ὁ ἀξιομακάριστος καὶ. Cyrilli Monachi & Preſbyteri Scythópolytani, περὶ τοῦ βίου τοῦ ἐν ἁγίοις Θεοδοσίου.

Θεὸς κύριος ἐπ᾽ ὄρους ἐπέφανεν. Macarij Chryſocephali λόγος, εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

Θεὸς ὁ τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν ἐπιστάμενος. Ioſephi Bryennij λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.

Θεοῦ ἐν σαρκὶ δοξάζομεν γέννησιν. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν Χριστοῦ Γέννησιν.

Θεοῦ τοῦ παντοδυνάμου πλούσιον ἡμῖν λόγον χορηγοῦντος ἐν αὐξήσει Ioſephi Bryennij λόγος, εὐχαριστήριος εἰς τὴν Θεοτόκον.

Θερμὸς ὁ ζῆλος εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ νωθρὸς ὁ λόγος εἰς τὴν τοιαύτην ἐξήγησιν. Euſtratij Preſbyteri, εἰς τὸν βίον καὶ πολιτείαν τοῦ μεγάλου Εὐτυχίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Θερμὸς ὁ πόθος, ἀλλ᾽ ἀδρανὴς ὁ νοῦς· ζέων δ᾽ ἔρως. Nicetæ Rhetoris, εἰς τὸν ἅγιον καὶ πανεύφημον ἀπόστολον Βαρθολομαῖον.

Θυμηδίας μὲν πᾶσα θειοτάτη πανήγυρις ἑκάστοτε πρόξενος. Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὴν Εἴσοδον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

I

Ἰδοὺ ἡμῖν ἡ καλὴ τοῦ χρόνου ἐπέστη περίοδος. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Νηστειῶν.

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα ἑορτὴ καὶ πανήγυρις φαιδρὰ τῆς μητρὸς τοῦ Κυρίου. Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὴν Θεοτόκον, ὅτι ἀπεδόθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα.

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ Χριστοῦ ἐπεδήμησε Πρόδρομος. Theodori Daphnopatæ, εἰς τὴν ἐξ Ἀντιοχείας ἀνακομιδὴν τῆς τοῦ Προδρόμου χειρός.

Ἱερὸς μὲν καὶ θαυμάσιος ἅπας ὁ τῶν γενναίων μαρτύρων κατάλογος. Aſterij Epiſcopi Amaſeæ, εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Φωκᾶν.

Ἰσίδωρον τὸν γενναῖον λόγος ἐγκωμιάσαι. Nicolai Pepagomeni, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἔνδοξον μάρτυρα Ἰσίδωρον.

Ἱστορία

Ἱστορία μὲν τὸ παρελθὸν τουτὶ σύγγραμμα, καὶ παλαιῶν ἔργων. Baſilij Seleucienſis libri duo, εἰς τὰς πράξεις τῆς ἁγίας καὶ πρωτομάρτυρος Θέκλης.

Ἱερεῖον τ' ἀποστολικῶς ἄγρας τὸ δίκτυον. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Ἀνδρέαν.

Ἰωάννη τῇ φωνῇ τοῦ Λόγου τούτοις ἀνατίθημι. Macarij Chryſocephali, εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Προδρόμου.

K

Καθάπερ τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ, εἰς τὸ τι. Iſidori Theſſalonicenſis Archiepiſcopi λόγος, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων.

Καθὼς ἐνεχώρει διεσαφήσαμεν. Ioannis Theſſalonicenſis. Ὅτι οὐδεμία διαφωνία, οὐδὲ ἐναντίωσις ἐν τοῖς Εὐαγγελισταῖς περὶ τῆς ἀναστάσεως.

Καὶ ἅπας μὲν βίος τῶν ἐναρέτων τὴν ἱερὰν ψυχὴν ἀρετῆς πρὸς μίμησιν ἐκκαλεῖται. Ioannis Diaconi Magnæ Eccleſiæ & Rhetoris, εἰς τὸν βίον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωσὴφ τοῦ Ὑμνογράφου.

Καὶ κυβερνήτης μὲν πρὸς ἄνεμον παραταττόμενος βίον. Nicephori Gregoræ, εἰς τὸν ἅγιον καὶ ἔνδοξον μεγαλομάρτυρα Μερκούριον.

Καὶ νῦν ἄρα τῶν πρὸς ἡμᾶς ὑπόθεσιν ἔχουσα λόγων ἡμέρα. Leonis Imperatoris, εἰς τὴν πανήγυριν Ἠλιοῦ τοῦ Προφήτου.

Καὶ πάλαι τῷ θείῳ Δαυὶδ περὶ ἡμῶν πάντων κελαδῆσαι τὸ Πνεῦμα. Georgij Hagiopolitæ λόγος, εἰς τοὺς ἀσωμάτους. καὶ διὰ τί ταῦτα τῇ θείᾳ Γραφῇ ἀποκέκρυπται. καὶ περὶ ῥητῶν, καὶ ἀῤῥήτων.

Καὶ πρέποντα μὲν τὸν Θεὸν ἐνταῦθα κηρύττειν. Nicolai Cabaſilæ, εἰς τὴν γέννησιν τῆς Θεοτόκου.

Καιρὸς δὴ λοιπὸν καὶ τὸ κεφαλαιωδέστατον τῶν θαυμάτων ἅψασθαι τοῦ παναγίου. Miraculum ſancti Martyris Demetrij de liberatâ ab obſidione Barbarorum Theſſalonicâ. Auctor ſcribebat ſub Imperatore Mauritio, & prorſus in obſidione ſcripſit. Μέγιστος οὗτος στρατὸς τῶν κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους ὤφθη, &c. τοσούτῳ τάχει τὴν ὁδὸν διανύσαι προσετάχθησαν, ὡς μηδὲ γνῶναι ἡμᾶς τὴν ἔφοδον αὐτῶν πλὴν πρὸ μιᾶς ἡμέρας, &c. ἃ δὲ αὐτοψεὶ κατιδὼν, καὶ ταῖς χερσὶν ἐψηλάφησα κατὰ τὸ ἀνατολικὸν τῆς πόλεως μέρος, ἔκ τε τῶν πολεμίων γεγενημένα, καὶ ὑπὸ μόνου Θεοῦ διασκεδασθέντα, καὶ ταῦτα μερικῶς διηγήσομαι. *Maximus hic exercitus fuit omnium, qui noſtris hiſce temporibus extiterunt,* &c. *Eâ velocitate rem conficere iuſſi ſunt, vt nos eorum aduentum, non niſi vno die ante, cognouerimus:* Et, *Quæ ego oculis meis vidi & manibus tetigi in Orientali ciuitatis parte, cùm ab hoſtibus facta, tum à Deo ſolo diſſipata, ea ſingillatim enarrabo.*

Καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἄρα ἧς ὁ Χριστὸς κεφαλὴ, παράδεισον κατανοούμενον. Gregorij Cyprij Patriarchæ Conſtantinop. εἰς τὴν ἁγίαν μεγαλομάρτυρα Μαρίναν.

Καὶ τοῖς λόγοις μὲν ὅλως τὰ τῶν ἁγίων ἑκάστου διεξιέναι. Philothei Patriarchæ Conſtantinopolitani, ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους ἅπαντας, ἐν ᾧ καὶ τῆς περὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας ἐπιτομή.

Καὶ τοῦτο τῆς ἄκρας ἀγαθότητος γνώρισμα, ἀπόδειξις καὶ αὕτη μεγίστη. Ioannis Euchaitarum Epiſcopi λόγος, εἰς τὴν σύναξιν τῶν ἁγίων Ἀγγέλων.

Digitized by Google

Καλαὶ ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχὰς ἡ παροῦσα πανήγυρις δέδωκεν. Georgij Chartophylacis, εἰς τὴν ὑπαπαντὴν Θεοτόκου, ὅτι ἀπεδόθη ἐν τῷ ναῷ τεταρτίζουσα.

Καλὴ μὲν ἡ τῶν ψαλμῶν λύρα, Διονύσιος ὁ τοῦ Πνεύματος. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου, καὶ εἰς τὰ ἐπιγενέσια.

Καλὸν μετὰ τὸ ῥόδον τῆς ἰατρικῆς. Heſychij Preſbyteri Hieroſolymitani, ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον.

Καλὸς μὲν ὁ τῆς εὐπειθείας νόμος. Georgij Nicomedienſis, εἰς τὴν διατήρησιν Ιωσὴφ, καὶ πρὸς τὴν παρθένον διάλεξις.

Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου Ιουλιανοῦ, καὶ τῆς εἰδωλολατρείας ἐπικρατούσης. Martyrium SS. Iſmaëlis, Sabellis & Manuelis. Auctor erat ijſdem σύγχρονος. Ὥσπερ καὶ αἱ τῶν ὑπομνημάτων πράξεις αἱ γενόμεναι ἐπ' αὐτοῖς διδάσκουσιν ἡμᾶς περιέχουσαι οὕτως. Βαλτανοῦ βασιλεύοντος ἐν τῇ χώρᾳ Περσῶν. *Quemadmodum & Commentaria de eorum rebus geſtis, quæ eâ ipſâ ætate conſcripta ſunt, nos docent, his verbis. Peltano Imperatore in regione Perſarum.*

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους βασιλεύοντος κατὰ συγχώρησιν τοῦ Χριστοῦ Σαβωρίου τινὸς τῶν Περσῶν. Martyrium SS. Acindini, Pegatij & Anempodiſti. Scriptum eſt à præſente. Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εὐξαμένου, ὤφθη αὐτοῖς στρατὸς Ἀγγέλων ὑπερμεγέθης, ὧν τὸ κάλλος ἡμᾶς τοὺς ὁρῶντας ἐπὶ τῆς γῆς ἔρριψεν. κειμένων δὲ ἡμῶν ἐπιπλέον, ἵστηνται οἱ ἅγιοι εἰς προσευχήν. Et, Καὶ ἑστώτων ἡμῶν καὶ θεωρούντων, ἠκούοντο ἡμῖν φωναὶ ἀναριθμήτων στρατῶν Ἀγγέλων λεγόντων. *Et hæc cùm ille oraſſet, apparuit illis exercitus ingens Angelorum, quorum pulchritudo, nos, qui videbamus, in terram dejecit. Cùm verò nos diu procumberemus, Sancti in oratione ſteterunt, &c.* Et *cùm nos ſtaremus & videremus, audiebantur à nobis voces innumerorum exercituum Angelorum, dicentium.*

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἐβασίλευσε Διοκλητιανὸς ὁ τύραννος. Martyrium Sancti Procopij. Meminit ſeptima Synodus Generalis Act. 4.

Κινεῖ με πρὸς τὴν παρέδρων ὑπόθεσιν ἡ ἐν τοῖς θείοις Εὐαγγελίοις παραβολή. Gregorij Nyſſeni, ἐγκώμιον εἰς τὸν ὅσιον καὶ θεοφόρον πατέρα ἡμῶν Ἐφραὶμ τὸν Σύρον.

Κινήσωμεν ἀγαπητοὶ σήμερον ὡς καινὰ τὰ χείλη. Andreæ Cretenſis λόγος, εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

Κλέπτει τοὺς πόνους τῶν ἐμπόρων ἡ συνεχὴς προσδοκία τῶν πόρων. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, ἐγκώμιον εἰς τὴν Θεοτόκον Μαρίαν.

Κλίνατέ μοι οὖς ἀδελφοὶ καὶ διηγήσομαι. Ephræm Syri λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον Ἀρχιεπίσκοπον Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας.

Κρεῖα Χριστοῦ καὶ ῥεύματα ἐκ πηγῆς. Theodori Laſcaris Ducæ, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Τρύφωνα.

Λ

Λάζαρος τὸν παρόντα συγκεκροτηκὼς σύλλογον. Andreæ Cretenſis, εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον.

Digitized by Google

Λαμπρὰ καὶ παράδοξος τῆς παρούσης ἑορτῆς ἡ ὑπόθεσις. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Λαμπρὰ μὲν ἡ τοῦ Πάσχα πανήγυρις. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα.

Λαμπρῶς πανηγυρίζει ἡ κτίσις σήμερον. Theodori Iunioris Homologetæ, εἰς τὸ γενέσιον τῆς Παρθένου. eſt Theodorus Studita.

M

Μαξιμιανὸς καὶ Μαξιμῖνος Βασιλεῖς ἐξαπέστειλαν διατάγματα εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Martyrium S. Theodori Teronis. Scriptum à præſente & vidente. In fine. Καὶ τέλος προσευξάμενος, καὶ εἰπὼν τὸ Ἀμήν, ὥσπερ ἐρευγόμενος παρέδωκε τὴν ψυχήν. καὶ ὥσπερ ἀστραπὴν ἴδομεν ἀναλαμβανομένην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν. *Et tandem precibus effuſis, dictoque Amen, veluti eructans animam reddidit, & veluti fulgur vidimus illius animam in cœlum admiſſam, receptamque.*

Μαρτυρικὴ πανήγυρις σήμερον. Ioannis Metropolitæ Euchaitarum, εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος, ἤτοι τὸν αἰθιομόν.

Μάρτυρος περιγίνεται μνήμη. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὸν μάρτυρα Τρύφωνα.

Μάτην οἱ πολλοὶ τὸν χρόνον αἴτιον ἀξιοῦσιν εἶναι. Nicephoris Blemmidæ, βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ ἐν τῷ Λάτρῳ.

Μεγάλα τῆς προσευχῆς τὰ χαρίσματα. Leontij Preſbyteri Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὴν μεγάλην Παρασκευήν. καὶ εἰς τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ. καὶ εἰς τὸν Ἰώβ.

Μεγάλαι τε καὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι τῶν ἀσωμάτων, καὶ μεγαλοπρεπεῖς. Pantaleonis Diaconi & Chartophylacis Magnæ Eccleſiæ, διήγησις θαυμάτων τοῦ παμμεγίστου καὶ πανενδόξου Μιχαὴλ τοῦ Ἀρχιστρατήγου, καὶ τῶν Ἀγγέλων Γαβριὴλ καὶ Ῥαφαήλ.

Μεγάλη μὲν ἡ παροῦσα ἡμέρα. Macarij Chryſocephali λόγος, εἰς τὴν τρίτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν, ἐν ᾗ κατ' ἐξαίρετον ἡ τοῦ τιμίου Σταυροῦ τελεῖται προσκύνησις.

Μεγάλη τῆς ἡμέρας ἡ δύναμις. Macarij Chryſocephali λόγος, εἰς τὴν ἁγίαν καὶ πανένδοξον ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μεγίστην λόγων ὑπόθεσιν προέθετο τοῖς πτωχοτάτοις ἡμῖν. Alexandri Monachi, ἐγκώμιον, εἰς τὸν Ἀπόστολον Βαρνάβαν.

Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Euſebij Alexandrini, εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου.

Μετὰ τὴν μακαρίαν καὶ ἐνδοξοτάτην ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν. Methodij, vel, vt alij Metrodori, μαρτύριον τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

Μὴ θαυμάσῃς ὁ ἐμὸς μουσηγέτης, εἰ πρίν τι καὶ λαμπρὸν φθέγξομαι.

Michaëlis Pſelli, πρὸς τὸν Πρωτοσύγκελλον περὶ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.

Μητρὸς Θεοῦ ἑορτὴν τιμῶμεν. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν κοίμησιν τῆς Παρθένου.

Μιχαὴλ ὁ τῶν Ἀγγέλων Ἀρχιστράτηγος τοῦ λόγου μοι τοῦ παρόντος ὑπόθεσις. Chryſippi Preſbyteri Hieroſolymitani, & Chartophylacis ſanctæ Reſurrectionis, εἰς τὸν ἅγιον Ἀρχιστράτηγον Μιχαήλ.

Μικροῦ Μακάριος διέφυγεν ὁ Αἰγύπτιος. Ioannis Hagiopolitæ, ἐγκώμιον ἐκ μέρους εἰς τὸν ἅγιον ἀσκητὴν Μακάριον τὸν Αἰγύπτιον.

Μοναχοὶ δύο ἐκ τῆς ἑώας ὁρμώμενοι Σταυροῦ τὸν τόπον. Marcelli Archimandritæ, περὶ τῆς εὑρέσεως τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ. Auctor narrationis colligitur ex eadem narratione.

Μόνος ἐν ἀνθρώποις τέλειος ἄνθρωπος ὁ τῆς δικαιοσύνης. Methodij Preſbyteri Hieroſolymitani λόγος, εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ εἰς Ἄνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεών. In aliis eſt Timothei Preſbyteri Hieroſolymitani.

Μύστα τῶν ἀρρήτων ἱερουργημάτων Ζαχαρία. Coſmæ Veſtitoris λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν προφήτην καὶ ἀρχιερέα Ζαχαρίαν.

Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν. Sophronij Patriarchæ Hieroſolymitani, βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.

Μωσῆς ἐκεῖνος, ᾧ θάλασσα μὲν ὑπεχώρει, γῆ δὲ παραδόξως ἐδημιούργει πηγάς. Iſidori Theſſalonicenſis λόγος, εἰς τὴν γέννησιν τῆς Θεοτόκου.

N

Νεόφυτός τις δοῦλος Θεοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ γονέων Χριστιανῶν ὑπῆρχεν. Martyrium ſancti Neophyti. Scriptum eſt à præſente & vidente. In fine. Ταῦτα δὲ μετεγράψαμεν παρατυχόντες τῷ κατ' ἐκεῖνον καιρῷ· πρότερον μὲν Ἕλληνες τυγχάνοντες, μετέπειτα δὲ πιστεύσαντες τῇ ἐκείνου παραινέσει. *Hæc verò nos tranſcripſimus, cum eo tempore viveremus, prius quidem infideles, poſtmodum illius adhortationibus fidem amplexati.*

Νικάτω καὶ λόγων εὔροιαν τῆς σωτηρίας πανηγύρεως τὸ θαῦμα. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα.

Νόμος ἄνωθεν ἀθλητικός. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὸν ἅγιον Πρωτομάρτυρα Στέφανον.

Νόμος ἐστὶ φύσεως ταῖς μελίσσαις μὴ ἀπαίρειν τῶν σμήνων. Baſilij Cæſarienſis, εἰς Γόρδιον τὸν Μάρτυρα.

Νόμος οὗτος ἤνθησε πάλαι παρ' Ἕλλησι, καὶ μέγα τῷ χρόνῳ τὸ κράτος εἴληφε. Nicephori Gregoræ, βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄθλησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μιχαήλου τοῦ Συγκέλλου.

Νῦν ἡμέρα φωταγωγὸς καὶ σωτήριος. νῦν ἡλιολαμπὴς ἡ παροῦσα πανήγυρις. Iſidori Archiepiſcopi Theſſalonicenſis λόγος, εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Φώτων.

Digitized by Google

Ξ

Ξένον καὶ παράδοξον μυστήριον ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. Antonij Monachi, βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶνος τοῦ Στυλίτου.

O

Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Calliſti Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἐπιλάμψοι μοι τὸ πολυπόθητον φῶς. Heliæ Monachi λόγος ϖεριόρπος, εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν, καὶ εἰς τοὺς ἁγίους πατέρας.

Οἴδατε ὅτι ἀγαπητὸν ἡμῖν ὦ λαὸς τοῦ Θεοῦ. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν ἱέρωσιν τοῦ ναοῦ.

Οἱ μὲν ἄλλοι Εὐαγγελισταὶ τὴν κατὰ σάρκα γενεαλογίαν τοῦ Κυρίου. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. καὶ εἰς τὸ Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος. καὶ εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον.

Οἱ μὲν εὖ εἰδότες ἀθλεῖν, τοῖς τῶν γυμνασίων ἐφήδονται χρόνοις. Cyrilli Alexandrini Archiepiſcopi λόγος, εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

Οἱ μὲν ὁπλῖται Ῥωμαίων κατὰ νόμον. Gregorij Nyſſeni, ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους τεσσαράκοντα μάρτυρας.

Οἱ μὲν σοφοὶ καὶ πόθιοι Ἀπόστολοι. Ioannis Zonaræ, βίος τοῦ ἁγίου Σιλβέστρου.

Οἱ μὲν τοὺς γενναίους ἀγωνιστὰς εἰσιόντες, οὐ μὴ πολὺ τοὺς φθάσαντες. Demetrij Cydonij, εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκόστην, ἤγουν εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

Οἱ σφόδρα τῶν ἐρωμένων αὐτοῖς ἐφιέμενοι, καὶ τῇ τούτων μνήμῃ συνεῖναι διηνεκῶς ποθοῦντες. Iacobi Monachi ex Monaſterio Corcinobaphi, εἰς τὴν τῆς περιφύρας τοῖς ἱερεῦσιν ἀπόδοσιν. καὶ εἰς τὸ, Ἐμεγάλυνε Κύριος ὁ Θεὸς τὸ ὄνομά σου. καὶ ἄλλα περὶ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας.

Οἱ τῆς ἀθλήσεως νικηταί, οὐράνιοι δὲ πολῖται, οἱ τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται. Martyrium S. Longini Centurionis. Scriptum eſt à præſente & vidente. Καὶ τὸ μνημεῖον ἴδομεν ἀνεῳγμένον, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι κυκλόθεν. *Et ſepulturam vidimus apertam, & lumen illuxit circumquaque in habiatculo.*

Οἱ τὸ διδασκαλικὸν πρὸς ἄλλους σπεύδοντες μεταδιώκειν ἀξίωμα. Leontij Neapolitani Cyprij, βίος τοῦ Ἀββᾶ Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν ἐπονομαζομένου Σαλοῦ, ἐν κεφαλαίοις ξγ΄. διαλαμβάνων καὶ τὰ κατὰ τὸν ὅσιον Ἰωάννην.

Οἱ τοῖς θείοις καὶ μακαρίοις πατράσι συγγεγράφοντες τὰ ἐγκώμια. Ioannis Zonaræ, εἰς τὸν Ἱεροσολύμων Σωφρόνιον.

Οἱ τῆς αὐτῆς δωρεᾶς ἀξιωθῆναι ἐπιποθοῦντες περὶ τῶν ἁγίων μνήμας. Narratio miraculi ſancti Georgij, de puero in captiuitatem abducto, & præter ſpem liberato, Leone Phocâ tum copiarum præfecto. Scriptum eſt à præſente & vidente. Ταῦτα οὖν καὶ ἡμεῖς συνεγραψάμεθα, ἀφ᾽ οὗ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἑωράκαμεν, καὶ τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἠκούσαμεν εἰς δόξαν

Θεοῦ καὶ αἶνον, ἵνα μὴ τῇ χρονίᾳ παραδρομῇ λήθης βυθοῖς καὶ ἀγνωσίας ἐπικαλυφθῇ τὸ παράδοξον τοῦ θαύματος, γεγονὸς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς. *Hac igitur nos conſcripſimus, quæ oculis noſtris vidimus & auribus noſtris audiuimus in gloriam & laudem Dei, ne temporis decurſu obliuionis profunditate atque ignorantia immergatur hoc admirabile miraculum noſtrâ ætate factum.*

Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. Ioannis Metropolitæ Euchaitarum, εἰς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου τροπαιοφόρου μετὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα τελουμένην.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ σωτὴρ πάντων. Nicetæ Rhetoris λόγος, διηγηματικὸς περὶ τῆς ἀδήλως καὶ εὑρέσεως καὶ ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Πρωτομάρτυρος Στεφάνου.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ σωτὴρ πάντων τῶν ἐλπιζομένων. Michaëlis Pſelli λόγος, εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ τιμίου λειψάνου τοῦ ἁγίου Πρωτομάρτυρος Στεφάνου. ἐκδοθεὶς αὐτοσχέδιος.

Ὁ λόγος ὅστις ὁ τῆς ὁσίας ἡμῖν τὸν βίον ἄριστα διαζωγραφήσας ἀγαθοῦ πρὸς ἔδειξε. Manuelis Palæologi Imperatoris Oratio. Ὅτι ἡ μὲν ἁμαρτία τὸ πάντων χείριστον· δεῖ δὲ μὴ ἀπογινώσκειν μήτε αὐτὸν μήτε ἕτερον, καὶ περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας καὶ φιλανθρωπίας. ἀναγινώσκεται μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὸν βίον τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας. *Peccatum rem omnium peſſimam eſſe. Non eſſe deſperandum neque de ſe, neque de alio. Et de diuina Prouidentia & humanitate. Legitur poſtquam lecta fuerit vita ſancta Mariæ Ægyptiacæ.*

Ὁ λόγος τῷ μυροῤῥόᾳ Δημητρίῳ τὰ θαύματα. Ioannis Stauracij Chartophylacis Theſſalonicenſis λόγος, εἰς τὰ θαύματα τοῦ μυροῤῥόα μεγάλου Δημητρίου.

Ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος, ὁ τῶν μεγάλων μυστηρίων ἐξηγητής. Ioannis Monachi & Preſbyteri Eubœæ λόγος εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἁγίας Θεοτόκου.

Ὁ μὲν αἰσθητὸς ἥλιος ἀπὸ γῆς ἀνατέλλων. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani ἐγκώμιον, εἰς τὸν ἅγιον Πρωτομάρτυρα Στέφανον.

Ὁ μὲν θεοπάτωρ Δαυὶδ τὸ ἀληθὲς, καὶ μετάρσιον. Nicetæ Rhetoris Paphlagonis, ἐγκώμιον εἰς τὸν μέγαν Νικόλαον τὸν μυροβλύτην καὶ θαυματουργόν.

Ὁ μὲν παλαιὸς τῶν ἀνθρώπων βίος μόνον θανάτῳ κατάδικος. Baſilij Seleucienſis Epiſcopi λόγος, εἰς Θωμᾶν τὸν Ἀπόστολον.

Ὁ μὲν σκοπὸς εἷς ἐστι. Gregorij Nyſſeni, εἰς τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ.

Ὁ μὲν σκοπὸς εἷς ἐστιν ἡμῶν, καὶ τῶν πρὸ ἡμῶν φιλοπόνων. Leontij Epiſcopi Neapolitani Cypriorum Inſulæ, εἰς τὰ λείψανα τοῦ βίου Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ Ἐλεήμονος.

Ὁ μονογενὴς υἱὸς, καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ. Cyrilli Monachi & Preſbyteri Scythopolitani, περὶ τοῦ βίου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου πρὸς Ἀββᾶ Γεώργιον καὶ ἡγούμενον, ἐν κεφαλαίοις ρθ.

Ὅπηνικα τὸ ἔαρ ἐπήχθη τὰ τῶν σωμάτων στοιχεῖα. Ioannis Epiſcopi Eubœæ, λόγος ἱστορικὸς εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν.

Ὄρθρος ἡμῖν φαεινότατος, εὐσεβείας, καὶ λαμπρῶν θαυμάτων περιοχή. Michaëlis Archimandritæ, εἰς τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου.

Ὅσοι τῶν πολλῶν βούλονται τοῖς βασιλεῦσιν χάριν ἐκτίνειν. Demetrij Cydonij λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ὅσα μὲν τῷ παρόντι λόγῳ. Theodori Metochitæ Genici Logothetæ, ἐγκώμιον εἰς Γρηγόριον τὸν Θεολόγον.

Ὅσοι τῇ κενώσει τοῦ Λόγου, τῆς ἀληθείας περιαιρεθέντες τὸ κάλυμμα. Andreæ Cretensis λόγος, εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου.

Ὅταν εὕρωσιν οἱ φιλοπόται οἴνου δαψιλείαν. Gregorij Nyſſeni λόγος, εἰς τὸν Ἀσπασμὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου Μαρίας.

Ὁ τὸν μέγαν τῆς βροντῆς λόγον περιηχηθέντα ἐμπνεύσας(?) ... Nicetæ Rhetoris, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην.

Ὁ τὸν παρόντα συγκεκροτηκὼς σύλλογον τῆς χαρμοσύνου ταύτης. Ioſephi ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Βαρθολομαῖον τὸν Ἀπόστολον.

Ὁ τοῦ Θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος καὶ παντοκράτωρ Λόγος. Gregorij Palamæ Epiſcopi Theſſalonicenſis, περὶ τῆς κατὰ σάρκα τοῦ Κυρίου ἡμῶν οἰκονομίας, καὶ τῶν δι' αὐτῆς κεχαρισμένων τοῖς ὡς ἀληθῶς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι. καὶ τὰ ἑξῆς.

Ὁ τῶν ἁγίων Πνευμάτων Κύριος καὶ πάσης σαρκὸς ἐξουσιαστής. Pantaleonis Diaconi & Chartophylacis Magnæ Eccleſiæ, ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον Μιχαήλ.

Ὁ τῶν ἀΰλων Πνευμάτων Κύριος καὶ πάσης σαρκὸς ἐξουσιαστής. Pantaleonis Diaconi, εἰς τὸν μέγαν Ἀρχιστράτηγον Μιχαήλ.

Ὁ τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευμάτων βίος ἐξιστορούμενος, ὑπόθεσις εὐφροσύνης τοῖς φιλοθέοις καθίσταται. Gregorij Patriarchę, βίος καὶ πολιτεία, καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Λαζάρου, τοῦ ἐν τῷ Γαλησίῳ ὄρει.

Ὁ τῶν παρθενικῶν λαγόνων ἀνατείλας Χριστὸς ὁ Θεός. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν.

Οὐ δ' ἂν ἓν ἔπου γένοιτο χεῖρον τοῦ ὑπὸ Θεοῦ πεπλασμένου. Manuelis Palæologi λόγος, περὶ τῆς εἰς τὸ ἡμέτερον γένος οἰκονομίας, καὶ προνοίας τοῦ Σωτῆρος.

Οὐδὲν ἀρετῆς τιμιώτερον, οὐδὲν τι λυσιτελέστερον. αὕτη γὰρ οὐ μόνον ἀλόγων. Philothei Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὸν βίον καὶ τὸ μαρτύριον τῆς ἁγίας Ἀνυσίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Οὐδὲν ἥδιστερον ἢ περιχαρέστερον τῆς παρούσης ἂν κριθείη. Georgij Nicomedienſis, εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἁγίας Ἄννης.

Οὐδεὶς ἀθηνεῖ Παύλου αὐλοῦντος. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον.

Οὐδὲν οὕτω παρασκευάζει χαίρειν. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον.

Οὐδὲν ἀληθῶς τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει τὸ στάσιμον. Andreæ Cretenſis, εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον καὶ εἰς τοὺς κοιμηθέντας.

Οὐδὲν, ὡς ἔοικε, τῆς ἀγάπης ἐστὶν ἰσχυρότερον. Leontij Epiſcopi Arabiſſi λόγος, εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον.

Οὐκ ἄρα μόνος αὐτὸς ἀκατάληπτος ἦν. Conſtantini Imperatoris Por-

Digitized by Google

phyrogennetæ, *διήγησις ἀπὸ διαφόρων ἀθροισθεῖσα ἱστοριῶν περὶ τῆς εἰς Αὔγαρον ἀποσταλείσης εἰκόνος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐξ Ἐδέσης μετακομισθείσης πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν.*

Οὐ ξένα τῆς παρούσης ἡμῖν πανηγύρεως, οὐδ' ἀλλότρια τῆς ἐπιφανοῦς ταύτης πόλεως. Nili Metropolitæ Rhodi, *ἐγκώμιον εἰς τὴν ὁσίαν Ματρῶναν ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ.*

Οὐ πλωτοῖς ἄρα μόνον, ἀλλὰ καὶ χερσαίοις διηγήμασιν ἔδει κοσμηθῆναι τὸν Πόντον. Ioannis Metropolitæ Euchaitarum, *βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Δωροθέου τοῦ νέου, ἤτοι τοῦ ἐν τῷ Χιλιοκώμῳ.*

Οὐ πολιτικὸν τοῦ πολλοῦ ζητήματος. Michaëlis Pſelli *λόγος, ἐπὶ τῷ ἐν Βλαχέρναις γεγονότι θαύματι.*

Οὐ πολὺς ὁ ἐν μέσῳ χρόνος. ἕκτος γὰρ οὗτος μήν. Ioannis Geometræ *λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.*

Οὐρανίαν ὄντως καὶ θείαν ἔδει περιθεῖναι γλῶτταν. Michaëlis Syncelli *ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην.*

Οὐρανὸς, ἡ γῆ ταῖς τῆς χάριτος μαρμαρυγαῖς ὑπερφαιδρύνεται σήμερον. Iacobi Monachi ex Monaſterio Coccinobaphi *λόγος, εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου Μαρίας.*

Οὐρανῶν ἡ γῆ ταῖς τῆς χάριτος μαρμαρυγαῖς. Georgij Nicomedienſis *λόγος, εἰς τὴν σύλληψιν τῆς παναγίας Θεοτόκου.*

Οὐ τὰ σπουδαῖα μόνον αἱρεῖται. Michaëlis Pſelli, *εἰς τὴν μεγάλην κυριακὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας Ἀγάθης, καὶ εἰς τὰ μαθητείας αὐτῆς.*

Ὁ χριστιανῶν πάντοτε τὸ ἴδιον ἐνεργὲ τὴν αἰνοῦμεν. Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani, *εἰς τὴν κοίμησιν τῆς παρθένου.* Eodem modo incipit alia eiuſdem Oratio, *εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον Μιχαήλ.*

Π

Πάλαι ἱκανῶς, ὡς οἷόν τε διὰ βραχέων τὰ περὶ παρθενίας ἐν τοῖς περὶ ἁγνείας. Methodij Epiſcopi Patarenſis & Martyris, *εἰς τὸν Συμεῶνα, καὶ εἰς τὴν Ἄνναν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Ὑπαπαντήσεως, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον.*

Πάλαι μὲν ἐγκωμιάζειν τὰ τοῦ μεγίστου μάρτυρος Λουκιλλιανοῦ ἀριστείας ἐφιέμενος. Photij Sceuophylacis ſanctorum Apoſtolorum, & Logothetæ laudatio, *εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Λουκιλλιανὸν, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ.*

Πάλαι μὲν οὖν ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος τὸν Ἰσραηλιτικόν. Ioannis Xiphilini *λόγος, εἰς τὴν πρὸ τῆς κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, καὶ εἰς τὴν Σταυροπροσκυνήσιμον.*

Πάλαι Συμεὼν ἐν ἀγκάλαις βαστάζει τὸν δεσπότην. Anaſtaſij Antiocheni *λόγος εἰς τὴν Ὑπαπαντήν.*

Πάλιν ἀποστολικὴ κατάστραπτει πανήγυρις, καὶ πάλιν ἐγὼ τοῖς θιασώταις. Procopij Diaconi & Chartophylacis, *ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγελιστὴν Μάρκον.*

Πάλιν ἑορτῆς μυστήριον, καὶ πάλιν ὁ ἐμὸς λαὸς χορευτὴς μυστικός. Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani *λόγος, εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ.*

Πάλιν ἡμᾶς ἡ μεγαλόφωνος φωνή. Anatolij Epiſcopi Theſſalonicenſis, *εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου.*

Πάλιν

Πάλιν ἡμῖν δυὰς ἀδιάλυτος ἐξέλαμψεν, πάλιν ἡμῖν συζυγία ἀδιάζευκτος ἤνθησε. Sophronij Archiepiſcopi Hieroſolymitani ὁμιλία εἰς τοὺς ἁγίους Πέτρον καὶ Παῦλον.

Πάλιν Ἰωάννης ὁ μέγας, ὁ πρόδρομος τοῦ Λόγου φωνή. Macarij Chryſocephali, εἰς τὴν ἀποτομὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.

Πάλιν Ἰωάννης ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς, καὶ πάλιν ἡμῖν ἐπιφανὴς ἑορτή. Ioannis Metropolitæ Euchaitarum, εἰς τοὺς ἁγίους τρεῖς ἱεράρχας Βασίλειον, Χρυσόστομον καὶ Γρηγόριον.

Πάλιν ὁ πάλαι ἐγὼ τὸν νοῦν ἐπὶ τὴν Βηθλεὲμ ἐκπετάσαι βούλομαι. Ioannis Monachi & Preſbyteri Eubœæ λόγος, εἰς τὰ ἅγια νήπια, τὰ ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντα, καὶ εἰς τὴν Ῥαχήλ.

Πάλιν τοῖς εὐσεβέσι πανήγυρις, καὶ πάλιν μυστήριον ἕτερον. Ioannis Zonaræ ὑπόμνημα, εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Σωτῆρος.

Πάλιν ὑψοῦται Σταυρὸς, πάλιν ἡ κτίσις ἀγάλλεται. Pantaleonis Preſbyteri Byzantini λόγος, εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια· πάλιν ἐλευθερίας μηνύματα. Gregorij Epiſcopi Neocæſarienſis λόγος. εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου.

Πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις τὸν κληρὸν μὴ ἀμυήτοις ὑπάρχειν. Polycarpi Aſcetæ, περὶ τοῦ βίου τῆς ἁγίας Συγκλητικῆς.

Πάντες οἱ παλαιοὶ ἱστοριογράφοι τὰ μὲν ἐκ πρεσβυτέρων αὐτῶν. Georgij Archiepiſcopi Alexandrini βίος καὶ πολιτεία, καὶ θαύματα τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Παντὸς ἔργου τε καὶ λόγου, καὶ διανοίας ἡγείσθω Θεός. Ioannis Theſſalonicenſis Epiſcopi ὕμνος εἰς Θεὸν, καὶ εἰς τὸν πανένδοξον ἀθλοφόρον Δημήτριον ἐν μερικῇ διηγήσει τῶν αὐτοῦ θαυμάτων.

Παραγινομένης τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἑορτῆς. Euſebij Alexandrini λόγος, εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Παράδοξος ἡ πανήγυρις, ὅτι καὶ τὸ ἰδεῖν οὐ συγκεκρότηται. Gregorij Archidiaconi & Referendarij Magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ λόγος, ὅτι νόμοις ἐγκωμίων οὐχ ὑπόκειται τὸ παράδοξον· καὶ ὅτι πατριάρχαι τρεῖς ἀνεξετάξαντο ἐκμαγεῖον εἶναι Χριστοῦ, ὅπερ ἀπὸ τὰ Ἔδεσσα μετὰ ἐννεακόσια ἔτη καὶ ἐννέα καὶ δέκα μετηγάγετο σπουδῇ Βασιλέως ἐν ἔτει ςυνς΄.

Παραδόξων πραγμάτων διαπρεπέστατος ἡ διήγησις, ἀλλ᾽ οὐ τοῖς τε ἡμετέροις καὶ θείοις πληρώματος. Conſtantini Acropolitæ Magni Logothetæ μαρτύριον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Νεόφυτον.

Πάρεστιν ἡ μνήμη Δημητρίου τοῦ μάρτυρος. Gregorij Diaconi & Referendarij ἐγκώμιον, εἰς τὸν μάρτυρα Δημήτριον.

Παρ᾽ ἡμῖν δ᾽ οὖν οὐ πάντα τὰ καλὰ, τὸ τοῦ λόγου. Ioannis Euchaitarum Metropolitæ, εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου, ἤτοι τοῦ Πεζοῦ.

Παρθενικὴ πανήγυρις σήμερον τὴν γλῶτταν ἡμῶν. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, ἐγκώμιον, εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον.

Πᾶσαι μὲν αἱ μαρτυρίαι καὶ πανηγύρεις θαυμαστὴν λαμπρότητα. Procli Patriarchę Conſtantinopolitani, ἐγκώμιον, εἰς τὴν ἁγίαν Παρθένον καὶ Θεοτόκον.

Πᾶσα ἑορτὴ καὶ πρᾶξις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ephræmij Syri λόγος, εἰς τὸν Σταυρόν.

Πᾶσα μὲν μαρτύρων Χριστοῦ τερπνὴ καὶ πανήγυρις. Michaëlis Monachi, ἐγκώμιον εἰς τὸν πανένδοξον τοῦ Χριστοῦ Ἀπόστολον Φίλιππον.

Πᾶσα μὲν σωτήριος ἑορτή. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

Παῦλος ὁ Ἀπόστολος Ἑβραῖος μὲν ἦν τὸ γένος. Theodoriti Scutariotæ, εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ Ἀποστόλου.

Πηδᾷ καὶ χαίρει ὡς τὰ πολλὰ προθυμίας τόνοις νευρούμενον. Andreæ Cretenſis λόγος, εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου.

Πείθεσθαι τοῖς ἡγουμένοις ἐκ τῆς ἀποστολικῆς ἐπιτραπεὶς παραινέσεως, ὦ Θεόφιλε. Gregorij Preſbyteri Cæſareæ Cappadociæ λόγος, εἰς τοὺς ἁγίους τ΄, καὶ ι΄ πατέρας, καὶ εἰς Κωνσταντῖνον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα.

Περὶ ταύτης γε μόνης, περὶ ταύτης τῆς φιλομάρτυρος ἐγνώκαμεν οὐδέν τι σαφές. Ioannis Metropolitæ Euchaitarum λόγος, εἰς τὴν μνήμην τῆς ὁσιομάρτυρος Εὐσεβείας τῆς ἐν Εὐχαΐταις.

Περὶ τῆς κυρίως καὶ ἀληθῶς Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας πολλοὶ διεξῆλθον τῶν πάλαι διδασκάλων. Epiphanij Monachi & Preſbyteri, περὶ τοῦ βίου τῆς ἁγίας Θεοτόκου, καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς χρόνων. Vnde ſua hauſerit ipſe in principio Orationis ſic narrat: Ἐγκωμιασταὶ δὲ αὐτῆς πολλοὶ ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων γεγόνασιν· οὐδεὶς δὲ ἐξ αὐτῶν περὶ τῆς βιώσεως αὐτῆς, καὶ τῶν χρόνων ἢ τῆς ἀναστροφῆς, ἢ τοῦ τέλους ὀρθῶς καὶ ἀναποδείκτως ἐσήμανεν. ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπιχειρήσαντες καὶ μέρη τινὰ εἰπόντες οὐκ ὠρθοτόμησαν, ἀλλ' ἑαυτοῖς ἐγένοντο κατήγοροι, οἷον Ἰάκωβος Ἑβραῖος, καὶ Ἀφροδισιανὸς Πέρσης, καὶ ἄλλοι τινὲς μόνον περὶ τῆς γεννήσεως αὐτῆς εἰπόντες, εὐθέως ἀπεσιώπησαν. περὶ δὲ τῆς κοιμήσεως αὐτῆς Ἰωάννης ὁ Θεσσαλονικεὺς πολυθρύλλητον ποιησάμενος λόγον, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπεσκίασεν. καὶ ἕτερος δὲ Ἰωάννης ἑαυτὸν Θεολόγον ἐπιγράψας, τὸ τοῦ ψεύδους ἔγκλημα ἐφ' ἑαυτὸν ἐπεσπάσατο. Ἀνδρέας δὲ ὁ ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος Κρήτης, ὀλίγα τινὰ εἰπὼν, καὶ ὀρθοτομήσας εἰς ἐγκωμίου τάξιν τὴν διήγησιν ἔστησεν. ἡμεῖς δὲ τοὺς πολλοὺς διευκρινησάμενοι, καὶ συλλέξαντες τὰ εὔπιστα καὶ βέβαια, καὶ ἀληθῆ ἔκ τε τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Εὐσεβίου τοῦ ἐπονομαζομένου Πομφίλου, καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν συγγραφέων καὶ διδασκάλων, ἁπλαῖς ταῖς λέξεσι τοῖς ποθοῦσι τὰ περὶ αὐτῆς παραστήσομεν, καὶ ἑκάστου τὸ ὄνομα παρ' οὗ τι λαμβάνομεν ἐπὶ τοῦ μετώπου σημαίνομεν. ἵνα μὴ δόξῃ ποι διαβάλλειν ἡμᾶς ὡς ἴδιόν τι προσθεῖναι, ἢ ὑφεῖλαι· κἂν ἐκ τῶν ἀποκρύφων τι λάβωμεν, ἢ ἐξ αἱρετικῶν μηδεὶς ἡμᾶς ἐπιμεμφέσθω. αἱ γὰρ παρὰ τῶν ἐχθρῶν μαρτυρίαι ἀξιοπιστότεραι εἰσίν, ὥς φησιν ὁ μέγας Βασίλειος. ἀλλὰ καὶ ὁ θαυμάσιος Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας Ἀρχιεπίσκοπος αὐτὸ τοῦτο ἐποίησεν, ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ εἰς τὴν γενεαλογίαν τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ μνηστευσαμένου τὴν πανάμωμον καὶ Θεοτόκον Μαρίαν. καὶ τὰ ἑξῆς.

Laudatores porro illius multi ex SS. Patribus fuere, ſed nullus de eius Vitâ, annis, educatione & vita ſine certa aſſertaque pronuntiauit. Verũ & ipſi qui ad hoc ipſum manus admouerũt, & quæd ĩ ſingulatim narrauerũt, non rectè rẽ peregerunt; immò alter alterũ improbauit, qualis fuit Iacobus Hebræus & Aphrodiſianus Perſa, & alij, qui principiis de eius Natiuitate prolatis, illico ſibi ſilentiũ indixerunt. In eius verò dormitione Ioan-

Digitized by Google

nes Theſſalonicenſis, quanquam Orationem ſatis prolixam edidiſſet, non multam laudem conſecutus eſt: & alius Ioannes qui Theologi nomen ſibi vendicat, notam mendacis in ſeſe accepit. Andreas verò Hieroſolymitanus Cretenſis Epiſcopus, paucis pronuntiatis, cum rem tetigiſſet, narrationem ſuam in laudationem conuertit. Nos multis examinatis, & credibilibus ac ſtabilibus nec non & veris in vnum collatis, ex Euſebij Pamphyli Hiſtoriâ Eccleſiaſticâ & ex aliis Scriptoribus & Doctoribus ſermone ſimplici cupientes res illius proponemus, cuiuſcunque nomen, ex quo aliquid exhauſimus in fronte proponentes, ne quis nos auerſandi argumentum ſibi aſſumat, quaſi ex noſtris aliquid addiderimus aut detraxerimus: Nemóque de nobis queratur ſi quid ex Apocryphis aut Hæreticis in medium proferamus. Teſtimonia enim ex aduerſariis comparata, multò fide digniora ſunt, vt tradit Magnus Baſilius. Et admirabilis Cyrillus Epiſcopus Alexandrinus hoc idem perfecit, ab Abrahamo vſque ad Danidem Ioſephi ſponſi immaculatiſſimæ & Deiparæ Mariæ genealogiam, &c.

Πίστις προσηκέσθω περὶ Εὐθυμίου. P. Epiſtolæ. Vitæ, Ὁ μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Cyrilli Monachi, & Preſbyteri Scythopolitani, περὶ τοῦ βίου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου πρὸς Ἀββᾶν Γεώργιον καὶ ἡγούμενον, ἐν κεφαλαίοις ϛθ΄.

Πολλαὶ καὶ διάφοροι πανηγύρεις τὸν ἀνθρώπινον φαιδρύνουσι βίον. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πολλαὶ καὶ μεγάλαι τοῦ ἀσωμάτου, καὶ μεγαλοπρεποῦς Ἀρχαγγελικοῦ σου. Michaëlis Synadorum Epiſcopi, διήγησις τῶν παμμεγίστων θαυμάτων τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέλων.

Πολλοὶ μὲν ἤδη πολλάκις ἀγαπητοὶ ποικίλας ἡμῖν διδασκαλίας προτεθείκασιν. Leontij Preſbyteri Conſtantinopolitani, εἰς τὸν Βαπτιστὴν Ἰωάννην.

Πολλοὶ μὲν τῶν ἁγίων κατὰ διαφόρους χώρας. Michaëlis Monachi, περὶ τοῦ βίου Θεοδώρου ἡγουμένου μονῆς τῶν Στουδίων.

Πολλοί μοι πολλάκις τῶν ἀρετῇ καὶ συνέσει διαφερόντων προσῄεσαν ἄλλοτε ἄλλο παραινοῦντες. Nicephori Gregoræ, εἰς τὴν ἁγίαν Θεοφανὼ τὴν Βασιλίδα.

Πολλοὶ πολλάκις τὴν πεῖραν τῶν πολυτίμοις ἐνσημαινομένων μαργαρίταις δοκιμασίᾳ τὸ πλέονι τῆς τοιαύτην. Iacobi Monachi ex Monaſterio Coccinobaphi λόγος, περὶ τῆς Εἰσόδου τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Πολλοὶ τῶν μεγάλων ἀνθρώπων τὴν παρθενίαν θαυμάζουσι. Amphilochij Epiſcopi Iconienſis, εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ εἰς τὴν Ἄνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα. καὶ εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου.

Πολλοῖς καὶ διαφόροις ὅπλοις ὁ γεγυμνασμένος. Timothei Preſbyteri Antiocheni, εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων, ὑμνοῦσι οὐδὲ συνιδεῖν ῥᾴδιον. Nicolai Cabaſilæ λόγος, εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Δημήτριον.

Πρόκειται ἡμῖν μεγίστης ὠφελείας ὑπόθεσις. Theoſterici Monachi, ἐπιτάφιος εἰς τὸν ὅσιον πατέρα καὶ ὁμολογητὴν Νικήταν.

Digitized by Google

Πρόκειται σήμερον ἡμῖν εἰς προσκύνησιν, καὶ πνευματικὴν ἑστίασιν. Euthymij Monachi, εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς ἁγίας Θεοτόκου, καὶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς ἁγίας αὐτῆς Σοροῦ, τῆς ἐν Χαλκοπρατείοις.

Πρόκειται μὲν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐπὶ φύσεως. Sancti Euſtathij & filiorum Vita, ſcripta ante Simeonem Metaphraſtem, & à Synchrono ſancti Euſtathij, vt colligitur ex eius Prooemio, in quo legitur. Οὐδὲν ἧττον ᾠήθην προτεθειμένην προσθῆναι τοῖς τῶν ἀρχαίων ἀνδρῶν ἐγγράφοις ἀνδραγαθίαις, καὶ τὰ νῦν ἐν τοῖς καιροῖς ἡμῶν κατορθωθέντα, πρὸς εὐεργεσίαν μὲν τῶν ἀκουόντων, ἐπιστροφὴν δὲ τῶν φασκόντων μὴ δύνασθαι νῦν τοιαῦτα κατορθοῦσθαι, ἃ ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις· ἵνα γνῶσιν πάντες, ὡς οὔτε καιρῶν δυσχέρειαι, οὐδὲ ἀναστροφὴ ἀπηγορευμένου βίου ἐμπόδιον γίνεται πρὸς κατόρθωσιν ἔργων. *Pari itaque ratione mihi propoſitum, antiquorum hominum rectè geſtis facinoribus & ſcriptioni demandatis, & quæ nunc noſtrâ hac ætate rectè perfecta ſunt addere, vt bene fiat ijs qui audiunt; & conuertantur illi, qui aſſerunt, non poſſe hoc tempore laudabiliter perfici quæ antiquo æuo abſoluebantur; & agnoſcant omnes, neque annos, neque temporum difficultates, neque vitæ deteſtandæ conſuetudinem impedimento eſſe rerum optimarum ac facinorum abſolutioni.*

Πρικοπίῳ τὴν θυσίαν ὁ Χριστὸς ἐστεφάνωσεν πάθεσιν αὐτὸν ἰδών. Heſychij Presbyteri Hieroſolymitani ἐγκώμιον, εἰς Προκόπιον τὸν μάρτυρα.

Πρὸς ὑψηλοτάτην πελωπὴν ἡμῖν ὁ λόγος ἀναδραμών. Georgij Nicomedienſis, εἰς τὸ Εἱστήκεισαν παρὰ τῷ Σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου.

Πρέπτερον ἐν ἱερῷ διαγόντων ἀνθρώπων ἀγαλλιάσει. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ Σταυροῦ.

Πρότερον ἡ τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐπαγγελίζετο πρὸς ἀνθρώπους ἐπιδημία. Leonis Imperatoris λόγος, τῇ Κυριακῇ τῶν Ἁγίων πάντων.

Προτρέπουσί μου πρὸς εὐφημίαν τὴν γλῶτταν. Theodori Quæſtoris ἐγκώμιον Γεωργίου τοῦ μάρτυρος.

Προτυπῶν καὶ προδιαχαράττων ὁ μακάριος Μωσῆς. Philothei Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὴν τρίτην τῶν νηστειῶν Κυριακήν, ἤτοι τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.

Προφητικῶς ἡμᾶς καὶ τήμερον. Amphilochij Epiſcopi Iconienſis, εἰς τὸν Συμεῶνα.

Πρώην μὲν ἐκ παρθενικῶν λαγόνων ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια.

Πρώην μὲν ἡμᾶς ἡ ζῶσα τῆς ἀληθινῆς θεολογίας πηγή. Nicetæ Rhetoris, εἰς τὸν ἅγιον καὶ πανεύφημον Ἀπόστολον Ἰάκωβον.

Πυκνὰ μὲν ἡμῖν, ἀλλ' ἐπωφελῆ τῆς Ἐκκλησίας τὰ πνευματικὰ θέατρα. Baſilij Epiſcopi Seleucienſis, εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν.

Digitized by Google

P

Ῥήτορσι μὲν καὶ σοφισαῖς ἡ πᾶσα σπουδή. Theodori Studitæ ἐπιτάφιος, εἰς Πλάτωνα τὸν ἑαυτοῦ πνευματικὸν πατέρα.

Σ

Σάλπιγξ ἡμᾶς ἀποστολικὴ πρὸς πανήγυριν ἤθροισε. σάλπιγξ. Heſychij Preſbyteri Hieroſolymitani ἐγκώμιον, εἰς τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν τὸν Ἀπόστολον.

Σαλπίσατε φησὶν ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγος, ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς. Prochori περίοδος τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.

Σήμερον ἡμῖν ὦ ἄρισοι παῖδες λόγον ἱεροῦ. Anaſtaſij Antiocheni λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς παναχράντου Θεοτόκου.

Σήμερον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ Σταυρῷ. Gregorij Mitylænei λόγος, εἰς τὰ ἅγια πάθη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Σκοπὸς μὲν καὶ τέλος ἐναγομένοις ἡμῖν πρός. Michaëlis Pſelli, εἰς τὰ θαύματα τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ.

Σοφὸν καὶ ἀκατάληπτον χρῆμα, καὶ τῇ οἰκουμένῃ ὠφέλιμον. Marci Monachi & Hegumeni ſancti Patris noſtri Sabæ, εἰς τὸν βίον, καὶ τὰ θαύματα τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τῆς Ἀκραγάντων Ἐκκλησίας.

Σπουδαιότερος ὦ φίλοι καιρός. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὰ Βαΐα.

Σταυροῦ ἑορτὴ πρόκειται σήμερον. Ioſephi Archiepiſcopi Theſſalonicenſis λόγος, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρόν.

Σταυροῦ πανήγυριν ἄγομεν, καὶ τὸ τῆς Ἐκκλησίας ἄπαν. Andreæ Cretenſis λόγος, εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

Σταυροῦ πανήγυρις καὶ τίς οὐ σκιρτήσειεν. Sophronij Patriarchæ Hieroſolymitani ἐγκώμιον, εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν.

Σταυροῦ πρόκειται σήμερον ἑορτή. Ioſephi Patriarchæ Theſſalonicenſis, vt ſupra.

Συγκαλεῖ ἡμᾶς ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ. Gregorij Preſbyteri ἐγκώμιον, εἰς τὸν βίον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ. λέγουσιν ὅτι τούτου τοῦ συγγραφεὺς Γρηγόριος μαθητὴς ἦν τοῦ Θεολόγου. ſic notatur in margine Manuſcripti.

Συγκαλεῖ πάντας ἡμᾶς εἰς τὴν οἰκείαν ἑστίασιν, ἡ πολυτελὴς τῆς χαρᾶς εὐωδία. Iacobi Monachi ex Monaſterio Corcinobaphi λόγος, εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου.

Σύμβολα τῆς δεσποτικῆς Ἀναστάσεως τῇ τε σωματικῇ εὐωχίᾳ. Leontij Preſbyteri Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα.

Σὺ μὲν ὦ ἀγαθὲ τοῦ ὑπεραγάθου δοῦλε Θεοῦ. Conſtantini Acropolitæ νέου Μεταφραστοῦ, εἰς τὸν ἐν ἁγίοις Θεόδωρον τὸν Τήρωνα.

Συμεώνην τὸν πάνυ, τὸ μέγα θαῦμα τῆς οἰκουμένης. Theodoreti Epiſcopi Cyri, βίος Συμεὼν τοῦ Στυλίτου. Mentio habetur in ſeptima Synodo Generali Act. 4.

Σιμεὼν ἧς τῷ κόσμῳ καὶ σύγχρονος, καὶ τοῖς ἐν αὐτῷ κρείττοσιν ἄνωθεν. Ioſephi Bryennij λόγος, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Παρασκευῆς περὶ τῆς τοῦ Κυρίου Σταυρώσεως.

T

Τὰ τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος διηγεῖσθαι μέλλων ἀνδραγαθήματα. Ioannis Monachi, ὑπόμνημα, ἤγουν ἐξήγησις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου, συλλεχθὲν ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Φιλοστοργίου καὶ ἄλλων τινῶν.

Ταῦτα ἐστὶ τὰ πάθη τῶν μαρτύρων Ἰουλιανοῦ, Βασιλίσσης, καὶ τῶν λοιπῶν. οἱ ὅσιοι μάρτυρες τὸ αἰώνιον. Martyrium SS. Iuliani, Baſiliſſæ & ſociorum. Scriptum eſt à præſente & vidente. Μακάριοι ὅσοι ἴδον καὶ ἐπίστευσαν· μακαριώτεροι δὲ οἱ μὴ ἑωρακότες καὶ πιστεύσαντες. ἡμεῖς δὲ ἐπεὶ ἴδομεν τοῖς ἡμετέροις, ὀφθαλμοῖς τὰς τῶν μαρτύρων πράξεις γράφομεν. ὅθεν ἡμῖν μικρὸν μέρος μακαριότητος πιστεύομεν ἔσεσθαι. *Beati qui non viderunt & crediderunt: Beatiores qui non viderunt & crediderunt. Nos porrò, qui noſtris hiſce oculis Martyrum geſta perſpeximus, ac ſcripto mandamus. Hinc nobis exiguam beatitatis partem credimus adfuturam.*

Τὰ ψυχωφελῆ καὶ θεάρεστα τῶν ἁγίων πατέρων ἀνδραγαθήματα. Sabæ Monachi, εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωαννικίου.

Τῇ θαυμαστῇ καὶ ὑπερενδόξῳ Παναγίᾳ. Ioannis Epiſcopi Theſſalonicenſis προοίμιον, εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Τὴν ἱστορίαν τῆς ἀθλήσεως τῶν προγεγονότων πρὸς ἡμετέραν οἰκοδομὴν καὶ ὠφέλειαν. Martyrium ſanctorum Chryſanthi & Dariæ. Scriptum eſt à præſentibus & videntibus. Ἠκούσθη δὲ τοῦτο πᾶσιν ἡμῖν καὶ ἐθρυλεῖτο. καί τις τῶν ἀκουσάντων λέγει τῷ πατρὶ αὐτοῦ. *Id vero à nobis omnibus auditum eſt, & circumferebatur; & vnus ex ijs, qui audierant, dicit Patri ſuo.*

Τὴν κτίσιν τῆς ἡμετέρας ὁσιότητος δεξάμενος. Alexandri Monachi λόγος ἱστορικὸς περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

Τῇ μὲν ἀναστάσει τὸ θνητὸν κατεπόθη. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος.

Τὴν μὲν οὖν χθὲς ἐποίει πανήγυριν ἐπιδημῶν ὁ Παράκλητος. Leonis Imperatoris, εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς.

Τὴν πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ὁμοδούλων τιμὴν μεγάλην τινός. Simeonis Humilis ἐγκώμιον, εἰς τὸν θεοδόχον Συμεών.

Τὴν σήν, ὦ τῶν καλῶν ἐραστά, θαυμάζειν μετ' ἐμὲ περὶ τὴν εὐσέβειαν. Georgij Metropolitæ Nicomedienſis ἐγκώμιον, εἰς τοὺς ἁγίους καὶ θαυματουργοὺς Κοσμᾶν καὶ Δαμιανόν.

Τῇ προτέρᾳ κυριακῇ τὴν ὀρθόδοξον ταύτην Ἐκκλησίαν. Ioannis Diſcipuli, περὶ τῆς τηρήσεως τῆς ἁγίας ἐνδόξου Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας.

Digitized by Google

Τῆς ἴσης ἀτοπίας εἶναι νομίζω, τό, τι φθέγγεσθαι τὰ μὴ δέοντα. Martyrium ſancti Autonomi. Scriptum eſt à multo antiquiore, quam ipſe Metaphraſtes fuit, vt ſupra ex iis, quæ de illius cadauere refert Auctor, fusè probauimns.

Τῆς μὲν ἐπιγραφῆς τῶν ἀποστολικῶν πράξεων. Theodori Magiſtri ἐγκώμιον ἀπὸ διαφόρων λόγων τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον.

Τῆς παρούσης ἡμέρας τὰ εὐαγγέλια. Macarij Chryſocephali, εἰς τὰς ἁγίας μυροφόρους γυναῖκας, καὶ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας, καὶ περὶ τῆς τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως, καὶ τῆς δι᾽ αὐτῆς ἱσταμένης παγκοσμίου τῶν γηγενῶν καταστάσεως.

Τί δαὶ ἡμᾶς ἐπὶ τῷ προκειμένῳ συγκαλεῖσθαι θαύματι. Theophylacti Bulgariæ Archiepiſcopi λόγος, εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ. τῇ Μεσονηστίμῳ.

Τί ὁ Τιμόθεος. οὗτος γὰρ μετὰ τοὺς Ἀποστόλους. Nicetæ Rhetoris & Philoſophi, εἰς Τιμόθεον τὸν Ἀπόστολον.

Τί καινὴ Ἐκκλησίας ἡ τάξις; τί τερπνὴ τῶν ἐν αὐτῇ. Nicetæ Rhetoris, εἰς τοὺς ἁγίους ἐνδόξους καὶ πανευφήμους δώδεκα Ἀποστόλους.

Τί λαμπρὰ καὶ διαυγὴς ἡ τῆς ἡμέρας χάρις. Nicetæ Epiſcopi Paphlagoniæ ἐγκώμιον, εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Θεόδωρον.

Τί πάλιν ἐπὶ γῆς ὁ μέγας βούλεται Γαβριὴλ ἡμῖν. Anaſtaſij Antiocheni λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς πανυμνήτου Θεοτόκου.

Τί τερπνότερον τοῦ νῦν ὁρωμένου θεάματος, ἢ τί λαμπρότερον τῆς παρούσης ἡμέρας. Conſtantini Porphyrogennetæ λόγος, ἡνίκα τὸ τοῦ Χρυσοστόμου ἱερὸν σκῆνος ἐκ τῆς ὑπερορίας ἐν τῇ Βασιλίδι τῶν πόλεων ἀπετέθη.

Τί τερπνότερον ἢ τί ἥδιστον τοῖς φιλοθέοις. Theophili Archiepiſcopi Alexandrini λόγος, εἰς τὸν μυστικὸν δεῖπνον, καὶ εἰς τὸν νιπτῆρα τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Πέμπτῃ.

Τί τοῦτο σήμερον, σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ. Epiphanij Cyprij λόγος, εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου, καὶ εἰς τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας.

Τί τοῦτο σήμερον ἀγαπητοί; σπουδαίων ὁμοῦ τε καὶ ὀξέως. Anaſtaſij Sinaitæ λόγος, εἰς τοὺς κοιμηθέντας ἐν Κυρίῳ.

Τίς ἂν μετρήσῃ ὕψος τῶν Ἰησοῦ μυστηρίων ἀγάπη. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

Τίς αὕτη ἡ ἀνατέλλουσα ὡς κρίνον. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.

Τίς δώσει χειλέσι προφητικῇ διεστομῶσθαι. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν ἀποτομὴν τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.

Τίς ὁ ἦχος τῶν ἑορταζόντων. Macarij Chryſocephali λόγος, εἰς τὴν παγκόσμιον ἑορτὴν τῆς Ὀρθοδοξίας.

Τίς ὁ τερπνὸς οὗτος ἦχος; τίς τῶν ἑορταζόντων. Nicetæ Rhetoris, εἰς τοὺς ἁγίους ἐνδόξους καὶ κορυφαίους τῶν Ἀποστόλων Πέτρον καὶ Παῦλον.

Τίς ὁ φαιδρὸς σύλλογος οὗτος. Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὴν κατάθεσιν τῆς τιμίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου.

Τοῖς κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ἁγιωτάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις,

Digitized by Google

Luciani Preſbyteri, Ἀποκάλυψις περὶ τοῦ λειψάνου τοῦ Στεφάνου Πρωτομάρτυρος.

Τοῖς τετηρηκόσι τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἀρρύπωτον, καὶ ἀδιαλώβητον. Ioannis Patriarchæ Hieroſolymitani, βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Τοῖς φιλοῦσι τὸν Κύριον ἑορτῆς οὐ λείπει καιρός. Leontij Preſbyteri Conſtantinopolitani, εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλὸν, καὶ εἰς τὸν Πέτρον.

Τοῖς φιλοῦσι τὸν Κύριον ἑορτῆς οὐ λείπει καιρός. Leontij Archiepiſcopi Neapolitani, εἰς τὴν ἁγίαν Μεσοπεντηκοστήν. In Codice 564. Vaticano legitur, ſed mendosè, Λέοντος πρεσβυτέρου Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ μὲν εἶδος τοῦ βιβλίου. Gregorij Nyſſeni, εἰς τὸν βίον τῆς μακαρίας Μακρίνης τῆς ἑαυτοῦ ἀδελφῆς.

Τὸ μὲν ἐν τῇ πίστει στερρόν τε καὶ βέβαιον. Theodoti Epiſcopi Ancyrani, εἰς τὸ σύμβολον τῶν ἁγίων ἐν Νικαίᾳ πατέρων τῶν τιή.

Τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεσκαμμένη τὸν γυναῖκα. Danielis Monachi Rhaitheni, βίος Ἰωάννου τοῦ ἡγουμένου τοῦ Σιναίου ὄρους.

Τὸν μέγαν ἐν βίῳ καὶ λόγῳ Συμεὼν ἐπαινεῖν προθέμενος. Michaëlis Pſelli λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς Συμεῶνα τὸν Μεταφραστήν.

Τὸν μὲν λόγον ἡ προθυμία κινεῖ. Michaëlis Syncelli, ἐγκώμιον εἰς τοὺς Ἀρχαγγέλους καὶ πάσας τὰς οὐρανίους δυνάμεις.

Τὸν τοῦ Σταυροῦ λόγον ὁ μὲν θεῖος Ἀπόστολος τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις. Michaëlis Pſelli λόγος, εἰς τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὸ στόμα μου ἤνοιξα, καὶ εἵλκυσα πνεῦμα φησὶν Δαυίδ. κἀγὼ σήμερον μετ' αὐτοῦ. Michaëlis Monachi ἐγκώμιον, εἰς τοὺς ταξιάρχας τῶν Ἀγγέλων Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ.

Τοῦ κατελθεῖν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Euſebij Alexandrini λόγος, εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου, καὶ τίνων ἕνεκεν ἐνηνθρώπησεν.

Τοῦ μακαρίου Παύλου ὄντος ἐν τῇ Ῥώμῃ διὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Oneſimi Apoſtoli & Diſcipuli D. Pauli, περὶ τοῦ βίου τῶν ἁγίων Ξανθίππης, Πολυξένης καὶ Ῥεβέκκας.

Τοὺς διδασκάλους ἡμῶν ἐπαινέσωμεν. Philothei Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τοὺς ἁγίους τρεῖς πατέρας Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

Τοὺς τῆς εὐσεβείας κατηχουμένους μὴ τῷ χαίρειν μόνον ἀσπάζεσθαι. Leontij Preſbyteri Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὰ Βαΐα.

Τρεῖς με πρὸς τελώνυμον παρασκευάζουσι κίνησιν. Ioannis Metropolitæ Euchaitarum ἐγκώμιον, εἰς τοὺς τρεῖς ἁγίους ἱεράρχας; Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

Τρίτος ἀπὸ Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων τῆς Ῥωμαίων Ἐκκλησίας ἀριθμούμενος πρόεδρος. Martyrium ſancti Clementis Papæ Romani. Scriptor fuit ferè σύγχρονος.

Τῷ Ἰωάννῃ τὸν λόγον τῷ ἐκ Δαμασκοῦ τὰ ἐγκώμια. Conſtantini Logothetæ Acropolitæ λόγος, εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι. Manuelis Calecæ Oratio, εἰς τὴν Περιτομὴν τοῦ Κυρίου.

Τῶν

Digitized by Google

Τῶν θαυμάτων καὶ δωρεῶν, καὶ χαρισμάτων τῶν δοθέντων ἡμῖν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Archippi Proſmonarij, περὶ τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

Υ

Ὑλικὴ μὲν αἴσθησις ἥδεται τοῖς ὧν ἀντιλαμβάνεσθαι πέφυκεν. Leonis Centuripini λόγος, καθ' ὑπόμνημα ἐν εἴδει πανηγυρικοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀπόστολον Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου υἱόν.

Ὑπόκειται μὲν ὁμολογουμένως ἅπασιν ἐγκωμίων συνήθεσιν. Ioannis Preſbyteri Damaſceni laudatio, εἰς τὴν ἔνδοξον τοῦ Χριστοῦ μάρτυρα Βαρβάραν.

Φ

Φαιδρὰ καὶ παράδοξος ἡ παροῦσα πανήγυρις, καὶ τῶν φιλεόρτων. Taraſij Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὴν ὑπαπαντὴν Θεοτόκον, ὅτε προσηνέχθη τῷ ναῷ τριετίζουσα.

Φαιδρὰ μὲν τῆς παρούσης ἑορτῆς ὑπόθεσις. Euodij μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ τεσσαράκοντα δύο μαρτύρων.

Φαιδρὰ τῆς ἑορτῆς τὰ προπύλαια. Macarij Chryſocephali Philadelphienſis, εἰς τὴν πανσέβασμιον ἑορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς.

Φαιδρὰ τοιγαροῦν τοῦ τετιμημένου τάφου τὰ ἄνθη. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Φαιδρὸν τὸ τῆς παρούσης ἑορτῆς τὸ σύνθημα. Georgij Monachi & Chartophylacis Magnæ Eccleſiæ ἐγκώμιον, εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς ὑπαπαντῆς Θεοτόκου ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἀφιέρωσιν τῷ Θεῷ κατὰ τὴν ἱστορίαν.

Φέρε μοι νῦν τοὺς ἱερατικοὺς ἱερεῖς. ὥρα γὰρ ἐπινικίων λόγων. Diadochi Epiſcopi Photices Epiri, εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Φέρε σήμερον εἰς μέσον τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην. Amphilochij Epiſcopi Iconienſis, εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον.

Φίλον τὸ τῆς Ἐκκλησίας χωρίον, τὸ πνευματικόν μοι τοῦτο. Heſychij Preſbyteri Hieroſolymitani λόγος, εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον.

Φοβερὰ τῆς σημερινῆς παρατάξεως τὰ μυστήρια. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὸ πάθος τοῦ Κυρίου. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ.

Φοβερὸν καὶ ἀκατάληπτον θαῦμα, καὶ τῇ οἰκουμένῃ ὠφέλιμον. Leontij Preſbyteri & Hegumeni Monaſterij ſancti Sabæ Romanæ Vrbis, εἰς τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα Γρηγορίου Ἀκραγαντίνων πόλεως τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας.

Φωνὴ ἀγαλλιάσεως προοιμιάζεται σήμερον. Georgij Nicomedienſis λόγος, εἰς τὴν τῆς ἀχράντου Θεοτόκου ἐν τῷ τάφῳ παρεδρείαν, καὶ εὐχαριστήριος τῆς ὑπερλάμπρου Ἀναστάσεως.

Φωτίζου, φωτίζου Ἱερουσαλήμ· ἥκει γάρ σου τὸ φῶς. Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ. τῇ Μεσονηστίμῳ.

Digitized by Google

Χ

Χαρᾶς ὑπόθεσις ἡ παροῦσα πανήγυρις. Macarij Chryſocephali λόγος, εἰς τὴν ἁγίαν καὶ πανένδοξον τοῦ Χριστοῦ Ἀνάστασιν.

Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών· κήρυττε θύγατερ Ἱερουσαλήμ. Macarij Chryſocephali, εἰς τὴν παγκόσμιον ἑορτὴν τῶν Βαΐων.

Χαῖρε σφόδρα κεχαριτωμένη θύγατερ Σιών. Epiphanij Archiepiſcopi Conſtantiæ Cypri λόγος, εἰς τὰ Βαΐα.

Χαίρετε τοῦτο μοι τὸ βραχὺ καὶ μέγα τοῦ λόγου προοίμιον. Ioannis Geometræ προσφωνητικὸς λόγος, ἢ χαιρετήριος εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον.

Χαίρω σήμερον τὴν ἐμὴν πανηγυρίζων χαράν· χαίρω τὴν ἐμὴν ἑορτάζων εὐφροσύνην. Iacobi Monachi ex Monaſterio Corcinobaphi λόγος, εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Χθὲς ἡμᾶς μετὰ τοῦ δεσπότου Λάζαρος ἑστιάσατο τὸ καθ' αὐτὸν ἡμῖν προθείς. Andreæ Cretenſis λόγος, εἰς τὰ Βαΐα.

Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος πρός τι τὴν αἱρετικὴν πάλην. Seueriani Gabalenſis λόγος, περὶ τοῦ κατὰ Μωϋσῆν ὄφεως, ὃν ἐσταύρωσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ τῆς ἀχράντου καὶ παναγίας Τριάδος.

Χθὲς ἡμῖν τὴν κοινὴν ἀνάστασιν Λάζαρος πιστωσάμενος. Ioſephi Archiepiſcopi Theſſalonicenſis λόγος, εἰς τὸν μακάριον Λάζαρον, καὶ εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Βαΐων.

Χριστὸς τῷ κόσμῳ ἐπεφάνη, καὶ τὸν ἄκοσμον κόσμον κοσμήσας. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια.

Χριστοῦ ἑορτὴν τιμῶμεν. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν Ὑπαπαντήν.

Ω

Ὦ Θεοῦ μῆτερ. χαλεπὸν γὰρ οἶμαι καὶ μάλα χαίρειν. Manuelis Palæologi λόγος, εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.

Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου Κύριε τῶν δυνάμεων, φησὶν ἐν τῷ πνεύματι ὁ μακάριος Δαυΐδ. Nicetæ Philoſophi ſerui Ieſu Chriſti ἐγκώμιον, εἰς τοὺς ἁγίους καὶ θαυματουργοὺς ἀναργύρους Κοσμᾶν καὶ Δαμιανόν.

Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου Κύριε τῶν δυνάμεων. Germani Patriarchæ Conſtantinopolitani, εἰς τὴν πρώτην κυριακὴν [illegible] νηστειῶν, καὶ εἰς τὴν τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν Εἰκόνων ἀναστήλωσιν.

Ὡς οὐ μὴ τὸν λόγον ἀνάρμοστον πρὸς τὴν διήγησιν ἐσόμενον, τὰ τῆς σοφίας μυστήρια. Martyrium S. Cyrilli Cretenſis Epiſcopi. Auctor erat ipſe etiam Cretenſis, vt colligitur ex illis. Ὅπως τοῦ ἰσχυροτάτου ἀθλητοῦ καὶ γενναίου στρατιώτου τὰ ἆθλα τοῦ ἀγῶνος Κυρίλλου τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἡμῶν γνωρίμους διασαφῆσαι δυνηθῶ τοῖς ἀπείρως ἔχουσι τὴν ἄθλησιν τῆς νίκης. *Vt robuſtiſſimi athleta & generoſi militis labores certaminis Cyrilli ſancti Martyris noſtri, poſſim illis, qui certamen victoria nondum callent, notos facere.*

Ὡς ἡδύ τι καὶ θεῖον. Leonis Imperatoris λόγος, εἰς τὴν εἴσοδον τῶν Νηστειῶν.

Digitized by Google

Ὡς ἱερὸς ἀληθῶς καὶ καλὸς τῶν εὐφραινόντων. Procli Patriarchæ Conſtantinopolitani λόγος, εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα Στέφανον.

Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία. Gregorij Nyſſeni ἐγκώμιον, εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα Στέφανον.

Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου Κύριε. Nectarij Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, δι᾽ ἣν αἰτίαν τῷ πρώτῳ σαββάτῳ τῶν ἁγίων Νηστειῶν ἑορτάζομεν τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος. καὶ περὶ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης.

Ὥσπερ ἡ ἀμέτρητος ἄβυσσος βρύει ἀφθόνως τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. Titi Epiſcopi Boſtrenſis, εἰς τὰ Βαΐα.

Ὥσπερ κανόνος παρατεθέντος τὸ στρεβλὸν τῶν ξύλων ἐλέγχεται. Leontij Preſbyteri Conſtantinopolitani, εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Χριστοῦ τῇ ἁγίᾳ Πέμπτῃ.

Ὥσπερ ὁ ἥλιος πανταχοῦ μὲν τῆς γῆς τὰς ἀκτῖνας τοῦ φωτὸς ἐπιπέμπει. Manuelis Calecæ λόγος, εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον.

Ὥσπερ οἱ κατὰ γῆν βασιλεύοντες τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἐν παρατάξεσιν ἀριστεύσαντας. Baſilij Seleucienſis, εἰς τὸν μακάριον Ἰώβ.

Ὥσπερ οὐκ ἔστι συγκεχυμένον τὸ Κυρίῳ Ἰουλιτον. Nicetæ Rhetoris, εἰς τοὺς ἁγίους καὶ καλλινίκους μεγαλομάρτυρας Κήρυκον καὶ Ἰουλίτταν.

Ὥσπερ οὐχ ὅμοιαι τῶν σωμάτων πάντων αἱ μορφαί. Nicetæ Rhetoris, εἰς τὸν ἅγιον καὶ πανεύφημον Ἀπόστολον Μάρκον.

Ὥσπερ τίς ἀνὴρ φιλέρημος. Anatolij Epiſcopi Theſſalonicenſis λόγος, εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου.

Ὥσπερ φαίνει ὁ ἥλιος τοῖς ὁρῶσιν, οὕτως ὁ περὶ τῶν μακάρων λόγος τοῖς ἀκούουσι. Martyrium S. Theodori Militum Præfecti. Id ſcripſit Varus præſens. Ἐγὼ δὲ παρήμην ὁ ταχυγράφος Οὔαρος Νοτάριος καὶ Ἀποκοδικέλλων ὁρῶν τὰς κολάσεις· ἀκούων δὲ καὶ τὸν ἐσχρύφιον αὐτοῦ στεναγμὸν ῥίψας τοὺς κωδικέλλους ἐκαλινδούμην ὀδυρόμενος πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. ὁ δὲ κύριός μου ὁ συνήγορος τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος μικρὰν φωνὴν ἀποδοὺς μοι λέγει. Οὔαρε μὴ ἐγκαταλείπῃς τὸ ἔργον σου, μηδὲ ἐκκόψῃς τὰς μελλούσας εἰς ἐμὲ διηγήσεις. ὑπόμεινον ἵνα καὶ τὴν ἄφιξίν μου συγγράψῃς, καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν ἡμέραν τῆς τελειώσεώς μου. *Ego porrò aderam Varus ſcriba Notarius Apocodicillis tormenta conſpiciens. Cũ verò intimũ illius ejulatũ audiſſem, codicillis abjectis circa pedes illius lachrymans volutabar. At Dominus meus Chriſti defenſor Theodorus ſubmiſſa voce mihi dicit. Vare ne derelinquas opus tuum: neque narrationes tuas de me abrumpas. Suſtine & aduentum meum ſcripturus & certamina, diemque obitus mei.* Et circa finem. Καὶ λέγει πρὸς τὸν Οὔαρον, Μὴ ἀμελήσῃς τοῦ συντάξαι μου τὴν ἡμέραν τῆς τελειώσεως. τὸ δὲ λείψανόν μου ἀπόθου ἐν Εὐχαΐταις ἐν τῷ προγονικῷ μου κτήματι. ἐν δὲ τῇ τελειώσει σου, εὐωνύμως μου κοιμήθητι. *Et dicit Varo, Ne negligas ſcribere diem obitus mei: cadauer verò meum repone in auita mea poſſeſſione. Et tu cum finem vitæ poſueris, in ſiniſtris meis obdormiſce.* In aliis Codicibus manuſcriptis Augarus.

Ὡς εὐτυχὲς, καὶ πάντα μακάριος. Ioannis Metropolitæ Euchaitarum, εἰς τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ μεγάλου τροπαιοφόρου, καὶ τοῦ νῦν γινομένην ἐπὶ τοῖς βαρβάροις θαυματουργίαν.

Ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος, συνεξισάμενος κἀγὼ τῷ πατριάρχῃ Ἰακώβ. Anaſtaſij Monachi Synaitæ, εἰς τὴν ἁγίαν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος.

Ὢ φρικτοῦ μυστηρίου πίστει τῇ κτίσει. Leonis Imperatoris λόγος, τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ.

Tot ergo tantiſque ex immenſo illo Codicum numero, qui Metaphraſtæ vel ſunt vel exiſtimantur eſſe ſegetibus interuulſis, & propriis parentibus reſtitutis, ſanè fertilis hic ager alienis herbis obductus facilius præuidebitur, & dijudicabitur; vt tamen facilius diſcernatur ex eodem ipſo quædam alia incerta atque dubia truncanda ſunt, quæ Metaphraſtæ non eſſe ſtylus ipſe, moduſque dicendi euidentiſſime arguunt; ab iis tamen veluti è fontibus corruptis multa Metaphraſtæa manaſſe non dubito. Ante omnia proponam Metaphraſtæ dicendi formulam, & modum ex accuratiſſimo Pſello elegantiſſimè depingente. Καὶ ἵνα τι περὶ τούτου τοῦ μέρους εἴπω καὶ παρεκβατικώτερον τῷ λόγῳ χρήσωμαι, Οὐκ ἀγνοῶ ὅτι τοῖς πολλοῖς τῶν σοφιστικώτερον τῇ περιβολῇ τῆς γλώττης κεχρημένων, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τοῖς περὶ τὰ μαθήματα ἐσπουδακόσιν, ἀλλὰ καὶ οἷς τὰ φυσικὰ μαθήματα περισπούδαστα, οὐ πάνυ τι σπουδάζεται τοῦ ἀνδρὸς τὰ σπουδάσματα· ὅτι μήτε τὰ τῆς μίξεως τῶν ἰδεῶν εὐπρεπῆ παρ' αὐτοῖς· μήτε οἱ σχηματισμοὶ τῶν λόγων καταφανεῖς, μήτε τις ἀπορία φύσεως καὶ ἐπίλυσις, μήτε γραμμικαὶ ἀποδείξεις μετὰ τῶν φορτικῶν ὀνομάτων, μήτε φιλόσοφοι ἔννοιαι ὑψηλογοροῦσαι τὸ ὑποκείμενον. Βούλονται γὰρ οἱ περιττοὶ τὴν σοφίαν πρὸς ἐπίδειξιν πάντα μεταφέρεσθαι, οὐ πρὸς ὠφέλειαν, καὶ ἤθους κατόρθωσιν. Ἐγὼ δὲ οὐδέ τινος τούτων φημὶ τὸ τοῦ ἀνδρὸς ἀπεστερεῖσθαι συγγράμματα· ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ ἐπιδεικτική τις αὐτῷ ἡ χρῆσις, οὐ πυκνὰ ταῦτα αὐτῷ τίθεται, οὐδὲ ἐκ προοιμίων εὐθὺς, οὐδὲ πανταχῇ, οὐδὲ πᾶσιν, ἀλλ' ὅτι αὐτῷ ἀφορμὴν τὸ πρᾶγμα δίδωσιν, ὁπόσα δέον τῷ λόγῳ χρησάμενος, ἐπὶ τὸν προτεθειμένον σκοπὸν εὐθὺς ἐπάνεισιν. Ὁ μὲν λόγος αὐτῷ οὔτε πρὸς σοφιστείαν ὁρᾷ, καὶ ἀγοραίαν κομψότητα, οὔτε εἰς τεχνολογίαν, καὶ κατανόησιν φύσεως, οὔτε μὴν εἰς γραμμικὴν θεωρίαν, ἢ τὴν περιττοτέραν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς σύνεσιν· ἀλλ' οὐδὲ σεμνύνεται τούτῳ ἡ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις, ἢ ὅπως ὁ ἀπλανὴς κόσμος πρὸς τοὺς ἀνάπαλιν ἀπαντᾷ· μέλλει δὲ αὐτῷ συμφώνων, ἢ ὁμοφώνων οὐδέν· ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐπὶ τούτοις ἐμμελειῶν. διὰ τοῦτο ταῦτα μὲν ὡς περιττὰ παραπέμπεται. ἔστιν ὅπου καὶ κατὰ καιρὸν χρώμενος. τῆς δὲ ἀληθείας ἁπανταχῇ ἔχεται, καὶ τῆς ἀψευδοῦς διηγήσεως. Φράσεως δὲ πολλοῖς μὲν ἠπίστατο τρόποις. κέχρηται δὲ τῷ ἀποχρῶντι πρὸς τήν τε τῶν σπουδαίων καὶ τῶν πολλῶν ἀκρόασιν, καὶ ἤρκεσέ γε κατὰ ταὐτὸ ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι. τῷ μὲν γὰρ ῥυθμῷ, καὶ τῷ κάλλει τῆς λέξεως τὸν ἐλλόγιμον ἀκροατὴν ἐφειλκύσατο, καὶ ἔθηξεν ἱκανῶς τοῖς τῶν χαρίτων θεάτροις· τῷ δέ γε σαφεῖ καὶ εὐτίμῳ, τὰς ἰδιώτιδας ἀκοὰς τῆς ἑαυτοῦ φωνῆς ἀνηρτήσατο. ἀμφοτέροις τε αὖ ὑπηγάγετο τῷ συντόμῳ καὶ πιθανῷ. Ἐγὼ γὰρ ἵνα μηδὲν ἐρῶ τῆς ἀληθοῦς ἧττον ἐπικρυψάμενος, χαρακτήρων μὲν λόγων πολλοὺς οἶδα καλλίονας· λέγω δὴ τῶν ἀρχαιοτέρων ῥητόρων, καὶ οἳ μηδὲ πρὸς παράδειγμα τοῖς πολλοῖς ἑστᾶσι, τῷ ὑπερηχοῦντι τοῦ ῥυθμοῦ· ἀκριβεστέραν δὲ ἰδέαν, ὡς εἵλετο συνθέσθαι συγγράμμασιν, οὐκ οἶδα, εἴ τις τῶν πάντων συνήρμοσεν. Ἀλλὰ καὶ εἴ τις αὖ τῶν περιττῶν ἐκείνων τήν τε φράσιν, καὶ τὴν ἐνθύμησιν προσείλετο τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν, περιεργότερον μὲν αὐτῇ τὸν λόγον εἰργάσατο· οὐ φημὶ δὲ σύμπασιν ἀκροαταῖς κατάλληλόν τε καὶ ἁρμοδιώτερον. Τά

τε γὰρ προοίμια τῶν λόγων αὐτοῦ ἁπτόμενα εὐθὺς τοῦ ὑποκειμένου, καὶ βραχύ τι προοίμιον, τὸν τοῦ συγγράμματος ἀναφαίνει σκοπόν· καὶ τὴν πᾶσαν ἐν ἐνίοις τῶν λόγων ὑπόθεσιν κεφαλαιωσάμενος, εὐθὺς κατὰ μέρη τέμνει, πρός τε τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς καιροὺς μεθαρμόζεται, καὶ τὸ μὲν χρῶμα τοῦ λόγου τὸ αὐτὸ πᾶσι, καὶ ἡ ποιότης μία τῆς φράσεως, ἡ δέ γε τοῦ ἤθους μεταβολὴ ποικίλη, καὶ ὡς, εἴποι τις, τεχνικὴ οὐ διὰ τὴν τέχνην τὰ πράγματα μεταβάλλουσα, ἀλλὰ τῷ ἑκάστῳ τῶν παρεμπιπτόντων πραγμάτων τε καὶ προσώπων οἰκείως διερμηνεύουσα. ὡς πρὸς ἀρχέτυπα δὲ τὰ ἀρχαιότερα τῶν πραγμάτων ἐνατενίζων, ἐκείνων τε οὐκ ἀφίσταται, ἵνα μὴ δόξῃ ἀλλοτριῶν; καὶ παρὰ τὸ παράδειγμα, καὶ τὴν ὅλην ἰδέαν μετατυποῖ, οὐκ ἐναλλάττων τὴν ὕλην, ἀλλὰ τὸ ἡμαρτημένον τῶν εἰδῶν διορθούμενος, οὐδὲ καινοτομῶν ταῖς ἐννοίαις, ἀλλὰ τὸ τῆς λέξεως σχῆμα μετατιθείς. ἀνωμαλίαις τε περιττῶν διηγημάτων ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ μεταλλαγαῖς ὑποθέσεων, οὐ συγχεῖται, οὐδὲ ταράττεται· ἀλλ᾽ ὥσπερ ἄριστος κυβερνήτης περικλυζομένης αὐτῷ τῆς νεὼς ἀτρέμας εὐθύνει τῷ οἴακι τεχνικώτατα χρώμενος. Ἔστι δὲ οὗ τῶν λόγων καὶ γεωγραφεῖ τὰς τῶν ἐπαινουμένων πατρίδας τῆς συμπάσης ἀποτεμνόμενος γῆς, καὶ ἀνάγων εἰς ἓν τῶν τμημάτων. εἶτα δὲ καὶ περὶ ποταμῶν τι φθέγγεται, καὶ φυσιολογεῖ αὐτῶν τὰς ἀρχάς, καὶ περὶ εὐκαιρίας πόλεων, καὶ κράσεως ἀέρων, καὶ ὡρῶν ἁρμονίας, εἰ καὶ τὴν ἀκοὴν τῷ ὄντι δυσήκοοι τοῦ τῶν λεγομένων οὐκ ἐπαΐουσιν. Ἅπτεται δὲ καὶ πολυειδῶς τῶν τοῦ λόγου μερῶν· τὰ μὲν ἀγωνιστικώτερον, τὰ δὲ πραότερον. Τῆς δὲ τῶν διηγήσεων χάριτος τίς ἂν αὐτῷ τῶν πάντων ἀμφισβητήσειε; τῆς δὲ συνθήκης, τῆς δὲ τῶν ῥυθμῶν ἀναπαύσεως, τῆς δὲ πρὸς πάντα καταλλήλου εὐαρμοστίας. Βούλομαι μὲν οὖν ὅτι μὴ στωμύλος ὑπὲρ ἐκείνου διαγωνίσασθαι. Εὑρίσκω δὲ τοὺς λόγους αὐτοῦ μηδὲ ταύτης χάριτος ἀπολείποντας, ἀλλ᾽ ὅπου μὲν καὶ τὸ περιττὸν ἔχοντας, ἐν δέ γε τοῖς πλείοσι τὸ σεμνὸν καὶ τὸ κόσμιον. Δύο δὲ ταύτας ὁδοὺς αὐτῷ θέμενος μαρτυρικὴν ἔνστασιν, καὶ ἀσκητικὴν καρτερίαν, τρέχει μὲν ἐπ᾽ ἀμφοῖν τοῖν σταδίοιν, οὐ ποδῶν ὠκύτητι, ἀλλὰ μετὰ λογισμῶν ὀξύτητος. μάλιστα δὲ τὸν ἀσκητικὸν διαθέων δίαυλον εὐτονώτερος ἑαυτοῦ καὶ ἀγωνιστικώτερος γίνεται. Πιαίνει γοῦν μοι τὴν ἀκοὴν ὁπηνίκα ὁ λόγος αὐτῷ ἄνεισι μὲν ὄρη, ὕπεισι δὲ σπήλαια· ὑπό τε πίτυν, ἢ δρῦν τινα καθίζει τὸν ἀσκητήν, καὶ σχεδιάζει αὐτῷ τροφὴν τὴν ἐκ βοτανῶν, καὶ πόμα τὸ ἐκ πηγῶν. Περιανθίζει γὰρ τὰς τοιαύτας διηγήσεις λέξεσί τισι τὸ καλὸν ἀνθούσαις, καὶ σχημάτων ποικίλλει ῥοδωνιαῖς, καὶ ὡς ὁρώμενα δείκνυσι τὰ τότε καιροῦ πραττόμενα. Ζηλῶ μὲν οὖν ἐγὼ τὸν ἄνδρα καὶ τῆς τοιαύτης εὐστομίας καὶ χάριτος, οὐδέν τι ἧττον τῆς εὐχρησίας τῶν ὑποθέσεων. *Et vt de hac parte dicã, & aliqua vtar digreſſione, non ignoro huius viri opera non eſſe magno ſtudio, nec ijs, qui linguæ ornamento vtuntur nimis Rhetoricè, nec ijs qui ſuum ſtudium poſuerunt in diſciplinis, ſed nec ijs, qui ſtuduerunt naturæ contemplationi, quod nec ijs dicendi generum mixtio eluceret, nec figuræ dicendi ſint aſperſa, neque vlla naturæ dubitatio ac ſolutio, neque linearum demonſtrationes cum importunis nominibus, neque Philoſophorum ſententia quæ ſubjectum verbis in altum attollant. Volunt enim qui ſunt ſapientia ſupra modum dediti, omnia ſcribi ad oſtentationem, non ad morum correctionem. Ego autem dico huius viri ſcripta nullo horum eſſe priuata; ſed quoniam non ad oſtentationem comparabatur eius ſcriptio, ideo non ponuntur frequenter, neque ſtatim à principio, neque vbique, neque apud omnes,*

ſed quando res dat occaſionem, vſus ijs, quæ poſtulat oratio, redit ſtatim ad ſcopum propoſitum. Eius enim oratio neque ad ſophiſticam intuetur jactantiam ac forenſem apparatum, neque ad artificioſam naturalium rerum excogitationem, neque ad linearum contemplationem, aut curioſiorem numerorum intelligentiam. Sed neque eſt ei ſtudio orbis motus, aut quemadmodum inerrans mundus procedat circa ſtellas errantes: ſed neque ſunt ei curæ conſonantes aut ſemiuocales, neque qui per eas fit concentus. Propterea hæc quidem amandat tanquam ſupervacanea; nonnunquam tamen eis vtitur, ac in tempore. Veritati autem adhæret, & à falſo alienæ narrationi. Dictionis autem ſciebat multos modos: vſus eſt autem eo qui ſufficiebat ad auditionem ſimul & bonorum & malorum, & vtriſque partibus ſimul ſatisfaciens: nam dictionis quidem numero & pulchritudine eruditum ſic attraxit auditorem, & ſatis delinit gratiarum illecebris: eo autem, quod eſſet clara & luculenta oratio, effecit, vt aures imperitorum ab eius voce penderent. Ambos autem induxit breuiter & probabiliter. Ego autem ne nihil dicam, celans quod ſit vero minus, ſcio quidem eſſe multa dicendi genera pulcherrimas; perfectiorum, inquam, Oratorum, & quorum exemplar non eſt vulgo propoſitum ad imitandum propter ſonum & numerum orationis: præſtantiorem autem dicendi formam ijs ſcriptis quæ componere ſtatuerat, neſcio an quiſquam ex omnibus vnquam adaptauerit: ſed & ſi quis ex illis, qui & dictione excellunt & ſententiâ, eiuſmodi argumenta ſuſcepiſſet, accuratiorem quidem & elaboratiorem effeciſſet orationem. ſed non itidem dico auditoribus congruentem & conuenientem. Nam & principium eius orationum ſtatim attingit ſubiectum, & parum procedens oſtendit ſui ſcripti ſcopum, & in nonnullis orationibus cùm totum argumentum recapitulet in ſummam, id ſtatim in partes diuidit. Se autem accommodat perſonis & temporibus: & eſt quidem omnibus idem color orationis, & vna qualitas dictionis; morum autem varia eſt mutatio, &, vt dixerit quiſpiam, artificioſa, non per artem res mutans, ſed quod vnicuique rei & perſonæ incidenti conueniebat, interpretans. Tanquam autem ad archetypa exemplaria ad res antiquiores intuens, nec ab illis recedit, ne videatur aliquid aliud facere, & ad exemplar quoque totam tranſmutat dicendi formam, non diuerſam faciens materiam, ſed quod in dicendi genere peccatum erat, corrigens; neque ſententias innouans, ſed conuertens figuram dictionis: & ei incidens oratio in diuerſitatem narrationum & varietatem argumentorum, non confunditur, non perturbatur. ſed tanquam optimus gubernator, cùm ei nauis agitabatur fluctibus, ſtabat quietus clauum tenens artificioſiſſim. Porro autem in nonnullis quoque orationibus deſcribit patriam eorum qui laudantur, ab vniuersâ terrâ ſeparans, ac deducens ad vnam partem: deinde loquitur etiam aliquid de fluminibus ac eorum principiis differens naturaliter, & de opportunitate ciuitatum, & de temperatione aëris, & de temporum conuerſione, etiamſi ij, qui ſunt

Digitized by Google

reuerà auribus paulò tardioribus, ea, quæ dicuntur, non exaudiunt. Multifariàm quoque tractat partes orationis, alias quidem maiori contentione, alias verò breuiùs & ſedatiùs. In gratiâ autem narrationum quis ex omnibus cum eo contenderit? quis in compoſitione? quis in numerorum ſuauitate? quis in concinnitate in omnibus congruente? Atque nolo quidem contendere, quod non ſit ampla & grandis eius oratio: inuenio tamen eius orationibus, ne hanc quidem deeſſe gratiam, ſed alicubi quidem eas eſſe amplas & redundantes, in pluribus autem graues & compoſitas. Cùm has autem duas vias ſibi propoſuiſſet, Martyrum conſtantiam, & Monaſticam in exercitatione tolerantiam, currit quidem vtroque ſtadio, non cum pedum pernicitate, ſed cum celeritate orationis. Maximè autem Monaſticum percurrens curriculum, euadit ſeipſo robuſtior & fortior: aures quidem certè impinguat, quando eius oratio aſcendit quidem montes, ſubit autem ſpeluncas, ſub pina autem aut quercu aliquâ collocat Exercitatorem, & vile alimentum & illaboratum, ei offert ex herbis & potum ex fontibus. Eiuſmodi orationes ornat florentibus pulchrè auditionibus, & variis roſis figurarum; & ea quæ tunc fiebant, quaſi ſubijcit oculis. Virum ego laudo quidem propter eiuſmodi facundiam & gratiam; non minus autem quòd pulchrè tractarit argumentum. Tenemus iam Metaphraſtem: audimus loquentem, reijcienda itaque ſunt ex eius ſegete, quæ ille eloquutus non eſt, ſaltem aliqua. Quod facili negotio ſuccedet, ſi quæ Pſellus ſcripſit, animo perpendamus, & cum aliis eiuſdem Metaphraſtæ germanis ſcriptionibus conferamus. Eſto ergo ſecunda tabella eorum, quæ diſſimilis oratio, & ſtylus Metaphraſtem parentem nolunt agnoſcere, & ſi ſtylus vellet, ætas ipſa ſcriptoris non patitur, vt breuiter in tui gratiam, vbi commodè fieri poterit adnotabo. Hæc tu poſtea & induſtria, & magis ſedulo ſtudio melius diſcernes.

Ἀγαπητοὶ, ἐγένετο ἐν τοῖς ἔτεσιν ἡμῶν ἀνήρ τις ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει. Vita & res geſtæ ſeruæ Dei Euphroſinæ.

Ἀδριανοῦ βασιλεύοντος ἔτους εἰκοστοῦ πρώτου, ἀνδρός τις ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἐπὶ τῆς Ῥώμης. Martyrium S. Eleutherij Epiſcopi & Anchi matris eius.

Ἀναβαίνοντος Παύλου εἰς Ἰκόνιον μετὰ τὴν φυγὴν τὴν γενομένην ἀπὸ Ἀντιοχείας. Martyrium ſanctæ Theclæ.

Ἄρτι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἐθεασάμεθα πάντες. Martyrium S. Apoſtoli Andreæ.

Ἀρχαγγέλου πανήγυρις, καὶ τῶν πιστῶν ἅπας εὐφροσύνης σύλλογος. Encomium in Archiſtrategos Michaëlem & Gabrielem.

Βασιλεύοντες Αὐρηλιανοῦ ἦν ἀθροισμὸς μέγας τῶν Χριστιανῶν ἐν τῇ Νικομηδέων πόλει. Martyrium ſancti Lucilliani & ſociorum.

Βασιλεύοντος τοῦ παρανόμου καὶ ἀσεβεστάτου Αὐρηλιανοῦ ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ τῶν πόλεων Ῥώμῃ. Sancti Porphyrij martyrium, qui paſſus eſt Cæſareæ & Cappadociæ.

Βίον καλὸν ἀδελφοί μου βούλομαι διηγήσασθαι καὶ ἐνάρετον τῇ ὑμῶν ὁμονοίᾳ. Vita

ſancti Ioannis Calybitæ. In alio Codice principium eſt. Βίον καὶ ἅγιον καὶ ἀμόλυντον καὶ ἐνάρετον ἀνδρὸς δικαίου βούλομαι διηγήσασθαι.

Βούλομαι τοίνυν ἀγαπητοὶ ὑφήγησιν ἀγαθὴν καὶ ἐνάρετον διηγήσασθαι ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις. Facinora & certamen ſanctorum Trium puerorum & Danielis Prophetæ.

Διηγήσατό τις γερὼν μέγας, ὅτι Ξενοφῶν τις συγκλητικὸς ὑπῆρχε πάνυ εὐσεβὴς ὑπάρχων. Vita ſancti Xenophontis & ſociorum.

Διηγήσατό τις Ἀββᾶς Σεραπίων ὑπάρχων ἐν τῇ ἐσωτέρᾳ ἐρήμῳ. Vita ſancti Marci Athenienſis, qui in more Thraciæ ſe exercuit.

Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τῶν αὐτοκρατόρων Ῥωμαίοις διεπόντων ἀρχήν. Martyrium ſancti Procopij.

Ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον μετὰ ἐπλαστοῦς χρόνου. Martyrium S. Stephani.

Ἐγένετό τις ἀνὴρ ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει ἀνὴρ ἔνδοξος. Vita ſanctæ Euphroſynæ.

Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως Ἄνθιμος ὕπαρχος. Martyrium ſanctæ Febroniæ.

Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναστῆναι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν συνήχθησαν τοὺς δώδεκα. Acta ſancti Apoſtoli Thomæ.

Εἰ καὶ τόπῳ ἢ χρόνῳ, γνώμῃ δὲ μᾶλλον στερρᾷ καὶ προαιρέσει τὰ τι μάλιστα τῶν κατορθωμάτων. Vita & Miracula ſancti Thaumaturgi Niconis cognomento, *Pœnitentiam agite*.

Ἔμοι γε λίαν ἡδὺ καὶ τὸ περὶ λόγους πονεῖν, οἷς οἱ ἀγῶνες τῶν ὑπὲρ τοῦ κλήρου, καὶ τῆς ἀρετῆς σπουδασταί των. Laudatio & Miraculorum narratio ſancti Pauli Latrenſis.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγάλου Θεοδοσίου. Vita ſancti Patris noſtri Amphilochij.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις γενομένου διωγμοῦ, καὶ πολλῶν ἀδελφῶν παραναιρεθέντων. Martyrium ſanctorum Alexandri & Antoninæ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ὁ Θεὸς ὁ ἀγαθός. Vita ſancti Arſenij Anachoretæ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις Ζήνωνος τοῦ βασιλέως καὶ Γρηγορίου ἐπάρχου ὄντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Vita & res geſtæ ſanctæ Theodoræ Alexandrinæ.

Ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει ἦν ἀθροισμὸς τῶν Χριστιανῶν Πρίσκος ὁ ἀνθύπατος. Martyrium S. Euphemiæ.

Ἐν τοῖς καιροῖς Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως ἀκαταστασία ἐγένετο ἐν τῇ Φρυγίᾳ. Actio S. Nicolai.

Ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους ἐν τῇ εὐκαταστασίᾳ τῶν εὐσεβῶν καιρῶν. Vita ſancti Phocæ.

Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ βασιλεύοντος Δεκίου καὶ Βαλλεριανοῦ τῶν αὐτοκρατόρων ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει Ῥώμῃ. Martyrium ſancti Mercurij Ceſareæ Cappadociæ.

Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅτι Σατανᾶς ὑπὸ τῶν ἀξίων αὐτοῦ εὐωχεῖτο. Martyrium ſancti Dulæ.

Ἐν τῷ

Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ τοῦ κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἦν τις Ἰάκωβος ὀνόματι. Martyrium S. Iacobi Perſæ.

Ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀνόμων ὑπὲρ μάχων τῆς εἰδωλολατρείας. Martyrium ſanctorum Iuſtini, Charitonis & ſociorum.

Ἐν τῷ τριακοστῷ ἑβδόμῳ ἔτει τοῦ διωγμοῦ ἡμῶν ἀνεκαινίσθη πάλιν τὰ τῶν συμφορῶν ἡμῶν. Martyrium ſanctorum Acepſimæ Epiſcopi, Ioannis Preſbyteri & Aithalæ Diaconi.

Ἐπὶ βασιλείας Δεκίου τοῦ βασιλέως βασιλεύοντος τῆς Ῥώμης, δεσποτεύοντος μὲν τῶν δαιμόνων. Martyrium ſanctorum Papyli, Carpi & Agathodis.

Ἔτους δευτέρου τῆς βασιλείας Γαΐου Γαλλερίου Διοκλητιανοῦ. Martyrium ſancti Menæ Ægyptij qui Martyrium ſubiit in Vrbe Cotyai.

Ἔτους διακοσιοστοῦ τοῦ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ ζήτησις καὶ ἀνεύρεσις γέγονεν. Inuentio ſanctæ Crucis.

Ἔτους ἑβδόμου τῆς βασιλείας Μαξιμιανοῦ, ἡγεμονεύοντος Μαξίμου. Martyrium ſanctorum Eulampij & Eulampiæ.

Ἔτους πέμπτου τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τοῦ φιλοχρίστου βασιλεύοντος. Martyrium ſancti Arethæ & ſociorum.

Ἥκεν ἡμῖν ἡ λαμπρὰ καὶ χαρμόσυνος καὶ ποθουμένη πανήγυρις. In tranſportationem Reliquiarum ſancti Ioannis Chryſoſtomi.

Ἤκουον ὅτι τὰ νικητήρια τὰ κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ οἱ ἅγιοι μάρτυρες Νίκανδρος, καὶ Μαρκιανός. Martyrium ſanctorum Nicandri & Marciani.

Ἦν τις ἀνὴρ μοναχὸς ὀνόματι Ἀμφιλόχιος. οὗτος δίκαιος καὶ θεοσεβὴς ὑπῆρχεν. Vita ſancti Amphilochij Epiſcopi Iconienſis.

Ἦν οὗτος ὁ Βασίλειος κατηχῶν πάντα ἄνθρωπον περὶ τῆς ἀληθείας τῆς εἰς Χριστόν. Martyrium ſancti Baſilij Preſbyteri.

Ἦν τις γυνὴ φιλόχριστος ὀνόματι Ἰουλία. Vita ſancti Ioannis Monachi, qui ſeſe in puteum injecerat.

Ἡ περὶ τῶν μακαρίων ἀνδρῶν βίων ἀναγραφή. Vita S. Xenophontis.

Ἡ ἁπλῆ καὶ μεγαλόδωρος τῶν ἁγίων αὕτη εἰκών. Miracula ſanctorum Coſmæ & Damiani.

Θαυμάτων διήγησιν προβάλλεσθαι σήμερον. Miracula ſancti Anaſtaſij Perſæ. Memorantur in ſeptima Synodo Oecumenica.

Ἱεράρχην καὶ ἀσκητὴν ἅμα καὶ Χριστοῦ μάρτυρα μόνοις ἂν γένοιτο δυνατόν. S. Methodij Patriarchæ Conſtantinopolitani Vita & res geſtæ.

Καὶ πάλαι μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος λυσιτελὴς καὶ ὠφέλιμος. Maximi Homologetæ vita.

Καλῶς οὖν ἀγαπητοὶ καὶ ὁ χορὸς ὁ ἐν Αἰγύπτῳ μαρτυρήσας Θεῷ. Martyrium ſancti Martiani Ægyptij & ſociorum.

Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦν ὁ μακάριος Ἰάκωβος οἰκῶν ἐν Βηλαβὰ τῇ πόλει. Martyrium ſancti Iacobi, quod ille ſubiit in Perſide.

Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως καὶ Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Martyrium ſancti Iacobi Perſæ.

Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας Μαξίμου ἦν τις ἱερεὺς τῶν Ἑλλήνων. Martyrium S. Suſannæ.

Digitized by Google

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἐβασίλευε Διοκλητιανὸς ὁ τύραννος. Martyrium ſancti Procopij.

Κατὰ τοὺς καιροὺς Γρατιανοῦ καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τῶν Αὐτοκρατόρων συνέβη συναθροισθῆναι. Vita ſancti Patris noſtri Martini.

Κατὰ τοὺς καιροὺς Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ αὐτοῦ συγκαθέδρου Γαλεριανοῦ. Martyrium ſanctæ Anaſtaſię.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους βασιλεύοντος κατὰ συγχώρησιν τοῦ Χριστοῦ. Martyrium Sanctorum Acindyni, Pegaſij & Anempodiſti.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους βασιλεύοντος Μαξιμιανοῦ τοῦ παρανόμου καὶ ἀσεβεστάτου. Martyrium ſanctæ Barbaræ.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ Παφλαγόνων χώρᾳ. Martyrium S. Mamantis.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἐπὶ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ ἦν πολλὴ μανία. Martyrium ſancti Zoſimi.

Κατὰ τοὺς καιροὺς Λικιννίου τοῦ βασιλέως ἦν διωγμὸς μέγας τῶν Χριστιανῶν. Martyrium ſanctorum Quadraginta Martyrum.

Κατὰ τοὺς χρόνους Τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως γέγονέ τις κόρη. Vita & Martyrium ſanctæ Eudociæ Samaritanæ.

Κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦμεν πάντες οἱ Ἀπόστολοι ἐν Ἱεροσολύμοις. Periodi ſancti Thomæ Apoſtoli.

Κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως παρειληφότος τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. Martyrium & Acta ſancti Philippi Apoſtoli.

Κωνσταντῖνος τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν, εἶτα τὰ ἀνατολῆς ἐνεχειρίζετο σκῆπτρα. Vita ſancti Pauli Homologetæ.

Μαξιμιανοῦ ἡγεμονεύοντος τῆς Κιλικίας, καὶ πολιτευομένης τῆς μιαρᾶς θυσίας τῶν εἰδώλων. Martyrium ſancti Iatteſij, qui & Sozon dictus eſt.

Ματθαῖος Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς ἦν μὲν ἐκ πόλεως Ἱερουσαλήμ. Acta ſancti Apoſtoli & Euangeliſtæ Matthæi.

Μετὰ τὴν κατὰ σάρκα τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ γῆς ἔλλαμψιν. Martyrium ſanctorum Anargyrorum Coſmæ & Damiani Romanorum.

Μιχαὴλ ἐπαινῶν, τὸν Γαβριὴλ ἐπαινέσομαι. ταυτὸν γὰρ Μιχαὴλ ἢ Γαβριὴλ ἐπαινεῖν, ὅτι ὅλος ἐν ἄλλῳ. Laudatio in ſanctos Archiſtrategos Michaëlem & Gabrielem.

Νῦν καιρὸς εὔκαιρος μετὰ τοῦ πνευματοφόρου Δαυὶδ ψάλλοντος εἰπεῖν, Ἐγγὺς Κύριος τοῖς συντετριμμένοις. Miracula Confeſſorum Samonæ & Guriæ.

Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος ὁ μέγας καὶ θαυμαστὸς, καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Martyrium ſanctorum Anatolij, Euſtachij & Theopiſti.

Ὁ ἡμέτερος ἱστοριογράφος Εὐσέβιος [illegible] τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐγγράφων ἱστορίαν. Vita & res geſtæ Silueſtri Papæ Romani.

Οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ Ἀπόστολοι καὶ Εὐαγγελισταὶ καὶ μάρτυρες, οἱ τοῦ σωτῆρος καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Dormitio ſancti Apoſtoli & Euangeliſtæ Lucæ.

Οἱ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σπουδαίους ἄνδρας ἐγκωμιάζοντες, πρέπει μὲν δήπου

τρίσιν αὐτοῖς. Vita Ioannis Imperatoris, qui & Eleemon dictus eſt.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡ πηγὴ τῆς σοφίας. Vita ſancti Pachomij.

Ὁ μακάριος οὗτος Ἀββᾶς Δωρόθεος τὸν μονήρη βίον σὺν Θεῷ ἀσπασάμενος. Vita ſancti Dorothei Abbatis & Doſithei illius Diſcipuli.

Ὅσοι τοῖς τοῦ Χριστοῦ μυστηρίοις προσκόπτετε τοῖς ἐμοῖς δάκρυσιν ἐπιβλέψατε. Res geſtæ ſanctorum Cypriani & Iuſtinæ.

Ὅσοι τῷ τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων θείῳ ἔρωτι γενόμενοι κάτοχοι. In adorationem venerandæ Catenæ Principis Apoſtolorum Petri.

Ὅτι Μαξιμῖνος ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ Θεσσαλονικέων διῆγε πόλει. Martyrium ſancti Demetrij Theſſalonicæ.

Ὁ τὸν μέγαν τῆς βροντῆς γόνον προστεταγμένος ἐπαινεῖν, αὐτό μοι δοκεῖ τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα παραινεῖν ἐπαινεῖν. Laudatio ſancti Ioannis Apoſtoli & Euangeliſtæ.

Οὗτος ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὡρμᾶτο μὲν ἀπὸ τῆς Κωνσταντίνου. Vita in compendio ſancti Ioannis Aratzij.

Οὗτος ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ἐπίσκοπος ἦν Γοτθίας. Vita S. Ioannis Epiſcopi Gothi.

Φιλάνθρωπος καὶ ἐλεήμων Θεὸς ὁ ἀεὶ προνοῶν καὶ ζητῶν τὴν σωτηρίαν αὐτῶν. Vita & Martyrium ſancti Bonifacij Martyris.

Πάρεστιν ἡμῖν ἑορτὴ σήμερον ὥσπερ ἀστέρος ἐπιτολὴ, καὶ τὸ ταύτης φέγγος. Encomium in ſanctos Thaumaturgos Anargyros, Coſmam & Damianum.

Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα. Vita S. Baripſabæ, qui ſanguinem ex latere Chriſti effuſum cucurbita accepit.

Περὶ τῆς ἐν χρόνῳ μὲν γινομένης ἀκηρασίας διηγούσης, αἰωνίου δὲ εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως. De Corpore ſemper Virginis Mariæ, & ſacræ illius Animæ aſſumptione.

Πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ψυχωφελῶν ὑπερχομένων τοῖς φιλοθέοις. Vita ſancti Iacobi Monachi.

Πρῶτον ἵστημι τοῦ λόγου τὸν Ἀββᾶν Ἰωάννην. Vita ſancti Ioannis Epiſcopi & Heſychaſtæ Lauræ ſancti Sabæ.

Τέρπει μὲν καὶ λειμὼν πολυανθὴς, καὶ εὐώδης ὕδασί τε διειδέσι κατάρρυτος Laudatio Procopij Martyris.

Τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς ἐνδόξου αὐτοῦ Ἀναλήψεως. Martyrium ſanctæ Marinæ.

Τῆς εἰδωλικῆς ἀχλύος κατὰ πάσης διαχεομένης τῆς οἰκουμένης. Martyrium S. Panteleëmonis.

Τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φανερὰ ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ἐνδόξου αὐτοῦ ἐπιφανείας. Martyrium ſancti Aquilini.

Τῆς τῶν Ῥωμαίων καταγωνισθείσης ὑπὸ τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης. Martyrium ſancti Iacobi Perſæ.

Τιμᾶν ἐστὶν ἄξιον τοὺς ἐφευρηκότας τὰ κάλλιστα, καὶ πλέκειν καὶ ποικίλοις στεφάνοις. Vita ſancti Coſmæ Melodi.

Digitized by Google

Τοῦ ἀναχωρητοῦ, καὶ πάντων ἀναχωρητῶν ἀρίστου Κυριακοῦ. Vita ſancti Cyriaci Lauræ S. Sabæ.

Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλεύοντος πᾶσα πλάνη, καὶ δαιμονικὴ λατρεία ἐλύθη. Miracula ſanctorum Coſmæ & Damiani.

Τοῦ μακαριωτάτου καὶ φίλου Θεοῦ Ἱλαρίωνος. Vita ſancti Hilarionis.

Τοῦ παρανόμου καὶ ἀσεβεστάτου Μαξεντίου τυραννοῦντος τὴν βασιλείαν. Martyrium ſanctæ Catharinæ.

Τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω φησὶν ὁ Θεὸς ὑποφήτου γλώττῃ χρησάμενος. Vita ſancti Ioannis cognomeno Acatzij.

Sed quænam tandem erunt Metaphraſtæ germana: Examinent alij ac dijudicent, quibus plus otij eſt, & labor ſimilis incumbit, quibus opus benè, proſperéque procedet. Ipſe aliis etiam occupationibus diſtractus non recipio ſimile negotium; conjungam tamen aliquot, vt quomodo hoc examen tractari conueniat, oſtendam; præter enim præſentes duas tabellas addam tertiam, in qua ordine ſuo digerentur nonnullæ Vitæ ab ipſo Metaphraſte conſcriptæ, de quibus ſanè nemo dubitauerit, vt earum cum aliis, quæ quomodocumque occurrunt, collatione, legitimas à ſpuriis, cuicumque, dummodo infans omnino non eſt, diſcernere liceat. Habes ſupra iam commemoratas, quæ ab aliis Græcè & Latine editæ ſunt: nec non & alias, quas ſcriptores alij, dum à Metaphraſte ſui dicti teſtimonium petunt, nominatim laudant; & habeto nunc tibi, & paucas haſce à me tanquam Metaphraſtæ proprias ſtylo ſignatas.

Αἰγαὶ πόλις ἐπὶ κόλπῳ μὲν τῷ Ἰονίῳ κειμένη. Martyrium SS. Zenobij & Zenobiæ illius ſororis.

Ἀδριανοῦ Ῥωμαίων μὲν βασιλεύοντος, δαίμοσι δὲ καὶ εἰδώλοις ἐπιμελῶς δουλεύοντος. Martyrium ſancti Eleutherij.

Ἀλλὰ πῶς ἄν τις ἡμᾶς ἀπαλλάξει αἰτίας καὶ μώμου. Narratio de tranſportatione Reliquiarum Ioannis Chryſoſtomi.

Ἄλλος μὲν ἄλλο τι τῆς θρυλλουμένης διεξίτω Κρήτης, ὁ μὲν τὸ κάλλος, ὁ δὲ τὸ μέγεθος. Martyrium ſanctorum decem in Creta Inſula.

Ἀναστασία γυναικῶν ἡ καλλίστη, Ῥώμης μὲν τῆς περιδόξου φυτὸν, γένους δὲ περιφανείᾳ. Martyrium ſanctæ Anaſtaſiæ.

Ἀνδρῶν οἱ ἀρετῶν βίος, καὶ ἡ τῆς αὐτῶν πολιτείας διήγησις καὶ πᾶσι μὲν τοῖς εὐσεβέσι. Vita & res geſtæ S. Patris noſtri Abramij.

Ἀρκαδίου τὰ Ῥωμαίων διέποντος σκῆπτρα. Martyrium S. Iacobi Perſæ.

Ἄρτι Μαξιμιανοῦ δεύτερον ἔτος ἄγοντος ἐν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, καὶ τῆς τῆς ἀσεβείας ἐχόμενος. Martyrium ſanctorum Indi, Domnæ & ſociorum.

Ἄρτι μὲν ἡ τῆς ἀσεβείας ἀχλὺς ἅπασαν διεχεῖτο τὴν οἰκουμένην. Martyrium ſancti Epimachi.

Ἄρτι τῆς εὐσεβείας ἀνθοφορούσης, καὶ τοῦ Εὐαγγελικοῦ κηρύγματος τὸν πάντα κόσμον. Vita & res geſtæ ſanctorum Coſmæ & Damiani.

Ἄρτι Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Ἱερουσαλὴμ πολέμῳ καταστρεψάμενος. Commentarius in Danielem Prophetam & ſanctos tres Pueros.

Digitized by Google

Ananiam, Azariam & Miſaëlem.

Ἄρτι τῆς θεογνωσίας εἰς πάντα τὸν κόσμον διαπεχεύσης. Martyrium SS. Eulampij & Eulampiæ.

Ἄρτι τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς Ἀρκαδίου εὐσεβῶς διιθύνοντος. Vita & res geſtæ S. Euphroſynæ Alexandrinę.

Ἄρτι τοῦ παιδὸς Ζαχαρίου. Commentarius in ſanctum Andream Apoſtolum.

Ἄρτι τοῦ τῆς εἰδωλομανίας νέφους τὴν οἰκουμένην ὅλην διαλαβόντος. Martyrium S. Georgij.

Ἄρτι Τραϊανοῦ τὰ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας σκῆπτρα παραλαβόντος, τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἐπίσκοπος. Martyrium S. Ignatij Epiſcopi Antiocheni.

Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τῶν τοῦ δημοσίου βασιλέως πολεμίων. Martyrium S. Mennæ Ægyptij, qui in Cotyaio martyrium paſſus eſt.

Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ, πᾶσα ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχή. Vita ſanctorum Martyrium Euſtratij, Auxentij, Eugenij, Mardarij & Oreſtæ.

Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου καὶ παρανόμου. Martyrium S. Panteleemonis.

Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου Μαξεντίου ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ τῆς βδελυρᾶς. Martyrium S. Caterinæ.

Βλάσιος ὁ μάρτυς ἄξιον τῆς τοιαύτης τῆς μαρτυρίας. Vita & martyrium ſancti Blaſij Epiſcopi.

Γυναικείαν ἀρετὴν τῆς τῶν ἀνδρῶν οὐδὲν ἀπολειφθεῖσαν πᾶσι δεῖξαι λυσιτελές. Vita & res geſtæ S. Pelagiæ Antiochenæ.

Δέκιος ἐκεῖνα καὶ Βαλεριανός. martyrium S. Mercurij.

Διοκλητιανὸς ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ ἀναξίως τῶν σκήπτρων ἐπιλαβόμενος. martyrium S. Georgij.

Διοκλητιανὸς τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις διέπων ἀρχήν. Martyrium SS. Probi, Iaradi & Andronici.

Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τῶν δυσσεβῶν, καὶ ἀθέων τὴν τῶν Ῥωμαίων διεπόντων ἀρχήν. martyrium ſanctorum Anargyrorum, Coſmæ, Damiani & ſociorum martyrum.

Διοκλητιανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος, Πρίσκου τε περὶ τὴν Ἀσίαν Martyrium S. Euphemiæ.

Διπλᾶ ἡμῖν Ἀναστασίας οἶδε γνωρίζειν, ἐπιφανεῖς μὲν ἄμφω τὸ κατὰ σάρκα γένος. Vita & res geſtæ ſanctæ Anaſtaſiæ Romanæ.

Ἐγένετο μετὰ τὸ πατάξαι Κύριον martyrium S. Baſilei Epiſcopi Amaſiæ.

Ἔδει μὲν ὦ ἱερωτάτη καὶ θεοσύλλεκτος ἄθροισις τῆς νῦν σήμερον. Vita ſancti Alexij.

Εἰ καὶ δικαίως μετ' εἰρημένων τεθεῖσθαι. Commentarius in ſanctum Lucam Apoſtolum.

Εἰ καὶ πρῶτοι Πέρσαι Χριστὸν ἐκ Παρθένου γεννώμενον προσεκύνησαν. Certamen ſanctorum Chriſti Martyrum Acindini, Pegaſij, Anempodiſti, Aphthonij & Elpidiphori.

Digitized by Google

Εἰκόνες καὶ πάλαι καὶ ἀνδριάντες διὰ τοῦτο πάντως εἰς τὸν ἡμέτερον βίον εἰσήχθησαν. Vita & res geſtæ S. Theoctiſtæ Leſbiæ.

Εἶχε μὲν ἡ ἐπιφανὴς Νικομήδεια. Martyrium ſancti Petri Archiepiſcopi Alexandrini.

Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Λικίνιος, καὶ βασιλέων τῶν πάλαι. Martyrium SS. Quadraginta martyrum.

Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Μαξιμιανὸς ὁ Ἑρκούλιος. Martyrium ſancti Demetrij.

Ἐκράτει ποτὲ τὰ τῆς ἀσεβείας, καὶ βασιλεὺς ἐπὶ τοὺς τὰ Χριστιανῶν φρονοῦντας ἐξεμαίνετο. Martyrium S. Charitinę.

Ἐκύκλα κατὰ Χριστιανῶν Σαβώριος ὁ Περσῶν βασιλεύς. Certamen Sanctorum Martyrum Acepſimæ, Ioſephi & Aithalæ.

Ἔννοιά μοι πολλάκις γέγονε, τί δήποτε μυρίοι ποιηταί, οἱ μὲν πολέμους καὶ ἔχθρας, καὶ τὰς ἀπ' αὐτῶν συνέθηκαν συμφοράς. Vita ſancti Marcelli Archimandritæ Monaſterij Acœmitarum.

Ἐν Παλαιστίνῃ πόλις ἐστὶν ἡ Θαβάτιον ἡ πέντε καὶ τεσσαράκοντα σταδίοις ἀπέχουσα Γάζης. Vita & res geſtæ ſancti Hilarionis.

Ἐπεχωρίαζε μὲν καὶ πρότερον ἤδη τὸ τῶν Ἀρειανῶν δόγμα τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ. Martyrium ſanctorum Marciani & Martyrij Noceriæ.

Ἔτος μὲν ἤδη πέμπτον ἐνειστήκει τῷ εὐσεβεῖ Ἰουστίνῳ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς τῶν σκήπτρων ἐπειλημμένῳ. Martyrium S. Arethæ & ſociorum.

Ζήνων ἤδη τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις διεῖπεν ἀρχήν. Vita & res geſtæ S. Theodoræ Alexandrinæ.

Ἤδη μὲν τὴν παρὰ τοῦ πλάσαντος ἡμᾶς δοθεῖσαν φυλάττοντες ἐντολήν. Commentarius in ſanctum Apoſtolum Matthæum.

Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς μεγίστης πόλεως, καὶ περιφανεστάτης ἐν πόλεσι Ῥώμης, μὴ μόνον τῷ κάλλει κομᾶν. Vita ſanctæ Melaniæ Romanæ.

Ἡνίκα Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τρίτος υἱός. Vita ſancti Pauli Homologetæ.

Θεῖον τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ καὶ πολλῶν ἀξία. Vita ſancti Stephani Iunioris.

Ἰδουμαῖοι πρόγονον ἔχοντες τὸν Ἡσαῦ, ἐξ οὗ καὶ τὴν προσηγορίαν ἐσχήκασιν. Commentarius in Abdiam Prophetam.

Ἵερωνι τῷ γενναίῳ πατρὶς μὲν ἡ δευτέρα τῶν Καππαδοκῶν, πόλις ἡ Τύανα. Martyrium S. Hieronis & ſociorum, qui in Melitene Martyrium paſſi ſunt.

Ἴσμεν πολλοὺς ἱστορίας τε καὶ βίους. Martyrium ſancti Apoſtoli Timothei.

Καὶ ἡ καλλίστη τῶν πόλεων ἡ Νικομήδεια φημὶ Μαξιμιανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς ἄρξαντος. Martyrium ſanctæ Iulianæ in Vrbe Nicomediæ.

Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος τοῖς εὐσεβέσιν ὠφελιμώτατος. Vita & res geſtæ Ioannis Chryſoſtomi.

Καὶ τῶν ἁγίων μὲν τῶν Χριστοῦ μαρτύρων ἆθλα πολύ τι καὶ μέγα τοῖς σπουδαίοις. Martyrium S. Bonifacij Romani.

Digitized by Google

Καὶ τί τῶν καλῶν ἴσαι τίς τῇ μνήμῃ παραδιδοὺς, εἰ τὸν Ἀμφιλοχίου βίον παρήσει σιγῇ. Vita S. Amphilochij Epiſcopi Iconienſis.

Καὶ τὸ περὶ τῶν ἄλλων ἁγίων διεξιέναι, καὶ διὰ μνήμης. Narratio de Miraculo facto à Michaële Archangelo apud Chonas.

Κάλλιστόν τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ, καὶ δόξαν ὅσην ἐγκώμιόν τι καὶ ὑπερκόσμιον. Vita S. Gregorij Epiſcopi Agrigentini.

Καλοὶ μὲν καὶ οἱ τῶν μαρτύρων ἆθλοι. Vita S. Alypij Stylitæ.

Κομμόδου μετὰ Μάρκον τὸν αὐτοῦ πατέρα τὸ Ῥωμαίων σκῆπτρον ἔχοντος. Vita & Martyrium ſanctæ Eugeniæ & illius parentum.

Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς βασιλεύοντος, Λυσίας τὸ τηνικαῦτα δοὺξ ὤν. Martyrium S. Seueriani.

Λουκιανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς κατὰ τὰ τῆς ἑῴας μέρη ἐν Βηθαγαβρῇ τῆς Ἱεραπόλεως. Martyrium S. Apoſtoli & Martyris Ananiæ.

Μάμας ὁ μέγας οὗτος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς, καὶ περιβόητος. Martyrium ſancti Mamantis.

Μαξιμιανὸς ὁ βασιλεὺς πολλὴν περὶ τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην. Martyrium S. Barbaræ.

Μαξιμιανοῦ βασιλεύοντος τοῦ τυράννου, καὶ τῆς οἰκουμένης σχεδὸν ἁπάσης. Martyrium ſanctorum Sergij & Bacchi.

Μαξιμιανοῦ τῆς βασιλείας ἡγεμονεύοντος, καὶ τὰ τῆς ἀσεβείας. Martyrium S. Soſontis.

Μαξιμιανοῦ τοῦ τυράννου τὸ δυσσεβὲς ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν οἰκουμένην ἐκδόντος διάταγμα. Martyrium ſancti Vari & ſociorum.

Μαξιμιανῷ καὶ Μαξιμίνῳ τοῖς βασιλεῦσιν πολλή τις καὶ ἄσχετος ἡ ὁρμή. Martyrium S. Theodori Teronis.

Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν. Vita S. Spiridonis Thaumaturgi.

Μιμεῖσθαι τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ παθόντων, εἴπερ ἄλλο τι λυσιτελὲς καὶ ὠφέλιμον. Martyrium ſanctorum Carpi, Papyli & ſociorum.

Μετὰ διακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως Martyrium S. Clementis Ancyrani Epiſcopi.

Μετὰ τὴν σωτήριον ἐπὶ γῆς τοῦ Λόγου ἐπιδημίαν. Res geſtæ Cornelij Centurionis.

Μετὰ τὴν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν εἰς οὐρανὸν ἀνάληψιν. Martyrium ſancti Artemij.

Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ παρουσίαν. Martyrium ſanctorum Menæ, Hermogenis & Eugraphi.

Νικητικοὺς ἀγῶνας τοῦ μάρτυρος Νικήτα πανηγυρίζομεν σήμερον. Martyrium S. Nicetæ Gotthi.

Τοῦ Θεοῦ Λόγου διὰ τὴν ἐκ τῆς παρακοῆς ἐπενεχθεῖσαν ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν ἔκπτωσιν. Martyrium ſancti Longini Centurionis.

Νουμεριανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα παρὰ πατέρων ἐκδεξαμένου. Martyrium S. Babylæ Epiſcopi Antiocheni.

Μετὰ τὸ διαγγελῆναι πανταχοῦ τὸ σωτήριον κήρυγμα. Martyrium S. Sophiæ & illius filiorum Piſteos, Elpidis & Agapes.

Digitized by Google

Ξενοφῶν ὁ θαυμάσιος ἔφυ μὲν ἐκ ταύτης τῆς πόλεως. martyrium ſancti Xenophontis & illius filiorum Arcadij & Ioannis.

Οἱ κατὰ τὸν καιρὸν Πεντηκοστῆς. De morte & Aſſumptione B. mariæ Virginis.

Οἱ τὸ ἐπίγειον κράτος λαχόντες, καὶ τῶν βασιλικῶν θώκων καὶ σκήπτρων. Laudatio ſancti martyris Baſilei Archiepiſcopi Amaſiæ.

Ὁ καινὸς καὶ ξένος τῆς θαυμασίας Ξένης βίος. Vita & res geſtæ ſanctæ Euſebiæ, quæ in Xenem nomen immutauit ſuum.

Ὃν τρόπον αἱ τῶν περιλαβόντων νόσων σωματικαὶ πηρώσεις ὑπομιγεῖν. Vita ſancti martiniani.

Ὅτι μὲν πολὺ τῶν Ἀγγέλων ἀφέστηκεν ἄνθρωπος, ἡ φησὶν ὁ θεῖος Δαυίδ. Commentarius in S. Ioannem Apoſtolum & Euangeliſtam.

Ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος ἀϊδίως συνὼν τῷ Πατρί. martyrium ſanctorum Guriæ, Sammonæ & Abibi.

Οὐαλεντινιανὸς μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰοβιανοῦ. Vita ſancti Ambroſij Epiſcopi Mediolanenſis.

Τίς οὐκ οἶδε τὴν Νικομήδειαν ὅπως μὲν θέσεώς τε καὶ μεγέθους. Martyrium S. Anthimi Epiſcopi Nicomedienſis.

Οὐ ξένα τὰ δράματα τὰ παρόντα, οὐδὲ ὁμολογητοῦ τῆς ἀληθείας ἀριστεῖα. Martyrium ſancti Platonis.

Οὐ πολλοῖς Αἴγυπτος. ἐπεὶ δὲ τίκτει. Vita ſancti Patapij.

Οὐχ οὕτως ἡδὺ τῷ φιλαρέτῳ. Commentarius in ſanctum Iacobum Adelphotheum.

Πάλαι μὲν ἐν τύποις ἦν τὰ τῆς πίστεως καὶ αἰνίγμασιν. Sancti Dionyſij Areopagitæ Martyrium.

Πάλαι μὲν τοὺς κατὰ γῆν διατριβὰς ἀνύοντες οἱ Ἀπόστολοι. In ſanctum Apoſtolum Thomam Commentarius.

Πάλιν ἡμῖν ὁ θεῖος ἐφέστηκε πρόδρομος· καὶ πάλιν ὁ λόγος ἥκει πανηγυρίζων. De tribus Inuentionibus capitis ſancti Ioannis Baptiſtæ.

Τυραννικόν τι χρῆμα τικτόντων στοργὴ, καὶ δεσμὰ φύσεως. Vita Ioannis propter Chriſtum pauperis.

Πολλὰ τῆς διδασκαλίας τῶν τε καὶ ὡς θεοῦ φίλον βεβιωκότων. Vita ſancti Charitonis Homologetæ.

Πολλὴ κατὰ τῶν τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων τοῦ διαβόλου ἡ κακουργία. Martyrium ſancti Andreæ, qui in Criſi eſt.

Πολλῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς κατὰ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκείνου μαρτύρων θεραπευτῶν, Διοκλητιανός. Martyrium ſanctorum Sebaſtiani & ſociorum, Zoës, Tranquillini, Nicoſtrati, Claudij, Caſtoris, Tiburtij, Caſtalli, Marcellini & Marci.

Πρέσβυ τῆς δυσσεβοῦς τὸ βασίλειον σκῆπτρον τῶν Ῥωμαίων διέποντος. Martyrium SS. Trophimi, Sabbatij & Dorymedontis.

Σαμόσατα πόλις τῆς Συρίας ἐστίν· Εὐφράτης τῇ πόλει παραρρεῖ. Vita & Martyrium ſancti Luciani.

Σοφόν τι χρῆμα ζωγράφου χείρ, καὶ δεινὴ μὲν μιμήσασθαι τὴν ἀλήθειαν. Vita & res

Digitized by Google

res geſtæ ſancti Nicolai Myrenſis Epiſcopi.

Τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀνακαλύπτειν ἐπιτήδευε πράξεις, καὶ τὴν τούτων μνήμην. Vita ſancti Ioannis Eleemo nis Patriarchæ Alexandrini.

Τῇ θαυμαστῇ δυάδι τῶν σοφῶν Ἀναργύρων πατρὶς μὲν. Vita ſanctorum Anargyrorum Coſmæ & Damiani.

Τὴν πρὸς ἀρετὴν ὁδὸν φέρουσαν τραχεῖαν εἶναι, καὶ ἀνάντη καὶ δύσχερῆ. Vita & res geſtæ S. Patris noſtri Ioannitij.

Τὴν τοῦ Χριστοῦ ποίμνην ὁσημέραι πληθυνομένην ὁ δυσμενὴς καθορῶν. Martyrium ſancti Calliſtrati & ſociorum.

Τῆς ἴσης ἀτοπίας νομίζω τό, τι φθέγγεσθαι τὰ μὴ δέοντα. Martyrium S. Autonomi.

Τῆς μεγάλης πόλεως Ἱερουσαλήμων ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἁλούσης. Martyrium ſancti Anaſtaſij Perſæ.

Τῆς πρὸς τῷ Λιβάνῳ ὄρει Φοινίκης πολλαὶ μὲν πόλεις ἕτεραι κομῶσιν, καὶ περιφανεῖς. Vita & res geſtæ & Martyrium ſanctorum Galactionis & Epiſtemes.

Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πέρσας διαδοθείσης. Martyrium S. Gregorij Magnæ Armeniæ & ſociorum.

Τιμόθεον τὸν μέγαν ἐκεῖνον μετὰ τῆς Λυκαόνων. Commentarius in ſanctum Chriſti Apoſtolum Timotheum.

Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κοινωνίᾳ σαρκὸς, ὅ φησι Παῦλος, ἐπὶ γῆς φιλανθρώπως. Martyrium ſanctorum Thyrſi, Leucij, Philemonis & Apollonij.

Τοὺς εὐλογοῦντας σέ φησι πρὸς τὸν Ἀβραὰμ ὁ Θεός, εὐλογήσω. Vita ſancti Cyriaci Anachoretæ.

Τοὺς σώφρονας τὸν βίον καὶ φιλαρέτους κατὰ δύναμιν ἐπαινεῖν ὅσιόν τι ὁμοῦ καὶ ὠφελιμώτατον. Vita & res geſtæ S. Matronæ.

Τραϊανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Vita & Martyrium ſanctorum Euſtathij, & eius vxoris Theopiſtes, & eorum filiorum Agapij & Theopiſti.

Τραϊανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς βασιλέως πολλὴν μὲν πρόνοιαν καὶ σπουδήν. Martyrium SS. Eudoxij, Romuli, Zenonis & Macarij.

26. Ὁ τοῦ Θεοῦ Θεὸς Λόγος ἀϊδίως συνὼν τῷ Πατρὶ καὶ ἄχρονος ὢν εἵλετο. Commentarius in ſanctum Apoſtolum Philippum.

Τῶν ὑπὸ Χριστοῦ τὸν ἄθλησιν ἐρχομένων, οἱ μὲν ὑπὲρ εὐσεβείας ἁπλῶς πρὸς Ἕλληνας ἠγωνίσαντο. Vita ſancti Theodori Grapti & ſancti Theophanis illius fratris.

Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀρίστων. Vita ſancti Danielis Stylitæ.

Ὥσπερ λειμὼν εὐανθὴς ποικίλοις ἄνθεσι πυκαζόμενος ὡραΐζει ταῖς ὀσμαῖς. Vita & laudatio ſancti Patris noſtri Theophanis Siagreni.

Ἔτος μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἀρχῆς ἑξακοσιοστὸν ἦν. Martyrium ſanctorum Guriæ, Samonæ & Abibi, & de eorum miraculo patrato in puellam Euphemiam.

Νέρωνος αὖθις τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος ὁ θαυμαστὸς Ναζάριος. Vita & certamen ſanctorum Nazarij, Geruaſij, Protaſij & Celſi.

Μάρκου Ἀντωνίου καὶ Λουκίου Βήρου τῶν αὐτοκρατόρων Ῥωμαίοις διεπόντων ἀρχήν. Vita & res geſtæ S. Abercij Epiſcopi Hieropolitani.

Οὐδὲ γυναιξὶν, οὐδὲ κόραις τὸ τῆς μαρτυρίας ἀποκέκλεισται στάδιον. Martyrium SS. Martyrum Metrodoræ, Nymphodoræ & Menodoræ.

Ἄρτι τοῦ μεγάλου τῆς ἀληθείας εὐαγγελιστοῦ τε καὶ κήρυκος. Martyrium S. Theclæ.

Πολλὰ καὶ μεγάλα με τῆς Ἀντιόχου θαυμάζειν παρακαλοῦσιν. Vita & res geſtæ & Martyrium ſanctorum Cypriani & Iuſtinæ.

Et hæc quidem pro Vitis Sanctorũ ſatis ſint. Verum Metaphraſtem præter has Sanctorum Vitas, alia quoque ſcripſiſſe præter quod id innuit Pſellus in eius Laudatione. Ὡς εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο τῷ ἀνδρὶ διεπονήθη, μηδ᾽ ἀπηρχόντα τὰ ἄλλα σύμπαντα, καὶ καθ᾽ ἕκαστον πρὸς ἀφορμὴν εὐφημίας ἀρκοῦντα· ἀλλὰ τό γε τοσοῦτον ἐγχειρῆσαι σπούδασμα, καὶ οὕτως κατορθῶσαί τε καὶ ἀκριβώσασθαι, αὐταρκὲς αὐτῷ παντὸς ἄλλου πρὸς ἐγκώμιον τῷ ἀνδρί. *Quocirca etiamſi nihil aliud Viro illi fuiſſet elaboratum, ac non alia omnia, quæ vel ſingula ſufficiunt ad laudem conciliandam, opus tamen tale incepiſſe, & id tam præclarè effectum reddidiſſe, Viro prorſus ad laudem ſuffecerit.* Nulli dubium eſſe debet, cui Manuſcripta Veterum euoluere aliquando licuit. Ex illius enim Orationibus in alias quoque Chriſti, Deiparæ & aliorum Sanctorum Feſtiuitates adhuc ſuperant, quas ipſe viderim. 1. Oratio, Εἰς τὸν θρῆνον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅτε περιεπλάκη τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *In lugubrem lamentationem ſanctiſſimæ Deiparæ, cum corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti complexa eſt.* P. Τοῦτο ἐκεῖνο γλυκύτατε Ἰησοῦ τὸ τοὺς ἐκ Περσίδος ἀφιγμένους εἰς Βηθλεέμ. Oratio nimium tenera eſt, atque affectibus, iiſque diuinis, plena, quæ vel glacie ipſa frigidiorem & calybe duriorem excalfecerit, atque emolliuerit. 2. Περὶ τῆς ζωηφόρου τελευτῆς καὶ μεταστάσεως τῆς Θεοτόκου. *De ſalutifero obitu, & tranſitu Deiparæ.* P. Τὸν καιρὸν τῆς Πεντηκοστῆς οἱ Ἀπόστολοι τῆς θείας. 3 Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμίας γεννήσεως, καὶ ἀνατροφῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς θεοπρεποῦς τε γεννήσεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευτῆς. πρὸς δέ τι καὶ περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμίας αὐτῆς ἐσθῆτος, καὶ ὅπως ὁ μέγας οὗτος θησαυρὸς Χριστιανοῖς τεθησαύρισται. *Oratio continens ea, quæ à veneranda Natiuitate, & educatione ſanctiſſimæ Dominæ noſtræ Deiparæ, nec non Chriſti Dei noſtri diuina Natiuitate vſque ad finem vitæ Virginis contigere. Ad hæc de reuelatione precioſæ illius Veſtis, & quomodo magnus hic theſaurus Chriſtianis conſeruatus eſt.* P. Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν Παρθένον, ὥσπερ αὐτὴ Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιφοιτᾶν μέλλοντος. Laudatur quoque à Michaële Glyca Epiſtola 22. in indice Bibliothecæ Sfortianæ in claſſe Phyſicorum 1. Cod. 28 inter alia recenſentur Orationes Eccleſiaſticæ Symeonis Metaphraſtæ. Quænam ipſæ fuerint, dicent alij. Ego eas non vidi.

Nec hiſce contentus pleraque alia ſcripſit, quæ inter alias Eccleſiaſticas cantiones Chriſtiani homines modularentur. Inter eas primum erit Troparium, cuius initium. Ἐξάρξατε κόραι παρθενικαί. 2. Ἕτερα Στιχηρὰ κατ' ἀλφάβητον τοῦ μεγάλου κανόνος. *Alia Stichera ordine Alphabeti compoſita Magni Canonis.* 3. Κανὼν εἰς τὴν ὁσίαν Μαρίαν τὴν Αἰγυπτίαν. *Canon in ſanctam Mariam Ægyptiacam.* 1. Aprilis. P. Τῷ μακαρίῳ καὶ φρικτῷ. 4. Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον ψαλλόμενος τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ. *Canon deprecatorius in ſanctiſſimam Deiparam, qui canitur magna Paraſceue.* P. Θρηνῶ σου τὸ πλάσμα χερσί μου ζωώσας. In Bibliotheca Collegij Græcorum.

Pleraſque etiam preces, quæ in Eccleſia Græcorum non ſine pietatis fructu recitari ſolent, ipſe compoſuit, quarum nonnullæ inter Rituales Græcorum libros reponuntur 1. Εὐχὴ πρὸ τῆς ἱερᾶς μεταλήψεως. *Preces ante ſanctam Communionem.* P. Ὁ μόνος καθαρὸς καὶ ἀκήρατος κύριε, ὁ δι' οἶκτον φιλανθρωπίας. 2. Ἑτέρα εὐχὴ διὰ στίχων. *Alia preces carmine.* P. Θεουργὸν αἷμα φρίξον ἄνθρωπε βλέπων. 3. Ἑτέρα διὰ στίχων. *Alia Carmine.* P. Αὖθις δὲ πρὸς μέθεξιν ἂν καιρὸς φέρει. 4. Στίχοι μετὰ τὴν ἁγίαν μετάληψιν. *Carmina poſt ſanctam Communionem.* P. Εἶδες ἄνθρωπε τῶν σπλάγχνων ἔνδον 5 Εὐχαριστήριοι στίχοι εἰς τὸ αὐτό. *In idem argumentum Carmina, quibus gratias agit.* P. Κύριε ζωὴ εὐχαριστῶ σοι τρέμων. 6. Ἑτέρα εἰς τὸ αὐτὸ διὰ στίχων. *Alia Carmine in idem argumentum.* P. Ὁ δοὺς τροφὴν μοι σάρκα σὴν ἑκουσίως. 7. Εὐχὴ ἐξομολογητικὴ, ἣν ὀφείλεις καθ' ἡμέραν ἀμεταθέτως λέγειν πρὸς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ἐὰν ποθῇς ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ ψυχορραγήματός σου ἰδεῖν αὐτὴν, καὶ βοηθείας πολλῆς καὶ παρηγορίας τυχεῖν ἐξ αὐτῆς. *Preces in quibus delictorum confeſſio fit, ſingulis diebus ſine vlla intermiſſione recitandæ, ſi vis cum animam agis ſanctiſſimam Virginem Deiparam intueri, & ſubſidium multum, nec non & ſolamen ab eadem obtinere.* P. Δέχου τοίνυν εὐμενεστάτῃ δέσποινα ἀγαθὴ τὴν οἰκτρὰν μου δέησιν.

Congeſſit prætereà ex operibus D. Baſilij Orationes viginti quatuor de Moribus. Ἠθικοὶ λόγοι κδʹ. ἐκλεχθέντες διὰ Συμεῶνος τοῦ Μαγίστρου καὶ Λογοθέτου ἐκ πασῶν τῶν πραγματειῶν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας. *Orationes de Moribus viginti quatuor, collectæ per Symeonem Magiſtrum & Logothetam ex omnibus ſancti Patris noſtri Baſilij Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopi.* In aliis Manuſcriptis Codicibus habetur. Συμεῶνος Λογοθέτου τοῦ Δρόμου, τοῦ καὶ Μεταφραστοῦ. *Symeonis Curſus Logothetæ, qui & Metaphraſtes.* Leguntur paſſim & ferè vndique in Bibliothecis Italicis Manuſcriptæ: editæ ſunt Græcè Pariſiis 1556. apud Guilielmum Morellum in 8. & Latinè cum aliis Baſilij operibus Pariſiis apud Michaëlem Sonnium 1603. in folio. Staniſlao Florio Interprete, & tandem Græcè & Latinè Francofurti apud Nicolaum Baſſæum in 8. Huius exemplo alius, quicunque ille fuerit, cum nomen operi non præfigatur, ex operibus Chryſoſtomi ſimilem laborem nec fruſtra ſuſcepit.

Et vt magis ac magis pietatem & religionem Chriſtianorum animis excitaret, capita quædam perbreuia ſententiis non tam concinnis & venuſtis, quam grauibus & ſeueris referta, tum ex ſuo tum ex aliorum penu concinnauit, eaq; elegantiſſima. E ſuo ſunt Γνωμικὰ κεφάλαια ρλα'. *ſententioſa capita* CXXXI. Quorum illud eſt principium: Ὁ γὰρ σώφρων ἐν καιρῷ λόγος τοῦ ἀπαιδευτέρου βελτίων κατὰ πολύ. Ex aliorum hæc quæ ſequuntur: Κεφάλαια τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου ἐκ τῶν αὐτοῦ λόγων παραφρασθέντα. Vide ſtudium & conatus Symeonis: ὑπὸ τοῦ Λογοθέτου τοῦ Μεταφραστοῦ ρν'. *Capita ſancti & Deiferi Patris noſtri Macarij Ægyptij, ex illius ſermonibus paraphraſi expoſita à Logotheta Metaphraſte.* P. Χάριτι μὲν καὶ δωρεᾷ τοῦ Πνεύματος θείᾳ ἕκαστος ἡμῶν τὴν σωτηρίαν περιέζωται, πίστει δὲ καὶ ἀγάπῃ, ἀγῶνί τε προαιρέσεως αὐτεξουσίου τοῦ τελείου μέτρου τῆς πνευματικῆς ἡλικίας ἐφικέσθαι δύναται. Horum Capitum Macarij à Metaphraſte metaphraſi exornatorum mentio fit in eclogis teſtimoniorum Patrum aduerſus Barlaamum & Acindynum & eorum hæreſes. Subnectebantur in eodem Codice: Τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Μακαρίου κεφάλαια ἕτερα, ὠφελείας πάσης πεπληρωμένα με'. *Eiuſdem ſancti Macarij alia Capita per quam vtilia quadraginta quinque.* P. Πᾶσα ἡ εὐαρέστησις τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ διακονία τῆς ψυχῆς ἐν τοῖς λογισμοῖς ἐξιν-ασπούδαστον οὐκ ἔωθεν. Ab eodem ne Metaphraſte paraphraſi & ipſa explicata. Ego puto: alij certius determinent. Sic eodem ipſo tempore non alio ſcopo Leo Imperator edidit, Οἰακιστικὴν ψυχῶν ὑποτύπωσιν. *Gubernatricem animorum Hypotypoſim*, Capitibus CXX. comprehenſam.

Scripſit item Epiſtolas ad diuerſos, ex quibus penès me ſunt nouem. P. ὡς εὐστόχως. Eæ ſunt ſatis compoſitæ & accuratæ, publicabunturque à me, ſi Deus dederit, aliquando, vna cum Nicolai Patriarchæ Conſtantinopolitani, Theodori Metropolitæ Nicæni, Photij Patriarchæ Conſtantinopolitani, Demetrij Cydonij, Nicetæ Magiſtri, Manuelis Palæologi, & aliorum Epiſtolis.

Carminibus quoque operam impendit, Iambicis & Politicis potiſſimum, quibus mores hominum componebat, pietatemque adaugebat. Eorum ſpecimen ſupra habes ex iis, quæ ſupra inter illius preces ſignauimus. Nunc nonnulla apponemus, tum vt hominis ingenium ferax, expertumque agnoſcas, tum vt ab interitu ſimiles antiquitatis opes propter ſui molem exiguam, interitui obnoxiæ per me conſeruentur poſteritati. Erunt igitur.

I.

Ἀλφάβητον τοῦ κυροῦ Συμεὼν καὶ Λογοθέτου τοῦ Δρόμου.

Ἀπὸ βλεφάρων δάκρυα, ἀπὸ καρδίας πόνους,
Ἀπὸ ψυχῆς μετάνοιαν προσφέρω σοι τῷ κτίστῃ.

Digitized by Google

Βέλη μοι νῦν γεγόνασιν αἱ φιλήδονοι πράξεις·
   Ἡδοναὶ μετεστράφησαν εἰς χαλεπὰς ὀδύνας.
Ἴσος βροτῶν εὐόλισθον οἶδα πρὸς ἁμαρτίαν·
   Ἀλλ' ἐγώ, φεῦ, παρέδραμον καὶ τὴν ὅμοιον φύσιν.
Δεῦτε ψυχαὶ φιλάνθρωποι, δεῦτε δακρύων ὄμβρους
   Ἀπὸ ψυχῶν κενώσατε, πολλῶν θρήνων ἀξίαι.
Ἐρῶ τι καὶ θρασύτερον, εἰ νικᾷ σοι χρηστότης
   Χριστὲ κακίαν ἄμετρον, ἐπ' ἐμοὶ νῦν φανείτω.
Ζῶν οὕτως ἁμαρτάνοντι τὸ θανεῖν πόσον κρεῖττον;
   Ὧι καὶ μᾶλλον συνέφερεν ὅλως μὴ γεννηθῆναι.
Ἦρα πρὸς σὲ τὰ ὄμματα δέσποτα τῆς καρδίας·
   Κράζοντι πικρῶς ἔλεον, ἐξαιτῶν ἐπίδος.
Θανάτου τὸ μνημόσυνον πικρόν τι τοῖς ἀνθρώποις·
   Ἐμὲ τοῦ τέλους πλέον δέ, τὰ μετὰ τέλος τήκει.
Ἰδὼν ἴδε τὴν κάκωσιν τῆς ἐμῆς ψυχῆς Λόγε,
   Καὶ συμπαθῶς ἐπίστηθι, καὶ μὴ ἀντιπαρέλθῃς.
Κολάζειν οἶδα δέσποτα γνώμην ἂν ἔχῃς ὅλως,
   Χαίρεις δὲ μᾶλλον σώζων με. τοῦτο με θάλπει μόνον.
Λέων πικρὸς ἐπέστη μοι, λέων ὁ ψυχοφθόρος
   Ἤνοιξε στόμα. πρόφθασον. χεῖρα δός. ἥρπασέ με.
Μόνος αὐτὸς οὐχ ἥμαρτες. ἀλλὰ τοσαῦτα μόνος.
   Σὺ μόνος ἀναμάρτητος, καὶ Χριστὸς ὄντως μόνος.
Νυκτὸς πράξεις ἠγάπησα, φωτὸς ἔργα μισήσας·
   Ὅθεν καὶ περιμένει με σκότος τὸ ψυχοφθόρον.
Ξένα σοι καὶ παράδοξα, πάντα νικῶντα λόγον·
   Ἐμὲ δὲ τὸν κατάκριτον εἰ σώσεις, πάντων μεῖζον.
Ὅταν ἀναλογίσωμαι τῶν κακῶν μου τὰ πλήθη,
   Ποῖος τρόμος συνέχει με τῆς ἴσης τιμωρείας.
Πολλαὶ μοναὶ τῆς δόξης σοῦ, πολλαὶ καὶ τιμωρεῖαι,
   Τάξεις καὶ μέτρα δέσποτα. φεῦ μοι καὶ πῶς ὑποίσω;
Ῥῆξον ἐμοὶ φιλάνθρωπε χειρόγραφον πταισμάτων,
   Καὶ τῆς μερίδος ἄξιον τῶν σωζομένων δεῖξον.
Σταγόνες τῶν δακρύων μου πρὸς τὴν σὴν εὐσπλαγχνίαν
   Ποταμοὶ γεννηθήτωσαν εἰς κάθαρσιν κακῶν μου.
Τί τῶν παρόντων ἄξιον πρὸς δόξαν τῶν μελλόντων;
   Τί Χριστοῦ ποθεινότερον; ὢ πλάνης, ὢ μανίας!
Υἱὲ Θεοῦ προάναρχε μὴ χωρισθῶ σῆς ποίμνης,
   Μὴ τῶν ὀδόντων γένωμαι τοῦ ψυχοφθόρου βορᾶς.
Φεῖσαι μου μόνον δέσποτα, φεῖσαι μου καὶ δικάζων,
   Ἥμερον ὄμμα δεῖξόν μοι. χεῖρα δὸς δεξιάν σου.
Χορὸς Ἀγγέλων πρόστηθι ψυχῆς ἀθλιωτάτης,
   Καὶ μὴ ὀφθῶσι θνήσκοντι πρόσωπα τὰ ζοφώδη.
Ψυχὴ τοῦ τέλους μέμνησο, καὶ πένθει καθεκάστην.
   Τὸ μετὰ τέλος πένθος γὰρ πένθος οὐδὲν ἀνύει.

Ὦ Χριστὲ συναρμόσας με, φύσει, Λόγε, πνεύσει,
Μυηθεὶς τίς μου ὑπόστασις, σῶζον, ὡς οἶδας, σῶσον.

II.

Ἕτερον Ἀλφάβητον.

Ἀναλογίζου ταπεινὴ ψυχή μου πανάθλια
Βῆμα τὸ φρικωδέστατον κρίσεως τῆς μεγάλης.
Γυμνὴ γὰρ μέλλεις ἵστασθαι καὶ τετραχηλισμένη
Διδόναι λόγον ὑπὲρ ὧν ἐπράξαμεν ἐν βίῳ,
Εἴτ' ἀγαθῶν, εἴτε κακῶν, ἀδίκων ἢ δικαίων.
Ζῶν μὲν οὖν ἂν ἠλέησας τινὰ ξενιθήσῃ,
Ἢ ἐξ ἀνάγκης ἔσωσας, ὡσαύτως καὶ σωθήσῃ.
Θεὸς ἀπροσωπόληπτος, τἀντάξια γὰρ νέμει.
Ἰδοῦσα ἂν ἐσκέπασας τινὰ γυμνὸν ἐν βίῳ,
Καὶ πεινωμένους ἔκθρεψας, νοσοῦντας δ' ἐπεσκέψω,
Λιμώττοντας δ' ἐνέπλησας, ἐκόρεσας διψῶντας,
Μονὴν τε παρεσκεύασας ἀστέγοις καὶ πλανήταις,
Νεμεῖ σοι πολυπλάσιον καὶ ὁ Κριτὴς τὴν χάριν.
Ξένην ὡσαύτως δι' ἀγαθῶν παντοίων σε τιμήσει,
Ὅλως ἂν ἐὰν ἠλέησας τινὰ τῶν δεομένων.
Πτωχὸν ἂν ἐὰν ἐνέπλησας, πεινῶντα καὶ διψῶντα.
Ῥυσσὸν ἂν ἐὰν ἠμφίασας ἐκ πλούτου ἀναμφίοις.
Σώζειν ἰσχύουσα τινὰ ἐὰν ἔσωσας ἀνάγκης.
Τοῖς οὖν ψυχὴ προσέχουσα καὶ διανοουμένη,
Ὑπάνοιξον τὰ σπλάγχνα σου τοῖς ἐπιδεομένοις.
Φθειρόμενα διάνειμε, μένοντα ὅπως κτήσῃ.
Χρῆσον ἀγάπην καθαρὰν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πίστιν,
Ψυχή, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτὴν ἀγάπα,
Ὡς ἂν ἀξιωθείημεν τῆς ἄνω βασιλείας.

III.

Εἰς τὴν ἰδίαν ψυχήν.

Ψυχὴ στέναζε, καὶ σταλαγμοῖς δακρύων
Σπούδαζε τῶν σῶν ἐξαλείφειν πταισμάτων
Τὸ γραμματεῖον. ἀλλὰ μὴ πάλιν νέας
Γράφειν ὀφειλάς, καὶ παροργίζειν θέλε.
Ὁ Χριστός, οἶδα, χρηστός· ἀλλ' ὑπερφθάσει,
Τὸ κοινὸν ἁρπάσαι σε τοῦ βίου τέλος
Οὕτω ῥυπῶσαν καὶ βεβορβορωμένην,
Οἴμοι τί δράσεις; δὲ πῶς πίῃ ποτηρίου
Τὸ πικρόν, ὃ κίρνησι θυμὸς Κυρίου.

IV.

Εἰς τὸν κύριον Σπυλιανὸν τὸν Πρωτασηκρήτην.

Φίλου θανόντος πῶς τίς οἴσει ῥαδίως;
Φίλου θανόντος καὶ συγκεκλεισμένου;
Ἵππος διαστὰς δάκνεται τοῦ συννόμου,
Καὶ βοῦς στερηθεὶς τοῦ συνήθους δακρύει,
Ἐγὼ τί δράσω ζημιωθεὶς τὸν φίλον;
Φίλων τὸ καλλώπισμα, τὴν κορωνίδα;
Σὲ Σπυλιανὲ ταῦτα δακρύων γράφω,
Πρόσφθεγμα τερπνὸν, τῶν ἐμῶν πόνων λύσις,
Κόπων βοηθὲ, συμμεριστὰ φροντίδων,
Κοινωνὲ πάντων, καὶ πλέον τῶν χειρόνων,
Φίλτρον βέβαιον εἰς πρὸς ἡμέραν βλέπον,
Φίλτρον φυλάξας, οὐδαμοῦ φέρον ψόγον,
Ἐλεύθερον φρόνημα, διπλόης ξένον,
Ἐμῆς παρηγόρημα μικροψυχίας,
Ὁ καὶ πλέον μοι συνδεθεὶς δεσμοῖς πόθου,
Ἄλυτος ἦλθες πρὸς πνοὰς τὰς ἐσχάτας.
Καὶ νῦν ἐγὼ σου τῷ πόθῳ τετρωμένος,
Καὶ μηδὲν εὑρὼν εἰς ἀναψυχὴν πλέον,
Μόνοις στεναγμοῖς καὶ σταλαγμοῖς δακρύων,
Ψύχω τὸ πνεῦμα, σπένδομαι τὴν καρδίαν.

Commentaria in Lucam ſcripſiſſe Metaphraſtem, non nemo probare conabitur teſtimonio Theophanis Ceramei Homilia in quintum Matutinum Euangelicum: ſic enim ille; Καὶ ὡς ἂν μὴ καὶ ἡμεῖς δόξαιμεν ἀπεικότως μαντεύεσθαι, ἀξιόχρεων ἐνταῦθα παράγομεν μάρτυρα Συμεώνην, τὸν τὰς μεταφράσεις εὖ μάλα συνθέμενον· ἀποχρῇ οὖν τῷ εἰς τὸν ἱερὸν Λουκᾶν ὑπομνήματι τοῦτο ποιούμενος. *Ac ne nos etiam ſine probabili cauſa diuinare velle videamur, fide dignum teſtem ad hanc rem producimus Symeonem illum, qui Metaphraſes præclare compoſuit: ſatis igitur ſit hic, qui in ſanctum Lucam Commentario ita exiſtimauit.* Qui id affirmaret deceptus ipſe primum prauo verborum intellectu, alios poſtea ſi ipſi fiderent, deciperet Verum ſiquidem eſt, quemadmodum in Prophetas, ſanctoſque alios veteris Teſtamenti Viros, nec non Noui, quorum in ſacris literis mentio extat, Commentarios ſcripſit; ita & in Lucam ſcripſiſſe, quis id negabit? Ergo & in Euangelium Lucæ Interpretationem Ne minima quidem ex parte. Sanctorum, quorum Vitas compoſuit Metaphraſtes, genus duplex inuenio: alternmcuius in Scriptura memoria aliqua extat; alterum, cuius nulla. Cuius nulla eſt, ipſe, quæ ex aliorum ſcriptis habuerat, narratione ſua, temporis ſerie non turbata, digeſſit, & Vitas, reſque geſtas, ſiue Martyria nuncupauit: cuius extabat, verba illa, in qui-

Digitized by Google

bus continebantur, arripiens, & ſua, vel aliorum antiquorum interpretatione expoliens, atque locupletans res illius Sancti ita concinnabat, vt Commentarium potiùs ſcribere, quam res geſtas illius narrare videretur: ideoque non alio titulo vſus, quam Commentarij. Hinc apud illum, Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην. *Commentarius in ſanctum Euangeliſtam Ioannem.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν μέγαν Προφήτην Δανιήλ. *Commentarius in ſanctum Prophetam Danielem.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον. *Commentarius in ſanctum Apoſtolum & Euangeliſtam Matthaeum.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν Προφήτην Ἀβδιού. *Commentarius in Abdiam Prophetam.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον Φίλιππον. *Commentarius in ſanctum Apoſtolum Philippum.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον Ἀνδρέαν. *Commentarius in ſanctum Apoſtolum Andream.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἰάκωβον τὸν Ἀπόστολον. *Commentarius in ſanctum Iacobum Apoſtolum.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ Θωμᾶν. *Commentarius in ſanctum Apoſtolum Chriſti Thomam.* Parique ratione. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν. *Commentarius in ſanctum Euangeliſtam Lucam*, & incipit. Εἰ καὶ δικαίως μνήμης μετ' ἐγκωμίων τυχεῖν, quod Leo Centuripinus expreſſius dixit, in ſanctum Iacobum Apoſtolum Zebedæi filium, λόγον καθ' ὑπόμνημα ἐν εἴδει πανηγυρικῷ. *Oratio quæ vice Commentarij eſſe poterit in genere demonſtratiuo.*

Antonius Verderius in Supplemento Bibliothecæ Geſnerianæ in Catalogo exhibito à Grammatico recenſet, *Symeonis Metaphraſtæ Dioptram.* De qua nihil ipſe habeo. Potuit illam; quemadmodum & alia ſcribere Metaphraſtes, & fortè ſcripſit, & modo alicubi latet. Nos non omnia vidimus Neque quia nobis ignotum, ideò etiam non fuiſſe ſcriptum exiſtimatur.

His propè diebus cum à me de ætate Symeonis Metaphraſtæ doctiſſimus ac eruditiſſimus Simon VVagnereckius percõtatus fuiſſet, reſpondi, vt potui, miſique eam Diatribæ partem, qua Symeonis ætas aſſeritur & ſtabilitur. Legit ille mea, examinauit, tandemque in nonnullis non abſque ratione dubitans reſcripſit. Ea lubet hîc apponere, vt penè abſolutam de Metaphraſtæ rebus cognitionem habeamus, quibus addam & mea. Si dubitationibus illius ſatisfeci, benè eſt; ſin minus, ſupplebit ille quæ deerunt.

At iam viuis conceſſit.

Nobiliſſimo & Eruditiſſimo Viro D. Leoni Allatio ſuo Simon VVagnereckius S. I. In Metaphraſtæ temporibus peruidendis miram mihi lucem attulerunt literæ tuæ: ita nimirum quotidie monimenta vetera nouis nos beneficiis beant, quibus res plurimas diſcimus, etiam Baronio ac Bellarmino ignotas. Ac certè in hoc infinito ſacræ antiquitatis receſſu dici non poteſt, quam cupide amplectar tuam πολυπειρίαν μόνος εὐστοχίαν. *Porrò inter cætera parùm quidem ritè illud euincis: ſi temerè omnes illæ Sanctorum Vitæ quæ Metaphraſtæ nomen habent affixum, an afflictum, à Metaphraſtæ calamo fluxiſſe videantur, cum perridiculo quodam paradoxo,*

propè

Digitized by Google

propè omnibus Chriſti ſeculis vixiſſe debere: cum hæ Vitæ de diuerſiſſimarum ætatum Sanctis conſcriptæ, ſæpiſſimè ſcriptorem ſuum, tanquam oculatum teſtem adducant. Verum eſt hoc loco, quod etiamnum fortè poſſit expendi: quid ſi enim Metaphraſtes eundem olim morem ſeruauit, quem nuper Surius Patrum noſtrorum memoria? Is quippe multas Sanctorum Vitas à Latinorum veteribus quibuſdam, vt putabat, ſordidius ſcriptas, prolitiore paſſim ſtylo digeſſit, idque non in ſuâ, ſed Auctorum, quos emendabat, perſona: quod quidem Surij factum, an ſatis ad eruditionem antiquariam proſit, non diſputo. Mihi certè nulla in ſacris antiquitas ſordet, vt venerandam eius canitiem ornatu alieno indigere putem. Illud aio, ſi quis aliquando è poſteris longè poſt nos futuris ignoraret factum hoc Surij, & præfationibus eius amiſſis, ſolas Diuorum Vitas à Surio editas inueniret (vt in Metaphraſte ſcriptis, heu! factum eſſe videmus,) an non & ille demum perplexiſſimus fieret in cognoſcendis temporibus Surij, cum ſæpè Surius in eorum Auctorum perſona, quorum ſtylum emendare ſe credidit, de diuerſiſſimorum temporum Sanctis teſtimonia paſſim oculatiſſima dicat? Vide igitur, Amantiſſime Leo, an non & Metaphraſtes quid ſimile fecerit, ideoque Cionitæ Alypij Vita, & aliæ ſimiles, nihilo tamen ſecius ad Metaphraſtem pertineant, qui quidem diuerſiſſimarum ætatum teſtem oculatum ſe dicere videatur, non quidem in ſua, verum in Auctorum perſona, quos loqui emendatiùs docuit. Expecto mira cupiditate, quid ſentias. De illo autem loco Metaphraſtæ, quo ſe dahæſiſſe dicit Himerio, vt ſolere videmus τὸν παῖδον πρὸς μικρὸν*, planè ad te hîc, à partibus Bollandi mei diſcedo: nam re vera talibus* ὑποκοριστικοῖς *dictis, Græci infinitis modis abundant, etiam cum de adultis loquuntur: ſicut & Chriſtus diſcipulos ſuos non vtique tum ætate puerulos,* παιδία *tamen vocauit. Itaque propter alias etiam rationes à Te præclariſſimè poſitas, nullus dubito, Metaphraſtem ſub Leone Baſilij Macedonis filio confirmata iam ætate Virum fuiſſe. Illa tamen Metaphraſtæ alia ſcripta (cum ego præter diuorum Vitas, & Odas quaſdam in Menæis ſub Symeonis Logothetæ nomine nihil vnquam aliud viderim) illa inquam eius alia ſcripta, quæ multa & elegantiſſima per otium vidiſſe te ſcribis, planè cognoſcere aueo. Nam in hac nobili Diatriba tua ſummo cum amore mihi tranſmiſſa, etſi Metaphraſtæa Te ſcripta infra enumeraturum pollicitus es, tamen alijs fortè negotiis factum crediderim, vt præter ſcriptionum Pſelli Catalogum de nono Metaphraſtæ ſcriptorum ſyllabo adjunxeris nihil. In quibus tamen ipſis lucubrationibus Pſelli, nè vtique à Te poſitam miror, illam eius benè longam ad Xiphilinum Epiſtolam, qua Vir ille aurum verum à ſe confectum gloriatur, eiuſque artificij modum arcaniſſimè indicat Patriarchæ. Habeo eam cognitam mihi ex illa Manuſcripta Chryſophœrum Græciæ amplius viginti Bibliotheca, quam inter Græcorum Codicum ſuorum Cimelia noſter Sereniſſimus poſſidet. Quod autem noſtrum hunc Metaphraſtem numquam Monachorum albo adſcriptum*

fuiſſe ſuſpicaris: in eo Te, amiciſſime rogo, vt vnicum opinionis contrariæ firmamentum perpendas. Nam Ioſephus Methonenſis Epiſcopus in Defenſione contra Marcum Metropolitam (extat hic liber in Conciliis Græco-Latinis, editionis Romanæ ad finem Concilij Florentini) Symeonem hunc Metaphraſtem à Græcis dictum eſſe Theologum τὸν νέον, *ait, ſeu Iuniorem: vt iam meritò ſentire quis poſſit, illum Symeonem Theologum iuniorem, ſeu* νέον *(cuius Orationes tres & viginti noſter Iacobus Pontanus è Codice Bauarico edidit) eſſe Symeonem Metaphraſtem, qui deniquè factus ſit Monachus & Præpoſitus Monaſterij S. Mamantis; Fortaſſe tot Sanctorum exemplis permotus, quorum ille Vitas conſcripſit. Certè ſicut Græci in Menæis Odas Symeonis Metaphraſtæ vocant Odas Symeonis Logothetæ, quia nempe Magnus aliquando Logotheta fuit; id eſt ſupremus Imperatorum Græciæ Cancellarius: cur non ſimiliter, omiſſo Metaphraſtæ nomine (quod ille à Vitis Sanctorum accepit)* Symeonem *tantùm* Theologum Iuniorem, *vocare alibi poſſit? Cum præſertim Ioſephus Methonenſis teſtetur, eum re ipſa* Theologi Iunioris *nomine indigitatum fuiſſe, ad diſtinctionem Diui Nazianzeni: qui vetus quidam Græcorum Theologus eſt: attigi hanc rem paulo pluribus in Prolegomenis Numero 28. folio 106. etiam ex mente Gretſeri. De Seniore Pſello, vel antequam reſcriberes mihi, cogitabam iamdudum, Te à Bollando noſtro diſſentire non poſſe. Cum enim ſeipſum Metaphraſtes in ſanctæ Theoctiſtes Vita (quam ab eo ſcriptam eſſe ſeipſo monſtrante, Iunior Pſellus affirmat) ſub Leone Baſilij Macedonis filio publicis muneribus eſſe functum oſtendat, quem tamen Cæſarem ſenior Pſellus longè præceſſit, non vtique potuit ipſe ſenior Pſellus, Metaphraſte iam defuncto, Encomium illud ſcripſiſſe, quod apud Surium, & alios nomine Pſelli circumfertur. Itaque neſcio quid doctiſſimo Bollando noſtro euenerit, cum eam de ſeniore Pſello ſententiam tibi tribueret: quamquam Te inter* doctiſſimos *&* Viros *omninò* Tantos *recenſet (vt ibidem loquitur) quos ſuo planè merito colat. Eſt autem fragili vitæ hoc proprium, vt vel feſtinatione nimia, vel difficultatibus aliis abſorpti, non ſemper ritè aſſequamur, quæ alij ſentiunt. Sicut etiam arbitror, Lanſſelium noſtrum nullo modo à Te diſſentire, licet in verbis aliquantulum diſcrepet, cum noſtrum Metaphraſtem ſæculo Chriſti decimo poſuit. Nam quod Tu temporis ſpatium ab anno Chriſti nongenteſimo vſque milleſimum, ſæculum Chriſti nonum appellas (nempe decurſum, ac iam planè completum) id omninò temporis ſpatium Lanſſelius noſter, ſæculum Chriſti decimum vocat; nempe inchoatum, & adhuc currens milleſim que Chriſti anno perfectè complendum.*

De Parallage tonorum Ioannis Laſcaris in gratiam meam exſcripta, οἶδα σοι χάριν τὴν μεγίστην. *Vellem tamen, vt hic ſcriptor has ipſas nudas tonorum differentias definitionibus ſuis explicaſſet. Amo mirum in modũ incredibilem amoris erga me Tui abundantiam, cum res tam multas, mihique inſigniter vtiles, ac propè neceſſarias è Manuſcriptis Codicibus*

Digitized by Google

veſtris perliberaliter communicare libuerit. Agam ego in parte ſecunda mea, quod in prima iam cœpi: atque germanitate ſumma, vt vel patria mea requirit, iterato fatebor, quam multa, mi Leo, ab excellenti eruditione tua didicerim. Franciſci Scorſi noſtri Theophanem, nunquam hactenus vidi: non dubito eruditum valde Interpretẽ eſſe; ſed de eius Ceramei ætate vnaque de ſumma Rogerij φιλοτιμίᾳ in appetẽdo titulo Regis, Tecum pleniſſime ſentio ex pluribus cauſis: proinde illa de Rogerij nomine ſubtilitas, tanquam mendoſa ἀντὶ τοῦ ῥόγας poſita fuerit, plus me delectat, quam mouet. De Genebrardo quid dicam? Tantum ne Virum in illis Suidæ verbis intelligendis, quæ mentionem de Symeone Logotheta faciunt, tam turpiter labi? At ille Caminiata, quem in tua Diatriba citas, quis eſt? nam & hunc nunquam editum puto, vt & Cinnamum illum, cuius nunc tamen editionem Poſſinus noſter adornat. Ita nimirum ego, qui iamdiu Græcorum Auctores omnes cognoſcere ſtudeo, adhuc infinitos ſupereſſe cerno, quos neſciam. Licebit hic videas, mi Leo, memor triti illius de Macedone propter Democriti mundos infinitos irato; vt qui nondum vel vnũ probe ſubegiſſet. Mitto nunc ſimul & ſemel totam partem hanc primam; vtque illam in pignus amicitiæ noſtræ Dominatio Veſtra acceptare dignetur, δέομαι τῆς σῆς φιλανθρωπίας τῆς πάνυ. Monachij 29. Maij 1648.

Humaniſſimis his literis mihi ob nouas turbas in Bauaria exortas principio menſis Septembris redditis, ſtatim ita reſpondi. *Admodum Reuerendo Patri, Doctiſſimoque Simoni VVagnereckio Leo Allatius. S. P. D. Mea de Symeone Metaphraſte dicta probari abs te, triumpho & gaudeo: iam enim ab aduerſariorum telis, morſuque tutus vix ero à Doctiſſimo, & rerum harum callentiſſimo probatus. Vt verum fatear, hærebam antea non parum, pendebamque animi, Mihique quodammodo metueb.ã inſcius, an quæ ipſe de Metaphraſtæ ætate, & aliis diſputaueram, tibi placituræ eſſent, neq; potius ad correctionẽ, quam ad gloriã comparata. Quid enim ſperare poter.ã in rebus occultiſſimis, & à Viris tuæ Societatis apprim eruditis adeò ſolidè pertractatis ingenioli mei tantillis viribus niſus? Dũ interim laudor abs te placeoq;, laboris iã ſuſcepti nec modò pœnitet nec pœnitebit impoſterũ: imò ad ſimilia ſcrutanda etiam non requiſitus appellã animũ. Factũ Surij non probas, nec ego laudo: nec puto alij, niſi de face homines laudabũt. Mutare ſtylũ, mutare rerũ & perſonarũ faciẽ, membra etiã ipſa in meliorẽ ſtatũ, vt videtur, cõponere, poſteaq; pro iiſdẽ primis diuẽdere ac publicare, aſtutia eſt, fallacia eſt, fraus eſſe, Auctoribus piis ſurſũ verſum os offucia ſublinere eſt, vt nihil de ſententia dicam, quã an mutato ſtylo, firmã in omnibus ille tenuerit, indicent alij. Ni fortè apud nonnullos veniã ſibi inueniet fraus ab ipſo, qui eam cõminiſcitur, profeſſa. Sed quis minimũ excuſabit eam apertã fraudem non eſſe, cum Lector Suriana ab Auctoris geminis verbis dignoſcere non valeat? Poterat ille ſua characterum alio, atque alio genere in ipſa editione ab aliis diſtinguere, vt facere in Interpretatione Thucydidis à Valla conſcripta Stephanus & Portus. Tum Surio gratias ageremus, quod illius opera, & Auctorem Veterem*

haberemus, & illius ſtudio elegantiorem, & ictu oculi & Suriana, & Auctoris verba, ſententiaſque conferremus. Mihi ſanè æquè ac tibi ſimplex illud, minimèque fucatum dicendi genus, quod tantoperè admirata eſt Chriſtiana antiquitas ſummoperè perplacet, & veritas ab omni ornatu denudata animum acrioribus ſtimulis ad pietatem excitat: non ita tantum vt res illa elegantiori ſtylo expoſita, & amœnioribus colorum floſculis interſtincta reijciantur. Complector ſummè elegantes, & Latinas dicendi formulas cum veritate conjunctas, quibus doctior factus vnà pietatem addiſco. Sed mihi ſermo eſt de mutato in aliorum ſcriptis ſtylo, poſteaque illis Auctoris primi nomine ſine vlla mutationis nota diuendiitis. Videndum eſt, An & Metaphraſtes quid ſimile fecerit. *Videamus. Pſellus, qui omnia Metaphraſtæ ſtudia in ſcribendis Vitis Sanctorum accuratiſſimè proſequutus eſt, quamuis dixerat, malè comptas, inurbanaque conſcriptas elegantiore ſtylo enarraſſe, numquam tamen dixit, in aliquibus ſtylum immutaſſe; in aliquibus itavt erat reliquiſſe: poſtmodum Vitam illam ſub primi ſcriptoris nomine publicaſſe. Quod & verum eſt; nam Symeon Vitas, quas ſibi ſcribere propoſuerat; ita in alium ſermonem extulit, vt propè iam eſſent eloquutione à primis illis diuerſa, ideoque ſuas* Μεταφράσεις, Metaphraſes, *in aliam nempe linguam conuerſas vocauit, & ſub ſuo nomine, abolito vetere ſcriptore, edi curauit. Et licet in antiquis ſcriptoris fieret mentio, Metaphraſtes tamen illius ſuppreſſo nomine, ne tempora confunderentur, reliqua ſibi probata ſcripto conſignauit. Vbi verò ſcriptoris Antiquioris memoriam facere voluit, id ita fecit, vt non videretur illius Vita, quam commentabatur Symeon, Auctor, ſed alterius, quæ ante ipſum circumferebatur. Vitam enim illam ante ſe conſcripſiſſe fatebatur hunc, vel illum ſcriptorem. Id exemplo patentius fiet. In Vita Symeonis Stylitæ in Mandra.* Συμεώνην τὸν πάνυ, τὸ μέγα θαῦμα τῆς οἰκουμένης καὶ ὅσοι τῆς γῆς ἄλλό τι μέρος λαχεῖν ἔλαχον. Οἱ μὲν ὄψει τὰ ἐκείνου, οἱ δὲ ἀκοῇ παραλαβόντες, γλώττης τρυφὴν τὸν ἄνδρα πεποίηνται. μέγας τοίνυν ἐπεὶ ὤν, καὶ πολὺς τὴν φήμην γενόμενος, πολλῶν ἔτυχε καὶ τῶν συγγραφέων· ἀλλ᾽ οὐδεὶς οὐδέπω κατὰ μέρος τὰ κατ᾽ αὐτὸν διεξῆλθεν, οὐδὲ εἰς ἅπαντα καθῆκεν ἑαυτὸν, οὐδὲ ἀκριβῶς, ὅπως ἕκαστα εἶχεν, ἀνέγραψεν. ἀλλὰ τοὺς ἄνω χρόνους ἐν κεφαλαιώδεσιν ἐπιτομαῖς εἰπόντες, ἔνιά τε τῶν ἐν μέσῳ παρέδραμον, καὶ οὐδὲ πρὸς αὐτὸ τὸ τέλος τῶν τούτου πράξεων ἦλθον· ἡμῖν δὲ χρήσιμος ὁ περὶ αὐτοῦ ἔσται λόγος, ἄνωθέν τε ἀρχομένοις, καὶ ἐπὶ τὰ τελευταῖα τοῦ ἀνδρὸς καταβιβάζουσι τὴν διήγησιν. Magnum Symeonem ingens orbis terrarũ miraculũ, & ex iis, qui terræ regiones alias atque alias incoluerunt, quidam res geſtas illius oculis, quidam auditu percipientes, Virum linguæ ſuæ delicias fecère. Magnus itaque hic eum eſſet, & fama illius eſſet vndique peruulgata, multos habuit ſuarum rerum ſcriptores; ſed nemo vnquam ad hæc tempora omnes perſecutus eſt, nec vniuerſas colligendi ſtudium inſumpſit, neque accuratè, vt ſingula accidere, ſcripto ſignauit; ſed ſuperiores annos capitibus compendio digeſtis deſcribentes, nonnulla, quæ media fuere, ſilentio in-

Digitized by Google

uoluerunt, nec ad ſuarum actionum exitum peruenerunt. Nobis vero erit ſermo de eo proficuus, qui ab anteactis incipimus, & ad Viri poſtremas actiones narrationem dirigimus. *Vitam ſancti Ioannis Eleemonis ſcripſiſſe Sophronium & Ioannem habeo ex Leontio Cyprio in Supplemento Vitæ illius.* Ἤδη μὲν οὖν καὶ ἕτεροι φθάσαντες πρὸ ἡμῶν κάλλιστά τε καὶ ὑψηλότερα περὶ τούτου τοῦ ἀρχιερέως καὶ θαυμασίου ἀνδρὸς ἐφιλοσόφησαν, δυνατοὶ ὄντες ἔργῳ καὶ λόγῳ, λέγω δὴ Ἰωάννης καὶ Σωφρόνιος οἱ θεοσεβεῖς καὶ φιλάρετοι, καὶ τῆς εὐσεβείας ὄντες ὑπέρμαχοι. ἀλλ' ὅμως καὶ τοιοῦτοι τυγχάνοντες τῆς ἀξίας, καὶ αὐτοὶ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς ἀπελείφθησαν, καὶ ταὐτὸν πεπόνθασιν, οἱονεί τινες φιλόπονοι γεωργοὶ ἄμπελον εὐθαλῆ καὶ κατάκαρπον τρυγῶντες, ὅτι καταλείψουσι πάντως ἐκ τῆς τοῦ καρποῦ εὐλογίας, καὶ μὴ βουλόμενοι τοῖς κατόπισθεν αὐτῶν ἀκολουθοῦσι πτωχοῖς ἐπιρρωγολογουμένοις, τὴν ἄμπελον, ἐξ ὧν ἐσμὲν καὶ ἡμεῖς ἐλάχιστοι. εἰ γὰρ καὶ πάσῃ αὐτῶν δυνάμει οἱ πανόσιοι οὗτοι τὴν ἔγκαρπον ταύτην ἐλαίαν ἀληθῶς διὰ τῶν ἐν αὐτῇ πλουσίων ἐλαιῶν, τὴν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ, ὥς φησιν ὁ ὑμνῳδὸς Δαυὶδ πεφυτευμένην τρυγᾶν ζήλῳ Θεοῦ ἐπετήδευσαν· ἀλλ' ὅμως διέλαθεν αὐτοὺς ὁ πολὺς τῆς ἐλαίας καρπὸς, καὶ τὴν ἡμετέραν εὐτελῆ καὶ ψυχρὰν προθυμίαν προσδέξασθαι, ὡς τὰ δύο τῆς χήρας λεπτά. οὐ γὰρ ἐκείνους διαβάλλοντες, οὐδὲ ὡς δυνάμενοι τὴν αὐτῶν θεοδώρητον σοφίαν μιμεῖσθαι, τὰ τοῦ δικαίου κατορθώματα συγγραφῇ παραδοῦναι ἐσπουδάσαμεν. Iam enim & alij ante nos optima quæque ſublimiora de hoc Præſule, & admirando Viro philoſophati ſunt, qui opere & ſermone mirum in modum præſtabant, Ioannes & Sophronius pij & ſtudioſi, pietatiſque propugnatores. Verumtamen licet tales dignitate, Viri virtute inferiores fuere: & ſubiere laborem æque atque agricolæ induſtrij & diligentes, qui vitem fœcundam & fructibus vberem vindemiantes, omninò ex illius fructus benedictione, etiam nolentes iis, qui retro eos ſequuntur, pauperibus fructus decerpentibus, aliquid prætermittunt. Ex quibus nos quoque ſumus minimi. Licet enim totis viribus ſanctiſſimi hi verè hanc oliuam fructiferam, propter abundantes in ea oliuas in domo Dei, vt ait hymnodus Dauid, plantatam vindemiare diuino zelo ſtuduerunt, nihilominus fugit ipſos multus oliuæ fructus, Deo prouidente, noſtrum humile, ſegneque ſtudium accipere, quemadmodum Viduæ æra minuta duo. Neque enim eos criminantes, neque tanquam eorum à Deo donatam ſapientiam æmulari volentes, Iuſti facinora ſcripto traderet animum adjecimus. *Metaphraſtes ex his, nec non & Leontio ſua hauſit, dum ſcripto conſignat Eleemoſynarij Vitam. Videamus ergo quanam ratione, quæ illi de ſe dixerunt, ipſe referat & pertractet.* Σήμερον ὁ ταπεινὸς Ἰωάννης, εἶπεν, μισθὸν, οὐδ' ὑπό τινος οὐδένα διεκομίσατο, μὴ δ' ἔχω μικρόν τι καὶ τὸ τυχὸν ἐξίλασμα ὑπὲρ τῶν μεγάλων αὐτοῦ καὶ πολλῶν σφαλμάτων προσενεγκεῖν τῷ Χριστῷ· ὥσπερ γοῦν οὐδὲ ἀπαιτεῖ ποτε. ὁ πάνυ ἱερὸς Σωφρόνιος εἰς ὃ τὸ ῥηθὲν αὐτῷ ἐβούλετο, χαίρειν, ἔφη, σήμερον ἔδει, καὶ εὐθυμεῖν μακαριώτατε δέσποτα, ἀνθ' ὧν οὕτω τὴν πιστευθεῖσάν σοι ποίμνην ζῆν ἐν εἰρήνῃ παρεσκεύασας. Hodie humilis Ioannes mercedem nullam à quoquam retulit, nec habuit puſillam & vilem expiationem pro

Digitized by Google

magnis ſuis multiſque erratis, quam Chriſto offerret: quemadmodum nec vſquam aliàs. Sacer itaque Sophronius, in quem dictum direxerat, Gaudendum eſſe hodie, dixit, hilariterque diem traducendum, Beatiſſime Domine, propterea quod gregem tibi concreditum in pace viuere efficis, &c. *Scripſerat de Inuentione Capitis S. Ioannis Baptiſtæ Marcellus Archimandrita, ſcribit & Metaphraſtes; ſed Marcellus;* Ἀπεκαλύφθη δὲ μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν εἴδει ἀστέρος πυρὸς ἐμοὶ τῷ ἐλαχίστῳ ἀδελφῷ Μαρκέλλῳ κατὰ τὰ ὑποτεταγμένα ὁράματα πίστιν ἔχων. Reuelatum eſt autem cum timore & tremore in ſpecie ſideris ignei mihi minimo, fratri Marcello, ſecundũ ſubjectas viſiones fidem habens. *Et,* Κατηξίωσεν ἐμὲ τὸν ἑαυτοῦ δοῦλον Μάρκελλον θεατὴν γενέσθαι τῆς προκειμένης ὁράσεως. εἶδον γὰρ ἐν ὁράματι τῆς νυκτός. Dignatus eſt, me ſeruum ſuum Marcellum ſpectatorem fieri præſentis viſionis. Vidi enim in viſione noctis. *Metaphraſtes;* Μάρκελλός τις τὸν βίον ἐπιφανής, τὸν τρόπον θεοφιλής, ὃς καὶ μονῆς τῆς κατὰ τὸ Σπήλαιον καθηγεῖτο, κατά τινα νύκτα τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν ὄναρ τοιοῦτον ὁρᾷ, ὃς καὶ τὸ ὀφθὲν τοῖς ὑπ' αὐτῷ διηγεῖτο, οὑτωσὶ πρὸς λέξιν διεξιών. Marcellus quidam vita illuſtris, moribus pius, qui Monaſterio, quod in Spelæo eſt, præerat nocte quadam mediæ Ieiuniorum hebdomadis viſionem hanc intuetur, viſumque ſibi ſubjectis enarrabat hæc ad verbum enuncians. *Quæ itaque alij de ſeipſis in rerum geſtarum ſerie, dum ſcripto vitam aliorum enarrant, pronunciant, Metaphraſtes non ſibi, ac ſi ipſe loqueretur, quod Surius fecerat, ſed eorum perſonis, quando opus eſt, appingit; ſæpius etiam, nulla eorum facta mentione, rem ipſe meram veluti alius enarrat. Conferri poſſunt Vitæ Sanctorum ante Metaphraſtem ab Auctoribus Synchronis ſcriptæ, quæ certè adhuc ſuperſunt plurimæ, cum deſcriptis à Metaphraſte. Nihil ibi commune inuenies. Sua de ſe narrat Metaphraſtes, aliorum vt aliena & Scriptorum antiquorum propria, non facta, neque perſonas cum ſuis confundes, vt aliena proſequitur. Quare ceſſat dubitatio de illis Vitis, quæ ſub Metaphraſtæ nomine veniunt, ex ipſis tamen colligitur, alios non Metaphraſtem, fuiſſe illarum Scriptores. Adde etiam, ſi lubet, Vitam ſancti Euſtathij & ſociorum ante Metaphraſtem ſcriptam, cuius illud eſt principium.* Πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐκ φύσεως. *Scriptor in Proœmio refert, ſua ætate tantam illuxiſſe virtutem.* Οὐδὲν οὖν ἧττον προεθέμην προσθεῖναι τοῖς ἐγγράφοις τῶν ἀρχαίων ἀνδρῶν ἀνδραγαθήμασι, καὶ τὰ νῦν ἐν τοῖς καιροῖς ἡμῶν κατορθωθέντα πρὸς ὠφέλειαν μὲν τῶν ἀκουόντων, ἐπιστροφὴν δὲ τῶν φασκόντων μὴ δύνασθαι νῦν τοιαῦτα κατορθοῦσθαι, οἷα ἐν τοῖς παλαιοτέροις χρόνοις. Non minus itaque mihi propoſui aliis antiquorum præclarè geſtis, ſcriptoque mandatis addere, & quæ nunc hac noſtra ætate ſumma cum laude patrata ſunt, tum ad vtilitatem audientium, tum eorum conuerſionem, qui dicunt non poſſe hoc æuo talia abſolui, qualia antiquitus facta ſunt. *Cum ſuam ex eodem Metaphraſtes conſcriberet, nihil ſimile ſuis interſeruit, ſed alio proœmio appicto, cætera narrat de ſuo, vt fruſtra Scriptoris ætatem in Metaphraſtais quæras.*

Digitized by Google

Scripſeram in Diatriba mea alia quoque Metaphraſtæ ſcripta egiſſe, quæ tamen in Diatriba ante tranſmiſſa non habebantur. Ita eſt. Et planè in Diatriba egi abundè de illis. Illa tamen tranſmiſſa non ſunt, quod nec Diatriba ipſa integra, ſed tantum ea pars, in qua de ætate Metaphraſtæ, de qua per tuas percontatus fueras, agebatur. Agitur in ea de aliis Symeonibus, quorum memoria eſt apud veteres, vel recentiores aliquid Græcè ſcripſiſſe. Inter eos non infimum ſibi locum occupat Metaphraſtes, cuius pleraque examinantur: Vitæ etiam pleraque ab eo ſcriptæ à ſuppoſititiis ſecernuntur: Numeranturque alia ſcripta præter Vitas & Canones, quos Te vidiſſe in Menæis refers. Ea ſunt preces variæ, Orationes, ſiue Laudationes in Sanctos, Orationes Morales XXIV. *ex Diui Baſilij Operibus, Sententioſa Capita de ſuo* CXXXI. *ex ſancto Macario Ægyptio* CL. *Epiſtolæ, Carmina varij generis, Dioptra, quæ tamen in Pſelliana Diatriba perperam perquiruntur, vbi Pſelliana tantùm ſcripta numerentur: etſi neque illa omnia, cum poſt vulgatam Diatribam allatus mihi fuerit Codex Manuſcriptus, tineis, madoréque confectus, in quo multo plura ipſius Pſelli reperiuntur. Lege quæſo meæ Diatribæ paginam* 45. *&* 88. *Ibi inter alias Pſelli lucubrationes, Epiſtolam ad Xiphilinum de Chryſopœia pluribus videbis expreſſam.*

Ioſephus Methonenſis Epiſcopus aduerſus Marcum Epheſium Metaphraſtem vocat Iuniorem Theologum, *ex quo meritò quis dixerit, Symeonem Iuniorem Theologum, cuius Orationes tres & viginti, & alia Iacobus Pontanus Latinè edidit, eſſe Symeonem Metaphraſtem, qui denique factus ſit Monachus & Præpoſitus Monaſterij Sancti Mamantis. Et ſanè Græci Symeonem hunc quemadmodum ſolo Logothetæ nomine exprimunt, quia nempe Magnus aliquando Logotheta fuit, cur non & ſimiliter, omiſſo Metaphraſtæ nomine, tantum Theologum Iuniorem vocare alibi poſſint? Ad diſtinctionem Diui Nazianzeni, qui ante eum Theologi ſibi nomen vindicauerat. Cum de hoc fuſius in Diatriba de Symeonibus egerim, paucis me hic expediam. Verum eſt, Symeonem Iuniorem Theologum Monachum fuiſſe. Verum eſt Metaphraſtem ſub Logothetæ tantum nomine intelligi: malè tamen Iuniorem Theologum cum Metaphraſte confundit Methonenſis, aliquorum Codicum Manuſcriptorum auctoritate deceptus, qui Tractatulos Symeonis Præpoſiti Sancti Mamantis ſub hoc titulo notant.* Τοῦ Μεταφραστοῦ Κυρίου Συμεὼν, καὶ νέου Θεολόγου περὶ προσοχῆς, ἢ προσευχῆς. Metaphraſtæ Domini Symeonis & Iunioris Theologi de Attentione, ſiue Oratione. *Et,* Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ καὶ νέου Θεολόγου ἕτερα κεφάλαια. Symeonis Metaphraſtæ & Iunioris Theologi alia Capita. *Vt reliqua præteream, vnum eumdemque fuiſſe Symeonem Metaphraſtem & Symeonem Sancti Mamantis Præpoſitum tempora ipſa non ſinunt. Metaphraſtes viuebat ſub Leone Sapiente Baſilij filio, Sancti Mamantis Præpoſitus ſub Alexio Comneno, qui ejecto Botaniata Imperium occu-*

Digitized by Google

fueritcoronandus hic Vir admirabilis? Imò verò quibus non eſt iam coronatus, cùm ad Deum aſcenderit, & apud illos ducat choros, quorum mores & vitam conſcripſit? Nam vel in fine oſtendit qualem vitam egerit: non enim eum veluti abſciſſum aut diuiſum fuiſſe dicunt ij, qui viderunt, ſed videbatur, veluti à quodam vinculo liberatus, & hilari vultu ſe extendere adducentes Angelos, quo modo ſeipſum traderet illorum manibus, vt citò emigraret è corpore. Et ſic quidem eſt mortuus: omnes autem ſtatim copia ſummi odoris compleuit. Qui minutiora iſta proſequitur, non tacet maiora. Dices ex taciturnitate argumentum nihil concludere. At loquente eodem Metaphraſte in ætate prouecta, vxore & filiis impediebatur, quorum εὐημερίαν καὶ εὐπορίαν, felicem ſucceſſum & abundantiam, *inter alia promiſit ſenex ille Parius: quos etiam illi ſuperſtites fuiſſe nullus dubitauerit. Sic enim Deus amicorum ſuorum facta repenſat. De vxore cũ oppoſitum non aſſeratur, meritò quid dixeris? Vide omninò Pſelli in eundem Officium tibi iam à me tranſmiſſum. In eo ſane cum ſæpius de Monachatu, quando is fuiſſet, mentio inculcanda eſſet, inter non minimas illius laudes, altum ſilentium eſt: de omnibus aliis fortaſſe Pſellus verboſior eſt, quàm Lector vellet.*

Ioannes Caminiata Clericus & Cubuclesius Theſſalonicenſis, Leonis Sapientis Imperatoris Conſtantinopolitani temporibus florebat, genere nobilis, diuitijs affluens, cum Leo Tripolita ignominioſa fidei Chriſtianæ abjuratione infamis, potens claſſe, viriſque anno Mundi 6412. Chriſti 904. Theſſalonicam ſuo acceſſu, ac impetu disjectis muris inflammauit, & miſeris modis funeſtauit: viuos præter paucos Imperatoris ære redemptos, claſſi impoſitos captiuos ad Tripolitanos agros abduxit; inter eos non poſtremus fuit hic Ioannes cum patre, & vniuerſa familia, qui alienis pererrans regionibus ad Gregorium quendam doctum equidem & ſtudioſum virum, id impensè poſcentem, vniuerſam exciſæ patriæ Hiſtoriam non ineleganter proſecutus eſt: ita tamen omnia exequitur, vt non ſcribere, ſed pingere, ponereque ante oculos videatur. Næ ille durior adamante eſt, qui tantum ſibi imperare poterit, vt inter legendum lachrymas cohibeat, nec illis ſubjectas oculis chartas conſpergat? Tanta eſt in laceſſendis Chriſtianis Barbarorum immanitas, tanta in affligendo perdendoque humano genere efferata ſæuities, tanta in amoliendis ſacris ædibus peruerſitas. Hunc Ioannem de excidio Theſſalonicenſi, & alium Ioannem Lectorem, itidem Theſſalonicenſem de obſidione & excidio altero Theſſalonicenſi ſub Murate Turcarum Amera, & Conſtantinum Porphyrogennetam de Vita & rebus geſtis Baſilij Macedonis cum nonnullis alijs Græcè & Latinè, (ſi Deus dederit) vtilitati Reipublicæ Literariæ euulgabo.

Cinnamus, neſcio quo ſuo fato, à quibuſdam Sinnamus dicitur, reluctante apertiſſimè Vaticano Codice, ex quo exempla cetera exſcripta ſunt. Cinnamorum familia ad hac vſque tempora non contemnenda in Græcia agnoſcitur, Sinnamorum nulla eſt; quæ etiam ſi eſſet, cum illa

Hiſtoria Cinnamum præferat Auctorem, fruſtra operam ludunt, qui aliter proferunt, poſterioris exſcriptoris incuria decepti. Cinnamorum mentio habetur apud Pſellum Michaëlem;

Τοῖς ἐν τέλεσι, καὶ συνοιστωμβόροις,
Συγκλητικοῖς, ἄρχουσι τῆς Ἐκκλησίας,
Βάρδαις, Προκοπίοις τε, Κιννάμοις πλέον,
Ὀστιαρίοις, Ὑπομιμνήσκουσί τε,
Κλητοῖς, ἀκλήτοις, γνωρίμοις, ἀνωνύμοις,
Πρώτοις, μεγίστοις, ἐσχάτοις, παρεσχάτοις,
Ἐμοῖς ἀδελφοῖς καὶ φίλοις, καὶ συντρόφοις,
Τὰ πάντα μέγιστα τοῖς ὁμοῦ μεμυσηγμένοις.
Οὐ γὰρ διαιρεῖν βούλομαι τὰς ἀξίας,
Οὐδὲ φθόνου πρόσκομμα γίνεσθαι θέλω.
Εἷς εἰμὶ, καὶ κάτοιδα δεσπότην ἕνα,
Καὶ πάντας ὑμᾶς ὁμογνωμονήσαντας.

Viuebat is ſub Manuele Comneno, cuius res geſtas oculatus ipſe teſtis pluribus libris digeßit, quemadmodum & Ioannis Manuelis Patris. In Codice tamen Vaticano principium ſeptimi nec vltra legitur: Quod inde factum exiſtimo, quod ille Codex exſcribebatur, cum Conſtantinopolis terra, marique obſeſſa, tormentis bellicis à Mahumetanis oppugnabatur, vt exſcriptor in margine adnotauerat. Dei poſtmodum iuſto indicio Vrbe hoſtibus tradita, exſcriptio quoque illa poſt aliquot paginas finem habuit, vel expugnatione Vrbis, vel infortunio, vtinam non cade, exſcriptoris interturbata. Quidquid tamen ſit, Auctor elegans eſt, ſi quis alius; formulis dicendi peregrinis ſæpius vtitur, figuris ex Sophiſtarum penu. Periodi illi conciſa, plena, niſi cum compoſitionis nouitate aſperantur & obſcurantur. Totum ſe, vt verbo extricem, ad Procopium componit. Et mirum eſt inter tot alios poſterioris ſæculi Scriptores, tumultuariè in dicendo, ſcribendoque delirantes, hunc tantum ſapuiſſe. Nonnemo dixerit eum nimium ſibi indulſiſſe in enarrandis rebus Græcorum, quas maiores, quam erant, fecerit. His tamen reſpondebit Thucydides. Μέχει τοῦδε ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοι εἰσὶ περὶ ἑτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαί τι, ὧν ἤκουσε. τῷ δὲ ὑπερβάλλοντι αὐτῶν φθονοῦντες ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν. Eatenùs tolerabiles ſunt alienæ laudes, quatenùs ſe ipſum quoque parem arbitratur alicui illarum aſſequendæ: quibus verò imparem, iis inuident, fidemque non habent. *In Pontifices Romanos, cum ſeſe tulerit occaſio, ſemper, & acriter intemperans eſt: Sed hæc æquius alij examinabunt.*

Accepi Marianæ pietatis Græcorum primam partem integram. Gratias ago immortales; excitabo me ad illam lectione tam ſuaui & docta, notiſque eruditiſsimis velut lapillis gemmeis vtique inſperſa. Ne ſuccumbas oneri quæſo, in tanta temporum noſtrorum calamitate. Mariana ipſa pietas tuos in laborioſiſsimo negotio maximis ſubſidiis conatus ſuffulciet. Nunciatur mihi iam finē habuiſſe ſyntagma meū de Conſenſione per-

Digitized by Google

petua Eccleſia Occidentalis atque Orientalis cum Diſſertationibus meis, altera de Dominicis & Hebdomadibus Græcorum; alterâ de Miſſa Præſanctificatorum Amſterlodami ſiue Coloniæ editum. Romæ nondum viſum eſt. Vale Vir præſtantiſſime, & me tui obſequentiſſimum, vt facis, ama. Romæ CIↃ IↃCXLVIII. *Septembris* XXV.

Alius à Metaphraſte eſt Symeon Præfectus Monaſterij ſancti Mamantis in Xerocerco. Quidquid illos confundant Ioſephus Methonenſis & Gretſerus, vt ſupra indicaui. Cetera prætereo, tempus, quo vixerit Præfectus ſancti Mamantis, tantum examino. Siue enim floruerit anno ab orbe condito 6200. vt vertit Pontanus in ipſius Symeonis Oratione 13. *Diabolum eſſe noſtrum hoſtem annis iam plus ſexies mille ducentis*, qui fuerit noſtræ ſalutis 692. ſiue anno 6600. Chriſti 1092. vt habent omnes Codices Græci Manuſcripti in eadem Oratione expreſſe: Αὐτὸς δὲ ἑξακισχιλίοις καὶ ἑξακοσίοις, καὶ ἐπέκεινα τούτων ἔτεσι διαμείνας ἀεὶ πολέμιος τῶν ἀνθρώπων ἄδηλος καὶ κρύφιος. *Sexies mille ſexcentis, & amplius annis ſemper perſiſtens hoſtis hominum ignotus atque occultus.* A Symeonis Metaphraſte ætate abeſt quam longiſſimè, qui circa tempora Leonis Baſilij filij ætatem agebat circa annum Domini 886. Et inania planè ſunt quæ afferuntur, Symeonem hunc ipſis Iconomachorum temporibus, vel certè poſt ipſa vixiſſe, ſub Leone Iſaurico & Copronymo: vel certè ſub Leone Armeno, Michaële Balbo, & Theophilo, qui omnes cum Imaginibus bella geſſere. Næniæ præterea ſunt, quæ ad Symeonis probandam ætatem ex Menologiis Græcorũ die 20. Nou. referunt, Gregorium Decapolitanum multa ab Iconoclaſtis perpeſſum veniſſe Conſtantinopolim: Καὶ Συμεῶνα τὸν ὁμολογητὴν καὶ ἱεροφόρον ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων εὑρὼν ἐγκλεισμένον. *Et Symeonem Confeſſorẽ reperiſſe incluſum in carcere propter ſacras Imagines*: Nihilq; vetare Symeonem iſtum à Gregorio aditum eſſe eum ipſum, quem quærimus, cum ipſe in exilium ſe projectũ eſſe duobus locis teſtetur; vno, in Orationib. altero, in Commentationib. tametſi cauſam taceat. De Martyrio quoque Stephani Iunioris loqui tanquã de re planè ſuo æuo recenti: Licet enim qui ſub Iuſtiniano Rhinotmeto viuebat anno Domini 692. potuerit adhuc in viuis eſſe, cum Leo Iſaurus imperium occupauit, annos poſt Rhinotmetum viginti quinque; & ſi diuturniorem quoque vitam duxiſſet, Copronymum ipſum attingere annos poſt eundem Rhinotmetum quadraginta nouem, certè ſub Leone Armeno & Balbo, & Theophilo ipſe ætatem protraxiſſe, niſi inſanire velimus, non potuit annos poſt Rhinotmetum 137. & Stephani Iunioris ob defenſionẽ ſacrarum Imaginum interfecti meminiſſe.

Symeon Præfectus Monaſterij S. Mamantis, eiuſque ſcripta.

Quare exploſo primo hoc numero, ad illum, quem Codices Græci repræſentant, apertiſſimè recurrendum eſt. Hunc nempe Symeonem Anno Mundi 6600. Chriſti 1091. infra etiam nonnullos alios, ne temerè illud ἐπέκεινα projectum eſſe aſſeramus, vixiſſe, Metaphraſte recentiorem annos minimum 200. ſub Alexio Comneno,

Digitized by Google

qui poſt Nicephorum Botoniatem Imperium occupauerat ante Ioannem & Manuelem Comnenos. Verùm ſi in hoc negotio aliquis conjecturæ locus dandus eſt, dixerim, hunc ſcriptorem his, quos ipſe recenſet, annis antiquiorem fuiſſe; numerum verò integrum vſurpaſſe, quem poſteà aduerbio illo ἐπέκεινα moderatus eſt, quod non tantum annos ſequentes, ſed præeuntes etiam ſexcentis illis innuere valet; cum ex vi ſuæ ſignificationis tam anteriores, quam ſubſequentes indicet, ſenſumque illorum verborum eſſe, diabolum clàm ſemper & ſubdole aduerſatum eſſe hominibus ab orbe ipſo condito ad annum ferè ſex milleſimum ſexcenteſimum imminentem. Hinc ipſe illius ætatē ſtatuo an. 1051. vel circiter ſub Iſaacio Comneno & Ducis.

Illud mihi adhuc probandum maximo argumento ſit Nicetas Stethatus, qui cum Michaële Cerulario Patriarcha Conſtantinopolitano, imperante Conſtantino Monomacho, multis eſt in Latinos inuectus. ideoque volumen illius exuſtum anno 1054. in huius Symeonis de diuinis Laudibus librum præfatur, refertq; ſe illius Diſcipulum fuiſſe. Ταῦτα καὶ ἡμεῖς ὡς αὐτῷ μαθητευθέντες, καὶ τὸ ὕψος, καὶ βάθος καὶ πλάτος τῆς αὐτοῦ σοφίας εἰδότες διὰ τῶν εἰρημένων καὶ τοῦ παρόντος λόγου τῶν πάντη χυντερῶν καὶ ἀμύστων διαστέλλομεν, καὶ ἀνέκφορα τούτοις εἶναι βουλόμεθα. *Hæc nos tanquam ab eo edocti, & ſublimitatem & profunditatem & latitudinem illius ſapientiæ cognoſcentes per hæc dicta, & præſentem ſermonem ab idiotis omninò, & penitus harum rerum ignaris ſeparamus, & occulta eſſe illis volumus.* Et infra. Ἐπεὶ δὲ πρὸς τοσοῦτον ὕψος ἀνήχθη ἡ θεία τῷ ὄντι καὶ καθαρωτάτη ψυχὴ τοῦ καθηγεμόνος ἡμῶν, καὶ τοιούτων ἐμφάσεων ἠξιώθη. *Quandoquidem verò ad tantam ſublimitatem vere diuina & puriſſima anima Præceptoris noſtri euecta eſt, & ſimilium illuminationum digna effecta.* Et, Ταῦτα τοίνυν διὰ τοὺς φθόνῳ πρὸς τὰ καλὰ καὶ ἀπιστίᾳ καὶ ἀγνωσίᾳ κεκρατημένους ἡμῖν προετέθη τῶν ἐρωτικῶν καὶ θείων ὕμνων τοῦ διδασκάλου. *Hæc igitur propter eos, qui aduerſus bona, inuidentia, incredulitate & ignoratione detinentur, ex diuinis Amoribus ac Laudibus Præceptoris à nobis præpoſita ſunt.* Sic Diſcipulus de Præceptoris ſcriptis. Quare certo certius concludendum videtur hunc Symeonem, vel iiſdem cum Niceta temporibus, vel paulo ante ſcripſiſſe: ne cogamur dicere Diſcipulum ætate antiquiorem Magiſtro, vt planè cogeremur, ſi anni ſexcenti integris perfectíſque, tum cum illa ſcriberet Symeon, fuiſſent: aliàs affirmandum eſſet, Nicetam ἑκατόνγεν fuiſſe, cum Præfationem illam dictaret. Nam illum 1054. ætate prouecta fuiſſe & ſcripta illius, & auctoritas, & iudicium, in quo ipſe condemnatus eſt, planè probant. Si ſexcenteſimum addas, addentur vitæ Nicetæ anni 18. tum cum adhuc viuens, florenſque ſcriberet Symeon, cuius vlterioris vitæ annos ad obitum ipſum, ſi reliquis connumeres, Nicetam centenario maiorem cum præfaretur, habebimus; quod niſi aliunde probetur, ipſe non ita facile crediderim.

Dictus eſt Theologus Iunior, vt notant Gretſerus & Poſſeuinus, vt à Gregorio Nazianzeno diſtingueretur. Sic Stephanus Iunior Martyr ſub Copronymo ad diſtinctionem Protomartyris Stephani, Theodoſius Iunior, Valentinianus Iunior, reſpectu ad eiuſdem nominis Anteceſſores. De ſancto Mamante, & Xerocerco, quod in Xylocercum immutant, déque Hegumeno in *Principem* ab Hæreticis mala fide verſo, vide eoſdem. Mihi ſingula & minutiſſima quæque examinare operæpretium non videtur.

Huius Orationes triginta tres de Fide & Moribus tum Chriſtianis tum Monaſticis. Librum item diuinorum Amorum, ſiue Laudum ſacrarum, necnon Capita Moralia ducenta duodetriginta quæ Græcè ϖρακτικὰ & θεολογικὰ ſunt inſcripta, è Bauarica & Auguſtana Bibliothecis ſimul collata Iacobus Pontanus ex Græcis Latina fecit, & Ingolſtadij cum aliis Auctoribus ab ſe è Græco in Latinum conuerſis edi curauit apud Adamum Sertorium anno 1603. Iacobus Gretſerus addidit Notas, in iiſque præfatus eſt. Acceſſit cuiuſdam Scholaſtici Dialogus de Deo ad eundem Symeonem.

Vt tamen Lectori ſatisfaciam, apponam hîc ſuo ordine, quæ ipſe in variis Manuſcriptis Codicibus obſeruaui; edita Latinè ab ineditis notans, vt quæ fuerit huius Auctoris in ſcribendo facilitas, alij quoque, me præeunte, ſine labore internoſcant. Sit igitur,

I. Περὶ ἀγάπης, καὶ τίνες εἰσὶ τῶν πνευματικῶν ἀνδρῶν αἱ ὁδοὶ, καὶ αἱ πράξεις· καὶ μακαρισμὸς πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν ἀγάπην ἐξαίρετον. P. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, θέλω πρὸς ὑμᾶς λαλεῖν τὰ συντείνοντα πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς.

II. Περὶ τοῦ φεύγειν τοὺς λοιμοὺς καὶ φθορεῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοὺς λόγους αὐτῶν ἀποπέμπεσθαι, καὶ πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς ἀναστῆναι. Ἔτι δὲ καὶ περὶ τοῦ δεῖν σκοπεῖν, εἰ τὰ τῶν μακαρισμῶν τοῦ Χριστοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἔχομεν· καὶ περὶ δακρύων, καὶ κατανύξεως. P. Πᾶς ὅστις εὑρεῖν βούλεται τὸν Θεὸν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν. Inter editas per Pontanum Num. xxviii.

III. Περὶ τοῦ ὅτι χρὴ καλῶς ὑποτάσσεσθαι, καὶ μὴ ἐπιλανθάνεσθαι τῶν συνθηκῶν, ὧν πρὸς Θεὸν συνεθέμεθα· καὶ ὅτι οὐ δεῖ γογγύζειν ἐπὶ ταῖς παννυχίσιν ἀγρυπνίαις τῶν ἑορτῶν. P. Ἀναμνησθέντες τῶν τοῦ Θεοῦ προσταγμάτων, οὕτω λεγόντων, Μὴ κρίνετε.

IV. Περὶ μετανοίας καὶ κατανύξεως, καὶ ἐκ ποίων ταύτην ἔργων κτήσασθαι δυνατὸν, καὶ ὅτι ἄνευ δακρύων ἀδύνατον εἰς καθαρότητα καὶ ἀπάθειαν ἐλθεῖν τινά. P. Ἐπειδήπερ πατέρες καὶ ἀδελφοὶ, τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στουδιάτου τῶν θεοπνεύστων. Habetur inter editas Latinè per Pontanum Numero xxxii.

V. Περὶ μετανοίας, καὶ ὅτι οὐκ ἀρκεῖ ἡμῖν ἡ τῶν ἐνόντων μόνον διάδοσις, καὶ ἡ ἀπογύμνωσις τῶν ὑπαρχόντων εἰς κάθαρσιν ψυχῆς, ἐὰν μὴ καὶ τὸ πένθος κτησώμεθα· καὶ περὶ τῆς τοῦ Ἀδὰμ ἐξορίας, καὶ ὅτι, εἰ μετενόησε παραβὰς, οὐκ ἂν τοῦ παραδείσου ἐξέπεσεν· καὶ οἷον ἀγαθὸν εἰργάσατο αὐτῷ ἡ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν μετάνοια. Καὶ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρουσίας, καὶ τῆς τῶν ἁμαρτωλῶν κατακρίσεως. Καὶ πρὸς τῷ τέλει ἔλεγχος τῶν ἐν κακίᾳ καὶ ὑποκρίσει ζώντων. P. Καλὸν ἡ μετάνοια, καὶ ἡ ἐξ

αὐτοῦ γινομένη ὠφέλεια. Habetur in editis Num. xxxiii.

VI. Περὶ ἐργασίας πνευματικῆς, καὶ τίς ἐστιν ἡ ἐργασία τῶν πάλαι ἁγίων· καὶ πῶς ταύτην κατορθοῦντες δυνάμεθα, ἵνα καὶ μέτοχοι ὥσπερ ἐκεῖνοι τοῦ παναγίου γενώμεθα Πνεύματος. P. Ἐπειδή περ μεγάλα τινὲς οἰόμενοι περὶ ἑαυτῶν ὡς ἐν ὤφελον. In editis est. Num. viii.

VII. Περὶ προσπαθείας τῆς εἰς τοὺς συγγενεῖς, καὶ τίς ἡ ἀπάτη αὐτῆς· καὶ εἰς οἷον βόθρον καὶ δεσμὸν κατάγει τοὺς κρατουμένους ὑπ' αὐτῆς· καὶ περὶ ὑπογνώσεως, καὶ τῆς ἐν ταύτῃ διαφορᾶς· τί ἐστι τὸ, Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται. P. Ὡς ὠφελόν γε αἰεὶ σιωπᾶν ἠδυνάμην, καὶ τὰ ἐμαυτοῦ κακὰ ἀποκλαίεσθαι.

VIII. Περὶ θείας ἀγάπης, καὶ τίς ἡ ταύτης ἐνέργεια· καὶ ὅτι ἐὰν μὴ διὰ σπουδῆς ἐντεῦθεν ἤδη τῆς τοῦ Πνεύματος μεθέξεως γενώμεθα μέτοχοι, οὐδὲ πιστοὶ καὶ Χριστιανοὶ δυνάμεθα εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ υἱοὶ καὶ τέκνα Θεοῦ χρηματίσομεν. P. Εἰ ὁ τὴν ἀρετὴν ὑποκρινόμενος πρὸς ἀπάτην πολλῶν.

IX. Περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ τίς ἐστιν ὁ πεινῶντα τὸν Θεὸν τρέφων, καὶ διψῶντα ποτίζων, καὶ καθεξῆς, καὶ πῶς τοῦτο τινὶ κατορθωθήσεται. καὶ ὅτι εἰ μή τις καὶ ἐν αὐτῷ ταῦτα πάντα ποιήσας καὶ θρέψει, καὶ ποτίσει Χριστὸν, οὐδὲν ὠφεληθήσεται ἐκ τοῦ ταῦτα μόνον ποιεῖν εἰς τοὺς πένητας, ἑαυτὸν δὲ ἄτροφον καὶ γυμνὸν παρορᾷν τῆς δικαιοσύνης τοῦ Χριστοῦ. P. Ἔδει μὲν μὴ τολμᾷν με πρὸς ἡμᾶς ὅλως φθέγγεσθαι.

X. Περὶ μετοχῆς Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἁγιωσύνης, καὶ θείας ἀπαθείας· καὶ ὅτι ὁ ἀγαπῶν τὴν ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὐδὲν ἐκ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν ὠφελεῖται, κἂν πάσας κατώρθωκεν. P. Οὐχ ὁρᾶτε πῶς οἱ τῷ ἐπιγείῳ βασιλεῖ παρεστάμενοι, αὐτοί τε δόξαν ἡγοῦνται.

XI. Ὅτι οὐ χρὴ τὸ τῆς νηστείας ὠφέλιμον ἐν τῇ πρώτῃ καὶ μόνῃ τῶν νηστειῶν ἑβδομάδι σπουδαίως τηρεῖν, καὶ ἀσπάζεσθαι· ἀλλὰ τὴν ἴσην καὶ τὴν αὐτὴν σπουδὴν ἐν πάσαις ταῖς ἑβδομάσι τῶν νηστειῶν ἀναγκαῖον τοῖς σπουδαίοις διατηρεῖν. P. Ἴδει μὲν ἡμᾶς τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ τὰ νῦν μέλλοντα ῥηθήσεσθαι.

XII. Περὶ ἐγκρατείας καὶ ὑπομονῆς εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ἀρετῶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς νηστείας· καὶ περὶ σιωπῆς, καὶ ὅπως δεῖ ἐν πάσῃ τῇ νηστείᾳ διάγειν τοὺς ἀγωνιζομένους ἐν ἀληθείᾳ. P. Ἐγὼ μὲν καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι ἐκ πλημμελοῖς, καὶ ῥαθύμου προαιρέσεώς τε καὶ διαθέσεως.

XIII. Περὶ τῆς Χριστοῦ Ἀναστάσεως, καὶ ὁποία τίς ἐστιν, ἢ πῶς ἐν ἡμῖν γίνεται ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν αὐτῇ ἡ ἀνάστασις τῆς ψυχῆς· καὶ τί τὸ μυστήριον ταύτης τῆς Ἀναστάσεως. P. Ἤδη τὸ Πάσχα ἡ χαρμόσυνος ἡμέρα, ἡ πάσης εὐφροσύνης καὶ θυμηδίας.

XIV. Περὶ μετανοίας καὶ ἀρχῆς βίου μοναδικοῦ, καὶ πῶς τις ὁδῷ καὶ τάξει προβαίνων εἰς ἀρετὴν ἐν τῇ τῶν ἐντολῶν ἐργασίᾳ εἰς τελειότητα ἔρχεται. P. Ἄνθρωπος ὁ πάντων καταφρονήσας τῶν ὁρωμένων καὶ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς ψυχῆς. Inter editas Num. xxvi.

XV. Περὶ ἐμπαθοῦς καὶ ἀπίστου καὶ πονηρᾶς διαθέσεως· καὶ τίς ἡ ἕνωσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός· καὶ τίνα τρόπον ἐν αὐτοῖς αὐτὴ γίνεται. καὶ πρὸς τὸ τέλος καταδρομὴ τῶν ἀναξίως κατατολμώντων τῆς ἀρχιερωσύνης. P. Ἀεὶ μὲν ἀλλήλοις ἀντίκειται τῷ φωτὶ τὸ σκότος, τῇ πίστει ἡ ἀπιστία. Est in editis Num. xxvii.

Digitized by Google

XVI. Περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τίς ἡ θεωρία τῶν μυστηρίων αὐτοῦ, καὶ ὅπως τοῖς καθαροῖς τῇ καρδίᾳ ἀποκαλύπτονται· καὶ διήγησις ἐκ προοιμίων ἐπωφελὴς περί τινος ὑποτακτικοῦ λαβόντος Πνεῦμα ἅγιον ταῖς εὐχαῖς τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ πατρός. Ρ. Νεώτερός τις διηγήσατό μοι λέγων, ὅτι ὑποτακτικὸς τυγχάνων πατρὸς τιμίου.

XVII. Περὶ θεωρίας καὶ ἀποκαλύψεως, καὶ πεφωτισμένης ψυχῆς· καὶ ὅπως ὁ ὑπὸ τῆς ἀγάπης κατασχεθεὶς τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς βάθος ταπεινοφροσύνης ἐλάσας ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου. Ρ. Πολλὴ ἡ συγκατάβασις, καὶ ἡ φιλανθρωπία Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους· διὸ καὶ ἐκπληττόμενος.

XVIII. Περὶ μεθόδων τοῦ πονηροῦ, ὧν ὑποβάλλει τοῖς κουφοτέροις καὶ φιλοπρωτεύουσιν, ὁπόταν ποιμὴν ἐξ ἀνθρώπων γίνεται. Καὶ ὅτι χρὴ τοὺς μὲν ἀναξίως ἐπιπηδῶντας τῇ ἀρχῇ πάσῃ κωλύειν σπουδῇ, τοὺς δὲ πνευματικοὺς καὶ ἁγίους συνωθεῖν καὶ συνεργεῖν· καὶ πρὸς τῷ τέλει πρὸς τὸν ποιμένα. Ρ. Εἰ λαοῦ καὶ ποίμνης ἡγούμενος κατεστάθης, σκόπησον καλῶς.

XIX. Ὅτι οὐ χρὴ ἐπὶ μόνοις τοῖς λόγοις καὶ ταῖς ὑποσχέσεσι θαῤῥεῖν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων τὸ πιστὸν βεβαιοῦσθαι τῶν λόγων αὐτῶν· καὶ οἵα τίς ἐστιν ἡ τῶν ἀληθινῶν διδασκάλων διάθεσις, καὶ ἀγάπη πρὸς τοὺς μαθητευομένους αὐτοῖς, καὶ ὁποῖα τὰ σπλάγχνα, καὶ ἡ φροντὶς αὐτῶν, καὶ ὅπως ὑπὲρ αὐτῶν ἐντυγχάνωσι τῷ Θεῷ. Ρ. Τὴν ἀρχὴν τῆς ὑμετέρας πρός με φιλίας γινώσκει ἕκαστος.

XX. Περὶ ἀποταγῆς καὶ ἐκκοπῆς θελήματος, πρὸς τοὺς αἰτήσαντας γράψαι αὐτοῖς, πῶς ὀφείλει τις τὸν ἀσκητικὸν διανύσαι βίον, καὶ ὅτι καλὸν ἐπὶ τούτῳ ἐμπείρῳ χρήσασθαι ὁδηγῷ, ἤγουν πνευματικῷ πατρὶ εἰς τὸ μαθεῖν τὰ τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆς ἀσκητικῆς τέχνης τὴν δυσκατόρθωτον ἐργασίαν. Καὶ περὶ πίστεως τῆς εἰς τοὺς Πνευματικοὺς πατέρας, καὶ θεωρίας φωτὸς, ὑφ' οὗ πᾶσα φωτιζομένη ψυχὴ προκόπτει εἰς ἀγάπην Θεοῦ. Ρ. Ἀγαπητοί μου καὶ περιπόθητοι ἀδελφοὶ, πολλάκις ἠθελήσατε λόγον ὠφελείας ἀκοῦσαι.

XXI. Περὶ μνήμης θανάτου, καὶ οἷον ἀγαθὸν τέλος δέδωκεν ὁ τρισόλβιος αὐτοῦ ἀδελφὸς Ἀντώνιος, καὶ πρὸς τῷ τέλει ἐπιτάφιος πρὸς αὐτόν. Ρ. Εὔχομαι τῷ ἐλεήσαντί με Θεῷ, τῷ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας πάντων.

XXII. Περὶ πίστεως καὶ διδασκαλίας. περὶ τῶν λεγόντων μὴ εἶναι δυνατὸν ἐν μέσῳ τῶν βιωτικῶν τὸ τέλειον φθάσαι τῶν ἀρετῶν· καὶ διήγησις ἐκ προοιμίων λίαν ἐπωφελής. Ρ. Καλὸν ἡμᾶς ἀνακηρύττειν πάντας τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

XXIII. Περὶ μετανοίας καὶ φόβου Θεοῦ, καὶ ὁποῖον ἀγῶνα ἔχει ψυχῆς καὶ πόνον καρδίας ὁ μετὰ συντετριμμένου τοῦ σώματος μετανοῶν, καὶ τίνα εἰσὶν ἃ λέγει, καὶ πρὸς τὸν Κύριον εὔχεται. Ρ. Ἀκούσατέ μου τὸν λόγον υἱοί μου ἔσχατοι, ἀγαπητοί μου, περιπόθητοί μου.

XXIV. Περὶ γνώσεως πνευματικῆς, καὶ ὅτι ὁ ἐγκεκρυμμένος τοῦ πνεύματος θησαυρὸς ἐν τῷ γράμματι τῆς θείας γραφῆς οὐ πᾶσιν εὔδηλός ἐστι, καὶ τοῖς βουλομένοις· ἀλλὰ μόνοις τοῖς τὸ διανοίγοντα τὸν νοῦν κτησαμένοις εἰς τὸ συνιέναι τὰς γραφάς. Ρ. Ἔοικεν ἡ πνευματικὴ γνῶσις οἰκίᾳ τινὶ μέσον τῆς κοσμικῆς καὶ ἑλληνικῆς γνώσεως κατεσκευασμένῃ. Habetur inter editas Num. xix.

XXV. Περὶ ἀλλοιώσεως ψυχῆς τε καὶ σώματος τῶν ἐξ ἀέρος, τῶν ἐκ στοιχείων, τῶν ἐκ βρωμάτων, καὶ τῶν δαιμόνων ἐπιγινομένων ἡμῖν. Ρ. Ὀφείλει ὁ μοναχὸς μὴ μόνον τὰς ἐν τῇ ψυχῇ γινομένας ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὰς ἐπίστασθαι, καὶ νοεῖν. Eſt inter editas Num. xiix.

XXVI. Περὶ ἀρχῆς βίου ἐπαινετοῦ καὶ σωτηρίου ἁρμοζούσης τοῖς ἄρτι τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ ἀποτασσομένοις, καὶ πρὸς τὸν μοναδικὸν ἀποτρέχουσι βίον· καὶ διδασκαλία εἰς Ἀρχαρίους λεπτομερεστάτη. P. Πᾶς ἄνθρωπος ὁ ἄρτι τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ πᾶσιν ἀποταξάμενος.

XXVII. Περὶ τοῦ μὴ ἀμελῶς ἔχειν πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν, μηδὲ καταφρονεῖν μιᾶς καὶ μόνης αὐτῶν, ἀλλ' ἀγωνίζεσθαι τηρεῖν ὁμοῦ πάσας, ἵνα μὴ ὡς καταφρονηταὶ ἔξω τοῦ νυμφῶνος ἀποκλεισθῶμεν· καὶ περὶ τοῦ ὑπομένειν γενναίως τοὺς πειρασμούς. P. Οὐκ ἀκούσατε τοῦ Κυρίου, καὶ τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ βοώντων, Ἐάν τις φησὶ τὸν νόμον ὅλον φυλάξῃ.

XXVIII. Περὶ τῆς ἐκ τοῦ Πνεύματος ἐγγινομένης τοῖς ἀγωνιζομένοις καὶ περὶ τοῦ θανάτου ζωοποιοῦ νεκρώσεως, καὶ ὅτι οἱ ἐν τῇ χάριτι ὑπὸ τοῦ νόμου γενόμενοι, τὴν τοῦ θείου φωτὸς χάριν γνωστῶς ἐν ἑαυτοῖς λαμβάνουσιν. οἱ γὰρ μὴ λαβόντες ἤδη τοῦτο τὸ φῶς κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν, μηδὲ καθορῶντες αὐτὸ, ἔτι ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ νόμου εἰσὶ, καὶ κριθήσονται ὑπ' αὐτοῦ. καὶ ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἱερέα, τὸν δεσμεῖν καὶ λύειν ἄνωθεν λαβόντα τὴν ἐξουσίαν. καὶ ὅτι τῷ ἀληθῶς ἱερουργοῦντι, καὶ ὑπὸ τοῦ θείου καταλαμπομένῳ φωτὸς πάντες κατάδηλοι· αὐτοί τε οἱ Πνεύματι περιπατοῦντες Θεοῦ, καὶ οἱ μήπω τὸν χοϊκὸν ἐκδυσάμενοι ἄνθρωπον. P. Βλέπετε πῶς ἀκούετε· φησὶ γὰρ ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς, Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς. ἵνα τί φησιν.

XXIX. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν λέγειν, ὅτι ἀδύνατόν νῦν εἰς ἄκρον ἐλθεῖν ἀρετῆς τὸν βουλόμενον καὶ τοῖς πάλαι ἁμιλληθῆναι ἁγίοις· καὶ ὅτι πᾶς ὁ διδάσκων τῶν θείων γραφῶν ἐναντία, νέαν αἵρεσιν τοῖς πειθομένοις αὐτῷ δογματίζει. P. Πολλοὶ καθεκάστην λέγουσιν ὧν ἀκούομεν καὶ ἡμεῖς λεγόντων. In editis xxx.

XXX. Περὶ μετανοίας, καὶ ἀρχῆς ἐπαινετοῦ βίου· ὅπως δεῖ τὸν μετανοοῦντα καθεκάστην ποιεῖν, ἐν ᾧ καὶ περὶ δακρύων ἅμα καὶ κατανύξεως. P. Ἀκούσατέ μου τῶν λόγων τὴν δύναμιν, καὶ ὡς εἰς ἀγαθὴν οὖσαν ὑμῖν συμβουλὴν προσδέξασθαι ἀσμένως αὐτήν.

XXXI. Περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἕκαστον αὐτὸν ἐπισκέπτεσθαι, καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐπιμελῶς ἐρευνᾶν· καὶ πῶς τὰ ἑαυτοῦ ἀντιπαρατεθῆναι χρὴ ταῖς ἐντολαῖς τοῦ Χριστοῦ. P. Ἐν τῇ προλαβούσῃ κατηχήσει διὰ τὸ μὴ τὸν λόγον μηκύνειν ἐπὶ πολὺ τὰ κατηχηθέντα τότε ἐλλιπῆ κατελίπομεν.

XXXII. Περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι ὁ λέγων μὴ δύνασθαί τινα κατὰ τὴν παροῦσαν γενεὰν ἐν μετοχῇ τοῦ ἁγίου γενέσθαι Πνεύματος, ἀλλὰ καὶ ὁ διαβάλλων τὰς ἐνεργείας τοῦ Πνεύματος, καὶ τῷ ἐναντίῳ ταύτας ἐπιφημίζων, αἵρεσιν νέαν εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν ἀνακαινίζει. P. Πᾶσα ἁμαρτία φησὶ τὸ ἱερώτατον λόγιον τοῦ Σωτῆρος ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· τῷ δὲ εἰς Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

XXXIII. Περὶ μετοχῆς Πνεύματος ἁγίου, καὶ ὅτι ἀδύνατον ἄλλως βεβαιωθῆναι τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, εἰ μὴ δι' ἐπιδημίας τοῦ Πνεύματος, οὗ χωρὶς οὐδεὶς πρὸς ἀρετὴν κατευθύνεται, οὐδὲ ἄλλους ὠφελεῖν δύναται, ἢ ἀλλοτρίοις δέχεσθαι λογισμούς. P. Πῦρ ἐστιν ὁ Θεὸς, καὶ τοῦτο παρὰ πάσης τῆς θεοπνεύστου.

XXXIV. Ὅτι οὐκ ἀκίνδυνον τὸ διδόμενον ἡμῖν παρὰ Θεοῦ τάλαντον κατορύττειν. χρὴ γὰρ δημοσιεύειν αὐτὸ, καὶ τοῖς πᾶσιν ὑποδεικνύειν, καὶ τὰς εὐεργεσίας Θεοῦ εὐγνωμόνως ἀνακηρύττειν εἰς τὴν τῶν ἀκουόντων ὠφέλειαν, κἂν τινες ἀπαρέσκονται. P. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, καὶ τέκνα ἐν Χριστῷ, τί πρὸς τὰ κατηχηθέντα παρ' ἡμῶν ἐν διαφόροις πολλάκις λόγοις ὑπενοήσατε.

XXXV.

Digitized by Google

XXXV. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ὧν ἠξίωται δωρεῶν, καὶ εἰσήγησις ὅπως τοῖς ἐκκεκαθαρμένοις τῇ καρδίᾳ Θεὸς ἀεὶ ἐπιφαίνεται. καὶ ἐν ποίοις τοῖς πράγμασι καὶ γνωρίσμασιν. Ρ. Εὐχαριστῶ καὶ προσκυνῶ, καὶ προσπίπτω σοι Κύριε τοῦ παντὸς, καὶ παντάγιε βασιλεῦ.

XXXVI. Μερική τις φυσιολογία περὶ τῆς τοῦ κόσμου κτίσεως, καὶ τῆς πλάσεως τοῦ Ἀδάμ. Ρ. Ἀλλὰ μὲν οὖν ἀπολογήσασθαι καὶ εἰπεῖν ἔδει πρὸς τοὺς ἀντιδιατιθεμένους ἡμῖν.

XXXVII. Περὶ τῆς παραβάσεως καὶ ἐξορίας τοῦ Ἀδάμ. Ρ. Ἐπεὶ δὲ καὶ νόμον αὐτοῖς δέδωκεν, ἐντειλάμενος μὴ φαγεῖν μόνου τοῦ ξύλου.

XXXVIII. Περὶ τῆς τοῦ Λόγου σαρκώσεως, καὶ τινὰ τρόπον δι' ἡμᾶς ἐσαρκώθη. Ρ. Ὅτι δὲ ὁ κολοφὼν ἐπληρώθη τῆς ἄγαν κακίας.

XXXIX. Πῶς αὖθις ἡ κτίσις πᾶσα μέλλει ἀνακαινισθῆναι, καὶ γενέσθαι καινὸν οὐρανὸν καὶ καινὴν γῆν κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον. Ρ. Ἀλλὰ σκοπήσωμεν, πῶς ἡ κτίσις ἀνακαινισθήσεται.

XL. Ποία ἔσται ἡ ἐσχάτη λαμπρότης τῆς κτίσεως· ἐν ᾧ καὶ περὶ Ἀγγέλων, καὶ Ψυχῆς. Ρ. Καθαρθεῖσα δὲ εἰς φθορὰν, καὶ δουλείαν μετέχει τῇ ματαιότητι.

XLI. Πῶς ἑνοῦνται τῷ Χριστῷ καὶ Θεῷ, καὶ ἓν γίνονται μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ ἅγιοι. Ρ. Ἀρκούντως οὖν καὶ ἱκανῶς περὶ τούτων εἰπόντες.

XLII. Πῶς δεῖ πληρωθῆναι τὸν ἄνω κόσμον, καὶ ὁποῖός τίς ἐστιν, καὶ τίνα πληρωθήσεται τρόπον. Ρ. Ἀλλὰ πέτασόν μοι τὰς ἀκοὰς καὶ τὸ ἡγεμόνα νοῦν.

XLIII. Ὅτι οἱ μὲν πάντες οἱ προωρισμένοι οἱ κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν τεχθήσονται ἕως ἐσχάτης ἡμέρας, καὶ πληρωθήσεται ὁ ἄνω κόσμος. Ρ. Τεχθῆναι δεῖ πάντας τοὺς προεγνωσμένους.

XLIV. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελίου, Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βασιλεῖ. Ρ. Χρὴ οὖν ἀπὸ τῶν εὐαγγελικῶν ῥημάτων ἡμᾶς ἐναρξασθαι.

XLV. Ὅτι καὶ πάντες οἱ ἅγιοι τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς συλλαμβάνουσι τῇ Θεοτόκῳ παραπλησίως καὶ γεννῶσιν αὐτὸν, καὶ γεννῶνται ὑπ' αὐτοῦ, καὶ γεννᾶται ἐν αὐτοῖς· καὶ πῶς υἱοὶ, καὶ ἀδελφοὶ, καὶ μητέρες αὐτοῦ χρηματίζουσι. Ρ. Ἐντεῦθεν μοι τὸ καινὸν τοῦ νοήματος. διάπι.

XLVI. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελίου, Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Ρ. Τοῦτο τοίνυν τὸ τῶν γάμων μυστήριον, ὃ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ.

XLVII. Ὅτι οὐ χρὴ πρὸ τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν, καὶ τῆς εἰς ἀρετὴν προκοπῆς τελειότητος τὰ κεκρυμμένα μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐρευνᾶν τῶν ἀμυήτων τινὰ, καὶ ὅτι ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ Κυρίου ἐλεύσει πάντες ἀλλήλους γνωρίζουσιν οἱ Ἅγιοι. Ρ. Τοιγαροῦν ἐάσωμεν τὰς ματαίας καὶ ἀνωφελεῖς συζητήσεις.

XLVIII. Προτρεπτικὸς ἐκ προοιμίων εἰς μετάνοιαν, καὶ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Ἀποστόλου, Οὓς προέγνω, τούτους καὶ προώρισε· καὶ εἰς τὰ ἑξῆς. καὶ κατὰ τῶν φιλονεικούντων αὐτό τι, καὶ πᾶσαν τὴν θείαν γραφήν. Ρ. Πολλοὺς ἀκήκοα λέγοντας τῶν ἀνθρώπων, Ἐπειδήπερ φησὶν Οὓς προέγνω ὁ Θεός.

XLIX. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Ἀποστόλου, ἐν ᾧ λέγει, Καὶ εἶδον τὸν τοιοῦτον εἰς τρίτον οὐρανὸν ἁρπαγέντα, καὶ ἀκούσαντα ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ ἀκοῦσαι. Τί οὖν εἰσὶν ἃ ἀκήκοεν ὁ Παῦλος ἄρρητα ῥήματα. Τίνα δὲ τὰ ἀγαθὰ ἃ ὀφθαλμὸς

Digitized by Google

ἃ οὐκ εἶδεν, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. Τίς δὲ καὶ πῶς ἔσται, καὶ ἔστιν ἡ εἰς ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ βασιλεία, καὶ τίς ἡ ἐν ἡμῖν ταύτης ἐνέργεια. P. Ἐπειδήπερ διαῤῥήδην ὁ τῶν ἁπάντων Δεσπότης, καὶ κατηγόρως διὰ τῶν Εὐαγγελίων βοᾷ.

L. Περὶ ἀπαθείας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κατὰ περιουσίαν χαρισμάτων καὶ δωρεῶν· καὶ τίς ἡ τελείωσις τῆς κατὰ Χριστὸν πνευματικῆς ἡλικίας. P. Ὥσπερ ὁ τῷ λαμπροτάτῳ ἡλίῳ ἐνατενίζειν βουλόμενος καθαρούς ὀφείλει.

LI. Περὶ τῶν ὁμολογούντων ἀγνώστως ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, μὴ ἐπαισθανομένων δὲ καθόλου τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ· καὶ περὶ τῶν λεγόντων μὴ δύνασθαι τινὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν ὁρᾷν τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἀπόδειξις διὰ χρήσεων περὶ τούτου· καὶ ὅτι φθόνος οὐδεὶς ἐν τοῖς ἁγίοις, ὅταν διὰ πάσης σπουδῆς ἐναρέτου τούτοις συνεξισώμεθα· καὶ πῶς τὸ πρῶτον ὁρᾷ τις τὸν Θεὸν, ἔνθεν ἤδη μυεῖται καὶ τὴν μέλλουσαν δοθῆναι ἐν τῷ μέλλοντι τοῖς ἁγίοις ἀπόλαυσιν, καὶ ὅτι ὅσα ἂν ὁ τοιοῦτος λέγει, ἢ ποιεῖ, ἢ γράφει, οὐκ αὐτὸς, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ λαλοῦν ἐν αὐτῷ, ταῦτα λέγει, καὶ γράφει· καὶ ὁ τοὺς λόγους αὐτοῦ ἀθετῶν ἢ παραλογιζόμενος, εἰς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸ ἐνεργοῦν καὶ λαλοῦν ἐν αὐτῷ ἁμαρτάνει, καὶ βλασφημεῖ. P. Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἐγὼ πρὸς τοὺς λέγοντας ἔχειν ἀγνώστως Πνεῦμα Θεοῦ.

LII. Περὶ ἀπαθείας καὶ ἐναρέτου ζωῆς· καὶ ὅπως χρὴ τὸ οἰκεῖον ἐκκόπτειν θέλημα, καὶ εἰς ὕψος ἀνέρχεσθαι τελειότητος, καὶ περὶ συναφείας Θεοῦ πρὸς ψυχὴν καὶ ψυχῆς πρὸς σῶμα, καὶ ἑνώσεως τῶν τριῶν παραδόξου· καὶ πρὸς τούτοις πνευματικῆς ἰατρείας· καὶ ὅπως χρὴ θεραπεύειν τοὺς ψυχικῶς ἀσθενοῦντας. P. Πολλοῖς τοῖς ἐν κόσμῳ πολλάκις προσομιλήσας, καί τινων συζητήσεων ἀναμεταξύ.

LIII. Περὶ τῶν δουλευόντων τῷ Θεῷ τίνες τε εἰσὶν, καὶ ὁποῖοι, καὶ ποταποί; καὶ τίς ἐστιν ὁ μετανοῶν, καὶ ἡ ἐργασία αὐτοῦ· καὶ τίς ἐστιν ὁ τὴν ἀσκητικὴν ζωὴν μετερχόμενος, καὶ ἡ ἐργασία αὐτοῦ· καὶ τίς δουλεύων Θεῷ, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ· καὶ ἐὰν μὴ τὰς ἀρετὰς κτησώμεθα, οὐδὲν ἡμᾶς ἡ ἀπαλλαγὴ μόνη τῶν παθῶν ὠφελήσει. P. Ἐπειδήπερ ὅσον ἀπὸ τοῦ θείου βαπτίσματος Χριστιανοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς δίχα τῶν ἔργων.

LIV. Περὶ ἀγάπης καὶ πίστεως· καὶ ὅπως τις ἐλκύμενος γίνεται τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγάπης, καὶ περὶ ἐλλάμψεως, καὶ θεωρίας φωτὸς, καὶ μυστικῆς ὁμιλίας τοῦ Πνεύματος. P. Εἰδότες τοίνυν ἀκούσωμεν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ διαῤῥήδην βοῶντος, καὶ λέγοντος.

LV. Περὶ γνώσεως ἀληθινῆς· καὶ ὅτι ἡ τοῦ Θεοῦ γνῶσις οὐκ ἐκ μαθημάτων, ἀλλ᾽ ἐκ καθαρότητος, καὶ τῆς ἄνωθεν χάριτος ἐπιγίνεται τῷ σπουδαίῳ. καὶ ὅτι χαλεπὸν τὸ κρίνειν· καὶ ἔλεγχος τῶν οἰομένων εἰδέναι τὰ τοῦ Πνεύματος χωρὶς Πνεύματος. ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς τοῦ πνεύματος ἁγιωσύνης. καὶ οἷον ἀγαθόν ἐστιν ἡ πίστις. καὶ τίς ὁ ταύτης καρπὸς, καὶ ὅπως αὐξάνεται· καὶ ὅτι οἱ τὸν θησαυρὸν ἐν ἑαυτοῖς ἐσχηκότες τοῦ πνεύματος, καὶ ἐν ἄλλοις ὄντα γνωρίζουσιν. καὶ τίνα τῶν ἁγίων τὰ σημεῖα, καὶ πῶς, καὶ πόσα γνωρίζονται· καὶ ὅτι ὁ μὴ γεννηθεὶς ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὸν γεγεννηκότα Θεὸν, οὐδὲ γνωρίζειν τὸν εἰς τοῦτο προφθάσαντα διὰ τοῦ Πνεύματος. P. Νῦν εὐκαίρως καλὸν εἰπεῖν μετὰ τοῦ Δαυὶδ, καὶ οὕτω γεγωνότερον φθέγξασθαι.

LVI. Περὶ τῆς φοβερᾶς τοῦ Κυρίου ἡμέρας καὶ τῆς μελλούσης κρίσεως· ὅτι καὶ περὶ τοῦ θανάτου ἐν ἡμῖν ἔνθεν ἤδη καθαιρομένοις διὰ δακρύων ἐνεργεῖται, καὶ ἐν οἷς ἂν ἐγγένηται κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν, κατὰ τὴν μέλλουσαν οὐχ ὑπαντᾷ. καὶ τίς ἐστιν ἡ ἡμέρα Κυρίου, καὶ πῶς αἴφνης ἀποκαλύπτεται, καὶ ὅτι ἡ εἰς Χριστὸν πίστις οὐ δύναται μόνη

Digitized by Google

σώζονται ἡμᾶς, εἰ μὴ καὶ ἁγίου Πνεύματος γνωστῶς γενώμεθα μέτοχοι· καὶ ὅτι οὐ πάντες οἱ βαπτιζόμενοι διὰ τοῦ βαπτίσματος μεταλαμβάνουσι τὸν Χριστόν· καὶ πῶς δύναταί τις γνῶναι εἰ περιφέρει ἐν ἑαυτῷ τὸν Χριστόν, καὶ Πνεύματος ἁγίου γέγονε μέτοχος· καὶ ἑρμηνεία ὡς ἐν παραδρομῇ, εἰς τό, Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ μακαρισμὸς εἰς τοὺς ἐξ ἀγώνων τὴν ἐπιφοίτησιν δεξαμένους τοῦ Πνεύματος. Ρ. Πολὺς ἡμῖν ἀγαπητοὶ ὁ περὶ τῆς κρίσεως λόγος, καὶ δυσερμήνευτος.

LVII. Περὶ τῆς ζωοποιοῦ νεκρώσεως τοῦ Ἰησοῦ καὶ Θεοῦ τῆς ἀεὶ γινομένης ἐναισθήτως ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ ὅτι ἡ κτῆσις τῶν ἀρετῶν αἵματι ἀγοράζεται· καὶ τίνα τῶν ἀρετῶν τὰ κατατάγματα· καὶ ὅτι ὁ μὴ διὰ τῆς πρώτης βαθμίδος κατὰ τάξιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἀνερχόμενος, οὐδαμῶς εἰσελεύσεται εἰς αὐτήν· καὶ ὅτι ἐν τοῖς τελείοις χαρὰ καὶ ἀγαλλίασίς ἐστι καὶ οὐ δάκρυον, καὶ ἐν αὐτοῖς βρύουσι τῆς θεολογίας τὰ ῥεῖθρα· καὶ πρὸς τὸ τέλος, ὅτι οὐ δεῖ ἐπιπηδᾶν ταῖς ἀρχαῖς ἄνευ τῆς πληροφορούσης τὰς καρδίας ἡμῶν χάριτος, τῆς ἐπὶ τὸ ποιμαίνειν καλούσης τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ· καὶ τί τὸ ἔργον τῶν προϊσταμένων, τίς τε ἡ περὶ τὰ λογικὰ πρόβατα φροντίς· καὶ πῶς ὀφείλουσι ταῦτα παρὰ τῶν ποιμένων ποιμαίνεσθαι. Ρ. Τὰ τῆς ζωοποιοῦ νεκρώσεως τοῦ Ἰησοῦ καὶ Θεοῦ, καὶ τῆς θαυμαστῆς ἐνεργείας αὐτῆς.

LVIII. Εἰς τὸ ῥητόν, τὸ λέγον τοῦ Ἀποστόλου, Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ τῆς γῆς χοϊκός, δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ· καὶ πῶς τὸν χοϊκὸν ἀποτιθέμεθα ἄνθρωπον, καὶ τὸν Χριστὸν ἐνδυόμεθα, συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ χρηματίσαντες. Ρ. Καλῶς ἡμᾶς ἑστιάσας ὁ μακάριος Παῦλος ἐν τῇ προτέρᾳ τῶν θείων.

LIX. Εἰς τὸ ῥητὸν τὸ λέγον τοῦ Ἀποστόλου, Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι. καὶ πῶς ἐξαγοράζεταί τις φρονίμως τὸν καιρὸν τῆς παρούσης ζωῆς. Ρ. Οὐδὲν οὕτως ἕτερον τῶν ἄλλων ἁπάντων ὠφελιμώτερον ψυχῇ τῆς νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

LX. Περὶ ἑορτῶν· καὶ ὅπως χρὴ ἑορτάζειν· καὶ τίνων σύμβολα τὰ τελούμενα ἐν ταῖς ἑορταῖς, καὶ κατὰ τῶν ἐναβρυνομένων ἐν αὐταῖς· καὶ περὶ τῶν ἀξίως, ἢ ἀναξίως κοινωνούντων, καὶ τίς ἡ ἐν τούτοις διαφορά· καὶ πρὸς τὸ τέλος πῶς συνάπτεταί τις διὰ τῆς κοινωνίας Θεῷ· καὶ πῶς οὐ συνάπτεται. Ρ. Ὁ συνιέναι, καὶ συνειδεῖν δυνηθείς, ὅτι γυμνὸς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος παρήχθεις.

LXI. Περὶ ἡσυχίας, καὶ ὁποίας ἐργασίας ὀφείλει ἔχεσθαι ὁ ἐν ταύτῃ ἀνδρείως προσκαρτερῶν. Ρ. Περὶ τῆς τιμιωτέρας τῶν ἀρετῶν ὀλίγα τινὰ προθυμούμενος εἰπεῖν, δέομαι ἡμῶν, ἀνοίξατέ μοι τὰ ὦτα.

LXII. Περὶ ἐξομολογήσεως, πρός τινα γράφης, τέκνον αὐτοῦ πνευματικὸν ὄντα, καὶ τίνες ἄρα εἰσὶν οἱ τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν ἁμαρτήματα λαβόντες. Ρ. Ἐπέταξας τῇ εὐτελείᾳ ἡμῶν πάτερ.

LXIII. Λόγος ἀσκητικὸς πολυμερὴς ἠθικός. Ρ. Ἀδελφοὶ ταύτην ἤγουν λέγω ἀναχώρησιν τελείαν κόσμου, τὴν παντελῆ τοῦ ἰδίου θελήματος ἀπονέκρωσιν.

LXIV. Περὶ μετανοίας, καὶ τίνα εἰσὶν ἃ ὀφείλει ποιεῖν ὁ ἄρτι ἐξομολογούμενος. Ρ. Οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτημάτων ἀπαγορεύειν ποτὲ χρή.

LXV. Πρὸς ἕνα τῶν αὐτοῦ μαθητῶν, περὶ τοῦ ποίῳ τρόπῳ τις δύναται ἅγιον ἄνδρα γνωρίσαι, καὶ πῶς ἢ τί ποιῶν εὕρῃ αὐτόν, καὶ μετὰ τὸ τυχεῖν τῶν τοιούτων, πῶς χρὴ διακεῖσθαι πρὸς αὐτόν. Ρ. Συνελαβόμην σε διὰ διδασκαλίας· ὠδίνησα μέν σε διὰ μετανοίας, ἀπέτεκόν σε δι' ὑπομονῆς.

LVI. Περὶ τῶν αὐτοχειροτονήτων διδασκάλων, καὶ τὸ Ἀποστολικὸν ἀξίωμα δίχα τῆς ἄνωθεν χάριτος περιτιθεμένων ἑαυτοῖς· καὶ ὅτι οὐ χρὴ πρὸ τοῦ γεννηθῆναι περὶ

Digitized by Google

πνευματικοῦ πατρὸς καὶ φωτισθῆναι, ἄλλοις ὁδηγεῖν, ἢ τὸ παράπαν διδάσκειν. P. Ἐβουλόμην ἐπὶ τοσοῦτον κἀγὼ νεκρωθῆναι τῷ κόσμῳ.

LXVII. Ὅτι δεῖ σκοπεῖν, εἰ τὰ τῶν μακαρισμῶν τοῦ Χριστοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἔχομεν. οὗτοι γάρ εἰσι τὸ σημεῖον τῆς τοῦ Χριστοῦ σφραγῖδος, καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ τὰ ἰδιώματα. καὶ ὅτι ἀδύνατον τὸν μὴ σημειωθέντα τῷ σημείῳ τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ ἐν ἑαυτῷ φέροντα, εἰς βασιλείαν εἰσελθεῖν. P. Ὅσοι ἐσμὲν ἀσφράγιστοι τῆς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σφραγῖδος. Edita Numer. xxi.

LXVIII Περὶ τῆς ἐκ τοῦ Πνεύματος ἐγγινομένης τοῖς ἀγωνιζομένοις πιστοῖς, καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου ζωοποιοῦ νεκρώσεως· καὶ ὅτι οἱ ἐν τῇ χάριτι ὑπὲρ τὸν νόμον γενόμενοι, τὴν τοῦ θείου φωτὸς χάριν γνωστῶς ἐν ἑαυτοῖς λαμβάνουσιν. οἱ γὰρ μὴ λαβόντες ἤδη τοῦτο τὸ φῶς κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν, μηδὲ καθαρῶς ὁρῶντες αὐτὸ, ἔτι ὑπὸ σκιὰν τοῦ νόμου εἰσὶ, καὶ κριθήσονται ὑπ' αὐτοῦ. πῶς δὲ ἡ μετοχὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν τοῖς πιστοῖς καὶ ἡ ἁγιωσύνη, καὶ ἡ τελεία ἀπάθεια γίνεται. P. Ἐρευνᾶτε εἰρήνην τε καὶ χαρὰν ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἵν' ἐν ἀφθάρτοις μετὰ τῆς σωτηρίας. In editis Num. xx.

LXIX. Τί ἐστι τὸ, Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται· ὁποῖα δὲ τὰ σημεῖα τῆς εἰς Θεὸν ἀγάπης, καὶ τοῦ πλησίον· καὶ περὶ τελείας ἀγάπης, καὶ τίς ἡ ταύτης ἐνέργεια, καὶ ὅτι ἐὰν μὴ μετὰ σπουδῆς ἐντεῦθεν ἤδη τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος μεθέξεως γενώμεθα μέτοχοι, οὐδὲ Χριστιανοὶ δυνάμεθα εἶναι· ἀλλ' οὐδὲ υἱοὶ καὶ τέκνα Θεοῦ χρηματίσομεν, ἀλλ' ὡς ἄπιστοι μᾶλλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως καταδικασθησόμεθα. P. Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, υἱὸς ὢν γνήσιος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, ὁμοούσιός τε καὶ ὁμοφυής. Edita Num. xxii.

LXX. Περὶ ἡσυχίας. P. Γενέσθω τοιγαροῦν ὁ ἡσυχάζων, καὶ ἐν κελλίῳ μόνος καθήμενος ὡς ἡ πρωτομάρτυς Θέκλα. αὕτη γὰρ ἐπὶ τῆς θυρίδος καθημένη.

LXXI. Ὅτι δι' ὑπερβολὴν ἀγάπης πολλαῖς πειρασμοῖς ὑπέθηκε τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεός· καὶ ὅτι ἡ ἔνδεια εὐεργεσία Θεοῦ ἐστιν. ὁ φεύγων τὴν ἔνδειαν φεύγει τὸν Χριστιανισμόν· αἱ γὰρ τοῦ Θεοῦ ἀποφάσεις φύσεις εἰσὶ, καὶ αἱ θλίψεις πᾶσιν εὐχαριστίαν διδάσκουσι. τίνος δὲ ἕνεκεν ἁμαρτία καὶ νόσος καὶ θάνατος. P. Φόβοις πολλοῖς καὶ πειρασμοῖς παντοδαποῖς ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον περιετείχισεν. In editis Numer. xvi.

LXXII. Ὅτι πᾶς ὁ αἰτῶν μὴ εἰδὼς τί αἰτεῖ, οὐδὲ καὶ οἶδε τί αἰτεῖ, οὐ φθάνει δὲ ὑπὲρ αἰτεῖ λαβεῖν, οὐδὲν ὠφελεῖται. τίς δὲ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ πῶς λαμβάνουσιν αὐτὴν οἱ Χριστιανοί. τίς δὲ ὁ πονηρὸς, καὶ πῶς δύναταί τις ῥυσθῆναι ἐκ τῆς τοῦ πονηροῦ δουλείας. πῶς δὲ καὶ διὰ ποίων ἔργων ἡ ἀνάστασις γίνεται τῆς ψυχῆς. P. Οἱ πολλοὶ τῶν Χριστιανῶν, οἵ τε τὸ σχῆμα φοροῦντες τῶν μοναχῶν. Habetur inter editas Num. iv.

LXXIII. Θεολογικὸς λόγος πρῶτος, κατὰ τῶν πλειόνων τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ Πατρός. P. Τὸ περὶ Θεὸν λέγειν, ἢ φθέγγεσθαι, καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἐρευνᾶν.

LXXIV. Θεολογικὸς δεύτερος, καὶ κατὰ τῶν ἐπιχειρούντων θεολογεῖν ἄνευ Πνεύματος. P. Ὁ ἄνωθεν εἰληφὼς τὴν τοῦ Θεοῦ αἴνεσιν ἐν τῷ στόματι διὰ παντὸς περιφέρειν.

LXXV. Θεολογικὸς τρίτος, καὶ ὅτι εἴ τι ὁ Πατὴρ τοῦτο καὶ ὁ Υἱός. εἴ τι ὁ Υἱὸς τοῦτο

Digitized by Google

καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ὅτι ἓν ταῦτα, Πνεῦμα ὁμότιμον, ὁμοούσιον, καὶ ὁμόθρονον. P. Ἀεὶ μὲν ὁ Θεὸς ὑμνούμενός τε καὶ παρ' ἡμῶν δοξαζόμενος.

LXXVI. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῶν γεγονότων εὐεργεσιῶν εἰς αὐτὸν παρ' αὐτοῦ, ἐν ᾗ καὶ περὶ εὐχῆς πνευματικῆς, καὶ περὶ προσκοπῆς, καὶ ἀγάπης τῆς πρὸς Θεόν. P. Εὐχαριστῶ σοι δέσποτα κύριε οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι πρὸ καταβολῆς κόσμου, γνώσει με προορίσας.

LXXVII. Μέθοδος περὶ τῆς ἱερᾶς προσευχῆς καὶ προσοχῆς. P. Τρεῖς εἰσὶ τῆς προσευχῆς οἱ τρόποι, Hæc non reperiiſſe in Codicibus Bauaricis refert Latinus Interpres, licet eorum meminerit Conradus Geſnerus : reperiuntur tamen paſſim in Bibliothecis Italicis.

LXXVIII. Διὰ τί ἡ πρώτη καὶ δευτέρα φυλακὴ οὐ δύναται τηρῆσαι τὸν Μοναχόν. P. Ἐπειδὴ οὐ κατὰ τάξιν ταῦτα μετέρχεται.

LXXIX. Ἐρωταποκρίσεις ἐρωτηματικοῦ τινὸς πρὸς Συμεὼν τὸν νέον Θεολόγον. P. Ἐρώτησις. Τί ἦν ἐν τῷ κόσμῳ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι. Ἀπόκρισις. Θεὸς ὁ τὸν κόσμον ποιήσας. Edita cum aliis Orationibus Symeonis Latinè per Pontanum.

Præter has à nobis ex libris Manuſcriptis numeratas, nonnullas alias Latinè Pontanus edidit, quarum copia in Græcis nobis nondum facta eſt : illæ ſunt Num. I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVIII. XXIII. XXIV. XXIX. XXXI. Eæ ſi aliis addantur, puto futurum opus Symeonis abſolutiſſimum, quo ad pietatem tendentibus via ſternetur ſatis commoda.

Præterea diuinum Hierotheum ſancti Dionyſij Areopagitæ Præceptorem æmulatus, Amatorios Hymnos & Diuinas Laudes vario carminum genere decantauit, quas ſub ſacrarum Commentationum vocabulo Latinas fecit, ediditque Pontanus : Eas tamen ex defectu ſuorum Codicum neque integras, neque abſolutas, cum multò auctiores reperiantur in Italicis Bibliothecis, vt ex Elencho hîc appenſo Lector æquus coniiciet. Ineditæ ſtellula notabuntur.

Τοῦ αὐτοῦ τῶν θείων ὕμνων ἀρχή. P. Ἐλθὲ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ἐλθὲ ἡ αἰώνιος ζωή.

I. Περὶ τῆς θείας ἐλλάμψεως, καὶ φωτισμοῦ Πνεύματος ἁγίου· καὶ ὅτι εἷς τόπος ὁ Θεὸς, ἐν ᾧ μετὰ πότμον τὴν ἀνάπαυσιν πάντες οἱ ἅγιοι ἔχουσι· καὶ ὅτι ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκπίπτων ἐν ἑτέρῳ τόπῳ οὐκ ἔχει ἀνάπαυσιν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. P. Τί τὸ φρικτὸν μυστήριον, ὃ ἐν ἐμοὶ τελεῖται.

II. Τίς ἡ ἐπὶ τῷ πατρὶ τούτῳ γινομένη ἀλλοίωσις, καὶ πῶς καθαρθεὶς εἰς ἄκραν ἑνώθη Θεῷ, καὶ οἷος ἐξ οἵου ἐγένετο, οἱ πρὸς Θεὸν αὐτοῦ ἐρωτικοὶ λόγοι δηλοῦσιν ἐντεῦθεν, ὃς καὶ θεολογῶν λέγει πρὸς τὸ τέλος περὶ Ἀγγέλων. P. Τίς ἡ ἄμετρος εὐσπλαγχνία σου σῶτερ.

III. Τίς ὁ μοναχὸς, καὶ τίς ἡ αὐτοῦ ἐργασία, καὶ εἰς οἷον ὕψος οὗτος ὁ θεῖος πατὴρ θεωρίας ἀνῆλθεν. P. Μοναχὸς ὅστις ἀμιγὴς ἐστὶ κόσμῳ.

IV. Διδασκαλία εἰς μοναχοὺς ἀποταξαμένους ἄρτι κόσμῳ, καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ

καὶ περὶ τοῦ ὁποίαν τις ὀφείλει πίστιν ἔχειν πρὸς τὸν ἴδιον πατέρα. Ρ. Ἄφες κόσμον ἅπαντα καὶ τοὺς ἐν κόσμῳ.

V. Ἀλφάβητος κατὰ στοιχεῖον διπλοῦν περιτρέπων, καὶ ὁδηγῶν εἰς τελειότητα τοῦ βίου ἀναδραμεῖν τὸν ἄρτι τοῦ κόσμου ἀναχωρήσαντα. Ρ. Ἀρχὴν ποιήσας Χριστὸν καὶ θεμέλιον πίστιν.

VI. Τετράστιχα τοῦ αὐτοῦ τὸν πρὸς Θεὸν αὐτοῦ δηλοῦντα ἔρωτα. Ρ. Πῶς καὶ πῦρ ὑπάρχει βλύζον; πῶς καὶ ὕδωρ εἰς δροσίζον.

* VII. Ἔντευξις τοῦ αὐτοῦ εἰς Θεὸν, καὶ ὅπως Θεῷ συμπλεκόμενος, καὶ δόξαν Θεοῦ ὁρῶν ἐν ἑαυτῷ ἐνεργοῦσαν ἐξεπλήττετο. Ρ. Πῶς σε ἐντός μου περισκοπῶ; πῶς δὲ μακρὰν σε βλέπω;

VIII. Τίσι Θεὸς ἐμφανίζεται, καὶ τίνες ἐν ἕξει γίνονται τοῦ κλήρου διὰ τῆς τῶν ἐντολῶν ἐργασίας. Ρ. Πῶς βλέπεις κεκρυμμένος ὤν, πῶς ἐφορᾷς τὰ πάντα.

IX. Ὅτι ὁ τοῦ ἁγίου Πνεύματος μέτοχος γεγονὼς, ὑπὸ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἁρπαζόμενος ἐπάνω πάντων φέρεται τῶν παθῶν, μὴ βλαπτόμενος τῷ πλησιασμῷ ὑπ' αὐτῶν. Ρ. Αἶ, αἶ Θεὲ καὶ κύριε παντοκράτωρ· τίς χορτασθῇ σοῦ.

X. Ὅτι ὁ θάνατος καὶ τῶν στερεωτέρων τῇ φύσει καθάπτεται. Ρ. Ἤκουσα πρᾶγμα ξένον καὶ πλήρες θάμβους.

XI. Ὅπως ὡράθη αὐτῷ Θεὸς, ὡς Στεφάνῳ καὶ Παύλῳ τοῖς Ἀποστόλοις ἐν παιδία ὁ πατὴρ ἐκπληττόμενος διηγεῖται. Ρ. Τί τὸ καινὸν τοῦ θαύματος, τοῦ καὶ νῦν γινομένου.

XII. Περὶ τοῦ ἑνὸς κατὰ πάντα τῆς τρισυποστάτου θεότητος θεολογία, καὶ δι' ὧν τῇ ταπεινώσει χρώμενος λέγει περὶ αὐτοῦ, καὶ τῶν δοκούντων εἶναι τι ἐκτρέπει τὴν αἴτησιν. Ρ. Πῶς ἄποτε ἡ φάνησας ἐν ἐμοὶ πάλιν ζῶσαν.

XIII. Προτροπὴ εἰς μετάνοιαν, καὶ πῶς τὸ θέλημα τῆς σαρκὸς τῷ θελήματι τοῦ Πνεύματος ἑνωθὲν θεοειδῆ τὸν ἄνθρωπον ἀπεργάζεται. Ρ. Κλαίω καὶ κατανύσσομαι, ὅταν τὸ φῶς μοι λάμψῃ.

XIV. Εὐχαριστία πρὸς Θεὸν τῶν δωρεῶν ἕνεκα ὧν παρ' αὐτοῦ ἠξιώθη. καὶ ὅτι φρικτὸν καὶ Ἀγγέλοις τὸ τῆς ἱερωσύνης, καὶ ἡγουμενείας ἀξίωμα. Ρ. Ἐγὼ κἂν θέλω δέσποτα, λαλῆσαι οὐκ ἰσχύω.

XV. Ὅπως βλέπων τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ἐπεὶ ὁ θεῖος ἐνηργεῖτο πατὴρ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· καὶ ὅτι τὸ θεῖον ἐντός ἐστι τοῦ παντός· ἀλλὰ καὶ ληπτόν τε καὶ δηπτον τοῖς ἀξίοις· καὶ ὅτι εἰς πολλὰ γινόμενος ὁ Χριστὸς, καὶ Θεὸς ἡμῶν μέλη, εἷς ἐστι καὶ ὁ αὐτὸς, καὶ μένων ἀμέριστός τε καὶ ἀναλλοίωτος. Ρ. Ἀποκαλυπτομένου σου δέσποτα τῶν ἁπάντων, καὶ δόξαν τοῦ προσώπου σου.

XVI. Ὅτι ποθεινόν τε καὶ ἐπιθυμητὸν κατὰ φύσιν μόνον τὸ θεῖον, οὗ ὁ μετέχων πάντων ἐν μετοχῇ γέγονεν τῶν καλῶν. Ρ. Ὅτι τὸ πρᾶγμα τὸ κρυπτὸν πάσῃ κτιστῇ οὐσίᾳ.

XVII. Ὅτι ὁ φόβος γεννᾷ τὴν ἀγάπην· ἡ δὲ ἀγάπη ἐκριζοῖ τὸν φόβον ἀπὸ τῆς ψυχῆς, καὶ μένει μόνη ἐν αὐτῇ Πνεῦμα θεῖον οὖσα καὶ ἅγιον. Ρ. Πῶς ὑμνήσω; πῶς δοξάσω; πῶς ἀξίως εὐφημήσω;

* XVIII. Διδασκαλία σὺν θεολογίᾳ περὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἁγίας ἀγάπης, ἤγουν αὐτοῦ τοῦ φωτὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ρ. Τίς ἐξισχύσει δέσποτα περὶ σοῦ διηγεῖσθαι.

* XIX. Διδασκαλία σὺν θεολογίᾳ, ἐν ᾗ καὶ περὶ ἱερωσύνης ἅμα καὶ ἀπαθοῦς θεωρίας. Ρ. Πῶς σου ἐξείπω δέσποτα τὰ θαυμαστὰ καὶ ξένα.

Digitized by Google

* XX. Εὐχαριστία καὶ ἐξομολόγησις σὺν θεολογίᾳ· καὶ περὶ θεωρίας, καὶ μετουσίας Πνεύματος ἁγίου. Ρ. Ὤφθη δι' ἐμὲ ἐπὶ γῆς ἐκ παρθένου, ὁ πρὸ αἰώνων ἀόρατος ὑπάρχων.

* XXI. Ἐπιστολὴ πρὸς μοναχὸν ἐρωτήσαντα, Πῶς χωρίζεις τὸν Υἱὸν ἀπὸ τοῦ Πατρὸς ἐπινοίᾳ, ἢ πράγματι· ἐν ᾗ πλοῦτον εὑρήσεις θεολογίας ἀνατρεπούσης τὴν αὐτοῦ βλασφημίαν. Ρ. Ἔλαμψας, ἐξέφανας φῶς τὸ τῆς δόξης.

* XXII. Εὐχαριστία σὺν θεολογίᾳ· καὶ περὶ ὧν ἡ θεία χάρις τοῦ Πνεύματος διὰ τῶν ἐνεργειῶν ὀνόμασι. Ρ. Τί τὸ καινὸν μυστήριον δέσποτα τῶν ἁπάντων, ὃ εἰς ἐμὲ τὸν ἄσωτον.

* XXIII. Περὶ τῆς ἀκαταλήπτου καὶ ἀπεριγράπτου θεότητος ἀκριβὴς θεολογία· καὶ ὅτι ἀπερίγραπτος οὖσα ἡ θεία φύσις, οὔτε ἐντὸς οὔτε ἐκτός ἐστι τοῦ παντός· ἀλλὰ καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτός ἐστιν, ὡς τῶν ὅλων αἰτία. καὶ ὅτι μόνον κατὰ νοῦ τῷ ἀνθρώπῳ ληπτόν ἐστί πως τὸ θεῖον, ὡς τοῖς ὀφθαλμοῖς αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες. Ρ. Ὦ Τριὰς ἡ κτίσις πάντων. ὦ μονὰς ἀρχικωτάτη.

* XXIV. Δι' ὧν ἐξομολογούμενος ἐν τῷ παρόντι χάριτι λόγῳ, δείκνυσι τὸ βάθος τῆς ἑαυτοῦ ταπεινώσεως, καὶ περιὼν διδάσκει αὐτὴν τὸν εἰς μέτρον ἥξοντα τελειότητος, καὶ ἀξιωθέντα τοιούτων ἐν θεολογίᾳ ἀποκαλύψεων, Παῦλον τὸν θεῖον κατὰ τοῦτο μιμούμενος ἁμαρτωλὸν ἑαυτὸν ἀποκαλοῦντα, καὶ ἀνάξιον τοῦ καλεῖσθαι Ἀπόστολον. Ρ. Δίδου μοι Χριστὲ καταφιλεῖν τοὺς πόδας.

* XXV. Περὶ τῆς γενομένης θεωρίας αὐτῷ τοῦ θείου φωτὸς, καὶ ὅπως τὸ θεῖον φῶς οὐ καταλαμβάνεται ὑπὸ σκότους, ἐν οἷς καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἀποκαλύψεων ἐκπληττόμενος μέμνηται τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας καὶ ἑαυτὸν κατακρίνει. Ρ. Πῶς διαγράψω δέσποτα προσώπου σου τὴν θέαν.

* XXVI. Ὅτι ὁ ἐν ἀγνωσίᾳ Θεοῦ ἔτι ζῶν, νεκρός ἐστι μέσον τῶν ζώντων ἐν γνώσει Θεοῦ· καὶ ὅτι τοῖς ἀναξίως τῶν μυστηρίων μεταλαμβάνουσιν, ἄληπτον τὸ θεῖον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ γίνεται. Ρ. Νῦν ἐν τοῖς ζῶσιν, ὡς νεκρὸς ὢ δέσποτα ὑπάρχω.

XXVII. Ὁ ποῖον δεῖ εἶναι τὸν Μοναχὸν, καὶ τίς ἡ ἐργασία τούτου καὶ προκοπὴ, καὶ ἀνάβασις. Ρ. Ἀπέργασαι ἀδιάπτον τὸν τῆς ψυχῆς σου οἶκον εἰς κατοικίαν τοῦ Χριστοῦ.

XXVIII. Περὶ τῆς ἀποκαλύψεως τῶν ἐνεργειῶν τοῦ θείου φωτὸς, καὶ ἐργασίας νοερᾶς τε καὶ θείας τῆς ἐναρέτου ζωῆς. Ρ. Ἐάσατε τῇ κέλλῃ μου μόνον ἐγκεκλεισμένον.

XXIX. Ὅτι μόνοις ἐκείνοις καταφανῆ τὰ τῶν θείων πραγμάτων, οἷς διὰ τῆς μετουσίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὅλος ὅλοις ἑνώθη Θεός. Ρ. Πόθεν ἔρχῃ, πῶς εἰσέρχῃ ἔνδοθεν τῆς κέλλης λέγε.

XXX. Ὅτι ταῖς καθαρθείσαις ψυχαῖς διὰ δακρύων καὶ μετανοίας προσπελάζον τὸ θεῖον πῦρ δράσσεται αὐτῶν, καὶ τὸ μὲν καθαίρει φωτίζον τὰ ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐσκοτισμένα μέρη αὐτῶν, καὶ τὰ τραύματα ἐξιώμενον εἰς τελείαν φέρει συνούλωσιν, ὡς τῷ θείῳ κάλλει ὑπεραστράπτειν αὐτοῖς. Ρ. Ἐπὶ πῦρ τὸ θεῖον ὄντως, ὅπερ εἶπεν ὁ δεσπότης, ὅτι ἦλθον ἵνα βάλλῃ.

* XXXI. Περὶ θεολογίας, καὶ ὅτι ἀνεξερεύνητος ἡ θεία φύσις, καὶ πάντη τοῖς ἀνθρώποις ἀκατανόητος. Ρ. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν Πατὴρ, Υἱὲ, καὶ Πνεῦμα σὺ τῇ μορφῇ ἀΐδιος.

* XXXII. Ὅτι οἱ ἔνδοξοι τῆς γῆς, καὶ σοβαροὶ τῷ πλούτῳ εἰσὶ τῇ σκιᾷ τῶν ὁρωμένων πλανῶνται· οἱ δέ γε τῶν παρόντων καταφρονήσαντες ἐν ἀπλανεῖ μαθήσει τοῦ θείου γίνονται πνεύματος. Ρ. Τί με πιστῶν μὲ δέσποτα λοιδορούμενον βλέπων.

Digitized by Google

* XXXIII. Περὶ θεολογίας, καὶ ὅτι οἱ τὸ κατ' εἰκόνα φυλάξαντες τὰς πονηρὰς δυνάμεις τοῦ ἄρχοντος τοῦ σκότους καταπατοῦσιν· οἱ δὲ λοιποὶ οἷς ἐμπαθὴς ὁ βίος, ὑπ' αὐτῶν κρατοῦνται καὶ βασιλεύονται. Ρ. Φῶς ὁ Πατὴρ, φῶς ὁ Υἱὸς, φῶς τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

* XXXIV. Ὅτι ἡ τοῦ παναγίου Πνεύματος ἕνωσις πρὸς κεκαθαρμένας ψυχὰς ἐν αἰσθήσει πάσῃ ἤγουν ἐν ἐπιγνώσει γίνεται. καὶ ἐν αἷς ἂν γένηται, φωτοειδεῖς ὁμοίας ἑαυτῷ καὶ φῶς αὐτὰς ἀπεργάζεται. Ρ. Δίεισι τῶν ὁρατῶν ὁ ἀόρατος πάντως καὶ τῶν κτισμάτων.

XXXV. Ὅτι πάντες Ἄγγελοι ἐλλαμπόμενοι αὐγάζονται, καὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καθορῶσιν, ὡς θεμιτὸν ἀνθρωπίνῃ φύσει ὁρᾶν Θεόν. Ρ. Βλέψον ἄνωθεν Θεέ μου, καὶ εὐδόκησον φανῆναι.

XXXVI. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς χορείας καὶ τῶν θλίψεων, ὧν ὑπέστη ἐν τῷ κατ' αὐτὸν διωγμῷ. Ρ. Εὐχαριστῶ σοι Κύριε, εὐχαριστῶ σοι μόνε.

XXXVII. Δέησις καὶ προσευχὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Θεὸν τῆς ἐκείνου ἕνεκα βοηθείας. Ρ. Δέσποτα Χριστέ· δέσποτα ψυχοσῶστα· δέσποτα Θεὲ πάντων.

XXXVIII. Περὶ θεολογίας· καὶ ὅτι ὁ νοῦς τῆς ὕλης τῶν παθῶν καθαρθεὶς ἀΰλως τὸν ἄϋλον καὶ ἀόρατον καθορᾷ. Ρ. Ποίαν ὁδὸν ὁδεύσωμαι; ποίαν ἐκκλίνω τρίβον.

XXXIX. Ὅτι ὁ πόθος, καὶ ἡ πρὸς Θεὸν ἀγάπη ὑπερβαίνει πᾶσαν ἀγάπην, καὶ πάντα πόθον ἀνθρώπινον. βαφεὶς δὲ ὁ νοῦς τῶν καθαιρομένων ἐν τῷ φωτὶ τοῦ Θεοῦ, ὅλος θεοῦται, καὶ νοῦς ἐκεῖθεν χρηματίζει Χριστοῦ. Ρ. Ἀμήχανον τὸ κάλλος σου, ἀσύγκριτον τὸ εἶδος.

XL. Ὁμολογία τῆς χάριτος τῶν τοῦ Θεοῦ δωρεῶν, καὶ ὅπως ὁ ταῦτα γράφων πατὴρ ἐνηργεῖτο ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ διδασκαλία ῥηθεῖσα ὑπὸ Θεοῦ, τὸ τί δεῖ ποιοῦντα τινὰ τῆς τῶν σωζομένων σωτηρίας τυχεῖν. Ρ. Πάλιν ἐκλάμπει μοι τὸ φῶς. πάλιν τρανῶς ὁρᾶται.

XLI. Εὐχαριστία πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τῶν παρ' αὐτοῦ γεγονυιῶν εὐεργεσιῶν, καὶ αἴτησις τοῦ μαθεῖν, τίνος χάριν οἱ τέλειοι γεγονότες ὑπὸ τῶν δαιμόνων παραχωροῦνται πειράζεσθαι· καὶ περὶ τῶν ἀποτασσομένων τῷ κόσμῳ διδασκαλία, καὶ ὑποτύπωσις ῥηθεῖσα παρὰ Θεοῦ. Ρ. Γινώσκεις τὴν πτωχείαν μου. εἶδες τὴν ὀρφανίαν.

XLII. Ὅτι οἱ τῷ Θεῷ ἀπ' ἐντεῦθεν ἤδη διὰ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος μετουσίας ἑνωθέντες ἐκδημοῦντες τοῦ βίου, εἰς αἰῶνα αὐτῷ ἐκεῖθεν συνέσονται. εἰ δ' οὖν ἀλλὰ τὸ ἀνάπαλιν τοῖς ἄλλως ἔχουσιν ἐνταῦθα γενήσονται. Ρ. Ἀρχὴ τοῦ βίου τέλος μοι, καὶ τὸ τέλος ἀρχή μοι.

XLIII. Ὅτι κρεῖττον τὸ καλῶς ποιμαίνεσθαι, ἢ τοὺς μὴ βουλομένους ποιμαίνειν. οὐδὲν γὰρ ἔσται κέρδος τῷ ἄλλους μὲν σπουδάζοντι σῶσαι, ἑαυτὸν δὲ διὰ τῆς ἐκείνων ἀπολέσαντι προστασίας. Ρ. Εἰπὲ Χριστὲ τῷ δούλῳ σου, εἰπὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου.

XLIV. Τί ἐστι τὸ κατ' εἰκόνα, καὶ πῶς εἰκότως νοεῖται, ὡς τοῦ Θεοῦ εἰκὼν ὁ ἄνθρωπος· καὶ ὅτι ὁ τοὺς ἐχθροὺς ὡς εὐεργέτας φιλῶν μιμητής ἐστι τοῦ Θεοῦ. Πνεύματος δὲ ἁγίου ἐντεῦθεν μέτοχος γεγονὼς θέσει θεὸς, καὶ χάριτι γίνεται, μόνοις ἐκείνοις γνωριζόμενος, τοῖς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐνεργουμένοις. Ρ. Δόξα, αἶνος, χάρις τῷ τὴν κτίσιν ἐξ οὐκ ὄντων.

XLV. Περὶ θεολογίας ἀκριβεστάτης, καὶ ὅτι ὁ μὴ ὁρῶν τὸ φῶς τῆς τοῦ Θεοῦ δόξης χεῖρον τυγχάνει τυφλῶν. Ρ. Ὦ φιλοικτίρμον Θεέ μου, ποιητά μου, λάμψον ἔλεόν μοι.

XLVI.

XLVI. Ἐξομολόγησις εὐχῇ συνημμένη· καὶ περὶ συνεργείας Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἀπαθείας. P. Ἐμάκρυνα φίλ᾽ ἄνθρωπε. ηὐλίσθην ἐν ἐρήμῳ.

XLVII. Περὶ τοῦ νοητοῦ Παραδείσου τηλαυγὴς θεωρία· καὶ περὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ξύλου ζωῆς. P. Εὐλογητὸς εἶ Κύριος· εὐλογητὸς εἶ μόνος.

XLVIII. Ὅτι δόξα καὶ τιμή ἐστι παντὶ ἀνθρώπῳ ὑβριζομένῳ, καὶ πάσχοντι κακῶς διὰ Θεοῦ ἐντολήν, ἡ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ἀτιμία· καὶ διάλογος πρὸς τὴν ἰδίαν ψυχήν, διδάσκων τὸν ἀκένωτον πλοῦτον τοῦ Πνεύματος. P. *Δός μοι τὴν αἴσθησιν Χριστὲ, ἣν ἅπαξ ἐδωρήσω.

* XLIX. Ὅτι ἔστιν ὅτε καὶ διὰ τῆς εἰς τὸν πλησίον ἐπιμελείας καὶ διορθώσεως συγκατασπᾶσθαι τὸν διδάσκαλον εἰς τὴν ἐνοῦσαν ἐκείνῳ τῶν παθῶν ἀσθένειαν. P. Ἐλέησόν με Κύριε· ἐλέησόν με μόνε.

* L. Περὶ θεωρίας Θεοῦ, καὶ θείων πραγμάτων, καὶ Πνεύματος ἁγίου παραδόξου ἐνεργείας, καὶ περὶ τῶν ἰδίων τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος· καὶ ὅτι ὁ μὴ φθάσας εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, οὐδὲν ὠφεληθήσεται, κἂν ἐκτὸς γένηται τῶν τοῦ ᾅδου κολάσεων. P. Τί τὸ ἐν ἐμοὶ παρὰ σοῦ εἰργασμένον.

LI. Ὅτι τοῦ Πνεύματος λάμποντος ἡμῖν τοῦ ἁγίου πάντα τὰ πάθη φυγαδεύονται, ὡς ὑπὸ τοῦ φωτὸς τὸ σκότος· συστέλλοντος δὲ αὐτοῦ τὰς ἀκτῖνας, ὑπὸ τούτων καὶ τῶν πονηρῶν βαλλόμεθα λογισμῶν. P. Τὸ φῶς σου περιλάμπον με ζωογονεῖ Χριστέ μου.

LII. Περὶ θεολογίας· καὶ ὅτι τῷ μὴ ὁμοιωθέντι τῇ τοῦ ἁγίου Πνεύματος μετουσίᾳ, καὶ γεγονότι θέσει ἐν γνώσει Θεοῦ, διδάσκειν τὰ θεῖα τοῖς ἀνθρώποις οὐκ ἔξεστιν. P. Τίς μου παραμυθήσεται τὸν πόνον τῆς καρδίας.

* LIII. Κατὰ διάλεκτον Θεοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς τῶν λόγων ὁ λόγος, καὶ ὅπως ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐλλαμπόμενος ὁ θεῖος οὗτος πατὴρ ὡμίλει Θεῷ, καὶ ὑπ᾽ ἐκείνου ἐμυσταγωγεῖτο τὰ θεῖά τε καὶ ἀνθρώπινα. P. Deeſt.

* LIV. Ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἑκάστῳ δέδωκεν ὁ Θεὸς προσφυῶς, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τὸ χάρισμα διὰ Πνεύματος ἁγίου εἰς τὸ ἐνεργεῖν, οὐχ ὥσπερ αὐτὸς θέλει, ἀλλ᾽ ὡς ὑπ᾽ αὐτοῦ προωρίσθη, εἰς τὸ μὴ κενὸν εἶναι μέσον τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ. Abſque principio. Incipit verò ab illis Carminibus. Ἕκαστον τὴν ἐνέργειαν κέκτηται τὴν ἰδίαν. Ἀλλ᾽ οὐκ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ λαβών, ἐξ ἡμῶν δέ γε πάντως.

* LV. Ὅτι τοῖς τὸ ἅγιον βάπτισμα φυλάξασι καθαρὸν, παραμένει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀπὸ δὲ τῶν μολυνάντων αὐτὸ ἀφίσταται. P. Σύ με γινώσκεις ὦ Χριστὲ πάσης παρανομίας ἐργάτην.

LVI. Εὐχὴ πρὸς τὸν Θεὸν, ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν εἰς αὐτὸν, ἱκετήριός τε ὁμοῦ, καὶ εὐχαριστήριος. P. Κύριε δός μοι σύνεσιν, Κύριε δός μοι γνῶσιν.

LVII. Ὅτι τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης ποθήσας ψυχῆς, μισεῖ τὸν κόσμον. P. Σκιᾷ κρατοῦμαι, καὶ ἀλήθειαν βλέπω.

* LVIII. Διδασκαλία κοινὴ σὺν ἐλέγχῳ πρὸς πάντας βασιλεῖς, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, μονάζοντας καὶ λαϊκοῖς ὑπὸ στόματος λαληθεῖσα καὶ λεγομένη Θεοῦ. P. Ὦ Χριστὲ παράσχου μοι λόγους σοφίας |, λόγους γνώσεως θείας.

Orationes ſoluta; diuinæ Laudes, ſiue Amores ſtricta Oratione conſcripti ſunt: namque vt plurimum verſibus Politicis, Iambicis & Anacreonticis conſtant; ita tamen vt nulla quantitatis ſyllabarum, quod accuratiſſimè Veteres obſeruabant, ratio habeatur, tantùm

Digitized by Google

earum numerus, declinationeſque accentuum attendantur. Et ratio iſta confingendorum Carminum non nunc primùm in ea natione, ſed multa abhinc ſæcula, laboris forſan pertæſa ante & barbarie omnia occupante (adde quoquè ſimilium rerumignorationem) in vſu fuiſſe comperitur vt videmus in Photij Patriarchæ, Chriſtophori primi à Secretis, Conſtantini Anagnoſtæ, Manuelis Imperatoris & aliorum Hemijambis, ſiue Anacreonticis, Pſelli, Metaphraſtæ, Manaſſæ, Philippi Solitarij, Manuelis Philæ, Tzetzæ Iambis & Politicis: quo tamen recentiores & negligentiores in illis pangendis fuere. Et quemadmodum Anacreontici non omnes eodem ſyllabarum, ac pedum numero concluduntur, ita & hi nunc pluribus, nunc paucioribus ſyllabis, ad eorum tamen normam componũtur. In Iambicis aliter factum eſt: nam cum Veteres ratione pedum longiorum, aut contractiorum nunc ſyllabis auctiores, nunc imminutiores dictos verſus fecerint licet ſemper pedum numerum obſeruarint, recentiores ſyllabas tantum eaſque duodecim religioſiſſimè ſeruant. Quod idem ſeruatum eſt in Politicis, in quibus ſyllabas quindecim nunquam excedunt; & ſi quæ vltra videntur, eas per aphæreſim, ſiue ſynalœphem decurtant & abſumunt, quod magis in Græcorũ recenti, vulgatóque ſermone, vt & in Italorum, apud quos ſimiles hiatus ad numerum ſyllabarum retinendum reſtringuntur, conſpicitur. Politici ideò dicti, quod communes omnium ciuium ſunt, vſuique eorum accõmodati; ſic quoque ſcorta & meretrices, quòd omnibus ſunt obſequioſæ & peculiares, & ſeruitutem publicam ſeruiunt, non alio addito, ſed ſolummodo πολιτικαὶ nomine innoteſcunt. Meri Trochaici ſunt, quemadmodum enim illi ſeptem pedibus & ſyllaba conſtant, ita & hi: niſi quod antiquorum ſimiles verſus ratione pedum longiorum quindecim ſyllabas aliquando excedunt, Politici nunquam, vt de Iambicis dictum eſt. Et quemadmodum antiquorum duobus membris integrantur, mediique inciduntur, ita & hi, qui nuncupantur Politici: ſit exemplum.

Ἀκούσατε νὰ σᾶς εἰπῶ   θάνατον λυπημένον,
Αἰφνίδιον πολλὰ σκληρὸν   καὶ παραπονεμένον.
Ὅπου συνέβη μία φορὰ   σ' ἕν' ὄμορφο λιβάδη,
Ἀνάμεσα σὲ δύο νιούτζικους   ποῦ ξεφαντώναν μάδη.

Et pro Carminum horum generibus, quidquid alij dicant, ne extra materiam diutius euagemur, ſatis ſint.

Geſnerus ex Capitibus Symeonis Practicis & Theologicis ponit tantũmodò centum, ad hæc alia viginti quinque: In Bauaria Bibliotheca longè plura ſuppeditantur tribus titulis. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ νέου θεολόγου. &c. 1. Κεφάλαια πρακτικὰ καὶ θεολογικὰ ρα'. 2. Κεφάλαια τοῦ αὐτοῦ γνωστικὰ, καὶ περὶ θεολογίας κε'. 3. Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια θεολογικὰ καὶ πρακτικὰ ρβ'. Ea ad vnum corpus Pontanus redegit, videnſque in tanta multitudine pauca & ſparſim inſerta Theologica, eademque

Digitized by Google

Practica potius, quam θεωρικὰ, à numero potiori Moralia nominanda cenſuit, & Latinè cum aliis Symeonis operibus publicauit. Ego Græcè ipſius in Italicis Bibliothecis legi.

I. Κεφάλαια ρ΄. P. Ἀδελφοὶ ταύτην ἡμῶν λέγεσθαι ἀναχώρησιν, τὴν ἐρίαν κόσμου τῆς πατρίδος.

III. Κεφάλαια πρακτικὰ καὶ θεολογικά. P. Πίστις ἐστὶ τὸ διὰ Χριστὸν ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ἐντολῆς ἀποθανεῖν.

II. Κεφάλαια. P. Ἄδειαν εὗρεν ὁ Διάβολος μετὰ τῶν αὐτοῦ Δαιμόνων, ἀφ᾽ οὗ τοῦ παραδείσου.

IV. Ἐκ τῶν αὐτοῦ λόγων ἐκλογαί τινες θεολογικαί. P. Ὃν τρόπον αἱ νοεραὶ τάξεις τῶν ἄνω δυνάμεων ὑπὸ Θεοῦ. In Bibliotheca Vaticana, quemadmodum & pleraque alia, quæ ſupra recenſuimus, habentur præterea eiuſdem Preces.

V. Principium, Ἐλθὲ ἡ κρυσταλλοειδὴς ζωὴ, καὶ διάλιθος, καὶ παντοκρατορικὴ δεξιά.

VI. Principium, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ὁ πάσης κτίσεως ποιητής.

VII. Εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα. P. Σοὶ μόνῳ ἀγαθῷ, καὶ παναγίῳ, καὶ ζωοποιῷ Πνεύματι.

VIII. Ἑτέρα. P. Κύριε παντοκράτωρ, ὁ ὑπεράπειρος καὶ ἀνέκφραστος.

In Bibliotheca Antonij Auguſtini Cod. 86. habebantur eiuſdem, *Capita Practica & Theologica 101. De Theologia alia Capita 25. Alia Capita Theologica & Practica 102.* Cod. 87. *Sermones 35. Inſtitutiones de Dilectione vel Charitate, & quales eſſe debent ſpiritualium Virorum vita & actiones. Eiuſdem Capita Practica & Theologica 100. De Pœnitentia, & quæ agere debet, qui nuper confeſſus eſt. Ad vnum ex Diſcipulis ſuis, quomodo poteſt quis ſanctum Virum noſſe.* Cod. 37. *Ex Symeone Theologo excerpta de Silentio.* In Bibliotheca Regis Gallorũ: *Symeonis Iunioris Præpoſiti Monaſterio Sancti Mamantis Capitula Practica & Theologica 101. Eiuſdem Capitula Gnoſtica 25. Eiuſdem Ethica, &c. Eiuſdem de differentia* προσευχῆς *&* προσωχῆς. *Eiuſdem præcepta ad vitam Monaſticam. Eiuſdem varia Capitula. Eiuſdem de Pœnitentia & Perfectione vitæ Monaſticæ. Eiuſdem Quæſtiones & Reſponſiones.* In Bibliotheca Altempſiana Romæ, *Symeonis Iunioris Orationes 46. & Capita, & de Oratione.* In Regia Sancti Laurentij, *Symeonis Iunioris Theologi Hiſtoricum opus ex varijs Auctoribus collectum. De Oratione & Attentione. De Pœnitentia. Capita Theologica ad proximi cognitionem & Theologiam ſpectantia. De Charitate & Beatitudinibus. Quomodo cognoſcere quis debeat Virum ſanctum. Capita Practica & Theologica 100. Capita Gnoſtica & Theologica 25.* Antonius Verderius in Catalogo librorum Conſtantini Varini: *Symeonis Monachi noui Theologi explicatio de Sancta Trinitate.*

Habuit ſuos Laudatores & potiſſimùm ſimilis conditionis homines, Hierotheum Monachum & Preſbyterum, Præpoſitum Monaſterij Pulchri Fontis, Alexium Philoſophum Magnum Magiſtrum,

Digitized by Google

Symeonis Sancti Mamâtis Laudatores & Elogia.

Nicetam Diaconum Magnæ Eccleſiæ, Baſilium Primum à Secretis & Conditorem Monaſterij Euergetidis, Nicetam Stethatum & alios. Horum in Symeonem Carmina cum non cuique obuia ſint, non grauabor hîc exſcribere:

Ἱεροθέου Μοναχοῦ καὶ Πρεσβυτέρου μονῆς τῆς Ὠεγίας πηγῆς.

Ἡ παμμεγίστη σὴ ταπείνωσις πάτερ
Τὸ δαψιλές τε δάκρυον τῆς καρδίας,
Ἀνώτερον θέντα σε τῶν ἐγκοσμίων,
Θεωριῶν ἔπλησαν ὑπερκοσμίων.
Τοὺς ἐνθέους οὖν ὃς κακίζει σου λόγους
Κακὸς κακῶς ὄλοιτο σὺν βλασφημίαις.

Ἀλεξίου Φιλοσόφου γεγονότος μεγάλου Διδασκάλου.

Ὁ χοῦς ἀμέτροις ἐντακεὶς κακουχίαις,
Ποιεῖ σε νοῦν ἄπληστον ἐν θεωρίαις.

Νικήτα τοῦ Θεοφιλοῦς Διακόνου τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ὡς ἄλλον εἰδότες σε θεῖον Μωσέα,
Ἐξ οὐρανοῦ τε μᾶλλον, εἴπερ ἐξ ὄρους
Τὰς μυστικὰς λαβόντα πνευσόπλους πλάκας
Ἐκ χειρὸς αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ δεσπότου,
Καὶ δόντα πᾶσι προξένους σωτηρίας
Τὰς σωστικάς σου πάτερ πνευσόφους βίβλους.
Τιμῶμεν ὡς μάλιστα σε πρὸς ἀξίαν
Ὡς μυσταγωγὸν ἐνθέων διδαγμάτων,
Καὶ πρᾶξιν αὐτὴν, καὶ θεωρίας βάθη,
Πολλοῖς ἄφικτα μηδαμῶς πεφυκότα
Σαφῆ προθέντα τοῖς θέλουσιν εἰδέναι,
Καὶ μὴ φθόνῳ φεύγουσι τούτων τὴν θέαν.
Φλεχθεὶς γὰρ αὐτὸς ἄνθρακι πνευσηλίῳ,
Ψυχὴν, λόγον, νοῦν, καὶ καθαρθεὶς τὰς φρένας,
Φέγγεις ἐμοῦ τε καὶ φλογίζεις τοῖς λόγοις,
Τοὺς μὲν πονηροὺς πυρπολεῖς τε καὶ φλέγεις,
Χρηστοὺς δὲ φωτίζεις τε καὶ σώζεις ὅλως,
Συγγράμμασι σοῖς ἀσμένως πνιθυμίοις.
Ὧν τὸ πλῆθος, κάλλος, ὕψος καὶ βάθος
Καὶ τὸ κραταιὸν ἰσχύος νοημάτων,
Διδαγμάτων τε ποικίλας διακείσεις
Τίς ἐξιχνιάσειεν, ἢ σιγὴ μόνη
Τούτοις τὸ σεμνὸν νοῦ ἔχειν τί προσνέμει;

Digitized by Google

Νικῶσι μύκει καὶ κέρατι τὰ τῶν λόγων.
Ταῦτα βδέλυγμα πατεῖ τοῦ σεβασμίου,
Πλὴν πίστεως ἔνδειγμα τοῖς ἐμοῖς μόνον.
Πυρός τι χρῆμα πᾶς νόμιζε λαμβάνειν
Ἐν χερσὶν ὅς ἂν τὴν δὲ τὴν βίβλον δέχῃ.
Εἰ μὲν γὰρ εἶ τέλειος, ἁγνὸς καρδίαν
Τὴν πρᾶξιν ἤδη μυστικῇ θεωρίᾳ
Σοφῶς ὑπερβὰς, καὶ Θεῷ προσεγγίσας,
Καὶ τὰς ἐκεῖθεν ἀστραπὰς δεδεγμένος,
Ἄνοιξον αὐτὴν καὶ μέτελθε γνησίως,
Δρέψῃ γὰρ ὄντως ὠφέλειαν, οὐ βλάβην,
Εἰς γνῶσιν ἔνθεον μᾶλλον ἐκπρεπεστέραν
Ἥνπερ μετέσχες Πνεύματος κοινωνίας,
Ἐλλάμψεων θείων τε μέτρα, καὶ τρόποις
Σαφῶς μυηθεὶς φωτὶ φῶς ἂν προσλάβοις.
Εἰ δ' οὐκ ἀνὴρ τέλειος ἀκμὴν τυγχάνεις
Τοῦ πνεύματός σου φημὶ τὴν ἡλικίαν,
Οὔ ποτε αἴσθησιν ἐκβὰς ἐνθέως,
Τὴν ὑλικὴν παρῆλθες ἤδη δυάδα·
Καὶ ταῖς ἀΰλοις γνωστικαῖς θεωρίαις
Γνωσθεὶς ἐπέγνως ἐν Θεῷ Θεὸν βλέπων
Γνῶναι θελήσεις μηδαμῶς τὰ τῆς βίβλου,
Μήπως θέλων φῶς, μᾶλλον εὑρήσεις φλόγα,
Ἀπιστίᾳ φλέξῃ τε τὴν σὴν καρδίαν,
Ἢ καὶ βλαβήσῃ τοῦ νοός σου τὰς κόρας,
Πρὸς πᾶν ὅπερ πρόεισιν ἐξ αὐτῆς φάος
Οὐκ εὐτονήσας ἀντιβλέψαι γνησίως.

Βασιλείου Πρωτοασηκρῆτις, καὶ κτήτορος μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος.

Σπουδὴν, κάθαρσιν, καὶ καθαρσίς σου πάτερ.
Φωτὸς μέθεξιν, καὶ Θεοῦ κοινωνίαν.
Καὶ γνῶσιν αὐτὴν δογμάτων ἀποκρύφων
Παρέσχεν εἰς ἔνδειξιν εὐπρεπεστάτην,
Πόνων τε τῶν σῶν, καὶ Θεοῦ δωρημάτων.
Λοιπὸν σιώπα πᾶσα γλῶσσα καὶ σίγα,
Ἐκ γῆς λαλοῦσα, κἂν στροφαῖς πλουτῇς λόγων.
Αὐτὴ γὰρ σαφῶς ἐκδιδάσκει καὶ λέγει
Τὰς τῶν ἀδήλων ἐμφάσεις μυστηρίων,
Ὡς εὐπρεπῶς· ἰδοὺ γὰρ ἡμεῖς μανθάνειν.

Τοῦ αὐτοῦ.

Καλῶς μὲν ἄρα, καὶ λίαν καλλιόνως
Ἠγώνισαι πάτερ μου Συμεὼν μύστα

Λειμὼν γενέσθαι πράξεων ἐναρέτων.
Καὶ δίχα αὐτῶν μιᾶς καὶ ἀποσφάλης,
Ἀλλὰ τόσον ἔτυχες τῶν χαρισμάτων,
Ὅσονπερ οὐδεὶς τῶν ἀπ᾽ ἀρχῆς ἁγίων.
Καὶ μάρτυς τούτου ἡ παροῦσα σου βίβλος·
Ἵν᾽ αὐτὸς μὴ λέγοιμι καθ᾽ ἐν τοῖς πᾶσι.
Ποῖος γὰρ ἄλλος ἥρπαγη οὐρανόθι,
Τρὶς καὶ τετράκις, καὶ ἔτι ἐσωτέρω,
Ἔνθα τριλαμπὲς καὶ τρισήλιον φάος,
Ἁπλοῦν, ἀσχημάτιστον ἀρρήτως λάμπει.
Ὁ ποῖος δ᾽ ἄλλος βροντῆς υἱὸς ὤφθη
Μετὰ τὸν πρῶτον τὸν μέγαν Ἰωάννην.
Ποῖος δὲ Χριστὸν ἑώρα καὶ προσωμίλει
Ὡς σύγε γνωστῶς καὶ τρανῶς ὑπὲρ λόγον;
Υἱὸς Θεοῦ τε καὶ Θεὸς χρηματίσας,
Φέρων ἐν αὐτῷ ἁγίαν Τριάδα.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ὦ μύστα θείου Πνεύματος μυστηρίων,
Καὶ μυσταγωγὲ δογμάτων ἀποκρύφων.
Ὁ φῶς μαθήξει τῇ φύσει πρώτου φάους
Υἱὸς Θεοῦ τε καὶ Θεὸς χρηματίσας,
Ὡς τῶν ἀπείρων θλίψεων καὶ ποικίλων
Στερρῶς ἐνεγκὼν τὴν ἐπηρμένην φλόγα,
Καὶ μὴ μαλαχθεὶς τῇ πυρώσει τὰς φρένας,
Ἄρας στέφος τε μαρτύρων ἐπαξίως.
Σὺ μὲν καθαρὰς τῶν θυμῶν τὴν πυτίδα,
Ἱδρῶσι πολλοῖς πράξεων ἐναρέτων
Καὶ τῆς πρεσβύλου προσπαθείας τῶν κάτω
Τὸ τοῦ νοὸς φρόνημα πάντη χωρίσας
Θεῷ παρέσχες σαυτὸν εἰς κατοικίαν.
Αὐτὸς δέ σου τὸν οἶκον εἰσδύσας ὅλως,
Ἔπλησεν εὐθὺς ἀφθόνου μετουσίας
Τῶν ἑπταρίθμων Πνεύματος χαρισμάτων·
Καταξιώσας εἶθ᾽ οὕτως σὴν καρδίαν,
Ἀφ᾽ ἧσπερ ἐκβλύσαντα ῥεῖθρα τῶν λόγων,
Χριστοῦ καταρδεύουσι τὴν ἐκκλησίαν,
Καὶ δεῖγμα τῆς σῆς μυστικῆς θεωρίας
Ἣν σοι παρέσχεν ἡ κάθαρσις πλουσίαν,
Πολλαὶ μὲν ἄλλαι σῶν πονημάτων βίβλοι,
Ἃς συντέθεικας, τὴν συνοικοῦσαν χάριν
Τοῦ παντουργοῦ Πνεύματος κεκτημένος,
Τὴν θεῖα πάντας μυσταγωγοῦσαν φρένα,

Digitized by Google

Παιδεύσεως γὰρ τῆς πεπονημένης ὅλως
Ἄγευστος ἤδη, πάντα τῦφον ἐκκλίνων.
Πλέον δὲ πασῶν ἡ παροῦσα δεικνύει,
Ἣν ἔμμετρον μὲν καὶ στιχηρὰν ἐξέδου,
Ὡς πάντα συντάττων σὺν λόγῳ τε καὶ μέτρῳ,
Καὶ τάξιν εἰδὼς πᾶσι μᾶλλον ἐμπρέπειν.
Στίχων δ' ἀριθμὸν συντεθεικὼς μυρίων,
Ἑπτακοσίων πεντήκοντα καὶ δύο
Σαφῶς παριστᾶς σῶν κλεῶν κορωνίδα
Τὴν πανταχῆ κάθαρσιν αἰσθητηρίων.
Πῶς ἐντὸς ἤχουν καί γε τῶν ἐσωμένων.
Τὴν μυστικὴν τε Πνεύματος κοινωνίαν,
Καὶ τοῦ θείου τὴν ἄκραν μετουσίαν.

Illius prætereà non ſine laude meminit Symeon Theſſalonicenſis Dialogo contra Hæreſes, inter eos, qui de Oratione ſcripſerunt, Καὶ Συμεὼν ὁσίῳ τῷ νέῳ Θεολόγῳ, καὶ λοιποῖς ἄλλοις ἀξίως τοῦ ἐν αὐτοῖς θείου Πνεύματος. *Et Beato Symoni Iuniori Theologo, & reliquis aliis pro dignitate diuini, qui in ipſis erat, Spiritus.*

Catholici quoque non minus pietatem, atque doctrinam laudibus extulerunt. Hunc Scriptorem integritatis & innocentiæ Chriſtianorum omnium ſummorum iuxta ac infimorum longè cupidiſſimum, ad quam ſedulò excolendam eos omnibus modis exſuſcitat & exſtimulat, fuiſſe: vt porrò communem hanc perfectionem, atque ſanctimoniam vehementer vrget, ſic Monaſticam creberrimè & accuratiſſimè commendare, eiuſque conſectandæ deſiderio τοὺς μονάζοντας inflammare, & innertes ac ſecundum carnem ambulantes acerrimè reprehendere: nec non Præpoſitos atque Rectores eorum, officij ſui diſertè admonere. Hinc inſcriptionem conuenientem & appoſitam Operi datam, *Orationes de Fide & Moribus tùm Chriſtianis, tùm Monaſticis*: in ſacris literis eaque doctrina, quæ Theologorum habetur, propria, benè exercitatum, ac tutum apparere. Quæ in *ſacris Laudibus* efferuntur, pietatem vel præcipuam, & beatos illos flores, quibus Sponſa fulciri deſiderat, & vnguenta illa redolere, quorum odor eſt ſuper omnia aromata. De Deo multa non ſolum doctiſſimè, ſed etiam dulciſſimè, tametſi nonnunquam, vt etiam ſupra in Orationibus ἐκστατικωτέρως diſſeruntur: ſic quoque non paucas præceptiones interiici, quibus vel Chriſtiana, vel Monaſtica vita inſtituitur, & ad perfectionem ſuam conformatur. *In Capitibus* ſimilem eſſe ſibi Symeonem, & qua religione, pietate, doctrina cætera eadem hæc edidiſſe: nec minus in his, quam in antecedentibus Chriſtianam, ac Monaſticam ſanctitudinem, adhibitis etiam idoneis ſimilitudinibus, doceri & inculcari. Cautius tamen Gretſerus non modò in hoc Symeone, ſed in aliis non paucis Monaſticis & Aſceticis Scriptoribus occurrere quædam duriuſculè dicta quæ lima iudicij egeant, quorum

Digitized by Google

pleraque notis ſuis eruditiſſimis emolliuit, & in bonum ſenſum trahere conatus eſt. Et hæc quidem iſti non omnia ſubodorati de pietate & doctrina Symeonis huius in medium attulerunt.

Eius diſcuſſa doctrina, an vbique ſana.

Nos tracto proſcenio rei totius ſcenam diſcutiamus, nodumque difficultatis ingenuè expediemus. Quidquid ſit de pietate huius Viri, vera ne an ficta fuerit; nolo enim quicquã illi de gloria derogare. Sanè de doctrina eſt aliquid, quod me in aliã partem trahere poſſit, quæ etiam cum ipſe viueret, ſcriberetve aliorum variis criminationibus fuit obnoxia, quam Symeonis Symmiſtæ verbo, ſcriptoque defendere conati ſunt. Nicetas Stethatus Præfat. in ſacras Laudes. Εἰ γὰρ αἱ ἀποκαλύψεις αὗται, καὶ αἱ φωναὶ, οὐ φωναὶ Θεοῦ, οὐδὲ ψυχῆς ἀποτεθεωθείσης, καὶ γενομένης ἔξω πάσης τῆς κόσμου αἰσθήσεως καὶ ὅλης καθόλου ἁγίας, πολλῷ γ' ἂν ἧσσόν τι τῶν ἀνθρωπίνων καὶ παρ' ἡμῶν τελουμένων διὰ πάσης σπουδῆς, εὐαπόδεκτον ἀποδειχθείη Θεῷ καὶ ἀνθρώποις ἐπαινετὸν, ὃ μὴ σοφίᾳ καὶ γνώσει τῇ ἀνωτάτῳ Θεοῦ τὸ ἐπίδοξον, καὶ λαμπρὸν ἐπιφέρεται. Ταῦτα τοίνυν διὰ τοὺς φθόνῳ πρὸς τὰ καλὰ καὶ ἀπιστίᾳ, καὶ ἀγνωσίᾳ κεκρατημένους ἡμῖν προὔτεθη τῶν ἐρωτικῶν καὶ θείων ὕμνων τοῦ Διδασκάλου· ἵν' ἢ κατὰ πρώτην εὐθὺς ἐπιβολὴν ἐντυγχάνοντες κρείττονες ἑαυτῶν γένοιντό ποτε, καὶ φθόνου καὶ βασκανίας ἀνώτεροι, καὶ δοξάσωσιν ὡς ἐφικτὸν τὸν ἐν πράξει, καὶ λόγῳ, καὶ θεωρίᾳ δοξάσαντα τὸν Θεὸν, καὶ τὸ ὄνομα, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα ἐν τοῖς ἑαυτοῦ μέλεσιν ἁγιάσαντα· ἢ ὡς τῶν καλῶν ἄγευστοι, καὶ πάντῃ ἀχώρητοι τῶν ὑψηλῶν θεαμάτων διὰ τὴν αὐτοῖς προσοῦσαν παχύτητα, τῆς ἐγχειρήσεως καὶ τῆς τῶν γεγραμμένων ἐνταῦθα περιέργου ἐρεύνης ἀπόσχοιντο. *Etenim ſi reuelationes & voces non ſunt Dei voces, neque anima in Deum conuerſa, & extra omnem Mundi ſenſum fact[illegible], & totius ſecundum omnes ſuas partes ſanctæ, multo minus aliquid humanũ, & à maioribus diligentiſſimè patratum, acceptabile Deo oſtendetur, & hominibus laudabile, quod ſapientia & ſuprema Dei cognitione laudem ſibi adjunctam, & ſplendorem non habeat. Hæc igitur propter eos, qui in bona inuehuntur, obſidenturque inuidentia, incredulitate & ignoratione, à nobis propoſita ſunt diuinis Laudibus & Amoribus Præceptoris, vt qui primò ſtatim aggreſſu in hæc offenderint, ſeipſis meliores aliquando euadant, & inuidiam ac calumniam repellant, extollantque laudibus, vt poterunt, eum, qui actione, ſermone & ſpeculatione Deum glorificauit, nomenque ſupra omne nomen in ſuis membris ſanctificauit; aut tanquam bonarum rerum jejuni, & penitus ſublimium ſpeculationum incapaces propter innatam illis ruditatem, ab ipſa aggreſſione & horum ſcriptorum curioſa indagatione abſtineant.* Quin imò publicatis etiam Orationibus oppoſita Magiſtro crimina abluere contenderunt, oppugnatores non alio quam *Hagiocategororum* nomine nuncupantes, quaſi qui Symeonem incuſaret, ſanctitatem ipſam criminaretur. Sub hoc titulo Orationem idem Nicetas edidit. Ἀπίτω ὁ φθόνος, ὁ τοῖς καλοῖς νεμεσῶν, καὶ ὑμνείσθω, καὶ εὐφημείσθω ὁ ὕμνων καὶ ἐγκωμίων παντοίων ἄξιος Συμεών. καθὰ καὶ ἐν τῷ κατὰ ἁγιοκατηγόρων λόγῳ μετὰ χρηστῶν ἱερῶν καταπείθειν ἐξεθέμεθα. *Abeat inuidentia, quæ ſemper bonos edit. Laudetur & ſatis fauſtis vocibus extollatur,*

Digitized by Google

tollatur, qui laudibus & omnigenis encomiis dignus eſt Symeon, quemadmodum aduerſus Hagiocategoros Oratione Sanctorum auctoritatibus adductis fuſius explicauimus.

Cum turbæ non quieſcerent, Symeon in iudicium vocatus, & in ſententia perſiſtens condemnatur in carcerem, non propter fidem & ob defenſas Imagines, quas tum nullus oppugnabat; & ardentem eius zelum, quo efferueſcens ſolutos Imperatoris mores licentiamque liberius accuſarit quod ſanè nunquam ipſe, cum carceris meminerit, tacuiſſet, quod ad gloriam ipſius & vniuerſæ Eccleſiæ verteretur. Theodorus Studita ſua exilia, ſupplicia, carcereſque commemorans, cauſam ob quam ſimilia ſubiit, non reticuit: ne quid dicam de Athanaſio, Chryſoſtomo, Ioanne Vecco & aliis. Fatetur carceres, cauſam tacet in tanto ſcriptorum numero, non laudabilis cauſa eſt. Suſpectus ipſe de ſcelere eſt. Quem finem carceres habuerint, mihi non liquet; ſubſequentium nihilominus Scriptorum ſilentium indicio eſt, illius opiniones condemnatas, in obſcuro ac latebris neglectas iacuiſſe. Sed nouo noua ſemper audentium faſtu è tenebris erutæ, inter Montis Athi Monachos auctoritatem obtinuerunt, donec Barlaamus; vt narrat Cantacuzenus Hiſtor. lib. 2. è Calabria Monachus, acuto vir ingenio & perſpicaci, & lingua diſertiſſimus, extera Philoſophorum, noſtraque Sanctorum Patrum doctrina imbutus, Theſſalonicam adueniens, & multa in religionis negotio aduerſus Latinos edens, ab Imperatore & magno Domeſtico ampliter accipitur, carus illis ac intimus. Hic ad quendam ex iis, qui Heſychaſtæ dicuntur, profectus, modum vitæ ſolitariæ, ac præcepta obedientiæ audiuit: tum quo pacto proficiſcentes Solitarij paulatim & tranquillè precationibus intenti, exultatione animi, & diuina quadam inexplicabilique voluptate perfundantur, & oculis corporeis lumen ſe circumfulgens aſpiciant. Id audiens Barlaamus ſtatim Solitarios inſectari; impoſtores, Maſſalianos, Omphalopſychos, germanorum Eccleſiæ dogmatum corruptores, & ſimilibus aliis notis nuncupare, eorumque conſuetudinem, tanquam qui ſeducerent & ſeducerentur, fugiendum eſſe publice diſſeminare: animas enim ſibi ob pietatem, quam præ ſe ferebant concreditas, maxima religionis clade, perdebant. His commoti Theſſalonicenſes Solitarij, intermiſſis amicis rogabant, vt talia loqui aduerſus Heſychaſtas deſiſteret; nec vnius malè ſani inſtructione projectè ſanctam quietem inuaderet, & maledictis proſcinderet. Hoc lumine multos perſecutionis temporibus; ſanctum quoque Antonium contra Dæmones in acie ſtantem, conueſtitos fuiſſe: poſſe fieri, vt oculis corporeis quiſpiam diuinum & Increatum Lumen contempletur. In Monte Thabore homines & adhuc imperfecti, circumfulgens ipſos, ac Increatum Lumen videre potuerunt: non eſſe mirum, ſi nunc Sancti ſupernè à Deo colluſtrati dicantur hoc Lumen cernere. Dictis Barlaamus ſe continere non po-

Vexatus Symeon ſuſpectus ſceleris.

Barlaami inſectatio, eaque ex cauſâ Synodus.

tuit, ſed exclamauit; Si Lumen illud neque res condita, neque Dei natura eſt, Deum enim nemo vidit vnquam, vos duobus Diis ſeruitis, vni quidem omnium fabricatori, quem & inaſpectabilem omnes confitentur, alteri ſub aſpectum cadenti, & Increato Lumini. Nihil ſe à diuina eſſentia diuerſum, ac diſcrepans increatum arbitrari, quare ipſis διθεΐαν, *duorum Deorum cultum* crimini dabat. Sic Byzantium nauigans, fiſuſque ſuæ cauſæ, Synodum congregari inſtat: Monachi Theſſalonicenſes ad iudicium accerſuntur: & cum Imperator lites componere niteretur, & altercationibus modum fieri hortaretur, Barlaamo haud quieſcente, Synodo negotium committitur. Præſidentibus itaque Imperatore & Patriarcha, necnon reliquis Epiſcopis, Proceribus & Senatoribus aſſidentibus in Tẽplo diuinæ Sapientiæ Synodus cogitur. Barlaamo veluti Actori primus dicendi locus datus eſt, qui libellum de iis rebus Patribus porrigit, ad rem propoſitam verba adjecit, tandem Monachos criminatus eſt, quod neque precationẽ quã ſe celebrare dicerent, abſque defectu & conuenienter proferrent; ſed egentem additamento, idque ipſe adijciebat, vt quod deeſſet ſuppleret. Pro Monachis reſpondit Palamas, & Sanctorum, & Theologiæ peritorum hominum effatis contrarium aſtruebat. Docebatque Lumen in Thabor, quo Diſcipuli illuſtrati ſunt, eſſe gloriam Dei principio carentem & majeſtatem eius, & lumen diuinitatis & deitatem, & naturale æternumque Dei lumen, & quæcumque alia à Theologis de illo dicuntur: deinceps concludebat æternum & naturale Dei non eſſe conditum, nec eius gloriam & majeſtatem, nec quidquid illud lumen à Theologis eſſe prædicatur: tum Tomum à Monachis in Atho habitantibus compoſitum promens, ſe cum Sanctis conſentire, dicta verò Barlaami peruerſa dogmata eſſe monſtrabat. Cum poſt longam diſputationem victoria ad Gregorium & Monachos inclinaret, Barlaamus videns, non effugiturum ſe, quin maledicentiam ſuam & ſcurrilitatem lueret, ad Magnum Domeſticum accedit ab eo flagitans auxilium & conſilium, quo imminentem pœnam euaderet. Magnus Domeſticus officia ſua promiſit, hortaturque ne expectaret atrum calculum, ſed potius priorem ipſe inſcitiam, & agnitam veritatem palam fateretur, aſſentiretur cũ Sanctis, & inimicitias cum Monachis poneret, ſic innocuus vitam ageret, Monachis amicus, qui non conuiciis in ſe effuſis, ſed peruerſitati doctrinæ Eccleſiaſticæ reſiſterent. Affirmabat Barlaamus optimum ſibi id videri conſilium: timere tamen, ne poſt confeſſionem aliqua multaretur ignominia, cum probatis & receptis dogmatibus ſe oppoſuerit; proinde ſi talia paſſurus eſſet, melius ſilentio tuliſſe iudicium, vt & in poſterum ſibi factam injuriam & iudicium poſſit reuocare. Cum Magnus Domeſticus moneret, ne quid eiuſmodi ſe præſente metueret, ille medius ſtans præteritam ignorantiam confitetur, ob ſtultè dicta veniam petit, ſe, cum alios errare opinaretur, ad eorum erro-

Digitized by Google

rem emendandum diligentiam adhibuiſſe: nunc nihil ab iis diſſidere, & in Thabore Lumen gloriam Dei principij expertem, & æternum eſſe lumen credere ſe, atque confiteri. Tum Gregorius cum cœtu ſuo Barlaamum complexi veniam præteritis dederunt, Deoque pacis & concordiæ gratias egerunt. Et hac ratione Synodus dimiſſa eſt. Barlaamus non diu poſt, Imperatore defuncto, denuo litem mouit, & iudicium valdè claudicaſſe clamitans in Italiam aufugit. Gregorius poſteà cognomento Acindynus, Barlaami longo temporis ſpatio diſcipulus, eadem conatus, in plena Synodo in eodem Templo coacta ab omnibus condemnatur, & contra Barlaamum eiuſque Sectatores, vt Hæreticos niſi reſipiſcerent, lata eſt ſententia, & ab Orthodoxorum communione vterque ſegregatus, & ſi quis alius de cætero talia auderet, & Palamæ, aliiſque, quaſi malè de religione ſentientibus crimen inferret, & Tomum pro veteri Synodorum more compoſitum cui ſubſcripſerat Ioannes Patriarcha & tum præſentes Epiſcopi, alij poſteà multi prioribus aſſenſi ſubſcripſerunt, Palamæ & conſortibus eius, quo ſe defenderent, tradiderunt. Et hæc quidem Cantacuzenus prolixius, quæ magis ſuccincte repetit in Procœmio quod præponit ſuis Contradictionibus aduerſus Hieromonachum Prochorum Cydonium, Demetrij fratrem, de Lumine Thaborio.

Gregoras lib. 2. refert, in ea Synodo nihil actum eſſe de Dogmate ob præſentiam imperitæ multitudinis, tum ne Theologiæ myſteria prophanis vulgi auribus ingererentur: tum ne Palamas, contra diſputante Barlaamo, blaſphemæ doctrinæ conuinceretur: & Barlaamum condemnatum non quod non ſentiret ea, quæ Palamas, ſed ex aliis ipſius ſcriptis maleuolentiæ & pertinaciæ, & in primis gloriæ cupiditatis, conuictus. Audiatur. Τοῦτο δὲ καὶ ἵνα μὴ δίκας ἀτόπου γλώττης καὶ γνώμης διδόντος τοῦ Βαρλαάμ, δίκας βλασφήμου τε καὶ ἀκαίρου θεολογίας ὄφλων φανῇ καὶ ὁ Παλαμᾶς, κἀντεῦθεν ἀντὶ τῆς ἁρμοττούσης τοῖς πράγμασιν εἰρήνης καὶ εὐταξίας, θόρυβος γένηται καὶ ἀτέκμαρτος σύγχυσις· ὅθεν τὰ τῆς Εὐχῆς εἰς μέσον ἐτέθετο· τὰ δὲ τῆς τῶν Μασσαλιανῶν αἱρέσεως ἐπὶ τούτοις ἐγκλήματα, ὅσα κατὰ τοῦ Παλαμᾶ προὐτείνετο, ὑπέρθεσιν εἰς βραχείας ἔσχον ἡμέρας· καὶ εἰ μὴ ὁ τοῦ Βασιλέως ὑπέπτωκε τότε ἦν αἰφνίδιος θάνατος, ταχὺ τὸ πέρας εἰλήφεσαν ἂν αἱ αὐτοῦ σπουδαὶ κατὰ τῆς αἱρέσεως τῆς Παλαμικῆς ἐπαγγελίαι. Λέγω δὴ τὴν ἐκτομὴν αὐτῆς, μελλούσης ἔτι φύεσθαι. Καὶ ἵνα τὸν μέσον συντέμω, μὴ συγχωρηθεὶς ὁ Βαρλαὰμ ἀποδεῖξαι τὰ προτεινόμενα εἰ τῶν θεολογικῶν ἐγκλημάτων, δι' ἅσπερ ἐρρήθημεν εἰρηκότες αἰτίας, ἐξ ἑτέρων αὐτοῦ συγγραμμάτων ἡττήθη, καὶ ἀπηλέγχθη κακογνωμοσύνῃ, καὶ αὐθαδείᾳ συνοίκος ὤν, καὶ δόξης δημώδους ἐς τὰ μάλιστα ἐραστής. *Tum ne cum Barlaamus inepta loquacitatis & mentis pœnas lueret, Palamas blaſphema & importuna Theologia reus eſſe videretur: atque inde loco pacis, quam res flagitabant atque boni ordinis, tumultus & ingens confuſio oriretur. Primum itaque crimina precationis proponebantur. Quæ verò ad Maſſalianam hæreſim, & quæ alia contra Palamam aſſebantur, pertinebant, in paucos dies dilata ſunt: & niſi mox Impe-*

Digitized by Google

ratoris mors conſecuta fuiſſet, celeriter vehementes in Palamicam hæreſim velitationes abſolutæ eſſent: hoc eſt, ea quæ, futurum erat, vt augeretur, extirpata tum fuiſſet. Et vt ea quæ interceſſerunt, omittam, cum Barlaamo non concederetur, quas ob cauſas diximus, Theologica crimina demonſtrare, ex aliis eius ſcriptis compertus eſt, & maleuolentiæ & pertinaciæ, & in primis popularis gloriæ cupiditate damnatus. Cauſa ergo Barlaami fuit maledicentia, & procax in Monachos aggreſſio; Palamæ, blaſphema & importuna Theologia. Vera porrò narrare nobis Gregoram habeo ex Tomo Ioannis Patriarchæ, qui Synodo interfuit agente de alio Tomo, quem nos Græcè & Latinè edidimus, De Conſenſione Eccleſiæ Occidentalis atque Orientalis lib. 2. cap. 17. Ἔστι μὲν ἀπὸ τοῦ Τόμου καταφανὲς, τῷ μὴ πρὸς ἀπέχθειαν κρίνειν ἐθέλοντι, ὡς ἐπὶ μόνοις τοῖς δυσὶ κεφαλαίοις ἐγένετο ἡ κρίσις, καὶ ἡ ἀπόφασις, τῷ περὶ τοῦ ἐν τῷ Θαβωρίῳ λέγω θείου φωτὸς, καὶ τῷ περὶ τῆς Εὐχῆς, ὡς δηλώσομεν προϊόντες· καὶ ἐπ᾽ αὐτοῖς τοῖς δυσὶ κεφαλαίοις κατεδικάσθη, καὶ ἀπετμήθη ὁ Βαρλαάμ, καὶ τὸ ἐν τῷ Τόμῳ τεθὲν τοῦ ἐπιτιμίου βάρος, ἐπὶ διορθώσει τῶν δύο τούτων ἕνεκα μόνων κεφαλαίων ἐτέθη. *Palam eſt ex ipſo Tomo, niſi quis ex inuidia atque odio res diiudicare velit, de duobus tantum Capitibus iudicium factum eſſe & determinationem, de diuino Lumine in Monte Thaborio, & de Oratione, vt infra exponemus: & pro duobus hiſce Capitibus condemnatum eiectumque Barlaamum, pœnaſque in Tomo appoſitas, ad defenſionem Monachorum, ob hæc duo ſolummodo Capita indictas eſſe.* Et, Καὶ ἐξετέθη ὁ Τόμος ἀρχὴν καὶ τέλος οὐδὲν ἄλλο ποιούμενος, ἀλλ᾽ ἢ μόνον τὰ ἐν αὐτῷ διαλαμβανόμενα δύο κεφάλαια, τοῦ θείου λέγω φωτὸς τῆς Μεταμορφώσεως, καὶ τῆς Εὐχῆς· ὑπὲρ ὧν δὴ κεφαλαίων καὶ τὰ ῥητὰ τῶν ἁγίων ἐτέθησαν. *Quare editus eſt Tomus, nullum aliud neque principium, neque finem habens, niſi tantum duo illa, quæ in eo continentur Capita, diuini, inquam Transfigurationis Luminis, & Orationis, de quibus Capitibus & dicta Patrum appoſita ſunt.* Et, Εἴρηται ἡμῖν τοίνυν διὰ βραχέων τὸ ὅλον ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει τῆς ἀληθείας, ὅτι τε ἐπὶ μόνοις τοῖς διαληφθεῖσι δύο κεφαλαίοις, καὶ ἐπ᾽ οὐδενὶ ἑτέρῳ τὸ πέρας ἡ ἐξέτασις εἴληφεν ἡ Συνοδική. *Breuiter ergo nos expoſuimus ſummam in hac veritatis cauſa de duobus ſolummodo Capitibus, nec de vllo alio Synodale examen finitum.*

Stant itaque crimina Monachis oppoſita à Barlaamo, & dum ita vident Lumen diuinum, tenentque quæ Palamas aſſerit, manifeſtè conuincuntur eſſe Maſſaliani & Ompſolophychi, & rectorũ Eccleſiæ Dogmatum corruptores. Verumtamen ſimilium errorum, ac hæreſum fons & origo fuit iſte Symeon, ex quo ſua primùm parum cauti hauſerunt; poſtea metu infamiæ defendere totis viribus, & verbo & ſcripto niſi ſunt. Namque Orat. 3. de Oratione, ſiue Attentione, modum orandi ſuis, vt lumen Dei videant, eoque illuſtrentur, ita præſcribit. Πρὸ πάντων δὲ τρία πράγματα δεῖ σεαυτῷ περιποιήσασθαι, καὶ οὕτω τοῦ ζητουμένου ἀπάρχεσθαι, ἀμεριμνίαν ἀλόγων καὶ εὐλόγων πραγμάτων, τουτέστιν ἐκ πάντων ἀπόστασιν· συνείδησιν καθαρὰν φυλάττειν ἑαυτοῦ ἀκατάγνωστον τῇ ἰδίᾳ.

συνειδήσει, καὶ ἀπροσπάθειαν, ἐν μηδενὶ ἐπιῤῥεπῶς ἔχων τῆς αἰδοῦς τούτου, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ σώματος. Εἶτα καθίσας ἐν κελλίῳ ἡσύχῳ, καὶ ἐν μιᾷ κατὰ μόνας γωνίᾳ, πρόσεξαι ποιῆσαι, ὃ λέγω σοι. κλεῖσον τὴν θύραν, καὶ ἐπάρον τὸν νοῦν σου ἀπὸ παντὸς ματαίου, ἤγουν προσκαίρου. Εἶτα ἐρείσας τῷ στήθει σου πώγωνα, κινῶν τὸν αἰσθητὸν ὀφθαλμὸν σὺν ὅλῳ τῷ νοΐ, ἐν μέσῃ κοιλίᾳ, ἤγουν ἐν τῷ ὀμφαλῷ. ἄγχον οὖν καὶ τὴν τῆς ῥινὸς τοῦ πνεύματος ὁλκὴν, τοῦ μὴ ἀδεῶς ἀναπνεῖν, καὶ ἐρεύνησον νοητῶς ἔνδον ἐν τοῖς ἐγκάτοις εὑρεῖν τὸν τόπον τῆς καρδίας, ἔνθα ἐμφιλοχωρεῖν πεφύκασιν πᾶσαι αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις. καὶ πρῶτον μὲν σκότος εὑρήσεις, καὶ πάχος ἀνένδοτον· ἐπιμένοντος δέ σου, καὶ τοῦτο τὸ ἔργον νυκτὸς καὶ ἡμέρας ποιουμένου· εὑρήσεις, ὢ τοῦ θαύματος, ἄληκτον εὐφροσύνην· ἅμα γὰρ εὕρῃ ὁ νοῦς τὸν τόπον τῆς καρδίας, βλέπει παρευθὺς, ἃ οὐδέποτε ἠπίστατο· βλέπει γὰρ τὸν μεταξὺ τῆς καρδίας ἀέρα, καὶ ἑαυτὸν φωτεινὸν ὅλον, καὶ διακρίσεως ἔμπλεων· καὶ ἔκτοτε ὅθεν ἀνακύψει λογισμὸς πρὶν τοῦ ἀπαρτισθῆναι, ἢ εἰδολοποιηθῆναι τῇ ἐπικλήσει Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκδιώκει τοῦτον καὶ ἀφανίζει. ἐντεῦθεν ὁ νοῦς μνησικακῶν Δαίμοσιν ἐγείρει τὴν κατὰ φύσιν ὀργὴν, καὶ διώκων βάλλει τοὺς νοητοὺς πολεμίους. τἆλλα δὲ μαθήσει σὺν Θεῷ ἐν τηρήσει νοὸς τὸν Ἰησοῦν ἐν καρδίᾳ κατέχων. Κάθιζε γάρ φησιν ἐν τῷ κελλίῳ σου, καὶ τοῦτο πάντα σε διδάξει. *Ante omnia, tria inquirenda tibi ſunt, tum aggrediendũ quod optas; omnimodus rerum tũ rationabiliũ, tũ irrationabiliũ neglectus; hoc eſt, in omnib. mortificatio, conſcientia pura conſeruatio quæ à propria conſcientia damnari non poſſit, & affectuum vacuitas, quæ ad nullam huiuſce ſæculi rem, neque ipſius corporis inclinauerit. Tum ſedens in cella quieta, ſoluſque in vno angulo, attende vt facias quod tibi dico. Clauſo oſtio eleua mentem tuam ab omni vanitate, temporaria nempe, tum figens pectori tuo mentũ, mouenſque ſenſibilem oculum cum mente in medio ventris, vmbilico nempe; ſuffoca & naris ſpiritus attractionem, ne liberè efflet, & perquire cum intellectu in viſceribus inuenire locum cordis, vbi omnes animæ facultates immorari ſolent; & primum quidem tenebras offendes, & craſſitiem haud ita facile cedentem. Verùm vbi perſeueraueris, & hoc opus diu, noctuque continuaueris, inuenies rem miram. Nunquam finientem conſolationem: ſtatim enim atque mens inuenerit locum animæ, illico videt quæ nunquam cognouit. Videt enim circa cor aërem, & ſemetipſum totum luminoſum, & plenum diſcretionis, ex eóque tempore cum emerſerit cogitatio, antequam robur accipiat aut figuram, inuocatione Ieſu Chriſti fugabitur & euaneſcet. Hinc intellectus indignatus Dæmonibus, iracundiam, quæ ſecundum naturam eſt, excitat; & perſequens fugat intellectuales aduerſarios. Cætera diſces cum Deo, conſeruatione mentis Chriſtum in corde retinens. Sede enim ait, in cella tua, & hæc docebit te omnia.* Vides Omphalopſychorum originem, & Dogma Maſſalianorum, hoc auctore inter iſtos Heſychaſtos conceptum & propagatum? Imò omnes hæreſes poſtea à Palama, aliiſque, non ab alio, quam hoc fonte enatæ in Eccleſia Græcorum diſſeminatæ ſunt. Nipho Hieromonachus, ſiue Demetrius Cydonius de Hæreſibus Palamæ. ἵνα δ' ὡς ἐν κεφαλαίῳ τὰ τοῦ Παλαμᾶ διεξέλθωμεν δόγματα, ἄνωθεν ἀρξάμενοι δείξομεν συντόμως, ὅτι τὴν μὲν ὅλην τῆς αἱρε-

σεως οὐχ ὑπονόησε πρῶτος Παλαμᾶς, ἀλλὰ πρὸ πολλῶν χρόνων παρὰ τοῖς λεγομένοις Ἡσυχασταῖς ὡς ἐν μυστηρίῳ τὰ τῆς αἱρέσεως ταύτης ὑπεψιθυρίζετο· καὶ δῆλον ἐξ ὧν Συμεών τις τῆς Ξυλοκέρκου μονῆς ἐπιλεγομένης ἡγούμενος, ὃν καὶ Θεολόγον νέον ἐπιγράψαι οἱ τῶν τοιούτων μύσται καὶ μυσταγωγοί, ἐν ἄλλοις μὲν αὐτοῦ συγγράμμασι πολλὰ βέβηλα καὶ βλάσφημα συνεγράψατο· ἰδίᾳ δὲ ἐν τῷ περὶ νήψεως καὶ προσοχῆς τοιαῦτα διέξεισι. Κάθισαι ἐν μιᾷ γωνίᾳ, καὶ τὰ ἑξῆς. *Vt verò ſummatim Palamæ dogmata percurramus, à ſuperioribus temporibus initium ſumentes oſtendemus argumenta propria hæreſis non primum excogitaſſe Palamam, ſed multos ante annos apud eos, qui Heſychaſtæ dicebantur, veluti in arcanis hæreſis iſta inſuſurrabatur. Quod palam fit ex his, quæ Symeon quidam Monaſterio Xerocerci Præfectus, quem & Theologum Iuniorem ſimilium Myſtæ & Myſtagogi inſcripſerunt, in aliis ſcriptis ſuis multa blaſphema prophanaque tradidit, ſed potiſſimum in opere de Sobrietate & Attentione hæc habet; Sede in vno angulo,* &c. Hinc Symeon iſte ſingulis paginis ſæpius & ad nauſeam inculcat illuminationes diuinas, lumen diuinum, vniones diuinas, vniones eſſentiales cum Deo, & ſexcenta alia ſimilia. Sed quis illa æquo animo feret, vt reliqua ſilentio inuoluam, quæ habentur Orat. 27. Ὢ τοῦ θαύματος, ὅτι ἄνθρωπος ἑνοῦται πνευματικῶς καὶ σωματικῶς, εἴπερ οὐ χωρίζεται τοῦ νοὸς ἡ ψυχή, οὐδὲ τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα, ἀλλὰ τῇ οὐσιώδει ἑνώσει γίνεται τρισυπόστατος κατὰ χάριν καὶ ὁ ἄνθρωπος εἷς θέσει Θεός, ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς καὶ οὗ μετείληφε θείου Πνεύματος, καὶ πληροῦται τηνικαῦτα τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Προφήτου Δαυΐδ, Ἐγὼ εἶπα Θεοί ἐστε, καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες· κατ᾽ εἰκόνα δηλαδή, καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν τοῦ ὑψίστου, γεννήματα θεῖα ἐκ τοῦ θείου Πνεύματος. *O mira res! homo Deo ſpiritualiter, corporaliterque vnitur: ſiquidem anima non à mente, nec ab anima corpus ſejungitur, & vnione eſſentiali etiam homo per gratiã fit trium hypoſtaſeon vnus per adoptionem Deus, ex corpore videlicet & anima, & , cuius factus eſt particeps, diuino Spiritu conſtans, impleturque tum illud Dauidis Prophetæ, Ego dixi, Dij eſtis, & filij Excelſi omnes; filij Excelſi ſecundum imaginem videlicet ſimilitudinemque Altiſſimi diuina progenies ex diuino Spiritu.*

Hinc concludendum cenſeo cautè ſcripta eiuſmodi verſanda eſſe, ne veneno, quod ſub illis latet nocentiſſimo hauſto, ſub ſpecie pietatis cultuſque diuini, in peſſimas hæreſes, & quæ difficulter ex animo auelli poſſunt, Lectores prolabantur, quod temporibus Palamæ, maximo religionis ſuæ detrimento vniuerſa Græcorum Eccleſia experta eſt, non tantum quod ſimiles hæreſes inter eos potiſſimum, qui aliorum ductores erant ad pietatem, pedem fixerant, ſed quod in partes ac factiones diſtracta in inanibus contentionibus, & planè nullis aſtu pluſquam Diabolico ſtudia ſua omnia conferens, veram & à Patribus acceptam de rebus diuinis doctrinam perdiderat. Et mirum ſanè eſt inter tot diſſidia, & mentium obſtinatas agitationes, ita Symeonis huius famæ prouiſum fuiſſe, vt videatur ſuæ ſententiæ auctorem ignoraſſe, quem numquam de nomine ferè norunt. Et cum illius

Digitized by Google

mentio neceſſariò inculcanda eſt, tacito nomine, titulis aliis virum indicaſſe, *καθάπερ τις τῶν μεγάλων, vt quidam ex Viris Magnis*, de eo ſermonem habens dicit Palama in 2. Orat. quas ipſe inſcripſit Πατέρες, *Patres*. Epiſtola ad Menam, *οἱ μεμυημένοι initiati*, alibi Θεολόγοι, *Theologi* Cantacuzenus, & ſimilia. Factum autem id exiſtimo, ne nomine Viri indicato, quibus intererat, homines libros illius conquirerent & examinarent, & cum non omnia, vti par erat, nunciata ad normam veræ doctrinæ dictata reperirent, criminarentur, coacta etiam Synodo, vt ſueuerat, condemnarent, qua poſtea condemnatione ipſi quoque in crimen adducerentur, tanquam qui alias per Synodum condemnata tenerent ac defenderent.

His iiſdem ferè temporibus florebat Scriptor elegantiſſimus Symeon Monachus, qui pulcherrimè ſancti Gregorij Nazianzeni Orationes exſcripſit in Pergameno. Codex aſſeruatur in Vaticana Bibliotheca Num. 463. cuius in fine adnotatur. Αὕτη ἡ βίβλος πέφυκε Θεοδώρου Μοναχοῦ Πρεσβυτέρου καὶ προεστῶτος τῆς τῶν Γαλακρηνῶν μονῆς, πόθῳ πολλῷ καὶ ἐπιμελείᾳ ἐκ τῶν οἰκείων αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ τῶν τοῦ Θεοῦ δωρεῶν κατασκευασθεῖσα, καὶ κοσμηθεῖσα. Γραφεῖσα δὲ τῇ αὐτοῦ προτροπῇ χειρὶ Συμεὼν Μοναχοῦ τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ, καὶ τελειωθεῖσα μηνὶ Δεκεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος πρώτης ἐν ἔτει τῷ ς φοά. Βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου Κωνσταντίνου τοῦ Δούκα καὶ Εὐδοκίας τῆς Αὐγούστης. *Hic liber eſt Theodori Monachi Presbyteri, & Regentis Monaſterij Galacrenorum, ſtudio & cura ex propriis illius, imò ex diuinis muneribus confectus & exornatus; ſcriptus vero eiuſdē hortatu manu Symeonis Monachi, Theodori Diſcipuli, & abſolutus menſe Decembri, Indictione prima anno ſex milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo primo, anno nempe Chriſti 1063. Imperante piiſſimo Conſtantino Duca & Eudocia Auguſta.* Sunt characteres grandiores.

Præter hos fuit alius Symeon Euchaitarum Epiſcopus. Huius ad Ioannem Monachum & Encliſtum Epiſtola, cuius Principium, Ἐδεξάμην πάτερ πνευματικὲ τὴν θεοφιλῆ σου γραφήν, ὥσπερ καὶ ἀπεδεξάμην τὴν κατὰ Θεόν σου ταπείνωσιν. Habetur in Bibliotheca Regis Gallorum, & legebatur in Bibliotheca Antonij Auguſtini inter libros Theologicos Pluteo 1. Codice 25. In ea meminit Antonij, Symeonis, Alypij, Danielis Stylitæ. Τίς κακοπαθήσει, ὡς οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν Ἀντώνιος, Συμεών, Ἀλύπιος, Δανιὴλ ὁ Στυλίτης, αἱ κατ' ἔρημον γυναῖκες, ἵνα μὴ λέγω τοὺς ἄνδρας. *Quis mala perpeti, quemadmodum Sancti Patres noſtri Antonius, Symeon, Alypius, Daniel Stylita, mulieres in ſolitariis locis, ne tantummodo viros commemorem.* 2. Alia eiuſdem ad Ioannem Monachum Epiſtola. P. Τρία μέρη λέγουσιν οἱ πατέρες ἔχειν τὴν λογικὴν ψυχὴν ἡμῶν, τὸν νοῦν, ὅνπερ καὶ λογικὸν λέγουσιν. Eſt valde pia. Quonam iſte tempore vixerit, incompertum mihi eſt; quemadmodum &

Symeon, qui Thaumaturgus cognominatur. Is etiam ſcripſit Epiſtolam ad Encliſtum quendam, ex Cæſare Græcè, quæ in alias, atque alias linguas tranſlata eſt, poſtmodum ab Abramio à Saracena rurſus

Digitized by Google

...ni Græcam, vt adnotatur in fronte illius. Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ εὑρέθη ἀλλαχοῦ τὰς αὐτὰς μὲν σώζουσα ἐννοίας, ταῖς δὲ λέξεσι διαφέρουσα· ἡ δὲ ἐκεῖσε προγραφή τε καὶ ὑπογραφὴ παρατεθεῖσα, δηλοῦσα πῶς τε καὶ πόθεν, καὶ ὑπό τινος μεταπέφρασται, καὶ τίνα διδάσκει ταύτης εἶναι δημιουργόν, καὶ πρός τινα γεγράφθαι. Φανερὸν δὲ ὡς ὁ μεταφράσας οὐκ ᾔδει σωζομένην τὴν πρωτότυπον ταύτην ἐν γράμμασι τοῖς Ἑλληνικοῖς, ὡς καὶ ἐγέγραπτο· ἔχει δὲ οὕτως. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ, ἣν ἀπέστειλε πρός τινα τὸν ἀπὸ γένους Καίσαρος, Ἐγκλειστον μὲν γεγενημένον, ἐπιστείλαντα δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ πυθόμενον περί τινων ὑποθέσεων. Ἡ δὲ ὑπογραφὴ οὕτως, Ἐτελειώθη διὰ συνεργείας τοῦ Θεοῦ ἡ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Θαυματουργοῦ ἐπιστολή, Ἑλληνίδι μὲν φωνῇ παρὰ τοῦ ἁγίου ἐκτεθεῖσα, εἰς Συριακὴν δὲ ἐκ πολλοῦ μεταβληθεῖσα· πρὸ ὀλίγου δὲ καὶ παρὰ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Γρηγορίου τοῦ εὐλαβεστάτου Μοναχοῦ καὶ καθηγουμένου πρὸς τὴν Σαρακηνίδα μετατεθεῖσα, καὶ νῦν παρὰ τοῦ ταπεινοῦ Ἀβραμίου εἰς τὴν Ἑλληνίδα πάλιν ἐπανελθοῦσα. *Hæc Epiſtola reperta eſt alibi eaſdem continens ſententias, verbis autem differens. Præſcriptio & ſubſcriptio ibi appoſita indicat vnde, & quomodo, & à quo in aliam linguam verſa eſt, & quiſnam ſit illius Auctor, & ad quem ſcripta eſt. Clarũ autẽ eſt eum, qui eam tranſtulit, latuiſſe, ipſum primum illius exemplar ſermone Græco perdurare, quo ſcripta fuerat. Ita verò ſe habet: Epiſtola S. Symeonis Thaumaturgi, quã miſit ad quendam Encliſtum genus trahentem à Cæſare, qui ad eum ſcripſerat, & percontatus fuerat quædam. Subſcriptio verò ſic. Finem habuit, iuuante Deo, ſancti Patris noſtri Symeonis Thaumaturgi Epiſtola, ſcripta quidem à Patre ſermone Græco, & multum ante tempus in Syriacum tranſlata: poſtmodum ante breue tempus à piiſſimo Monacho & Hegumeno bonæ memoriæ Gregorio in Saracenam conuerſa, & nunc ab humili Abramio rurſus in linguam Græcam regreſſa.* Principium, Ἡ ἐπιστολή σου ὦ ἅγιε, οὐχὶ λόγοι ἐγκεχαραγμένοι εἰσίν, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην σου τὴν πρὸς ἡμᾶς. Encliſto nomen erat Symeoni, namque præfigitur. Ἡ ἐπιστολὴ μεγάλη πρὸς τὸν Ἀββᾶν Συμεώνην τὸν ἀπὸ Καίσαρος. *Epiſtola Magna ad Abbatem Symeonem ex Cæſare.* Meminit Baſilij, Gregoriorũ & Macarij. Legiturque Romæ in Bibliotheca Sancto-Siluestrana. An ad aliquem ex Stylitis Symeonibus referenda eſt? Titulus ille *Thaumaturgi*, Symeoni Thaumaſtoritæ peculiaris & proprius fuit inter Symeones.

Symeon alius eſt, ſub Humilis cognomine latens. Huius Encomium in Symeonem ſenem, qui Chriſtum vlnis in Templo ſuſceperat, ipſe legi. P. Τὴν πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ὁμοδούλων τιμὴν μεγάλου τινός. Alij de eo plura quærant.

Poſt hos locum habeat Symeon Archiepiſcopus Hieroſolymitanus, Scripſit de Azymis aduerſus Latinos. P. Ἀνέγνωμεν ὦ φιλοχριστότατοι Λατῖνοι τὸ συστατικὸν γραμματεῖον τῆς ἀζύμου θυσίας ὑμῶν, ὅπερ ὑμῶν αὐτῶν διεκομίσθη ἡμῖν, καὶ ἡ ἐπιστολὴ διά τε ἀπὸ Ῥώμης γραφεῖσα, ὃν ἔφραζε, παρά τινος Πάπα Σιλβέστρου πρός τινα κληρικὸν Λατῖνον ἐν Κωνσταντινουπόλει διάγοντα· καὶ διέγνωμεν ἐξ αὐτῶν μηδὲν χρεῖον, μηδὲ ἀληθές, μηδὲ πρέπον κατηθῆναι.

θαι.

διὰ ἡμᾶς εἰς σύςασιν τ̃ παρ' ἡμῶν περιφερομένης ἀζύμου λατρείας Χριςῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

Cum his quoque non malè annumeraueris Symeonem, vel Sabam Coracum Rhodium ſcriptorem non contemnendum, qui Theophylacti Bulgariæ Archiepiſcopi expoſitionem in Epiſtolas Pauli ſuâ manu tempore hiberno miniméque idoneo exſcripſit. Exſtat in Bibliothecâ Vaticana num. 648. vt ipſe in eodem Cod. admonuit. Εγράφη ἡ παροῦσα ἱερὰ βίβλος, εἴπω αἱ τ̃ ἁγίε Παύλε ἐπιςολαὶ χειρὶ ἐμοῦ τ̃ ταπεινοῦ Συμεὼν ἢ Σάβα· λεγέσθω γὰρ καὶ ἀμφότερα, τάχα καὶ Μοναχοῦ τ̃ ἀπὸ τ̃ νήσου Ρόδου, τ̃ τὸ ἐπίκλην τ̃ Κόρακος μηνὶ Μαρτίῳ Ινδικτιῶνι ε. ἔτους ςψμ. ἐγράφη δὲ ἐν Ιεροσολύμοις καιρῷ χειμῶνος κ̀ κτ̃ σπουδὴν, ἐπὶ κ̀ τὰ γράμματά πως ὡς ἐπιπολὺ ἀσύντακτα φαίνονται κεῖσθαι. *Præſens hic liber, ſiue ſancti Pauli Epiſtolæ ſcripta ſunt manu meâ humilis Symeonis, ſiue Sabæ (dicatur ſiquidem vtrumque) & Monachi ex inſulâ Rhodo, cognomento Corax, menſe Martio Indictione quintâ, anni 6740. Scripta verò ſunt Hieroſolymis hiberno tempore & properanter. Ideoque litera maxima ex parte incompoſita videntur exarata.* Et in principio Codicis. Συμεὼν ταπεινὸς Μοναχὸς ὁ Κόραξ ὁ γράψας τὴν δε τὴν βίβλον ἐξ οἰκείων ἀναλωμάτων, καιρῷ χειμῶνος· καὶ διὰ τοῦτο τὰ γράμματα μικρὰ καὶ μεγάλα, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν τὸ καθόλου ἄτακτα. *Symeon humilis Monachus, cognomento Corax huiuſce libri ſcriptor eſt, propriis expenſis & tempore hiberno. Quapropter, literæ magnæ & paruæ, &, vt verbo explicem, nullam habent formam vel concinnitatem.*

Symeon Veſtus, Sethus, vtroque namque cognomine inſignitur, Magiſter Antiochenus, ſub Imperatore Michaële Duca floruit. Hic de cibariorum, condimentorum, aromatum, odoramentorum & aliorum quorundam ſimplicium facultatibus per ordinem literarum ſyntagma nuncupauit, excuſum Baſileæ 1538. in 8. Græcè & Latinè ex Interpretatione Lilij Gregorij Gyraldi. Sed hoc ex Codice Auguſtano recognitum, atque emendatum cum noua Interpretatione cogitabat D. H. Laubius Medicus edere, vt refert Dauid Hœſchilius in Catalogo Græcorum Codicum; qui ſunt in Bibliotheca Auguſtana Vindelica. Nec alius videtur eſſe liberis, quàm qui ſub aliis titulis circumfertur. *Symeonis Sethi Magiſtri Antiocheni de omnibus eſculentis ſecundum ordinem Alphabeti in Bibliotheca Auguſtana inter libros Medicos. Pluteo 4. Codice 14.* Et, *Symeon Sethus de nutrimentorum virtute ex Paulo Ægineta & Rufo in eadem Bibliotheca, Index Auguſtanus MS.* Et *Sethi Collectanea varia de natura animalium adjuncta interpretatione herbarum ordine Alphabeti 4. MS. in Imperatoria Bibliotheca Viennæ.* Schenchius in Bibliotheca Medica Pſelli de eadem materia libellum tranſcripſit, in pluribus immutauit, auxitque in nonnullis de ſuo, ſed incultiori & minus Attico ſtylo. Multis vocabulis vſus eſt, quæ apud Veteres non reperies. Noſtrum de libro iudicium leges in Diatriba de Pſellis. 2. Scripſit & alia, quæ ſuper-

Digitized by Google

ſunt : Σύνοψις καὶ ἀπάνθισμα φυσικῶν τε καὶ φιλοσόφων δογμάτων , *Compendium & flores naturalium, & Philoſophorum placitorum* Libris v. In iis plurima ex doctrina omnifaria Pſelli non decerpſit, ſed iiſdem verbis & integris ſententiis in ſua aſportauit, adeo vt duos priores libros nonnulli Pſello Auctori vindicatos, ediderint ſub titulo, ἐπιλύσεις σύντομος φυσικῶν ζητημάτων. *Solutiones compendioſæ naturalium quæſtionum.* Quos nos inter Pſellianos libros recenſuimus. Et forte etiam Sethus, vt in reficiendis laborem ſubterfugeret , à Pſello diuulſos non ſine plagij nota, reliquis tribus præpoſuit, nomine ſuo inſcriptos. Quod mirum non erit ſcripta vtriuſque conferenti; adeo Sethus iſte in Pſellianos ſudores inſaniit. Librorum capita idem in Procemio operis Imperatori indicauit , & nos primi tibi ipſius Procemij nunc prima editione indicabimus. Exorditur itaque: Ὁ μὲν σοφὸς Πλούταρχος, ὦ μέγιστε καὶ θειότατε Βασιλεῦ, διαφόρους δόξας ἀπαριθμούμενος , καὶ τὴν ἀληθῆ μὴ ἀποδεικνύων καὶ πιστούμενος, συγχέει μᾶλλον τὸν λογισμὸν, καὶ ἀπορεῖν παρασκευάζει, ἢ εἰς ἐπίστασιν ἄγει· τὸν δὲ μέλλοντα ἐπὶ τὴν γνῶσιν τῶν ὄντων ἰέναι δεῖ μετ᾽ ἀποδείξεως ἕκαστον διαγνῶναι ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἀρξάμενον , καὶ ὁδῷ προϊόντα ἐπ᾽ αὐτὴν ἀνιέναι τὴν τῶν ὅλων ἀρχήν· καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ παρόντι, ἑτέραν ἐτραπόμην τούτων ὁδόν· καὶ πρότερον μὲν ἐκ τῶν ἐσχάτων ἀρξάμενος ἀποδείξω ἐν Πρώτῳ λόγῳ τὰ περὶ γῆς , ὅτι τυγχάνει σφαιροειδὴς , καὶ ὅτι ἐν μέσῳ κεῖται τοῦ παντὸς , καὶ ὅσων σταδίων ἐστὶν ἡ περίμετρος αὐτῆς, καὶ ὅσον, καὶ ὁποῖον μέρος αὐτῆς οἰκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι· καὶ πῶς τὰ ἑπτὰ κλίματα διαμερίζονται· καὶ μέχρι τίνος ἐν τῇ ἀνατολῇ οἰκοῦσιν ἄνθρωποι· καὶ τί μὲν τὸ πέρας τῆς ἐν τῇ δύσει οἰκήσεως· καὶ τί τὸ ἐν βορρᾷ, καὶ τί τὸ ἐν νότῳ. Ἐν δὲ τῷ Δευτέρῳ περὶ τοῦ ὕδατος, καὶ θαλασσῶν, καὶ ἀέρος, καὶ πυρὸς, καὶ ἀστραπῶν , καὶ βροντῶν, καὶ κεραυνῶν , καὶ κομητῶν, καὶ ὑετῶν, καὶ χιόνων, καὶ χαλάζης , καὶ τῶν ὁμοίων. Ἐν δὲ τῷ Τρίτῳ περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων, καὶ φύσεως αὐτῶν καὶ μεγέθους , καὶ σελήνης, καὶ κινήσεως τῶν ἀστέρων. Ἐν δὲ τῷ Τετάρτῳ περὶ ὕλης καὶ εἴδους, καὶ φύσεως, καὶ ψυχῆς, καὶ νοῦ. Ἐν δὲ τῷ Πέμπτῳ περὶ τῆς πρώτης τῶν ὄντων αἰτίας. *Plutarchus quidem ſapiens, maxime ac diuiniſſime Imperator, varias recenſens ſententias, nec veram diſtinguens ac corroborans, turbat potius mentem, & ad dubia comparat , tantum abeſt vt cognitionem afferat. Porrò oportet ad rerum ſcientiam animum applicaturum ſingula cum demonſtratione cognoſcere, initio à ſenſibilibus ſumpto. Hinc deinceps ad rerum omnium principium pedetentim gradum facere. Propterea diuerſam ab his in præſenti viam iniui , & prius ab extremis initio ſumpto , in primo libro de Terra demonſtrabo eam eſſe rotundam, in medio Vniuerſi ſitam ; quot ſtadiis eius circumferentia menſuretur, quantam & qualenam illius partem homines inhabitamus, vtque in ſeptē climata diuidantur, & vſque quo in Orientem ſedem extendant, & quis ſit terminus habitationis Occiduæ, quis Borealis, & quis Auſtralis. In ſecundo de Aqua, Mari, Aëre, Igne, Fulgure, Tonitru, Fulminibus, Cometis, Imbribus, Niue, Grandine & ſimilibus. In tertio de cœleſtibus corporibus, natura eorum & magnitudine, de Luna & motu Stellarum. In quarto de materia, ſpecie, natura , anima & mente. In*

Digitized by Google

quinto de prima rerum cauſa. Et vt magis diſtinctè librorum argumenta habeas, Primi Capita ſunt. Περὶ τοῦ εἶναι τὴν γῆν σφαιροειδῆ. Περὶ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς. *Terram eſſe rotundam. De magnitudine terræ.* Secundi: Περὶ τῶν μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ στοιχείων, καὶ τῶν περὶ ταῦτα παθῶν. Περὶ ἀέρος, καὶ πυρός, καὶ νεφῶν, καὶ ὑετῶν, καὶ ἀστραπῶν, καὶ βροντῶν. Περὶ σεισμῶν. Περὶ κομητῶν. Περὶ νεφῶν καὶ ἀνέμων. Περὶ ἴριδος. Περὶ ἅλωνος. Περὶ κόσμων ἀπείρων, ὥς τινες τῶν φιλοσόφων ἐδόξασαν. *De elementis quæ inter Terram & Cælum ſunt, & eorum affectionibus. De aëre & igne, & nebulis, & imbribus, & fulgoribus & tonitruis. De Terramotibus. De Cometis. De nebulis & ventis. De Iride. De Area. De Mundis innumeris, vt quidam Philoſophi opinati ſunt.* Tertij: Περὶ οὐρανοῦ. Εἰ ἔμψυχος ὁ κόσμος, καὶ προνοίᾳ διοικούμενος. Εἰ ἄφθαρτος ὁ κόσμος. Εἰ τρέφεται ὁ οὐρανός. Περὶ τάξεως κόσμου. Περὶ τῆς τοῦ κόσμου ἐγκλίσεως. Περὶ τοῦ εἰ ἔστι κενὸν ἐκτὸς τοῦ κόσμου. Τίνα δεξιὰ τοῦ κόσμου, καὶ τίνα τὰ ἀριστερά. Τίς ἡ τοῦ οὐρανοῦ οὐσία. Περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ νοουμένων. Περὶ σχημάτων ἀστέρων. Περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς. Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες. Πῶς γίνονται αἱ τέσσαρες καιροί. Περὶ τοῦ μεγέθους καὶ σχήματος ἡλίου. Περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως. Περὶ οὐσίας καὶ φωτισμοῦ σελήνης, καὶ σχήματος. Περὶ ἐκλείψεως σελήνης. *An Mundus animatus eſt, & prouidentia gubernetur. An Mundus eſt incorruptibilis. An Cælum nutritur. De ordine Mundi. De inclinatione Mundi. An detur Vacuum extra Mundum. Quæ ſint dextera & quæ ſiniſtra Mundi. Quæ ſit eſſentia Cæli. De iis, quæ in Cælo intelliguntur. De figuris Aſtrorum. De Stellarum latione. Vnde lumen accipiant Stellæ. Quomodo fiant quatuor Tẽpeſtates. De magnitudine & figura Solis. De defectu Solis. De eſſentia, illuminatione & figura Lunæ. De defectu Lunæ.* Quarti: Περὶ ὕλης. Περὶ εἴδους. Περὶ φύσεως. Περὶ τόπου. Περὶ χρόνου. Περὶ ψυχῆς. Περὶ ὁράσεως. Περὶ ἀκοῆς. Περὶ ὀσφρήσεως. Περὶ γεύσεως. Περὶ νοῦ. *De Materia. De Forma. De Natura. De Loco. De Tempore. De Anima. De Viſu. De Odoratu. De Guſtu. De Mente.* Quinti, Περὶ τῆς πρώτης αἰτίας τῶν ὄντων, καὶ τῆς ἀπ' αὐτῆς διοικούσης προνοίας. *De Prima rerum Cauſa, & quæ ab ea oritur prouidentia.* 3. Eiuſdem Philoſophica & Medica Diſſertatio de Olfactu, habetur in Bibliotheca Bauarica Cod. CLXXIII. An ab ea, quæ in libro quarto ſuperioris operis non tantum de Olfactu, ſed de aliis etiam ſenſibus, Diſputatione diuerſa, nondum nihil compertum eſt. 4. Legi eiuſdem, habeoque penes me Narrationem Indicam τὰ κατὰ Στεφανίτην, καὶ Ἰχνηλάτην, Perzoo Medico in gratiam Choſroës Regis in Perſide ex Indica Lingua in Arabicam tranſlatam, quam poſteà Sethus ex Arabica in Græcam conuertit, cui & Præfationem de Auctore Operis, illiuſque inuentione attexuit. Ait quippe Choſroëm, qui & Anaſurenus dictus eſt, Dauidis filium certiorem à nonnullis factum apud Indos monimentum extare, ab illius regionis ſapientibus conſcriptum, fabellis ac præceptis domi foriſque ſummoperè proficuis refertum ab Arabis Cybile & Dimne, quod apud Græcos Stephanites & Ichnilates ſonarent, inter Regis opes admodum cuſtodiri, Per-

zoum Medicum catum Virum, Indorumque Linguæ non imperitum ad ſe accerſitum, & muneribus cumulatum ad Indos miſiſſe: Perzoum Indorum Sapientum conſuetudine innotuiſſe cuidam pleno pectore ſapienti, cum quo familiaritate contracta inter potus & epulas, & nimios ſumptus conſilium ſuum de libro communicaſſe, & ſocium in negotio feciſſe. Indum Perzoi moribus admodum delectatum, licet oſtia obſiderentur, perfugium inueniſſe, raptumque è Regia ſupellectili librum Perzoo tradidiſſe, à quo per ſummum ſtudium euolutum, in linguam Arabicam verſum, & per extrema pericula reſeruatum, Anaſureno Regi auide id cupienti tandem aliquando poſt reditum non ſine congiario oblatum. Diuiditur in quindecim Sectiones. In duabus primis Stephanitæ & Iſchnilatæ hiſtoriola finitur, in reliquis aliunde, & ex aliis animalibus fabulæ confinguntur. Dictio pedeſtris, humilis, hiulca, ſæpe barbara, inconcinna, omnia è triuio. Sententiæ graues, ſpiſſæ: fabellæ non inſuaues, rebus accommodatæ, vegetæ, euidentes, frequens tamen earum, ſicuti & ſententiarum vſus narrationem ſæpiſſimè obſtruit, & lectorem turbat. Eſt nihilominus & Syntipa Perſa, & Eraſto dictione, & ſententiis, ceteriſque omnibus accuratior, & breuitate diſcurſuum, & fabularum acutior: Prooemio, & introductione nimis prolixa, affectataque narrationum ſuperaggeſtione moleſtior. Aſſeruatur præterea in Bibliotheca Auguſtana inter libros Manuſcriptos Pluteo 7. Cod 3. & Viennæ Auſtriæ in Bibliotheca Imperatoris. Index Auguſtanus editus, & Manuſcriptus, & Geſnerus. Seruatur etiam penes me. Hæc narratio Italicè verſa edita fuit Ferrariæ apud Dominicum Mammarillum 1584. in 8. ſed in pluribus mutila. In ea ſane ridiculum eſt, quod in prima facie libri legitur, eam ex Indica in Agarenam Linguam à Lelo Demno Saraceno verſam fuiſſe. Nomen enim libri Cybile & Dimne, cum non intellexiſſet Interpres Italus, illud obtruncatum Lelum Demnum, eumque Saracenum efformauit. In eandem apud nonnullos Codices Manuſcriptos leguntur Carmina Georgij Ceramei. 5. Vertit quoque alia ex Arabica Lingua in Græcam: *Somniorum exactum indicem, ſiue Interpretem ſecundum Alphabetum*. Antonius Verderius in Catalogo librorum Michaëlis Cantacuzeni. 6. *Paulum Arabem*. Idem Verderius ibidem. 7. Eiuſdem *Hiſtoria Chronica vulgari lingua à creatione Mundi vſque ad Imperium Conſtantini Ducæ*. Apud Verderium in Catalogo librorum Iacobi Marmoratæ & Patriarchæ Conſtantinopolinani. Alibi quoque legi: *In Mundi opificium ex Geneſi, & Chronicis per ſeriem opus collectum à Symeone Magiſtro & Rhetorico Logothete ex diuerſis Chronicis, & Hiſtoriis in 4.* Idem ne, an diuerſum à ſuperiori? Vt taceam de Rhetorico Logothete, Græcè omninò conceptum exiſtimo: Συμεὼν Μαγίστου, καὶ ῥήτορος τοῦ Λογοθέτου. *Symeonis Magiſtri & Rhetoris Logothetæ*. Sed quis in obſcuriſſimis, & non viſis lucem inueniet, & iudicium feret?

Digitized by Google

De Symeone Archiepiſcopo Theſſalonicenſi hæc ſcripſeram in opere meo de vtriuſque Eccleſiæ Conſenſione libro 2. cap. 18. nu. 13. *Hoc eodem tempore florebat Symeon Archiepiſcopus Theſſalonicenſis. Vixit enim poſt Barlaamum, Acyndinum, Palamam, Gregoram, Philotheum Patriarcham, Nilum Theſſalonicenſem, Nicolaum Cabaſilam, Nilum Patriarcham Conſtantinopolitanum, Iſidorum Theſſalonicenſem quorum omnium ipſe in Dialogo Eccleſiaſtico contra omnes Hæreſes, & de aliis rebus Eccleſiaſticis meminit. Imò ipſe in eodem Dialogo ætatem ſuam prodit.* Ἐξαιρέτως δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ταῦτα περὶ αὐτῆς συνεγράψαντο, πνεύματι ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐκ Θεοῦ οἱ θεηγόροι, καὶ θεοφόροι, καὶ χριστοφόροι, καὶ ἔνθεοι ὄντες ἀληθῶς, ὅ, τε ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Κάλλιστος, ὁ τῆς βασιλευούσης πόλεως νέας Ῥώμης ἐκ Θεοῦ Πατριάρχης, καὶ ὁ σύμπνους αὐτῷ καὶ συνασκητὴς ὅσιος Ἰγνάτιος, καὶ βίβλῳ οἰκείᾳ συντεθείσῃ παρ᾽ αὐτῶν πνευματικῶς τε καὶ θεοφρόνως, καὶ λίαν ὑψηλῶς ἐφιλοσόφησαν ἐν ρ. κεφαλαίοις· τῷ ἐντελεῖ ἀριθμῷ τελείαν τὴν περὶ ταύτης γνῶσιν ἐκθέμενοι. Potiſſimum verò hoc noſtra ætate de Vita Monaſtica conſcripſerunt, Spiritu tanquam qui & ipſi ex Deo cum ſint, Deiloqui & Deiferi, & Chriſtoferi, & à Deo afflati verè exiſtant, ſanctus Pater noſter Calliſtus, qui Regiæ Vrbis nouæ Romæ ex Deo fuit Patriarcha, & qui vnà cum ipſo ſpirabat & exercitabatur Confeſſor Ignatius, & libro peculiari ab illis compoſito, ſpiritualiter, diuinè, & excelsè nimis philoſophati ſunt centum capitibus, numero perfecto, perfectũ de ea cognitionẽ tradentes. *Opus Calliſti & Ignatij habetur in Bibliotheca Barberina ſub hoc titulo.* Τῶν ἐν μονοτρόποις ἁγίων Καλλίστου καὶ Ἰγνατίου τῶν Ξανθοπούλων μέθοδος καὶ κανὼν ἀκριβὴς, καὶ παρὰ τῶν ἁγίων ἔχων τὰς μαρτυρίας περὶ τῶν αἱρουμένων ἡσύχως βιῶναι καὶ μοναστικῶς, περί τε ἀγωγῆς, καὶ πολιτείας καὶ διαίτης αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ὅσων ἡλίκων ἀγαθῶν πρόξενος ἡ ἡσυχία καθίσταται τοῖς λόγῳ μετιοῦσιν αὐτήν. Διαιρεῖται δὲ ἡ παροῦσα τοῦ λόγου πραγματεία ἐν κεφαλαίοις ρ. Ignatij & Calliſti Xanthopulorum methodus & regula exquiſita, teſtimoniis Patrum comprobata de iis, qui eligunt vitam quietam & Monaſticam, & de Vitæ inſtituto, ac ratione prædictorum, & quorum bonorum cauſa quies ſit, qui ſecundum rationem eam amplectuntur. Opus diuiſum in capita centum. P. Ἔδει μὲν ἡμᾶς κατὰ τοὺς θείους φάναι χρησμοὺς θεοδιδάκτους τυγχάνοντας.. *Et cum duo ſint Calliſti, alter ſub Ioanne Cantacuzeno, alter ſub Manuele Palæologo, annos poſt ferè quadraginta ſex, in dubium verti poſſet, de quonam iſte Calliſto verba faciat; ſed cum Nicolai Cabaſilæ meminerit, qui ſub Manuele florebat, neceſſe eſt eum de ſecundo Calliſto, qui circa annum Domini* CIↃCCCCVI. *Patriarchatum regebat ſermonem habere. Quare ipſe circa Ioannis Palæologi tempora, vel paulò antè floruit, à Symeone ſeniore Theſſalonicenſe poſt Iſidorum, cuius ipſe meminit, tertius: inter enim Iſidorum & ipſum tantum recenſetur Gabriel. Hinc colligitur, quantum hallucinetur Poſſeuinus in Apparatu, qui immani Anachroniſmo ſcribit, eum vixiſſe ante annos ſexcentos, qui nonniſi ante annos centum octuaginta, Poſſeuini tempore vixerat. In omnibus ſuis*

Digitized by Google

ſcriptis in Latinos iniurius eſt, quos ſæpè carpit, eorúmque ritus cum Græcis comparans, inſectatur.

Et hæc quidem de eo tunc temporis breuiter ſcripſi, nunc cum tempus, locuſque poſtulat, alia addam: præeatque illius elogium, quod Eugenius Nomophylax, qua id facultate egerit, dicent ſimilis ſortis homines, in Synodico Dominica Orthodoxiæ in Eccleſia Theſſalonicenſi recitari ſolito, appinxit. Συμεὼν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, τοῦ τῆς ἐκτός τε καὶ τῆς πνευματικῆς σοφίας πλήρεις ὑπερφυῶς γενομένου, κἂν τῇ ἀσκητικῇ εἴτ᾽ οὖν ἀγγελικῇ ἀγωγῇ τε καὶ πολιτείᾳ διαπρέψαντος, καὶ ταύτην εἰς ἄκρον κατορθωκότος, τῇ δὲ κατὰ Χριστὸν ταπεινώσει τῇ τῶν ἀρετῶν κρηπῖδι κατὰ τὰς ἀψευδεῖς δεσποτικὰς ἐπαγγελίας ἀνυψωθέντος, καὶ διὰ πράξεως ἀναβάντος εἰς θεωρίαν, κἀντεῦθεν νεύσει Θεοῦ, ὡς φωσφόρου λαμπτῆρος ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθέντος, καὶ ἐπ᾽ ὄρους ὑψηλοῦ, ὡς λαμπροῦ τῆς ἀληθείας κήρυκος ἀναβεβηκότος, καὶ ταῖς γλυκείαις μαρμαρυγαῖς, δηλαδὴ ταῖς αὐτοῦ διδασκαλίαις, οὐ τὴν ἰδίαν μόνον ταύτην τὴν περιώνυμον Μητρόπολιν, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν δίκην ἡλίου καταυγάσαντος, καὶ τὴν πρὸς Θεόν, καὶ τὴν πλησίον ἀγάπην εἰς ἄκρον, ὡς οὐδεὶς σχεδὸν τῶν ἁπάντων ἐπιδειξαμένου, καὶ ᾠδαῖς ἱεραῖς τοὺς τῶν ἁγίων χορούς, καὶ οἴκοθεν καταστέψαντος, ὧν τὸν βίον ἐζήλωκε, καὶ διὰ τοῦ τε ἀγγελικῷ καὶ σεμνῷ, καὶ θεοειδεῖ τῶν ἠθῶν, καὶ τῇ ἱλαρᾷ καταστάσει ὅλου τοῦ ὄντι θεοφόρου, καὶ ὄντος, καὶ φαινομένου, καὶ ζῆλον ἔνθερμον Ἡλιοῦ τις ἂν εἴποι τρέφοντος, διὰ τῶν εὐσεβῶν, καὶ πατρικῶν τῆς Ἐκκλησίας δογμάτων, καὶ καθ᾽ ἑκάστην ἀφθόνως τῷ γλυκεῖ διδασκαλίας ἀρδεύοντος νάματι, καὶ τῷ τῶν λόγων ἐπαγωγῷ καὶ τερπνῷ, καὶ τῷ μελιρρύτῳ φθόγγῳ πάντας ὥσπερ ἀρρήτῳ τινὶ Σειρήνων δυνάμει πρὸς ἑαυτὸν ἕλκοντος, καὶ περικατέχοντος, καὶ τῶν πάλαι ὥσπερ ἐκμαγεῖόν τι, ἢ ἐπισφράγισμα, καὶ στήλην εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς κανόνα, καὶ χριστιανικῆς πολιτείας τύπον τὸν ἑαυτοῦ βίον ἀναδεῖξαι φιλονεικήσαντος, ἐκ τούτων τε τοὺς ἀνθρώπους ἅπαντας, καὶ τοὺς ἄλλους, ἢ ὡς ἡμεῖς φρονοῦμεν περὶ τὴν πίστιν δοξάζοντας εἰς ἔκπληξιν, καὶ θαῦμα, καὶ ὕμνον, καὶ δοξολογίαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ τῶν ὅλων κινήσαντος, αἰωνία ἡ μνήμη. *Symeonis beatæ memoriæ ſanctiſſimi Theſſalonicenſis Archiepiſcopi, qui externæ & ſpiritalis ſapientiæ ſuperhumanum captum repletus in Aſcetico, ſiue potius Angelico inſtituto, & vitæ ratione excelluit, eamque cum ſumma virtute & laude perfectiſſime egit, & ſecundum Chriſtum ſui depreſſione, virtutum excellentia iuxta diuina promiſſa mentiri neſcia exaltatus, per actionem in ſpeculationem aſcendit, indeque ita annuente Deo, vt fax lucifera ſuper candelabrum poſita, & ſuper excelſum montem vt clariſſimus veritatis præco aſcendens, dulcibus ſplendoribus ſuis, nempe inſtructionibus non propriam tantum hanc celeberrimam Metropolim, ſed vniuerſum etiam terrarum orbem Solis inſtar illuminauit: & erga Deum & proximum amorem, ſi quis alius oſtendit, & ſacris Cantibus Sanctorum choros, & ex propriis exornauit, quorum vitam æmulatus confecit: Angelicis verò venerandis, ac planè diuinis moribus & totius ſtatu hilari, verè Deifer re & viſu, & zelum feruidum Eliæ quiſpiam dixerit, propriis, auitiſque Eccleſiæ dogmatibus, enutriuit, & diebus ſingulis ſuaui doctrinæ latice abundè irrigabat, & ſermonibus flexanimis ac iucundis & la-*

Digitized by Google

quela melliſlua vniuerſos, veluti Sirenum vi quadam, quæ verbis exprimi nequit, trahebat ad ſe, detinebatque; & antiquorum veluti ſignum & expreſſum ſimulacrum, & pietatis columnam, & virtutis regulam, & Chriſtanæ vitæ typum, propriam vitam oſtendere ſummo ſtudio conatus eſt, hiſque homines vniuerſos, qui aliter ac nos ſentimus, de fide ſentiebant, in ſtuporem & admirationem, & laudem & glorificationem magni rerum omnium Dei excitauit; memoria ſempiterna. An non benè lauit ſuum Æthiopem Eugenicus? Ex ſcriptis Symeonis, mentita & falſa eſſe, quæ ille de doctrina & eloquentia tradit, manifeſtò euincitur. Quis nobis in aliis eum vera dicere aſſeuerabit? Fides ſuſpecta eſt.

Et vt Theſſalonicenſium Epiſcoporum ſeries habeaturr, exponenda ſunt, quæ ex eodem Theſſalonicenſi Synodico exſcripſimus, quæ ſunt. Ἰσιδώρου τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου ἁγιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, τοῦ δίκην ἀστέρος λαμπροῦ τὴν ποίμνην αὐτοῦ ταύτην καταφωτίσαντος ταῖς καθ' ἡμέραν ἱεραῖς αὐτοῦ διδασκαλίαις, καὶ εἰσηγήσεσι· καὶ κατὰ τὸν καλὸν καὶ πρῶτον ποιμένα Χριστὸν τοῦ ποιμνίου παντὶ τρόπῳ πεφροντικότος, καὶ μακρὰς ἀποδημίας ὑπενεγκόντος, καὶ πᾶν εἴ τι θεῖον, καὶ πρὸς σωτηρίαν ἐνάγον καὶ λόγοις διδάξαντος, καὶ ἔργοις ἐνδειξαμένου, καὶ τοῖς ὄντως τοῖς ἐπ' ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ πρὸ αὐτοῦ διαλάμψασιν ἐξισωθέντος τοῖς ὅλοις· αἰωνία ἡ μνήμη. Γαβριὴλ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου ἁγιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, τοῦ σχεδὸν ἐκ βρέφους τῷ Θεῷ ἀνατεθειμένου, κἀν τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ τὰ πρῶτα φέροντος, κἀντεῦθεν ὡς ἀρετῆς ἔπαθλον τὴν προστασίαν τῆς πόλεως ταύτης ἀναδεξαμένου, πολλοῖς τε ἔργοις, καὶ ταῖς πρὸς τὸ θεῖον δεήσεσι ταύτην τηρήσαντος, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, οἷς εἶχε πνευματικοῖς χαρίσμασι, πρᾳότητι καὶ ἀγάπῃ κεκοσμημένου, καὶ τὴν πατρικὴν εὔνοιαν ἀεὶ πρὸς τὰ πνευματικὰ τέκνα ἐνδεικνυμένου· αἰωνία ἡ μνήμη. Συμεὼν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει, καὶ τὰ ἑξῆς. Habes ſupra. Tum ſequitur. Γρηγορίου, τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, τοῦ καὶ πρὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐν τοῖς πρώτοις μὲν τῶν ὁμοταγῶν ἐνταῦθα τελοῦντος, τὸ δὲ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ πρότερον τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον καλῶς ποιμάναντος καὶ φυλάξαντος, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ταύτης εἰς τὸν ἱερὸν αὐτῆς θρόνον μετατεθέντος, καὶ μηδενὸς τῶν εἰς σύστασιν ταύτης ἠμεληκότα, ὡς ἐδύνατο πρόσωπους, βαθμοῖς τε ἱεροῖς τὸν κλῆρον τοῦτον σχεδὸν πάντα τετιμηκότος καὶ αὖθις, καὶ κοινῇ, καὶ ἰδίᾳ πᾶσι πρὸς τὰς ἐπερχομένας ἀνάγκας καὶ βοηθοῦντος καὶ συνεργοῦντος ἀόκνως, καὶ τὸ ἀφιέναι πᾶσιν ἔργοις αὐτοῦ κατὰ τὸν θεῖον νόμον δεικνύντος, αἰωνία ἡ μνήμη. Νίφωνος τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου, τοῦ θειοτάτου, τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Θετταλίας πολλὰ ἔτη. *Iſidori beata recordationis ſanctiſſimi Archiepiſcopi Theſſalonicenſis, qui inſtar ſplendidi ſyderis gregem ſuum hunc illuſtrauit ſuis quotidianis doctrinis & admonitionibus, & æque atque bonus & primus Paſtor Chriſtus modis omnibus ouilis curam geſſit, & longas peregrinationes ſuſtinuit, & quidquid diuinum & ſaluti conducibile videbatur, & ſermonibus edocuit, & operibus demonſtrauit, & verè iis, qui ante eum & virtute, & doctrina conſpicui fuere, rebus omnibus exæquatus eſt; perpetua memoria. Gabrielis beatæ memoriæ ſanctiſſimi Archiepiſcopi Theſſalonicenſis, qui ab in-*

fantia ipſa Deo addictus fuit, & in Monaſtico vitæ inſtituto primum locum occupauit, indeque veluti virtutis præmium curationem huius Vrbis conſecutus, multis operibus, & ad Deum precibus eam conſeruauit, & præ aliis, quibus ſpiritualibus donis enituit, manſuetudine & charitate condecoratus eſt, & paternum affectum ſemper erga ſpiritales filios commonſtrauit; perpetua memoria. Symeonis beatæ recordationis, &c. Gregorij beatæ recordationis Archiepiſcopi Theſſalonicenſis, qui & ante Pontificatum inter primos eiuſdem atque ille ordinis numeratus, prius ſibi concreditum ouile rectè pauit & conſeruauit, poſt verò huius Vrbis excidium, in ſacrum illius thronum euocatus, nihil quod ad illum ſtabiliendum faceret, modo quo poterat, prætermiſit, gradibuſque ſacris Clerum hunc ferè vniuerſum decorauit, rurſumque publice & priuatim in neceſſitatibus erumpentibus auxilia, opemque ferebat diligenter, omnibus condonandum ſuis actionibus, vt diuina lex præcipit edocebat; ſempiterna memoria. Niphonis ſanctiſſimi noſtri Domini Metaphraſtæ Theſſalonicenſis, Hypertimi atque Exarchi vniuerſæ Theſſaliæ; multi anni.

Quæ de Niphone hîc dicuntur erant poſtrema in illo Codice, & alia manu exarata, vt hinc colligatur eo ipſo tempore Niphonis ſcripta fuiſſe, & præcipuè cum multos annos precatur, non æternã memoriam, quod pro mortuis acclamatur cõmemorat. In elogio Gabrielis in margine adnotatũ erat Συμεὼν, *Symeon*, vel *Symeonis*: & ſi non fallit conjectura Symeon iſte, de quo verba facimus, illius auctor fuit, quemadmodum Symeonis elogium Eugenicus dictitauit. Vixit itaque Symeon ante captam ab Amurathe Theſſalonicam, & ante excidium illius Vrbis ſex menſes fato functus eſt: illi poſt captam ſucceſſit Gregorius. Capta autem eſt Theſſalonica ab Amurathe anno ab orbe condito 6938. Chriſti 1430. Ioannes Anagnoſta oculatus rerum teſtis Narratione de Poſtremo excidio Theſſalonicenſi. Ἐννάτην ἦγε καὶ εἰκοστὴν ὁ Μάρτιος τότε· ἔτος ϛ τριακοστὸν ὄγδοον πρὸς τῷ ἑξακισχιλιοστῷ ἐνακοσιοστῷ ἐνειστήκει. *Diem aperiebat menſis Martius nonum & vigeſimum Anni ſex milleſimi nongenteſimi trigeſimi octaui.* Hinc videas, quantum fallatur Hiſtoriæ Politicæ Auctor apud Martinum Cruſium, & cum eo Leuncluuius, Iacobus Pontanus Notis in Protoueſtiarium & alij, qui Theſſalonicæ oppugnationem ad annum Chriſti 1431. referunt. Alij maiori Anachroniſmo ad 32. primum Amurathis aductum cum Vrbem oppreſſit, cum ſecundo; poſt enim annos duos in eandem rediit, & quidquid poſt expugnatam Vrbem beneficus Chriſtianis conceſſit, hoc ſecundo malignè admodum peruertit & peſſimum rerum ſtatum commutauit. Fuit Symeon animo virili, præſentique, qui nec præmiis oblatis ab Amurathe Theſſalonicẽſibus, nec minis in eã ſententiã duci potuit, vt Græci ejectis Latinis in deditionem Amurathis concederent, ideóque à maleuolis acrius accuſatus. Rem pluribus proſequitur idem Anagnoſta, cuius cum rarus ſit, nec omnibus obuius, verba licet prolixiora hîc apponam. Οὕτως οὖν ἡμῖν ἐχόντων, ὅσαι τε περι

μυρία

Digitized by Google

μυρία τὰ χαλεπὰ φέρουσι, καὶ τὴν σωτηρίαν ἀπαγγέλλουσι, κακὸν ἐξαίφνης ἐπῆλθεν ἕτερον. Τὸ δ' ἦν ἡ τοῦ καλοῦ ποιμένος, καὶ κατὰ τὸ προφῆτον τιθέμενα τὴν ψυχὴν ἐφ' ἑκάστης ἀφειδῶς ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου τεθέντος, κατὰ θεῖον βούλημα τελευτή· ἐν καλῷ μὲν ἐκείνῳ γεγενημένη, βλάβος δ' ἡμῖν ἐπενεγκοῦσα πολύ, τῶν ἐκείνου λιτῶν πρὸς Θεὸν στερηθεῖσιν, αἷς ἐσωζόμεθα. Ὅτι δὲ καὶ θείαν αὐτὴ βούλησιν ἦν, ἄκουε τοῦ φανέντος τῷ μακαρίῳ περιόντι κατ' ὄναρ ἐκείνῳ. Ἔδοξε περὶ τὴν πόλιν τοῦ πολέμου ληφθῆναι, οἶκόν τινα λαμπρὸν εἰσιέναι καὶ παμμεγέθη, περισκοπεῖν τε αὐτὸν κατὰ μέρος, καὶ θαυμάζειν αὐτοῦ τό, τε κάλλος καὶ μέγεθος. Ἐν τούτῳ δ' ὄντι φωνὴν ἔξωθεν ἐνεχθῆναι, λέγουσαν, Ὁ μὲν οἶκος οὗτος, οὗ τὰ καθ' ἕκαστον, ὦ δέσποτα, ὡς λίαν λαμπρὰ καὶ ὡραῖα θαυμάζεις περιαθρῶν, πίπτει τὸ τάχος· καὶ ἵνα μή σε καλύψῃ πεσών, ἔξιθι τούτου ταχέως. Οὕτως εἶχεν ἡ ὄψις· καὶ εἰς ἔργον ἧκεν οὐκ εἰς μακράν· ἐκεῖνος μὲν γάρ, ἵνα ἀναφανῇ δίκαιος, καὶ τῶν πολλῶν τῆς ἀρετῆς ἐκείνου καμάτων λάβῃ τὰς ἀντιδόσεις, εἰκότως οὕτω, καὶ πρὸ τῆς κοινῆς συμφορᾶς, πρὸς ὃν ἐπόθει Κύριον ἐξεδήμησεν. Οὐ γὰρ δίκαιον τοῦτο παρὰ Θεοῦ κέκριτο, τοιοῦτον ἵνα κακῶν πεῖραν σχῇ, καὶ κοινωνήσῃ τῶν ἴσων ἡμῖν· ἀνόμοιος γὰρ ἦν τοῖς ἄλλοις ὁ βίος ἐκείνου, καὶ ἐνηλλαγμέναι αἱ τρίβοι, τὸ Σολομῶντος εἰπεῖν· ἡμεῖς δὲ κακίας γέμοντες ὅλως καὶ ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας ἡμῶν τῆς πονηρᾶς, Τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Ἱερεμίου, πορευόμενοι· καὶ κατὰ τὸν πάλαι γογγυστὴν τυγχάνοντες Ἰσραήλ, κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐπιθυμίαν ἀπολαύειν ὅπως οὐκ ἔχομεν τῶν πραγμάτων, δικαίως οὕτω πεπράγαμεν δυστυχέστατα, καὶ τούτου ταῖς δεήσεσιν ἐστερήμεθα, μόνου περιλειφθέντος ἐν τοιούτοις καιροῖς καὶ τοσούτοις ἀνιαροῖς παραμύθιον. Πάντες γὰρ ὥσπερ τινὰ δύναμιν ζωτικὴν ἐν ἡμῖν ἐνομίζομεν τοῦτον, καὶ τῆς τελευτῆς ἐκείνου μηδὲν ἄλλο νομίζειν ἔχομεν, ἢ τῆς ἐφ' ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ δικαιοτάτης παιδείας ἐπὶ προοίμιον. Τοῦτο τῶν κατειπεῖν ἠρημένων ἐκείνου σαφέστατος ἔλεγχος, καὶ τοὺς ἀδικίαν κατ' ἐκείνου λαλοῦντας, ὅτι μὴ προδοσίαν ἐσκέψατο, μηδὲ τῶν σπίσι δοκούντων συνιέντας βαθύτερον ἐνδίκως ἐπιστομίζει· οἶμαι γὰρ ἐγὼ δεῖξαι βουληθεὶς ὁ Θεός, οἷος μὲν ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος ἀνήρ, καὶ τίνων ἄξιος ἦν, οἷοι δ' ἡμεῖς, καὶ τίνας εἰσπραχθῆναι δίκας δίκαιοι ἦμεν, διὰ τοῦτο τὰ καθ' ἑκάτερον μέρος, οὕτως ᾠκονόμησε συμπεσεῖν. Τοῦτ' οὖν τῆς δεινοῦ τῆς τελευτῆς ἐκείνου φημὶ προστεθειμένον τοῖς ἄλλοις, καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει ἀνδρῶν, γυναικῶν, παίδων, Λατίνων τε καὶ αὐτῶν Ἰουδαίων ἑτέρως πρὸς ἀλλήλους διομιλούντων, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὅσα τούτοις ἐπίεζε δηλονότι τῇ λήθῃ παραπεμπόντων, τὴν τοῦ ποιμένος δὲ στέρησιν ἐπὶ νοῦν λαμβανόντων, καὶ συνεχῶς προφερόντων, τῆς τοῦ Θεοῦ τε παιδείας, ὡς προοίμιον, καὶ τῆς γεγενημένης ἁλώσεως, καὶ λεγόντων σημεῖον τοῦτο, καὶ πιστευόντων. Et infrà. Ἀλλ' ἐνταῦθα μικρὸν ἐρήσομαι τοὺς κατηγοροῦντας τοῦ δεῖνος, καὶ τοῦ δεῖνος. Ποῦ ποθ' ὑμεῖς ἦτε, ὅτε ὁ Μυράτης τὰ τοιαῦτα ὑπέσχετο; οὐκ ἐν τῇ πόλει καὶ αὐτήκοοι τῶν κηρυττομένων; πῶς οὖν οὐκ ἐχρήσασθε τῷ λογισμῷ; πῶς ἃ διανοεῖσθε οὐκ εἰς πέρας ἠγάγετε; πῶς ἃ τῶν ἄλλων κατηγορεῖτε μὴ πεπραχότων, ὑμεῖς οὐκ ἐπράξατε, καιροῦ καλοῦντος, καὶ τῶν ἀπειργόντων οὐκ ὄντων; τότε γὰρ ποιμὴν οὐκ ἦν· μόνας γὰρ εἶχεν ἐπιγινόμενος τῶν ἀνθρώπων· οὐδὲ ἀρχή, οὐδ' ὅσ' ἐπὶ ἀπαριθμεῖτε. τί λοιπὸν τὸ κωλῦσαν ἡμᾶς ἦν, ἢ τίνος ἔργον, ὅσα συμβέβηκεν; οὐδενὸς πᾶς τις ἂν εἴποι λογιζόμενος εὐσεβῶς, ἢ τῆς ἡμῶν ἁμαρτίας ἑκάστου τὸν ἀόργητον εἰς ὀργὴν καθ' ἡμῶν κινησάσης, παιδείαν ἡμῖν ἐπενεγκεῖν, πταίουσιν ἀδιόρθωτα, ἵνα γοῦν ἑαυτῶν γινόμενοι καὶ τοῦ λοιποῦ σωφρονίσωμεν. εἰ δέ τις τῶν πρὶν ὑπομνημονεύων χρόνων, καὶ πάλιν ἡμῖν ἀντιλέγῃ, καὶ τῷ ποιμένι τὴν αἰτίαν ἐπάγῃ,

τοῖς προδεδόσθαι ἐθέλουσι μὴ τὰ ἴσα φρονήσωσι, καὶ βουλευσαμένῳ, μεμηνότος εἶμαι, κέκτηται λογισμούς. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Ἀρχιερέως στρατηγικῶν πραγμάτων ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ τὸν μὲν τυραννικῶς ἐξωθεῖν τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ ἀντεισάγειν, καὶ πραγμάτων, καὶ φόνου, καὶ ζημιῶν, τούτων δὴ τῶν ἐν ταῖς ἐναλλαγαῖς τῶν ἀρχῶν συμβαινόντων, αἴτιον δείκνυσθαι. Οὐ γὰρ ἐπὶ θρόνον αὐτὸν καθίζουσι τυραννικὸν, ἀλλ' ἐπὶ θρόνον ἱερατικὸν, καὶ δεσπότου πραέως, καὶ εἰρήνην διδάξαντος, καὶ δεῖ τοῦτον ἐκ παντὸς τρόπου μιμεῖσθαι, καὶ λόγοις ὁ * καὶ πράγμασιν. Ἔπειτα τί ἐστιν ὃ παρ' εἴργασαι ὅτι τοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις ἐμμένειν παρῄνει, καὶ τὴν εὐσέβειαν συμβουλεύει μὴ προΐεσθαι; ὅτι μὴ κατεξανίστασθαι τῶν ἀρχόντων, ἀλλὰ τούτοις, ὡς ἐκ Θεοῦ προβεβλημένοις, ἐδίδασκε στέργειν; καὶ τί γε ἄλλο προσῆκεν ἐκείνῳ ψυχὰς ἀνθρώπων πρὸς Θεοῦ πιστευθέντι; ὅμως ἐκεῖνος καὶ οὕτως ἔχων ἐφ' ἑκάστου σχεδὸν ἔτους ἠξίου τὴν πόλιν ἀπολιπεῖν, καὶ πρὸς τὴν ἐγκεκλεισμένην γενέσθαι· ἴσως ἵν' ἡμεῖς καθ' ἑαυτῶν φρονίσωμεν· ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἦν ἐλθεῖν. Οὕτω γνώμης τινὲς τετυχήκασι πρὸς πᾶν ὅτι οὖν τὸ τρεπτὸν κεκτημένης, καὶ συμμεταβαλλομένης τοῖς καιροῖς καὶ τοῖς πράγμασιν. *Cum itaque res noſtra ita ſe haberent, & ſingula momenta innumeras propè noxas inferrent, déque ſalute deſperaremus, malum aliud repente irrupit, & validiorem adamante [illegible] disijciens, boni ſcilicet paſtoris, & æquè, ac primus Paſtor quotidiè profuſè animam ponentis, diuino conſilio obitus, illi quidem fortunatè ſuccedens, nobis verò damna eaque ingentia importans, qui illius ad Deum precibus, quibus ſaluti noſtræ prouidebatur, priuamur. Et diuino conſiliò illum contigiſſe conijcias ex illis, quæ illi adhuc ſuperſtiti inter ſomniandum euenerant. Viſus eſt ſibi, antequam vrbs bello concideret, domum præclaram & maximam ingreſſo, ſingulas illius partes inſpicere, & decora, & magnitudinem magnopere demirari. His intentum vocem deforis aduenientem inaudiſſe; Domus hæc, cuius partes ſingulas illuſtres, atque venuſtas conſiderans admiraris, actutum concidet, & ne te ſua ruina opprimat, quam citò foras eripe te. Viſum hoc effectu non multo poſt comprobatum eſt. Ille etenim, vt iuſtus appareret, & virtutis ſuæ multorum laborum præmia referret, ſic, vti par erat & ante commune infortunium ad Deum, quem tantopere concupiuerat, migrauit. Neque enim iuſtum apud Deum reputabatur, ſimilium malorum eum participem fieri. Vita ſiquidem illius non erat aliis ſimilis & ſemitæ diuerſæ, vt cum Salomone loquar. Nos verò improbitate planè repleti, in cogitationibus cordis noſtri peſſimi ambulantes, vt Ieremias inquit, & perinde atque antiquus Iſraël, murmurantes, vt nobis allubeſcit, rebus non ſuccedentibus iure meritò mala, & ſolida calamitate mactamur, & tali viro orbamur, qui ſolus afflictiſſimis hiſce temporibus, & in tantis rerum diſcriminibus ſolatium remanſerat. Omnes ſiquidem eum, vti vitalem in nobis facultatem reputabamus, illius mortem tantummodò ducebamus aduerſus nos iuſtiſſimæ Numinis punitionis exordium. Hoc eos redarguit apertiſſimè, qui indigna dicta in eum ingerunt & infamia onerant, quod proditionem non ſuaſerit, & quod eos propriis conſiliis altius quidpiam meditantes in ſe, repreſſerit. Opinor equidem ego, cum vellet Deus, vt omnibus inno-*

Digitized by Google

teſceret, quis vir ille ſacer eſſet, & quorum dignus, qui vero nos, & quibus pœnis obnoxij, quibus miſeriis iuſtè excruciandi, id propter res vtriuſque, in rem vtrique diſpoſuiſſe. Itaque tam diro malo, obitu nempe illius adnexo, & omnibus in ciuitate viris, mulieribus, pueris, Latinis, Iudæis quoque ipſis miſerandum in modum ſermones conferentibus, & reliqua omnia, quæ eos tum affligebant, è memoria deponentibus, Paſtoris tantum priuationem in mentem reuocantibus, & ſæpe ſæpius proferentibus, aſſerentibuſque, vt iam innui, & non temere credentibus, indicium illud eſſe & diuinæ punitionis & ſubſecuti excidij, &c. Et, *Sed cum hûc peruenerim, paucis compellabo huius, alteriuſve inſimulatores. Vbinam eratis vos, cum hæc Murates offerret? Nonne in Vrbe, & veſtris ea auribus vſurpaſtis? Qua igitur ratione cogitatis vſi non eſtis? Quare de quibus alios incuſatis, quod non fecerint, vos ipſi occaſione premente, & nullo impediente non perfeciſtis? Tum enim nullus Paſtor erat. Namque ante ſex menſes inter viuos eſſe deſierat: neque dira erant, nec alia, quæ vos recenſetis, & per digitos exactè numeratis. Quid igitur vobis impedimento fuit? aut cuius opus euentus? Nullius, quilibet reſpondebit, piè rem computans, quam noſtræ improbitatis, quæ ab iracundia liberum Deum in iracundiam mouit, & ad noſtri punitionem, qui incorrectè labimur, excitauit, vt ad noſmetipſos redeuntes in poſterum ſapiamus. Quod ſiquis anteacta tempora commemorans iterum nobis opponat, & Paſtori cauſam appingat, qui dedere ſe volentibus, etiam ſententia dicta contradixit, inſanientis cogitationes ſuſcipit. Primum enim non addecet Pontificem rerum militarium iura, & hunc quidem tyrannorum more principatu pellere, illum contra in poſſeſſionem immittere, & mutationum, & cædium, necnon damnorum, quæ dum rerum ſtatus immutatur, eueniunt, auctorem eſſe. Neque enim ipſe in tyrannicum, ſed in Sacerdotale & mitis Domini, & qui pacem deprædicauit, cuius veſtigiis inſiſtere modis omnibus, & dicta factaque ſequi debeo, ſolium promouetur. Deinceps quid ille molitus eſt? An quod in legibus diuinis perdurare adhortabatur? Non à principibus deſciſcendum, quos veluti à Deo promotos exoſculandum eſſe decebat? Et tamen in aliud incumbendum erat, cui mortalium animæ per Deum erant concreditæ. Nihilominus ille hoc modo diſpoſitus ferè ſingulis annis ab Vrbe recedere volebat, & in patriam reuerti, forte vt nos noſtra accuraremus. Sed neque hac ratione paſſi eſtis. Ita mente nonnulli præditi ſunt, quæ cum quolibet mutationem ſubiente ſeſe immutat, & variat.* His Symeonis certiſſima tempora teneo. Capta eſt Theſſalonica Anno Domini 1430. Martij die nona & vigeſima, Symeon è viuis exceſſerat ante ſex menſes, ergo præterito Septembri, qui primus anni Græcorum ſupputatione numeratur. Ergo ſub Ioanne Manuelis filio, Manuele ipſo, necnon Ioanne Cantacuzeno vitam egit. Quod etiam videtur ſubodoratus Ioannes Morinus Annot. in Antiquos Pœnitentiales Libros. Quando ſcripſerit Symeon, mihi eſt ignotum. Sexentis annis maiorem eſſe iudicat Poſ-

Digitized by Google

ſinius; ſed multò iuniorem exiſtimo. Scripſit quidem ſtante adhuc & non nihil florente Græcorum Imperio: poſt Balſamonem & Francos Græciâ exactos ſcripſiſſe, vix dubito. Sæpe datâ occaſione in Latinos inuehitur. Et hæc de Symeonis ætate ſatis.

Adhuc ipſius ſuperant. 1. *De diuino Templo & de ijs quæ in ipſo continentur, ac de Sacerdotibus, Diaconis, Pontificibus, deque Veſtibus quibus vnuſquiſque eorum vtitur: tum de diuina Myſtagogia, hoc eſt de introductione ad ſacra Eccleſiæ Myſteria, ſeu Sacramenta, & de diuinis Officiis, & Ceremoniis Libri duo.* In Bibliotheca Antonij Auguſtini Cod. 98 Bauarica Cod. 112. & 113. Quidquid ſit de Expoſitione nominis Myſtagogiæ: neque enim illa eſt introductio ad ſacra Eccleſiæ Myſteria, ſeu Sacramenta. Videtur qui Indicem confecit duos Symeonis tractatus in vnum confudiſſe, eum, qui de Templo & ſacra Myſtagogia, hoc eſt de Miſſa tractat, & Dialogum de Sacramentis. Hinc illi de vna, eademque re facti ſunt libri duo. Iacobus Pontanus Symeonis huiuſce: *De diuino Templo, de eius Miniſtris, de ſacris eorum Veſtibus, de Sacroſancta Myſtagogia, ſiue Miſſa ad pios quoſdam Cretenſes* Latinitate donatum Commentariolum Latinè tantum edidit cum aliis Ingolſtadij ex Typographia Adami Sartorij 1603. in 4. Titulus Græcè ita concipitur. Ἑρμηνεία περί τε τοῦ θείου Ναοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ, Ἱερέων τε πέρι καὶ Διακόνων, καὶ Ἀρχιερέων τε καὶ ὧν ἕκαστος τούτων στολῶν ἱερῶν περιβάλλεται. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς θείας Μυσταγωγίας λόγον ἑκάστῳ διδοῦσα τῶν ἐν αὐτῇ τελουμένων θείως, καὶ τοῖς ἐν Κρήτῃ εὐσεβέσι ζητήσασι ἀποσταλεῖσα. Græcum textum exhibuit nobis doctiſſimus Iacobus Goar in ſuo Euchologio pag. 312. quem etiam audiamus præfantem. *Cuncta hæc breuiter, concinnè & eruditè complectitur Symeonis Theſſalonicæ Antiſtitis, Viri, ſi Romanæ Eccleſiæ fuiſſet coniunctus, antiquis Patribus annumerandi, de Templo & Sacrificio Miſſæ enarratio. Hanc tibi, Lector erudite, ſeparatim hac de cauſa offerimus, quia diuerſam à Germano, Cabaſila, Maximo & aliis Myſtagogis, Liturgiam interpretandi rationem init: & vltima, quæ poſtremis Liturgiæ partibus aliis contemplantur Myſteria, ipſe in proœmialibus edocet conſideranda. Vt autem iudicio vbique excellit: ita nihil à ſubiecto profert alienum, aut ab antiquorum traditione deflexum.* Et, *Defuit tamen hucuſque Græcus textus, idcircò fortaſſe ſuppreſſus, quia nimio Interpretis Zelo vbi certè nullum erat obuium periculum, reſciſſus fuerat, & mutilatus: eundem partibus amputatis reſtitutum, quibuſdam in locis verius percipiendum accipis, quia fidelius pro maiori rerum Græcarum experientia, tranſlatum legis: necnon quia paucis, modicoque temporis ſpatio, totam Liturgiæ ſeriem periodis hic reperiendis ad ſingulas partes, Diſſertationemque de Templo relatis enucleatam habes apertam & notam.* 2. Alter eiuſdem tractatus eſt: Ἐκκλησιαστικὸς Διάλογος κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων, καὶ περὶ τῆς μόνης πίστεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶν ἱερῶν τελετῶν τε καὶ μυστηρίων πάντων τῆς Ἐκκλησίας, οὐδὲν αὐτοῦ ἴδιον κεκτημένος, ἀλλ' ἐκ τῶν ἁγίων πα-

Digitized by Google

φῶν, καὶ τῶν πατέρων ἐρανισθεὶς αὐτῶ καὶ συντεθεὶς κατὰ δύναμιν, ἀπολογίαν διδοὺς ἑκάστῳ τῶν κατὰ καιρὸν ἠρωτηκότων. *Dialogus Eccleſiaſticus aduerſus omnes Hæreſes, & de ſola Domini noſtri & Dei Saluatoris Ieſu Chriſti Fide, ſacris Sacrificiis & Myſteriis omnibus Eccleſiæ, nihil proprium habens, ſed ex ſacris Scripturis & Patribus collectus & compoſitus, vt vires ferebant, reſpondens vnicuique qui aliquando aliquid interrogauerant.* P. Ἐν Χριστῷ τῷ μονογενεῖ Υἱῷ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὶ, καὶ Θεῷ ἡμῶν τῇ ζώσῃ σοφίᾳ, τῷ χρηματίσαντι λόγῳ. Et hoc ſecundum opus diuerſum à primo ac diſtinctum eſſe non malè multo ante animaduerterant alij: nam in primo nihil aduerſus hæreſes diſputatur; nec Dialogi ſpecie conſcriptus eſt, niſi Dialogum vocare velimus, quidquid aliorum rogatu conſcribitur. Dialogus, ſi quædam demas, pius eſt & doctus, dignus, qui aliquando lucem videat, ſed manuductus à Catholico. Habetur in Vaticana, Vallicellana & alibi. Meminit quoque illius in Catalogo librorum Conſtantinopolit. Patriarchæ. Laudat hunc librum de Eccleſiæ Myſteriis Turrianus tùm alibi, tùm in Scholiis cap. 7. & 8. Conſtit. Apoſt. Clementis, & ex eo multa recitat & exſcribit. Videndus quoque eſt Poſſeuinus lib. 6. Biblioth. Selectæ cap. 10. De hoc Symeonis opere doctiſſimus Ioannes Morinus in Antiquis Pœnitentialibus pag. 125. *Scripſit Symeon Theſſalonicenſis Archiepiſcopus volumen egregium de ſeptem Eccleſiæ Sacramentis, cuius exemplar integrum Romæ in Bibliothecâ Vaticanâ conſeruatur. Hinc exſcribi curauimus libellum de Sacramento Pœnitentiæ quem nunc Latinitate donatum edimus. Cum Romæ eſſemus, multa ſparſim notatu digna ex hoc libello excerpſeramus: ſed poſtea vtilius fore iudicauimus, ſi integer ederetur. Ideo poſtmodum operam dedimus vt integer nobis exſcriberetur. Aliud iſtius voluminis de Fide & ſeptem Eccleſiæ Sacramentis exemplar exſtat Viennæ in Bibliothecâ Cæſareâ, vt auctor eſt Geſnerus in Epitome Bibliothecæ ſuæ, & Antonius Poſſeuinus in Apparatu ſacro. Refert præterea Poſſeuinus Federicum Metium virum pium & eruditum libros illos Latinitate donaſſe, & illorum editionem ſe expectare: ſed euentu caruit pollicitatio. Addit Gilbertum Genebrardum tranſlationem eiuſdem libri promittere; ſed exiſtimarem Poſſeuinū librum de Sacramentis cum libellis de Templo & de diuinâ Myſtagogiâ commutare. Liber enim Symeonis de Sacramentis hic ignoratur. Verùm in Bibliothecâ Regiâ extant Græcè alij duo libelli, è quibus olim multa excerpſimus, & huic operi inſeruimus. Hi duo Symeonis libelli Latinè redditi, à Iacobo Pontano S. I. Theologo leguntur tom. 12. Bibliothecæ Patrum editionis Colonienſis. Volumen iſtud Symeonis de Sacramentis legit & citat Hieremias Patriarcha Conſtantinopolitanus in ſecundo reſponſo ad Lutheranos Tubigenſes c. 4. ex eo quoque nonnulla refert Turrianus Annot. in Conſtitutiones Apoſtolicas; & multis locis Petrus Arcudius Coreyreus Concordiæ Eccleſiæ Orientalis cum Occidental.* 3. Ἀπόκρισις πρὸς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ ἱερωτάτου Μητροπολίτου Πενταπόλεως κυρ Γαβριήλ. *Reſponſiones ad Interrogata ſanctiſſimi Metropolitæ*

Pentapolitani Gabrielis. P. Ἔδει μὲν τὰς τοιαύτας τῶν ἐρωτήσεων ὁ φιλοτίμως, καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς. Reſponſiones ſunt Numero LXXXV. Legebantur in Palatina & nunc in Vaticana. Continent multa Theologica, Moralia & Eccleſiaſtica; & eſſent maximè vtiles, ſi ederentur. 4. Eiuſdem, Περὶ ἱερωσύνης πρός τινα τῶν εὐλαβῶν Μοναχῶν ἱερᾶς Διακονίας ἠξιωμένον, ἔτι καὶ τοῦ ἀρχιερέως εἰς τὸν τοῦ Πρεσβυτέρου τελοῦντος τότε βαθμόν. *De Sacerdotio ad quendam pium Monachum ſacro Miniſterio inſignitum, adhuc Præſule in Presbyteri ordine exiſtente.* P. Ἐν Χριστῷ μοι ἀγαπητὲ καὶ γνησιώτατε ἀδελφὲ τὴν ὀφειλὴν τῆς ἀγάπης. 5. Τοῦ αὐτοῦ Ἑρμηνεία συνοπτικὴ κατὰ δύναμιν εἰς τὸ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως τῶν Χριστιανῶν θεῖον καὶ ἱερὸν Σύμβολον. *Expoſitio Compendioſa, uti potuit, in Orthodoxæ & inculpatæ noſtræ Fidei Chriſtianorum ſacroſanctum Symbolum.* P. Περὶ τοῦ ἱερωτάτου Συμβόλου τῆς ἀληθοῦς καὶ μόνης τῆς Χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως. 6. Τοῦ αὐτοῦ Ἔκθεσις ἀναγκαιοτάτη περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου ῥήσεων, ὅθεν συνελέγησαν, καὶ κατὰ τίνων αὗται συγκείμεναι εἰσί. *Expoſitio perquam neceſſaria ſententiarum ſacri Symboli, vnde collectæ ſunt, & aduerſus quos dictatæ.* P. Καλὸν ἐκθέσθαι, καὶ ὅθεν τὸ ἱερώτατον παρὰ τῶν θείων Πατέρων συνετέθη Σύμβολον. 7. Περιεκτικὰ ὡς δυνατὸν τῆς μόνης τῶν Χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως κεφάλαια δώδεκα, ἅ τινες ἄρθρα καλοῦσι τῆς πίστεως, σαφέστερον συντεθέντα παρὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Συμεὼν, καὶ ὅτι ταῦτα περιέχει τὸ θεῖον Σύμβολον, καὶ περὶ τῶν περιεκτικῶν ἀρετῶν. *Continentia, vt fieri potuit, ſolam Chriſtianorum Fidem Capita duodecim, quæ nonnulli Articulos Fidei nuncupant, clarius elucidata ab Archiepiſcopo Theſſalonicenſi Symeone; eaque comprehendere ſacrum Symbolum, & de comprehenſiuis virtutibus.* P. Ἡ ἀληθὴς καὶ μόνη τῶν Χριστιανῶν ἡμῶν πίστις ὑπὲρ νοῦν ἐστι καὶ λόγον. 8. Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὧν καινοτομοῦσι Λατῖνοι. *De iis circa quæ Latini innouant.* P. Πρῶτον μὲν τὸ περὶ τὴν πίστιν ἀποσφαλῆναι, καὶ προσθήκην θεῖναι τῷ ἱερωτάτῳ Συμβόλῳ. 9. Eiuſdem plura referuntur ad Leges & Canones pertinentia à Manuele Malaxo in Nomocanone. 10. Canones etiam & Hymnos in Sanctos compoſuiſſe ex Eugenio colligo: Καὶ ᾠδαῖς ἱεραῖς τοὺς τῶν Ἁγίων χοροὺς, καὶ οἴκοθεν κατεστέφαντος, ὧν τὸν βίον ἐζήλωσε, καὶ διελύσατο. *Et ſacris Cantibus Sanctorum Choros, & ex propriis exornauit, quorum vitam æmulatus confecit.* Horum tamen ipſe nihil vidi.

Quis fuerit Symeon Chryſographus, etiam ſi vellem, non poſſum dicere, eius tamen legi, Σχόλιον ἀπὸ φωνῆς Συμεὼν Μοναχοῦ τοῦ Χρυσογράφου εἰς τὰ προκείμενα δύο κανόνια περὶ Σεισμῶν. *Scholium ex ore Symeonis Monachi Chryſographi in prepoſitas duas tabulas de Terramotibus.* P. Τὸν ἀστέρα τὸν κύκλον τῆς παρακειμένης Συνόδου.

Symeon Cabaſilas Hierodiaconus ex Acarnania Anno 1575. viuebat. Is Patauij, poſteà Conſtantinopoli pueros rudimenta Linguæ Græcæ docuit, ſumma mendicitate horridus, è qua vt emergeret, Germaniam, aliaque remotiora loca penetrauit, remque ſuam hominibus, etiam à Græcæ Eccleſiæ ritibus alieniſſimis, ſi tamen vera ſunt quæ de eo narrat Auctor Turco-Græciæ, & Stephanus Gerlachius

Digitized by Google

mancipauit. Sed ſiue ipſo renuente, quod non ipſi, quantum ille ſperabat, dediſſent: ſiue Germanis nolentibus, quod illius operam non ita ſibi proficuam ſuſpicarentur, Conſtantinopolim pedem retulit, ibique in Græca lingua, quam tantum callebat, pueris erudiendis incumbens ſibi conſuluit, atque copiis, ſed iis modicis auctior, mira addiſcendæ Aſtrologiæ cupiditate arſit, atque illius diſcendæ methodum à Cruſio petiit. In eo genere literaturæ, quod ipſe exercuit, ſcriptitauit. 1. Leguntur eius ea lingua *Epiſtolæ*. In Turco-Græcia pag. 103. inter Annotationes eiuſdem Cruſij binæ, altera ad Stephanum Gerlachium, altera ad Martinum Cruſium. 2. Item aliæ binæ ad eundem Cruſium lib. 7. num. 18. ex quarum altera illud obiter notes velim, Lector, recentiſſimorum Athenienſium Lingua, priſco æuo adeò celebrem, ita à perenni, conteſtatáque pulchritudine degeneraſſe in teterrimam, ac deteſtandam turpitudinem, vt reliquis Græciæ ciuitatibus pro deridiculo ſit. Sanè verum eſt, quod prouerbio circumfertur, acetum acerrimum, nonniſi ex abſolutiſſimo vino fieri. Et ne quis Athenienſium fruſtra hæc à me dici, & aduerſus vniuerſæ Græciæ Palladem parum firmiter mendacē eſſe dictitet, en ipſius Symeonis verba. Περὶ δὲ τῶν διαλέκτων τί ἂν καὶ εἴποιμι, πολλῶν οὐσῶν καὶ διαφόρων ὑπὲρ τὰς ἑβδομήκοντα. Τούτων δ' ἁπασῶν ἡ τῶν Ἀθηναίων χείριστη. βουλόμενοι γὰρ εἰπεῖν ἰδοὺ πίστις, ὑπήνη, καὶ Ἑλλήνων δικαιοσύνη, λέγουσιν ἀντὶ τούτων, ἰπᾶ πίσι, ἰπᾶ σολῆ, ἰπᾶ Ρωμαίικη κρίσι· καὶ ἀντὶ τοῦ σύ, σοῦ· καὶ πορεύου, σοῦζε· καὶ λύτραν, λούτραν· ἃς οἱ τὴν Ἑλλάδα οἰκοῦντες καλῶς τὰ πολλὰ φθεγγόμενοι, βαρβάρους τὸ παράπαν ἀποκεκλήκασι, τούτους βδελυττόμενοι ὥστε πεπονθέναι τοῖς πάλαι κατὰ διάμετρον. *De Dialectis verò, quæ multa & varia ſunt, & fortaſſe amplius ſeptuaginta, quid dicam? Earum tamen omnium deterrima hodie Athenienſium eſt: quando enim dicere volunt,* ἰδοὺ πίστις, ὑπήνη, καὶ Ἑλλήνων δικαιοσύνη, *id eſt, Ecce Fides, Myſtax, & Græcorum iuſtitia; dicunt.* ἰπᾶ πίσι, ἰπᾶ σολῆ, ἰπᾶ Ρωμαίικη κρίσι. *Item pro* σὺ, σοῦ. *& pro* πορεύου *proficiſcere, vade,* σοῦζε. *& pro* λύτραν *libram,* λούτραν. *Quos cæteri Græciæ incolæ in pleriſque benè loquentes, omninò barbaros appellant, eoſque abominantur. Itaque planè contra quam politiſſimorum veterum Athenienſium hodierna ſe Athenis lingua habet.* Theodoſius etiam Zygomala Epiſtola de Conſtantinop. cladibus, de Athenienſibus ſermonem habens. Ὑπὸ δὲ τῆς σοφίας, ἧς νῦν ἔχουσιν, ἢ τ' ἀληθὲς εἰπεῖν τῆς ἀμαθείας, τὸ ἧττον, λαφίδι λέγουσι, γελοίως προφέροντες. *Pro ſapientia, quam nunc habent, ſiue vt verius dicam, inſcitia,* ἧττον *dici ſolitum,* λαφίδι *ridiculè ſatis pronunciant.* Et alibi. Ἡ πλέον δὲ βάρβαρος ἐστὶν ἡ τῶν Ἀθηναίων, ἢ τις ἦν ὅτε ὑπῆρχεν ἀρίστη· ἦν τις εἰ εἴποι κατὰ διάμετρον τῇ πάλαι τῇ νῦν οὐκ ἂν ἁμάρτοι. ἀκούοντες γὰρ ἡμεῖς αὐτῶν, ἐννοούμεθα, πῶς τι λέγουσιν, ὃν γάρ ποτε παρηλλαγμένως λέγουσι, καὶ ὀνομάζουσι· καὶ πλὴν γελᾶν οὐ δυνάμεθα ἐνωτιζόμενοι αὐτῶν. *Plus verò barbariei, quam in reliquis, eſt nunc in Athenienſium lingua, cum tamen ea fuerit olim, quando illa vrbs florebat, præſtantiſſima. Quam hodiernam eorum linguam, ſi quis dixerit illi antiquæ ex diametro oppoſi-*

Digitized by Google

tam eſſe, erroris haudquaquam coargui potuerit. Nam quando eos loquentes audimus cogitamus quidnam, & quomodo dicant (in quibuſdam enim inuſitate loquuntur, & peculiaria vocabula habent) cumque percepimus à riſu abſtinere non poſſumus. Et ne longior ſim, vide etiam pag. 99. vbi exemplis id quoque probatur. Symeonis & harum Epiſtolarum meminit Zygomala Epiſtola de cladibus Conſtantinopolitanis. Περὶ Ἀθηνῶν ἰδίως ἔγραψά σοι, καὶ ὅσον ἐγίνωσκον, ἐδήλωσά σοι· ὅτι κύριος Συμεὼν, ὁ ἀνταγωνιστὴς κυρίου Στεφάνου, ὃς ἀσπαστικῶς προσαγορεύει καὶ ἀμφοτέρους, καὶ ἐπιστολὰς ἡμῖν ἔπεμψεν· πλὴν καὶ νῦν λέγω περὶ αὐτῶν, ὅτι καὶ πάλιν ἐρωτᾷς. *De Vrbe Athenarum, alias equidem tibi ſcripſi, & quantum ſciebam notum feci (ſed D. Symeon Domini Stephani antagoniſta, qui vos ambo amanter ſalutat, & nunc etiam literas mittit) nihilominus tamen nunc quoque dicam de illa cum denuò rogas.* 3. Carmina etiam nonnulla Cruſij in linguam Græcorum popularem vertit, edita lib 6. Turco-Græciæ in fine. 4. Totum præterea fabularum Æſopi libellum, & aliquot Iſocratis Orationes in eandem linguam ad verbum ſe aliquando interpretaturum promittit ipſe Epiſtola ad Cruſium. An promiſſa perſoluerit, quærant, quibus ſimilia theſauri ſunt.

Legi Symeonis neſcio cuius Epiſtolas complures, tum vernacula tum antiqua Græcorum lingua, diſcipulis, vt videntur dictatas, vt illis vertendis ad eloquentiam ſibi viam ſtruerent. Eæ, vt plurimum, ad diuerſos, & varia loca, Chij ſcriptæ ſunt circa annum Domini 1560. Supradicti Ludimagiſtri eſſe nec tempus negat, nec locus. Vt enim Patauij & Byzantij, ſic & Chij ad inſtruendos pueros ludum forſan aperuit, eaſque exercitationis, vel ſui, vel diſcipulorum gratia conſcripſit. Negat ſtylus, & quædam cum acumine breuitas; item literatura magis, & ſi non omninò antiqui æui, neociniis ſpirãs, quæ in his prioribus nulla video. Cuiuſcumque tamen illæ ſint, aliquantum illarum editione ſuam Turco-Græciam Cruſius beaſſet.

Alterum ab his Symeonem exiſtimo Hieromonachum illum quidem & Epiſcopatus Andri Ephemerium, cuius ex Andro Inſula Epiſtola eadem Græcorum lingua ad Theodoſium Zygomalam miſſa, ab eodem ſtylo puriori reddita legitur in Turco-Græciæ lib. 3. part. 1. num. 3. Hæc minimi momenti res à non nemine iudicabitur. At dummodo eſt, ſine erroris nota omitti non potuit.

Et hæc quidem nunc de Symonibus in promptu habuimus, quibus, neque enim propoſito aberrabimus, cum eodem conueniant, aliquid addendum videtur de Simonibus. Et vt Simonem Telchinem, qui improbitate, ac nequitia ſocij Niconis nomine obſcurato memoriam tantummodo ſuam conſeruauit, hincque natum adagium, οἶδα Σίμωνα, καὶ Σίμων ἐμέ. *Noui Simonem, & me Simon.* De quo Adagiorum Scriptores & Suidas voce Τελχῖνες, ſilentio prætercam, Primus ſit Simon Sophiſta antiquus. Suidas, Σίμων Σοφιστὴς ἦν, *Simon erat*

Digitized by Google

erat Sophiſta, inter eos etiam locum habens, qui in rebus agendis præcellerent. Scholiaſtes Ariſtophanis: Σοφιστὴς δὲ ὁ Σίμων ἦν καὶ τῶν ἐν πολιτείᾳ διαπρεπόντων τότε. *Erat verò Sophiſta Simon, vnuſque ex illis, qui in Republica primas obtinebant.* Accuſatur tamen ab Eupolide vti rapax, ærariique expilator: Idem Scholiaſtes: Μνημονεύει δὲ αὐτοῦ καὶ Εὔπολις ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς διαβάλλων ἐγκλήμασιν, ἐξ Ἡρακλείας ἀργύριον ἀφείλετο. *Meminit illius Eupolis iiſdem ſubigens criminationib. dicens, Ex Heraclea Vrbe ſuffuratus eſt argentum.* Et Ariſtophanes in Nebulis α. Τί γὰρ ἦν ἅρπαγα τῶν δημοσίων κατίδωσι Σίμωνα; τί δρῶσι; β. Ἀποφαίνουσαι τὴν φύσιν αὐτοῦ λύκοι ἐξαίφνης ἐγένοντο. *Quid tum verò, cùm rapacem, & rerum publicarum expilatorem viderint Simonem, quid agunt? Illius commonſtrantes naturam, Lupi repente euaſerunt.* Mali contagium adeò noxium, non in illos ſolum, qui cum eo commercium h bebant, ſed etiam in illius ſpectatores penetrabat, vt illius aſpectu ſolo, noua quadam immutatione Lupinam rapacitatem induerent. Hinc alibi idem Poëta miratur, cur ſi fulmen perjuros iciat, non etiam Simonem iſtum & Theorum, & Cleonymum apprimè perjuros non percutiat: Ex Suida: Εἴπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους ὁ κεραυνὸς, πῶς οὐχὶ καὶ Σίμων ἐνέπρησεν, οὐδὲ Κλεώνυμον, οὐδὲ Θέωρον; καί τοι σφόδρ' εἰσὶν ἐπίορκοι. Hinc Adagium locum habuit. Σίμωνος ἁρπακτικώτερος. *Simone rapacior.*

Non impediuere artes ſordidæ, quin Simon Athenienſis optimis ſtudiis & Philoſophiæ Socratiæ operam daret, & ex viſu & colloquiis Socratis, memoria, quæ audiuerat, repetens, Dialogos concinnaret, & in publicum ederet; ab arte tamen, quam ipſe exercebat, *Coriarij* cognomen, vt ab aliis ſecerneretur, obtinuit, & Dialogi *Coriarij* quoque nuncupati ſunt, quæ omnia breuiſſimè Laërtius lib. 2. Σίμων Ἀθηναῖος σκυτοτόμος. Οὗτος ἐρχομένου Σωκράτους ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον, καὶ διαλεγομένου τινά, ὧν ἐμνημόνευεν ὑποσημειώσεις ἐποιεῖτο. ὅθεν Σκυτικοὺς αὐτοῦ τοὺς Διαλόγους καλοῦσιν. *Simon Athenienſis Coriarius, quoties ad eius officinam perrexiſſet Socrates, atque diſſereret, omnia quæ meminiſſe poterat, notabat, vnde & ipſius Dialogos Scyticos appellant, quod inter huiuſmodi opifices ſint habiti.* Qui & Dialogorum argumenta exequitur. Primus inter tot alios Socratis Diſcipulos ſermones Socraticos in publicum protulit; & accerſitus à Pericle, doniſque vberioribus ſollicitatus, Libertatem ſuam reſpondit, numquam ſe dediturum. Idem Laërtius: Οὗτος, φασί, πρῶτος διελέχθη τοὺς λόγους τοὺς Σωκρατικούς· ἐπαγγελλομένου δὲ Περικλέους θρέψειν αὐτὸν, καὶ κελεύοντος ἀπιέναι πρὸς αὐτὸν, Οὐκ ἂν, ἔφη, τὴν παρρησίαν ἀποδόσθαι. *Fertur hic primus omnium Socraticos ſermones diſſeruiſſe. Cum autem Pericles polliceretur, ſi ad eum veniret, cuncta illi neceſſaria exhibiturum, Libertatem, inquit, vendere conſilij non fuerit.* Tantique apud Socraticos habitus eſt, vt nomine illius præfixo, Dialogos publicarit, inter eos non contemnendus Phædon. Laërtius & Suidas in Phædone. Nos quoque inter Epiſtolas Socraticas Simonis huius, & Ariſtippi Epiſtolas amœbeas plenas ſalis, atque acuminis edi-

Digitized by Google

dimus. Simonis Epiſtolæ poſtremã partẽ inter ſuas ſententias tranſtulit Ioannes Stobæus c. 17. de Continentia & Sobrietate; Ex quo locus à nobis corruptè editus Epiſtolæ Simonis inter Epiſtolas Socraticas, & in quo explicando multa diuinauimus, reſtituitur. Namque editus eſt Μέμνησο μέντοι ἀεί μου καὶ δίψης; cum ſcribi deberet, λιμοῦ δὲ καὶ δίψης: *Recordare famis & ſitis*. Hæc enim multũ poſſunt apud ſobrietatis ſtudioſos.

Simon alius ſcripſit περὶ Ἱππικῆς, *de re Equeſtri*. Refert Xenophon initio ſui libelli de re Equeſtri. Συνέγραψε μὲν οὖν καὶ Σίμων περὶ Ἱππικῆς, ὃς καὶ τὸν κατὰ τὸ Ἐλευσίνιον Ἀθήνησιν ἵππον χαλκοῦν ἀνέθηκε, καὶ ἐν τῷ βάθρῳ τὰ ἑαυτοῦ ἔργα ἐξετύπωσεν. *Scripſit quidem & Simon librum de re Equeſtri, qui Athenis equum aheneum in Eleuſinio dicatum poſuit, & ab ſe præſtita in baſi cælauit.* Et inter Veterinariæ Artis Scriptores cap. 115. Περὶ ἵππου εἴδους πολλοῖς γέγραπται καλῶς, ἄριστα δὲ πάντων Σίμωνι καὶ Ξενοφῶντι Ἀθηναίοις ἀνδράσι. *De Equi formis plures benè ſcripſere; ſed omnium optimè Simon & Xenophon Athenienſes.* Hunc tanti fecit Xenophon, vt ſæpius illius auctoritate dicta ſua comprobauerit, idque libentius fecit, fidem ſe inde maiorem conſecuturum exiſtimans, quod arte Equeſtri inſtructiſſimus vna cum eo ſentiret. Ἡμεῖς γε μὲν τοι ὅσοις συνετύχομεν ταὐτὰ γνόντες ἐκείνῳ, οὐκ ἐξαλείφομεν ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἀλλὰ πολὺ ἥδιον παραδώσομεν αὐτὰ τοῖς φίλοις, νομίζοντες ἀξιοπιστότεροι εἶναι, ὅτι κἀκεῖνος κατὰ ταὐτὰ ἡμῖν ἔγνω ἱππικὸς ὤν. *Nos autem in his, quæ fortè nobis oblata ſunt huius, ſi qua cum rationibus noſtris conueniunt, ea de noſtris haud expungimus; ſed multò libentius amicis hæc quoque vel illa de cauſa tredemus, quod arbitremur fidem nos inde maiorem inuenturos, quia vir Equeſtris reiperitus in eadem nobiſcum ſententia fuerit.* Idque ſæpius infra, nomine etiam indicato, ingenuè præſtat. Xenophonti non conſentit in omnibus Veterinariæ Scriptor Hierocles. Vbi enim Xenophon ait Simonem res ſuas geſtas in Eleuſinio in baſi cælaſſe, Hierocles de geſtis nulla mentione habita, tradit eum equitandi modos & figuras impreſſiſſe. Τά τε Σίμωνος ἀκούεις τοῦ παλαιοῦ τῆς ἱππασίας αὐτὰ τρόπους ἐν τῷ παρ' Ἀθηναίοις Ἐλευσινίῳ χαράξαντος, καὶ σημάναντος ἐν τοῖς χώμασι. *Veteris item Scriptoris Simonis monumenta tenes; qui in Eleuſinio Athenienſium equitandi modos incidit, & figuras impreſſit.* Quamuis & illa Xenophontis τὰ ἑαυτοῦ ἔργα, *opera ab ſe præſtita* in hunc eundem ſenſum, nec incongruè, detorqueri poſſent. Nec alius fortè fuerit ab Athenienſi Simone, cuius Hippiatrici meminit Suidas voce Τρίλλη. Τρίλλη τί σημαίνει; γέγραπται γὰρ ἐν τῷ τοῦ Ἀθηναίου Σίμωνος Ἱππιατρικῷ περὶ γνωρισμάτων φλεβῶν, ὅτι καὶ ὑπὸ τῆς Τρίλλης εἰσὶ φλέβες δύο. *Trille quid ſignificat? Scriptum eſt enim in Athenienſis Simonis Hippiatrico de agnoſcendis venis, ſub Trille ſunt duæ venæ.* Ex Simonis Hippica ſingularia nonnulla Iulius Pollux hauſit, & in ſuo Onomaſtico inſperſit lib. 1. cap. 8. Ὑπάρξει δὲ αὐτῷ, Σίμων λέγει, διὰ πλείστου τὰ σκέλη ῥιπτεῖν. καὶ τοῦτο δὲ Σίμωνος, εὐθύδρομος ἵππος, ὁ ὀλίγον αἴρων ἀπὸ τῆς γῆς ἐν τῷ τρέχειν τὰ σκέλη. *Prodeſt enim, vt Simon inquit, quam plurimo ſpacio traycere tibias. Hoc quoque*

Digitized by Google

Simonis eſt, facilis curſu equus rectoque curſu velox, qui currendo pedes non admodum à terra ſubleuat. Cap. 9. Ἀπολείπεις, Σίμωνος τὸ ὄνομα. *Nonnihil deficiens, Simon quoque eo vſus eſt.* Cap. 10. Τὰς δὲ προσβάσεις καὶ τὰς ἐκ τούτων καταβάσεις μὴ αὐτίκα ποιείτω, ἀλλὰ τὸν ἵππον πλαγιαζέτω, ὅ τοι γὰρ ὁ Σίμων ὀνομάζει. *Aſcenſus verò, indeque deſcenſus non repente faciat, ſed equum obliquet; ſic rem Simon nuncupauit.* Et lib. 2. cap. 12. Τὰ γὰρ κάτω βλέφαρα ψιλὰ αὐτοῖς τριχῶν· ὅθεν καὶ Σίμων τοῦτο ὄνειδος τῆς ἀμαθείας Μήκωνι προσήνεγκεν, ὅτι καὶ τὰς κάτω βλεφαρίδας προσέγραψεν ἵππου γραφῇ. *Inferioribus enim palpebrarum pilis animalia carent. Hinc Simon inſcitiæ probrum Meconi intulit, quod in Equi pictura etiam inferiorum palpebrarum pilos appinxit.* Hierocles etiam de arte Veterin. lib. 6. in Procemio. Καὶ τοῖς πολλοῖς τὰ τοιαῦτα ἠγνοήθη, ὥσπερ Μήκωνι τῷ παλαιῷ· ὃς ᾤετο ἵππου καὶ τὸ κάτω βλέφαρον ἔχειν τρίχας, ἃς καλοῦσιν Ἕλληνες βλεφαρίδας. καθάπτεται γοῦν αὐτοῦ Σίμων τὴν ἄγνοιαν ταύτην αἰτιώμενος. *Et tamen hæc multi ignorant, vt Mico antiquus, qui exiſtimabat equi inferiores palpebras, quas Græci blepharidas vocant, pilos habere. Hinc eum Simon ignorantiæ accuſat.* His corrigendus eſt Suidæ locus Ἄλωπος, & genuino parenti fœtus legitimus reſtituendus: ſcribit Suidas: Ἔγραψε δὲ καὶ τοῦτο ἱπποσκοπικὸν βιβλίον θαυμάσιον. *Scripſit hic quoque de diſcernendis equis librum præclarum.* Tu reſtitue Σίμων Ἀθηναῖος, *Simon Athenienſis.* Doctiſſimus Voſſius ſcribit, incertum eſſe vtrum idem ſit ille, qui Athenienſium & Amazonum pugnam deſcripſit, & cuius mentio fit apud Arrianum de expeditione Alexandri lib. 7.

Simon qui de arte Rhetorica ſcripſit memoratur à Laërtio in Simone. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Σίμων ῥητορικὰς τέχνας γεγραφώς. *Fuit & alius Simon, qui ſcripſit artem Rhetoricam.*

Simon item Medicus ſub Seleuco Nicanore. Idem, Καὶ ἕτερος ἰατρὸς κατὰ Σέλευκον τὸν Νικάνορα. *Et alius Medicus ætate Seleuci Nicanoris.* Huius autem Medicum fuiſſe, licet id aſſerat Interpres, ex Laërtio equidem non habetur.

Simon Sculptor, ſiue Statuarius. Idem Laërtius, Καί τις ἀνδριαντοποιός, *& alius quidam Sculptor.* Et fortè non alius fuerit, quam Simon Æginetа, cuius equus, & auriga proximè ad fanum, quod Pelopi dedicatum fuerat ad meridiem conuerſus in Olympia; ſiue mauis in Alti ſpectabatur, vt refert Pauſanias in Eliacis prioribus ſub finem.

Simon Magneſius Melicus, qui vitiata priorum Melicorum conſuetudine Simodiam introduxit. Strabo lib. 14. Viros illuſtres Magneſios recenſens. Καὶ Σίμων ὁ μελοποιός, καὶ αὐτὸς παραφθείρας τὴν τῶν προτέρων μελοποιῶν ἀγωγὴν, καὶ τὴν Σιμῳδίαν εἰσαγαγών· καθάπερ ἔτι μᾶλλον Λυσιῳδὸς, καὶ Μαγῳδός. *Tum Simon* (Tibicen, interpres videtur legiſſe αὐλοποιός) *Melicus, qui & ipſe vitiata priorum Melicorum conſuetudine Simodiã introduxit; ſicut etiam adhuc magis Lyſiodus & Magodus.*

Digitized by Google

Hunc Simum vocat Athenæus Dipnoſoph. lib. 14. Καὶ οἱ καλούμενοι δ' Ἱλαρῳδοί, οὓς νῦν τινὲς Σιμῳδοὺς καλοῦσιν, ὡς Ἀριστοκλῆς φησὶν ἐν πρώτῳ περὶ χορῶν τῷ τὸν Μάγνητα Σῖμον διαπρέψαι μᾶλλον τῶν διὰ τῆς ἱλαρῳδίας ποιητῶν δὲ συνεχῶς ἡμῖν ἐπιφέρονται· καταλέγει δ' ὁ Ἀριστοκλῆς, καὶ τοὺς δὲ τοῖς Ῥαψῳδοῖς ἐν τῷ περὶ Μουσικῆς γράφων ὧδε. Μαγῳδός, ὅπερ δέ ἐστιν ὁ αὐτὸς τῷ Λυσιῳδῷ. Ἀριστόξενος δέ φησι, τὸν μὲν ἀνδρεῖα καὶ γυναικεῖα πρόσωπα ὑποκρινόμενον Μαγῳδὸν καλεῖσθαι, τὸν δὲ γυναικεῖα ἀνδρείοις, Λυσιῳδόν. τὰ αὐτὰ δὲ μέλη ᾄδουσιν· καὶ τἆλλα πάντα δέ ἐστιν ὅμοια. *Et qui vocantur Hilarodi, quos nunc quidam Simodos vocant, quod Simus Magnes aliis Poëtis hilarodus magis & concinnior fuerit, vt inquit Ariſtocles lib. 1. de Choris. Ariſtocles lib. 1. de Muſica, Magodos recenſet inter Rhapſodos his verbis, Magodus, qui idem eſt cum Lyſiodo. Ariſtoxenus, Magodum exponit, qui muliebres, virileſque perſonas imitatur, contra Lyſiodum, qui muliebres virili cultu. Cætera eoſdem verſus canunt, & ab aliis in rebus omnibus nihil differunt.*

Simonis Threnum in Lyſimachum Eretrienſem laudat Harpocratio in Lexico decem Rhetorum, voce Ταγῶναι. Καὶ Σίμων ἐν τῷ εἰς Λυσίμαχον τὸν Ἐρετριέα θρήνῳ. Niſi Simonides ibi legendum ſit, intelligendumque de Sulita, qui Threnos ſcripſiſſe memoratur.

Macchabæorum liber ſecundus Græcè ſcriptus eſt, teſte Hieronymo. Phraſis etiam ipſa & dicendi ſtructura id idem comprobat. Eſtque Epitome quinque librorum, quos Iaſon Cyrenæus eorum temporum Scriptor ediderat. Illum ſcriptum fuiſſe à Simone Macchabæo Sacerdote Maximo in Epiſtolæ modum ad mittendum fratribus per Ægyptum diſperſis, vt ſolemnia pro beneficiis receptis illic contenta concelebrarent, ſcribit Michaël de Medina de Recta in Deum Fide lib. 6. cap. 13. Cum autem nos de Auctore librorum eorum abundè egerimus in opere de Apocryphis, ſatis fuerit hîc ſcriptorem hunc Simonem Maximum Sacerdotem indicaſſe.

Habeat quoque locum inter hos Simon Pictor, licet alij *Simus* legant apud Plinium lib. 35. cap. 11. cuius picturam refert, iuuenem requieſcentem in officina fullonis.

Non diuellam ab hoc Pictore, licet Symeon ſit, & Chriſto illiuſque Imaginibus addictiſſimus, Symeonem Blacchernitam pingendi arte præſtantiſſimum, vt ea ferebant tempora, quibus ipſe ſuam locabat operam, quæ ad hæc noſtra tempora non contemnenda conſpicitur ſæpius in Menologio Baſiliano, de quo plura diximus in noſtra Diſſertatione de libris Eccleſiaſticis Græcorum. Florebat ille cum Pantaleone, Michaële Blachernita, Georgio, Michaële Paruo, Mena & Neſtore ſub Baſilio Porphyrogenneta Romani Filio.

Inter Chriſtianos quemadmodum primus & dignitate, & auctoritate, & omnibus aliis enitet; ita & hanc noſtram de Symeonibus Diatribam illuſtrat Simon filius Ioannis, quem poſtea mutato nomine Chriſtus Petrum appellauit. Non eſt quod de eo ipſe aliquid ex aliis aggeram, ſatis eſt per ſe laudatus, & omnium quotquot in Eccleſia

Digitized by Google

ſunt (nam de illis, qui extra Eccleſiam aberrant, curæ nobis non eſt) præconio atque teſtimonio Primus & Maximus, Caput, & rerum arbiter, nulli obnoxius, & eſt & agnoſcitur. Scripſit duas Epiſtolas inter Catholicas recenſitas, primam ex Vrbe ſub Claudio per Syluanum ad Chriſtianos Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Aſiæ & Bithyniæ, qui ex Iudæis ad fidem Chriſti gradum fecerant, confirmans eos in fide, adhortanſque vt neglecta præterita, vitam nouam amplectantur, & à carnalibus deſideriis abſtineant parati de omnibus rationem reddere in die iudicij. Secunda eoſdem admonet de fide Chriſti à Prophetis per Spiritum Sanctum prænunciata, de ſeductoribus vitandis, de tempore non negligenter tranſigendo, de præparatione ad imminentē diem Iudicij. De ſecunda nonnulli dubitarunt; ſed eorum argumenta optimè per Catholicos reſoluta ſunt. Qui in eas Commentaria ediderint, referuntur ab Antonio Poſſeuino in Apparatu, & Fabiano Iuſtiniano in Elencho Auctorum, qui in ſacra Biblia data opera ſcripſerunt. Sunt & alia quibus tanti Scriptoris nomen præfixum parùm cautis fucum fecit. Namque multorum in manu erat *Petri Prædicatio, Petri Iudiciū, Petri Doctrina Chriſtiana, Petri Euangelium, Petri Apocalypſis, Petri Itinerarium*, de quibus, ne longius diſtrahamur, nihil hîc dicam, & potiſſimum cum prolixè hæc pertractentur in opere de libris Apocryphis. Lege tu interim, ſi placet, Gretſerum de Prohibet. libr. lib. 2. cap. 5 Sixtum Senenſem in Bibliotheca, Poſſeuinum, & alios.

De Simone Mago, cæteris vitiis & flagitiis, atque omni dedecore infami homine poſt ſanctiſſimum, tantumque Virum, nec verbum quidem facerem. Sedenim cum nec D. ipſe Petrus eius congreſſum, colloquiumque dedignatus eſt, & omnes Eccleſiaſtici Scriptores, longas de eo narrationes intexunt, non abigam me neque ipſe illius mentione. Et quidquid ſit de rebus illius aliis, & hæreſi, quæ ab hiſtoricis petenda ſunt, eum contra Chriſtianam Fidem, quam prius amplexus poſtea ejurauerat, volumina edidiſſe, habeo ex Dionyſio Areopagita de Diuinis Nominibus cap. 6. Ὥστε οἱ περὶ τούτου τῆς παρανοίας Σίμωνος ἀντιρρητικοὶ λόγοι πόρρω θείου χοροῦ, καὶ τῆς ἱερᾶς ψυχῆς ἀπεληλάσθωσαν. Ἔλαθε γὰρ αὐτόν, ὡς οἶμαι, καίτοι σοφὸν οἰόμενον εἶναι, τὸ μὴ δεῖν τὸν εὖ φρονοῦντα τῷ προφανεῖ τῆς αἰσθήσεως λόγῳ συμμάχῳ χρῆσθαι κατὰ τῆς πάντων ἀφανοῦς αἰτίας. καὶ τοῦτο δεῖ ῥητέον αὐτῷ, τὸ παρὰ φύσιν εἰπεῖν· αὐτῇ γὰρ οὐδὲν ἐναντίον. *Quamobrem veſania Simonis Contradictorij Sermones procul à diuino cœtu, ſuáque ſpiritali anima repellantur: latebat enim ipſum, vt puto, tametſi ſibi ſapiens videbatur, eum qui ſanæ mentis ſit, euidenti ſenſus ratione adiutrice, vti contra obſtruſam omnium cauſam non oportere. Atque hoc ei dicendum eſt, id eſſe contra naturam dicere; ei enim nihil eſt contrarium.* In quæ verba Georgius Pachymeres. Οἱ γοῦν ἀντιρρητικοὶ τοῦ Σίμωνος λόγοι καὶ τοῦ δόγματος τοῦ λέγοντος, ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν ἀθανατισθήσονται, πόρρω ἀπεληλάσθωσαν. Τὸ δὲ οἴεσθαι τοῦτον ἐκ τῶν φανερῶν τοὺ-

των καὶ αἰσθητῶν τὰς ἀποδείξεις κατὰ τῆς ἀκαταλήπτου, καὶ πᾶσιν ἀφανοῦς αἰτίας πάντων πορίζεσθαι, μάταιόν ἐστι. Τὰ γὰρ δοξαστὰ ταῦτα καὶ αἰσθητὰ πῶς ἀνατρέψει ἐκεῖνα, τὰ ὑπὲρ αἴσθησιν καὶ ἅπασαν νόησιν; οὐδενὸς δὲ τῷ Θεῷ ἐναντίου ὄντος, πῶς ἔσται τι παρὰ φύσιν καὶ βίαιον. *Quamobrem Contradictorij Simonis Sermones contra doctrinam quæ ait corpora noſtra immortalitate donanda, procul repellantur. Hunc autem arbitrari ex his conſpicuis, & his ſenſibilibus contra incomprehenſibilem, atque omnibus obſcuram vniuerſorum cauſam demonſtrationes præbere poſſe, vanum eſt: quomodo enim id quod omnem ſenſum & cogitationem ſuperat, euertent ea, quæ ſenſu & cogitatione percipiuntur? Cum autem Deo nihil ſit contrarium, quomodo aliquid erit ei contra naturam vel violentum?* Simonis errores refutaſſe antiquiſſimos Patres Irenæum, Origenem, Hippolytum & Epiphanium refert S. Maximus in eundem locum. Οἱ γὰρ εἰρηκότες κατὰ Σίμωνος, καὶ περὶ τούτων αὐτὸν ἐλέγχουσιν Εἰρηναῖος, καὶ Ὠριγένης, καὶ Ἱππόλυτος, καὶ Ἐπιφάνιος. *Qui contradixere Simoni, ipſum de his quoque reprehendunt, Irenæus & Origenes, & Hippolytus & Epiphanius.* Simonis & Petri de Chriſto, & aliis diſceptationem ex Clemente Romano recitant Georgius Hamartolus, & Georgius Cedrenus & alij, quæ quanti facienda ſit, diximus alibi in opere noſtro de Apocryphis in Clemente.

De Simone Thebarum Epiſcopo ſcripſeram in Syntagmate de vtriuſque Eccleſiæ Conſenſione lib. 2. cap. 15. num. 11. *Nec defuit opera Simonis Conſtantinopolitani ex Prædicatorum Ordine, qui circa hæc eadem tempora* de Proceſſione Spiritus ſancti etiam ex Filio, *tribus Tractatibus cum Græcis ſtrenuè conflixit. Primum Manueli Olobelo, qui poſteà Monachum induens, Maximus dictus eſt, inſcripſit.* P. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον φιλανθρωπότατον ὂν διὰ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος. *Secundum Sophoniæ.* P. Μέμνημαι, ὡς ὅτι ἡ μεγάλη ἁγιωσύνη σου ἀπέστειλε παρὰ τοῦ Τετομεγίστου. *Tertium Ioanni Nomophylaci.* P. Ἐδήλωσας τὸν λόγον σου φωνῇ. *Et fortè non alius fuerit à Tacumao Epiſcopo primum Gyracij, & mox Thebarum Archiepiſcopo, Græcè & Latinè & Hebraicè docto, & in Diuinis Scripturis continua Lectione exercitato, qui claruit anno* CIↃCCCC. *vt ex Siſto Senenſi tradit Poſſeuinus in Apparatu. Illius etiam videtur meminiſſe Georgius Trapezuntius Epiſtola ad Monachos Cretenſes de Proceſſione Spiritus ſancti.* Σίμων ἱερομόναχος τῆς τῶν Κηρύκων τάξεως ζηλωτὴς ὢν τῶν θείων δογμάτων ἦλθεν εἰς Ῥώμην, ἵν' ὅσον δυνηθείη ἐν κυρίῳ τοὺς Κρῆτας, ὅθεν ἐστὶ καὶ αὐτός, ὠφελήσειε· καὶ πρῶτον μὲν τὴν ἐρευνᾶν τε καὶ κρίσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι αἱρετικῶν ἔλαβε παρὰ τοῦ ἁγίου Ἀρχιερέως· ἔπειτα δὲ καὶ γράμματα ἐδόθη αὐτῷ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Ἀρχιερέως διαλαμβάνοντα, δεῖν πάντας τοὺς Γραικοὺς Ἀρχιερεῖς τε καὶ Ἱερεῖς μνήμην ποιεῖσθαι τοῦ Πάπα ἐν ταῖς θείαις λειτουργίαις· καὶ τὸ ἅγιον Σύμβολον ἀκολούθως τῇ Ῥωμαίων Ἐκκλησίᾳ ἐκφωνεῖν οὕτω. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον. Ἐγὼ οὖν Κρὴς ὢν καὶ αὐτὸς ἀγαπῶ ὑμᾶς, καὶ ἐφίεμαι τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ὡς ἰδίων πολλῷ μᾶλλον τῶν ἄλλων. Διὰ τοῦτο γράψαι πρὸς ὑμᾶς ἠθέλησα δεῖν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων.

Digitized by Google

ἀνθρωπίνων, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι ἀληθείας καὶ ἀκριβείᾳ δογμάτων ὅσον ἐμοὶ ἐφικτόν. Simon Hieromonachus ex ordine Prædicatorum, cum impenſius zelo diuinorum dogmatum exardeſceret Romam appulit, vt pro viribus in Domino Cretenſes, Cretenſis ipſe, adiuuaret. Et primum quidem Inquiſitionem & iudicium Hæreticorum, qui in Græcia ſunt, à ſummo Pontifice obtinuit. Accepit deinde literas ab eodem ſummo Pontifice, quibus præcipiebatur, vt Græci omnes tam Antiſtites, quam Sacerdotes commemorationem Papæ inter Miſſarum ſacra ſolemnia facerent omninò, & ſacrum Symbolum vti in Romana Eccleſia fieri ſolebat, hunc in modum recitarent. *Et in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit.* Ego itaque Cretenſis & ipſe diligo vos, veſtramque ſalutem, tanquam propriorum aliis auidius, impenſiuſque cupio. Propterea ad vos ſcribere neceſſarium eſſe duxi, non in ſapientia humanorum ſermonum, ſed in ſimplicitate veritatis & certitudine dogmatum, quantum mihi conceſſum fuerit. *Sed quomodo hic qui Cretenſis eſt, Conſtantinopolitanus fuerit? Non alio quam quo Georgius Cretenſis Trapezuntius factus eſt. Potuit enim in Creta Inſula naſci, & genus Conſtantinopolim referre; ideoque Conſtantinopolitanus dictus, ex celebrioris Vrbis nomine nomini ſuo laudem libans.* Et hæc quidem ibi. Legi etiam ipſius in Ioannem Cantacuzenum carmina ſic inſcripta, Σίμωνος Ἀρχιεπισκόπου Θηβῶν.

Ὅπλοις κραταιοῖς ἠχύσας ζυγῷ σίφη.
Ἀνενδότοις, φεῦ, αὐχένας κάμψας κράτει,
Κατακλύσας δὲ δωτίναις εἶδος ἅπαν
Ἀνδρῶν, γυναικῶν, καὶ τόπων καὶ ταγμάτων,
Νῦν εὖ νικῶν εἴργασται ὦ σκιᾶς λάτει,
Πρ(ο)φητῶν ἅτοις χλωνοῖς γνάθοις στρέφων,
Εὖ τοῦ παθόντος, τῷ νικηθῆναι λόγῳ.
Ἄλλοις χρόνοις ἤκουσε πολλὰ πολλά σοι
Τηρεῖν εὐχαῖς ἀλλαξάζοντων ἔτι.
Θρυλλοῖτο νῦν δὲ τοῖς ἀπείροις τῶν χρόνων
Ὁ στρατιώτης, ὁ στρατηγὸς ὁ βρέμων,
Κανταχουζηνὸς ὡς ἄναξ Ἰωάννης,
Σεπτοῖς τε συζῶν ἁγίοις Ἰωάσαφ.
Τάξει πάσῃ γὰρ ἐξέλαμψεν ἐλλόγως.

Vidi præterea eiuſdem nauatam operam in ſacram Scripturam apud Sixtum Senenſem & Antonium Poſſeuinum.

His adderem Simonem Apollonidem Nicænum, niſi aliqui Codices Manuſcripti repugnarent, qui Simonis loco Timonem exprimunt, cuius meminit Diogenes Laërtius lib. 9. in Timone Phliaſio verba ſunt. Σίμων Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεὺς ὁ παρ' ἡμῶν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εἰς τοὺς Σίλλους ὑπομνημάτων, ἃ προσφωνεῖ Τιβερίῳ Καίσαρι, φησὶ τὸν Τίμωνα εἶναι πατρὸς μὲν Τιμάρχου, Φλιάσιον δὲ τὸ γένος. Hæc Fr. Ambroſius & Benedi-

ctus Brognolus, qui intepretationis Ambroſij aliquid operæ addidit, & in ea quædam recognouit, ita reddidere. *Timon Apolloniates Nicænus, de quo in primo Commentariorum in Sillos libro diximus, quod opus ſuum ille Tiberio Cæſari dedicauit, Timonem aſſerit, Patre Timarcho genere Phliaſium fuiſſe.* Thomas Aldobrandinus, *Timon Apollonides Nicenſis, is de quo eſt in primo noſtro in Sillos Commentario, qui libri ad Tiberium Cæſarem ſcripti ſunt, Timonem patre Timarcho natum genere Phliaſium fuiſſe dixit.* In quibus verbis nec Henricus Stephanus de Interpretatione Ambroſij iudicio, nec Iſaacus Caſaubonus notis in Laërtium aliquid adnotarunt. Hac praua interpretatione, mirum eſt, quot monſtra in re literaria ingerantur. Timon ſiue Simon Apollonides, & Timon Phliaſius idem eſt. Laërtius in Sillos Timonis Commentaria ſcripſit, eaque Tiberio Cæſari nuncupauit, & quod peius eſt, nec rudimenta ipſa Græcè linguæ edoctus. Quis enim ferre poſſet, Ego Diogenes, vel nos in Commentariis noſtris, in Sillis φησὶ τὸν Τίμωνα, *aſſerit Timonem*? An non meræ nugæ ſunt? *De quo in primo Commentariorum in Sillos libro diximus, quod opus ſuum ille Tiberio Cæſari dedicauit? Diximus*, nullum eſt in Græco; *dixit*, quod eſt, refertur ad Apollonidem. Et qua ratione dixit ſuo in Sillos Commentario, quod opus Tiberio Cæſari dedicauit Apollonides? Ni, vt ſæpius fit, alienum opus Apollonides ſua præfatione Tiberio dedicauit. Si alienum, ergo quomodo ſuum? & quomodo id fieri potuit, cum Apollonides ætate Tiberij viuens annos minimum 165. Laërtium, qui temporibus Antonini Philoſophi viuebat, præcedat? Commentaria igitur in Sillos Tiberio dicata ab Apollonide nullo modo Laërtij ſunt, neque Laërtius in illis aliquid de Phliaſio Timone ſcripſit. Et Apollonides iſte Timon alius eſt à Timone Phliaſio, & temerè confundunt Interpretes. Timon Apollonides Nicænus eſt. Timon Philoſophus Phliaſius. Apollonides ſub ætate Tiberij Commentabatur, cui opus inſcribebat, Phliaſius ætate Antigoni Gonatæ, Demetrij Polyorcetæ filij circa Olympiadem 125. Sic inter Apollonidem & Phliaſium anni minimum intercedunt 260. Alius igitur eſt hic Timon Apollonides & alius Timon Phliaſius, vt taceam Apollonidem Apolloniatem, qui Nicænus eſt, factum, ne nimis vrgere videar. Et tot ἀνιστορησίας peperiſſe vnius literulæ immutatæ, vel ſyllabæ malè concinnatæ exarationem, quæ tenebras aliquo modo ſententiæ offudit, apertiſſimũ eſt, Cum enim legiſſent, παρ' ἡμῶν *à nobis*, vt illud integrum conſeruarent, reliqua immutarunt. Sed quis non videt legendum eſſe περὶ ἡμῶν, hoc modo. Σίμων Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεὺς, ὁ περὶ ἡμῶν ἐν τῷ προτέρῳ, &c. Vertendumque: *Timon Apollonides Nicænus, qui ante nos primo Commentariorum in Sillos libro, qua ille Tiberio Cæſari inſcripſit, Timonem patre Timarcho natum aſſerit.* &c. Sic Simon Apollonides Nicænus, qui ſuis in Commentariis de Timone Phliaſio ſcribit, diuerſus erit à Timone Phliaſio, &

cum

cum viueret Tiberij tempore benè potuit ille Tiberio inſcribere, quæ vindicata ſuo Auctori, optimè poſſunt Laërtio, ne tanto impoſito onere nimium prægrauetur, denegari. Poſtquam hæc ſcripſeram, peruenit ad manus iucunda editio Gerardi Ioannis Voſſij de Hiſtoricis Græcis, & gratulatus ſum mihi in ancipiti lectione Laërtij eadem virum quoque doctiſſimum adnotaſſe. Scribit enim lib 2. cap. 13. *Quod ſi Laërtij Intepreti Ambroſio credimus, etiam reliquit* εἰς τοὺς σίλλους ὑπομνήματα, *Commentaria in Sillos: quorum 1. librum citat ipſe in Vitâ Timonis. Sed omninò Interpres mentem Laërtij aſſecutus non eſt. Nam non ſe, ſed Timonem Apollonidem ait Commentarios illos ſcripſiſſe, dicaſſeque Tiberio Cæſari. At inter Tiberium & Antoninum Pium, ſub quo Laërtius vixit, integrum ſæculum eſt: atque adeò addit de Timone, ſeu Simone hoc,* ὁ παρ' ἡμῶν: *vbi malim,* ὁ πρὸ ἡμῶν, *hoc eſt, qui anteceſſit ſæculum noſtrum. Nempe propius quàm alter Timon Philoſophus, qui cognitus fuit Antigono Regi & Philadelpho, æqualis Arati Poëtæ; à quo rogatus, Quæ homini exemplaria optima forent, reſpondit ea eſſe emendatiſſima, quæ minimè eſſent emendata.* Ego verò id quoque addiderim, Nullum fuiſſe vnquam Timonem, ſiue Simonem Apollonidem Nicænum. Sed exſcriptorum incuriâ id etiam in Laërtio locum habuiſſe. Cùm enim vitæ titulum diſcurſui præfixiſſet Laërtius, *Timo*; ille nempe cuius ipſe vitam ſcripturus eſſet, quam poſtea ordiretur, Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεὺς ὁ πρὸ ἡμῶν. *Apollonides Nicænus, qui ante nos,* exſcriptor titulum narrationi immiſcens fecit *Timo Apollonides Nicænus. Quam conjecturam firmant* nonnulli Codices Manuſcripti; qui in mediâ lineâ ſignenti, Τίμων· cùm à capite incipiant lineam, Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεύς. Apollonij Nicæni, *Commentarij de malè obitâ legatione à Demoſthene*, meminit Ammonius Libello de ſimilibus & differentibus vocibus in Ὀφλεῖν· & exinde de *adagiis* Stephanus de Vrbibus in Terina. Videant quæſo, qui minus cautè interpretationibus fidunt ad quos ſæpenumero ſcopulos eunt. Et forte etiam, qui Apollonidem & Phliaſium vnum eſſe putarunt, non nimis diſcernentes Commentaria in Sillos, & Sillos ipſos, ne Timon Phliaſius in pauculis lineis aliud, atque aliud nomen indueret, Simonem in Timonem immutarunt. Sed de his melius alij.

Et hæc de Simonibus. Attamen cum Simon diminutio quædam per blanditias facta nominis integri Simonidis ſit, ita aſſerente rerum harum peritiſſimo Euſtathio in Homeri Odyſſ. κ'. Ὅτι δὲ ὑποκοριστικῶν τύποι διάφοροι δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν, παρ' οἷς κεῖται καὶ ἀρσενικῶν τύπος, ὁ μὲν κατὰ τὸ πλεονάζον, οἷον Ἡφαιστίων, Ἡφαιστίωνος, ὁ Ἥφαιστος· ὁ δὲ κατὰ τὸ ἐλλεῖπον, οἷον Βάκχων, Βάκχωνος καὶ Σίμων, Σίμωνος, ὁ Βακχυλίτης δηλαδὴ, καὶ ὁ Σιμωνίδης· ὧν καὶ φυλάττεται τὸ ω τῆς εὐθείας ἐν τῇ γενικῇ. *Diminuendorum verò nominum cum blando appellando ſermone viros delinimus, varias eſſe formas ex antiquis ipſis planè addiſcimus penes quos ſunt maſculinorum formæ quædam per redundantiam, veluti Hephæſtio, Hephæſtionis, He-*

Cc

pheſtus : quædam per defectum, veluti Baccho, Bacchonis; & Simo, Simonis, Bacchylides nempe atque Simonides, quorum & ω, quod erat in recto, conſeruantur in obliquo. Neceſſe eſt, vt etiam de Simonidis ſi quid in manu eſt, tradatur.

Poſt Troiana tempora annos cccc. & vi. floruit Simonides Crinei filius ex Minoa Vrbe Amorgi. Eſt Amorgium ex Sporadibus, alij ex Cycladibus vna, indeque Amorginus vt aliis, vt Proclo & Athenæo placet, Amorgi... dictus, Iamborum ſcriptor, Strabo extremo lib. 10. Ἔστι δὲ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων, ὅθεν ἦν Σιμωνίδης, ὁ τῶν ἰάμβων ποιητής. *Eſt Amorgus vna de Sporadibus, patria Simonidis, Iamborum ſcriptoris.* Euſtathius in Dionyſium : Ἡ Ἀμοργὸς, ἐξ ἧς Σιμωνίδης ὁ ἰαμβοποιὸς, Ἀμοργῖνος ὀνομαζόμενος περισπωμένως, τύπῳ ἐθνικῷ. *Amorgus, ex qua Simonides Iamborum ſcriptor, & ex qua Amorgini ſibi nomen adſciuit circumflexo ſono, more illius gentis.* Stephanus de Vrbibus, Ἀμοργὸς μία τῶν Κυκλάδων ἔχουσα πόλεις τρεῖς Ἀρκεσίνην, Μινώαν, Αἰγιάλην· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Παγκάλη καὶ Ψυχία. ἀπὸ τῆς Μινώας ἦν Σιμωνίδης ὁ ἰαμβοποιὸς, Ἀμοργῖνος λεγόμενος, ὡς Ἐρυκῖνος. *Amorgus ex Cycladibus vna, habens Vrbes tres Arceſinem, Minoam & Ægialem : vocabatur porrò & Pancale, & Pſychia. Ex Minoa erat Simonides Iamborum ſcriptor, Amorginus dictus, quemadmodum Erycinus.* Proclus eum nonnullorum opinione etiam Parium facit in excerptis apud Photium : Ἰάμβων δὲ ποιηταὶ Ἀρχίλοχός τε ὁ Πάριος ἄριστος, καὶ Σιμωνίδης ὁ Ἀμόργιος, ἢ ὥς τινες Πάριος. *Iambicorum Carminum Scriptores Archilochus Parius optimus eſt, necnon Simonides Amorgius, vel vt alij, Parius.* Sed quomodo potuerit eſſe vnus idemque Simonides, & Parius, & Amorgius, repetenda ſunt, quæ de aliis alibi diximus. Suidas : Σιμωνίδης Κρίνεω Ἀμοργῖνος ἰαμβογράφος ἔγραψεν ἐλεγείαν ἐν βιβλίοις δύο, ἰάμβους. Γέγονε δὲ καὶ αὐτὸς μετὰ υ΄ καὶ ϛ΄. ἔτη τῶν Τρωϊκῶν· ἔγραψεν ἰάμβους πρῶτος αὐτὸς κατά τινας. *Simonides Crinei filius Amorginus, Iamborum ſcriptor, compoſuit Elegiam duobus libris, Iambos. Floruit etiam ipſe poſt Troïana tempora annos cccc. & vi. ſcripſit ipſe primus Iambos vt nonnulli exiſtimant.* Id tamen falſiſſimum, ſi alios qui ante eum, quod facile fieri poterit, Iambos ſcripſere, in medium afferamus, euincitur. Hic eſt, quem Athenæus laudat ἐν δευτέρῳ ἰάμβων, *in Iamborum libro ſecundo* lib. 2. Et ἁπλῶς ἐν ἰάμβοις, *in Iambis* lib. 6. vt & initio lib. 11. & lib. 14. Iulius Pollux Onomaſt lib. 2. cap 11. Harpocratio Dictionario decem Rhetorum voce Μυσαυλείας, Auctor Etymologici voce Διασαυλούμενος. Ælianus Hiſtor. Animal. lib. 11. cap. 36. Ὅτι δὲ καὶ μύρῳ ἐχρῶντο ἵπποι, Σιμωνίδης ἐν τοῖς ἰάμβοις λέγει. *Equos ſolitos etiam vnguentis liniri, Simonides in Iambis teſtatur.* Carmina quoque Iambica ex Stobæo de vituperio mulierum, & alia de breuitate Vitæ deſumpta, & ſub Simonidis nomine inter Poëtas Lyricos diuendita, huius Amorgini eſſe planè mihi perſuadet, qui quemadmodum dixerat de equis vnguentis gaudere, ita etiam in hiſce de mulieribus, ab equis progenitas vnguentis aſpergi ſcribit.

Digitized by Google

Ælianus de Hiſtor. Animal. lib. 16. cap. 24. Καὶ ὁ Σιμωνίδης δὲ ἐκ παντοδαπῶν θηρείων λέγων τὰς γυναῖκας φῦναι, καὶ διαπλασθῆναι φησὶν ἐνίας ἐκ τῶν ἵππων, τό, τε φιλόκοσμον καὶ φιλόμυρον ἐπιτηδεῦσαι κατ' ἐκείνους φύσει. ἃ δὲ λέγει ταῦτα ἐστίν. Τὴν δ' ἵππος ἁβρὴ χαιτήεσσ' ἐγείνατο. &c. *Quin & Simonides fabulans ex diuerſis beſtiis natas & conformatas eſſe mulieres, nonnullis earum ornatus, & vnguentorum ſtudium ex equorum natura innatam eſſe ſcribit his verbis; Aliam equa genuit exultans juba.* Nec alterius fuere Carmina Iambica, quæ ſeſe oſtentans Mnaſion Rhapſodus recitabat. Athenæus lib. 14. Λυσανίας δ' ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Ἰαμβοποιῶν λέγει ἐν ταῖς δείξεσι τῶν Σιμωνίδου τινὰς ἰάμβων ὑποκρίνεσθαι. *Lyſanias lib. 1. de Iambicis Poëtis ſcribit Mnaſionem Rhapſodum, cum ſui ſpecimen ederet, Iambos quoſdam è Simonide, velut hiſtrionem recitaſſe.*

Iulis vrbs in Ceo inſula à fonte Iulidæ dicta, non Bacchylidis Poëtæ Eraſiſtrati Medici, Ariſtonis Peripatetici tantùm, ſed Simonidis quoque natalibus inter alios Simonides præſtantiſſimi nobilitata eſt. Hinc ille & Iulites, & Ceius dictus eſt, Leoprepis filius Strabo lib. 10. Κέως δὲ τετράπολις μὲν ὑπῆρξε· λείπονται δὲ δύο, ἥ τε Ἰουλὶς καὶ ἡ Καρθαία, εἰς ἃς συνεπολίσθησαν αἱ λοιπαί· ἡ μὲν Ποιήεσσα εἰς τὴν Καρθαίαν, ἡ δὲ Κορησία εἰς τὴν Ἰουλίδα. ἐκ δὲ τῆς Ἰουλίδος ὅ τε Σιμωνίδης ἦν ὁ μελοποιὸς, καὶ Βακχυλίδης ἀδελφιδοῦς ἐκείνου, καὶ μετὰ ταῦτα Ἐρασίστρατος ὁ Ἰατρὸς, καὶ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων Ἀρίστων, ὁ τοῦ Βορυσθενίτου Βίωνος ζηλωτής. *Ceos Vrbes habuit olim quatuor, nunc duæ reſtant, Iulis & Carthea, in quas reliqua ſunt tranſlata, Pœëſſa in Cartheam, Coriſſia in Iulidem. Iulis patria fuit Simonidis Poëtæ Lyrici & Bacchylidis, qui fuit eius conſobrinus. Præterea Eraſiſtratus Medicus, & de Peripateticis Philoſophis, Ariſto, Bionis Boriſthenitæ imitator, ibi ſunt nati.* Ad hunc Simonidem omnia ferè, quæ de Simonide in Antiquorum ſcriptis memorantur, referunt Scriptores & potiſſimum recentiores. Multa ad eum pertinere ipſe quoque fateor & omnia neque ego dicam, neque alius modò ſapiat. Quæret quiſpiam ex Apollinis Delphici Tripode, aut quercu Dodonæa. *Ea*, vt dicam cum Voſſio de Scriptoribus Græcis lib. 4. c. 3. *Quid hìc loci ignobili labore reponere attineat, plane non video.* Lilius Giraldus Dialog. 9. Hiſtoriæ de Poëtis videtur ferè omnia congeſſiſſe. Florere cœpit Olympiade LVI vel vt alij LXII. peruenitque ad LXXVIII. cum annorum LXXXIX. obierit. Quantæ auctoritatis habitus fuerit à ſummis Viris ſatis indicant ſublatæ inter Hieronem & Theronam graues inimicitiæ & ſimultates illius auctoritate depoſitæ, & ſubſecuta inde conjugia, vt Pindari Scholiaſtes in 2. Olympiorum Carmen enarrat: Menſæ ipſius Crannone cum Scopa Theſſalo homine fortunato & nobili, & cum Lacedæmoniorum Rege Pauſania communes, inter quas dictum illius contemptum in exitu vitæ, ab eodem Pauſania non ſine præconio & prudentiæ approbatione decantatum, Æliano de Var. Hiſt. lib. 9. cap. 41. referente. Ὦ ξένε Κεῖε μέγα τι ἄρα χρῆμα ἦν ὁ λόγος σου,

ἐγὼ δὲ ὑπ' ἀνοίας οὐδὲν αὐτὸν ᾤμην εἶναι. *O Cee hoſpes magnum quidam in tuo ſermone inerat: ego verò inani perſuaſione adductus, cum nullius momenti putaui.* Vide etiam Plutarchum de Conſolatione ad Apollonium. Xenophon Libellum de Tyrannide, Simonide & Hierone interlocutoribus abſoluit: Plato, multa Simonidis Socrate interpretem agente in Protagora explicat. Alij quoque ferè omnes ſcriptores dictis, teſtimoniiſque eiuſdem ſua dicta confirmant. A Græcis quibuſdam dicitur longas literas & duplices inueniſſe, Plinius has tantùm quatuor, η, ω, ζ, ψ. Artem quoque memoriæ primum ferunt protuliſſe, præter alios Ælianus de Hiſtor. Animaliũ lib. 6. c. 10. Μέμνηται δὲ ὧν πάσχει τὰ ζῷα, καὶ δεῖται γε οὐδὲν τῆς τέχνης, τῆς εἰς τὴν μνήμην οὐ Σιμωνίδου, οὐχ Ἱππίου, οὐ Θεοδέκτου, οὐκ ἄλλου τινὸς τῶν εἰς τοῦτο ἐπάγγελμα, καὶ τὴν δὲ τὴν σοφίαν κεχειρουργημένων. *Probè autem animalia eorum, quæ agunt, aut patiuntur, memoriam tenent: nec ad memoriam, Simonidis arte, nec Hippiæ, nec Theodectis, nec alterius cuiuſpiam de memoria præceptionibus egent.* Et Plinius lib. 7. cap. 24. *Ars poſtremo memoriæ facta & inuenta eſt à Simonide Melico, conſummata Metrodoro Scepſio, vt nihil non iiſdem verbis redderetur auditum.* Et iactatur illud Diſtichon. Μνήμην δ' οὔτινά φημι Σιμωνίδῃ ἰσοφαρίζειν Ὀγδωκοντούτει παιδὶ Λεωπρεπέος. Adeoque Simonidis memoria innotuit, vt Prouerbij locum occupaſſe videatur. Philoſtratus de Vitis Sophiſt. lib. 2. in Proclo: Τὸ δὲ μνημονικὸν ἐνενηκοντούτης ἤδη γηράσκων ὑπὲρ τὸν Σιμωνίδην ἔρρωτο. *Memoria verò nonagenarius & ſenex ſupra etiam Simonidem ipſum inualeſcebat.* Cicero modum explicat lib. 2. de Oratore: *Egreſſo enim illo è conclaui, vbi cum Scopa & aliis cœnarat, collapſo conclaui, oppreſſiſque omnibus, cum humare vellent ſui, neque poſſent obtritos internoſcere vllo modo, Simonides dicitur ex eo, quod meminiſſet, quo eorum loco quiſque cubuiſſet, demonſtrator vniuſcuiuſque ſepeliendi fuiſſe.* Sed enim cum variè ab Rhetoribus, quæ de Simonide ſupra diximus, referantur, non ſunt omittenda verba Quintiliani lib. 11. cap. 2. *Artem autem memoriæ primus oſtendiſſe dicitur Simonides: cuius vulgata fabula eſt. Cum pugili coronato carmen, quale componi victoribus ſolet, mercede pacta ſcripſiſſet, abnegata ei pecunia pars eſt, quod more Poëtis frequentiſſimo digreſſus, in laudes Caſtoris & Pollucis exierat: quapropter partem ab iis petere, quorum facta celebraſſet, iubebatur. Et perſoluerunt, vt traditum eſt; Nam cum eſſet grande conuiuium in honorem eiuſdem victoriæ, atque adhibitus ei cœnæ Simonides, nuncio eſt excitus, quod eum duo iuuenes equis aduecti deſiderare maiorem in modum dicebantur. Et illos quidem non inuenit, fuiſſe tamen gratos erga ſe exitu comperit. Nam vix eo limen egreſſo, triclinium illud ſupra conuiuas corruit, atque ita contudit, vt non ora modò oppreſſorum, ſed membra etiam omnia requirentes ad ſepulturam propinqui, nulla nota poſſent diſcernere. Tum Simonides dicitur, memor ordinis, quo quiſque diſcubuerat, corpora ſuis reddidiſſe. Eſt autem magna inter Auctores diſſenſio, Glaucone Caryſtio,*

Digitized by Google

an Leocrati, an Agatharcho, an Scopa ſcriptum ſit id carmen: & Pharſali fuerit hæc domus, vt ipſe quodam loco ſignificare Simonides videtur, atque Apollodorus, & Eratoſthenes, & Euphorion, & Lariſſeus Eurypylus tradiderunt: an Granone, vt Apollas Callimachus, quem ſecutus Cicero hanc famam latius fudit. Scopam nobilem Theſſalum periiſſe in eo conuiuio conſtat; adijcitur ſororis filius: putant & ortos pleroſque ab illo Scopa, qui maior ætate fuerit: quamquam mihi totum de Tyndaridis fabuloſum videtur, neque omninò huius rei meminit vſquam Poeta ipſe, profecto non taciturus de tanta ſua gloria. Et hoc Simonidis facto notatum videtur iuuari memoriam ſignatis animo ſedibus, idque credere ſuo quiſque experimento. Dorica in pangendis carminibus lingua vſum eſſe tradunt. Scripſit plura & varia. Scholiaſtes Ariſtophanis in Veſpis ad illa: Λάσος ποτὲ ἀντεδίδασκε καὶ Σιμωνίδης, ἔπειτ' ὁ Λάσος εἶπεν, ὀλίγον μοι μέλει. *Laſus quondam in tradendis diſciplinis aduerſabatur Simonidi, tum poſtea Laſus dixit, Parum mihi curæ eſt.* Λέγει δ' ἴσως Σιμωνίδην τὸν Λεωπρέπους τὸν ἐν Κέῳ τῇ νήσῳ πόλεως λυρικὸν μετὰ Στησίχορον τοῖς χρόνοις, ὃς ἐπεκλήθη Μελικέρτης διὰ τὸ ἡδύ. καὶ τὴν μνημονικὴν δὲ τέχνην εὗρεν οὗτος. προσεξεῦρε δὲ καὶ τὰ μακρὰ τῶν στοιχείων, καὶ διπλᾶ, καὶ τῇ λύρᾳ τὸν τρίτον φθόγγον. Γέγονε δὲ ἐπὶ τῆς ἕκτης καὶ πεντηκοστῆς Ὀλυμπιάδος· οἱ δὲ δευτέρας καὶ ἑξηκοστῆς γεγράφασι, καὶ παρέτεινε μέχρι οη'. βιοὺς ἔτη πθ'. καὶ γέγραπται αὐτῷ δωρίδι διαλέκτῳ ἡ Καμβύσου καὶ Δαρείου βασιλεία, καὶ Ξέρξου ναυμαχία, καὶ ἡ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχία δι' ἐλεγείας, ἡ δ' ἐν Σαλαμῖνι μελικῶς, θρῆνοι, παιᾶνες, ἐγκώμια, ἐπιγράμματα, τραγῳδίαι καὶ ἄλλα. *Dicit fortè Simonidem Leoprepis filium in Ceo inſula natum, Lyricum Steſichoro ætate recentiorem, qui Melicertes propter ſuauitatem dicendi cognominatus eſt. Ipſe quoque memorandi artem adinuenit, necnon longas & duplices literas, & tertium ſonum in lyra. Floruit Olympiade* LVI. *vt alij ſcribunt* LXII. *cumque vixiſſet annos* LXXXVIII. *peruenit vſque ad* LVIII. *Scripſit Dorica Dialecto Cambyſis, Darijque imperium & Xerxæ naumachiam: tum elegiaco carmine prælium nauale ad Artemiſium; quod verò ad Salaminam pugnatum eſt, Lyricis verſibus. Tum Threnos, Pæanas, Encomia, Epigrammata, Tragœdiam & alia.* Plinius octauam in lyra cordam inueniſſe ſcribit. Suidas item hæc omnia exſcripſit. Simonidis naumachiæ meminit Scholiaſtes Apollonij lib. 1. cum de Brithyæ filiis Zetee & Calai ſermonem habet. Sed enim quomodo Laſum Hermionenſem habere potuit ἀντίτεχνον *aduerſarium in arte*, alij iudicent. Vide Ioannis Meurſij Notas in Ariſtoxenum.

Et hæc quidem generatim atque vniuersè; ſigillatim verò laudantur illius *Epigrammata.* Iſaacus Tzetzes Prolegom. in Poëtas: Ἐπιγραμματογράφοι δὲ ποιηταὶ, Σιμωνίδης ὁ παλαιὸς, οὗ Ἡρόδοτος μέμνηται. *Epigrammatum verò ſcriptores Simonides antiquus, cuius meminit Herodotus.* II. *Perſeus*, Danaëm loquentem inducit, ab Athenæo lib. 9. Danaës verba ipſa, atque Oratio integra legitur apud Dionyſium Halicarnaſſeum de Compoſitione Nominum extremo. III. *Penta-*

thli à Suida voce Ἀλκυονίδες ἡμέραι. Et Michaël Apoſtolius in Prouerbiis Centuria 2. ϛτ: Eas ex ſententia Simonidis Pentathlis & Ariſtotelis in Hiſtoria Animalium tradit eſſe vndecim, Demagoræ verò Lamij & Hegeſandri in Commentariis ſeptem; Philochori autem nouem. IV. *Tethrippi* apud Scholiaſtem Ariſtophanis in Equitibus ad illa. Ἄσομαι γὰρ τό τ' αὖ μόνον, πῖνε πῖνε ἐπὶ συμφοραῖς. τότε γάρ, φησιν, ἐπάσομαί σοι τὸ Σιμωνίδου μέλος, πῖνε, πῖνε ἐν ταῖς συμφοραῖς. ἐκ τῶν Σιμωνίδου δὲ τοῦτο Τεθρίππων. τὸ δὲ συμφοραῖς ἐπ' ἐσθλοῖς. *Tunc enim ait; accinam tibi carmen Simonidis, Bibe, bibe cum proſpera ſuccedunt. Hoc verò deſumptum eſt ex Simonidis Tetrippis, illud verò* συμφοραῖς *res felices notat.* V. *Threni*, ex quibus recitat carmina Stobæus Serm. 103. *Quod inconſtans ſit hominum proſperitas.* Threnum in Lyſimachum Eretrienſem laudat Harpocratio in Lexico decem Rhetorum, quamvis apud eum Simonidis locum Simonem occupaſſe ſcriptoris incuria ſupra adnotabamus. Threnorùm quoque meminit Georgius Galeſiota Monodia in Theodorum Calliſtum Xanthopulum. Ἀλλὰ Σιμωνίδην ἐκεῖνον καὶ Πίνδαρον κοινῇ μεταποιουμένους τῶν θρήνων, πάντως τι τῶν ὄντων ἀνύσαι, τοῦτ' ἔργον πεποιημένους. *Sed & Simonides ille, & Pindarus vna ſimul Threnos ſibi comparantes aliquid fortè perfecerint, dummodo in id ſolummodo incumbant.* VI. Scripſit *Eualcida Eretrienſis Ducis Laudes.* Herodotus lib. 5. Καὶ πολλοὺς αὐτέων οἱ Πέρσαι φονεύουσι ὀνομαστούς τε ἄλλους· ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδεα στρατηγέοντα Ἐρετριέων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιρηκότα, καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηΐου πολλὰ αἰνεθέντα. *Multoſque Perſæ occidunt, & in his cum alios Illuſtres Viros, tùm Eualcidem Eretriorum Ducem, qui donatus Laurea in Certaminibus fuerat, & à Simonide Ceo maiorem in modum celebratus.* VII. Simonidis σύμμικτα laudat Scholiaſtes Apollonij lib. 1. Sed diuinent alij; ad quem referri poſſunt, mihi ſatis fuerit indicaſſe. VIII. *Ex Carmine ipſius in Scopam* Creontis filium Theſſalum Plato in Protagora nonnulla, quæ ille aduerſum Pittacum diſſeruerat propoſita à Protagora exponuntur à Socrate. Hinc obiter corrigendus Suidas in Πιττάκειον, καὶ Σιμωνίδης φησίν, ἄνδρ' ἀγαθὸν ἀληθέως γενέσθαι χαλεπόν. Hodie legitur, Καὶ Σίμων φησίν, ἄνδρ' ἀγαθὸν ἀληθέα γενέσθαι. De hoc eodem Carmine Cicero 2. de Oratore. Cum cœnaret Crannone in Theſſalia Simonides apud Scopam fortunatum hominem, & nobilem, ceciniſſetque id carmen, quod in eum ſcripſiſſet, in quo multa ornandi cauſa, Poëtarum more in Caſtorem ſcripta & Pollucem fuiſſent, nimis illum ſordidè Simonidi dixiſſe, Se dimidium eius ei, quod pactus eſſet pro illo carmine daturum, reliquum à ſuis Tyndaridis, quos æquè laudaſſet, peteret, *ſi ei videretur.* Digna ſunt Theoctiſti Carmina de hoc eodem quæ hîc reponantur ex Eratiis.

Πολλοὶ δ' Σκοπάδαισιν γηραιούμενοι ποτὶ σακὸν
Μόσχοι σὺν κεραοῖσιν ἐμυκήσαντο βόεσσι,
Μυρία δ' ἀμπεδίον Κραννώνιον ἐνδιάασκον

Ποιμένες ἔκκριτα μῆλα φιλοξείνοισι Κρεώνδαις,
Ἀλλ' οὔ σφιν τῶν ἦδος, ἐπεὶ γλυκὺν ἐξεκένωσαν
Θυμὸν ἐς εὐρεῖαν σχεδίαν στυγνοῦ Ἀχέροντος.
Ἄμναστοι δὲ, τὰ πολλὰ καὶ ὄλβια τῆνα λιπόντες
Δειλοῖς ἐν νεκύεσσι μακροὺς αἰῶνας ἔκειντο,
Εἰ μὴ δεινὸς ἀοιδὸς ὁ Κήϊος αἰόλα φωνέων
Βάρβιτον ἐς πολύχορδον ἐν ἀνδράσι θῆκ' ὀνομαστοὺς
Ὁπλοτέροις, τιμὰς δὲ καὶ ὠκέες ἔλλαχον ἵπποι.
Οἵ σφιν ἐξ ἱερῶν στεφανηφόροι ἦλθον ἀγώνων.

Hæc vertit neſcio quis.

Millia parebant, quorum ditiſſima luxu
Atria magnifico plures pauere Miniſtros,
Quam numerare queas. Scopadum quoque Thaſſala **Panei**
Paſcua lauriferi lætas armenta per herbas
Seruabant, immenſa illis ad nota redibant
Limina caularum viculorum millia multa,
Mille greges ouium, mugitibus omnia vaccæ
Cornutæ ſtabula implebant, & florida Tempe.
Errabant dumeta olim Cranonia circum,
Hoſpicioque bonis per pinguia culta Creondis
Delectos paſcere greges ouiumque, boumque,
Non tamen hac illis tantarum copia rerum
Profuit, aut vera laudis decora vlla tuliſſet,
Poſtquam per ſtygiam ſemel enauare paludem,
Et dulces ſuperi liquerunt luminis auras,
Deſertis quin his opibus ſub nocte iacerent
Perpetua triſtes inter ſine laudibus vmbras,
Carmine venturis niſi Ceius omnia vates
Prodiſſet populis, illorum plurima plectro
Aeolico benefacta ſonans per carmina Vatum.
Victores celebrantur Equi, quibus inclyta parta eſt
Palma per Elaos ſacro certamine campos.

VIII. Dithyrambum in Memnonem laudat Strabo lib. 15. **circa fi-nem**, vbi de Memnonis Sepulchro. Ταφῆναι δὲ λέγεται Μέμνων περὶ Πάλτον τῆς Συρίας παρὰ Βαδᾶν ποταμὸν, ὡς εἴρηκε Σιμωνίδης ἐν Μέμνονι διθυράμβῳ τῶν Δηλιακῶν. *Memnon ipſe ſepultus dicitur circa Paltum Syriæ iuxta flumen Badam, vt Simonides ait in Memnone dithyrambo Deliacorum.* Quamvis Caſaubonus legat, Ὡς εἴρηκε Σῆμος ὁ Ἠλεῖος, *vt dixit Semus Elius*, Auctore Suida, qui ſcribit, Σῆμος Ἠλεῖος Γραμματικὸς ἔγραψε Δηλιακὰ βιβλία η'. *Semus Elius Grammaticus ſcripſit Deliaca libris octo.* Lectio planè diſtortiſſima Neque enim video, quare illa ἐν Μέμνονι διθυράμβῳ reiicienda ſunt. Et quis probabit Deliaca tantummodò Semum Elium ſcripſiſſe. Adde in Manuſcripto Codice Vaticano non legi Δηλιακῶν, ſed διοιλυακῶν, de quo fortè nec **Dodo-**

Digitized by Google

næa quercus diuinauerit ; niſi quis velit legere ex Gente Thracia δοπλικῶν vel δεπλιακῶν. Ipſe hæreo. IX. Epinicij in Leophronem mentio habetur apud Athenæum lib. I. Dipnoſoph. X. Elegi in eos, qui in pugna Marothonica occubuerunt, Auctor vitæ Æſchyli, quod ab Athenienſibus Elegis ab Æſchylo concinnatis prælatum in cauſa fuit, cur deſerta patria Athenis, ad Heronem Syracuſanum Regem ſe contulerit Æſchylus ignominiæ impatiens. Κατὰ δὲ ἐνίους ἐν Μαραθῶνι τεθνηκότας ἐλεγείῳ ἡσσηθεὶς Σιμωνίδης. τὸ γὰρ ἐλεγεῖον πολὺ τὸ περὶ τὸ συμπαθὲς λεπτότητος μετέχειν θέλει, ὃ τοῦ Αἰσχύλου, ὡς ἔφαμεν, ἐστὶν ἀλλότριον. *Nonnullorum verò opinione in Elego de iis, qui apud Marathonem occubuerunt à Simonide ſuperatus*, in Siciliam ſcilicet migrauit: *Elegus enim multum ad commiſerationem excitandam ſibi vindicat, quod ab Æſchylo, vt iam diximus, alienum eſt.* Elegos porrò Simonidis & Æſchyli in tertio Epigrammatum digeſtos hic exſcribere non grauabor, vt inter vtrumque ſcriptorem diſcrimen, quod Auctor Vitæ fecerat, ipſe quoque per cognoſcas. Simonidis ſunt.

Χαίρετ' ἀριστῆες πολέμου, μέγα κῦδος ἔχοντες,
Κοῦροι Ἀθηναίων, ἔξοχοι ἱπποσύνῃ.
Οἵ ποτε καλλιχόρου περὶ πατρίδος ὠλέσαθ' ἥβην
Πλείστοις Ἑλλήνων ἀντία μαρνάμενοι.

Vel illa.

Οἵ δὲ καὶ Εὐρυμέδοντί ποτ' ἀγλαὸν ὤλεσαν ἥβην
Μαρνάμενοι Μήδων τοξοφόρων προμάχοις,
Αἰχμηταὶ, πεζοί τε καὶ ὠκυπόρων ἐπὶ νηῶν
Κάλλιστον δ' ἀρετῆς μνῆμα λίπον φθίμενοι.

Æſchyli verò ſunt,

Κυανέη καὶ τούς δε μενέγχεας ὤλεσεν ἄνδρας
Μοῖρα πολύρρηνον πατρίδα ῥυομένους.
Ζωὸν δὲ φθιμένων πέλεται κλέος, οἵποτε γυίοις
Τλήμονες Ὀσσαίαν ἀμφιέσαντο κόνιν.

At dices non eſſe illa eadem de quibus ſermonem habet Auctor Vitæ. Non moror. Sunt tamen ea, ex quibus quantum in commouenda commiſeratione cum iucunditate ſermonis ab horrida illa grandiloquentia & ſententiarum nouitate intersit inter Simonidem, & Æſchylum facilè dignoſcere queas. Qualis illius character fuerit, & quibus rebus alios ſuperauerit, habeo ex Dionyſio Halicarnaſſeo & Fabio Quintiliano. Halicarnaſſeus namque de eo: Σιμωνίδου δὲ παρατήρει τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων, τῆς συνθέσεως τὴν ἀκρίβειαν. πρὸς τούτοις καθ' ὃ βελτίων εὑρίσκεται, καὶ Πινδάρου τὸ οἰκτίζεσθαι μὴ μεγαλοπρεπῶς, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνος παθητικῶς. *Simonidis vero obſerua nominum delectum, compoſitionis accuratam rationem; ad hæc, in quo etiam multo melior eſt ipſo Pindaro, miſerationem commouet, non vt ille magnificè, ſed ſuo ipſe more pathetico.* Fabius verò. *Simonides tenuis alioqui ſermone proprio, & iucunditate quadam commendari poteſt. Præcipua tamen eius in commouenda*

Digitized by Google

monenda miſeratione virtus, vt quidam in hac eum parte omnibus eiuſdem operis auctoribus præferant. Et Cicero de Natura Deorum lib. 1. *Simonides non Poëta ſolum ſuauis, verumetiam ceteroqui doctus ſapiensque traditur.*

In hunc Simonidem ſcripſit Ægyptius Palæfatus Hypotheſe s ſeu argumenta : Suidas voce Παλαίφατος Αἰγύπτιος, ὑποθέσεις εἰς Σιμωνίδην. *In Simonidem hypotheſes.* De illius dialectis Trypho Ammonij Alexandrinus Grammaticus. Idem voce, Τρύφων Ἀμμωνίου, περὶ τῆς παρ' Ὁμήρῳ διαλέκτων, καὶ Σιμωνίδῃ, καὶ Πινδάρῳ, καὶ Ἀλκμᾶνι, καὶ τοῖς ἄλλοις λυρικοῖς. *De Dialectis, quibus vſus eſt Homerus, Simonides, Pindarus, Alcman caterique Lyrici.* Chameleon quoque Heracleota de Simonide ſcripſit. Laudatur ab Athenæo lib. 10. 13. & 14. Peanéque cenſet Ioannes Voſſius de Hiſtor Græcis lib. 3. Eo libro non ſolum expoſuiſſe vitam Simodis, ſed prætereà quaſi Commentarium librum illius Poëmata edidiſſe, quemadmodum & in iis, quæ dicitur ſcripſiſſe de Anacreonte, Sapho & Theſpide. Præter Laſum ſimultates cum eo, & cum Themiſtocle exercuit Timocreon Rhodius Veteris Comœdiæ ſcriptor, in quos & Comœdiam edidit. Idem Suidas, Τιμοκρέων Ῥόδιος Κωμικὸς καὶ αὐτὸς τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας. διεφέρετο δὲ πρὸς Σιμωνίδην τῶν μελῶν ποιητὴν, καὶ Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον, εἰς ὃν ἔγραψε ψόγον, δι' ἐμμελοῦς τινος ποιήματος. ἔγραψε δὲ κωμῳδίαν εἴς τε τὸν Θεμιστοκλέα, καὶ εἰς Σιμωνίδην τὸν μελοποιὸν, καὶ ἄλλα. *Timocreo Rhodius Comicus & ipſe Veteris Comœdiæ, inimicitias cum Simonide carminum ſcriptore, & Themiſtocle ſuſceptas perſecutus eſt, & in Themiſtoclem vituperationem Poëmate quodam variis modulis concinnato contexuit. Compoſuit etiam Comœdiam in eundem Themiſtoclem, & Simonidem carminum auctorem & alia.* Idque non impunè feciſſe colligo ex carminibus eiuſdem Timocreontis nondum editis, qui in ſemetipſum Simonidis dicacitatem accuſat, & planè vituperat metro Trochaico Pentametro, κατὰ μετάθεσιν τῆς λέξεως, *dictionibus ſcilicet tranſpoſitis.*

> Κηΐα με προσῆλθε φλυαρία οὐκ ἐθέλοντα,
> Οὐκ ἐθέλοντά με προσῆλθε Κηΐα φλυαρία.
> *Ceia me inceſſit importuna loquacitas inuitum,*
> *Inuitum me inceſſit Ceia importuna loquacitas.*

Extatque hodie num Simonidis Epigramma in Timocreontis Sepulchrum, quo iniurias ſibi illatas vltus pulchrè fuiſſe ſibi viſus eſt.

> Πολλὰ φαγὼν, καὶ πολλὰ πιὼν, καὶ πολλὰ κακ' εἰπὼν
> Ἀνθρώποις κεῖμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος.
> *Cum multa comederim & multa biberim, multa mala dixerim*
> *Hominibus, jaceo Timocreon Rhodius.*

In tanta porrò iactura carminum Simonidis non abs re fuerit, quædam è tanto naufragio, veluti tabulas licet diuiſas ac mutilas, vt vt illas habuimus, in hanc Diatribam à nobis afferri.

Digitized by Google

Σιμωνίδου.

I. Ἀνάθημα τῷ Ἀπόλλωνι παρὰ Παυσανίου.

Ἑλλάνων ἀρχαγὸς, ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μήδων
  Παυσανίας Φοίβῳ μνᾶμ' ἀνέθηκε τόδε.

II. Ἀνάθημα.

Εὐχεό τοι δώσειν κύτον ἠὸν
  Ἀντιδίλῳ ἀγορῆς κληηχέρου φρίταιν.
Σίσυφ' ὑπὸ ξείνων τε, καὶ οἱ ναίουσι Κόρινθον
  Αἶνον ἔχεις χαρίτων δίσσοντα τοῖς στεφάνοις.

III. Ἀνάθημα.

Ἐξ ἐπὶ πεντήκοντα Σιμωνίδης ἤρατο ταύρους
  Καὶ τρίποδας, πρὶν τόνδ' ἀνθέμεναι τρίποδα.
Τοσάκις δ' ἱμερόεντα διδαξάμενος χορὸν ἀνδρῶν
  Εὐδόξου νίκας ἀγλαὸν ἅρμ' ἐπέβης.

IV. Ἀνάθημα τῷ Ἑρμῇ παρὰ Λεωκράτους.

Στρόμβου παῖ τόδ' ἄγαλμα Λεώκρατες εὖ τ' ἀνέθηκας
  Ἑρμῇ, καλλικόμους οὐκ ἔλαθες χάριτας,
Οὐδ' Ἀκαδημείας πολυγαθέα, τῷ ἐν ἀγοστῷ
  Σὴν εὐεργεσίαν, τῷ προσιόντι λέγω.

V. Ἀνάθημα.

Φημὶ Γέλων', Ἱέρωνα, Πολύζηλον, Θρασύβουλον,
  Παῖδας Διομενεὺς τὸν τρίποδ' ἀνθέμεναι,
Ἐξ ἑκατὸν λιτρῶν, καὶ πεντήκοντα ταλάντων
  Δαρετίου χρυσοῦ τᾶς δεκάτας δεκάταν.

VI. Ἀνάθημα τῇ Λητοῖ παρὰ ναυτῶν.

Ταῦτ' ἀποδυσαμένων Μήδων ναῦται Διοδώρου
  Ὅπλ' ἀνέθεντο Λατοῖ μνάματα ναυμαχίας.

VII. Ἀνάθημα τῷ Διῒ παρὰ Σώσου, καὶ Σωσοῦς.

Σῶσος, καὶ Σωσὼ Σωτῆρι τόνδ' ἀνέθηκαν,
  Σῶσος μὲν σωθεὶς, Σωσὼ δ' ὅτι Σῶσος ἐσώθη.

VIII. Ἀνάθημα ἐπὶ Γάλλῳ Λάτειδι Κυβέλης.

Χειμερίην νιφετοῖο κατήλυσιν ἡνίκ' ἀλύξας
  Γάλλος, ἐρημαίην ἤλυθ' ὑπὸ σπιλάδα.
Ὑετὸν ἄρτι κόμης ἀπεμόρξατο· τοῦ δὲ κατ' ἴχνος
  Βουφάγος εἰς κοίλην ἀτραπὸν ἵκτο λέων.
χ. ἴσχεθε. Αὐτὰρ ὁ πεπταμένῃ μέγα τύμπανον ἔσχεθε χειρὶ
  Ἤραξεν, καναχῇ δ' ἴαχεν ἄντρον ἅπαν.
Οὐδ' ἔτλη Κυβέλης ἱερὸν βρόμον ὑλονόμος θὴρ
  Μεῖναι, ἀν' ὑλῆεν δ' ὠκὺς ἔθυνεν ὄρος.
Δείσας ἡμιγύναικα θεῆς λάτριν, ὃς τάδ' ἐρείᾳ
  Ἐνδυτὰ καὶ ξανθοὺς ἐκρέμασε πλοκάμους.

Digitized by Google

IX. Εἰς Σιμωνίδην.

Οὗτος ὁ τοῦ Κείοιο Σιμωνίδου ἐστὶ σαωτὴρ
Ὃς καὶ τεθνηὼς ζῶντ' ἀπέδωκε χάριν.

Variat ab edito inter Lyricos deſumpto ex Ioanne Tzetze; & argumentum eſt, Simonides humarat mortuum. Is Simonidi in ſomnis gratiam pro Sepulchro rependit, monetque vt nauigaret. Simonides paret: nauis poſtea periit. Hinc Simonides hoc Epitaphium condidit mortuo ſuo.

X.

Εἰς τοὺς μετὰ Κίμωνος στρατευσαμένους ἐν Κύπρῳ Ἀθηναίους, ὅτε τὰς ρ. ναῦς τῶν Φοινίκων ἦλον.

Ἐξ οὗ γ' Εὐρώπην Ἀσίης δίχα πόντος ἔνειμε
Καὶ πόλεμον λαῶν, θοῦρος Ἄρης ἐφέπει,
Οὐδαμά πω κάλλιον ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν
Ἔργον ἐν ἠπείρῳ, καὶ κατὰ πόντον ἅμα.
Οἵδε γὰρ ἐν Κύπρῳ Μήδων πολλοὺς ὀλέσαντες
Φοινίκων ἑκατὸν ναῦς ἕλον ἐν πελάγει,
Ἀνδρῶν πληθούσας, μέγα δ' ἔστενε
Πληγεὶς ἀμφοτέραις χερσὶ κράτει πολέμου.

XI. Εἰς τοὺς πεσόντας παρ' Εὐρυμέδοντα ποταμὸν Ἕλληνας.

Τῶν δέ ποτε στέρνοισι τανυγλώχινας ὀϊστοὺς
Λοῦσεν φοινίσσᾳ θοῦρος Ἄρης ψακάδι.
Ἀντὶ δ' ἀκοντοδόκων ἀνδρῶν μνημεῖα θανόντων
Ἄψυχ' ἐμψύχων ἄδε κέκευθε κόνις.

XII. Εἰς τινα ναυηγὸν ἐν Γερανείᾳ, καὶ ταῖς Σκειρωνίσι πέτραις ναυαγήσαντα.

Ἠερίη Γεράνεια, κακὸν λέπας, ὤφελεν Ἴστρου
Τῆλε καὶ ἐκ Σκυθέων μακρὸν ὁρᾶν Τάναϊν.
Μηδὲ πέλας ναίειν Σκειρωνικὸν οἶδμα θαλάσσης
Ἄγκεα νειφομένας ἀμφὶ μα Θουριάδος.
Νῦν δ' ὁ μὲν ἐν πόντῳ κρυερὸς νέκυς· οἱ δὲ Βορείας
Ναυτιλίης κενεὸν τῇδε βοῶσι τάφοι.

XIII. Εἰς Θεόγνητον Σινωπέα.

Σῆμα Θεόγνιδος εἰμὶ Σινωπέως, ᾧ μ' ἐπέθηκεν
Γλαῦκος ἑταιρείης ἀντὶ πολυχρονίου.

XIV. Εἰς Μεγακλέα.

Σῆμα καταφθιμένοιο Μεγακλέος, εὖτ' ἂν ἴδωμαι,
Οἰκτείρω σε τάλαν Καλλία, οἷ' ἔπαθες.

XV. Εἰς Κλεόδημον ὑπὸ Θρᾳκῶν ἀναιρεθέντα Κλεινου Διφίλου υἱόν.

Αἰδὼς καὶ Κλεόδημον ἐπὶ προχοῇσι Θεαίρου
Ἀενάου στονόεντ' ἤγαγεν εἰς θάνατον,
Θρηϊκίῳ κύρσαντα λόχῳ, πατρὸς δὲ Κλεινου
Διφίλου αἰχμητὴς υἱὸς ἔθηκ' ὄνομα.

Digitized by Google

XVI. Εἰς ναυηγούς τινας ἐπὶ Τυῤῥηνίᾳ ναυαγήσαντας.

Τοὺς δ' ἀπὸ Τυῤῥηνῶν ἀκροθίνια Φοίβῳ ἄγοντας,
Ἓν πέλαγος, μία ναῦς, εἷς τάφος ἐκτέρισεν.

XVII. Πεντάμετρον ὑποσχηματικόν.

Τίς εἰκόνα τήνδ' ἀνέθηκεν; Δωριεὺς ὁ Θούριος,
Οὐ Ῥόδιος γένος ἦν. καὶ πρὶν φυγεῖν τε πατρίδα
Δεινᾷ τε χειρὶ πόλλ' ἔρξας ἔργα καὶ βίαια.

XVIII. Ἐπὶ ἑξαμέτρῳ πεντάμετρον, καὶ δύο τρίμετροι. εἶτα ἑξάμετρον.

Ἀργεῖος Δάνδις σταδιοδρόμος ἐνθάδε κεῖται,
Νίκαις ἱππόβοτον πατρίδ' ἐπευκλείσας,
Ὀλύμπια δίς, ἐν δὲ Πυθῶνι τρία,
Δύο δ' ἐν Ἰσθμοῖ, πεντεκαίδεκ' ἐν Νεμαίᾳ,
Τὰς δ' ἄλλας νίκας οὐκ εὐμαρές ἐστ' ἀριθμῆσαι.

XIX. Ἐπὶ ἑξαμέτρῳ ἐννεασύλλαβον.

Ἄνθηκεν τόδ' ἄγαλμα Κορίνθιος, ὅσπερ ἐνίκα
Ἐν Δελφοῖς ποτε Νικολάδας.
Καὶ Παναθηναίοις στεφάνους λάβε πέντ' ἐπ' ἀέθλοις,
Ἑξήκοντ' ἀμφιφορεῖς ἐλαίου.
Ἰσθμοῖ δ' ἐν ζαθέῳ τρὶς ἐπισχερώ· οὐδ' ἐγένοντο
Ἀκτίνων τομίδων ποταθμοί.
Καὶ Νεμέᾳ τρὶς ἐνίκησεν καὶ τετράκις ἄλλα
Πελλάνᾳ· δύο δ' ἐν Λυκαίῳ.
Καὶ Νεμέᾳ καὶ ἐν Αἰγίνᾳ, κρατερᾶτ' Ἐπιδαύρῳ
Καὶ Θήβᾳ, Μεγάρων τε δάμῳ.
Ἐν δὲ Φλιοῦντι σταδίῳ τότε πέντε κρατήσας
Ηὔφρανεν μεγάλαν Κόρινθον.

XX. Ἐπὶ ἑξαμέτρῳ ἐναλλὰξ τότε κωμικὸν τετράμετρον, δύο συλλαβαῖς λεῖπον, καὶ τὸ Ἀρχιλόχειον σκάζον τρίμετρον.

Πατρίδα κυδαίνων ἱερὰν πόλιν Ὦπις Ἀθηνᾶς
Τέκνον μελαίνης Γῆς χαρίεντας αὐλούς.
Τοὺς δὲ σὺν Ἡφαίστῳ τεύξας ἀνέθηκ' Ἀφροδίτῃ
Κάλου δαμασθεὶς ἱμέρῳ Βρύσωνος.

XXI. Ἐπὶ τῷ τετραμέτρῳ τρίμετρο.

Μνήσομαι, οὐ γὰρ ἔοικεν ἀνώνυμον ἐνθάδ' ἄρχαν αὐθίω
Κεῖσθαι θανοῦσαν ἀγλααὶ ἄκοιτιν
Ξανθίππου Περιάνδρου ἀπέκγονον ὅστε θ' ὑψιπύργου,
Σήμαινε λαοῖς θέμ' ἔχων Κορίνθου.

XXII. Καὶ μέτρον καὶ τοῦτο τροχαϊκὸν πεντάμετρον κατὰ μετάθεσιν τῆς λέξεων.

Μοῦσα μοι Ἀλκμιώνης καλλίσφυρον υἱὸν ἄειδε,
Υἱὸν Ἀλκμιόνης ἄειδε μοῦσα μοι καλλίσφυρον.

Tandem Epigramma in Acronem Medicum Acragantinum irriſorium.

Ἄκρων ἰατρὸν ἄκρον Ἀκραγαντῖνον πατρὸς ἄκρου
Κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος ἀκροτάτης.

Quod plerique Empedocli tribuunt, refert Suidas alios Simonidi tirbuiſſe in voce Ἄκρων. *Ætate Æſchyli vixiſſe*, tradit epocha temporum Arundalliani. Ἀφ' οὗ Σιμωνίδης ὁ Σιμωνίδου πάππος τοῦ ποιητοῦ ποιητὴς ὤν. *Ex quo Simonides Simonidis Poëtæ auus ipſe Poëta.*

Huius ex filia nepos fuit alius Simonides circa Olympiade LXXXII. quod videtur confirmare Suidas, cum eum dicit floruiſſe antè bellum Peloponeſiacum, quod Olymp. LXXXVII. cœpit. Scripſit, eodem Suida auctore, Εὑρημάτων, *rerum inuentarum* libros. *Genealogiarum*, libros tres; vnde & Σιμωνίδης ὁ Γενεαλόγος nuncupatur ab Apollonij Scholiaſte lib. 1. de Aſtypalea Ancæi matre, Καὶ Σιμωνίδης ὁ Γενεαλόγος ὁμοίως τῷ Ἀπολλωνίῳ Γενεαλογεῖ. Et Auctor Magni Etymologici, voce Ἰωνίς, eiuſdem meminit. Ad hunc Simonidem alicuius Simonidis Poëtæ nepotem memorandi artem refert epocha temporum Arundalliani. Σιμωνίδης ὁ Λεωπρέπους ὁ τὸ μνημονικὸν εὑρών, ἐνίκησεν Ἀθήνῃσι διδάσκων. *Simonides Leoprepis filius, qui memorandi artis inuentor fuit, Athenis ludis edendis vicit, & nonagenarius mortuus eſt.* Ioannes Seldanus notat, Licet hæc ad vnum referrentur, qui ille & Leoprepis filius & memorandi artis auctor creditur; attamen ex hac epochâ liquere, Leoprepem aui generum fuiſſe & nepotem; & artem & inuentionem illam non auo, ſed nepoti deberi: & videnda eſſe quæ de Simonide hoc leguntur apud Ioannem Tzezem Chil. 1. cap. 24. vbi victorias ait reportaſſe quinquaginta ſex; Notatque præterea Simonidis nomen nepotis legi luxatum apud Euſebium.

Simonides Magneſius, Sipylo patre, centeſima ſupra quinquageſimam Olympiadem floruit. Res geſtas Antiochi Magni, qui eo tempore regnabat, carmine conſignauit; & bellum contra Galatas, cum illius Equitatus ab Elephantis profligatus eſt. Suidas: Σιμωνίδης ὁ Μάγνης Σιπύλου ἐποποιός, γέγονεν ἐπὶ Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου κληθέντος. καὶ γέγραφε τὰς Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου πράξεις, καὶ τὴν πρὸς Γαλάτας μάχην, ὅτε μετὰ τῶν ἐλεφάντων τὴν ἵππον αὐτοῦ ἔφθειραν. *Simonides Magneſius Sipyli filius, verſificator ætatem agebat cum Antiocho Magno cognominato, ſcripſitque res geſtas Antiochi Magni, & aduerſus Galatas conflictum, quando cum Elephantis Equitatum illius deſtruxerunt.* Nec alium fuiſſe exiſtimo cuius teſtimonio vtitur Suidas in voce Περιαγειρόμενοι quem Ἀετίλλου nũcupat. & verba illius recitat. Ὅθεν Σιμωνίδης Ἀετίλλου φησὶν οὕτως· τίς δὴ τῶν νῦν τοσά δε, lege τοσάς δε, πετάλοισι μύρτων, ἢ στεφάνοισι ῥόδων ἀνεδήσατο νίκας ἐν ἀγῶνι Περικτιόνων. *Hinc Simonides Ætilli hæc inquit. Quis verò eorum, qui nunc viuunt, tot frondibus myrtorum aut coronis roſarum reportauit victorias in certamine Periclyonum.* Et fortè Suidas ſcripſerat Σιμωνίδης ὁ Σιπύλου, *Simonides Sipyli filius*, qui poſteà in Ἀετίλλου, vt multa fieri ſolent, facili lapſu abierit. Et hæc antea percurre, vbi poſtmodum Michaëlis Apoſtolij Prouerbia, per Pantinam edita, alia lectio occurrit: Ὅθεν Σιμωνίδης περὶ Ἀντίλου φησίν, Τίς δὲ τῶν

Dd iij

νῶν. *Vnde Simonides de Antilo dicit, Quis eorum qui nunc ſunt?* Quia videntur hæc ad alium Simonidem referenda.

Simonides Zacynthius Rhapſodus, ex Clearcho meminit Athenæus lib. 14. Κλέαρχος δ' ἐν τῷ προτέρῳ Παραγράφων τὰ Ἀρχιλόχου φησὶν, ὁ Σιμωνίδης ὁ Ζακύνθιος ἐν τοῖς θεάτροις ἐπὶ δίφρου καθήμενος ἐρραψῴδει. *Clearchus in priore Paragraphorum inquit, Simonidem Zacynthium in Theatro ſellæ inſidentem Antilochi carmina per rhapſodiam memoriter enunciaſſe.* Caſaubono placet magis περὶ Γραφῶν, vt habetur alibi: Quamuis ne id quidem placeat, ſed περὶ Γρίφων, quare vertit, *Clearchus lib. de Griphis, Simonides inquit, Zacynthius ſedens ſuper Sella in Theatro Antilochi verſus recitabat.* Aitque legi in excerptis Ἀρχιλόχου *Archilochi*, iuuareque quod ſupra nominatur Archilochus inter eos Poëtas, quorum verſus recitabantur. Quare ita legendum autumat.

Simonides quibuſdam Caryſtius, aliis Eretryeus, Poëta celebris, ſcripſit Græcorum in Aulide conuentum, Trimetrorum libros duos. Scripſit item de Iphigenia librum vnum. Suidas, Σιμωνίδης Καρύστιος ἢ Ἐρετριεὺς ἐποποιὸς τὴν εἰς Αὐλίδα σύνοδον τῶν Ἀχαιῶν, τριμέτρων βιβλία δύο, περὶ Ἰφιγενείας ἕν. *Simonides Caryſtius, vel Eretrienſis Poeta, Græcorum conuentum in Aulidem deſcripſit, Trimetrorum libros duos, & de Iphigenia vnum.*

Simonides Speuſippo Platonis ex ſorore nato, diſcipulo & ſucceſſori in Academia σύγχρονος. Scripſit Hiſtorias, in quibus Dionis Bioniſque res geſtas retulit, miſitque ad Speuſippum. Laërtius in Speuſippo. Πρὸς τοῦτον γέγραφε, καὶ Σιμωνίδης τὰς ἱστορίας, ἐν αἷς κατατέταχε τὰς πράξεις Δίωνός τε καὶ Βίωνος. *Ad Speuſippum Simonides ſcribit Hiſtorias, in quibus Dionis, ac Bionis geſta conſignauerat.* Scripſit etiam librum de Siciliâ, vt auctor eſt Theocriti Scholiaſtes: Σιμωνίδης δὲ ἐν τῷ περὶ Σικελίας, Αἴτνην φησὶ κρῖναι Ἥφαιστον καὶ Δήμητραν περὶ τῆς χώρας ἐρίσαντας. *Simonides libro de Siciliâ ait, Ætnam fuiſſe iudicem inter Vulcanum & Cererem, cùm de Siciliâ contenderent.*

Idemne, an alius Simonides fuerit, qui de Syracuſis ſcripſit, cuius librum ſecundum citat Suidas in Prouerbio, Σαρδόνιος γέλως. Σιμωνίδης δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν περὶ Συρακουσῶν, λάχανον εἶναι παρὰ Σαρδονίοις ἡδὺ, οὗ τοὺς γευσαμένους τάς τε σιαγόνας, καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν ἀποδάκνειν. *Simonides lib. 2. de rebus Syracuſanis, olus tradit eſſe apud Sardonios dulce, quod qui deguſtarunt maxillas proprias, carneſque præmordere.*

Simonides multis, qui de Æthiopia ſcripſerunt, ætate junior, & in ea per quinquennium commoratus de Æthiopia ſcripſit. Plinius lib. 6. cap. 29. Auctores recenſens, qui de menſura Æthiopiæ aliquid tradiderunt, nec tamen conuenirent, poſt Dalionem, Ariſtocreontem, Bionem & Baſilim, poſteriorem, iunioremque Simonidem ponit, cui veluti poſteriori & eorum, quibus ipſe per tot annos interfuit, Scriptori, tanquam certiora narranti maior fides adhibenda eſſet: *Simili modo,* inquit, *& de menſura eius varia prodidere; primus*

Digitized by Google

Dalion vltra Meroïm longè ſubuectus : mox Ariſtacreon, & Bion, & Baſilis : Simonides minor etiam quinquennio in Meroë moratus, cum de Æthiopia ſcriberet. Nam & Timeſthines.

Simonidis quoque Philoſophi excellentiſſimi, qui ſub Ioniano Imperatore florebat, meminit Suidas. Σιμωνίδης ἐπὶ τῶν ἐπὶ Ἰοβιανοῦ τοῦ βασιλέως διὰ φιλοσοφίας ἐπιφανέστατος. *Simonides hic viuebat Iouiano Imperatore philoſophicis diſciplinis clariſſimus.*

Poſtremus ſit Simonides Pictor, cuius Agatharchum & Mnemoſynem picturas commemorat Plinius lib. 3. cap. 11.

Hic accedat Simonactides Chius inter rei coquinariæ ſcriptores non incelebris. Illius meminit Pollux Onomaſt. lib. 10. capite 10. Πολλὰ δ' αὖ εἴη τῶν περὶ τὴν ἡδυντικὴν σκευασίαν ἀνεξευρεῖν ἐκ τῶν ὀψοποιητικῶν συγγραμμάτων Παντολέοντος, καὶ Μιθαίκου (lego Μιθαίκου) καὶ Ζωπυρίνου, καὶ Ζόφωνος, καὶ Ἡγησίππου, καὶ Παξάμου, καὶ Ἐπαινέτου. Συναριθμείτω δ' αὖ τούτοις Ἡρακλείδης τε ὁ Συρακούσιος, καὶ Τυνδάριχος ὁ Σικυώνιος, καὶ Σιμωνακτίδης ὁ Χῖος, καὶ Γλαῦκος ὁ Λοκρὸς ὀψοποιητικῆς πραγματείας σοφισταί. *Multa inſuper, quæ ad condimentorum apparatum attinēt ex culinariis ſcriptoribus colligere liceret, ex Pantoleone ſcilicet, Mithaco, Zopyrino, Sophone, Hegeſippo, Paxamo & Epaneto. Adnumeretur etiam illis Heraclides Syracuſanus, Tyndarichus Sicyonius, Simonactides Chius & Glaucus Locrenſis, coquinariæ inſtitutionis Doctores.* Et Athenæus ex Batonis lib. 14. Ἀοιδίμων δ' ὀψαρτυτῶν ὀνόματα καταλέγει Βάτων ἐν Εὐεργέταις.

Εὖγ' ὦ Σιβύννη τὰς νύκτας οὐ καθεύδομεν,
Οὐδ' ἂν ἐγειρέμεθ', ἀλλὰ καίεται λύχνος,
Καὶ βιβλίον ταῖς χερσὶ, καὶ φροντίζομεν
Τί σοφὸν καταλελοίπασιν, ἢ τίς ἡμῶν Ακτίδης
Ὁ Χῖος, ἢ Τυνδάρειχος ὁ Σικυώνιος,
Ἢ Ζωπυρῖνος αὐτὸς. εὕρηκας δὲ τί;
Τὰ μέγιστα. τίνα ταῦτα; τοὺς τεθνηκότας.

Quæ ſic vertebat Dalechampius. *Qui de condiendis opſoniis tractarunt, celebres & famoſos nominatim Baton in Beneficis ita enumerat.*

Euge Sibynna, noctes peruigilamus
Nec à ſomno expergiſcimur : ardet ſemper lucerna :
In manibus perpetuò liber : meditamur
Poſteris ſapiens quidpiam relinquere, quale ſcripſit
Actides Chius, aut Tyndaricus Sicyonius
Aut Zopyrinus. B. Tu verò num inueniſti quidpiam?
A. Maxime. B. Quæ cedo. A. Etiam inuitos ad vitam reuoco mortuos.

Quibus illud apparet, Simonactidis nomen à nonnullis in Simonem Actidem diuiſum. Quod ipſe non probarim, cum deprauatam planè lectionem in ipſo Athenæo agnoſcam. Nihil enim eſt illud, ἢ τίς ἡμῶν Ακτίδης. Quare legendum, vt ſcriptoris nomen integrum habeatur,

Digitized by Google

tantum literulæ immutatione, καὶ φροντίζομεν.

Τί σοφὸν καταλειψομίναι, ἢ τί Σιμωνακτίδης
Ὁ Χῖος, ἢ Τυνδάρειος.

Nempe, *Meditamur aliquid poſteris ſapiens relinquere, aut quale Simonactides Chius, aut Tyndarus*, &c.

Niſi etiam auctius dicere velimus Chœroboſcum ſecuti apud Auctorem Etymologici, Semonactidem hunc à Semonide Iambicorum ſcriptore nomen ſibi vſurpaſſe, qui per η, ſcribebatur, non à Simonide Lyrico, qui per ι, Σιμωνίδης ἐπὶ μὲν τοῦ Ἰαμβοποιοῦ διὰ τοῦ η, χάριεν, καὶ ἴσως παρὰ τὸ σῆμα ἐστί. τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ Λυρικοῦ διὰ τοῦ ι, καὶ ἴσως παρὰ τὸ Σιμὸς ἐστί. Χοιροβοσκός. Tum enim ne litera quidem immutata, ſed demptis accentibus & partibus malo ſcriptorum genio diſcerptis in vnum conflatis, nomen integrum haberetur, ἢ τί Σημωνακτίδης ὁ Χῖος, *aut quale Semonactides Chius.* Sed hæc Grammaticorum argutiolæ non tanti ſunt, vt nos à firma, & per tot annos continuata apud omnes ſcriptione retrahant. Cum tamen Chœroboſcani notamenti ſigna in deprauato textu planè inſpiciantur, ſimilis emendationis conjectura negligi non debuit. Addi poteſt non tantùm Semonidem pro Simonide, ſed Semonem etiam pro Simone dictum, quod arguo ex antiquiſſimo Semone Sanco apud Latinam gentem numine. Inſcriptio in Inſula Tiberina inter duos Pontes, SEMONI SANCO DEO; quare ex hoc quoque non malè corrigeretur, ἢ τί Σημωνακτίδης ὁ Χῖος, *aut quale Simonactides Chius.* Sed de his ſatis.

Τοῦ σοφοῦ

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ

ΕΝΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΝ

ΚΥΡΙΟΝ ΣΥΜΕΩΝΑ.

SAPIENTISSIMI PSELLI

ENCOMIVM IN METAPHRASTEM

DOMINVM SYMEONEM.

ΤΌΝ μέγαν ἐν βίῳ καὶ λόγῳ Συμεὼν ἐπαινεῖν προῃρημένος, τὸν πάσης τῆς οἰκουμένης λαμπρὸν καὶ περιβόητον καὶ ὄνομα καὶ εὐτύχημα, οὐκ οἶδα τίσι ποτὲ λόγοις περὶ αὐτοῦ χρήσομαι, ἢ τί τῶν πάντων εἰπὼν, ἀρκοῦσαν τὴν εὐφημίαν παρέξομαι. Ἀνὴρ γὰρ ἐκεῖνος, οὐ λόγῳ μόνον κοσμούμενος, καὶ τόν τε νοῦν ἔχων ἑτοιμότατον εἰς νοημάτων γονὰς, τήν τε γλῶσσαν οἷόν δή τι Νειλῷον ῥεῦμα, οὐκ ἐν περιόδοις, οὐκ ἐν διαστημάτων μακρῶν, ἀλλ' ὁσημέραι μυελοῖς τῆς ἀναθύουσαν πηγαῖς, καὶ ἐν καιρῷ τὰ τα πλημμυροῦσαν, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἠθῶν κράσει, καὶ τὸ πάσας ἀρετὰς, καὶ τῷ παράδειγμα γενέσθαι τοῖς ζηλοῦν ἐθέλουσι μεγαλοπρεπῆ βίον, καὶ σώφρονος σεμνυνομένοις. Τοῦτον δὴ τὸν περιώνυμον ἄνδρα, καθ' ὥραν, ὡς εἰπεῖν, ἡ Κωνσταντίνου πόλις ἐξελόχευσεν, ἡ πρώτη τῶν πόλεων,

CVM & vita & dicendi facultate Magnum Symeonem laudare ſtatuerim, cuius per vniuerſum orbem terræ eſt nomen,& res geſtæ celebratæ, neſcio quibuſnam verbis vtar in eo laudando, vel quidnam dicturus, ex omnibus ſufficientem præbebo laudationem. Hic enim Vir non ſolum erat ornatus eloquentia, & mentem habebat promptiſſimam ad gignenda præclara cogitata, & linguam tanquam Nili fluentum;non poſt longum temporis curriculum, ſed quotidie riuis ſcatentem eloquentiæ, & inundantem opportuniſſimè: ſed & morum temperationem, & quod omnes virtutes erat complexus, & quod erat exemplum iis, qui volebant honeſtè & moderatè viuere, gloriam inſignem ſibi comparauerat. Hunc ergo virum clariſſimum, tempeſtiuè atque maturè, vt ita dicam, produ-

Digitized by Google

xit Conſtantinopolis, prima primum, pulcherrima ciuitatum, pulcherrimum, vt ita dicam, patronum ciuitatis; quæ cum ei dediſſet, vt ex ipſa naſceretur, & tali ortu eum ornâſſet; ab eo hoc viciſſim accepit, quod eum produxerit, qui vel ſolus ſuffecerit ad ei dandum pulcherrima præmia ciuitatum. Et fuit honor, quē ex illo habuit, priore maior & magnificentior; quod tunc quidem pulchritudine ſuperabat alias ciuitates, veluti quidam locus Paradiſi ambitu & circuitu; poſtea autem propter illum, floribus quoque ibi genitarum virtutum alias longo interuallo ſuperauit: adeò vt etiamſi non ſic fuiſſet ornata ab initio, ei ſuffeciſſet fœtus hic admirabilis vt ſe poſſet conferre cum præſtantioribus.

Et vires quidem incomparabiles ſtatim, & à primo, vt ſemel dicam, ortu, etiam florente capillo, oſtendebat, non ſecus atque Leonum catuli oſtendunt protinus ſupercilium, & denſam colli iubam. Etenim flores pullulabant intelligentiæ; & habebat prudentiæ profundam quandam radicem, & quodam admirabili fulgore mens micabat. Hæc aliis quidem ſuffeciſſent ad abſolutionem, in illo autem agnoſcebantur veluti quædam prius deſcriptæ figuræ, quæ perfectam eius indolem præſignificabant. Quomodo ergo arbores, quæ germinant præter naturam, parùm egentes manu, quæ earum curam gerat, ſi aliquam acceperint irrigationem, & pulchritudine & magnitudine adhuc magis augentur; ita etiam illi quoque erat celerrimum ingenium, & quod pro-

ἡ καλλίστη τῶν πόλεων, τὸν κάλλιστον φάναι πολιοῦχον, καὶ δεδοκυῖα τούτῳ τὸ ἐξ αὐτῆς γεννηθῆναι, καὶ τῇ τοιαύτῃ γενέσει τιμήσασθαι, ἀντέλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ τοιοῦτον περιτετυχεῖν, οἷος καὶ μόνος ἐξήρκεσεν αὐτῇ καλλιστεῖα ἐκείνῃ ἀποδοῦναι τῶν πόλεων· καὶ γέγονεν αὐτῇ ἡ παρ' ἐκείνου τιμὴ τῆς προτέρας μεγαλοπρεπεστέρα καὶ μείζων· ὅσον τότε μὲν κάλλει καὶ μεγέθει τῶν ἄλλων ἐκράτει πόλεων, ὥσπερ τις παραδείσου χῶρος τῇ περιβολῇ καὶ τῷ κύκλῳ· ὕστερον δὲ δι' ἐκεῖνον καὶ τοῖς ἄνθεσι τῶν αὐθιγενῶν ἀρετῶν, τὰς ἄλλας ὑπερηκόντισεν· ὥστε εἰ καὶ μὴ οὕτως ἐξ ἀρχῆς κόσμου τετύχηκεν, μηδὲ οἰκιστὴν τοιοῦτον ηὐτυχήκει, ἀπήρκεσεν ἂν αὐτῇ τὸ θαυμαστὸν δὴ τοῦτο γέννημα πρὸς τὴν τῶν κρειττόνων ἀντίθεσιν.

Καὶ τὸ κατὰ πάντων ἀσύγκριτον κράτος καὶ ἀπαράμιλλον, ἦν μὲν εὐθὺς τὸ ἐκ πρώτης, ὡς εἰπεῖν, γενέσεως, καὶ ἐξ ἀνθούσης ἤδη τριχός, ὥσπερ οἱ τῶν λεόντων σκύμνοι, εὐθὺς τὴν ὀφρὺν παραδεικνύοντες, καὶ τῶν ἐπαυχενίων τριχῶν τὸ λάσιον. ἐπήνθει γὰρ αὐτῷ τὰ τῆς συνέσεως ἄνθη, καὶ τὸ φρόνημα ῥίζαν τινὰ εἶχε βαθεῖαν, καὶ ὁ νοῦς ἐξήστραπτέ τι θαυμάσιον. ταῦτα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις ἀρκοῦντα ἐτύγχανεν εἰς τελείωσιν, ἐκείνῳ δὲ προχαράγματα τῆς τελείας ἐγνωρίζετο φύσεως. ὥσπερ οὖν τῶν δένδρων ὁπόσα παρὰ τὴν φύσιν ἀναβλαστάνει τῆς ἐπιμελουμένης χειρὸς βραχύ τι ἐπιδεόμενα, εἰ καὶ ἀρδείαν τινὰ προσδέξεται, ἔτι μᾶλλον πρὸς κάλλος καὶ μέγεθος ἐπιδίδωσιν, οὕτω δὴ κἀκείνῳ ἦν μὲν ἡ φύσις εὔδρομόν τι χρῆμα, καὶ εὐθὺς προϊὸν

Digitized by Google

κατ' αὐτόν. ὅθεν αὐτοφυῶς μὲν ἐῤῥητόρευε, πρὸς δὲ φιλοσοφίαν ὁ βαθὺς τῆς ψυχῆς κόλπος ἄφθονα ἐδίδου νοήματα.

Ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς τὰς διατριβὰς τῶν φιλοσοφούντων ἀπέβλεπε, καί τινας ἐκεῖθεν ἀρχὰς ἐκομίσατο πρὸς τὴν τῶν ζητουμένων εὕρεσιν ἀφορμάς, ἀνέκυψέ τε ἀθρόον, καὶ ἤρθη μετέωρος, καὶ ἀπὸ τῶν ἀκτίνων εὗρε τὸν ἥλιον, ἢ οὕτως εἰπεῖν, ἀπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς τὰς ἀκτῖνας διέβλεψεν, τὸ μὲν ἐκ τῶν ὑστέρων τὰ πρῶτα συλλογιζόμενος, τὸ δὲ ἐκ τῶν προτέρων τὰ δεύτερα τῇ φύσει συμπεραινόμενος. Εἰδὼς δὲ ὡς δυσὶ τούτοις ἡ τελεία καθ' ἡμᾶς φύσις κεκόσμηται, νοὸς γεννήμασι, καὶ γλώττης ῥήμασι, καὶ ὡς τῶν προλαβόντων ἐκείνων σοφῶν, οἱ μὲν διὰ φιλοσοφίας τὸν νοῦν ἐτελείωσαν, οἱ δὲ διὰ ῥητορικῆς τὴν γλῶτταν ἐκάθηραν, καὶ πλήν γε ἑνὸς ἢ δυοῖν οἱ λοιποὶ πρὸς θάτερον ἐπένευσαν τῶν μερῶν, καὶ τοῖς μὲν ἡ γλῶττα ποταμηδὸν ἐῤῥευσεν, διὰ ἐπιχειρημάτων πυκνῶν, τοὺς δὲ ἐκήρυξε τῶν νοημάτων τὰ ὑψηλότερα, ὡς εἶναι τούτους μὲν μικροῦ δεῖν ἀγλώττους, ἐκείνους δὲ ἐρήμους νοήσεως, ἐκεῖνος μέσον ἀμφοῖν γεγονώς, σύνδεσμος εἶναι τῶν πως διεστηκότων ἐγίνετο· καὶ τήν τε γλῶτταν διάψας τῷ νοΐ, τόν τε νοῦν ἐπιστήσας τοῖς λόγοις, καὶ ῥητορικῇ μὲν τὴν φιλοσοφίαν προσβιβάσας εἰς πρακτικωτέραν καὶ ἐμφανεστέραν ἐνέργειαν, τῇ δέ γε φιλοσοφίᾳ τὴν τέχνην ὑψώσας, καὶ κεράσας ἄμφω πρὸς ἄλληλα τοῖς παρ' ἑαυτῶν κάλλεσιν, ἔμφωνον, ἵν' οὕτως εἴπω, τὸν νοῦν, καὶ ἔννουν τὴν γλῶτταν εἰργάσατο. Ἐφιλοσόφει γοῦν μετὰ τῆς ἠθικῆς πιθανότητος, καὶ ἐῤῥητόρευε

tinus in altum erigebatur. Quamobrem is ſua ſponte præbebat ſe oratori; ad philoſophiam autem profundus animæ ſinus copioſa ſenſa dabat, & cogitata.

Poſtquam autem adſpexit ad ſcholas Philoſophorum, & illinc quædam accepit, quæ eſſent adiumento ad inuentionem eorum, quæ quæruntur, repentè aſſurrexit, & euaſit ſublimis, & ex radiis inuenit ſolem; vel à ſole (vt ita dicam) adſpexit ad radios; partim quidem ex poſterioribus priora ratiocinatione colligens, partim autem ex prioribus, quæ naturâ ſunt ſecunda, concludens. Cum autem ſciret, quod perfecta noſtra natura his duobus eſt ornata, nempè fœtibus mentis, & linguæ fluentis; & quod ex illis, qui eum præceſſerunt, Sapientibus, alij quidem conſummauerunt mentem per Philoſophiã, alij verò per dicendi facultatem linguam expurgauerũt; & præter vnum aut duos, reliqui ad alterutram declinauerunt; aliis quidẽ denſis epicherematibus lingua fluxit inſtar fluuij: alios autem celebrarunt præclara mentis ſenſa & cogitata, adeò vt hi quidem eſſent propemodũ elingues, illi autem à perfectiore deſerti intelligentia; ille inter vtroſque medius fuit, veluti quoddam vinculũ eorum, qui tunc erant disjuncti, & menti linguam adjungens, & verbis mentem adhibens; & arti quidem dicendi adiiciens philoſophiam ad efficaciorem & apertiorem operationẽ: philoſophia autem artem extollens, & ambo inter ſe contemperans ſua pulchritudine, vocalem (vt ſic dicam) mentem, & linguã effecit mente prędìtam. Philoſophabatur itaque cum morali probabilitate & fungebatur

munere Oratoris, cum philoſophiæ profunditate; & erat vtriſque generibus ex æquo accommodatus; neque Philoſophus odio habebat argumentum ciuile, videns id eſſe coloratum tincturis philoſophiæ, neque Orator ægrè ferebat ſcientiam, artificio dicendi ſibi placens.

Hinc veluti quædam lampas accenſa & in altum ſublata è Byzantio viſa eſt, veluti quædã fax in aëre omnibus ciuitatibus; & erat reuera locus, veluti mundus quidam cœleſtis reſplendens omni genere doctrinæ, & per vnum qui facem ferebat, partim quidem illuſtrans vniuerſum orbem terræ, partim autem præter lucem propriam alienis quoque coruſcans fulgoribus; & quod eſt admirabilius, & propter quod illum quiſpiam magis fuerit admiratus, cum eſſet genere clarus, & ex illuſtri familia natus, & abundaret diuitiis, & iis, quæ ſegniorem effecerint quempiam ad diſciplinas. Multi enim ſibi proponunt doctrinam & eloquentiam, tanquam opum parandarum materiam; non vt aſſequantur ea, quæ ſunt meliora; ſed ei ſtudentes, vt ſe rebus vanis voluptate expleant; ille externis fortunæ adminiculis vſus eſt ad philoſophiam. Hinc factum eſt, vt nec eos æmularetur philoſophos, qui erant nimis otioſi, nec Oatores, qui nimis redundabant: Nam illi quidem veluti immenſo lumine circumfuſi radiis philoſophiæ ſtatim clauſerunt oculos; & virtutem nequaquam deduxerunt ad actionem, nec magnificè vſi ſunt dogmatibus, neque duces fuere ciuitatum, neque quæ didicerunt propoſuerunt in medio populo; ſed promiſſas quidem barbas

μετὰ τῆς φιλοσόφου βαθύτητος· καὶ ἦν ἀμφοῖν τοῖν γένοιν ὁμοίως ἐναρμόσιος, καὶ οὐδ' ὁ φιλόσοφος τὴν πολιτικὴν ἐμίσει ὑπόθεσιν, ὁρῶν χρωννυμένην τῆς ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας βαφαῖς, οὐδ' ὁ ῥήτωρ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀπήχθετο, ταῖς τεχνικαῖς μεθόδοις ἐναβρυνόμενος.

Ἐντεῦθεν ὥσπερ τις λαμπὰς ἀπὸ τῆς Βυζαντίδος ἀρθεῖσά τε καὶ ἀρθεῖσα, οἱονεί τις πυρσὸς διαέριος ταῖς ἁπάσαις ἔδοξε πόλεσι· καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς ὁ χῶρος οὗτος τις κόσμος οὐράνιος, πᾶσι λόγων καταστραπτόμενος γένεσι, καὶ δι' ἑνὸς δᾳδούχου, τὰ μὲν τὴν σύμπασαν οἰκουμένην καταπυρσεύουσας, τὰ δὲ πρὸς τῷ οἰκείῳ φωτὶ, καὶ ταῖς ἀλλοτρίαις καταστράπτων μαρμαρυγαῖς· καὶ τό γε θαυμασιώτερον, καὶ δι' ὃ μᾶλλον ἄν τις ἐκεῖνον θαυμάσειεν, ὅτι καὶ γένους εὖ ἔχων, καὶ τὰ τῆς εὐγενείας οἴκοθεν κεκτημένος, βαθεῖ τε πλούτῳ κομῶν, καὶ οἷς ἄν τις πρὸς παίδευσιν ἀποκνήσειεν. Οἱ γὰρ πλεῖστοι ἀφορμὴν τοῦ πλουτεῖν, ὥσπερ τὸν λόγον τεθείκασιν, οὐχ ἵν' ἐπήβολοι τῶν κρειττόνων γένοιντ' ἄν, ἀλλ' ὅπως τοῖς ματαίοις ἐντρυφήσωσιν, περὶ τοῦτον σπουδάζοντες, παρασκευαῖς, ἐκεῖνος ταῖς παρὰ τῆς ἔξωθεν τύχης πρὸς φιλοσοφίαν ἐκέχρητο. Ἐντεῦθεν οὔτε τοὺς ἀργοτέρους τῶν φιλοσοφησάντων, οὔτε τοὺς περιττοτέρους τῶν ῥητόρων ζηλοῖ. οἱ μὲν γὰρ ὥσπερ ἀπλέτῳ φωτὶ ταῖς ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας καταστραφθέντες ἀκτῖσιν, αὐτίκα ἐπέμυσαν, καὶ οὐ προεβίβασαν εἰς πρᾶξιν τὴν ἀρετὴν, οὐδ' ἐχρήσαντο τοῖς δόγμασι μεγαλοπρεπῶς, οὐδὲ ἡγεμόνες γεγόνασι πόλεων, οὐδὲ φέροντες ἃ μεμαθήκασιν, εἰς μέσους τοὺς πολλοὺς προτεθείκασιν, ἀλλὰ μακρὰς μὲν ἐξέ-

θρέψαι πώγωνας, ὥσπερ ἄκαρπα θέρη, καὶ σκυθρωποὶ τοῖς προσώποις γεγόνασιν.

Εἶτα δὴ οἱ μὲν οὐδὲν δέον διὰ τῆς ἀγορᾶς θέοντες, ἀκράτῳ τῇ παρρησίᾳ ἐχρήσαντο· οἱ δὲ πίθοις τινὰς κατῳκήκασιν, περιγράψαντες ἑαυτούς. οἱ δὲ περὶ διαλεκτικὰς ἐρωτήσεις τὸν ἑαυτῶν βίον κατατετρίφασιν. ἄλλοι δὲ περὶ φυσικῶν ἐζήτησαν ὑποθέσεων, ἀνωφελεῖς τινὰς ἀντιλογίας καὶ ἔριδας τῷ βίῳ κατακομίσαντες· καὶ τῶν ῥητόρων δὲ οἱ πλείους ταυτὸ τοῦτο πεπόνθασιν, τὴν ἔμφρονα τέχνην, ἀφροσύνης ἀφορμὴν ποιησάμενοι· καὶ δέον τὰ λυσιτελοῦντα ταῖς πόλεσι προαιρεῖσθαι καὶ μελετᾶν, οἱ δὲ τὰ μὲν αὐτοὶ πλάττοντες, τὰ δὲ ὡς ἐπὶ ὑποκειμένοις χρησάμενοι πράγμασι, καινήν τινα σκηνὴν τῷ βίῳ ἐπετραγῴδησαν. Ἀλλ᾽ ἐκεῖνος οὐχ οὕτως, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλὰ μήτε τὴν ἐσθῆτα μεταλλάξας, μήτε τι τοῦ μεγαλοπρεποῦς καθυφείς, μήτε τὸ γένος ἀτιμάσας ταῖς καινοτομίαις, μήτε πλάσας, ἢ μεταπλάσας ὑποθέσεις πολιτικάς, μήτε τινὰ ἄλλως σοφιστευσάμενος, τῇ μὲν ἀπὸ τοῦ γένους φιλοτιμίᾳ ὕλῃ πρὸς τὸ εὖ ποιεῖν πολυαρκεστάτῃ ἐχρήσατο, τὴν δὲ ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἀρετὴν ἀφορμὴν εὐθὺς ἔσχε μεγαλοπρεπείας τε καὶ λαμπρότητος. Βασιλεῦσι γὰρ ἐπέραστος γεγονώς, τὰ τιμιώτατα τῶν ὅλων πιστεύεται, τὸ μὲν ἐγγὺς ἑστάναι τοῦ βήματος, διὰ τὴν σύνεσιν. τὴν δὲ τῆς πολιτείας διοίκησιν, διά τε τὴν τῆς φύσεως ἐπιτηδειότητα, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων προσλαβὼν ἐπιμέλειαν.

Καὶ πρῶτα μὲν τῶν μυστικωτέ-

alebant, tanquam meſſes inutiles, & multum triſtes erant, & ſeueri.

Deinde alij quidem cum non opus eſſet per forum currentes, intemperanti vſi ſunt dicendi libertate; alij autem dolia quædam habitarunt, ſe eis circumſcribentes. Alij autem in Dialecticis interrogationibus vitam ſuam conſumpſerunt: alij autem quæſiuerunt de naturalibus poſitionibus, quaſdam inutiles contradictiones & lites in vitam afferentes; & hoc ipſum euenit plurimis ex Oratoribus; prudentem artem fecerunt occaſionem inſipientiæ, & cum oporteret eos eligere & meditari quæ ciuitatibus ſunt conducibilia, illi, partim quidem ipſi fingentes, partim autem vtentes tanquam rebus repoſitis, nouam quandam ſcenam tragicam in vitam introduxerunt; ſed ille non ſic; longè quidem ab eo abfuit: ſed neque veſtem mutans, neque aliquid remittens de magnificentia, nec huiuſmodi nouitatibus genus ſuum dedecore afficiens, neque ciuiles cauſas fingens & refingens; neque inaniter fungens munere Rhetoris, generis quidem decore vtebatur omninò ad benefaciendum: virtutem autem, quam ſibi parauerat è diſciplinis habuit protinus occaſionem ſplendoris & magnificentiæ: nam cum Imperatoribus euaſiſſet amabilis, eius fidei committuntur, quæ ſunt omnium maximè honorabilia; vt qui prope tribunal quidem ſtaret propter ſapientiam: Reip. autẽ adminiſtrationẽ propter ingenij ſolertiam, & rerum curam acceperit.

Etprimum quidem præfuit rebus

Digitized by Google

arcanis ; & ſecretorum conſiliorum fuit particeps , cum Imperatoribus ; adeò vt Imperatori renuntiaret ea , quæ afferebant exteri , & rurſus exteris ea , quæ jubebat Imperator : & erat veluti quoddam accuratum vinculum adminiſtrationis. Atque orbis quidem ſolaris pars quædam eſt alibi , pars verò eſt apud nos ; ille verò ipſe totus erat apud Imperatorem, & in ipſis negotiis : Quomodo enim ſuperiùs ſignificauit oratio , verſatile , & ad omnia accommodatum habuit ingenium ; adeò vt & prius conſultaret , & exequeretur ea , quæ conſultata fuerunt , & Barbaros procul propulſaret à finibus Romanorum , alios autem ſuperaret , aut copiis aut artibus , & gentes in ſuam redigeret poteſtatem , temporibuſque & rebus dexterrime vti poſſet ; quod mutaretur quando oportebat , quod innouaret quando expediebat ; quod eandem ſeruaret ſpeciem , quando bonum videbatur : ſed neque erat Vir expers gratiarum & leporum , ſed ad omnem leporem ac gratiam conueniente doctrina temperata erat ei lingua inſtituta & animus. Cum autem eſſet ei magnificus & amictus , & habitus ſimul cum inceſſu ; mores quoque mutabat ad id, quod videbatur, vt qui eſſet gratioſus & affabilis , & eo ipſo omnes ſubridens ad ſe attraheret. Præterea autem manu quoque minimè erat parcus ; vtpote quod duæ res extenderent , nempe diuitiæ & voluntas. Habebat autem ita quoque , vt oportebat, nonnullas partes ex iis , quæ conſuerunt noſtram fidem conſtituere. Hæ autem erant (ſed cur non

ρεις ἐφειστήκει τῶν πράξεων, καὶ τοῖς ἀπορρήτοις βουλεύμασι κοινωνὸς παρειστήκει τοῖς συμβουλεύουσι. Ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ τρόπου πίστις ἐν τούτοις τοῦτον ἐκήρυξε, μετὰ τῶν ἀδύτων καὶ τὰς κοσμικὰς φροντίδας συνειλήφει· ὡς αὐτὸν γεγενῆσθαι εἰσαγγελέα τε τῷ κρατοῦντι τῶν ἔξωθεν, καὶ ἐξαγγελέα τοῦ κρατοῦντος τοῖς ἔξωθεν· καὶ ἦν ὡσανεὶ δεσμὸς τῆς διοικήσεως ἀκριβής. Τοῦ μὲν οὖν ἡλιακοῦ κύκλου τὸ μέν ἐστιν ἑτέρωθι, τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς· ἐκεῖνος δὲ ὁ αὐτὸς ὅλος ἦν καὶ τῷ Βασιλεῖ καὶ τοῖς πράγμασιν. ὥσπερ καὶ ἄνωθεν ὁ λόγος τοῦτον ἐγνώρισεν, παντοδαπῶς εἶχε τῆς φύσεως, τὰ μὲν προβουλεύσασθαι, τὰ δὲ τῶν βουλευμάτων καὶ κατεργάσασθαι, Βαρβάρους τε πόρρω τῶν Ῥωμαίων ἀπώσασθαι γῆς, τοὺς δὲ καὶ καταγωνίσασθαι, ἢ στρατεύμασιν ἢ τεχνάσμασιν· ἔθνη τε ὑποποιήσασθαι, καὶ εἶναι δεξιὸς πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ τὰ πράγματα, τῷ μεταβεβλῆσθαι ὅτε δέον, τῷ καινοτομῆσαι ὅτε συμφέρειν, τῷ τὴν αὐτὴν τηρῆσαι ἰδέαν, ὅτε τοῦτο καλὸν δόξειε. Καὶ ἐπὶ τούτοις οὐδὲ χαρίτων ἄμοιρος ὁ ἀνήρ, ἀλλὰ κατήρτυτο αὐτῷ πρὸς πᾶσαν σπουδὴν μετ' ἐμμελοῦς παιδιᾶς καὶ ἡ γλῶττα καὶ ἡ διάνοια. Μεγαλοπρεπῶς δὲ ἔχων καὶ τῆς στολῆς, καὶ τοῦ σχήματος ἅμα καὶ τοῦ βαδίσματος, ἀντήλλαττε τὸ ἦθος πρὸς τὸ φαινόμενον. ἐπίχαρίς τε ὢν καὶ εὐπρόσιτος, καὶ αὐτόθεν ἕλκων πάντας τῷ μειδιάματι. Εἶχε δὲ καὶ τὰς χεῖρας ἀφειδῶς, δύο ταύτην ἐπεκτεινόντων, πλούτου καὶ προαιρέσεως. καὶ περιεκέχυτό γε αὐτῷ ὑπερπλεάζουσα, καὶ ἐξῆν ἀντλεῖν ταύτῃ ὥσπερ ἐκ ποταμοῦ δαψιλῶς ὁ βουλόμενος. Εἶχε μὲν οὖν οὕτω ταῦτα τῷ μεγαλόφρονι τῷ ἀνδρί. εἶχε δὲ καὶ ὥσπερ ἐχρῆν μέρη τινὰ τῶν τὴν ἡμετέραν πίστιν συγκροτεῖν εἰωθότων. τὰ δὲ

Digitized by Google

λιν. ὅπως τί μὴ τελεώτερον χρῶμαι τῷ λόγῳ, μὴ δὲ εἰς κορυφαίαν ἀρχὴν ἀνάγω τὸ μέγιστον τῶν ἐκείνου κεφάλαιον. Εἶμι γοῦν πρὸς τὴν προτέραν ὑπόθεσιν, βραχύ τι τὸν λόγον προκαταστήσας.

Φιλότιμα μὲν τὰ παρὰ τῶν μαρτύρων κατ' ἐχθρῶν ἀγωνίσματα, πρὸς οὕς τε ἐμφανῶς, καὶ πρὸς τοὺς ἀφανῶς ἠγωνίσαντο· καὶ πῶς γὰρ οὔ; παῤῥησίαι λαμπραὶ καὶ γνῶμαι ἀήττητοι, τό, τε ἐκκεκόφθαι τῶν σχέσεων, καὶ τὸ καταμελῆσαι τῆς φύσεως, τομαί τε μελῶν καὶ ἀποβολαί· καὶ τὸ τελευταῖον ζωῆς περιφρόνησις. Οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ ὁ ἀσκητικὸς βίος καταλάμπει. δαπάνη γὰρ κἀνταῦθα σαρκῶν, καὶ τρυφὴ τὸ μὴ τρυφᾷν, ἐν οἷς οὐ δέον τρυφᾷν· καὶ τὸ ἀπεῤῥῆχθαι κόσμου, καὶ πρὸς Θεὸν μετὰ τῶν σωμάτων αὐτῶν ἀναπτῆναι, καὶ στῆναι πρός τε τὰ ἔμφυτα πάθη, καὶ πρὸς τὰ ἐπιῤῥέοντα παρὰ τῶν πονηρῶν πνευμάτων ἔξωθεν. Λαμπροὶ τοιγαροῦν ἄμφω οἱ βίοι, καὶ πάλαι μὲν ἦσαν, ἔσονται δὲ καὶ αὖθις. ἀλλ' οὐ λαμπρὰ τέως ἐγνώριστο ἡ τούτων ἐνταῦθα ἀντίδοσις· ἀλλ' αἱ μὲν ἀπόῤῥητοι βίβλοι, ἃς δὴ τοῖς πολλοῖς ἐν τῇ ἀποκαταστάσει οἱ Ἄγγελοι ἀναγνώσονται, ἀκριβῆ τὰ τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ ἀσκήσεως ἔχουσιν ὑπομνήματα. Οἱ δὲ πρὸ τοῦ θαυμασίου τοῦδε ἀνδρὸς ἐνταῦθα τὰς ἐκείνων πράξεις ἀναγραψάμενοι, οὐ μέντοι τῆς μεγαλοπρεπείας ἐκείνων ἐφίκοντο· ἀλλὰ τὰ μὲν αὐτῶν κατεψεύσαντο, τὰ δὲ μὴ δυνηθέντες κατάλληλα θεῖναι, ἄκομψον ἐκείνοις τὸ ἀγαθὸν, καὶ ἀφιλότιμον συγκεχάρασι, οὔτε καλὴν ὑποθέμενοι ἔννοιαν, οὔτε μὴν εὐπρεπέσι κατακοσμήσαντες λέξεσιν, οὐδ' ἀκριβῶς ὑπογρά-

perfectiùs vtor Oratione, neque eam ad capitale reduco principium quod eſt maximum caput rerum illius?) Vado ergo ad primum argumentum, ſi antea ea, quæ ſunt dicenda nonnulla præmiſero.

Glorioſa quidem ſunt certamina, quæ ſuſcepta fuerunt à Martyribus aduerſus inimicos, partim apertè partim obſcurè. Quidni enim? cum fuerit eorũ præclara fiducia & mens inexpugnabilis; affectus abdicaſſe, neglexiſſe naturam, exſecta membra & amiſſa, ac poſtremò vitæ contemptus. His autem nihilominus refulſit vita quoque Monaſticæ exercitationis Nam hîc quoque eſt carnis conſumptio, nec ſe deliciis dedere, in iis, in quibus non oportet, & à mundo ſeparari; ad Deum cum ipſis euolare corporibus, & innatis reſiſtere affectionibus, & iis quæ à malis ſpiritibus affluunt extrinſecus. Eſt ergo amborum præclara vita; & olim quidem fuerat, & erit rurſus, ſed non clarè interim fuerat cognita eorum hîc remuneratio; ſed arcani quidem libri, quos multis in futura in integrum reſtitutione legent Angeli, accuratè monimenta continent eorum martyrij & exercitationis. Qui autem ante hunc beatum virum res geſtas illorum ſcripſerunt, non ſunt aſſecuti illorum magnificentiam; ſed partim quidem de eis ſunt mentiti, partim autem cum non poſſent rebus eorum reſpondentem afferre Orationem, bonum illis conſcripſerunt, quod nec erat vlla elegantia ornatum, nec laude proſequendum, vt qui nec pulchram ſubjecerint ſententiam, nec eam verbis ornarint decentibus; neque accuratè deſcripſerint ſæuitiam ac atrocita-

Digitized by Google

tatem eorum, qui punierunt, neque Martyrum in dandis reſponſis prudentiam: quinetiam Monachorum adulterarunt exercitationem; ſimpliciter & quaſi temerè, & vt accidit, referentes, quæ ſtudioſè ab illis facta ſunt.

Hinc factum eſt vt nonnulli ne vel legere quidem ſuſtinerent ea, quæ ſunt literarum mandata monumētis, aliis autem ea, quæ dicebantur, præberent ridendi materiam; & compoſitionis inelegantia, & ſententiæ abſurda & nulla conſequentia ex dicto vilis & abjecta, erant iis, qui audiebant, inſuauia, & odio habebantur, potius quam admittebantur; & propter eos, qui conſcripſerant, nobis ludibrio habebantur admirabilia Chriſti ſeruorum certamina ac trophæa. Et omnes quidem apertè ſcripta inſectabantur maledictis: eorum autem loco afferre meliora, aliis quidem propter animi ſocordiam, aliis autem vt quod eſt opus perfectiſſimum & maximi ſtudij, & cui nec tota quidem viri vita ſuffecerit, neque vires aderant volentibus, nec iis, qui poterant, voluntas: ſed non etiam admirabilis Symeon eodem modo, quo ij, fuit affectus: ſed cum eis procedens ad ſcriptorum vſque reprehenſionem, deinde proceſſit vlterius, & iuuenile aggreditur facinus, vel felicem potius actionem, quam nullus omnium geſſit feliciter, per quam ille euaſit clarior omnibus, qui ſunt vbique eruditis; & Deo conſecrauit ea, quæ ſunt omnium pulcherrima: Martyrumque certamina & curſus, & Monachorum abſtinentiam atque

ψάντες, οὔτε τὴν τῶν κολασάντων βαρύτητα, οὔτε τὴν τῶν μαρτύρων πρὸς τὰς ἀποκρίσεις πυκνότητα. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀσκηταῖς τὴν ἄσκησιν ἐκιβδήλωσαν, ἀφελῶς αὐτὰς, καὶ ὥσπερ ἐκ τοῦ παρατυχόντος τὰ ἐσπουδασμένα διεξιόντες.

Ἐντεῦθεν οἱ μὲν οὐδὲ ψιλὴν ἐκαρτέρουν τὴν τῶν ὑπομνηματισθέντων ἀνάγνωσιν, τοῖς δὲ καὶ γέλωτος ἀφορμὴν τὰ λεγόμενα ἐγνωρίζετο· καὶ τὸ τῆς συνθήκης δὲ ἀκαλλὲς, καὶ τὸ ἀνακόλουθον τῆς ἐννοίας, καὶ τὸ τῆς λέξεως εὐτελὲς, ἀγλευκῆ τοῖς ἀκούουσιν ἦν, καὶ ἀπηχθάνοντο μᾶλλον ἢ προσίεντο· καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς ἀναγεγραμμένοις διεκωμῳδεῖτο ἡμῖν τὰ θαυμάσια τῶν τοῦ Χριστοῦ θεραπόντων ἀγωνίσματά τε καὶ τρόπαια. Καὶ ξύμπαντες μὲν διελοιδοροῦντο σαφῶς τοῖς συγγράμμασιν, ἀντεισενεγκεῖν δὲ τούτων τὰ κρείττονα, οἱ μὲν δι' ὄκνον ψυχῆς, οἱ δὲ ὡς τελεώτατον σπούδασμα, καὶ ᾧ μηδὲ βίος ἂν ὅλος ἀνδρὸς ἐξαρκέσειεν, οὔτε βουλομένοις δύναμις τις προσῆν, οὔτε δυναμένοις βούλησις. Ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ θαυμάσιος Συμεὼν ταυτὸν ἐπεπόνθει τούτοις· ἀλλὰ μέχρι τοῦ μέμψασθαι τοῖς γεγραμμένοις συμπροϊὼν αὐτοῖς, ἔπειτα περαιτέρω προβέβηκε, καὶ θαρρεῖ τι πρᾶγμα νεανικὸν, μᾶλλον δὲ εὐτυχῆ πρᾶξιν, ἣν οὐδεὶς τῶν πάντων ἐπιτετύχηκε, δι' ἧς ἐκεῖνός τε περιφανέστερος τῶν ἁπανταχῇ ἐλλογίμων ἐγένετο, καὶ τῷ τε Θεῷ τὰ κάλλιστα τῶν ὄντων ἀφωσιώσατο, καὶ τοὺς τῶν μαρτύρων ἀγῶνας καὶ δρόμους, τάς τε τῶν ἀσκητῶν ἐγκρατείας καὶ καρτερίας ἐγάλλωντο

ἐκάλλυνέ τε καὶ κατεκόσμησε, καὶ τὴν αὐτὴν ἐκείνοις προσενεγκὼν εὔνοιαν, τὰς παρὰ πάντων ἀντείληφε χάριτας.

Καὶ τί γὰρ ἄν τις τῷ τοιούτῳ παραβάλοι σπουδάσματι; ποίαν ἀρχαιολογίαν Ἑλληνικήν, ἢ καταμέτρησιν τῆς συμπάσης γῆς; καὶ ὁπόσα Πέρσαις, καὶ πρὸ ἐκείνων Βαβυλωνίοις κατώρθωται, ὅσα τε μετὰ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνων ἀνδρειοτάτῳ διηγώνισται. Ἔχει μὲν καὶ ταῦτα φιλότιμα καὶ κάλλιστα τοῖς μετὰ καλλιλογίας ἐκπιτηδευκόσι τῶν συγγραφέων. Ἀλλὰ τούτων μὲν διὰ τὴν τῶν ἀναγραφομένων συνθήκην διεσπούδασται τοῖς πολλοῖς ἡ ἀνάγνωσις. Ὁπόσα δὲ ὁ γενναῖος οὗτος ἀνὴρ μετὰ τῆς πρεπούσης τῷ λόγῳ περιβολῆς ἐπὶ τοῖς μαρτυρήσασι καὶ ἀσκήσασι τῶν συγγραμμάτων ἐξύφανε, διπλοῦν ἔχει τὸν ζῆλον, τῆς τε πρὸς τὴν συνθήκην μιμήσεως, καὶ τῆς πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ἠθῶν τυπώσεως. Εἴποιμι δὲ καὶ τρίτον οὐχ ἧττον τούτων, ἀλλ' ἀκριβέστερόν τε καὶ ὑψηλότερον, ὅτι περὶ τῶν συγκροτούντων τὸ Εὐαγγέλιον, ἡ τῶν Ἁγίων ἀνάγραπτος μνήμη κεφάλαιον τῶν ἄλλων καθέστηκε. Τὸ μὲν οὖν ἐκλέξασθαι τοῦτον τοιαύτην ἑαυτῷ τοῦ γράφειν ὑπόθεσιν, μαρτύριόν ἐστιν ἀκριβέστατον τῆς ἐκείνου συνέσεως· τὸ δὲ τοιαύταις ἐννοίαις χρήσασθαι, καὶ λέξει μετὰ τοῦ σαφοῦς διῃρημένῃ, τό τε πιθανὸν ἐχούσῃ καὶ ἀληθινόν, καὶ ἔμφυτον, ἔστι μὲν καὶ τῆς ἐκείνου σοφίας τεκμήριον· μάλιστα δὲ σημεῖον ἄν τις θεῖτο τῆς ἐναρμόσου πρὸς τοὺς καιρούς, καὶ τοὺς ἀκούοντας χρήσεως.

Καὶ ἵνα τι περὶ τούτου τοῦ μέρους εἴπω, καὶ παρεκβατικώτερον τῷ λόγῳ χρήσωμαι· οὐκ ἀγνοῶ ὅτι τοῖς πολλοῖς τῶν τε σοφιστικώτερον τῇ γλώττῃ κεχρημένων, οὐδὲν δὲ ἧττον

que patientiam ornauit ac declarauit, & eandem, quam illi adhibens beneuolentiam, gratias viciſſim accepit ab omnibus.

Quid enim quis cum tali contulerit opera? Quas Græcorum Antiquitates, aut terræ vniuerſa dimenſa ſpatia? Quanta Perſis, illiſque ſuperioribus Babyloniis præclarè geſta? quanta poſtea Alexandro Macedonum fortiſſimo peracta certamina? Nam his quoque ambitioſo cultu ornatuque magnifico cum verborum lepore præluxit Scriptorum induſtria. Eo tamen vno fere magni habita, eorumque vulgò expetita lectio, quód oratio ſit ipſa compoſita. Quæ autem Vir hic ſtrenuus decenti eloquio de iis commentatus eſt, qui vel martyrium geſſerunt, vel ſolitariam vitam coluerunt, duplici nomine æmulationem habent, imitandæ ſcilicet compoſitionis, morumque præclare inſtitutorum formationis. Dicam & tertium, nihil his deterius, quinimmo maioris ſolertiæ ſublimiuſque, quod eorum quibus conſtant Euangelia, Sanctorũ conſcripta memoria, reliquorum caput exiſtit. Quod itaque tale ſibi argumentum delegerit, illius certò prudentiam adſtruit; quod verò talibus vſus ſententiis eſt, eaque dictione, quæ ipſa cum claritate inciſa, probabilis, veraque ac ex re nata eniteret, illius quoque ſapientiæ claro indicio eſt; maximéque hominem prodit, qui ex temporum ac auditorum rationibus ſermonem ritè noſſet componere.

Atque vt huius generis quidpiam loquar, pauloque fuſius ſermonem adhibeam; non me latet Viri lucubrationes ſcriptaque monumenta non eſſe magno ſtudio, nec iis qui

Digitized by Google

linguæ ornamento vtuntur nimis Rhetoricè, nec iis, qui ſuum ſtudium poſuerunt in diſciplinis; ſed nec iis, qui ſtuduerunt naturæ contemplationi: quod eis dicendi generum mixtio non eluceat, nec figuræ dicendi ſint apertæ, neque vlla naturalis dubitatio & ſolutio, neque lineares demonſtrationes cum importunis nominibus, neque philoſophicæ ſententiæ, quæ ſubiectum verbis in altum inuehant. Volunt enim qui ſunt ſapientiæ vltra modum dediti, omnia ſcribi ad oſtentationem, non ad morum correctionem: Ego autem dico, huius viri ſcripta nullo horum eſſe priuata; ſed quoniam non ad oſtentationem comparabatur eius ſcriptio, ea non ponuntur frequentia, neque ſtatim à principio, neque vbique, neque apud omnes: ſed quando res dat ei occaſionem, vſus iis, quæ poſtulat oratio, redit rurſum ad ſcopum propoſitum. Eius enim oratio neque ad Sophiſticam intuetur iactationem & forenſem apparatum, neque ad artificioſam naturalium excogitationem, neque ad linearum contemplationẽ, aut curioſiorem numerorum intelligentiam. Sed neque eſt ei ſtudio cœli motus, aut quemadmodum inerrans mundus procedat circa ſtellas errantes: ſed neque ſunt ei curæ conſonantes, aut ſemivocales, neque qui per eas fit concentus. Propterea hæc quidem amandat tanquam ſuperuacanea, nonnunquam tamen eis vtens & in tempore. Veritati autem adhæret, & à falſo alienæ narrationi. Dictionis autem ſciebat quidem multos modos: vſus eſt autem eo, qui ſufficiebat ad auditionem ſimul & bonorum, & vulgi: & vtriuſque auribus ſimul ſatisfecit: nã

καὶ τοῖς περὶ τὰ μαθήματα ἐσπουδακόσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ φυσικὰ μαθήματα περιεσπουδάκασι, οὐ πάνυ τι σπουδάζεται τοῦ ἀνδρὸς τὰ συγγράμματα, ὅτι μήτε τι τὰ τῆς μίξεως τῶν ἰδεῶν ἐκπρεπῆ περὶ αὐτοῖς, μήτε σχηματοποιΐαι τῶν λόγων κατασκευῆς, μήτε τις ἀπορία φύσεως καὶ ἐπίλυσις, μήτε γραμμικαὶ ἀποδείξεις μετὰ τῶν φορτικῶν ὀνομάτων, μήτε φιλόσοφοι ἔννοιαι ὑψηλολογοῦσαι τὸ ὑποκείμενον. Βούλονται γὰρ οἱ περιττοὶ τὴν σοφίαν πρὸς ἐπίδειξιν πάντα γεγράφθαι, οὐ πρὸς ὠφέλειαν καὶ ἤθεσι κατόρθωσιν. Ἐγὼ δὲ οὐδενὸς τούτων φημὶ τὰ τοῦ ἀνδρὸς ἀπεστερῆσθαι συγγράμματα. Ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ ἐπιδεικτική τις αὐτοῦ ἡ χρῆσις, οὐ πυκνὰ ταῦτα αὐτῷ τίθεται, οὐδὲ ἐκ προοιμίων εὐθὺς, οὐδὲ πανταχοῦ, οὐδὲ ἐν πᾶσιν, ἀλλ' ὅταν αὐτῷ ἀφορμὴν τὸ πρᾶγμα δίδωσιν, ὁπόσα δέον τῷ λόγῳ χρησάμενος, ἐπὶ τὸν προτεθειμένον σκοπὸν εὐθὺς ἐπάνεισιν. Ὁ γὰρ λόγος αὐτῷ οὔτε εἰς τεχνολογίαν καὶ κατανόησιν φύσεως, οὔτε μὴν εἰς γραμμικὴν θεωρίαν, ἢ τὴν περιεργοτέραν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς σύνεσιν. Ἀλλ' οὐδὲ σπουδάζεται τούτῳ ἡ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις, ἢ ὅπως ὁ ἀπλανὴς κόσμος πρὸς τοὺς πλανήτας ἐπαντᾷ. μέλει δὲ αὐτῷ συμφώνων ἢ ὁμοφώνων οὐδὲν, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐπὶ τούτοις ἐμμελειῶν· διὰ τοῦτο ταῦτα μὲν ὡς περιττὰ παραπέμπεται· ἔστιν ὅπου καὶ κατὰ καιρὸν χρώμενος· τῆς δὲ ἀληθείας ἁπανταχοῦ ἔχεται, καὶ τῆς ἀψευδοῦς διηγήσεως. Φράσεως δὲ πολλοὺς μὲν ἐπίσταται τρόπους, κέχρηται δὲ τῷ ἀποχρῶντι, πρός τε τὴν τῶν σπουδαίων, καὶ τῶν πολλῶν ἅμα ἀκρόασιν. Καὶ ἤρεσέ γε κατὰ ταυτὸ ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι. Τῷ μὲν γὰρ

ῥυθμῷ καὶ τῷ κάλλει τῆς λέξεως, τὸν ἐλλόγιμον ἀκροατὴν ἐφειλκύσατο, καὶ ἔθελξεν ἱκανῶς τοῖς τῶν χαρίτων θηράτροις, τῷ δέ γε σαφεῖ καὶ ποτίμῳ τὰς ἰδιώτιδας ἀκοὰς τῆς ἑαυτοῦ φωνῆς ἀνηρτήσατο· ἀμφοτέρους τε αὖ ὑπηγάγετο τῷ συντόμῳ καὶ πιθανῷ.

Ἐγὼ γὰρ ἵνα μηδὲν φῶ τῆς ἀληθείας ἧττον ἐπικρυψάμενος, χαρακτῆρας μὲν λόγων πολλοὺς οἶδα καλλίονας, λέγω δὴ τῶν τελεωτέρων ῥητόρων, καὶ οἳ μηδὲ πρὸς παράδειγμα τοῖς πολλοῖς ἑστᾶσι, τῷ ὑπερηχοῦντι τοῦ τόνου καὶ τοῦ ῥυθμοῦ, ἀκριβεστέραν δὲ ἰδέαν, οἷς εἵλετο συντεθῆναι συγγράμμασιν, οὐκ οἶδα εἴ τις τῶν πάντων συνήρμοσεν. Ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἂν τῶν περιττῶν ἐκείνων τήν τε φράσιν καὶ τὴν ἐνθύμησιν, προείλετο τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν, περιεργότερον μὲν ἂν ἴσως αὐτῇ τὸν λόγον εἰργάσατο, οὐ φημὶ δὲ σύμπασιν ἀκροαταῖς κατάλληλόν τε καὶ ἁρμοδιώτερον. Τά τε γὰρ προοίμια τῶν λόγων αὐτῷ ἅπτονται εὐθὺς τοῦ ὑποκειμένου, καὶ βραχύ τι προϊὼν τὸν τοῦ συγγράμματος ἀναφαίνει σκοπόν, καὶ τὴν πᾶσαν ἐπ' ἐνίοις τῶν λόγων ὑπόθεσιν κεφαλαιωσάμενος, εὐθὺς κατὰ μέρος τέμνει, πρός τε τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς καιροὺς μεθαρμόζεται. Καὶ τὸ μὲν χρῶμα τοῦ λόγου τὸ αὐτὸ πᾶσι, καὶ ἡ ποιότης μία τῆς φράσεως· ἡ δέ γε τῶν ἠθῶν μεταβολὴ ποικίλη, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, τεχνική, οὐ διὰ τὴν τέχνην τὰ πράγματα μεταβάλλουσα, ἀλλὰ τὸ ἑκάστῳ τῶν παρεμπιπτόντων πραγμάτων τε καὶ προσώπων οἰκεῖον ὑφερμηνεύουσα. Ὡς πρὸς ἀρχέτυπα δὲ τὰ ἀρχαιότερα τῶν πραγμάτων ἐνατενίζων, ἐκείνων τε οὐκ ἀφίσταται, ἵνα μὴ δόξῃ ἄλλο τι ποιεῖν, καὶ παρὰ τὸ παρά-

dictionis quidem numero & pulchritudine eruditum ſic attraxit auditorẽ, & ſatis delinit gratiarum illecebris: eò autem quod eſſet clara & ſucculenta oratio, effecit, vt aures imperitorum ab eius voce penderent. Ambos rurſum induxit breuitate & probabilitate.

Ego enim, vt nihil dicam, celans quod ſit vero minus, ſcio quidem eſſe multa dicẽdi genera pulchriora; perfectiorum, inquam, Oratorum, & quorũ exemplar non eſt vulgo propoſitum ad imitandum, propter excellentẽ ſonum & numerum Orationis: præſtantiorem autẽ dicendi formam iis ſcriptis, quæ componere ſtatuerat, neſcio an quiſquam ex omnibus vnquam adaptauerit. Sed etſi quis ex illis, qui & dictione excellunt & ſententia, eiuſmodi argumenta ſuſcepiſſet, accuratiorem quidem & elaboratiorem effeciſſet Orationem, ſed non itidem dico auditoribus congruentem, & conuenientem. Nam & proœmia eius orationum ſtatim attingunt ſubiectum, & parum procedens oſtendit ſui ſcripti ſcopum; & in nonnullis Orationibus, cum totum argumentum accepiſſet in ſummam, id ſtatim in partes diuidit: ſe autem accommodat perſonis, & temporibus. Et eſt quidem omnibus idem color orationis, & vna qualitas dictionis: morum autem varia eſt mutatio; & vt dixerit quiſpiã, artificioſa, non propter artem res mutans, ſed quod vnicuique rei & perſonæ incidenti conueniebat, interpretans. Tanquam autem ad archetypa exemplaria ad res antiquiores intuens, nec ab illis recedit, ne videtur aliquid aliud facere, & ad exemplar quoque totam tranſmutat.

Digitized by Google

dicendi formam, non diuerſam faciens materiam; ſed quod in dicendi genere peccatum erat, corrigens: neque ſententias innouans, ſed conuertens figuram dictionis: & ei incidens oratio in diuerſitatem narrationum & varietatem argumentorum, non confunditur neque perturbatur; ſed tanquam optimus gubernator, cum ei nauis agitaretur fluctibus, ſtabat quietus clauum tenens artificioſiſſimè.

Porrò autem in nonnullis quoque Orationibus deſcribit patriam eorum, qui laudantur, ab vniuerſa terra ſeparans, & deducens ad vnam partem; deinde loquitur etiam nonnihil de fluminibus, & de eorum principiis diſſerit naturaliter, deque opportunitate ciuitatum, & de temperatione aëris, & de temporum conuenientia; etiamſi ij, qui ſunt reuera auribus paulo ſurdioribus, ea, quæ dicuntur, non exaudiunt: multifariàm quoque tractat partes Orationis, alias quidem maiori contentione, alias verò leniùs & ſedatiùs. In gratia autem narrationum, quis ex omnibus cum eo contenderit? Quis in compoſitione? Quis in numerorum ſuauitate? Quis in concinnitate in omnibus congruente? Atque volo quidem contendere quod non ſit ampla & grandis eius Oratio: inuenio autem, eius orationibus ne hanc quidem deeſſe gratiam: ſed alicubi quidem eas eſſe amplas & redundantes, in pluribus autem graues & temperatas. Cum has autem duas vias ſibi propoſuiſſet, Martyricam conſtantiam & Monaſticam in exercitatione tolerantiam: currit quidem in vtroque ſtadio non cum pedum pernicitate, ſed cum celeritate ora-

δεῖγμα, καὶ τὴν ὅλην ἰδέαν μεταποιεῖ, οὐκ ἐναλλάττων τὴν ὕλην, ἀλλὰ τὸ ἡμαρτημένον τοῦ εἴδους διορθούμενος· οὐδὲ καινοτομῶν τὰς ἐννοίας, ἀλλὰ τὸ τῆς λέξεως σχῆμα μετατιθείς· ἀνωμαλίαις τε περιπίπτων διηγημάτων ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ μεταλλαγαῖς ὑποθέσεων, οὐ συγχεῖται οὐδὲ ταράττεται· ἀλλ' ὥσπερ ἄριστος κυβερνήτης περικλυζομένης αὐτῷ τῆς νεὼς ἀτρέμας εἱστήκει, τῷ οἴακι τεχνικώτατα χρώμενος.

Ἔστι δὲ οὗ τῶν λόγων καὶ γεωγραφεῖ τὰς τῶν ἐπαινουμένων πατρίδας, τῆς συμπάσης ἀποτεμνόμενος γῆς, καὶ ἀνάγων εἰς ἓν τῶν τμημάτων. Εἶτα δὲ καὶ περὶ ποταμῶν τι φθέγγεται, καὶ φυσιολογεῖ αὐτῶν τὰς ἀρχάς, καὶ περὶ εὐκαιρίας πόλεων, καὶ κράσεως ἀέρων, καὶ ὡρῶν ἁρμονίας, εἰ καὶ οἱ τὴν ἀκοὴν τῷ ὄντι δυσήκοοι, τούτων λεγομένων οὐκ ἐπαΐουσιν. Ἅπτεται δὲ καὶ πολυειδῶς τῶν τοῦ λόγου μερῶν, τὰ μὲν ἀγωνιστικώτερον, τὰ δὲ πραότερον. Τῆς δὲ τῶν διηγήσεων χάριτος τίς ἂν αὐτῷ τῶν πάντων ἀμφισβητήσειεν; τί δὲ συνθήκης, τί δὲ τῶν ῥυθμῶν ἀναπαύσεως; τί δὲ πρὸς πάντα καταλλήλου εὐαρμοστίας; Βούλομαι μὲν οὖν, ὅτι μὴ στωμύλος, ὑπὲρ ἐκείνου διαγωνίσασθαι. Εὑρίσκω δὲ τοὺς λόγους αὐτοῦ μηδὲ ταύτης τῆς χάριτος ἀποδέοντας, ἀλλ' ὅπου μὲν καὶ τὸ περιττὸν ἔχοντας, ἐν δέ γε τοῖς πλείοσι τὸ κόσμιον. Δύο δὲ ταύτας ὁδοὺς αὐτῷ θέμενος, μαρτυρικὴν ἔνστασιν, καὶ ἀσκητικὴν καρτερίαν, τρέχει μὲν ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν σταδίοιν, οὐ ποδῶν ὠκύτητι, ἀλλὰ λογισμῶν ὀξύτητι· μάλιστα δὲ τὸν ἀσκητικὸν διαθέων δίαυ-

Digitized by Google

λον, εὐπνούστερος αὐτοῦ καὶ ἀγωνιστικώτερος γίνεται. Πιαίνει γοῦν μοι τὴν ἀκοὴν, ὁπηνίκα ὁ λόγος αὐτοῦ ἄνεισι μὲν ὄρη, ὑπεισι δὲ σπήλαια· ὑπό τινι πίτυϊ ἢ δρυΐ τινα καθίζει τὸν ἀσκητὴν, καὶ σχεδιάζει αὐτῷ τροφὴν τὴν ἐκ βοτανῶν, καὶ πόμα τὸ ἐκ πηγῶν. Περιανθίζει γὰρ τὰς τοιαύτας διηγήσεις λέξεσί τισι τὸ καλὸν ἀνθούσαις, καὶ σχημάτων ποικίλλει ῥοδωνιαῖς, καὶ ὡς ὁρώμενα δείκνυσι τὰ τότε καιροῦ πραττόμενα. Ζηλῶ μὲν οὖν ἐγὼ τὸν ἄνδρα καὶ τῆς τοιαύτης εὐστομίας καὶ χάριτος, οὐδέν τι ἧττον τῆς εὐχρηστίας τῶν ὑποθέσεων. Εἰ γὰρ κἀμοὶ πολλὰ καὶ περὶ πολλῶν συγγέγραπται, ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοσοῦτον ζῆλον καὶ μίμησιν τὰ σπουδάσματα· ἀλλὰ λογίοις μὲν ἴσως ἀνδράσι φανήσεται περισπούδαστα, καὶ ζηλώσουσι ταῦτα διὰ τὴν λέξιν, καὶ τὸν ποικίλον σχηματισμόν· καταφρονήσουσι δὲ οἱ πολλοὶ, ὅτι μὴ μέλον αὐτοῖς ζητημάτων καὶ ἐννοιῶν ἀπορρητοτέρων.

Φασί γέ τοι μηδὲ ἐκ παρέργου τοῦτον ἅψασθαι τοῦ πράγματος, μηδὲ αὐτὸν προθέμενον, εἰ μὴ ὅσον βούλεσθαι· βασιλέως δὲ τοῦτον παρακλήσεις ἐπὶ τοῦτο προειλκύσαντο, καὶ οἷς ἐφροντίζετο λόγος καὶ σύνεσις. Καὶ ἦν αὐτῷ ἡ παρασκευὴ διὰ ἑτοίμου, κύκλος τε οὐ βραχὺς, τῶν τε πρώτως ἐνσημαινομένων τὴν λέξιν, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα τιθέντων, καὶ ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ, ὁ μὲν τὰ πρῶτα ποιῶν, ὁ δὲ τὰ δεύτερα. Καὶ ἐπὶ τούτοις, οἱ τὰ συγγεγραμμένα διακεκριβωμένοι, ἵν' ὅ,τι τοὺς ὑπογραφέας λάθοι, πρὸς τῶν ὑπομνημάτων

tionis, maximè autem monaſticum percurrens curriculum, euadit ſe ipſo robuſtior & fortior: Aures quidem certè pinguefacit, quando eius Oratio aſcendit quidem montes; ſubit autem ſpeluncas: ſub pinu autem, aut quercu aliqua collocat Exercitatorem: & vile alimentum & illaboratum ei offert ex herbis, & potum ex fontibus. Eiuſmodi narrationes ornat quibuſdam florentibus pulchrè dictionibus, & variis roſis figurarum, & ea, quæ tunc fiebant, quaſi ſubiicit oculis. Virum ego laudo quidem propter eiuſmodi facundiam & gratiam: non minus autem, quod pulchrè tractauit argumenta; nam etſi à me multa quoque de multis ſcribuntur, non habent eorum opera talem zelum & imitationem: ſed viris quidem fortaſſe doctis videbuntur digna, in quæ ſtudium conferatur, & ea æmulabuntur propter dictiones, & varias figuras: vulgus autem contemnet, quod non ſint ei curæ quæſtiones, & ſententiæ nimis arcanæ.

Porrò autem dicunt eum non leuiter agentem, hanc rem eſſe aggreſſum, neque ipſum id ſibi propoſuiſſe, vt faceret quantum vellet; ſed Imperatoris adhortationes eum ad hoc adduxerunt, & ij quibus curæ erat doctrina & intelligentia; & promptus ei fuit apparatus, & non paruus orbis eorum, qui primò dictionem notis excipiebant, & eorum qui poſtea tranſcribebant: & alius poſt alium quidem prima faciebat. Hic verò ſecundò ſcribebat, & poſt hos alij, qui, quæ ſcripta fuerant pulchrè intellige-

bant, vt quod ſcriptores latuerat, ad propoſitam corrigerent ſententiam: nam propter ſcriptorum multitudienm non licebat ei, ſæpe eadem reuoluere, & intueri. Sed etſi fuerit multus labor, & maior quàm par eſſet ſolicitudo, immò verò digna quæ in hoc adhiberetur: ſementem tamen longè vicit ſpica, & ſegés qualis nondum fuit vſque in hodiernum diem. Quocirca etiamſi nihil aliud Viro illi fuiſſet elaboratum, & non alia omnia, quæ vel ſingula ſufficiunt ad laudem merendam, opus tamen tale ſuſcepiſſe, & id tam præclarè executum eſſe, Viro pro quouis ad laudẽ ſuffecerit.

Atque ego quidem nolo conferre eius opera cum ſcriptis externorum Sapientum. Quid enim ſi ex his alij quidem compoſuerunt Panathenaica, alij autem prælium Peloponneſiorum & Athenienſium magnifica dictione compoſuerunt: & alij quidem contra Rhetores decertarunt, & alij pro Rhetoribus, in quibus eſt quidem inſignis & manifeſtus redundans verborum ornatus: eſt autem breuis & imbecilla vtilitas. Cum his ergo nollem ego meum conferre Athletam; ſed ſi quis mihi hoc dederit, ego eum exæquauerim iis, qui in Euangelio laborarunt, & profundum Verbi ſunt interpretati. Quorum enim ſunt fines æquales, eorum ſunt etiam principia ſimilia: Et ſi ſalus animarum apud vtroſque eſt finis argumentorum, quidni etiam fuerint cauſæ inter ſe pares, & ſteterint ſcriptores in eadem trutina, aut, vt dicam, quod noſtrum eſt, fuerint etiam ex æquo hæredes? Quam multis autem fortis viri coro-

διορθώσωνται ἔννοιαν. οὐ γὰρ ἐνῆν αὐτῷ διὰ τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων πολλάκις τὰ αὐτὰ ἀνακυκλεῖν τε καὶ ἐφορᾶν. Ἀλλ' εἰ καὶ πολὺς ὁ ζῆλος, καὶ ἡ φροντὶς περιττοτέρα τοῦ δέοντος, ἢ μᾶλλον πρὸς τὸ δεῖν ἀξιόχρεως, ἀλλ' ὅγε στάχυς ἐνενικήκει μακρῷ τὴν σποράν· καὶ τὸ λήϊον οἷον οὐδέπω καὶ τήμερον. Ὡς τε εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο τῷ ἀνδρὶ διεσπούδαστο, μὴ δ' ἀποχρῶντα τὰ ἄλλα σύμπαντα, καὶ καθ' ἕκαστον πρὸς ἀφορμὴν εὐφημίας ἀρκοῦν, ἀλλὰ τό γε τοιοῦτον ἑλέσθαι σπούδασμα, καὶ οὕτως κατασκευάσασθαι τε καὶ ἀκριβώσασθαι, αὐτάρκες ἀντὶ παντὸς ἄλλου πρὸς ἐγκώμιον τῷ ἀνδρί.

Ἔγωγ' οὖν πρὸς μὲν τὰ τῶν θύραθεν σοφῶν συγγράμματα οὐδ' ἀξιῶ συγκρῖναι τὰ σπουδάσματα τοῦ ἀνδρός. Τί γὰρ εἰ οἱ μὲν τούτων τὰ Παναθηναϊκὰ συνέθεντο, οἱ δὲ τὴν τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων μάχην μετὰ τῆς σοβαρᾶς λέξεως συνεγράψαντο· καὶ οἱ μὲν κατὰ τῶν ῥητόρων, οἱ δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων ἀντηγωνίσαντο, ἐν οἷς τὸ μὲν περιττὸν εὔδηλον καὶ διαπρεπὲς, τὸ δ' ὠφέλιμον βραχύ τι καὶ ἀσθενές. Οὐ πρὸς τούτους οὖν ἐγὼ τὸν ἐμὸν ἀνταγωνιστὴν ἑλοίμην ποτ' ἂν παραβαλεῖν. Ἀλλ' εἴ μοι τίς δοίη, ἐν ἴσῳ ἂν τοῦτον θείην τοῖς περὶ τὸν τοῦ Εὐαγγελίου λόγον πονήσασι, καὶ τὸ τοῦ λόγου βάθος ἐξερμηνεύσασιν· ὧν γὰρ ἴσα τὰ τέλη, τούτων καὶ αἱ ἀρχαὶ παραπλήσιαι· καὶ εἰ ἡ σωτηρία ψυχῶν παρ' ἀμφοῖν τὸ τέλος τῶν ὑποθέσεων, πῶς οὐχὶ καὶ τὰ αἴτια ἐν ἴσῳ καθεστήκασιν ἀλλήλοις, καὶ οἱ Συγγραφεῖς ἐπὶ τῆς αὐτῆς στῆεν στάθμης, ἢ ἵνα τὸ ἡμέτερον εἴπω, τῶν ἴσων κληρονομήσουσι. Πόσοις δὲ καὶ ἂν στεφα

Digitized by Google

νωθείη ἀριστείας στεφάνοις ὁ θαυμαστὸς οὗτος ἀνήρ; μᾶλλον δὲ πόσοις οὐκ ἂν ἤδη κατέστεπται ἀναδραμὼν πρὸς Θεὸν, καὶ παρ' ἐκείνοις χορεύων, ὧν ἐνταῦθα τὰ ἤθη καὶ τοὺς βίους συνέγραψεν. Ἐπέδειξε γὰρ κἂν τῷ τέλει, ὁποῖος αὐτῷ ὁ διεσπουδασμένος βίος ἐτύγχανεν ὤν. οὐ γὰρ ὥσπερ τέμνεσθαι αὐτὸν οἱ συνεωρακότες φασὶν, οὐδὲ διαιρεῖσθαι, ἀλλ' ἐῴκει ὥσπερ τινὸς δέσμης ἐλευθερούμενος, καὶ ἱλαρῷ πρὸς τοὺς ἄγοντας Ἀγγέλους ἀνατεινόμενος τῷ ὄμματι, καὶ πῶς ἐπιδιδοὺς ἑαυτὸν τῶν ἐκείνων χεροῖν, ἵνα ταχὺ ἀναστῇ τοῦ σώματος.

Καὶ ἐτεθνήκει μὲν οὕτως· εὐωδίας δὲ αὐτίκα πάντα ἐγεγόνει μεστὰ, καὶ οὐκ εὐθὺς μόνον, οὐδὲ ἐς τρίτην ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ εἰς πλείστην ἀπ' ἐκείνης, ἕως δὴ μόνος τῷ τάφῳ ἐτεθησαύριστο. Καὶ ἦν ἂν μέχρι παντὸς ἀρωματίζουσα ἡ σορὸς, εἰ μή τινες τοσοῦτον παρηνομήκασιν, ὥστε καὶ ἕτερον παρ' αὐτῷ κατατεθεῖναι σωμάτιον. ἅμα δέ τι γὰρ ἐκεῖνο συμπέπτωκε τῷ μεγάλῳ ἀνδρὶ, καὶ ἡ τῆς εὐωδίας ἔστη πηγή. Τοῦτο μὲν δή σοι τὸ θαῦμα κάλλιστέ μοι πάντων ἀνδρῶν καὶ λογιμώτατε, εἰς περιουσίαν ἐστὶν ἀποδεῖξαι τῆς σῆς καθαρότητος καὶ ἁγιότητος· ἐπεὶ καὶ τὰ ἄλλα ἀποχρῶντα σοι πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς ἀκριβεστάτην τελείωσιν. Σὺ δέ μοι ἵλεως εἴης, εἰ μή σοι σύμπασαν διηκριβωσάμην ἀρετὴν, μηδὲ τὴν ἐκ πάντων τῶν σῶν καλῶν συνεμέτρησά σοι εὐφημίαν, καὶ μή μοι οἷς ἐλλέλειπται, δι' ὀργῆς ἔχοις, ἀλλ' οἷς συγγέγραπται, διὰ μνήμης ἄγοις, εἴπερ ἐστὶ μνήμη τῶν ἐνταῦθα ταῖς καθαρωτάταις ὑμῶν καὶ θειοτάταις ψυχαῖς.

nis non fuerit coronandus hic Vir admirabilis? immò verò quibus non eſt iam coronatus, cùm ad Deum aſcenderit, & apud illos ducat choros, quorum mores ac vitam conſcripſit? Nam vel in fine oſtendit, qualem vitam egerat. Non enim eum veluti abſciſſum, aut diuiſum fuiſſe dicunt ij, qui viderunt: ſed videbatur veluti à quodam vinculo liberari, & hilari vultu ſe extendere ad ducentes Angelos, quo modo ſe ipſum traderet illorum manibus, vt citò emigraret è corpore.

Et ſic quidem eſt mortuus: fuerunt autem ſtatim omnia, ſuaui odore plena; & non tunc ſolum, nec in diem tertiam, ſed etiam in multos dies poſtea, donec fuit ſolus conditus in ſepulchro; & loculus perpetuò talem emiſiſſet odorem, niſi ſe aliqui tam inique geſſiſſent, vt aliud corpuſculum propter eum deponerent. Simul atque enim hoc magno illi Viro accidit, deſiit fons ille ſuauis odoris. Atque hoc quidem miraculum, ô virorum omnium optime & eruditiſſime, ſatis ſuperque oſtendit puritatem tuam, & ſanctitatem: nam alia quoque tibi ſufficiunt ad accuratiſſimam virtutis conſummationem. Tu autem ſis mihi propitius, ſi non perfectè expoſui omnem tuam virtutem, neque ex omnibus tuis bonis tibi purè attuli laudationem, nec mihi iraſcaris propter ea, quæ ſunt à me prætermiſſa, ſed eorum quæ ſcripſi memineris, ſi eorum, qui hîc ſunt, eſt vlla memoria veſtris puriſſimis & diuiniſſimis animis; in Chriſto Ieſu Domino noſtro, cum quo Patri cum ſancto Spiritu gloria, honor & potentia, nunc & ſemper, & in ſæcula ſæculorum, Amen.

Digitized by Google

ΜΗΝΙ ΝΟΕΜΒΡΙῼ κη΄.

ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΣΥΜΕΩΝ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ.

Ἀκολουθία συντεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ψελλοῦ.

Στιχηρὰ εἰς τό, Κύριε ἐκέκραξα. ἦχος πλαγίου δευτέρου.

Πρὸς τό, Ὅλην ἀποθέμενοι.

MENSIS NOVEMBRIS DIE XXVIII.

COMMEMORATIO SANCTI PATRIS NOSTRI SYMEONIS LOGOTHETÆ METAPHRASTÆ.

Officium à Pſello compoſitum.

Interprete LEONE ALLATIO.

Id eſt, Ad Veſperas. Troparia in Pſalmum, *Domine clamaui.* Echus obliquus ſecundus.

Vt illud, Ὅλην ἀποθέμενοι.

Munus tuum ſplendidiſſimum, & conſpicuam celſitudinem, magnificentiora tuis præſtantiſſimis geſtis effeciſti, & qui parentem Reginam Vrbem, in hoc quoque omnium vrbium dominatricem & victricem oſtendiſti, quæ tempeſtiuè te veluti florem, & vita & oratione, & virtutibus

Γέρας τὸ λαμπρότατον, σοῦ καὶ περίβλεπτον ὕψος μεγαλοπρεπέστερον, τῆς μεγαλουργίας σου ἀπετέλεσας, καὶ τὴν εἰσοικοῦσάν σε Βασιλίδα πόλιν καὶ ἐν τούτῳ βασιλεύουσαν, ἁπασῶν τῶν πόλεων καὶ ὑπερκειμένην ἀπέδειξας, καθ' ὥραν ἐξανθήσασάν σε τὸν ἀληθῶς περιώνυμον,

ἐπώνυμον, βίῳ τε καὶ λόγῳ, καὶ πάσαις ταῖς καλλίσταις ἀρεταῖς, τὸ θαυμαστὸν ταύτης γέννημα, καὶ λαμπρὸν στεφάνωμα.

Ὢ τῶν θαυμασίων σου, θαυμασιώτατε Πάτερ, οἷς σε ἐθαυμάστωσεν, ὁ ποιῶν θαυμάσια, μόνος Κύριος. Ὡς γὰρ ζῶν ἄψαυστον σαρκικῶν μίξεων διετήρεις τὸ σαρκίον σου, οὕτως ἐφύλαξας τάφῳ τυμβευθὲν ἀπροσπέλαστον, τὸ σῶμά σου τὸ ἅγιον, τῆς ἐπιμιξίας τοῦ ὕστερον, τούτῳ συντεθέντος ἑτέρου σώματος, ἐν ἀπρεπῶς καὶ μαρτυρεῖ, τοῦ ἐκβλύζοντος μύρου σου ἡ ἔκλειψις.

Σοῦ τοῖς θείοις χείλεσιν χάρις πολλὴ ἐξεχύθη, καὶ σοφίας ἔμψυχον τῆς ἀκτίστου γέγονας οἰκητήριον. ὡς πυρὸς γλώσσῃ διαστομωθεὶς, ὅσιε, ἐν τοῖς λόγοις ἐπηύγασας τῶν Ἀποστόλων τε καὶ τῶν ἀθλοφόρων τὰ σκάμματα, καὶ βίον τὸν ἰσάγγελον Ἀσκητῶν ἑκάστου διέγραψας, καὶ νῦν συνοικήτωρ γενόμενος αὐτοῖς, ἐν οὐρανῷ Τριάδος φῶς τὸ ἀνέσπερον βλέπεις ἀγαλλόμενος.

Δόξα. Ἰδιόμελον. ἦχος πλαγίου δευτέρου.

Ὅσιε Πάτερ, εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος τῶν κατορθωμάτων σου. Διὸ ἐν τοῖς οὐρανοῖς εὗρες μισθὸν τῶν καμάτων· τῶν δαιμόνων ἔλυσας τὰς φάλαγγας, τῶν Ἀγγέλων ἔφθασας τὰ τάγματα, ὧν τὸν βίον ἀμέμπτως ἐζήλωσας, παρρησίαν ἔχων ἐν τῇ μνήμῃ σου, εἰρήνην αἴτησαι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

tutibus omnibus præſtantiſſimis verè celeberrimum edidit fœtum ſui admirabilem, & emicantem coronam.

O res geſtas tuas admirandas, maximè Pater admirande, quibus te admirabilem effecit, qui ſolus mirabilia facit, Dominus. Quemadmodũ enim, cum viueres, lenociniis carnis tuum paruum corpuſculum intactum conſeruabas, ita & in ſepulchro tumulatum corpus tuum ſanctum inſociabile conſeruaſti, & inconfuſum ab admixtione alterius corporis, poſtmodum ibidem vna cum tuo collocati; quod & indecore appoſitum fuiſſe indicat, quod indè effluebat vnguenti defectus.

E tuis diuinis labiis gratia luculenta effuſa eſt, & Sapientiæ increatæ animatum habitaculum effectus es, veluti ignis lingua diductus, Beate, ſermonibus tuis admodum illuſtraſti Apoſtolorum, & præmia reportantium certamina, & vitam Angelis parem Aſcetarum deſcripſiſti: & nunc vnà cum illis habitans, in cœlo Triadis lumen inextinctum non ſine gaudio conſpicis.

Gloria. Idiomelon. Echus, obliquus ſecundus.

Venerande Pater, in omnem terram exiuit ſonus tuorum facinorum. Propterea in cœlo laborum mercedem adeptus, Dæmonum diſſoluiſti phalanges, Angelorum cohortes conſecutus es, eorúmque viuendi rationem inculpatè æmulatus; cum poſſideas libertatem efflagitandi, in tui commemoratione pacem impetra animabus noſtris.

Apolyticium. Echus obliquus quartus.

Απολυτ. ἦχος πλαγίου τετάρτου.

Rectæ ac integræ doctrinæ Dux, pietatis magiſter & honeſtatis, orbis lumen, Scriptorum à Deo inſpiratorum ornatus, Spiritus lyra, tuis doctrinis omnes illuminans, Symeon Pater noſter, precare Chriſtum Deum, vt animæ noſtræ ſalutem conſequantur.

Ορθοδοξίας ὁδηγὲ, εὐσεβείας διδάσκαλε καὶ σεμνότητος, τῆς οἰκουμένης ὁ φωστὴρ, τῶν λογογράφων θεόπνευστον ἐγκαλλώπισμα, λύρα τοῦ Πνεύματος, ταῖς διδαχαῖς σου πάντας φωτίσας, Συμεὼν πατὴρ ἡμῶν, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Canon, Compoſitio eiuſdem Pſelli, hac notatus Acroſtichide.

Ο Κανὼν, ποίημα τοῦ αὐτοῦ Ψελλοῦ, φέρων Ἀκροστιχίδα τήνδε,

Cano te, qui concinnaſti Metaphraſes.

Μέλπω σε τὸν γράψαντα τὰς Μεταφράσεις.

Ode 1. Obliquus ſecundus. Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας ὁ Ισραήλ.

Ὠδὴ α. πλαγίου δευτέρου Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας ὁ Ισραήλ.

Melos mihi concinnum exhibe Verbum Dei, cum celebrare incœperim ſeruum tuum Symeonem Metaphraſtem, propriéque Logothetam admirabilem.

Μέλος μοι εὔρυθμον δίδου, Λόγε Θεοῦ, εὐφημεῖν ὁρμήσαντι, τὸν Συμεῶνα τὸν Μεταφραστὴν, τὸν κυρίως Λογοθέτην ἀξιάγαστον.

Ex diuinis altitudinibus ad te quoque ſanctiſſimus Spiritus deſcendit, ô Sapiens! & purum cor reperit, & corporeè verè inhabitauit.

Εξ ὑψωμάτων τῶν θείων, καὶ ἐπὶ σὲ Πνεῦμα τὸ πανάγιον κατελήλυθε, σοφὲ, καὶ καρδίαν εὗρε καθαρὰν, καὶ ἔνσωμον ἀληθῶς ἀνεπαύσατο.

Lucerna lex Domini pedibus tuis à pueritia effecta eſt, qui in ea piè meditabaris die & nocte, diei tanquam filius, & lumen viis tuis.

Λύχνος ὁ νόμος Κυρίου, σου τοῖς ποσὶν ἀπὸ βρέφους γέγονε, μελετῶντος ἐν αὐτῷ εὐσεβῶς, ἡμέρας καὶ νυκτὸς, τῆς ἡμέρας ὡς υἱοῦ, καὶ φῶς τῶν τρίβοις σου.

Vellus te antiquitus præuidit Gedeon, ad quod, Deus veluti pluuia deſcendit, & terram ſuam repleuit, Virgo & Mater, agnitione non contaminata.

Πόκον σε πάλαι προεῖδεν ὁ Γεδεὼν, ἐφ' ὃν καταβέβηκεν ὁ Θεὸς, ὡς ὑετὸς, καὶ τὴν γῆν πεπλήρωκεν αὐτοῦ, Μητροπάρθενε, ἁγνὴ τῆς ἐπιγνώσεως.

Ode 3. Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ.

Ωδὴ τρίτη. Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ.

Tanquam Spiritu plenus, perfe-

Ὡς πλήρης Πνεύματος, πλη-

Digitized by Google

ἐργάτης ἀνεδείχθης, τῶν αὐτοῦ προσταγμάτων· τὸ γὰρ παρὰ τοῦ Χριστοῦ ἐμπιστευθέν σοι, καλῶς ἐξειργάσω τάλαντον, Μακάριε.

Σοφίας θείας ἐραστὴς, ἁπαλῶν ἐξ ὀνύχων γεγονὼς, θεορρήμον, περιεπλάκης αὐτῇ, καὶ τῶν χαρίτων αὐτῆς τῷ στεφάνῳ, Μάκαρ, ἐστεφάνωσαι.

Ἐνδιαπρέψας ἐν ἀρχαῖς τῆς τῆς κάτω συγκλήτου, ὡς ἀνὴρ βουληφόρος, τὸ πολίτευμα τὸ σὸν ἐκτήσω ἐν οὐρανοῖς, καὶ τὴν ἄνω σύγκλητον ἐκόσμησας.

Τὸν ὑπὲρ φύσιν τοκετὸν, τῆς πανάγνου Παρθένου, ὁ σοφὸς Λογοθέτης, ἀκατάληπτον εἰδὼς, Ἀγγέλοις τε καὶ βροτοῖς ἐκδιδάσκει, πίστει μόνῃ σέβεσθαι.

Ὠδὴ ή. Χριστός μου δύναμις.

Ὁ πάντων Κύριος, καὶ πάντων αἴτιος τῶν καλῶν, ἐξ ἁπάντων σε τὸν σοφὸν, Μάκαρ, ἐξελέξατο, τῶν θεραπόντων τῶν αὐτοῦ, ἐπαινέτην ἀξιάγαστον.

Νοὸς ὀξύτητι καὶ καθαρότητι, καὶ λαμπρότητι βίου, τὸ νοερόν σε φῶς καθωράϊσε, καὶ τῶν λόγων καλλοναῖς, ὁ Θεός σε ἐχαρίτωσεν.

Γραφαῖς ἐσχόλαζες ταῖς θείαις, ὅσιε, καὶ ἁγίων τοὺς βίους ἰχνηλατῶν, τούτων τὰ παθήματα καὶ τοὺς ἀγῶνας ἐξύμνεις, ταῖς σοφαῖς σου Μεταφράσεσιν.

Ῥητόρων στόματα, σαλπίγγων ᾄδοντα εὐηχέστερα μέλη, ἀνευφημεῖν ἐπαξίως ἄχραντε, ἀδυνατοῦσι τοῦ Θεοῦ σε ὄρος τὸ κατάσκιον.

Ὠδὴ ί. Τῷ θείῳ φέγγει σου ἀγαθή.

Ἀνατολῆς ἥλιε Χριστὲ τῆς δι-

ctor factus es illius mandatorum. Namque à Chriſto tibi talentum concreditum, probè abſoluiſti, Beate.

Sapientiæ diuinæ amator à teneris vnguiculis factus, diuiniloque, eam amplexatus es, & gratiarum ipſius corona, ô Beate, exornatus es.

Cum terreni Senatus dignitatibus condecoratus fuiſſes, veluti vir Conſiliarius, vitæ ducendæ rationem in cœlo acquiſieras, & ſupernum Senatum decoraſti.

Partum ſuper naturam immaculatiſſimæ Virginis cum comprehendi non poſſe ſciret ſapiens Logotheta, Angelos & homines inſtruit, vt fide ſola venerentur.

Ode 4. Χριστός μου δύναμις.

Omnium Dominus, & omnium cauſa bonorum, ex omnibus te ſapientem, Beate, elegit ſeruis ſuis laudatorem admirabilem.

Mentis acumine & puritate, & vitæ claritate, intellectuale te Lumen exornauit, & ſermonum venuſtatibus Deus condecorauit.

Scriptionibus diuinis operam dabas Sancte, & Sanctorum Vitas inueſtigans & perſcrutans, horum tormenta & certamina extollebas doctis tuis Metaphraſibus.

Oratorum ora tubis ſuauiora mela canentia dignè collaudare, immaculata te Dei montem inumbratum, nequeunt.

Ode 5. Τῷ θείῳ φέγγει σου ἀγαθή.

Orientis Sol Chriſte iuſtitiæ, ani-

marum illuminatio collaudantium te, tui Metaphraſtæ precibus, caliginem animæ diſſolue veluti miſericors.

Animæ proficuos, jucundos & ſalutares fidelibus ſermones, diuina mente prædite, concinnaſti, ad fortitudinem incitamentum, & virtutis æmulationem, eorum qui probè vixerunt Commentaria.

* * *

Templum & Thronus & Arca omnium Regis & Dei, tu es, laudatiſſima Domina, ſola Deipara, noſtri Propitiatorium, qui ſub tuam vmbram confugimus.

Ode 6. Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν.

Prima tua commentatio ex diuina prouidentia & colloquio facta eſt ſacri ſenis & Anachoretæ, Symeon admirabilis, quem in Paro inſula conſpexiſti.

Pro dignitate laudaſti Leſbiæ illuſtria & diuina certamina, verè Theoctiſtæ, à Deo fabricatæ, quæ Angelicam, & tantum non incorpoream, abſoluit ſapienter vitæ rationem.

Abſcondita Domine & occulta ſeruo tuo reuelaſti tuæ ſapientiæ, miſerationum abyſſum oſtendens tuas miſericordias, & glorificans te glorificantes.

Eripe me Domine ex profunditate malorum precibus tuæ Genitricis, & ſancti, Domine, Symeonis, qui te & vita & ſermone coluit, multum miſericors.

Contacium. Echus ſecundus.
Τὰ ἄνω ζητῶν.

Inculpatè in terra, ô Sapiens!

καὶ σωτῆρος, τῶν ψυχῶν ὁ φωτισμὸς τῶν ὑμνούντων σε, τοῦ Μεταφραστοῦ σου ταῖς παρακλήσεσι, τὸν ζόφον τῆς ψυχῆς μου λῦσον, ὡς εὔσπλαγχνος.

Ψυχωφελεῖς καὶ σωτηριώδεις τοῖς πιστοῖς λόγους, θεόφρον, συντέθεικας, ζῆλον πρὸς ἀνδρείαν· ἀρετῆς μίμησιν, τῶν εὖ βεβιωκότων τὰ ὑπομνήματα.

* * *

Ναὸς καὶ θρόνος καὶ κιβωτὸς, τοῦ παμβασιλέως καὶ Θεοῦ, σὺ εἶ πανύμνητε δέσποινα, μόνη Θεοτόκε, τὸ ἱλαστήριον ἡμῶν, τῶν προσφευγόντων ὑπὸ τὴν σκέπην σου.

Ωδὴ ϛʹ. Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν.

Τὸ πρῶτόν σου σύγγραμμα, ἐκ προνοίας θεϊκῆς, καὶ ὁμιλίας γέγονε τοῦ ἱεροῦ πρεσβύτου καὶ μοναστοῦ, Συμεὼν θαυμασίου, ὃν ἐν Πάρῳ τῇ νήσῳ τεθεώρηκας.

Ἀξίως ἐξύμνησας τῆς Λεσβίας τὰ λαμπρὰ καὶ θεῖα ἀγωνίσματα, Θεοκτίστης τῆς ὄντως ἀγγελικὸν, μικροῦ καὶ ἀσώματον, τελεσάσης πανσόφως τὸ πολίτευμα.

Τὰ ἄδηλα Κύριε, καὶ τὰ κρύφια τῷ σῷ θεράποντι ἐδήλωσας, τῆς σῆς σοφίας ἄβυσσον οἰκτιρμῶν, δεικνὺς τὰ ἐλέη σου, καὶ δοξάζων τοὺς πίστει σε δοξάζοντας.

Ἀνάστα με Κύριε ἐκ βυθοῦ με τῶν κακῶν, πρεσβείαις τῆς τεκούσης σε, καὶ τοῦ ὁσίου δέσποτα Συμεὼν, τοῦ σὲ θεραπεύσαντος, διὰ βίου καὶ λόγου, πολυέλεε.

Κοντάκιον. ἦχος βʹ. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Ἀμέμπτως ἐν γῇ σοφὲ πολι-

Digitized by Google

πυσάμενος, τῶν ἐν οὐρανοῖς Ἁγίων τὰς λαμπρότητας κατιδεῖν ἠξίωσαι, καὶ πανσόφως τούτους ἐξύμνησας· σὺν αὐτοῖς Χριστῷ τῷ Θεῷ μὴ παύσῃ πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

vita exacta, Sanctorum qui in cœlo ſunt, ſplendores intueri dignus factus es, & doctiſſimè eos laudaſti: cum ipſis indeſinenter precare Chriſtum Deum pro omnibus nobis.

Οἶκος.

Oecus.

Μελῳδικαῖς πιστοὶ συνελθόντες, εὐφημήσωμεν πάντες ἐπαξίοις ᾠδαῖς, τὸν μέγαν Θεοῦ θεράποντα Συμεῶνα, τὸν ἅγιον Λογοθέτην, ὃν ἡ Χριστοῦ Ἐκκλησία φωστῆρα πεπλούτηκεν ἐπὶ γῆς, τοῖς Διδασκάλοις πατράσιν ἐκλάμψαντα. Σὺν τούτοις γὰρ ψάλλων ἀπαύστως Χριστῷ, φωτός τε ἀϊδίου πληρούμενος, συγχαίρει πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Cum canticis vnà fideles ſimul conuenientes, omnes collaudemus dignis præconiis magnum Dei ſeruum Symeonem, ſanctum Logothetam, quem Chriſti Eccleſia ſibi luminare poſſedit in terra, cum Patribus Doctoribus emicantem; cum his enim indeſinenter canens Chriſto, & lumine ſempiterno repletus gaudet, preces pro nobis omnibus effundens.

Ὠδὴ ζ΄. Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον.

Ode 7. Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον.

Στηλιτεύονται καὶ δαίμονες καὶ τύραννοι μάρτυρας καὶ ὁσίους Χριστοῦ οἱ κολάσαντες, ταῖς σοφαῖς σου μάκαρ συγγραφαῖς· πιστῶν μελῳδεῖ δὲ ἡ πληθύς, εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Dedecore notantur & Dæmones & Tyranni, qui Martyres & Sanctos Chriſti tormentis affecerunt, doctis tuis, ô Beate, commentariis. Fidelium autem multitudo concinit, Benedictus Deus Patrum noſtrorum.

Μεταφράσεις ὠνομάσθησαν οἱ λόγοι σου, τρισμάκαρ, καθηδύνοντες νοῦν ἡμέτερον ὑπὲρ μέλι, καὶ γλυκασμὸν τοῖς χείλεσι στάζοντες, βοᾶν, εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Metaphraſes nuncupati ſunt tui ſermones, ter Beate, noſtram mentem oblectantes ſupra mel, & dulcedinem labiis ſtillantes, vt clamemus, Benedictus es Deus Patrum noſtrorum.

Ἐπαινέσει γενεὰ κατὰ τὸν ψάλλοντα, καὶ γενεὰ τοὺς λόγους τοὺς σούς, ὡς ἐξᾴδοντας τὰ θαυμάσια τὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ μέλπειν προτρέποντα ἡμᾶς, εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Laudabit generatio, vt canit ille, & generatio ſermones tuos, tanquam qui mirabilia Dei collaudant, canereque nos excitant, Benedictus es Deus Patrum noſtrorum.

Τὴν καλὴν ἐν γυναιξί σε καὶ πανάμωμον μητέρα τοῦ Θεοῦ, οἱ πιστοὶ ἱκετεύομεν, ἐνεστώσης ῥύσασθαι ἡμᾶς κακίας, τοῦ ψάλλειν

Perpulchram inter mulieres te, & immaculatiſſimam Dei Matrem Fideles exoramus: Ab imminenti infortunio libera, vt ſuauiter canamus,

Digitized by Google

Benedicta es, quæ Deum in carne peperiſti.

Ode 8. Ἐκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις.

Omnium cui contigit vrbium dominari, te diuinum fructum Ciuitas extulit, Beate, qui eandem myſticè alis, & propinas nectar ambroſiæ in ſalutem animarum.

Continentiæ, & vitæ caſtæ plantatorem, pietatis & diuinæ fidei agricolam, cognitionis abyſſum, & contritionis fontem omnes te veneramur, Symeon Logotheta.

Oratorum more diuina exponens, cœtum venerandæ Eccleſiæ demulces, diuine Beate, excitaſque ad virtutis imitationem eorum, qui in pietate bonum exitum habuere.

Sanctificationis diuinam Arcam habentes, Deipara Virgo, te, quæ ſupra naturam Deum, qui capi non poteſt, cepiſti, hymnis extollimus fideles in ſæcula.

Ode 9. Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον.

Decenter vita traducta, ad deſideratum pacificè, ter beate, Dominum abiiſti, eodem ipſo die, quo inclytus Stephanus venerandus Martyr finem vitæ oppetiit, quo cum ſimul glorioſè coronatus es & glorificatus.

E terris proficiſcens ad cœleſtes, Deifer, anima tua ſacra habitationes, gaudentem vultum gerebat, videns Sanctos vnà ſecum congaudentes, & ad ſupernam vitam tranſmittentes.

Ecce iam aſſociatus es Sanctorum ordinibus, Patriarcharum, Martyrum, Apoſtolorum, Confeſſorum,

ἐμμήτως, εὐλογημένη ἡ Θεὸν σαρκὶ κυήσασα.

Ὠδὴ η΄. Ἐκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις.

Ἁπασῶν ἡ λαχοῦσα ἄρχειν τῶν πόλεων, σε προήνεγκε θεῖον καρπὸν, μακάριε, τρέφοντα αὐτὴν μυστικῶς, καὶ ποτίζοντα νέκταρ ἀμβροσίας, ψυχῶν εἰς σωτηρίαν.

Φυτουργὸν ἐγκρατείας καὶ βίου σώφρονος, γεωργὸν εὐσεβείας καὶ θείας πίστεως, γνώσεως βυθὸν καὶ πηγὴν κατανύξεως, πάντες σε τιμῶμεν, Συμεὼν Λογοθέτα.

Ῥητορεύων τὰ θεῖα, θέλγεις τὸ πλήρωμα τῆς σεπτῆς Ἐκκλησίας, θεομακάριστε, καὶ διανιστᾷς ἀρετῆς πρὸς τὴν μίμησιν, τῶν ἐν εὐσεβείᾳ καλῶς τελειωθέντων.

Ἁγιάσματος θείαν κιβωτὸν ἔχοντες θεοτόκε παρθένε σε, τὴν χωρήσασαν ὑπερφυῶς τὸν Θεὸν τὸν ἀχώρητον, ἀνυμνολογοῦμέν σε οἱ πιστοὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὠδὴ θ΄. Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον.

Σεμνῶς βιώσας, πρὸς τὸν ποθούμενον εἰρηνικῶς, τρισμάκαρ, ἐξεδήμησας Κύριον, καθ᾽ αὐτὴν τὴν ἡμέραν καθ᾽ ἣν ὁ κλεινὸς Στέφανος τελειοῦται ὁ ὁσιομάρτυς, ᾧ καὶ συνδεδόξασαι.

Ἐκ γῆς ἀπαίρουσα, πρὸς οὐράνια ἱερὰ ψυχή σου, θεοφόρε, σκηνώματα, ἀγαλλόμενον εἶχε τὸ πρόσωπον, βλέπουσα τοὺς Ἁγίους αὐτῇ συγχαίροντας, καὶ πρὸς ὑπερκόσμιον ζωὴν ταύτην προπέμποντας.

Ἰδοὺ συνήφθης Ἁγίων τάγμασι, Πατριαρχῶν, Μαρτύρων, Ἀποστόλων, Ὁσίων τε Προφητῶν καὶ Δι-

Digitized by Google

διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν, οἷς σὺ καὶ συγχορεύων μακαριώτατε, μέμνησο πρὸς Κύριον ἡμῶν τῶν εὐφημούντων σε.

Σιὼν ἁγία θεοχαρίτωτε, πόλις Θεοῦ καὶ κατωχυρωμένον παλάτιον, τὴν πασῶν βασιλεύουσαν πόλεων, ἐν σοὶ ἀνακειμένην ταύτην περίζωσον, τῷ Μεταφραστοῦ τῆς ἱεραῖς κόρη δεήσεσιν.

Εἰς τοὺς αἴνους ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσι.

Εὐγενοῦς αὐτὸς ἄνθησας ῥίζης ῥόδον κατέρυθρον, βεβαμμένον χάρισι τῆς τοῦ Πνεύματος, καὶ τοὺς πιστοὺς εὐωδίασας ὀσμαῖς συγγραμμάτων σου, Ἀποστόλων, Ἀθλητῶν, καὶ Ὁσίων τὰ σκάμματα, συνταξάμενος, ὧν καὶ σύστοιχος ὤφθης, θεοφάντης Συμεὼν, τρυφῆς ἐν χλόῃ, τῇ ἐνδρόσῳ σκηνούμενος.

Ἱερατικῶν ἐξεχύθη σου, Συμεὼν, ἐν τοῖς χείλεσι, τοῦ ἁγίου Πνεύματος χάρις ἄρρητος. διὸ τὸν μάτην καυχώμενον, πλοκαῖς διαλέξεων ἐξελέγξας, ταπεινοῖς. ὡς καλάμη γὰρ γέγονε, κατὰ πρόσωπον τοῦ πυρὸς τεφρουμένη, καὶ σὲ μᾶλλον μεγαλυνῶν, ἀνεδείχθη βείξας νοός σου τὴν δύναμιν.

Ὡς θεράπων γενόμενος τοῦ Θεοῦ, ἐκ τῶν ἔργων σου, ὡς ἁγίων σύσκηνος, ὡς ἀνύμνησας ὡς παῤῥησίαν κτησάμενος, ἁγνείᾳ τοῦ βίου σου, θεοῤῥῆμον Συμεὼν, τῶν ὑμνούντων σε μέμνησο, τὸ φιλάγαθον τῆς ψυχῆς σου δεικνύων, ἵνα πάντες τῇ Θεοῦ φιλανθρωπίᾳ, πταισμάτων ἄφεσιν εὕρωμεν.

Prophetarum, Doctorum, & Hierarcharum, quibuſcum choreas ducens, Beatiſſime, recordare noſtri apud Dominum, qui tuas laudes proſequimur.

Sion ſancta gratiis à Deo condecorata, Vrbs Dei, & vndique communitum palatium, Reginam omnium vrbium tibi deuinctam, ac deuotam defende, Metaphraſtæ ſacris, ô Puella, precationibus.

Ad Laudes. Echus quartus. ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσι.

Ex nobili radice ortum duxiſti roſa omni ex parte rubicunda, gratiis Spiritus tincta, & fideles jucundè donans odoribus tuarum ſcriptionum, Apoſtolorum, Athletarum & Confeſſorum certamina explicans, quibuſcum vna collocatus, Diuina reuelans, Symeon, deliciarum in gramine, quod in rore eſt, habitans.

Vt Scripturæ verbis vtar, effuſa eſt, Symeon, in labiis tuis Spiritus ſancti gratia inæſtimabilis. Quapropter eum, qui fruſtra ſeſe iactabat, concertationum complexibus redarguēs, atteris; factus eſt enim veluti ſtipula ante ignem in cinerem abiens, & te magnum facere viſus eſt, cum ob virtutes mentis tuæ timore perculſus contremuiſſet.

Veluti ſeruus Numinis factus, tuis operibus, veluti eodem cum Sanctis contubernio vtens, veluti vitæ tuæ caſtimonia libertatem adeptus, diuiniloque Symeon, eorum, qui te collaudant recordare, animum tuum in probitatem propenſum oſtendens, vt omnes Dei humanitate peccatorum remiſſionem conſequamur.

Gloria, &c.

Δόξα, Καὶ νῦν.

Vita diuina perfecta ſpeculatione actionem exornaſti, Symeon beatiſſime; Namque cum diuino amore ſapientiam deperiſſes, ex ore Spiritus gratia ditatus es, & vti fauum mellis dulcedinem tuorum ſermonum nobis inſtillans, diuinis cogitationibus Eccleſiam Dei oblectas. Quapropter in cœlo conuerſans atque inhabitans, pro nobis, qui tuam commemorationem peragimus, indeſinenter Deum peccare.

Βίον ἔνθεον κατορθώσας, θεωρίᾳ τὴν πρᾶξιν κατεκόσμησας, Συμεὼν παμμακάριστε. τὴν γὰρ σοφίαν φιλήσας ἔρωτι θείῳ, ἐκ στόματος τοῦ Πνεύματος τὴν χάριν κατεπλούτησας, καὶ ὡς κηρίον μέλιτος τὸν γλυκασμόν σου τῶν λόγων ἀποστάζων ἡμῖν, εὐφραίνεις νοήμασι θείοις τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ. διὸ ἐν οὐρανοῖς ἐμφιλοχωρῶν, αὐλιζόμενος, ὑπὲρ ἡμῶν ἀπαύστως πρέσβευε τῶν ἐκτελούντων τὴν μνήμην σου.

Procimenon Apoſtoli.

Προκείμενον τοῦ Ἀποστόλου.

Mirabilis Deus in Sanctis ſuis. In Eccleſiis, &c.

Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. Εν Εκκλησίαις.

Ex Epiſtola Pauli ad Corinthios Lectio.

Πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆς Παύλου τὸ ἀνάγνωσμα.

Fratres. Vnicuique datur reuelatio, &c. vſque ad, *Vnicuique, vt vult.*

Ἀδελφοί. Ἑκάστῳ δίδοται ἡ φανέρωσις. καὶ τὰ ἑξῆς. ἕως τοῦ. Ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

Euangelium ſecundum Matthæum.

Τὸ Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ Ματθαίου.

Dixit Dominus Diſcipulis ſuis, Vos eſtis lumen Mundi, &c. vſque ad, *Hic magnus vocabitur in regno cœlorum.*

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. ἡμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. καὶ τὰ ἑξῆς. ἕως τοῦ. Οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Digitized by Google

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ

ΤΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ

Θρῆνον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅτε περιεπλάκη τὸ τίμιον σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

SAPIENTISSIMI AC DISERTISSIMI

SYMEONIS LOGOTHETÆ

QVI ET METAPHRASTES EST, ORATIO

in lugubrem Lamentationem ſanctiſſimæ Deiparæ pretioſum Corpus Domini Noſtri Ieſu Chriſti amplexantis.

Interprete LEONE ALLATIO.

ΤΟΥΤΟ ἐκεῖνο, γλυκύτατε Ἰησοῦ, τὸ τοὺς ἐκ Περσίδος ἀφιγμένους εἰς Βηθλεὲμ, οὐ μόνον χρυσὸν ὡς Βασιλεῖ, καὶ λίβανον ὡς Θεῷ, ἀλλὰ καὶ σμύρναν ὡς θνητῷ προσενεγκεῖν γεννηθέντι σοι. Τοῦτο ἐκεῖνο, τὸ ῥομφαίαν μέλλειν διελθεῖν τῇ καρδίᾳ μου, καθὼς Συμεὼν προηγόρευσε. Τοῦτο ἐκεῖνο, τὸ, πῦρ, ὃ βαλεῖν ἦλθες ἐπὶ τὴν γῆν, ὥσπερ αὐτὸς προεδίδαξας. Καυστικώτερον γὰρ καὶ πυρὸς μητρὶ φιλοτέκνῳ παιδὸς μονογενοῦς ἀπονέκρωσις. Μικρὸν πρὸς τοὐναντίον μοι πείσεται καὶ ὁ τοῦ Γαβριὴλ ἀσπασμός. Οὐ γὰρ καὶ νῦν ὁ Κύριος μετ' ἐμοῦ, καθὼς ἐκεῖνός μοι ἐπηγγεί-

HOC illud eſt, dulciſſime Ieſu, ex Perſide in Vrbem Bethleem aductos, non tantum aurum, vt Regi, & incenſum vt Deo, ſed & Myrrham, vt mortali tibi iam nato obtuliſſe. Hoc illud eſt, gladium meam ipſius animam penetraturum, vti Symeon prædixerat. Hoc illud eſt, ignem te veniſſe in terram mittere, vt tu antea edocueras. Igne ſiquidem Matri filiorum amanti, vnigeniti Filij mors adurentior eſt. Parum quoque deeſt, ne Gabrielis ſalutatio contra mihi eueniat. Neque enim modò Dominus mecum eſt, quemadmodum ille promiſerat; ſed tu planè exanimatus inter

Digitized by Google

mortuos inferorum penitiſſima conclauia luſtras; ipſa ſpirans viuenſque cum viuentibus ætatē ago. Neque tamen animo comprehendere queo, quodnam ob facinus vita tibi adempta eſt. Obtegit ſiquidem cœlos virtus tua, vt Abbacuc ait, & nunc iaces informis, qui eras ſpecioſus forma præ filiis hominum; & inglorius terra tegeris, cuius gloriam cœli enarrant: & monumentum te geſtat inciſum, quem è monte ſine manibus lapidem abſciſſum Daniel conſpexerat. Inde nulli paſſioni obnoxia natiuitas tua commonſtrabatur; veluti in rubo diuina tua cum hominibus conjunctio, & in Ioſepho ab Hebræis ſtructæ inſidiæ: & in Iſaacio mortis ſimilitudo. Reliquum eſt Ionæ, tuæ Reſurrectionis arcanum. Væ mihi miſeræ! in lapide demortuus iaces, qui ex lapidibus filios ſuſcitas Abraham. Etenim ſi propter tuam ſalutarem paſſionem diſruptis lapidibus, quam plurimi nomini tuo non credidiſſent, non haberes vbi caput declinares viuus, tu Iudæis dixiſti, quos propter doloſas cogitationes vulpes compellaſti; ſed demortuus illud reclinaſti in Cruce, cum ſubſtratam vt lectulum, Latronis fidem comperiſſes. Offendit me ſol, concinit Canticorum modulatrix. Occidit Sol, cum nondum inclinaſſet meridies, Hieremias enunciat. Profecto enim & ſolem ſenſibus obnoxium triſtitia inuoluit, cùm Sol intellectualis iuſtitiæ defeciſſet: & ſaxa rupta ſunt, quibuſcum vna diſrumpi cor meum haud multum abierit. O caro ſancta! quæ ex ſanguinibus meis mirum in modum coagulata

λατο· ἀλλὰ σὺ μὲν ἄπνους ἐν νεκροῖς καὶ ᾅδου ταμεῖα φοιτᾷς τὰ ἐνδότερα· ἐγὼ δὲ τὸν ἀέρα πνέω καὶ μετὰ ζώντων περίειμι. Καίτοι οὐ συνορῶ διὰ ποῖον ἔργον πεφόνευσαι. Ἐκάλυψε γὰρ οὐρανοὺς ἡ ἀρετή σου κατὰ τὸν Ἀββακούμ· καὶ νῦν ἄμορφος κεῖσαι, ὁ ὡραῖος παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἄδοξος κηδεύῃ ἐν γῇ, οὗ τὴν δόξαν διηγοῦνται οἱ οὐρανοί. καὶ μνῆμα φέρει σε λελατομημένον ὃν ἐξ ὄρους ἀλαξεύτου τμηθέντα εἶδεν ὁ Δανιήλ. Ἀπαθής σου ἡ γέννησις ἐν τῇ βάτῳ ἐνδείκνυτο, ὡς ἐν τῇ βάτῳ ἡ θεϊκή σου πρὸς ἀνθρώπους συνάφεια, καὶ ἐν τῷ Ἰωσὴφ ἡ τῶν Ἰουδαίων ἐπιβουλή, καὶ ἐν τῷ Ἰσαάκ, τὸ τοῦ θανάτου ὁμοίωμα. Λείπεται οὖν τὸ τοῦ Ἰωνᾶ τῆς ἀναστάσεώς σου μυστήριον. Οἴμοι ὅτι ἐν λίθῳ κεῖσαι νεκρός, ὁ ἐκ τῶν λίθων ἐγείρων τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Εἰ γὰρ οὐ τῶν λίθων ῥαγέντων διὰ τὸ πάθος σου τὸ σωτήριον, πολλοὶ σου τῷ ὀνόματι πεπιστεύκασιν, Οὐκ εἶχες ποῦ κλῖναι τὴν κεφαλὴν ζῶν, εἶπας Ἰουδαίοις αὐτός, οὓς ἀλώπεκας ἠνίξω διὰ τοὺς δολεροὺς αὐτῶν λογισμούς, ἀλλ' ἔκλινας ταύτην τεθνηκὼς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ὑπεστρωμένην ὡς κλίνην εὑρὼν εὐγνώμονες τὴν πίστιν λῃστοῦ. Παρέβλαψέ με ὁ ἥλιος, λεγέτω ἡ ᾀσματίζουσα. Ἐπέδυ ὁ ἥλιος ἔτι μεσούσης ἡμέρας, Ἱερεμίας φθεγγέσθω μοι. Ναὶ γὰρ καὶ ἥλιον αἰσθητὸν ὑπέδραμε στύγνασις, τοῦ νοητοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης ἐκλείποντος. Καὶ πέτραι ῥῆξιν ὑπενηνόχασιν, αἷς συρραγῆναι κινδυνεύει ἡ καρδία μου. Ὢ σὰρξ ἁγία, ἥ τις ἐξ αἱμάτων ἐμῶν ἐτυρώθης ὑπερφυῶς. Τὸ γὰρ αἱ-

-χαῖον χρέος ἀποδοὺς πληρέστα-
τον. Εἰς τοῦτο μοι τοὺς οὐρανοὺς
ὑπέκλινας Δέσποτα, καὶ ὡς ὑε-
τὸς ἐπὶ πόκον κατέβης, ἵνα καὶ
νέκρωσιν ὑποστῇς, ἁγίων μὲν κε-
κοιμημένων ἐξεγείρουσαν σώματα,
νεκροῦσαν δὲ τὴν τεκοῦσάν σε. Τί
ταῦτα, παῖ ποθεινότατε; Ἀβλα-
βῶς μὲν ἐμίχθη πάλαι τὰ ἄμικτα,
καὶ πῦρ θεότητος ἄϋλον, σπλάγ-
χνον ἐμὸν οὐ κατέφλεξεν· ἄρτι δ'
ἕτερον πῦρ τὰ ἐντός μου βόσκε-
ται ἅπαντα, καὶ μέσην τὴν καρ-
δίαν λυμαίνεται. Χαρᾶς ἐγγύας
δι' Ἀγγέλου παρέλαβον, καὶ ἀ-
φαιρουμένην δάκρυον πᾶν ἀπὸ προ-
σώπου τῆς γῆς· πλὴν ἀλλὰ τοῦτο
μόνον τοῖς ἐμοῖς πλαίνεται δάκρυ-
σιν. Εἰς ᾅδου καταβαίνεις· οἶδ'
ὅτι τὰς ἐγκεκλεισμένας ἀπολύσων
ψυχάς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμὴν ἐκεῖ-
σε συγκατασπᾷς, ἔμπνουν νεκρὸν
παρατρέχων με. Ὦ νεκρὲ γυμνέ,
καὶ ζῶντος Λόγε Θεοῦ ἑκουσίως
ὑψωθῆναι κατακεκριμένε Σταυ-
ρῷ, ἵνα πάντας ἑλκύσῃς πρὸς ἑ-
αυτόν. Ποῖον σου τῶν μελῶν τοῦ
σώματος ἔμεινεν ἀπαθές; Ὦ θεία
μοι κορυφὴ ἀκάνθαις δεδεγμένη,
καὶ ταύτας ἐμπήξασα τῇ καρδίᾳ
μου. Ὦ κοσμία καὶ ἱερὰ κεφα-
λή, ἥ τις πάλαι μὲν οὐκ εἶχες ποῦ
κλιθῆναι καὶ ἀναπαύσασθαι· νῦν
δὲ πρὸς ταφὴν μόνον ἐκλίθης, καὶ
ἀναπέπαυσαι, καὶ κατὰ τὸν Ἰακώβ,
ὡς λέων κεκοίμησαι. Ὦ ποθεινὴ
καὶ ἐρασμία μοι κεφαλή, καλά-
μῳ τετυμμένη, ὡς ἐνορθώσῃς τὸν
ὡς σαθρὸν τοῦ πονηροῦ κατεαγότα
κάλαμον, καὶ μακρὰν τοῦ παρα-
δείσου γενόμενον. Ὦ σιαγόνες δε-
δεγμέναι ῥαπίσματα. Ὦ στόμα
σίμβλον ἕτερον μέλιτος, εἰ καὶ
χολῆς ἐγεύσω πικροτάτης, καὶ ὄ-

es: namque antiquum debitum ſuf-
ficientiſſimè reſtitui. In hoc mihi
Domine cœlos declinaſti; & vt im-
ber ſuper lanam deſcendiſti, vt
mortem ſubires, quæ Sanctorum
dormientium corpora exſuſcitaret,
me verò tui Genitricem interime-
ret. Quæ hæc ſunt? Fili deſideratiſ-
ſime? Abſque damno olim quæ im-
miſceri apta non erant, commixta
ſunt, & ignis diuinitatis non mate-
riatus viſcera mea non exuſſit; at
nunc alius ignis intima mea ſingu-
la depaſcitur, & cor medium con-
uulnerat. Lætitiæ ſponſionem acce-
pi per Angelum, lacrymaſque om-
nes è facie terræ exterminaui: ni-
hilominus hę meis hinc lacrymis in-
creſcunt. Deſcendis ad inferos, Ani-
mas, quæ ibi obſerantur, ſat noui,
liberaturus, verum meam illuc vna
tecum corripis, cum me mortuam
ſpirantem prætereas O mortue nu-
de, & viui Dei Verbum, ſponte
ad Crucem altius tolli condemna-
te, vt omnes ad te traheres! Quod-
nam ex tuis membris tormento
non ſubjacuit? O diuinum mihi
caput ſpinis perfoſſum, eaſque cor-
di meo infigens! O venerandum
ſacrumque corpus, quod olim non
habebas, vbi declinans quieſceres:
nunc ſolum ad ſepulturam incli-
natum eſt, quietem conſecutum,
& vt Iacobus aiebat, veluti Leo
obdormiuiſti! O deſideratum con-
cupitumque mihi caput calamo
percuſſum, vt calamum imbellis
Dæmonis artibus diſruptum, lon-
géque à Paradiſo factum, inſtau-
rares! O maxillæ alapis fœdatæ!
O os mellis alius fauus, licet ama-
riſſimum fel deguſtaſti, & acerri-
mum acetum potionem ſumpſiſti!

Digitized by Google

O os, intra quod dolus inuentus non eſt, etſi doloſum oſculum te prodidit ad mortem! O manus, quæ hominem creaſtis, & nunc Cruci affixæ, & ad inferos protenſæ, manum illius arripitis, quæ olim lignum tetigit, & à lapſu Adamum vniuerſum excitatis! O latus lanceâ perforatum propter eam, quæ ex latere creata fuerat, primam Matrem! O pedes, qui per aquas, veluti per terram proceſſiſtis, & fluidam naturam manifeſtè ſanctificaſtis! Væ mihi, Fili, ipſa parente antiquior, quas ſepulchrales lamentationes, & quas laudationes funebres tibi decantauero? Non amplius vrna ſum ego, mannæ receptaculum: manna ſiquidem animas enutriens circa ſepulchrum effuſum eſt. Non amplius rubus incombuſtus; tota ſiquidem intellectuali tui monumẽti igne exuſta ſum. Non amplius candelabrum aureum; lumen ſiquidem ſub modio poſitum eſt. Vt magnifica oſtendit mihi, qui potens eſt! Ex omnibus nationibus elegiſti me. Prophetarum linguas mei cauſa diſertas effeciſti. De cœlo progreſſurus, vt bene ipſe noſti, meum in mundum progreſſum expectaſti; cũ non haberes vas, quod eſſet dignum, & capax diuinitatis. Tibi ſoli, & antequam ipſa conciperer, parentes mei me deſponderunt. In lumen hoc vitæ educta ſum, & breuiſſimo tempore cum parentibus commorata, tota toto tibi reddor, & in templo offeror, templum tibi futura puriſſimum. Pater meus meus & mater mea dereliquerunt me, tu verò me aſſumpſiſti, & pauiſti per Angelum. Et quod ait

ξοις ἐπιπόθης θερμότατον. Ὦ στόμα, οὗ ἐν οὐχ εὑρέθη δόλος ἐντός, εἰ καί σε δολερὸν εἰς θάνατον προδέδωκε φίλημα. Ὦ χεῖρες, αἱ τὸν ἄνθρωπον πλαστουργήσασαι, καὶ νῦν προσηλωμέναι μετὰ τοῦ Σταυροῦ, ἐν ᾅδου δὲ προτεινόμεναι, καὶ χειρὸς ἁπτόμεναι τῆς ἁψαμένης τοῦ ξύλου πάλαι, καὶ τοῦ πτώματος ὅλον τὸν Ἀδὰμ ἐξεγείρουσαι. Ὦ πλευρὰ λογχευθεῖσα διὰ τὴν ἐκ πλευρᾶς πλασθεῖσαν προμήτορα. Ὦ πόδες, ἐφ᾽ ὑδάτων πεζεύσαντες, καὶ τὴν ῥοώδη φύσιν εἰλικρινῶς ἁγιάσαντες. Ὤ μοι υἱὲ μητρὸς παλαιότερε. Ποίους θρήνους ἐπιτυμβίους, καὶ τίνας ὕμνους ἐπικηδίους σοι ᾄσομαι. Οὐκέτι στάμνος μανναδόχος ἐγώ. Τὸ μάννα γὰρ τὸ ψυχοτρόφον ἀμφὶ τὸν τάφον ἐκκέχυται. Οὐκέτι βάτος ἐγὼ ἀκατάφλεκτος· ὅλη γὰρ νοητῷ πυρί σου τῆς ταφῆς καταπέφλεγμαι. Οὐκέτι χρυσῆ λυχνία ἐγώ· τὸ γὰρ φῶς ὑπὸ τὸν μόδιον τέθειται. Ὡς πολλὰ τὰ μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς ἐνεδείξέ μοι. Ἐκ πασῶν γενεῶν ἐξελέξω με. γλώσσας Προφητῶν ἐτράνωσας δι᾽ ἐμέ. Μέλλων οὐρανόθεν καταφοιτᾶν, ὡς οἶδας αὐτός, τὴν ἐμὴν εἰς τὸν κόσμον ἀνέμενες πρόοδον, μὴ ἔχων σκεῦος ὑποδοχῆς θεότητος ἄξιον. Σοὶ μόνῳ κατηγγυήσαντό με καὶ πρὸ συλλήψεως οἱ γεννήτορες. Εἰς φῶς ἐξήχθην τοῦτο τοῦ βίου, καὶ βραχύτατα τοῖς γονεῦσι παρέμεινα. Ὁμοῦ γὰρ μαστοῖς ἀπεταξάμην καὶ γάλακτι, καὶ συναπεταξάμην καὶ τοῖς γεννήτορσι, καὶ ὅλη ὅλῳ προσανετέθην σοι, καὶ ναῷ ἀνετέθην, ναὸς γενησομένη σοι καθαρώτατος. Ὁ πατήρ μου, καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με, σὺ δέ με προσελάβου, καὶ δι᾽ Ἀγγέλου ἐξέθρεψας.

Digitized by Google

καὶ ὅ φησιν ὁ Δαυΐδ, ἄρτον Ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος. Ἄγγελον εἶδον πρωτοστάτην, ὡς δεσποίνῃ προσομιλοῦντά μοι· ὃν Ζαχαρίας πρὶν ἰδὼν ἐκωφεύσατο, καὶ γλωσσοπέδην ὑπέμεινεν. Καὶ ἠγαλλιάσατο καὶ βρέφος ἔνδον γαστρὸς, καὶ τὸν ἀσπασμὸν ἠμείψατο τῷ σκιρτήματι, σὲ προσκυνοῦν τὸν ἐν γαστρί μου κυοφορούμενον. Νόμους ἐν ἐμοὶ κατέλυσας φύσεως. Ἀσπόρως συνελήφθης, ὡς οἶδας, καὶ μετὰ τόκον με παρθένον ἐτήρησας. Τέθεικάς με μητέρα ἐπὶ τέκνῳ εὐφραινομένην, καὶ τὸν δι' ἐμὲ θεομήτορα, καὶ πασῶν ὑπερκειμένην θυγατέρων, ἃς ὁ Σολομῶν προηνίξατο. Βασιλεῖς, καὶ πτωχευούσῃ μοι, δουλοπρεπῆ παρέσχον προσκύνησιν. Οὐρανῶν με πλατυτέραν ἀνέδειξας, ἐξ ἧς ὁ τῆς δόξης ἔλαμψεν ἥλιος. Καὶ ἵνα τὰ λοιπὰ τὰ περὶ ἐμὲ τεράστια παραδράμωμαι, μακαριστὴν ἐν πάσαις γενεαῖς με πεποίηκας, καὶ δι' ἐμοῦ τὸν ἄνω κόσμον συμπληρωθῆναι διῳκονόμησας. Νῦν δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως ταῦτα συγκέχυται· καὶ ἀψινθίῳ μοι τὸ μέλι συμπεφύρεται. καὶ γὰρ συννεκρωθῆναι προσάγομαι νῦν, καὶ συνθάπτομαι, καὶ μέχρις ᾅδου συγκαταβαίνειν σοι. Νεφέλην με φωτὸς ὁ προβλέπων ὠνόμασεν, αὐτὴ νεφελῶν, ὡς ἔοικε, τὰ δάκρυα στάζουσαν. Μήποτε ἄρα περὶ ἐμοῦ καὶ τοῦτο προείρηται, Ἐγκαταλειφθήσεται ἡ θυγάτηρ Σιὼν, ὡς σκηνὴ ἐν ἀμπελῶνι; ἰδοὺ γὰρ ἀποτετρυγημένος μοι πρόκειται ὁ βότρυς τῆς ζωῆς ὁ ἀκήρατος; ὁ τὸ ζωηφόρον αἷμα κενώσας ὡς οἶνον, πιστῶν καρδίας εὐφραίνοντα. Βαβαὶ, πῶς ὁ κατάψυχρος οὗτος λίθος, ὡς σιδήρῳ πληττόμενος τῷ κραταιῷ σου βρα-

Dauid, panem Angelorum manducauit homo. Angelum vidi principem, mecum veluti Dominæ communicantem; quem prius Zaccharias intuitus auditum amiſit, & linguæ ligamen ſuſtinuit. Et exultauit infans in vtero, & ſaltu ſalutationi reſpondit, te adorans, qui in vtero meo geſtabaris. Naturæ in me leges diſſoluiſti. Sine ſemine conceptus, vt ſcis, & poſt partum me virginem conſeruaſti; effeciſti me matrem de Filio lætantem, vt qui propter me Dei parens audiit, pronunciat,& omnibus filiabus ſuperiorem, quas Salomon præſignificauerat. Reges mihi, licet res eſſent pauperculæ, ſeruilem adorationem exhibuerunt. Cœlis ipſis me ampliorem oſtendiſti, ex qua gloriæ ſol reſplenduit;& vt reliqua, quæ circa me admirabilia patrata ſunt, ſilentio prætercam, per me beatam in omnibus generationibus mundum ſuperiorem compleri conſtituiſti. Nunc verò, neſcio qua ratione hæc confuſa ſunt omnia, & mel mihi ex abſinthio commiſcetur. Namque nunc vna tecum commori cogor, vno tecum ſepulchro contegi, ſimulque vna tecum ad inferos progredi. Nebulam me lucis præuidens ille nuncupauit, pro nebulis, vt videtur, lacrymas fundentem. An non de me etiam illud pronunciatum eſt, Derelinquetur filia Sion veluti tabernaculum in vinea? Ecce enim prorſus vindemiatus eſt vitæ racemus incorruptus, qui viuificum ſanguinem, veluti vinum fidelium animas lætificantem effudiſti. Papæ, quomodo frigidiſſimus hic lapis ferro, valido tuo brachio percuſſus, ſcintillas ani-

Digitized by Google

mæ meæ intellectuales emittit. Quare non pectus perrumpo, & arcaniorem tibi ſepulturam concido, vt in viſceribus meis te rurſus excipiam, & in corde meo ſepultutam tibi condam? Concha ego myſtica ſum, quæ à ſaxo non abſcinditur margarifero, qui ex diuinitus illuminato fulgetro mihi adhæſit. Quæ nunc pro quibus intueor! Stella interdiu coruſcans, cum naſceteris, à tua magnificentia noua deſignata eſt, & clam te natum cœlum prædicabat; ſed hodie ipſum quoque ſolem ſenſilem abſcondiſti, & noctem ipſo meridie, refellentem impios, inuexiſti. Perſas ibi genua flectentes ſtella aduocauit; hîc notos & amicos Deicidarum metus longe diſſipauit. Ibi munerum adductio & adoratio: hîc veſtimentorum partitio & irriſio, & iniuriarum corona. Nunc Iudæi, vt antea quærebant ſignum è cœlo. Intueantur ſolem obtenebratum, & lumen occulentem dignis caligine. Nunc & inanimatum hoc templum pro Iudæorum more te deplorat. Quemadmodum enim Iudæi, cum quis Deo maledicebat, veſtimenta ſua ſcindebant, ita & hoc veluti veſtimentum Velum ſcindit te conſpiciens à Dei hoſtibus improbè, ac indignè pertractatum. Conteritur & terra motibus diuexata, tuaque paſſione coaguſtata; ſed vbinam ſunt, quinque millia hominum, quos mirandum in modum enutriuiſti? Solus equidem Ioſephus audacter, liberéque Pilatum allocutus corpus tuum expoſtulauit, ne inſepultum abiiceretur. Vbi ſunt infirmorum cœtus, quos ex variis morbis ſanaſti, vel

χρόνι προσδῆθες ἐπιπέμπει νοητοὺς τῇ καρδίᾳ μου. Τί μὴ καὶ διαῤῥήγνυμι τὸ στέρνον, καὶ μυστικώτερον τάφον αἰπλαξεύσω, ὡς ἐν σπλάγχνοις μου καὶ πάλιν εἰσδέξωμαι, καὶ ἐγκαρδίως κηδεύσω σε. Λέπας ἐγὼ μυστικὴ τῆς πέτρας οὐκ ἀπεῤῥηγνυμένη, τῆς τὸν μαργαρίτην φερούσης μου, τὸν ἐξ ἀστραπῆς τῆς θεαυγοῦς ἐμφυέντα μοι. Ὢ οἷα ἀνθ᾽ οἵων ὁρῶ. Ἀστὴρ ἡμεροφαὴς τῷ τοκετῷ σου παρὰ τῆς σῆς ἐκαινουργήθη μεγαλειότητος, καί σε λεληθότως τεχθέντα οὐρανὸς ἀνεκήρυξεν, ἀλλὰ σήμερον καὶ αὐτὸν τὸν αἰσθητὸν ἔκρυψας ἥλιον, καὶ νύκτα ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ παρεισήνεγκας, τοὺς ἀσεβοῦντας ἐλέγχουσαν. Πέρσας ἐκεῖ γονυπετοῦντας ὁ ἀστὴρ μετεστείλατο, ὧδε καὶ γνωστούς τε καὶ φίλους ὁ τῶν θεοκτόνων φόβος ἀπεμακρύνατο. Ἐκεῖ τε δώρων προσαγωγὴ, καὶ προσκύνησις, ἐνταῦθα χιτώνων μερισμὸς καὶ χλευασμὸς, καὶ στέφανος ὕβρεων. Νῦν Ἰουδαῖοι, ὡς πρὶν ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ σημεῖον, βλεπέτωσαν ἥλιον σκοτιζόμενον, καὶ τὸ φῶς ἐκ τῶν ἀξίων σκότους συγκρύπτοντα. Νῦν καὶ ὁ ἄψυχος οὗτος ναὸς κατὰ τὴν Ἰουδαϊκὴν πενθεῖ σε συνήθειαν. Ὡς γὰρ Ἰουδαῖοι βλασφημοῦντός τινος εἰς Θεὸν τοὺς ἑαυτῶν χιτῶνας διέσχιζον, οὕτω δὴ καὶ οὗτος, ὡς χιτῶνα περισχίζει τὸ καταπέτασμα, παρὰ τῶν θεομάχων παροινούμενον βλέπων σε. Συντρίβεται καὶ γῆ σειομένη παθαινομένη, τῷ πάθει σου. Ἀλλὰ ποῦ τὸ πλῆθος τῶν πεντακισχιλίων ἀνδρῶν, οὓς θαυματουργήσας ἐξέθρεψας, ὅτι μόνος Ἰωσὴφ πρὸς Πιλάτον τολμηρῶς ἐπαῤῥησιάσατο, καὶ τὸ σῶμά σου ᾐτήσατο, ὡς ἂν μὴ διαμείνῃ καὶ ἄταφον. Ποῦ τῶν ἀσθενῶν αἱ χορεῖαι, οὓς ἐκ ποικίλων ἐρρύσω νοση-

Digitized by Google

μάτων. ἢ πῶς καὶ ἀπὸ ᾅδου ἐξήγαγες; ὅτι μόνος Νικόδημος τοὺς ἥλους τῶν χειρῶν, καὶ τῶν ποδῶν σου διέσπασε, καὶ ὅλον ἐκ τοῦ ξύλου σε καθελὼν ἐμαῖς ἀγκάλαις ἐπωδύνως ἐντέθηκεν, αἵ σε καὶ πρότερον ὄντα βρέφος χαρμοσύνως ἐβάσταζον. Καὶ γὰρ χεῖρες ἐμαὶ, καὶ πρὶν βρεφουργηθέντα ἐξυπηρέτησαν, καὶ νῦν κηδευομένῳ δουλεύουσιν. Ὢ πικρῶν ἐνταφίων, ὅτι νεκροῖς τὸ ζῆν χαρισάμενος, πρὸ ὀφθαλμῶν μου νενέκρωσαι. Καὶ πάλαι σοι ἀμφὶ τὰ βρεφικὰ διακονήσασα σπάργανα, καὶ περὶ τὰ νεκρικά σου τυρβάζομαι. Χλιαροῖς ἔλουσά σε νάμασιν, καὶ θερμοτέροις ἄρτι καταπλύνω σε τοῖς δάκρυσιν. Ὠλέναις μητρικαῖς ἀνεκούφιζον, ἀλλὰ σκιρτῶντα, καὶ κατὰ νηπίους ἀθυρόμενον. Ἀνακουφίζω σε καὶ νῦν ταῖς αὐταῖς, ἀλλ᾽ ἄπνουν, καὶ κατὰ νεκροὺς ἀνακείμενον. Ἐνέβαπτόν μου τότε τὰ χείλη τοῖς ὑγροῖς σου, καὶ δροσώδεσί σου χείλεσι. Μακαρίζεσθαί με τηνικαῦτα παρῆν, ὅτι παραδόξως ὤφθην τοῦ πλάσαντός μου λοχεύτρια. Νῦν δὲ πάλιν οἰκτίζεσθαί με ἀντιπεριῆλθε, ὅτι παρευρέθην τοῦ υἱοῦ μου κηδεύτρια. Ἐκεῖ ὠδῖνας ἐν τῷ τίκτειν ἐξέφυγον· ἐνθάδε ὀδύνας ἐν τῷ θάπτειν εἰσδέχομαι. Βρεφοπρεπῶς μοι πολλάκις ἐν τοῖς στέρνοις ἀφύπνωσας, καὶ νῦν νεκροπρεπῶς ἐν τούτοις κεκοίμησαι. Μακαρίζω τὸν Συμεὼν, τὸν ἐξ ἐμῶν χειρῶν ἐν τῷ ναῷ σε δεξάμενον. Προφῆται γὰρ καὶ τὰ χαροποιὰ καὶ τὰ τῆς δόξης μοι προεφήτευσαν· αὐτὸς δὲ μόνος τὰ σκυθρωπὰ, καὶ τὰ τῆς λύπης προείρηκε. Ὢ πῶς ἐμπτυσθῆναι κατεδέξω, ὁ διὰ πτύσματός σου ὀφθαλμοὺς ἐκαινούργησας; Πῶς ῥαπισμάτων ἠνέσχου, ὁ διὰ φραγγελλίου τοὺς θεοκαπήλους ἐ-

quos ab inferis eduxiſti? Solus Nicodemus clauos è manibus, pedibuſque tuis extrahit, & totum te è ligno depoſitum meis hiſce vlnis, gemens ipſe ac fremens apponit, quæ te & antea, cum infans eſſes, non ſine voluptate geſtauere. Manus ſiquidem hæ meæ & ante infanti facto adminiſtrarunt, & nunc iuſta perſoluentes adſeruiunt. O dira funera! Demortuis vitam donans, ante meos oculos demortuus jaces. Et olim quidem circa pueriles faſces ſtudium, & operam impendi, & nunc funebria tibi apparans conturbor. Tepidis vndis te laui, & nunc calidioribus te lacrymis obruo. Vlnis maternis ſuſtentabam, ſed ſubſultantem, & puerorum more iocantem; nunc rurſus te iiſdem ſuſtineo, ſed exanimem, & mortuorum more jacentem. Tum labia mihi dulcibus, ac roſcidis tuis labiis irrorabantur. Tum ego beata dici poteram, quod præter expectationem Creatoris mei parens apparui: & nunc rurſus, vt ſim miſera contigit, quod mei Filij funus accuro. Ibi dolores in partu effugi; hîc dolores, dum te ſepelio, ſuſtineo. More infantium ſæpenumero in pectore obdormiuiſti; & nunc mortuorum in modum iisdem obdormis. Næ ille Symeon Beatus fuit, qui te in templo meis è manibus accepit. Prophetæ ſiquidem & læta, & mihi glorioſa vaticinati ſunt, ipſe verò ſolus & triſtia, & mœroris plena prædixit. O quomodo ſputis fœdari ſuſtinuiſti, qui ſputo tuo, oculos de nouo efformaſti! Quomodo alapas toleraſti, qui flagello res diuinas cauponantes percuſſiſti. Quomodo probroſam

ſuſtines mortẽ, Fili ſceleris expers? Perforatæ ſunt manus tuæ, pedeſq;, ſed clauos ipſa in mediam animam meam puncturis diriſſimis adactos perſentio. Latus tum confoſſum eſt, ſed & meum cor eodẽ ipſo tempore confodiebatur. Doloribus vna tecũ Cruci affixa ſum, & vna tecum tormentis commortua, vna tecum ſepelior. Quid mihi & vitæ meæ, dum tu longe es, ô Creator meus, & Fili deſideratiſſime. Sed vbinam eſt Diſcipulorum Chorus vt vna mecum doloribus diuexati lacrymas effundant. Percuſſus eſt Paſtor, & oues diuelluntur. Dormis tu caput, & manus ſimul ac pedes ceſſant ab opere. Alij capita declinant, cum mortem oppetunt, ſed prius ſpiritu deficiente; tu vice verſa prius caput declinaſti, tum morti iubens, vt accederet, ſpiritum tradidiſti. Ideóque genua confracta non ſunt, quod & agni antiquitus in ſacrificium oblati nullum os frangeretur. Paſſionem tuam adorans, quod reliquum eſt, corpus deoſculor. Accipio aquam, quæ è latere tuo effluxit, per quam mihi regenerationis lauacrum exprimitur: accipio quoque ſanguinem, qui ſimul effluxit, per quem & Baptiſmus per Martyrium effingitur, qui & beneuolum Latronem aſpergens ſanctum effecit, ablutum ipſum baptiſmo; qui in te acciderat. O amarum illum ligni guſtum, qui è terra in terram rurſus redire conſtituit! Tu porrò neque è terra creatus es, neque ex puluere factus, neque inobedientiæ crimen commiſeras: ſiquidem tu es Creator, tu factor, tu qui præceptum Creaturæ imponis. Et quid tibi fuerit, & morti commune?

μάστιξας, καὶ τὴν ἱερὰν θριγγίων ἐξήλασας; Πῶς ὑπομένεις θάνατον ἐπονείδιστον, υἱὲ ἀναμάρτητε; Ἐτρύθης χεῖρας καὶ πόδας, ἀλλὰ τοὺς ἥλους ἔγωγε εἰς μέσην μου τὴν ψυχὴν ταῖς ὀδύναις ἐμπίπτοντας. Τὴν πλευρὰν ἐκεντήθης, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμὴ καρδία τηνικαῦτα συνεκεντήθη σοι. Ἐσταύρωμαί σου τοῖς πόνοις, νενέκρωμαί σου τῷ πάθει, καὶ συνθαπτομένῳ συνθάπτομαι. Τί ἐμοὶ καὶ τῷ βίῳ μου, μὴ παρόντος, ὦ δημιουργέ μου καὶ υἱὲ ποθεινότατε. Ἀλλὰ ποῦ τῶν μαθητῶν ὁ χορός, ἵνα μοι παθαινομένῃ συγκλαύσωσιν. Ἐπατάχθης ὁ ποιμήν, καὶ τὰ πρόβατα σκύλλονται. Ὑπνώττεις ἡ κεφαλή, καὶ χεῖρες ὁμοῦ καὶ πόδες ἄπρακτοι μένουσιν. Κλίνουσι τὰς κεφαλὰς καὶ ἄλλοι νεκρούμενοι, ἀλλὰ προεκλείποντος τοῦ πνεύματος. σὺ δ' ἐναλλὰξ προέκλινας κεφαλήν, εἶτα καὶ τὸν θάνατον κελευσθέντος ἥκειν, τὸ πνεῦμα παρέδωκας. Διὸ οὐδὲ κατεάγη τὰ σκέλη γεγόνασιν, ὅτι μηδὲ τῶν πάλαι θυομένων ἀμνοῦ ὀστοῦν ὁποιονοῦν κατεθραύετο. Ὡς προσκυνοῦντι τὰ πάθη, καὶ τὸ ὑπομεῖναν σῶμα προσπτύσσομαι. Αἴρω τὸ ὕδωρ, τὸ ἐκ πλευρᾶς σου ῥυέν, δι' οὗ μοι τὸ λουτρὸν τῆς παλιγγενεσίας χαρακτηρίζεται. Ἐξαίρω καὶ τὸ αἷμα τὸ συρρυέν, δι' οὗ καὶ τὸ διὰ μαρτυρίου εἰκονίζεται βάπτισμα. Ὃ καὶ τὸν εὐγνώμονα προσραντίσαν λῃστὴν καθηγίασε, βαπτισθέντα καὶ αὐτὸν τῷ ἐπὶ σοῦ συμβάντι βαπτίσματι. Ὢ πικρᾶς ἐκείνης τοῦ ξύλου γεύσεως, ἥ τις ἀπὸ γῆς εἰς γῆν παλινοστεῖν παρεσκεύασεν. Σὺ δέ, ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐκ γῆς ἐπλάσθης, οὐκ ἀπὸ χοὸς ἐδημιουργήθης, οὐ παρακοὴν ἐπλημμέλησας. καὶ γὰρ αὐτός εἶ ὁ πλάστης, αὐτὸς ὁ δημιουργός, αὐτὸς ὁ τὴν ἐντολὴν νομοθετήσας τῷ πλάσματι. Καὶ τί σοι καὶ τῷ θανάτῳ κοινόν; Τίς

ἕνωσις ταφῇ καὶ Αὐτοζωῇ; Τίς μετουσία θρόνῳ ἐν οὐρανῷ, καὶ τάφῳ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐκεῖ συνεδριάζεις μετὰ Πατρὸς, ὧδε συνθάπτῃ τῷ πλαστουργήματι. Ἀπέδωκέ σοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν ἡ μοιχαλὶς γενεά. Νῦν ὁ μαργαρίτης ἐῤῥίφης ἔμπροσθεν χοίρων. Νῦν προτίθενται τοῖς κυναρίοις τὰ ἅγια. Νῦν ξύλον εἰς τὸν θεῖον ἄρτον ἐμβάλλεται. Ὢ λύττα φιλαργυρίας, ἣν Ἰούδας ἐνόσησεν· οὐκ ἀργυρίων γὰρ, ἀλλὰ μισανθρωπίαν ἐκέρδησε. καὶ γὰρ φιλάργυρος ὢν, ἵνα τί προσεφοίτα τῷ τοὺς πτωχοὺς μακαρίζοντι; καὶ τί ἄμικτα μιγνύειν ἐφαίνετο. Ὢ τῆς ἀῤῥήτου οἰκονομίας σου, Δέσποτα. Τίς ὡς Θεὸν ἀξίως ὑμνήσει σε; Τίς ὡς νεκρὸν πρεπόντως θρηνήσει σε; Ἀλλ' οἰκοδόμησον τὸν σὸν ναὸν διὰ τριῶν ἡμερῶν, ὡς εἶπας, ὃν καταλέλυκας. Κεφάλαιον τῶν λόγων. ἐπεὶ μὴ ὕμνοις ἀξίοις, μηδὲ πρεπόντως θρήνοις ἔχω προσφέρειν σοι, μεγαλύνω τὰ ἔργα σου ὡς ἐν σοφίᾳ τὰ πάντα ποιοῦντος σου.

Quæ conjunctio ſepulturæ & Vitæ? Quod conſortium throno cœleſti, & ſepulturæ terreſtri? Hîc vna ſedes cum Patre, hîc vna cùm creatura ſepeliris. Reddidit tibi mala pro bonis generatio adultera. Nunc margarita proiiceris ante porcos: nunc canibus Sancta obijciuntur: nunc lignum in diuinum panem immittitur. O rabiem auaritiæ, qua Iudas laborauit! non nummos argenteos, ſed inhumanitatem lucratus eſt. Etenim ſi tantum in pecunia ponebat, quare illi aſſociatus eſt, qui pauperes beatos prædicabat. Et quid quæ miſceri non poterant, immiſcere tentabat? O ineffabilem tuam œconomiam Domine! Quis te, vt Deum digne laudabit? Quis te, vt mortuum, vti addecet, deplorabit? Sed extrue iam, quod diſſoluiſti Templum tuum trium dierum ſpatio, vt dixeras. Summa mei ſermonis fuerit. Cum neque laudes condignas, neque decentes lamentationes offerre tibi, mihi ſuppetat, magnifico opera tua, qui omnia in ſapientia facis.

ΣΥΜΕΩΝ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ, ΚΑΙ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ.

Ἐπιστολαί·

SYMEONIS MAGISTRI ET LOGOTHETÆ CVRSVS,

EPISTOLÆ.

Interprete LEONE ALLATIO.

I.

VT ſcitè, qui ſcripſit, & prorſus fortunatè, in eum qui ante ſtabat, jaculum jecit: & qui vulnus accepit, ſi ſenſu non careat, gaudebit potius animumque voluptate explebit, ſuauiloquentiæ melle delinitus: ſimiliſque fuerat oratio quodammodo torquibus, pondere quidem grauibus, ſed materia aureis; qui artificij ſumma venuſtate oculos adeo delectent, vt moleſtia, quæ ex pondere aduenit, ſub pretioſæ materiæ & artificij pulchritudine recondita, ſenſum effugiat.

α'.

Ὡς εὐστόχως ὁ γράψας, καὶ λίαν ἐπιτυχῶς κατὰ τοῦ προκειμένου ἀφῆκε τὸ βέλος, καὶ ὁ τὴν πληγὴν δεξάμενος, εἴ τις αἴσθησις, ἡσθήσεταί μᾶλλον, καὶ ἡδονὴν ἕξει, τῷ μέλιτι τῆς ἡδυεπείας εὐφρανθείς. Καὶ ἔοικέ πως ὁ λόγος κλοιῷ τινι, βαρεῖ μὲν τὴν ὁλκὴν, χρυσῷ δὲ τὴν ὕλην, καὶ πολλῷ τῷ κάλλει τῆς τέχνης τὴν ὄψιν θέλγοντι· ὡς κλέπτεσθαι, καὶ διαλανθάνειν τὴν ἀπὸ τοῦ βάρους ἀχθηδόνα, τῷ τιμίῳ τῆς ὕλης καὶ τῷ περικαλλεῖ τῆς τέχνης ἐγκρυπτομένην.

Nicetæ Smyrnenſi Metropolitæ.

Νικήτᾳ μητροπολίτῃ Σμύρνης.

II.

VEnere ad nos literæ amiciſſimi mihi & in omnibus pretioſiſſimi animi, verum exemplum atque

β'.

Γράμματα ἡμῖν ἧκεν, ἐναργὴς εἰκὼν τῆς πάντα ἐμοὶ τιμίας καὶ φιλτάτης ψυχῆς. Οὔπω γὰρ ἐνε-

Digitized by Google

φῆναι δι' αὐτῶν ἤθη τε τὰ χρηστότατα, καὶ ἐπιείκειαν, ἐκείνην δή που τὴν σὴν, ὥστε αὐτόχρημα ὁρᾷν ἐδόκουν τὸν ἐμὸν Νικήταν, ἑστάναι τε, ὥσπερ ἔχει, καὶ ὁμιλεῖν μάλα μειλιχίως καὶ ἡδέως. Καὶ ἔδει πάντως τὸν οὕτως ἔχοντα ψυχῆς, καὶ ἐπέραστον τοῖς πολλοῖς ὄντα, οὕτως ἔχειν καὶ γλώττης, ἵνα μὴ σφόδρα λυπῇς ἀφιστάμενος, ὡς εὐφραίνεις, ἀλλ' αὐτοῖς σεαυτὸν ὡς παρόντα τοῖς φιλοῦσι παρέχῃς. Πλὴν ἀλλὰ γένοιτο τῆς καλῆς ταύτης εἰκόνος καὶ τὸ πρωτότυπον ἐσαῦθις ἰδεῖν, ἵνα μὴ τῷ δοκοῦντι μόνον ἐπὶ πολὺ, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄντι τοῦ ποθουμένου κατατρυφῶμεν.

imago. Sic enim per eas & mores probiſſimos & æquitatem (illam nempe tuam) expreſſeras, vt eundem ipſum Nicetam meum oculis mihi viderer aſpicere, vt vt eſt, aſtantem, & quàm mollia atque ſuauia colloquia mecum conferentem. Et erat omnino neceſſe, animo ita compoſitum & expetitum ab omnibus, pari ratione & lingua eſſe inſtructũ, ne nimium abſens eos contriſtares, quos tuis ſermonibus hilaritate afficias; ſed veluti præſens temetipſum amicis exhibeas. Sed vtinam perpulchræ eiuſmodi imaginis rurſus exemplar intueri fas eſſet, vt non eo ſolum modo, quod apparet, ad multum tempus, ſed te verè etiam concupito perfruamur.

Τῷ αὐτῷ.

γʹ.

Τῇ καλῇ ταύτῃ καὶ χαριεστάτῃ τῶν ἐπιστολῶν ἐντυχὼν, καὶ ἣν ἄν τις καλέσειεν ἔργον τι Μουσῶν τὸ φιλοτεχνότατον, σοφώτατε τῷ ὄντι καὶ φιλοσοφώτατε Ἱερέων, ἥσθην μὰ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡδονῆς ἔσχον μεστὴν τὴν ψυχὴν, αὐτῆς τε τῆς τοῦ γράψαντος ἐστοχασάμην ψυχῆς, ὅσης μὲν ἡμερότητος, ὅσης δὲ τῆς ἐπιεικείας, ὅσης δὲ τῆς χρηστότητος τὰ σύμβολα διαφαίνει. Εἰ γὰρ καὶ τραχεῖς οἱ λόγοι δοκοῦσι καθ' ὅτου δὴ καὶ γεγόνασιν, ἀλλὰ τοῖς καλῶς αὐτῶν γευομένοις οὐκ ἄδηλον ἕξουσι τὸ ἡδὺ, καὶ ὅσῳ δὴ τῷ μέλιτι τῆς ψυχῆς συγκεκραμένοι πεφύκασι· καί μοι δοκεῖν, ὁ τοῖς σκώμμασιν ἐκείνοις βαλλόμενος τοῖς καλοῖς, οὐχ ὕβρεσι βάλλεσθαι μᾶλλον, ἢ ῥόδοις πάττεσθαι δόξει. Ἐπεὶ δὲ τὸ ῥόδον ἔχει

Eidem.

III.

Perpulchram hanc & gratioſiſſimam Epiſtolam, & quam quiſpiam nuncupauerit Muſarum artificioſiſſimè fabrefactum opus, verè ſapientiſſime & Philoſophiæ addictiſſime Sacerdos, accipiens, gauiſus ſum, ita me iuuet veritas, & lubentiis delibutus, genio meo benefeci, ipſumque Scriptoris animum conieci, quantæ ille manſuetudinis, quantæ modeſtiæ & quantæ probitatis indicia præ ſe ferat. Licet enim oratio videatur aſpera, erga eum nempe quem reſpicit; at qui probè eam delibauerint, næ illi & dulcem deguſtauerint, & quantum ea cum animi melle commiſceatur, animaduerterint. Et mihi planè videtur, qui perpulchris dicteriis illis impetitur, non injuriis appeti, ſed magis roſis

Digitized by Google

inſpergi. Quandoquidem etſi roſæ vnà cum flore enatis ſimul horrent ſpinis, non propterea coloris ſtudioſis ingrata; imò quàm maximè concupita & gratioſa euadunt. Et dulce hoc lignum Indicum, cui Cinnamomo nomen èſt, natura quidem ſua mordet, ſed eo magis ac magis vellicat, & cibi appetentiam excitat. Ipſum etiam Cupidinem tradunt, ſagittis gaudere, & non abſque dolore voluptatem imparriri. Quonam non modo & ex arte petiti flores Epiſtolam decorabant? Qui nominum delectus & ſplendor? quæ compoſitionis concinnitas? At dicteriorum exactum arte pungenſque cum voluptate, & Scripturæ auctoritatum opportunitas, & in omnibus conueniens & naturalis affluentia & gratia, veluti fructus quiſpiam in tempore, dulcem guttam ſuauemque inſtillat. Et quid opus eſt, me, quæ verbis exprimi nequeunt, oratione perſequi, vt ille aiebat? Prorſus addecebat eum, qui ſic vita ſpectabilis eſt, ita eſſe & oratione iucundum, ne viris tantum imperitans, ſed & inter vitæ inſtituta varia omneſque orationis modos, palmam haberet.

μὲν τινας ἀκάνθας συνεξανθούσας, ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦτο τοῖς φιλοκάλοις ἀηδεῖς, ἀλλὰ καὶ σφόδρα περιπόθητοι καὶ ἐπίχαρι. καὶ τὸ γλυκὺ τοῦτο ξύλον τὸ Ἰνδικὸν, Κιννάμωμον αὐτὸ καλοῦσιν, ἔχει μὲν τι καὶ δάκνον ἀπὸ τῆς φύσεως, ἀλλ' ἐντεῦθεν μᾶλλον ὑποκνίζει, καὶ διεγείρει τὴν ὄρεξιν· καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Ἔρωτα φασὶ τοῖς βέλεσι χαίρειν, καὶ οὐκ ἐκτὸς ποιεῖσθαι τῆς ὀδύνης τὴν ἡδονήν. Ὅπως δὲ καὶ τὰ ἐκ τῆς τέχνης ἄνθη κατωράϊζε τὴν ἐπιστολήν· οἷα μὲν γὰρ ἡ τῶν ὀνομάτων καλλιέπεια καὶ φαιδρότης; οἵα δὲ ἡ τῆς συνθέσεως ἁρμονία; τὸ δὲ τῶν σκωμμάτων εὔστοχον καὶ δάκνον μετὰ τοῦ ἥδοντος· ἡ δὲ τῶν γραφικῶν χρήσεων εὐκαιρεία, καὶ ἡ ἐν ἅπασιν ἐπιπρέπουσα φυσική τις εὔροια καὶ χάρις, οἷον ὀπώρα τις κατὰ τὴν ὥραν γλυκερὰν λιβάδα καὶ μελιχρὰν ἀποστάζουσα. Καὶ τί τὰ ἄρρητα ἀναμετρήσασθαί με δοκεῖ, κατὰ τὸν εἰπόντα. Πάντως δὲ ἔδει τὸν οὕτως εὐπρεπῆ τὸν βίον, οὕτως εἶναι καὶ τὸν λόγον ἐπιτερπῆ, ἵνα μὴ βασιλεύῃ μόνον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ βίον παντὸς, καὶ κατὰ λόγου κέκτηται τὴν νικῶσαν.

Laodiceno.

IV.

PErpulchram illam & iucundiſſimam Epiſtolam ſuſcepi, manifeſtam probi tui & ſuauis animi effigiem. Namque in ea de tuo appoſuiſti & morum grauitatem, & tranquillitatem mentis, & melleum ſpiritum, &, quæ à labiis effluit, voluptatem. Et mihi videbaris per eam ſermonem admodum decore confer-

Τῷ Λαοδικείας.

δ'.

Ἐδεξάμην τὴν καλὴν ἐκείνην, καὶ ἡδίστην ἐπιστολὴν, ἐναργῆ τινὰ ὄντα χαρακτῆρα τῆς ἀγαθῆς σου καὶ γλυκείας ψυχῆς. καὶ γὰρ φέρων αὐτῇ ἐνέθηκας ἦθος τὸ σοβαρὸν, καὶ ἡμερότητα, καὶ μελιχρὸν πνεῦμα, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν χειλέων ῥέουσαν ἡδονήν. καί μοι ἐδόκεις, δι' αὐτῆς ὁμιλεῖν, ὥσπερ

Digitized by Google

ἰδίοις ἔχεις μάλα κοσμίως, παραμιγνύων κόσμῳ ταῖς χάρισι. οἷος σὺ ταῦτα κιρνᾷν ἐξαίσιος, καὶ κέντρον τι φιλίας ἀπόρρητον ταῖς ψυχαῖς ἐνιέναι. εἶπον ὁπότε τὴν ἐπιστολὴν ἀνεγίνωσκον, πόσον, ἔλεγον, δύνασθαι πλέον ταῖς σωφρόναις χάρισιν, ἤπερ ταῖς μὴ οὕτω ἐχούσαις· καὶ τι μέγα πεποιηκέναι τὸν ἱμάντα ἐκεῖνον, ἔφασκον, ἐν ᾧ φιλότης καὶ ἵμερος, καὶ τ' ἄλλα τὰ τούτων αἰσχίω, ὅτι τὸν πάνυ πρὸς τὰ τοιαῦτα ῥᾴδιον Δία γεγονέναι, θέλξαι. Ἀλλ' ἡ ἐπιστολὴ, πόσων μὲν χαρίτων πλειόνων εὔπορος ἦν· πόσῳ δὲ καὶ σώφρονα νοῦν πλέον χειρώσασθαι δυναμένη. Ταῦτά τε ἔλεγον, καὶ ἐμακάριζόν σε τῆς γλώττης, οὐχ οὕτως ὥσπερ σὺ τὴν ἐμὴν ῥητορικῶς καὶ εὐτέχνως, ἣν ἐπεὶ μηδὲν ἔγνως ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχουσαν, ἀλλὰ τὸ κεχρῆσθαι τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ πρὸς λόγους, ἐκείνας ἐπαινεῖν. οὗτος δὲ ἅπαξ τὸ φιλοσοφεῖν ἑλόμενος, καὶ λιτότητα, ὡς οὐκ οἶδ' ἄλλος τις Βασιλέων ἠγαπηκὼς, ἀνέχεται καὶ ταύτης δὴ πάντως τῆς γλώττης, οὐδὲν, μὰ τὸ φίλιον, οὐδὲν κομψὸν, οὐδὲ περιττὸν ἐχούσης, ὥσπερ ἔφης. Τὸ θερμουργὸν ἀπέλαβον σκεῦος, οὐ χρείας ἕνεκα μᾶλλον, μὰ τὴν σὴν ἱερὰν κεφαλὴν, ἢ φιλίας ἔμπυρόν τι ταύτης ὑπόμνημα εἶναι τῷ θερμῷ τῶν σῶν ἐπιθυμητῇ.

re, vti tibi moris eſt, pulchritudini gratias immiſcens, qui in illis miſcendis & aculeo amicitiæ, oratione exprimi non æquè facili, in animos inijciendo præclarè eximius es. Adeò vt percurrens Epiſtolam, Quãto, inquiebam, robore plus prudentis gratiæ, quàm quæ ita ſe non habeant, abundant? & magnum quid egiſſe cingulum illud, aſſeuerabam, in quo & concubitus & amor, & alia hiſce obſcœniora, ad ſimilia Iouem ipſum propenſiſſimum alliciens. At Epiſtola quot gratiis iiſque affluentioribus redundat, quantoque potioribus viribus ad mentem prudentem mancipandam poteſt & pollet? Hæc ipſe dicebam, & beatum te eſſe ob linguę præſtantiam prædicabam, non æquè ac tu meam, oratoriis floſculis & dicendi artificio fretus; quam cùm ipſe agnouiſſes nihil ex ſe habere, quod & magnus Imperator ad dicendum vteretur, laudibus tuis dignam iudicaſti. Verùm & cum ſemel animum ad philoſophandum addixit, tenuitatem, vt ex aliis Imperatoribus nemo, amplexus, & hanc quoque linguam vtcunque ſuſtinet, nihil, per noſtram amicitiam, comptum neque ſupereminens habentem, ne tu dixeris. Vas ad calefaciendum accepi, non vt eo vtar; non, per tuum ſacrum caput, ſed vt amicitiæ igneum mihi, calidiorum tuorum ſtudioſo, monumentum ſit.

Τῷ αὐτῷ.

ε.

Τὸ τῆς θεοφιλείας σου γραμματεῖον ἐπιμελῶς ἀναγνόντες, καὶ ἀθυμοῦντά σε, παρὰ τὸ

Eidem.

V.

TVæ pietatis tabellas, diligenter percurrens, cognoſcenſque te maximè animo angi, quod à nobis

Digitized by Google

reſponſum ad tuas non habueris, hac tibi ratione validè & veritati ipſi conſonè reſpondemus. Silentij cauſa non eſt tuarum rerum obliuio, vt tute opinaris; neque quod eas flocci pendamus, ſegnior manus redditur ad ſcribendum; ſed rerum publicarum indeprecabilis occupatio & aſſidua conflictatio, & nuſquam de iis cura intermittens, & linguam & manum conſiſtere & commorari cogit, quo minus ad tuas reſpondeamus. Sic eſt; linguam & manum retinet; animum verò non impedit, quin notorum & amicorum recordemur. Nunquam enim tantundem ſolicitudo præualuerit, vt & animo eorum memoriam euellat, quibuſcum ſemel amicitia juncti ſumus. Sed hæc quidem in optimâ animi parte ſita eſt atque intimè profundo inſita, notaſque accuratas habet. Quæ verò ſingulis diebus occurrunt, decenti prouidentia procurante, continuò feruntur, ne hilum quidem eam lædentia. Addas illud quoque, nonnulla à te ſcripta, non reſponſione, ſed fide magis indiguiſſe, vt vera apud nos æſtimarentur, qualia fuere de procuratoribus, quæ non multum ante tempus in cognitionem venerunt; & ea ipſe exiſtimo, quàm quæ in Sagra geſta ſunt, credibiliora. Habes iam à nobis ſufficientem reſponſionem; vel, ſi vis, plagæ, quæ ab amore illata eſt, remedium: Et oblecta te gaudio, quòd non promptum & quod ad manus eſt, ſed tutum opportunumque poſſideas. Facultas enim eſt, etiam non amanti, literas ſcribere; at memoria recolere, & mente retinere, qui amicitia conjunctus non eſt, nequit. Quod ſi quandoque tale ſcripſeris, quod neceſſariò reſponſum exigat,

μὴ αὐτίχρημα δέχεσθαι παρ᾽ ἡμῶν διαγνόντες, ταύτην πειρώμεθα τὴν ἀπολογίαν ὑγιῶς ἔχουσαν, καὶ σφόδρα τῇ ἀληθείᾳ συνᾴδουσαν. Οὐ λήθη τῶν σῶν αἰτία τῆς σιωπῆς, ὡς αὐτὸς ἔδοξας, οὐδὲ τὸ περὶ ἐλαχίστου ταῦτα ποιεῖσθαι, ῥαθυμοτέραν ἔχομεν τὴν χεῖρα πρὸς τὴν γραφήν· ἀλλ᾽ ἡ τῶν δημοσίων ἀπαραίτητος ἀσχολία, καὶ τὸ διηνεκῶς ἡμᾶς ἀπηρτῆσθαι τῇ περὶ ταῦτα φροντίδι, τοῦτο καὶ γλῶτταν εἴργει, καὶ χεῖρα τὰ παρ᾽ ὑμῶν ἀμείβεσθαι γράμματα. Πλὴν ἀλλὰ γλῶτταν μὲν καὶ χεῖρα διακωλύει, ψυχὴν δὲ οὐδαμῶς ἀπείργει τοῦ μεμνῆσθαι τῶν ἐγνωσμένων. Μὴ γὰρ οὕτως ἰσχύσειέ ποτε δι᾽ αἰῶνος φροντὶς, ὡς καὶ ψυχῆς ἐκβαλεῖν τὴν μνήμην τῶν παρ᾽ ἡμῶν ἅπαξ φιλεῖσθαι κριθέντων· ἀλλ᾽ ἡ μὲν ἐν καλλίστῳ τῆς ψυχῆς κεῖται, καὶ ἐνδοτάτω βάθους ἐνσημανθεῖσα, καὶ ἀκριβεῖς τοὺς τύπους ἔχουσα· τὰ δὲ καθ᾽ ἡμέραν ἐμπίπτοντα τῆς πρεπούσης τυγχάνοντα προνοίας φέρεται ἀεννάως, μηδὲν αὐτῇ παραβλάπτοντα. Ἄλλως τε δὲ καὶ ἔνια τῶν παρὰ σοῦ γραφέντων, οὐ τοσοῦτον ἀπολογίας, ὅσον ἐδεῖτο πίστεως, καὶ τοῦ ἀληθῆ παρ᾽ ἡμῖν δεῖξαι, οἷα τὰ περὶ διοικητῶν οὐ πρὸ πολλοῦ γνωρισθέντα· ὧν γε δὴ καὶ ἔτυχον, καὶ πιστά μοι ἔδοξε ταῦτα μᾶλλον τῶν ἐπὶ Σάγρας. Ἔχεις ἀρκοῦσαν παρ᾽ ἡμῶν ἀπολογίαν, ἢ θεραπείαν τῆς κατὰ πόθον πληγῆς· καὶ χαῖρε, ὅτι μὴ τὸ ῥᾷστον καὶ πρόχειρον, ἀλλὰ τὸ ἀσφαλὲς καὶ καίριον ἔχεις. Γράφειν μὲν γὰρ ἔνι καὶ μὴ φιλοῦντα, μεμνῆσθαι δὲ καὶ κατὰ νοῦν ἔχειν, τὸ μὴ φιλίως ἔχον, ἀδύνατον. Εἰ δὲ καὶ τοιοῦτον τί ποτε γράψῃς, οἷον ἀναγκαίως ἀπαιτοῦν τὴν ἀπολο-

Digitized by Google

γίαν, καὶ γράψομεν πάντως καὶ ἀπολογησόμεθα. Μόνον αὐτὸς εὔχου, καὶ ταῖς πρὸς τὸ θεῖον δεήσεσιν εὐοδοῦν ἡμῖν τὰ ἐν χερσὶ, μὴ ἀμέλει.

ς′.

ΤΟῖς τῆς σῆς θεοφιλείας γράμμασιν ἐντυχόντες, τὸν ἐν αὐτοῖς ἀποκεκρυμμένον σκοπὸν ἐφικέσθαι οὐκ ἠδυνήθημεν· ἀσαφείᾳ γὰρ ἑκουσίᾳ τὴν διάνοιαν συγκαλύψας, εἰς πολλὰς ἡμᾶς καὶ διαφόρους περιπλανᾶσθαι πεποίηκας, μὴ ἔχοντας, ὅπῃ στῶμεν τῇ ἀκριβεῖ καταλήψει τοῦ προκειμένου. Εἰ μὲν οὖν ἠβούλου μὴ νοηθῆναι τὰ τοῦ σκοποῦ, πεπλήρωταί σοι τὰ κατὰ γνώμην. Τί δὲ μὴ τὴν ἀρχὴν τελείως ἀπεσιώπησας, ἀλλ' ἐκοινώνει γραμμάτων, οὓς οὐκ ἠβούλου κοινωνοὺς ἔχειν, καὶ τῶν δι' αὐτῶν δηλουμένων; Εἰ δ' ἄρ' ἔγραψας δῆλα πάντως βούλει γενέσθαι τοῖς πρὸς οὓς ἔγραψας, τί αὐτὸς σεαυτῷ ἐλέγχῃ διαμαχόμενος, πρᾶγμά τι ποιῶν, παρ' οὐδὲν αἰνίγματος διαλλάττον, καὶ ἅπερ οὐκ ἐθέλοις, ἐν ταυτῷ μὴ θέλων φαινόμενος; Εἰ οὖν ὅλως βούλει, ὥσπερ οἶδα καὶ βούλει, περίελε ἣν ἑκὼν κατέχεις τῶν γεγραμμένων ἀσάφειαν, καὶ καθαρῶς ἡμῖν δήλου τὰ τοῦ σκοποῦ. Οὐ γὰρ ἄν τις ἐπὶ σοὶ λέξειεν, βούλεσθαι μὲν, μὴ δύνασθαι δὲ, καὶ ἀτονωτέραν ἔχειν τὴν γλῶτταν τῆς διανοίας, ὃς νοῆσαί τε ἀγαθὸς εἶ, καὶ ἑρμηνεῦσαι τὸ νοηθὲν ἱκανώτατος. Ὃ δὲ πρὸς τῷ τέλει τῆς ἐπιστολῆς ἔγραψας, ἀποδυσπετῶν, καὶ τὰ μέγιστα ἀθυμῶν, ὥσπερ ὑπὸ τούτου κωλυόμενος, τοῦ μὴ τῆς ἡμῶν ἀπολαύειν καὶ θέας καὶ ὁμιλίας· καὶ τόδε παρὰ σοὶ κεῖται·

prorſus & ſcribemus & reſpondebimus. Interim modò tu preces funde; & Deum ſupplicationibus exorare non deſinas, vt proſperè nobis, quæ præ manibus ſunt, eueniant.

VI.

DEcurſis tuæ pietatis literis, mentem & ſcopum, qui in illis latebat, capere non potuimus. Namque volens & libens, cùm in gremio ſententiam abdidiſſes, multis nos ac variis erroribus implicaſti, cùm non eſſet, vbi exquiſita rei propoſitæ comprehenſione mentem firmaremus. Quid ſi quæ ipſe tibi propoſueras nobis occultare, tibi erat in animo, finem iam habuere pro tua ſententia. Quare verò & in ipſo ingreſſu ea prorſus non texiſti ſilentio, ſed literas cum illis communicaſti, quos nolebas habere participes eorum, quæ per illas ſignificabantur. Quod ſi quæ ſcripſeras omnino manifeſta iis eſſe volebas, ad quos ſcripſiſti, quid tibimet ipſi aduerſaris, rem peragens nihilo ab ænigmate diſſimilem, vt quæ neque velles, ea ipſa velle te deprehendaris? Si itaque prorſus aues, ſicuti te velle ſat ſcio, quam volens offudiſti ſcriptis obſcuritatem, reijce, & tui conſilij ſententiam aperi. Neque enim quiſpiam de te dixerit, voluntate quidem valere, ſed viribus deſtitui, & linguā poſſidere cogitatione imbecilliorem, qui & intelligere maximè poſſis, & intellectu concepta verbis exprimere apprimè peridoneus es. Ac quod in fine Epiſtolæ ſcripſeras faſtidiens, & tete animi maximopere angens, quaſi ab hoc impedireris, ne & aſpectu noſtro & colloquio fruereris, hoc in tua quoque manu eſt. Nam ſi tibi in animo eſt, & nos non abnuimus,

Digitized by Google

quis fuerit impedimento? Hoc perquirentibus indica. Quicquid tandem ſit, & hinc abſens, noſtri viuam perpetuò memoriam teneto, Numen nobis & populo continuò propitians.

Conſtantino Romano.

VII.

REdditæ ſunt mihi literæ ab amica mihi & manu & lingua; literæ amicitiæ maximis voluptatibus cumulatæ. Ego verò ægre tuli dupliciter, amicitiæ vniuerſæ, quaſi puſilli animi eſſem, imprecans, & eam accuſans, & quòd te amato ſpoliarer, &, quod magis eſt, inuidentiæ quodam motu acrique prurigine cõcitus, animo deficerer, cùm aliis tuas literas reddi cernerem, me verò, qui aliquando apud te Oreſtem Pylades eſſe exiſtimabar, neglectum contemptui haberi. At nunc verè debitum mihi tribuitur, dum accipio Epiſtolam, paruam illam quidem, ſed adeò pulchram, vt ſermone exprimi nequeat; & non tribus, ſed innumeris Gratiis refertam. Valeas igitur ſcribaſque, & eiuſmodi minutiſſimis Epiſtolis ex tuo amore animum laborantem recrees. Sic nos tua dignè laudamus equidem nunquam, ſed planè amamus.

Laodicenſi.

VIII.

ACcuſor nunc, pro quibus non ita facilis reſponſio eſt; non quòd reſponſione deſtituor, ſed quòd otium non ſuppetit. Attamen ſilentium mihi imperatur: namque id à veritate alienum non eſt, licet venia excuſationis non careat: amor verò erga amicos, nunquam mihi denegetur, aut vti homines non ratiocinari, etſi ſermones ad amicos non deferan-

σοῦ γὰρ βουλομένου καὶ ἡμῶν ἐθελόντων, τίς ἔσθ' ὁ κωλύων; ζητοῦμεν μαθεῖν. Πλὴν ἀλλὰ καὶ ἀπὼν, μὴ παύσῃ μεμνημένος ἡμῶν, καὶ τὸ θεῖον ἡμῖν τε καὶ τῷ λαῷ διαπαντὸς ἱλεούμενος.

Κωνσταντίνῳ τῷ Ῥωμαίῳ.

ζ.

ΓΡάμματά μοι ἧκε παρὰ τῆς φίλης ἐμοὶ καὶ χειρὸς καὶ γλώττης. Γράμματα φιλίας, ὅσης ἡδονῆς ἀποστάζοντα. Ἐγὼ δὲ ἠχθόμην διπλῇ, φιλίᾳ πάσῃ μικροψύχως ἐπαρώμενος καὶ μεμφόμενος, οὐ τοῦ στερεῖσθαι μόνον τοῦ φιλουμένου, ἀλλὰ καὶ τῷ παραζηλοῦσθαι πλέον, καὶ δεινῶς ὑποκνηθῆναι, καὶ παθεῖν τὴν ψυχὴν, ἐφ' οἷς ἑτέρους μὲν ἑώρων γραμμάτων ἀπολαύοντας σῶν, ἐμὲ ὥσπερ ἠμελημένον τὸν παρὰ σοὶ Ὀρέστῃ ποτὲ Πυλάδην εἶναι οἰόμενον. ἀλλὰ νῦν ἐπέχω τὸ χρέος ἐπιστολὴν δεξάμενος, μικρὰν μὲν, καλὴν δέ· οὐδ' ὅσον εἰπεῖν, καὶ οὐ τρεῖς, ἀλλὰ μυρίας ἔχουσαν τὰς ἐν αὐτῇ χάριτας. Χαῖρε τοιγαροῦν, καὶ γράφε, καὶ τοῖς τοιούτοις ἡδίστοις γράμμασι παραμυθοῦ ψυχὴν, πόθῳ τῷ περὶ σὲ κάμνουσαν· ὡς ἡμεῖς γε τὰ σὰ ἀξίως ἐπαινοῦμεν μηδαμῶς, φιλοῦμεν δέ.

Τῷ Λαοδικείας.

η.

ΕΓκαλοῦμαι σιωπῇ, ἐφ' οἷς οὐκ ἔστι μοι ἀπολογήσασθαι ῥᾴδιον, οὐχ ὡς ἀποροῦντι ἀπολογίας, ἀλλ' ὡς ἀποροῦντι σχολῆς. Πλὴν τὸ μὲν σιωπᾶν ἐγκαλείσθω μοι· μετέχει γὰρ ἀληθείας, κἂν μηδὲ συγγνώμης ἀμοιρῇ· τὸ δὲ μὴ φιλεῖν, μηδέ ποτε, ἢ καὶ τὸ μὴ κατ' ἄνθρωπον λογίζεσθαι πρότερον· κἂν οἱ λόγοι μου φέρωνται πρὸς τὸν

τοὺς φίλους. Ἐγὼ γὰρ ὅπως ἔχω φιλίας πρὸς σὲ, καὶ αὐτὸς οἶδας, ὅς γε τοῦτο πέως ὁμολογεῖς, ὅτι παρόντα φιλῶ. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο, μηδὲ τοῦ ἑτέρου διαπιστήσῃς, ὅτι καὶ ἀπόντα πλέον. Παρόντος μὲν γὰρ ἱκανὰ παραμυθεῖσθαι τὸ φίλτρον ὄψις τε αὐτὴ, καὶ λόγοι καὶ ὁμιλία, ἀπόντος δὲ δεινὴ ἐπιτίθεται ἡ ἔφεσις, παντὸς χηρεύουσα τοῦ παρακαλοῦντος. Ἀλλὰ σὺ δυσπαραίτητος πρὸς τὴν σιωπὴν, πικρῶς ἡμῖν αὐτὴν καὶ βαρέως προστρίβων, ἣν οὐχ ἑκόντες, πόθεν; ἀλλὰ καὶ λίαν ἄκοντες φέρομεν πρὸς τοὺς φίλους. Γράφε τοίνυν αὐτὸς, καὶ παραμυθοῦ, καὶ κατὰ τοῦτο μᾶλλον, ὡς παρὰ γνώμην τι πάσχοντας, ἐφ' οἷς φιλεῖν ἔχοντες, κεκωλύμεθα πρὸς τὸ λέγειν· ὥσπερ εἴ τις ἀλγῶν αὐτὸ τοῦτο ἐπιτάττοιτο τὸ σιωπᾶν, καὶ μὴ λέγειν τὴν ἀλγηδόνα.

deferantur. Ego etenim qua tecum amicitia deuincior, tute ipſe iam bene noſti, qui nec inficias is, præſentem te amari à me. Id ſi ita ſe habet, alteri quoque fidem adhibebis, multo magis abſentem. Præſentis ſiquidem abundè ſatis cupidinem ſolabitur & aſpectus ipſe & ſermones & colloquia: at abſentis immaniter deſiderium inuadit, cùm nulla leniat conſolatio. Tu veró aduerſum ſilentium inexorabilis, illud nobis amarè equidem grauiterque inculcas, quod non ſponte; vnde enim id contigerit? ſed quam maximè inuiti erga amicos facimus. Scribe itaque tu, & recrea; ideoque potiſſimum, quòd præter ſententiam patiamur, dum, cum liceat amare, dicendi facultate priuamur; æquè ac ſiquis male ſe habens dolenſque, ipſum hoc illi ſilentij lege imponatur, ne in ſermone deponat, ſed mutos corde premat dolores.

Τῷ αὐτῷ.

θ'.

Μετὰ τὴν ἐντεῦθεν, ὡς μὴ ὤφελεν, ἐκδημίαν σου, οὐ διὰ γλώττης, οὐ διὰ γραμμάτων, οὐδ' ὁπωσοῦν τῆς ἐμοὶ φίλης ἀκηκοότες ψυχῆς, οὕτω διακείμεθα, ὥσπερ ἀνάγκη τοὺς τομὴν βιαίαν καὶ διάρρηξιν ὑποστάντας. Ἀλλὰ σὺ ὁ ταῦτα εἰδὼς, πῶς ἠνέσχου τὸν τοσοῦτον χρόνον ἀπαρακλήτους καταλιπεῖν; Εἴ τι οὖν ἡμῶν μέλει σοι, μέλει δὲ πάντως μέλος ὄντι καὶ μέρος τῆς μιᾶς ψυχῆς, γράψον τὸ τάχος καὶ παραμύθησαι ψυχὴν, ἣ τοῦτο αὐτὸς εἶ, ὅπερ ἀτεχνῶς ἐκείνη τῷ σώματι.

Eidem.

IX.

POſt tuum ex his partibus, quî nunquam contigiſſet, diſceſſum! neque per ſermones, neque per literas quidpiam chari mihi animi audiens, ita afficior, vt qui ſciſſionem ac ſeparationem violenter factam tolerant. At tu, qui hoc optimè calles, quomodo ſuſtinuiſti per tantum tempus nos abſque vlla conſolatione deſerere? Siquidem ergo noſtri tibi curæ eſt; & certè eſt modis omnibus, qui pars & membrum vnius animi es, quàm celerrimè ſcribito, & animum conſolare, cui ipſe id idem es, quod ille, abſque dubio, corpori.

FINIS.

Digitized by Google

CERTI AVCTORES GRÆCI,

ALLATIANO PRIMO INDICVLO, ALII à Metaphraſte, qui Sanctorum Vitas ac Encomia ſcripſere.

A

Alexander Monachus in S. Barnabam Apoſtolum. 99. De Inuentione Crucis, 110

Ammonius Monachus, de Monachis in Raithu & monte Sina occiſis, 86

Amphilochius Iconienſis, Baſilij Vitam & Miracula. 81. In Magnum Sabbatum. 92. In Symeonem. 108. In Quatriduanum Lazarum. 113. In Deiparam & Annam & Symeonem. 107. Eſt Theodoti Ancyrani.

Anaſtaſius Sinaita, in eos qui in Chriſto dormierunt. 111. In Transfigurationem, 116

Anaſtaſius Theopolitanus Archiepiſcopus, de rebus in Perſide geſtis. 83. In feſtum Occurſus. 104 In Annuntiationem 109. In eandem, 111

Anatolius Epiſcopus Theſſalonicenſis, in Præcurſoris Decollationem. 92. In eandem. 104. In eandem, 115

Andreas Cretenſis, in Georgium Martyrem. 87. In Annuntiationem. 91. In Quatriduanum Lazarum. 98. In Transfigurationem 103. In humanam vitam & Defunctos. 103. In Præcurſoris Decollationem 106. In viuificam Crucem. 98. & 109. In Ramos Palmarum. 114. Vnus laudatus in S. Mariæ Dormitione, eius laudator, 106

Antipater Boſtrenſis, in Ioannem Baptiſtam, &c. 89

Antonius Monachus, Symeonis Stylitæ. 101. Eius diſcipulus, 8. Male Metaphraſtes habitus, 9

Archippus Eremita ac Proſmonarius, de S. Michaëlis Miraculo in Chonis. 94. De Reuelatione S. Michaëlis, 113

Arſenius Corcyrenſis in Barbaram Virginem, 90. In Andreā primò vocatum, 94

Aſterius Amaſeæ Epiſcopus, in SS. Martyres. 92. In Phocam Martyrem, 96

Athanaſius Archiepiſcopus Alexandrinus, S. Antonij.

Athanaſius Scriba, Æcatharinæ Martyris, 93

B

Barſaphthas, Ananiæ Martyrium, 82

Baſilius Archiepiſcopus Cæſarienſis, In Chriſti Natiuitatem. 88. In Gordium Martyrem, 100

Baſilius Seleuciæ, de Actis S. Theclæ Protomartyris. 97. In S. Thomam. 101. In ſanctam Pentecoſtem, 108

Digitized by Google

C

CAlliſtus Patriarcha Conſtantinopolitanus, in Exaltationem Crucis, 101
Chryſippus Preſbyter Hieroſolymitanus, in Ioannem Præcurſorem. 95. In Archangelum Michaëlem, 100
Conſtantinus Acropolita, in ſanctam Martyrem Theodoſiam. 84. S. Neophytum. 105. Theodorum Teronem. 109. Ioannem Damaſcenum, 112
Conſtantinus Chartophylax Diaconus Magnæ Eccleſiæ, in SS. omnes Martyres, 81
Conſtantinus Porphyrogenneta; de Imagine Edeſſena. 103. De Ioannis Chryſoſtomi corpore relato Conſtantinopolim, 111
Conſtantinus Epiſcopus Tij, de Inuentione corporis S. Euphemiæ, 94
Coſmas Veſtitor, de Relatione Corporis Ioan. Chryſoſtomi Conſtantinopolim. 94. In Ioacim & Annam. 95. In Zachariam Prophetam & Pontificem, 100
Cyrillus Alexandrinus, in Transfigurationem. 101. Ioſephi Genealogia ab Abrahamo ad Dauidem, 106
Cyrillus Monachus & Preſbyter Scythopolitanus, ſancti Sabæ. 93. Sancti Theodoſij. 96. S. Euthymij, 102. 107

D

DAniel Monachus Raithenus, Ioannis Sinaitæ, 112
Demetrius Chryſoloras in Demetrium Myroblytam, 85
Demetrius Cydonius, in ſanctam Pentecoſtem, ſiue de ſancto Spiritu, 101
Diadochus Epiſcopus Photices Epiri, in Aſſumptionem Dominicam, 113

E

EPhræm Cherſonæ Epiſcopus, de miraculis S. Clementis. 90. De miraculo erga puerum, 96
Ephræm Syri, in Quadraginta Martyres. 89. In Magnum Baſilium funebrem. 88. In Crucem, 106
Epiphanius Cypri Epiſcopus, in Dominici Corporis ſepulturam. 111. In Ramos, 114
Epiphanius Monachus, de ſancto Andrea. 90. De Vita ſanctæ Deiparæ. 106. Auctores in ea illi laudati, & ſugillati, 106
Euagrius Monachus, ſancti Pancratij, 86
Euodius, Quadraginta duorum Martyrum, 113
Euripus, de Ioannis Præcurſoris Decollatione, 92
Euſebius Alexandrinus, de Ioannis in infernum aduentu. 82. In Chriſti Reſurrectionem. 82. In proditionem Iudæ. 84. In Dominicam Aſſumptionem. 91. De Chriſti Baptiſmate. 91. De ſecundo Aduentu. 99. In Chriſti Natalem. 105. De Incarnatione, 112
Euſebius Monachus, Euſtratij & ſociorum Acta, 83
Euſtratius Preſbyter, Magni Eutychij Patriarchæ Conſtantinopolitani, 96

Digitized by Google

Euthymius Monachus, in Encænia S. Mariæ in Chalcopratęis, 108
Eutolmius, SS. Galationis & Epiſtemes, 85

F

FLorentius, SS. Senatoris, Viatoris, &c. 89

G

GEorgius Alexandrinus, Ioannis Chryſoſtomi. 105. In eo male ſugillatus Sauillio, 46
Georgius Grammaticus, ſanctæ Barbaræ Martyris, 92
Georgius Hagiopolita, in ſanctos Spiritus, 97
Georgius Monachus & Chartophylax, in Præſentationem S. Mariæ in Templo, 113
Georgius Nicomedienſis, in Natiuitatem S. Mariæ. 87. In Conceptionem S. Dei Genitricis. 94 In Dubietatem Ioſeph. 98. In Conceptionem S. Annæ. 103. In Conceptionem S. Dei Genitricis. 104. In S. Mariam adſtantem Cruci. 108. In SS. Coſmam & Damianum 110. In aſſiſtentiam ad Sepulchrum, 113
Germanus Archiepiſcop. Conſtantinopolitanus, in Encænia Chalcopratæorum, &c. 84. In Annuntiationem. 92. In S. Mariæ Ingreſſum 96. Quando triennis eſt oblata. 96. In Dormitionem S. Mariæ. 104. In S. Michaëlem. 104. In Depoſitionem Zonæ S. Deiparæ 111. In adorationem viuificæ Crucis, 113
Germanus Patriarcha Conſtantinop. in Exaltationem pretioſæ Crucis. 104. In 1. Dominicam Ieiuniorum, &c. 114. Hic palam Iunior: nec forte alia cuncta Senioris & ſancti.
Gregorius Antiochenus, de Domini Sepultura, &c. 90
Gregorius Archidiaconus & Referendarius Magnæ Eccleſiæ, de Imagine Edeſſena. 103. In Demetrium Martyrem, 105
Gregorius Cyprius Patriarcha Conſtantinopolitanus, in Georgium Martyrem. 87. In S. Euthymium Epiſcopum Madytorum Thaumaturgum. 91. In Dionyſium Areopagitam. 95. In S. Martyrem Marinam, 97
Gregorius Mitylæneus, de Chriſti Paſſionibus, 109
Gregorius Neocæſareæ, in S. Theophania, ſeu ſancta Lumina. 83. In Annuntiationem. 92. In eandem, 105
Gregorius Nyſſenus, in Theodorum Teronem Martyrem. 95. In Meletium Epiſcopum Antiochenum. 95. In Quadraginta Martyres. 101. De Vita & Miraculis Gregorij Thaumaturgi. 102. In Annuntiationem S. Mariæ. 103. De Vita S. Macrinæ ſororis. 112. 46. In S. Stephanum Protomartyrem, 115
Gregorius Palamas, de Ingreſſu S. Mariæ in Templum. 87. De eodem. 92. De Dominica Incarnatione, 103
Gregorius Patriarcha, Vita & miracula S. Lazari in monte Galeſio. 103
Gregorius Preſbyter, de Vita Gregorij Nazianzeni. Eius diſcipulus, 109
Gregorius Preſbyter Cæſareæ

Digitized by Google

Cappadociæ, in Patres Nicænos, 106

H

HElias Monachus, in Vigilia Natiuitatis, & in SS. Patres, 101

Heſychius Preſbyter Hieroſolymit. in Quatriduanum Lazarum. 84. In Domini Occurſum. 95. In SS. Apoſtolos Petrum & Paulum. 98. In S. Michaëlem. 100. In Procopium Martyrem. 108. In S. Andream Apoſtolum. 109. In Quatriduanum Lazarum. 113

Hieronymus Monachus, 89

I

IAcobus Apoſtolus, de Natiuitate S. Mariæ ex Oraculo. 89. Epiphanio Diacono, *Iacobus Hebræus*: nec ipſe laudatus, 106

Iacobus Monachus ex Monaſterio Corcinobaphi, de Purpura Sacerdotibus reddita, &c. 101. In Conceptionem S. Mariæ. 104. In Præſentationem in Templo. 107. In eius Natiuitatem. 109. In Annuntiationem, 114

Ioannes Calecas, in Exaltationem Crucis, 87

Ioannes Damaſcenus, de Symeone Stylita Montis Mirabilis. 17. 18. In ſanctam Martyrem Barbaram, 113

Ioannes Diaconus Magnæ Eccleſiæ & Rhetor, S. Ioſephi Cantoris, 97

Ioannes Diſcipulus, de S. Dei Genitricis conſummatione, 110

Ioannes diſcipulus S. Epiphanij, Epiphanij eiuſdem, 92

Ioannes Epiſcopus Eubœæ, de Chriſti Natiuitate, 102

Ioannes Monachus & Preſbyter Eubœæ, in Conceptionem S. Mariæ. 102. In SS. Infantes in Bethlehem occiſos, & Rachelem, 105

Ioannes Monachus, de rebus S. Artemij Martyris, ex Philoſtorhij Hiſtoria Eccleſiaſtica, & aliis, 110

Ioannes Euchaitarum Metropolita, in Theodorum Martyrem. 82. In Dormitionem S. Deiparæ. 92. In Synaxim SS. Angelorum. 97. In Theodorum Teronem. 99. In diem Paſchæ. 102. Dorothei Iunioris. 104. In SS. tres Antiſtites Baſilium, &c. 105. In S. Martyrem Theodorum, id eſt, Πεζόν. 105. S. Euſebiæ in Euchaitis. 106. In SS. tres Antiſtites. 112. De Miraculo facto in Barbaros, 115

Ioannes Geometra, de Chriſti Paſſionibus, & in S. Deiparam. 94. In S. Mariæ Dormitionem. 95. Gratulatorius in S. Deiparam. 114

Ioannes Hagiopolita, in S. Macarium Ægyptium, 100

Ioannes Patriarcha Hieroſolymitanus, S. Ioannis Damaſceni. 112. Eius in ea opera, 44

Ioannes Stauratius Chartophylax Theſſalonicenſis, de Miraculis S. Demetrij, 102

Ioannes Theſſalon. Quod nulla diſſenſio in Euangeliſtis, &c. 97. Hymnus in Deum, & in Demetrium Martyrem. 105. In Dormitionem S. Mariæ. 110. Epiphanio Diacono in ea ſugillatus, 106

Ioannes Xiphilinus, in 3. Dominicam Quadrageſimæ & ado-

Digitized by Google

rationem Crucis, 104
Ioannes Zonaras,in Crucis adorationem. 95. S.Silueſtri. 101. S. Sophronij Hieroſolymorum Antiſtis. 101. In Domini Occurſum, 105
Ioſephus, S. Bartholomæi Apoſtoli, 103
Ioſephus Briennius,in Annuntiationem. 88. In illud, *Stabant iuxta Crucem*. 95. In Annuntiationem. 96. Gratiarum Actio in S. Deiparam.96.In Magnam Paraſceuem, 110
Ioſephus Archiepiſcopus Theſſalonic. in Exaltationem S. Crucis. 109. In beatum Lazarum & Ramorum feſtum, 114
Iſidorus Archiepiſcopus Theſſalonic. in Chriſti Natiuitatem. 83. In S. Mariæ Dormitionem. 87. In Annuntiationem. 94. In Sancta Sanctorum. 97. In Natiuitatem S.Mariæ. 100. In feſtum Luminum, 100

L

LEo Centuripinus, in Iacobum Zebedæi Apoſtolum, 113
Leo Imperator, in S. Clementem. 81. In Dominicam Reſurrectionem. 82. In Præcurſoris diem Natalem. 83. In Magnum Ioannem Chryſoſtomum. 83. In S. Nicolaum. 90. In Transfigurationem. 91. Dominica Pentecoſtes. 91. Dominica Ramorum. 91. In S. Demetrium. 94. In Chriſti Natiuitatem. 96. In principium Ieiuniorum. 96. In Eliam Prophetam. 97. In Protomartyrem Stephanum. 100. In Dormitionem S. Mariæ. 100. In Templi conſecrationem. 101. In Annunciationem. 103. In Demetrium Martyrem. 103. In Transfigurationem. 106. In Crucis Exaltationem. 108 Dominica Omnium Sanctorum. 108. In ſancta Theophania. 108. In Domini in cœlos receptionem. 110. In Transfigurationem. 111. In S. Mariæ in Templum Ingreſſum. 111. In Præcurſoris Decollationem. 111. In feſtum Occurſus. 114. In Ingreſſum Ieiuniorum. 114. Magno Sabbato, 116
Leontius Epiſcopus Arabiſſi, in Quatriduanum Lazarum, 103
Leontius Preſbyter Conſtantinopolitanus, in Iob, feria 2. Maioris Hebdom. 81. In eundẽ, 3. Maioris Hebd. 93. In Dominicã Reſurrectionem. 93. In Ramos. 94. In Magnam Paraſceuem. 99. In Ioannem Baptiſtam. 107. In ſanctum Paſcha. 109. In Cæcum à Natiuitate & in Petrum. 112. In Ramos. 112. In Chriſti proditionem, Magna v. feria, 115
Leontius Hieroſolymitanus, in parabolam eius, qui incidit in Latrones, 94
Leontius Neapoleos Cypri Epiſcopus, Symeonis propter Chriſtum σαλοῦ. 101. Ioannis Eleemoſynarij. 102. In Mediam Pentecoſtem, 112
Leontius Preſbyter & Præpoſitus Monaſterij S. Sabæ Romæ, S. Gregorij Acragantini, 113
Lucianus Preſbyter, Reuelatio Corporis S. Stephani Protomartyris, 112

M

MAcarius Chryſocephalus Archiepiſcop. Philadelph.

in Ioannem Euangeliſtam. 83. In nouem ordines Angelorum & in S. Michaëlem. 83 In Crucis Exaltationem. 88. In Michaëlem & Gabrielem. 94. In Transfigurationem. 96. In Præcurſoris Natiuitatem. 97. Dominica 3. Ieiuniorum, quâ peragitur Adoratio Crucis. 99. In Reſurrectionem Chriſti. 99. In Præcurſoris Decollationem. 105. In ſolennitatem Οἰκοδεξίας 111. In Mulieres vnguenta ferentes & in Ioſeph ab Arimathæa, &c. 111. In feſtum Occurſus. 113. In Chriſti Reſurrectionem. 114. In feſtum Palmarum, 114

Manuel Calecas, in Dominicam Circuncifionem. 112. In ſanctum Stephanum, 115

Manuel Palæologus, peccatum omnium peſſimum eſſe, &c. 102. In Dormitionem S. Deiparæ, 114

Marcellus Archimandrita, de Inuentione Capitis S. Ioannis Baptiſtæ, 100

Marcus Monachus & Præpoſitus Monaſterij S. Sabæ Romæ, S. Gregorij Acragantini, 109

Matthæus Camariota, in tres Præſules, Baſilium, &c. 88

Maximus Planudes Monachus, in Dominicam ſepulturam. 82. In SS. Apoſtolos, 87

Methodius [aliàs Metrodorus] S. Dionyſij Areopagitæ, 99

Methodius Patarenſis Epiſcopus & Martyr, in Symeonem & Annam, 104

Methodius Preſbyter Hieroſolymitanus [aliàs Timotheus] in feſtum Occurſus, 100

Michaël Archimandrita, ſancti Nicolai, 103

Michaël Monachus, in Apoſtolum Philippum. 106. Sancti Theodori Studitæ, 107

Michaël Pſellus, ſancti Auxentij. 83. In Annuntiationem. 83. De Gregorio Thaumaturgo. 100. De Tranſlatione Corporis S. Stephani. 102. De Miraculo quod contigit in Blachernis. 104. In S. Dionyſium Areopagitam. 104. In S. Agatham, & eius diſcipulas. 104. in S. Michaëlis Miracula. 109. In Symeonem Metaphraſtem. 112. De eo, 22. 27. 32

Michaël Synadorum Epiſcopus, de Miraculis SS. Archangelorum, 107

Michaël Syncellus, in S. Dionyſium Areopagitam 104. In SS. Archangelos & cœleſtes Virtutes, 112

N

NEctarius Archiep. Conſtantinopolitanus, in S. Theodorum Teronem, Sabbato 1. Ieiuniorum, 115

Nicephorus Blemidas, in S. Ioannem Euangeliſtam. 93. S. Pauli in Latro, 99

Nicephorus Calliſtus Xantopulus, de S. Dei Genitricis Æde Peges, 88

Nicephorus Gregoras, de S. Mariæ Natiuitate & Præſentatione. 82. Antonij Cauleo Patriarchæ Conſtantinopolitani. 81. Codrati Martyrium. 88. In Annuntiationem. 88. In S. Martyrem Mercurium. 97. Michaëlis Syncelli. 100, In S. Theophanum Imperatricem, 107

Nicetas Epiſcop. Paphlagoniæ, in S. Theodorum Martyrem. 111. Vereor ne ſit ipſe Rhetor & Paphlago.

Nicetas Rhetor, in S. Martyrem Panteelemonem. 96. In S. Bartholomæum Apoſtolum. 96. De Inuentione & Tranſlatione Reliquiarum S. Stephani. 102. In S. Nicolaum. 102. In S. Ioannem Euangeliſtam. 103. In S. Iacobum Apoſtolum. 108. In S. Timotheum Apoſtolum. 111. In SS. Duodecim Apoſtolos. 111. In Apoſtolorum Principes Petrum & Paulum. 111. In SS. Martyres Cericum & Iulittam. 115. In S. Marcum Apoſtolum. 115. His longe plura vnus Cardinalis Mazarini Codex: ex quo plura Latina in Bibl. PP. Concionat.

Nicolaus Cabaſilas, in Dominicam Aſſumptionem. 82. In Chriſti ſalutares Paſſiones. 82. In Annuntiationem. 88 In S. Theodoram Theſſalonicenſem. 88. In S. Martyrem Mercurium. 97. In S. Demetrium, 107

Nicolaus Pepagomenus, in S. Martyrem Iſidorum, 96

Nilus, ſancti Theodoti Ancyrani Martyrium, 86

Nilus Monachus, de cæde SS. PP. in Sina & Raithu. 82. De Chryſoſtomo, 46

Nilus Metropolita Rhodi, in S. Matronam Chienſem. 104

O

ONeſimus Pauli Diſcipulus, de SS. Xantippe, Polyxene & Rebecca, 112

P

PAntaleon Diaconus & Chartophylax Magnæ Eccleſiæ, de Miraculis SS. Michaëlis, &c. 99. In ſanctum Michaëlem. 103. In eundem, 103

Pantaleo Preſbyter Byzantinus, in Exaltationem Crucis, 105

Paphnutius, S. Onuphrij ac aliorum ſolitariam vitam colentium, 89

Paſicrates S. Georgij ſeruus, eiuſdem Georgij, 95

Petrus Epiſcopus Argiuorum, in SS. Coſmam & Damianum, 83

Philotheus Patriarcha CP. in Exaltationem Crucis. 91. In omnes Sanctos. 97. In Adorationem Crucis Dominica 3. Iejuniorum. 108. In tres SS. Patres, Baſilium, &c. 112

Photius Sceuophylax SS. Apoſtolorum Logotheta, ſancti Martyris Luciliani & ſociorũ, 104

Polycarpus Aſceta, ſanctæ Syncletices. 87. Sanctæ Syncletices, 105

Prochorus, ſancti Ioannis Euangeliſtæ Periodi, 109

Proclus Patriarcha CP. in Transfigurationem. 84. In ſanctam Quintam. 91. In ſanctum Andream. 97. In Domini Incarnationem & Infuſoria. 98. In S. Deiparam. 98. In S. Paſcha. 99. In S. Paſcha, &c. 101. In Apoſtolum Paulum. 103. In S. Deiparam. 105. In S. Paſcha & Deiparam. 105 De Incarnatione. 107. In Ramos. 109. In Dominicam Reſurrectionem 113. In S.

Theoph.

Digitized by Google

Theophania.114. De Chryſoſtomo, 46

Procopius Chartophylax, in S. Ioannem Euangeliſtam, 83

S

SEuerianus Gabalenſis Epiſcopus, de Moſis ſerpente, &c. 114

Siſinnius Archiepiſcopus CP. de Miraculo S. Michaëlis in Chonis, 98

Sophronius Monachus, tum Patriarcha Hieroſol. in SS. Cyrum & Ioannem. 82. In Ioannem Præcurſorem. 85. In Quadraginta duos Martyres 92. S. Mariæ Ægyptiacæ. 100. In Apoſtolos Petrum & Paulum, 105

Stephanus Byzantinus, de S. Stephano Iuniore Martyre, 80

Symeonis Humilis, de Symeone Domini Suſceptore, 100

T

TAraſius Patriarcha CP. in Præſentationem S. Mariæ. 113. In Theodorum Teronem, 115

Theodoretus Epiſcopus Cyri, Symeonis Stylitæ, 110

Theodoritus Scutariota, de Vita S. Pauli Apoſtoli, 106

Theodorus Alaniæ Epiſcopus, in Domini Sepulturam, 82

Theodorus Daphnopata, in Natiuitatem Præcurſoris. 87. Codex Vat. Theodoriti Cyri. De tranſlatione manus eius Antiochia, 96

Theodorus Iunior Confeſſor, in Natiuitatem S. Virginis 99. Eſt ipſe Studita.

Theodorus Laſcaris Ducas, in S. Martyrem Tryphonem, 98

Theodorus Magiſter, Apoſtoli Pauli laudatio ex diuerſis collecta, 111

Theodorus Metochita Magnus Logotheta, S. Martyris Marinæ. 88. In Gregorium Theologum, 103

Theodorus Epiſcopus Paphi, S. Spyridonis, 89

Theodorus Petrarum Epiſcopus, Theodoſij Archimandritæ, 95

Theodorus Preſbyter Magnæ Eccleſiæ, de Veſte S. Mariæ quando tranſlata CP. 98

Theodorus Quæſtor, in ſanctũ Georgium Martyrem, 108

Theodorus Studita, in Adorationem Crucis media Quadrageſima. 81. In Natiuitatem S. Ioannis Præcurſoris. 81. In S. Platonem, 109

Theodorus Trimithunctis, de Vita & exilio & ærumnis ſancti Ioannis Chryſoſtomi, 81

Theodotus Ancyranus, de Symbolo Patrum Nicænorum, 112

Theodulus Abbas, in Ioannem Chriſti Baptiſtam & Præcurſorem, 82

Theophilus Archiepiſcopus Alexandrinus, in Myſticam Cœnam, 111

Theophylactus Bulgariæ Archiepiſcopus, in Adorationem Crucis media Quadrag. 111

Theoſteriſtus Monachus, in S. Nicetam Confeſſorem, 107

Thomas, ſanctæ Febroniæ, 86

Timotheus Epiſcopus Alexandrinus, de Miraculis S. Menæ

Martyris, 86
Timotheus Preſbyter Antiochenus, in Crucem & Transfigurationem, 107
Titus Epiſcopus Boſtrenſis, in Ramos, 115

V

VArus Notarius & à Codicillis, S. Theodori Præfecti Militum, 115

VITÆ SANCTORVM SEV ENCOMIA

Priore Allatiano Indiculo, certis Auctoribus, aliis à Metaphraſte.

A

ACyndini Martyris, 98.18
Æcatharinæ, 93.1
Agathæ, 104.22
Alexandri Byzantini Epiſcopi, 89.10
Ammonij Monachi, 86.35
Ananiæ Martyris, 82.26
Andreæ Apoſtoli, 90 43. 94.17. 97.5 109.4
Andronici Martyris, 90.2
Anempodiſti Martyris, 98.18
Angelorum Congregationis, 47.49
Annæ parentis Dei Genitricis, 95 31. 103 38
Annæ Prophetiſſæ, 100.15 104.27. 107.42. Vide Occurſ.
Antonij Cauleæ, 87.22
Anyſiæ Theſſal. 103 36
Apoſtolorum, 87.15 111.18
SS. Archangelorum, 112.19
Artemij Martyris, 110.9
Autonomi Martyris, 111.2.
Eius corporis incorruptio, 42
Auxentij, 83.14
Auxentij Martyris, 83.26

B

BArbaræ, 90.24.27. 92.32. 113.7. 113.7
Barnabæ, 99.34
Bartholomæi, 96.29. 103.12
Baſiliſcæ Martyris, 110 11
Baſilij, 81.30. 88.20. 105 7. 112.32
Blaſij, 84.24

C

In CAecum à natiuitate, 112.7
Caſſiodoræ Martyris, 89.26
Cerici Martyris, 91.34. 115 18
Chriſti 2. Aduentus, 99.18
Annuntiatio, 83.16. 88 23.28. 44. 91.38. 92.26.28. 94.13. 22 96.17. 103 5.27. 105 12. 109 8. 111.21. 114.10
Baptiſma 82 32. 90. 26. 91. 29. 100. 40. 114.19
Circunciſio, 112.36
Incarnatio, 98.4. 107.21. 112.25
Mors ac Paſſio, 82.5. 94 20. 99.

22.109 10.110.5.112 20
Natiuitas, 83. 13.96. 20. 99.1. 102.47 105 22 In Vigilia, 101 6
Occurſus, 95 4 100.14.104.27. 34. 105.12.107.40.108.8 40 110. 36.113.13 114.21
In cœlos Receptio, ſeu Aſſumptio, 82.2.90.23.91.27.110.36.113. 22 114.10
Reſurrectio, 82 29. 33 90. 26. 93.11. 97 10.99.3. 29.100 30.101. 11 102.8.109.34.110.32. 111.12. 113. 15.114 1
Sepultura, 82.24.26.90.26 111. 28 116 4
Transfiguratio, 91. 20. 96 16. 101.14.103 8.106 5. 107.43. 111.31. 116.1
Chryſanthi Martyris, 110.26
Chryſoſtomi, 81.29.83 1.7.87. 13.88 18.94 36 105.7.19.111.23.112. 31.35
Clementis, 81.44 90.23 93.14. 96.7. 112.33
Codrati Martyris, 88.40
Coſmæ Martyris, 83 19 110.40. 114.26
In Crucem, 106.1.107.20
Crucis Adoratio media Quadrageſima, 81.32.95 19 99.38.104. 32 108.30.111.12.113 34
Exaltatio, 87.37 89.1.91.19 98 34. 101 4 104 39.105.14. 108.22 109.22
Inuentio, 100.30
Cyrilli Martyris, 114. 30
Cyri Martyris, 82 15

D

Damiani Martyris, 83.22.110. 44.114 29
Dariæ Martyris, 110 26
Dedicatio Templi, 86.34 101.7
In defunctos, 111.18
Demetrij Martyris, 85 13 94. 13 96.4.97 22.102.24 103 38.105. 35.107.4.5
Dionyſij Areopagytæ, 95.7.99. 40.104.14
Dominatæ, 89.27
Dorothei Iunioris, 104.8
Dreſtæ Martyris, 84 14

E

Eliæ Prophetæ, 97.18
Ephræm Syri, 98.34
Epiphanij Epiſcopi Cypri, 92. 25
Epiſtemes Martyris, 85 8
Eugenii Martyris, 83 25
Reliquiarum Euphemiæ Inuentio, 94 39
Euſtathij & Sociorum, 103.4
Euthymij Abbatis, 102.45.107. 19
Eutychij Patriarchæ C P. 96. 25

F

Febroniæ Martyris, 86.2

G

Galactionis Martyris, 85 8
Gabrielis Archangeli, 81. 35. 94.28 112.24
Georgij Martyris, 85.31. 87.16. 29 95.10 101.34 108.27
Gordij Martyris, 100.28
Gregorij Acragantini, 109 14. 113.30
Gregorij Thaumaturgi, 100.1. 102 38
Gregorij Theologi, 88.20.103. 6.105.8.109.28.112.32.38

I

IAcobi Apoſtoli, 108.40
Iacobi Zebedæi filij, 113 4
Iejuniorum principium, 93. 13. 96.37
Imago Chriſti Edeſſena 103.48. 105.32
Imaginum reſtitutio, Dominica τῆς Ὀρθοδοξίας, 111.42.114.30
Innocentum Martyrum, 105. 10
Ioacim, 95.34
Ioannicij, 110.21
Ioannis Baptiſtæ & Præcurſoris, 81.39. 82.10.27.83.18.85.6. 87.30.89 5.97.4.107.27.115 24
Ioannis Decollatio, 92.38 39. 104 48.105. 4.106.9. 111. 40. 115. 24
Capitis Inuentio, 100 11
Ioannis Chryſoſtomi, Vide Chryſoſtomi.
Ioannis Damaſceni, 112.4.46
Ioannis Eleemoſynarij, 102.10
Ioannis Martyris, 82.15
Ioannis Sinaitæ, 112.14
Ioannis Theologi, 83.3.5.93.6. 101.9.106.12 109 6
Iob, 81 42 93.8 99.21.115 16
Ioſephi Hymnographi, 97.11
Iſmaëlis Martyris, 98 11
Iuliani Martyris, 110.12
Iulittæ Martyris, 91.35.115.18

L

LAzari in Monte Galeſino, 103. 25
Lazarus Quatriduanus, 84 33. 94.18.98 48 113 23.24
Longini Centurionis, 101 24
Luciliani Hieromartyris, 104. 30

M

MAcarij Ægyptij, 100.6
Macrinæ. *112. 11.* De ea Gregorius frater, 46
Manuelis Martyris, *98.11*
Marci Euangeliſtæ, *104.38.115. 19*
Mardarij Martyris, *83.27*
S. Mariæ laudatio, *98.37. 105. 46.48*
Veſtis allata Conſtantinopolim, *96 12*
Templi dedicatio, *84 32.88 35. 108.2*
Natiuitas; Præſentatio in Templo, & in eo educatio, *82.6. 83 22.87.24 34.89.25.92 21.95. 34. 97.7. 101.20. 102.26. 104.16.18. 106. 19.106.38.111.38.113.17*
Viſitatio, 89.5.103. 10
Ad Crucem & Sepulchrum aſſiſtentia, 94.31. 95.22.108.26.113. 29
Gratulatoria pro Filij Reſurrectione, 96.23.113.36
Dormitio (Aſſumptionem trito vſu iam dicunt,) 87.23. 92.15. 95.22.104 24.110 22.39.114 25
Templi dedicatio: pignorum veneratio, 84.32 88 35.96 13
Mariæ Ægyptiacæ, 100.19.102. 19
Mariæ Iunioris, 91 37
Marinæ Martyris, 88.37.97.40
Martiniani Monachi, 85.36
SS. Martyres, 82.1.92.34
Quadraginta Martyres, *87.31.* 101.13
Quadraginta duo Martyres, 92.10.113 11
Matronæ Martyris Chienſis, 104.11

Digitized by Google

Melaniæ, 93.26
Meletij Epiſcopi Antiocheni, 95 17
Menæ Martyris, 86.15
Mercurij Martyris, 97.15
Metrophanis Epiſcopi Byzantini, 89.13
Michaëlis Archangeli, 81. 32. 94.21.28.96.2.99.24.104.24.109. 12.112. 24.113.2
Michaëlis Syngelli, 100.40
Monachorum cædes in Sina & Raithu, 82.21.86.36

N

Neophyti Martyris, 100.23. 105.34
Patres Nicæni, 106.12.112 13
Nicetæ Confeſſoris, 107.48
Nicolai Myroblyti, 102.32.103.2

O

Onuphrij Eremitæ, 89.8
Oreſtæ Martyris. 83.27
Dominica Orthodoxiæ; ſeu Reſtitutionis Imaginum, 111.41. 33.114.32

P

Dominica Palmarum, 91.37. 94.30.109. 17.112. 33 114.4.6.13.17
Pancratij Martyris, 86.22
Pantaleonis Martyris, 96.9
Pauli Apoſtoli, 98.6.103.32.105. 2.106.7.111.7.44
Pauli Latrenſis, 99.19
Pauli Thebani, 80.21
Pegatij Martyris, 98.18
Dominica Pentecoſtes, 91.26. 101 19.108.46.110 38
Geſta in Perſide, 83.23
Petri Apoſtoli, 98.7.105.2.111.44. 112.7
Philippi Apoſtoli, 106.4
Phocæ Martyris, 90.30.91.2.98. 46
Platonis Hegumeni, 109.1
Polyxenæ Martyris, 112.31
Probi Martyris, 90.2
Procopij Martyris, 98.28

Q

Magna Quinta, 91 34.111.27

R

Raphaëlis, 99.26
Rebeccæ Martyris, 112 39

S

Magni Sabæ, 93.21
Magno Sabbato, 92.11
Sabellis Martyris 98.11
Sanctorum Omnium, 108.28
Senatoris Martyris, 89.26
Silueſtri, 101.16
Sophronij Hieroſolymorum Antiſtitis, 101.34
Spyridonis Epiſcopi, 89.2
Stephani Iunioris, 81.1
Stephani Protomartyris, eiuſque Reliquiæ, 86.20.100.33.102. 9.12 112.1.115.15
Symeonis Iuſti, 107.39.118 34. 110.32
Symeonis Metaphraſtæ, 112.17
Symeonis propter Chriſtum ſtulti, 110.32
Symeonis Stylitæ, 101.1.110.2

Digitized by Google

T

Tarachi Martyris, 90.2
Theodoræ Theſſalonic. 88. 38
Theodori Martyris, 111 18
Theodori τοῦ Πηζοῦ, 105.40
Theodori Militum Præfecti, 115.27
Theodori Studitæ, 107 30
Theodori Syciotæ Archimandritæ, 93.17
Theodori Teronis, 81.20.95.1. 99.8 15.109.42.115.9
Theodoſiæ Martyris, 84.27
Theodoſij Archimandritæ, 95. 32.96.13
Theodoti Ancyrani Martyris, 86.38
Theophanus Imperatricis, 107. 39
Thomæ Apoſtoli, 102.35
Timothei Apoſtoli, 111.15
Tryphonis Martyris, 98.37 99. 15

V

Viatoris Martyris, 89.35

X

Xantippes Martyris, 112 33

Z

Zachariæ Pontificis, 100. 20
S. Deiparæ Zona, 43

RERVM PRÆCIPVARVM, IN HAC LEONIS ALLATII DE SYMEONVM SCRIPTIS DIATRIBA, INDICVLVS.

A

Alexander Leonis frater homo luxurioſus & iners, 58
Aloyſius Lipomanus de Metaphraſte, 36
Alphonſus Villegas, de Metaphraſtæ ætate, exploſus, 40
Alypij Vita, ab alio quàm à Metaphraſte ſcripta. 40
Aphrodiſianus Perſa, de S. Maria: Auctor reprobus, 106
Andreas Scottus caſtigatus in Symeone Montis mirabilis Stylita, 17
Andreas Rhodi Præſul, de Metaphraſtæ ætate, 36
Arcadius Cypri Archiepiſcopus auctor Vitæ Symeonis Stylitæ Montis Mirabilis, 18

B

Barlaami cauſa cum Monachis, & damnatio; Maſſalianorum hæreſis Palama vindice de increato Thaborio lumine

Digitized by Google

Conſtantinopoli è Synodo probata, 175
Baronij de Symeone Stylita excuſſa ſententia ac exploſa. 13. 14. Confuſus illi Senior cum altero Montis Mirabilis. 18. De Metaphraſte vexata ſententia, 48
Bellarminus in Metaphraſte, eiuſque fide exploſus. 25. Eius de illo caſtigata cenſura, 43. 45 &c.

C

CAſauboni in Metaphraſtem ineptia & maledicentia. 25. 47. Decius ætate exploſa ſententia, 38
Cinnamus, quis? Male Sinnamus dictus. 149. Eius character, 150

E

ESaias Monachus de Metaphraſte, 36
Euagrius, de Symeone Stylita: eius ſugillatus Interpres. 13. 15. De altero item Symeone Stylita Montis Mirabilis, 21
Eulogius Alexandrinus, de Symeone Stylita. 11. Idem de Symeone altero Stylita Mirabilis Montis, 17

F

FRanciſci Biuarij de Metaphraſtæ ætate exploſa ſententia, 38
Franciſci Scorſi de Metaphraſte & Theophane Cerameo vexata opinio. 60. & ſeq. Rogerio Siciliæ Rege Theophanem vixiſſe, 63

G

GEnnadius de Metaphraſte, 36
Georgius Acropolita Magnus Logotheta, 33
Gerardi Voſſij, de Antonio Symeonis Vitæ ſcriptore, non ſatis conſona. 16. Eius de Symeone Metaphraſte exploſa conjectura. 38. Laudatus in Laërtij Simone ſeu Timone Apollonide, 205
Geſnerus in Metaphraſte Ludimagiſtro exploſus. 25. De eius ætate exploſa ſententia. 38. In Hippolyto Thebano & Portuenſi confuſis ἀσυστασία, 37
Goduuini de Metaphraſte caſtigata cenſura. 47. De eius ætate probata ſententia, 72
Gregorius Corinthius de Metaphraſte, 36

H

HIppolytus Thebanus Metaphraſtis admirator. 34. Ipſe ineptè cum Portuenſi confuſus, 37
Hoſpinianus in Metaphraſte Ludimagiſtro exploſus. 25. De eius ætate exploſa ſententia, 38

I

IAcobus Goarius laudatus in Codino. 33. In Symeone Theſſalonicenſi, eiuſque libro de Templo, 192
Ignatius Diaconus Vitæ S. Nicephori Auctor, 56
Ioannes Anagnoſta, de capta ab Amurathe Theſſalonica, 188
Ioan. Bollandi de Metaphraſ-

Digitized by Google

tæ ætate diſcuſſa ſententia, 49. 57

Ioannis Calecæ Patriarchæ Cõſtantinopolitani Sedes. Gretzerus in eo emendatus, 87

Ioannes Caminiata de excidio Theſſalonicæ, 51. 149

Ioannes Morinus, de Symeone Theſſalonicenſi, 139

Ioannes Pſeudo-Theologus, de S. Maria, 106

Ioſeph Methonenſis de Metaphraſte, 36

L

LAnſelij de Metaphraſtæ ætate exploſa ſententia. 71. Leonis Allatij ſententiæ conciliata, 138

Leonis Centaripini de Metaphraſte, 34

Leonis Imperatoris, Gubernatrix Animorum Hypotypoſis, 132

Logotheta, publicis rationibus præfectus. 28. Militibus Præfecti Logothetæ Iuſtiniano: *Cenſitores*. Logotheta multiplex nomen ac muneris ratio, ὁ Γενικὸς, τοῦ δρόμου, rerum domeſticarum, militaris Catalogi, Armentorum, Secretorum. 29. 30. Magnus Logotheta, habitus, officium, 31. 32

M

MAcarius Hieromonachus de Metaphraſte, 35

Magiſtri dignitas. 25. 26. 28

Michaël Glycas de Metaphraſte, 36

Michaël Pſellus, de Metaphraſte paſſim ex eius Laudatione & Officio: ipſa ad finem repræſentata, 221. & ſeq.

Molani in Metaphraſtæ ætate aberratio, 41

Muzalonis magni Logothetæ Pileus, 30

N

NIcephorus Caliſtus de Symeone Iuſto. 2. Eius Elenchi auctor in Symeone Stylita caſtigatus. 12. 13. De Metaphraſte ſententia, 35

Nicetas Stethatus Symeonis S. Mamantis Abbatis diſcipulus, 152. Eius idem defenſor, 172

Nilus Doxapatrius, de quinque Thronis Patriarchalibus, 65

P

PAulinus Magiſter, 28

Verſus Politici qui? & vnde dicti: Scorta, ipſa mulieres πολιτικαὶ dicta, 166

Pſellus ſenior: nihil illi cum Metaphraſte, 59

R

RAphaël Vollateranus malus auctor de Metaphraſtæ ætate, 38

Ribadeneyræ in Metaphraſtæ ætate aberratio, 40

Rogerius Siciliæ Rex: ſub eo Theophanes Cerameus 63. & ſeq. βασιλεὺς illi appellatus, Græca adulatione, 66

S

SImon Apollonides; ſeu magis Timon. 203. Male Ambroſio, aliiſque confuſus cum Timone Phliaſio, 204

Simon de re Equeſtri. Eius videri Hippiatricum, 198

Simon Ioãnis, qui & Petrus, 200

Simon

Digitized by Google

Simon Macchabæus, ſecundi libri Macchabæorum auctor, 200
Simon Magneſius Melicus, 199
Simon Magus, eiuſque libri contradictorij, 201. 202
Simon Medicus ſub Seleuco Nicanore, 199
Simon Rhetorices ſcriptor, 199
Simon ſculptor, 199
Simon Sophiſta, Coriarius Athenienſis: eius inter Socraticos fama & opuſcula, 197
Simon Thebarum Epiſcopus Ordinis Prædicatorum, 202
Simonis Threnus, 200
Simonis Vuagnerechij, de Metaphraſte Quæſita, 36
Simonactides Chius, 219
Simonides Amorginus, ſeu Amorgius. Eius varia: eruditio antiqua, quanti habita? 206. & ſeq.
Simonides Caryſtius (aliis Eretreus.) 218
Simonides Magneſius, 217
Simonides nepos γενεαλόγος, 217
Siſan Patria Symeonis Stylitæ 9
Studianorum Monachorũ ſtudia, 22
Stylitæ, Cionitæ, Columnarij, qui in Columna vitam agerent. 10 Eorum inſtitutum ignotum Gregorio Theologo: in eo caſtigatus Leunclauius: Euerſæ turbine Monachorum Columnæ. Columnarum ædificij cauſa vſus antiquior. ibid. Mœniana ædificia.
Sugillata Surij, Vitis Sanctorum ſtylo ſuo reddendis, in auctorum ipſa perſona, induſtria. 137. 139. Alia Metaphraſtæ conſilij ratio atque opera, 140
Symeon Blachernenſis Chriſtianus pictor, 200
Symeon Cabaſilas Hieromonachus) ſic malim, etſi ſchedæ, Hierodiaconus) eius de ſermonis Attici ſumma iam barbarie, aliaque, 194. 195
Symeon Coracus Rhodius, 181
Symeon Euchaitarum Epiſcopus, 179
Symeon alter Hieromonachus, 196
Symeon Archiepiſcopus Hieroſolymitanus, 180
Symeon Humilis, 180
Symeon Iunior Theologus alius à Metaphraſte. 72. Ipſe S. Mamantis Xerocerci Abbas: eius ætas variaque opuſcula. 143. &c. 151. & ſeq. Amatorij Hymni. 161. Laudatores. 168. Doctrina ſuſpecta. 172. Ob eam carceri mancipatus: eius ſequaces, Heſychaſtæ Theſſalonicenſes & Palamas, 173. & ſeq.
Symeon Iuſtus Hillelis diſcipulorum clariſſimus; aliis filius, præceptor Gamalielis; aliis Hillele antiquior. Vnum è Septuaginta Interpretibus, quorundam ſententia. Viſu donatum Chriſti præſentia eſt qui tradat; veriùs id commentum. Incertum an Sacerdos, 1. 2. 3
Symeonis Canticum inter diuinas Scripturas. 4. Vaticinio expleto, ac Chriſto ſuſcepto citò mortuus: Priuatum ſepulturâ à Sacerdotibus, auctor Epiphan. 5
Varij de Symeone Iuſto, Galatinus, Genebrardus, Moſes Ægyptius, Cedrenus, Georgius Pardus (ſiue Gregorius) Damaſcenus Theſſalonic. Celſus, incertus auctor; Photius, Sophro-

Digitized by Google

nius, ac Nicephorus. 1.2.3.4.5
Symeon Meſopotamita, 24
Symeon Metaphraſtes laudatus. 24. Hæreticorum in eo depulſæ calumniæ: Magiſter, quæ dignitas in Aula, maxima: Ludimagiſter, & triuialis, Nugæ 25 26. Eius natales, ſtudia, aliaque decora ex Michaële Pſello, 26.27
Symeon idem Logotheta. 28. Ex Logotheta Curſus videri in Magnum Logothetam promotum. 32. Eius Viri in Eccleſia Græca auctoritas: Variorum de illo elogia, Pſelli, Hippolyti Thebani, Leonis Cantaripini, &c. 33 34. &c.
Symeonis Metaphraſtæ ætas: de illa vexatæ ſententiæ. 38. & ſeq 49. 136. & ſeq. Earum Vitarum enarrator, quæ probatis monumentis conſignatæ haberentur. 44. Eius in eis opera 45. 73. Vindicata fides. 46 & ſeq. Videri qui Leone Imperatore Theſſalonicam pecunia redemit. 51. & ſeq. Metaphraſtes duplex exploſus, 72
Symeoni Metaphraſtæ abdicatæ SS. Vitæ duplici ſyntagmate ſeu indiculo. 80. 119. Quæ illius habeantur genuinæ. 124. Eius alia ſcripta; Orationes, Troparia, Preces, Epiſtolæ. 130. & ſeq. Ex Baſilij Operibus collectæ Orationes. 131 Capita propria ſententioſa; Macarij alia, metaphraſi exornata, 132
Metaphraſtæ Commentarius in Lucam nullus in Lucæ Euangelium. 131. Dioptra Metaphraſtæ adſcripta. 136. Ætatis ac Metaphraſeon Simoni Vuagnerechio S. I. vexata quæſtio. Ibid.

At citatur paſſim, extantque eius ſymbolæ in Nicetæ Catena in Lucam.

Allatiana reſponſa: Metaphraſtem inter ac Surium quantum referat, 139
Symeon Metaphraſtes ac Logotheta, non ipſe S. Mamantis Præpoſitus ac nouus Theologus. Methonenſis in eo emendatus: Viri Monachatus exploſus, 143. & ſeq.
Symeon Monachus, 179
Symeon Sethus (aliàs Veſtus) Antiochenus, 181. Eius de alimentis aliaque opuſcula. Pſelli ſimia & expilator. 181. 182. Liber Cybile & Dimne ex Arabico Græcè illi redditus, 184
Symeon alter Studianus; eius effatum, *Nunquam communicandum ſine lacrymis*, ac reliqua ſanctitas, 23.24
Symeon Studita Cantor, 25
Symeon Stylita Presbyter & Archimandrita: incertum ſcripſiſſe aliquid. 22. Tres Stylitas celebrant Menæa: quartum qui Σάλος, id eſt, ſtultus propter Chriſtum, Ibid.
Symeon Stylita Senior: patria Siſan. 6. Eius celebris ſanctitas: Vitæ Columnaris auctor. 7.8. A Meletio Antiocheno Epiſcopo num inuiſus. Verius à Domnono. 14. 15.16. Vitæ auctores, Antonius diſcipulus: Metaphraſtes: Theodoretus, 7.8
Symeonis cenſita ætas: in eâ plurium lapſus. 12 13. 14. 15. Superuixit Theodoreto: nec is eius mortem ſcripſit. 16. Symeonis ſcripta ac literæ, 18
Symeon Stylita Thaumaſtorita (i. Montis Mirabilis) primæ ætatis miracula, Imperium vaticinatus Mauritio. Eius Vitæ

Digitized by Google

auctor, Arcadius Cypri Archiepiſc. teſte Damaſceno: Citatur in VII. Synodo. Ipſius in cauſa Imaginum vindicata Epiſtola, 17. 18.19

Symeon Thaumaturgus, eiuſq; Epiſtola, 180

Symeon Theſſalonicenſis: eius ætas: in ea emendatus Poſſeuinus. 185. Elogium in Synodico Theſſalon. Eccleſiæ Dominica Orthodoxiæ. 186. Opuſcula ipſa erudita: auctor Latinis iniquior, 192.193

T

THeoctiſtæ Vita, prima Metaphraſtæ ſcripta, 49

Theodoreti excuſſus locus, de Meletij Antiocheni congreſſu cum Symeone Stylitâ. 14.15 Non abſoluit Symeonis Vitam: Verius Meletium Domni loco apud illum irrepſiſſe, 15.16

Theodorus Balſamon de Metaphraſte, 35

Theodorus Metochita, ex ærarij publici munere magnus Logotheta, 31

Theodorus Monachus Logotheta, 29

Theodoſius Zygomala, 195

Theophanes Cerameus de Metaphraſte, 35

Theſſalonicenſis Eccleſiæ Epiſcoporum ſeries, 187

FINIS.

PARISIIS,

Ex Typographia FRANCISCI LE COINTE.

M. DC. LXIV.

Digitized by Google

Errata, ipſa leuiora, etſi plura, literarum fere aut ſono aut figura vicinarum mutatione, earumve tranſpoſitione aut pleonaſmo, ſeu etiam accentus alieno loco appoſitione, vbi etiam non annotatum, ſic, Lector, in Græcis emendato.

Pag. 4. 12. καταδεξαμένων. 6. 17. πλοῦτος. 36. πόποις. 2. 32. κ' αὐτός. 6. 31. τῆ σιμμίας. 8. 11. κόσμος. 12. Κυριστῶν. 12. 32. ἀγαθὰ. 22. 44. ὠφέλησαν. 25. vlt. πρὸς ὅσον. 26. 1. ὑποτυποῦν. 31. 23. δικαιόπολιν. 44. τιμῶν τινα. 33. 45. κατέρυθρον. etſi eſt in ſchedis, κατάρρυθρον. 40. 3. κατειλήφαμεν. 81 ό. πελαθρίζων. 26. Ιωάννου. & ſic vbique. 82. 16. ἀρρωστίας. 84. 31. ζώνης. 85. 30. αὐτοκράτωρ. 86. 7. αὐτοῖς. 43. νεκρωσίας. 87. 21. Καυλέως. 29. ἁγίων. 31. προσδεξάμενος. 33. Θεοδώρητα. 91. 23. Γεννήσεως. 93. 7. Ιωάννην. 2. Θεὸς ὁ 37 εὐτυχησάντων. 94. 20. ἰαμάτων. 96. 34. ὅτι. 100. 23. Νεόφυτος 102. 1. ἐπικαλυφθῇ. 30. ἀειθαλλές. 103. 25. φιλοθέοις. 104. 19. ὑγρόν. 117. 31. Ζηλῶν. 120. 6. λέγων. ὅτι. 18. συνήθροισε. 26. Θεοδοσίου. 121. 8 βασιλέως. 12. ἀνεύρεσις. 128. 15. Οὐαλεντινιανός. 132. 41. Αλφάβητον. 133. 5. ὄμβροις 135. 14. Ελεύθερον. 148. 41. ἤδη. 153. 26. μακαρισμῶν. 31. συνεθίμεθα. 156. 31. ἐλλιπῶς. 158. 26. παθῶν. 40. γνωρίζει. 163. 15. αὐτὸν εἰς. 164. 30. ὑποτύπωσις. 47. τυγχάνει. 176. 43. περιποιήσει. 45. συνείδησιν. 177. 4. κινδῦν. 13. εἰδωλοποιηθ. 45. συντομως. 180. 41. ὑμῶν, ὃ παρ' ὑμῶν. ὡς ἐορτάζει. 181. 1. ὑμᾶς. 18. οἰκείων. 189 10. πελαθρῶν. 39. ἠγάπησε. 195. 31. πορείου. 197. 6. ἐγκλήμασι. 203. 23. ζυγῷ. 43. παρ' ἡμῶν. 106. 14. Αμοργός. 210. 48. ἀμπέδιον. 211. 3. εὑροῦσαν. 214. 35. κοιλίαν. 215 28. πέτραις. 216. 34. δαμαλεῖς. 35. τετραμέτρῳ μείουρον τρίμετρον. 36. αὐτίου. 40. λέξεως.

Sic in Latinis.

Pap. 8. 42. dicebam, Quieſcit; &c. 9. 7. Tauromenit. 12. 4. de facili. 15. 1. tinnit. *ſic & ſcheda; malim*, innuit. 22. 12. miliaribus. 23. 37. Ad alium. 24. 11. aſpicientes & ſubridentes. 90. 41. maius. 94. 4. præceptis. 95. 47. afflatis. 98. 15. Beltano 107. 35. Gorcinobaphi 118. 18. pulcherrima. 120 9 monte. 137. 47. Chryſopœiorum. 148. 9. 19. 25. Xerocerci 13. annos fortè. 29. morti. 34. delerentur. 152. 38. annos ſexcentos integros perfectoſque · · dicamus fuiſſe. 186. 5. Eugenicus. 192. 33. alij contemplantur. 194. 32. ex Eugenico. 201. 41. abſtruſam. 210. 42. ex Gratiis. 213. 14. Simonidis.

Digitized by Google